

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR	VIII
GİRİŞ	1
I. Tutmacı'nın Hayatı	1
II. Edebî Şahsiyeti	5
III. Eserleri	8

BİRİNCİ BÖLÜM

GÜL Ü HÜSREV'İN TANITILMASI

I. Eserin Yazma Nüshaları	9
II. Attâr İle Tutmacı'nın Gül ü Hüsrev Mesnevîlerinin Karşılaştırılması.....	14
A. Tutmacı'nın Çevirisinde Yer Almayan Bölümler	15
B. Kısaltmalar	16
C. Değişiklikler	20
D. Tam Çevirme.....	24
E. Eklèmeler.....	25

İKİNCİ BÖLÜM

GÜL Ü HÜSREV'İN İNCELEMESİ

I. TAHKİYE ÖZELLİKLERİ	27
A. Giriş ve Sonuç Bölümleri.....	27
B. Konunun İşlendiği Bölüm	31
1. Tema.....	31
a. Hikâyede Verilen Mesajlar	33
b. Toplum Yaşayışıyla İlgili Unsurlar	41
2. Vak'a Kuruluşu	50
a. Ana Çizgileriyle Vak'a	50

IV

III. DİL ÖZELLİKLERİ.....	164
A. İmlâ Özellikleri.....	165
B. Ses Bilgisi.....	180
C. Şekil Bilgisi.....	182
D. Cümle Bilgisi.....	191

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM GÜL Ü HÜSREV'İN METNİ

I. Metnin Kuruluşuyla İlgili Açıklamalar.....	197
II. Metnin Ara Başlıkları.....	199
III. Tenkitli Metin.....	202
SONUÇ.....	435
BİBLİYOGRAFYA.....	437
SÖZLÜK.....	443
EK.....	461

ÖNSÖZ

XIV. yüzyıl; Anadolu sahası Türk edebiyatında, Arapça ve Farsçadan ilmî ve edebî tercüme eserlerin bir çığır haline geldiği dönemdir. Bu çağın mahsûlü olan *Gül ü Hüsrev*, İranlı mutasavvıf şair *Feridüddin Attâr*'ın, *Hüsrev-nâme* adıyla da tanınan mesnevîsinin, XV. yüzyılın başında, *Tutmacı* tarafından kısaltılarak yapılmış bir çevirisidir. Şair ve eserini ilk defa *Agâh Sırrı Levend*, 1957 yılında yapılan VIII. Türk Dil Kurultayı'nda tanıtmıştır. *Levend*, daha sonra yayınladığı iki makalesinde *Attâr* ile *Tutmacı*'nın mesnevîlerini kısmen karşılaştırmış ve eserin dil özellikleri üzerinde durmuştur.

XIV. yüzyıldaki aşk mesnevîlerinin hemen tamamının, tenkitli metni hazırlanıp ilmî incelemesi yapıldığı ve neşredildiği halde, *Tutmacı*'nın tanınmış bir şair olmaması, eser üzerinde yapılan çalışmaların, adı geçenlerle sınırlı kalmasına sebep olmuştur. Konusu, en az çağdaşı olan aşk mesnevîleri kadar zevkli olan *Gül ü Hüsrev*'in, tenkitli metninin ve incelemesinin edebiyatımıza kazandırılması; bu çalışmanın amacıdır.

"*Tutmacı'nın Gül ü Hüsrev'i (İnceleme-Metin)*" adlı bu çalışmanın incelemeden önce yer alan girişinde *Tutmacı*'nın hayatı, edebî şahsiyeti ve eserleri üzerinde durulmuştur. Kaynaklarda adına rastlanmayan şairin, hayatı hakkındaki bilgiler, eserlerinden elde edilen ipucu ve işaretlerden hareketle bir takım ihtimaller üzerine kurulmuştur.

Üç bölümden meydana gelen çalışmanın birinci bölümünde eserin bilinen iki yazma nüshası tanıtılarak *Attâr* ve *Tutmacı*'nın *Gül ü Hüsrev* mesnevîleri karşılaştırılmıştır. Burada, her iki eserden seçilen örnek beyitlerle *Tutmacı*'nın çevirideki tasarrufu gösterilmeye çalışılmıştır.

İkinci bölümde *Gül ü Hüsrev*'in incelemesine geçilmiş; eser tahkiye, şekil ve dil özellikleri açısından üç kısımda incelenmiştir. Tahkiye özelliklerinde, önce metnin girişindeki tevhid, münacât, na't, sebeb-i nazm-ı kitâb ve sonundaki hatimet-i kitâb bölümleri nazara verilmiştir. Bundan sonra tema, vak'a kuruluşu, zaman, mekân, bakış açısı ve anlatıcı, şahıs kadrosu gibi eserin tahkiye unsurları sırasıyla

tahlil edilmiştir. Burada, modern hikâye ve roman incelemesinde kullanılan teknikler denenmiştir.

Bir aşk ve macera hikâyesi olan eserin ana teması üzerinde dururken yeri geldikçe şairin okuyucuya vermeye çalıştığı mesajlar tespit edilmiş; esere yansıyan o devrin toplum yaşayışıyla ilgili unsurları da dikkatlere sunulmuştur. Vak'a kuruluşunda; önce ana çizgileriyle vak'a özetlenmiş; hikâyenin baş kahramanı Hüsrev'in hayat seyrine göre vak'ayı oluşturan metin halkaları tespit edilerek epizotları ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir. Ayrıca hikâye motifleri ve masal unsurları çıkarılmış; *Gül ü Hüsrev*'in çağdaşı olan diğer aşk mesnevilerindeki motiflerle mukayese edilmiştir. Zaman, mekân, bakış açısı ve anlatıcı, hikâyede kullanılan anlatım teknikleri ve şahıs kadrosu, seçilen örnek beyitlerle pekiştirilerek ayrı ayrı incelenmiştir. Giriş ve inceleme bölümünün tamamında verilen bu örnek beyitlerin yanına tenkitli metindeki numaraları parantez içinde yazılmıştır. Metinde geçen ayet ve hadisler gösterilerek atasözü ve deyimlerle ilgili bol örnek verilmiştir.

Eserin şekil özelliklerinde, nazım şekli, vezin ve kafiye üzerinde durulmuş; mesnevî kahramanlarının söylediği şiirler ve bunların vezinleri ayrı ayrı gösterilmiştir. Eski Anadolu Türkçesinin tipik özelliklerini taşıması, yer yer Doğu Türkçesinin izlerine rastlanması ve eski Türkçe kelimeler yönünden zenginliği göz önüne alınarak eserin dil özellikleri oldukça ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümü *Gül ü Hüsrev*'in karşılaştırmalı metnini ihtiva etmektedir. Önce metnin kuruluşuyla ilgili açıklamalar yapılmış ve ardından metnin bölüm başlıkları verilmiştir. Eserin mevcut iki nüshası; *Agâh Sırrı Levend*'in bulunduğu, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi T.Y. 9862 numarada kayıtlı nüsha (İ Nüshası) ve *Prof. Dr. Cihan Okuyucu*'nun tespit ettiği Paris Bibliothèque Nationale, 313 numarada kayıtlı nüsha (P nüshası), bu sahada daha önce yapılan çalışmalarda uygulanan teknik göz önüne alınarak karşılaştırılmış, nüsha farkları ayrıntılı olarak dipnotta belirtilmiştir. Ayrıca vezin yönünden eksik, fazla veya hatalı mısralar ve metinde geçen ayet ve hadislerin kaynakları da yine dipnotta gösterilmiştir. Nüshaların harekeli olmasından dolayı özellikle Farsça vasıf terkipleri, *pâsubân*, *derdümend*, *yâdigâr* örneklerinde olduğu gibi devrin fonetiğine göre yazılmıştır. Harekesiz kısımlar da harekeli kısımlara kıyaslanarak okunmuştur.

KISALTMALAR

- a.g.e. : adı geçen eser
a.g.md.: adı geçen madde
a.g.tez.: adı geçen tez
AKM. : Atatürk Kültür Merkezi
Ank. : Ankara
AÜ. : Atatürk Üniversitesi
b. : beyit
bkz. : bakınız
BTK. : Büyük Türk Klasikleri
C. : cilt
Çev. : çeviren
DLT. : Dîvânu Lügâti't-Türk
DTCF. : Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
Ef. : Efendi
Eğt.F. : Eğitim Fakültesi
EF. : Edebiyat Fakültesi
Ens. : Enstitüsü
EÜ. : Erciyes Üniversitesi
FÜ. : Fırat Üniversitesi
Haz. : Hazırlayan
İ. : İstanbul Üniversite Kütüphanesi T.Y. 9862 numarada kayıtlı nüsha.
İA. : İslâm Ansiklopedisi
İn.Ü. : İnönü Üniversitesi
İst. : İstanbul
İÜ. : İstanbul Üniversitesi
KB. : Kültür Bakanlığı
KSÜ. : Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
KTB. : Kültür ve Turizm Bakanlığı

IX

md. : maddesi

MEB. : Milli Eğitim Bakanlığı

No. : numara

Nşr. : neşreden

ö. : ölüm tarihi

P. : Paris Bibliothèque Nationale, Blochet Kataloğu 313 numarada

kayıtlı nüsha.

RTET. : Resimli Türk Edebiyatı Tarihi

s. : sayfa

S. : sayı

TDA. : Türk Dünyası Araştırmaları

TDAY.: Türk Dili Araştırmaları Yıllığı

TDED.: Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi

TDK. : Türk Dil Kurumu

TDV. : Türk Diyanet Vakfı

TTK. : Türk Tarih Kurumu

Ü. : Üniversitesi

vd. : ve diğerleri

Yay. : yayınları

yk. : yaprak

GİRİŞ

I. TUTMACI'NIN HAYATI

Tutmacı'nın hayatı hakkındaki bilgiler, sadece eserlerindeki zayıf ipuçlarından çıkarılan ihtimaller üzerine bina edilmiştir. Biyografik ve bibliyografik hiç bir kaynakta şair ve eserleri hakkında aydınlatıcı bir bilgiye rastlanılmamıştır.

Şairin mahlası olarak kabul ettiğimiz *Tutmacı* kelimesi, *Gül ü Hüsrev*'in iki beytinde geçmektedir. Birincisi; eserin girişindeki münâcât bölümünde:

Bu *Tutmacı*'ya luğf eyle kerem kıł
Anuñ nokşânına fazluñı zam kıł (126)

İkincisi; hikâyenin sonunda Rum Kayseri'nin, torunu Cihangir'e tahtını bırakacağı sırada verdiği öğütlerden sonra geçer:

Gel iy *Tutmacı* 'aqlun başuñı dir
Eger pendüñ var ise sen saña vir (5423)

Doğum ve ölüm tarihi belli olmayan şair; asıl isminin ne olduğu, kimin oğlu ve nereli olduğu hakkında da bilgi vermez. *Tutmacı* ve *Gül ü Hüsrev*'ini ilim âlemine ilk defa tanıtan Agâh Sırrı Levend, *Tutmacı* kelimesinden hareket ederek şu ihtimaller üzerinde durur:

"Tutmacı, bir şair adı veya mahlası olarak hiçbir kaynakta geçmez. "Tutmaç" kelimesine gelince: Bu, Türklerce bilinen bir çeşit yemek adıdır.¹ Erzurum'a bağlı Oltu ilçesinde "Tutmaç" adında bir de köy vardır. Bundan başka, Erivan yakınlarında Zengibasara çayı yanında, sulanmadan yetişen tatlı ve güzel bir kavun türüne de "tutma" denilmektedir. Yazarın, o bölgelerde bu cins kavun yetiştiren bir adam olarak "Tutmacı" mahlasını almış olması hatıra gelebilir."² Levend, *Gül ü*

¹ Besim ATALAY, DLT. Dizini, C. IV, TDK. Yay., Ank. 1986, s.662.

² Agâh Sırrı LEVEND, Attâr ile Tutmacı'nın Gül ü Hüsrev Mesnevileri, TDAY. Belleten 1959, 2. Baskı, TDK. Yay., Ank. 1988, s.161.

Hüsrev'deki Doğu Türkçesi izlerinden hareketle, Tutmacı'nın Anadolu'ya "Âzeri bölgesi"nden geçtiği hükmüne varır.³

Tutmacı, eserinin "Sebeb-i nazm-ı kitâb" bölümünde çağdaşlarından Ahmedî ile Şeyhoğlu Mustafa'yı övgüyle ve hürmetle zikreder:

Huşuşâ *Ahmedî* bu ʿaşr içinde
Süleymân'dur meselde ʿaşr içinde (172)
Dahı bir *Şeyhoğlu Mustafâ*'dur
Ki sözi kamu sözden murtażâdur (176)

Ayrıca eserini yazmış olduğu sırada yaşının hayli ilerlemiş olduğunu söyler:

Çü giçdi yıl gibi ʿahd-i cüvânî
Dile gelmedi bu râz-ı nihânî
Bu kez kim pîrligüñi vakti irişdi
Tabîʿat oldı serd ü vakti geşdi (189-190)

Buna göre Tutmacı XIV. yüzyılın ikinci yarısı ile XV. yüzyılın ilk yarısında yaşamış demektir. A.S.Levend'in göremediği P nüshasının sonunda şairin, eserin telif tarihi olarak verdiği 8 Ramazan 808 (28 Şubat 1406) tarihi de bunu tasdik etmektedir. Tutmacı hakkında *Gül ü Hüsrev*'deki ipuçları bunlardan ibarettir.

Bir de İ.H.Ertaylan'ın 1960 yılında faksimile olarak neşrettiği *Tabiat-nâme* isimli bir hıfzısıhha kitabında Tutmacı ismine rastlanmıştır.⁴ Ertaylan, bu neşrin başına eklediği giriş kısmında, eserin yazarının belli olmadığını söylerse de, sayfa 14b'de "Sıfat-ı Mevîz" bölümündeki Tutmacı ismi gözünden kaçmış olmalıdır. Yazar bunu mahlas olarak kabul etmemiş de olabilir. İnönü Üniversitesi'nde İbrahim Şahin tarafından yapılan bitirme tezinde tespit edilen Tutmacı kelimesinin büyük bir ihtimalle eserin yazarı olacağı kanaatine varılmıştır⁵ :

³ Agâh Sırrı LEVEND, Tutmacı'nın *Gül ü Hüsrev Mesnevîsinde Dil Özellikleri*, TDAY: Belleten 1960, 2.Baskı, TDK. Yay., Ank. 1988, s.50.

⁴ İsmail Hikmet ERTAYLAN, *Tabiat-nâme*, İÜ. Edebiyat Fakültesi Yay., İst. 1960.

⁵ İbrahim ŞAHİN, *Tabiat-nâme*, İn.Ü., Eğitim Fakültesi., Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü, Bitirme Tezi, Malatya 1992, s.37.

ŞIFAT-I MEVÎZ

Kuru üzüm dahı oldu germ ü ter
 Âb-dâne bögrege ol nef^c ider
 Lîk hayli kıllur ishâle meded
 Kanı göyündürür i cân-ı cesed
 Def^c ider anun dahı zarrın hıyâr
 Diñle *Tutmacı*'dan olsun yâdigâr (14b/279-281)

372 beyitlik küçük bir mesnevî olan *Tabiat-nâme*'nin buradan başka bir yerinde Tutmacı adına rastlanmaz. Sonu noksan olan eserin müstensihi ve istinsah tarihi de belli değildir. “Der medh-i emîr-i mükerrerrem mecma^c -ı mehâsinü’ş-şiyem sinânü’-d-devle Umur Beg halleda’llahu mülkehu” başlığı altında Umur Bey’in medhiyesi yer alır.⁶

Eserin sunulduğu Umur Bey, kuvvetli bir ihtimalle Aydınolu Umur Bey’dir. Henüz 39 yaşında iken ölmüş olan Umur Bey, sanat ve bilimin dostu idi. Devrinde Arapça ve Farsça ilmî ve edebî eserlerin tercümesini teşvik ettiği tarihçe sabittir. Franz Babinger, “Kısa hayatı içinde yirmi altı sefer yapmış olan Umur Bey’in İzmir sarayına bilgin ve şairleri toplamak için nasıl vakit bulduğu şaşılacak bir şeydir” diyerek bu konudaki hayretini dile getirir. Hatta Babinger, Mes’ud bin Ahmed’in, *Süheyl ü Nev-bahar* mesnevîsini, Umur Bey’in özendirmesi üzerine yazdığını ileri sürer.⁷ Fakat *Süheyl ü Nev-bahar*’da böyle bir ipucu bulunmadığı için, Cem Dilçin bu fikri kabul etmez.⁸ Kul Mes’ud, meşhur *Kelile ve Dimne* çevirisini de yine Aydınolu Umur Bey’in isteği üzerine yapmıştır.⁹

⁶ İ.ŞAHİN, a.g. tez, s.14.

⁷ Franz BABİNGER, *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*, Çev. Coşkun ÜÇOK, KB. Yay., Ank. 1992, s.263.

⁸ Cem DİLÇİN, *Mes’ud bin Ahmed, Süheyl ü Nev-bahâr*, AKM. Yay., Ank. 1991, s.50.

⁹ Nihat Sami BANARLI, *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, C. I, MEB. Yay. İst. 1987, s.377.

709/1309'da doğmuş olan Umur Bey 25 yaşında yani 1334'te hükümdar olur. 1348'de vefat eden Umur Bey'in saltanatı 14 yıl sürmüştür.¹⁰ Adı geçen medhiyede Tutmacı, Umur Bey için:

Hamza heybetlü °Ali sîretlüdür
Kiçi yaşlu vü ulu devletlüdür (2 b/ 43)

demektedir. Buna göre *Tabiat-nâme* Umur Bey'in gençlik yıllarında kaleme alınmış olması gerekir.¹¹ *Gül ü Hüsvrev*, Umur Bey'in vefatından 58 sene sonra 808/1406'da kaleme alındığına göre Tutmacı'nın oldukça uzun bir ömür sürmüş olması lâzımdır.

Bir başka ihtimal; *Tabiat-nâme*'nin sunulduğu Umur Bey'in; Aydınolu İsa Bey'in oğlu II. Umur olmasıdır. 1402-1403 yıllarında kısa bir süre beyliğin başına geçen bu zat, Gazi Umur Bey'in yeğenidir. Fakat onun kadar büyük bir şahsiyet değildir. O da *Gül ü Hüsvrev* yazılmadan önce, 1405'de vefat etmiştir.¹²

O dönemde yaşayan üçüncü bir Umur Bey ise, ünlü Timurtaş Paşa'nın oğludur. Kendisi de alim olan bu zat, Bursa, Biga, Afyon ve Edirne'de cami, medrese ve mescid yaptırmış ve bir çok eserin Türkçeye tercüme edilmesini teşvik etmiştir.¹³ Bu Umur Bey, *Gül ü Hüsvrev*'in yazılmasından 28 yıl sonra 1434'te vefat etmiştir.

Tabiat-nâme'nin yazıldığı dönemde Aydınolu sahasında başka tıbbî eserler de kaleme alınmıştır. Hacı Paşa ismiyle meşhur tabip Celaleddin Hızır, *Müntehâb-ı Şifâ* adlı tıp kitabını Aydınolu Mehmed Bey adına Türkçe olarak yazmıştır. *Şifâü'l-Eskâm ve Devâü'l-Âlâm* adlı Arapça eserini de 782/1380'de Umur Bey'in en küçük kardeşi İsa Bey'e sunmuştur.¹⁴

¹⁰ Umur Bey' in hayatı hakkında geniş bilgi için bkz. Enverî, *Düstûr-nâme*, nşr. Mükrimin Halil (YİNANÇ) İst. 1928; Tuncer BAYKARA, *Aydınolu Gazi Umur Bey*, KB. Yay., Ank. 1990.

¹¹ İ.H. ERTAYLAN, a.g.e., s.4.

¹² Erdoğan MERÇİL, *Aydınoluğulları md.*, TDV. İA., C.4, İst. 1991, s.241.

¹³ Şehabeddin TEKİNDAG, *Timurtaş md.*, İA., C.12/1, MEB. Yay., İst. 1993, s.373.

¹⁴ Osman ŞEVKİ, *Beşbuçuk Asırlık Türk Tabâbeti Tarihi*, Sadeleştiren: İlder UZEL, KB. Yay., Ank. 1991, s.180.

Nihat Çetin'in tespitlerine göre, Tutmacı'nın *Gül ü Hüsrev*'de bahsettiği Ahmedî, *Mirkatü'l-edebe* adlı kitabı ile *Mîzânü'l-edebe* ve *Miyârü'l-edebe* adlı manzum kitapçıklarını Aydınolu Ğsâ Bey döneminde (H. 761-793/ M. 1360-1391) onun oğlu Hamza Bey'in öğrenimi için yazmıştır.¹⁵

Sa'lebî'nin *Arâ'isü'l-mecâlis* adlı peygamberler tarihi ile, Attâr'ın *Tezkiretü'l-Evliya* adlı meşhur eserinin Türkçe ilk tercümesi, yine Aydınolu Mehmed Bey adına yapılmıştır.¹⁶

Keşfü'z-zünûn'da *Tabiat-nâme* hakkında ; "Türkçe'dir. Akhisarlı İbn-i İsa diye meşhur olmuş Şeyh İlyas'a aittir." kaydı vardır.¹⁷ Akhisar'ın Aydın'a yakınlığı göz önüne alınarak, Tutmacı'nın bu şahıs olması muhtemel ise de biyografik kaynaklarda böyle bir isme rastlanmamıştır. Eserinde övgüyle bahsettiği Ahmedî ve Şeyhoğlu Mustafa'nın Germiyan sahasında yaşadığı dikkate alınırsa, Tutmacı'nın hayatı hakkındaki diğer bilgiler gibi, yaşadığı yerin Aydın veya Germiyan (Kütahya) sahası olması da bir ihtimaldir.

II. EDEBÎ ŞAHSİYETİ

Tutmacı'nın, manzum çeviri yapabilecek kadar Farsça bildiği kesindir. Bu onun ilmine de delil olabilir. Fakat şairliği güçlü değildir. Döneminin ikinci sınıf bir şairidir. XIV. yy. şairleri henüz kendilerine örnek olacak Türkçe yazan bir Türk şairi bulamayıp; Firdevsî, Nizâmî, Attâr gibi meşhur İran şairlerini üstad edinirlerken Tutmacı, eserin "sebeb-i nazm-ı kitâb" bölümünde çağdaşı olan Ahmedî ve Şeyhoğlu Mustafa'yı överek kendine üstad edinir.

Bularun ile bile kâr u zâre
Gem bağlaymaz her kem-süvâre

¹⁵ İ.ÜNVER, *Ahmedî, İskender-nâme, İnceleme-Tıpkıbasım*, TDK. Yay., Ank. 1983, s.4.

¹⁶ Erdoğan MERÇİL, a.g.md., TDV. İ.A.,C.4, İst. 1991, s.241.

¹⁷ KÂTİP ÇELEBİ, *Keşfü'z-zünûn 'an-Esâmi'l-Kütübi ve'l-Fünûn*, C.II, İst.1972, s.1108.

sayılmaz. Mesela kendisine örnek saydığı Şeyhoğlu Mustafa, *Hurşid-nâme*'sinde 11 ayrı vezinle 23 gazel, 1 terci°-bend söylerken, Tutmacı 4 ayrı vezinle 9 gazel, 1 mesnevî, 1 terci° söylemiştir. Şair, Attâr'ın mesnevîsinde yer almayan terci°i, esrine eklemeyi Şeyhoğlu'ndan etkilenerek düşünmüş olabilir.

Tutmacı'nın eserinde tasavvufî unsurlara rastlanmaz. Ancak münasebet geldikçe ahlakî mesajları yerli yerinde söylemeyi bilmiştir.

Cinaslı kafiyeleri, halk tabirlerini , deyim ve atasözlerini bol bol kullanması şairdeki halk zevkini gösterir. Bunlara nispetle ayet ve hadis iktibasları azdır. Sade Türkçe yazmaya özen gösteren şair, bu uğurda bazen vezin hakimiyetini kaybetmiştir. Çağdaşı olan mesnevîlerde görüldüğü gibi vezin hatalarına çokça düşmüştür.

Sonuç olarak Tutmacı'nın edebî şahsiyeti ile ilgili şunları söyleyebiliriz:

1. Bilinen iki eseri de Farsça'dan tercümedir. Çevirdiği eserin muhtevasını verebilmesi cihetiyle tercüme tekniğinde başarılıdır.

2. Mesnevî üslubu, sanattan mahrum kuru bir anlatıma sahiptir. Aşk sahnelerinde, kahramanların ağzından söylenen şiirlerde, şahıs ve gece-gündüz tasvirlerinde klasik edebiyatın mazmunlarıyla lirizme ve sanatlı söyleyişe yaklaşmıştır.

3. Devrin modasına uyup cinaslı ifadelerle sıkça yer vermiş, eski kelimeleri, deyim ve atasözlerini bol bol kullanarak anlatımda halk zevkini yansıtmıştır.

4. Sade Türkçe kullanmaya özen gösterir. İfadelerinde tercümenin etkisiyle Arapça, daha çok Farsça kelime ve terkiplere, yer yer Türkçe sözdizimi kurallarına uymayan bozuk cümlelere rastlanır.

5. Türkçe'yi aruza yeterince uygulayamadığı için sık sık vezin kusurları yapmıştır.

III. ESERLERİ

1. *Gül ü Hüsrev*: Çalışmanın konusu olduğundan aşağıda genişçe incelenecektir.

2. *Tabiat-nâme*: Farsça'dan tercümedir. Edebî bir değeri olmayan manzum bir tıp kitabıdır. Kimden ve ne zaman çevrildiği belli değildir. Mesnevî nazım şekliyle *Fâilâtün Fâilâtün Fâilün* vezninde kaleme alınmıştır. 372 beyitlik kısa bir mesnevîdir. Eser Aydınolu Umur Bey'e sunulmuştur. Buna göre eser Umur Bey'in saltanat sürdürdüğü 1334-1348 yılları arasında kaleme alınmış olmalıdır.

Baş tarafında tevhid , na' t ve Umur Bey'in methiyesi yer alır. Daha sonra şair ekmekten başlayarak, suların, etlerin, meyve ve sebzelerin tıp açısından faydalarını anlatır. Musikinin de tedavi yönünü nazara vererek bazı musiki aletlerinin insan ruhu üzerindeki tesirlerinden bahseder.

Eserin tek nüshasının tıpkıbasımı İsmail Hikmet Ertaylan tarafından yapılmıştır.¹⁸ Ayrıca İnönü Üniversitesi'nde İbrahim Şahin tarafından bitirme tezi olarak çalışılmıştır.¹⁹

¹⁸ İsmail Hikmet ERTAYLAN, *Tabiat-nâme*, İÜ. Edebiyat Fakültesi Yay., İst. 1960.

¹⁹ İbrahim Şahin, İn.Ü. Eğitim Fakültesi., Bitirme Tezi, Malatya 1992.

BİRİNCİ BÖLÜM

GÜL Ü HÜSREV'İN TANITILMASI

Gül ü Hüsrev, ünlü İran şairi Attar'ın aynı adlı Farsça mesnevîsinin, XV. yüzyılın başında, 808/ 1406 yılında, Tutmacı tarafından yapılmış manzum çevirisidir. Çeviri, konunun ana çerçevesine sadık kalınarak kısaltılmıştır. Tenkitli metne göre 5467 beyit olan mesnevî, orijinaliyle aynı, *mefâilün mefâilün feûlün* vezninde yazılmıştır. Sade bir dille yazılan eserde, Eski Anadolu Türkçesi'nin bütün özellikleri bulunmakta; yer yer Doğu Türkçesi'nin izlerine de rastlanmaktadır. Bu özelliğiyle eser sanat değerinden çok, dil açısından önemlidir.

Eser, Rum Kayseri'nin oğlu Hüsrev ile Hûzistân şahının kızı Gülrüh arasındaki aşkın konu edildiği tipik bir aşk mesnevîsidir. Elimizdeki bilgilere göre edebiyatımızda daha önce işlenilmeyen bu konu, Tutmacı'dan sonra da pek tutulmamıştır. *Sehî Tezkiresi*'nde XV. yüzyıl şairlerinden Ahî'nin *Gül ü Hüsrev*'inden ve Necâî'nin *Münâzara-i Gül ü Hüsrev*'inden söz edilirse de bu eserler henüz ele geçmemiştir.²⁰

I. ESERİN YAZMA NÜSHALARI

Tutmacı ve *Gül ü Hüsrev*'i, ilim âlemine ilk defa Agâh Sırrı Levend tarafından tanıtılmıştır. Eseri, İstanbul'daki Sahaflar Çarşısı'nda bulunduğunu söyleyen yazar²¹, ilk makalesinde kısaca eseri tanır.²² İkinci bir yazısında mesnevînin geniş bir özetini verir ve Attâr'ın *Gül ü Hüsrev*'i ile karşılaştırarak tercümenin mahiyeti üzerinde durur.²³ Nihayet konuyla ilgili diğer bir makale ile de eserin kısmî dil

²⁰ SEHÎ, *Heşt-Behişt*, İst. 1325, s. 77.; SEHÎ BEY, *Tezkire, Heşt Behişt*, Tercüman 1001 Temel Eser, İst. 1980, s.140,188; MEHMET TAHİR, *Osmanlı Müellifleri*, C.2, İst.1972,s.5.

²¹ Agâh Sırrı LEVEND, *Türk edebiyatı Tarihi*, C.I, TTK. Yay., Ank. 1988, s.23.

²² Agâh Sırrı LEVEND, *Tutmacı'nın Gül ü Hüsrev Mesnevisi*, VIII. Türk Dil Kurultayı'nda Okunan Bilimsel Bildiriler 1957'den ayrı basım.

²³ Agâh Sırrı LEVEND, *Attâr ile Tutmacı'nın Gül ü Hüsrev Mesnevîleri*, TDAY. Belleten-1959, 2.baskı, TDK. Yay., Ank. 1988, s.161-203.

özelliklerini tahlil etmiştir.²⁴ Ancak yazarın hangi nüshayı esas aldığı belli değildir. Eserin fizikî özellikleri hakkında verdiği bilgiler, tamamıyla İstanbul Üniversite Kütüphanesi T.Y. 9862 numarada kayıtlı olan nüshaya uyduğu gibi, tahlil mahiyetindeki ikinci ve üçüncü makalelerinde verdiği beyitlerin bulunduğu sayfa numaraları da adı geçen nüshaya uygunluk arz etmektedir. O halde Levend'in tanıttığı nüshanın bu olduğu söylenebilir. Eser üzerinde kurşun kalemle yapılan işaretler, muhtemelen Levend'e aittir. Bu nüsha, yazarın bahsettiği nüsha olup sonradan kütüphaneye intikal etmiş olabilir.

Gül ü Hüsrev'in bugün bilinen iki nüshası vardır:

1. İstanbul Üniversite Kütüphanesi T.Y. 9862 numarada kayıtlı nüsha (I Nüshası) :

İlk beyit: Dilersen redd-i şeytân-ı racîmi
Di bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîmi

Son beyit: İlâhâ söylenen söyledüren sen
Kamu ef'âli iden itdüren sen

249 varak, sahifede 11 satır, yazı; harekeli nesih, bahis başları (68 başlık) kırmızı sülüs ve Farsça'dır. Ölçüler; 20.8 x 14.8; 13.5 x 10.1 cm. Cilt; sırtı deri yeni karton.

Baş tarafta kitabın adı üç defa "Gül ü Hürmüz", bir defa da "Haza Kitâbu Gül ü Hüsrev" olarak kaydedilmiştir. "Bin ikiyüz üç senesi Rebî'ü'l-evvel'in ibtidası yevmi Cumartesi.....1203 (1788)" ibaresi ve silik bir mühür vurulmuştur.

Müstensihi belli olmayan bu nüshanın sonunda, sayfa 248b'de yer alan istinsah kaydı şöyledir : " Temmetü'l-kitâb bi-tevfiği'l-Melikü'l-Vehhâb gafera'llahu ve li-vâlidayhi". İstinsah tarihi olarak da sadece "fi şehri cemâziye's-sânî" ibaresi yer almaktadır. "Şâhibihi ve mâlikihi Hüseyn Ağa" ibareli bir temellük kaydı yine bu sayfadadır.

²⁴ Agâh Sırrı LEVEND, Tutmacı'nın Gül ü Hüsrev Mesnevîsinde Dil Özellikleri, TDAY. Belleten-1960, 2.baskı, TDK. Yay., Ank. 1988, s.49-77.

Eserin bittiği bu sayfadan sonraki sayfa 249a'da 1166/1752, 1205/1790, 1210/1795 senelerine ait doğum tarihleri ve 1216/1802 senesine ait bir düğün tarihi; 249b'de de 1217/1803 senesine ait yine bir doğum tarihi kaydedilmiştir.

Tamamı 5375 beyit olan İ nüshasının 32a-60a, 71b-79b, 120a-148a aralarındaki toplam 64 sayfa harekesizdir. Harekeli kısımlarda, bilhassa Farsça başlıklarda pek çok hareke hatası yapılmıştır. Bazen de aynı harfe iki ayrı hareke konulduğu görülür. Okuyanda harekelerin sonradan konulduğu intibanı uyandırmaktadır.

2. Paris Bibliothèque Nationale, Blochet Kataloğu 313 numarada kayıtlı nüsha (P nüshası):

İlk beyit: Kıyâs itdüm ki hergiz ol cefâkâr

Vefâyâ olası degül harîdâr

Son beyit: Ma°ânî añlamak sehl ola ehle

Bu remzi lîk câhiller ne bilsün

Müstensihi: Nebî ibn Resul ibn Ya°kub el-Amasî²⁵

İstinsah tarihi : 848 (1444-1445)

İstinsah kaydı : Ketebehu'l fakîru'l- hakîru'l- müznibu'l- muhtâc ilâ rahmeti'llâhi ta°âlâ Nebî b. Resûl b. Ya°kûb el- Amasî gafara'llâhu lehüm ve licemî'i'l- mü'minîne ve'l- mü'minât ve'l- müslimîne ve'l- müslimât li- ahyâihim ve'l- emvât âmîn yâ Rabbe'l- âlemîn ve yâ Hayre'n- nâşırîn bi-rahmetike yâ Erhame'r-râhimîn ve şalla'llâhu °alâ seyyidinâ Muhammed ve âlihi't-ţâhirîne't-ţayyibîne ecma°în

İlâhî şâhibini ber-murâd it

Sa°âdet ile °ömrini dirâz it

âmîn yâ Rabbe'l- âlemîn.

25

İsmail Ünver'in tıpkıbasımını neşrettiği İskender-nâme'nin İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Ty.921 numaradaki nüshasının müstensihide aynı kişidir. Bu nüshanın istinsah tarihi 17 Ramazan 847/3 Ocak 1444' dür. Bkz.: İsmail ÜNVER, Ahmedî, İskender-nâme, İnceleme-Tıpkıbasım, TDK. Yay., Ank. 1983, s.27.

33 varak, ölçüler; 41.5x31.5, harekeli güzel bir nesihle yazılmış, iki sütun üzerine 31 satır.

Eser, üç mesnevîden oluşan bir mecmuada bulunmaktadır. Mecmuanın;

1-45. varaklarında, *Mihr ü Müşteri*

46-79. varaklarında, *Gül ü Hürmüz*

80-166. varaklarında, Âşık Paşa'nın *Garib-nâme*'si yer almaktadır.

Bu nüshanın başında 1200 beyit tutarında yaklaşık 10 varak noksandır. 47a, İ nüshasının 1209. beyti olan:

Kıyâs itdüm ki hergiz ol cefâkâr
 Vefâyâ olası degül harîdâr

beytiyle başlar. P nüshası noksan haliyle 4075 beyittir. Ayrıca 57a-67a arasındaki 10 varak, 67a-77a arasındaki 10 varak yer değiştirmiştir.

Bu nüshada Tutmacı'nın isminin geçtiği "*Sebeb-i nazm-ı kitâb*" bölümü noksan olduğundan Blochet, eserin adını *Gül ü Hürmüz* olarak tesbit ettiği, Attâr'dan tercüme olduğunu belirttiği halde şairini tesbit edememiş, Şeyhî'ye ait olabileceği gibi yanlış bir tahminde bulunmuştur.²⁶ Ancak nüshanın sonunda şairin adı:

Gel ey *Tutmacı*  aqlun başuna dir
 Eger pendün var ise sen saña vir (5423)

şeklinde bir daha geçmektedir. Anlaşılan katalog yazarı bu beyte dikkat etmemiştir.

P nüshasını ilk defa tanıtan Prof. Dr. Cihan OKUYUCU bu yanlışlığın farkına vararak, nüshanın Tutmacı'nın *Gül ü Hüsvrev*'i olduğunu göstermiştir. Bu nüshanın, eserin yazılışından 40 yıl sonra istinsah edilen eski bir nüsha oluşu, iyi bir hattatın elinden çıkması bakımından kıymetçe İ nüshasından üstün olduğunu ileri süren

Okuyucu, bu görüşünde haklıdır.²⁷ Ayrıca sayfa kenarlarındaki () işaretleri eserin tashih edildiğini yahut mukabeleden geçtiğini gösteriyor.

P nüshasının önemli bir farkı da, kitabın hâtimesinde telif tarihini veren beyitlerin yer almasıdır:

Sekiz yüz yıl sekiz dahıydı hicret
Ki biz kıllur idük bu sözi fikret
Sekiz günüydü oruç ayınuñ rast
Ki hatm itdük kelâmı bî-kem ü kast (5458-5459)

Bu ifadelere göre Gül ü Hüsrev'in telif tarihi 8 Ramazan 808 (28 Şubat 1406)'dır.

A.S.Levend, bu telif tarihini 806/1403'den önce olması gerektiğini söyler. Tutmacı'nın eserin "*sebeb-i nazm-ı kitâb*" bölümünde Ahmedî'nin *İskender-nâme*'sinden, Şeyhoğlu'nun 789'da kaleme aldığı *Hurşid-nâme*'sinden bahsettiği halde 806'da tamamlanan Ahmedî'nin *Cemşid-nâme*'sinden bahsetmediğini de delil olarak gösterir. Kullandığı nüshada telif tarihinin olmayışı onu böyle bir tahmine sevk etmiştir.

Tenkitli metnin kuruluşunda gösterilen nüsha farkları incelendiğinde, iki nüsha arasında belirgin şu farklar göze çarpmaktadır:

1. h < ķ değişikliği: çoh : çok (5444); yahma : yakma (5443); varduħça : varduķça (5434), örneklerinde görüldüğü gibi İ nüshasında h, P nüshasında ķ tercih edilmiştir.

2. d < z değişikliği: Farsça kelimelerde, Hudâvendâ : Huzâvendâ (5427); pâdişâhî : pâzişâhî (5412); câvidâne : câvizâne (5050), örneklerinde görüldüğü gibi İ nüshasında d, P nüshasında z tercih edilmiştir.

27

Cihan OKUYUCU, Tutmacı'nın *Gül ü Hüsrev'i*, EÜ. Sosyal Bilimler Ens., S.7, Kayseri 1996, s.239-245.

Buñanıban tonandı anı mañsúb .
 Kıyâs itdüm ki hem düşmez idi hûb
 Çü gördüm andağı terkîb ü şan^{ca}t
 Gelicek Türkîye düşmezdi oñat
 Düşüp nâ-çâr efsâne şoñına
 Ma^{ca}ñî kisveti ile boyına
 Yeşil atlas geyürüp gülsitâni
 Getürdüm cilveye bu dilsitâni
 Diger-gûn itmedüm şeyhüm nihâdın
Gül ü Hüsrev kodum ben dahı adın (198-203)

Mesnevînin kaç beyit olduğuna dair çeviride bilgi bulunmamaktadır. Attâr'ın *Gül ü Hüsrev* mesnevîsinin, 7894 beyit olmasına karşılık, çevirinin eldeki nüshalara göre 5467 beyit olması, eserin hayli kısaltılmış olduğunu gösterir.

Klasik edebiyatımızdaki tercüme mesnevîlerin ortak özelliği Tutmacı'nın bu eserinde de görülmektedir. Şair, bazı bölümleri atarak, bazılarını kısaltarak, bazılarını değiştirerek, bazen de ekleyerek tasarrufta bulunmuştur. Ancak Tutmacı'nın bu tasarrufu anlatım seviyesinde kalmış, şair hikâyenin ana yapısını değiştirmemiştir. Olayların akışı her iki mesnevîde paralellik arz eder. Şahıs kadrosu, zaman ve mekânda da önemli bir değişiklik yoktur. Ancak Attâr'ın eserinin gerek yukarıda adı geçen nüshasında, gerek 1295'de Hindistan'da basılmış olan nüshasında, gerekse diğer bazı yazmalarda yer almayan hikâyenin sonundaki, Gül'ün kardeşi Behram'la ilgili bölümü Tutmacı da almamıştır.³¹ (Levend, bu karşılaştırmada Attâr'ın eserinin 1295 baskısını esas almıştır.) Tutmacı'nın eserinde Behram sadece Hüzmüz'ün okul arkadaşı olarak tanıtılmaktadır. Gül'ün kardeşi olduğu belli değildir.

A. TUTMACI'NIN ÇEVİRİSİNDE YER ALMAYAN BÖLÜMLER

Tutmacı'nın çevirisine almadığı bölümler, hikâyeye başlamadan önceki klasik mesnevî tertibinde bulunması gereken kısımlardır. Şair, “tevâhîd, münâcât, na^{ca}t,

³¹

Ayrıntılı bilgi için bkz.: A.S.LEVEND, *Attâr İle Tutmacı'nın Gül ü Hüsrev Mesnevîleri*, TDAY. Belleten 1959, 2. Baskı, TDK. Yay., Ank. 1988, s.161-203.

sebeb-i nazm-ı kitâb” bölümlerinden sonra “Âgâz-ı dâsitân” başlığıyla hikâyeye başlar. Tutmacı, Attâr’ın mesnevîsinde yer alan Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz.  Osmân, Hz.  Ali, Hz. Hasan, Hz. Hüseyn, İmâm-ı A‘zâm Ebû Hanife, İmâm-ı Şafî‘î ve Şeyh Muhammed Ebî Fazl için yazılan medhiyeleri eserine almamıştır. Attâr’ın hikâyeye başladığı “Âgâz-ı dâstân-ı kitâb” başlığından önce yer verdiği “Güftâr der-perdah_ten in-dâstân” ve “Hi‘âbrâ hakîkat bân der-hayât-ı in-dâstân” başlıklı bölümler de Tutmacı’nın eserinde yoktur.

Hikâyenin akışı içinde Tutmacı’nın almadığı yerler olaylarla ilgili değildir. Bazen şahıs tasvirlerine yer vermez. Mesela, Gül’ün aşkını unutmak için bağda düzenlediği işret meclisinde çenginin gazelinden sonra  Attâr’ın mesnevîsinde “Der-vaşf-ı püser-i bâğbân fermâyed” başlığıyla yer alan Hürmüz’ün uzun tasviri Tutmacı’nın eserinde yoktur.

Bazen de kahramanların araya girip söyledikleri şiirleri Tutmacı eserine almaz. Mesela, Hüsrev’in İsfâhân şâhının elinden Gül’ü hile ile kurtarıp Rûm ülkesine geldiği sırada kurulan eğlence meclisinde ud ve erganun çalgıcılarının söyledikleri şiirler, def ney ve barbut hakkındaki şiirler Tutmacı’nın eserinde bulunmaz. Attâr’ın mesnevîsinde gazel başlığı altında verilen şiirler, mesnevî nazım şeklinde ve eserin vezni ile aynı vezindedir.

Hikâyenin sonunda “Der- hâtimet-i kitâb u sitâyîş-i hod” başlığı altında yer alan fahriye mahiyetindeki bölüm Tutmacı’nın mesnevisinde yer almaz. 75 beyit tutarındaki bu bölümde Attâr kendini, şiirini, sanatını uzun uzun över.

B. KISALTMALAR

Tutmacı’nın, mesnevînin giriş bölümünde, Attâr’dan hiç almadığı kısımlar olduğu gibi; aldığı kısımları da kısaltarak çevirdiği görülür. Tevhit ve münâcât bölümü Attâr’ın eserinde 186 beyit iken Tutmacı bu kısmı 139 beyitte çevirmiştir. Attâr’ın eserinde 283 beyit olan na‘t bölümü, Tutmacı’nın çevirisinde sadece 26 beyittir. Bu bölümde Attâr, ayın ikiye bölünmesi, mirac hadisesi, hastaları iyileştirmesi gibi Hz. Muhammed’in mucizelerinden ayrıntılı bahsederken Tutmacı

mûcizelere hiç yer vermez. “Sebeb-i nazm-ı kitâb” bölümü de Attâr’da daha fazla yer tutar.

İsfahan şâhı tarafından kaçırılan Gül’ün Hürmüz’e yazdığı uzun mektup, Attâr’ın mesnevisinde 28 başlık altında 300 beyit tutarında iken , Tutmacı’nın çevirisinde 13 başlık halinde 101 beyit tutarındadır.

Tutmacı’nın şahıs tasvirlerinde de kısaltmalar yaptığı görülür. Mesela, “Hûzistân şâhının kızı Gülruh’un güzelliğini şöyle anlatıyor:

Haberde böyle dimiş ol suhen-senc
 Ki bu sözde iletmişdür öküş renc
 Ki Hûzân şâhınuñ bir mâh-çehre
 Kızı var idi bu âlemde şehre
 Gül-endâm u şeker-leb zühre-pâsuh
 Öziydi gül-be-şekker adı Gül-ruh
 Eger âkıl göreydi zülf ü hâlin
 Perîşân olup unıdaydı hâlin
 Delü ger hûb-ı ruhsârın göreydi
 Revân âkıl olup ögin direydi
 Tamâmet nağş-bend şûret-ârây
 Anuñ nağşın yazarlardı be-her-cây
 Ne deñlü var ise üstâd-ı hâzık
 Dilerdi kim yaza ol hüsne lâyıq
 Harîre ince çekdiyse raqamlar
 Muvâfık düşmedi şındı kalemler
 Dilinde ulu kicinüñ Gül idi
 Kamusı ışkına çün bülbül idi
 Nice bedr aña olaydı ber-â-ber
 Sözinden kâsid idi şehd ü şekker
 Sebak alurdu câdû gözlerinden
 Hayat alurdu ölü sözlerinden

Dehâni teng goncaydı şekerlü
 Lebi yâkut u la'î idi güherlü
 Dudağı hacletinden âb-ı hayvân
 Yire geçmiş idi çün cism-i bî-cân
 Dehâni teng şekker lîk gül-reng
 °Aşıklar hâtırını bigi velî teng (609-622)

°Attâr'da Gülruh şöyle tasvir edilmektedir:

الا ای پیک باز تیز پرواز
 چو در عالم نداری یک هم آواز
 دی گر میزنی بی دم چو من زن
 نفس بیخویشتن با خویشتن زن
 چو یک همدم نمی بینی زمانی
 که خواهد بود همدم در جهانی
 تو خود را تا ابد محرم تمامی
 که هم همخانه هم همدم تمامی
 بگوی این قصه و باخویشتن گوی
 بخوش گفتن بیز از خویشتن گوی
 چنین گفت آن سخن ساز سخن سنج
 که برده بود عمری در سخن رنج
 که شاهنشاه خوزان دختری داشت
 که هر مویشش در خوبی سری داشت

سمن بر خواهر بهرام بودی
 گلش اندام و گلرخ نام بودی
 به نگشادی شکر از شرمگینی
 گلش میخوانده انداز نازینی
 اگر عاقل بدیدی نقش رویش
 شدی دیوانه زنجیر مویش
 و گر دیوانه دیدی روی آتماه
 چو عاقل آمدی زان نقش در راه
 همه صور نگران صورت آرای
 ز رویش نقش بردندی بهر جای
 چو موی شد ز رویش نقش ارتنگ
 که نقشش بود دلرا نقش بر سنگ
 چو مثل نقش گل در هیچ حالی
 نبود امکان نقش او خیالی
 چو نقاشان چینیش نقش بستند
 قلم بر نقش حسن او شکستند
 زبانها پر ز شرح حال او بود
 بر ایوانها همه تمثال او بود
 نبودی ماه را اندازه او
 زمه بگذشته بُد آوازه او
 چه بودی پیش روی او ستاره
 که بودی ماه پیشش پیشکاره

Tutmacı'nın tasviri şöyledir:

Giriben gördi kim bir hûb eyvân
 Ki görse açılır dil diñlenür cân
 Kurulmuş bir muraşşa° taht-ı zerrîn
 Anuñ üsdeinde yatmış ol nigârîn
 Öñinde hûb-rûlar bağlamış şaf
 Tutıban "anber ü kâfûr ber-kef
 Niķâb ile mehi tutmuş yaturken
 Leţâfetde niķâb altında rûşen (2904-2907)

Isfâhân şâhının hücumuna uğrayan Hûzistân'ın viran halinin tasviri Attâr'da şöyledir:

سپه چون سوی خوزستان رسیدند
 ز خوزستان بجز نامی ندیدند
 گرفته عرض آن کشور خرابی
 چو روی عالم از طوفان آبی
 بدانسان شهر را ویرانه کرده
 که در وی جغد و مرغان خانه کرده
 درخت بیخ کنده شاخ رفته
 سپه چون مار در سوراخ رفته
 نه در شیرنگی زیبا بمانده
 نه در آهو بتک در پا بمانده (674a/7-11)

Aynı tasviri Tutmacı şöyle yapar:

Çür irdiler vü gördiler ki ol şâr
 Harâb olmuş ne der qalmış ne dîvâr
 Harâbî şehrûñ ol ĥaddiyle olmuş
 Ki baykuş anda ĥalvet-ĥâne kılmış
 Yıhılmış evler ü şular qurmuş
 Ağaqlar kesilüp dibi çürümiş (2116-2118)

Tenkrit eden garazkârlara insaf vermesini dileyerek ayıbı örtmenin faziletinden bahseder. İslahı mümkün olan yerlerin düzeltilmesini ister.

“*Der-Taʿrîf-i ʿAkl Gûyed*” başlığı altında aklın öneminden bahseden şair insanın onunla şeref kazandığını, bütün ilimlerin ondan kaynaklandığını belirterek, güzel bir eser ortaya koyabilmek için aklından himmet diler. Bu bölümden sonra “*Âgâz-ı Dâsitân*” başlığı ile asıl hikâyeye geçilir.

Eserin son bölümü olan “*Hâtimet-i Kitâb*” da, metnin itibarî olmayan kısmındandır. Şair geleneğe uyarak hikâyesine bu bölüm ile son verir. Bu bölümde kusurunu itiraf eden şair, nefsinden şikâyet ederek ıslahı için Allah’tan yardım ister. Paris nüshasında bulunan son beyitlerinde de eserin yazılış tarihini, *Hicrî 808*, *Ramazan ayının sekizi* olarak verir. Eser, mânâdan anlamayan cahilleri hicveden bir gazelle son bulur.

3. Fâğfûr'un zindanında hapsolan Gül'ün, Kâfûr vasıtasıyla Hüsrev'e mektup göndermesi,

4. Ferruh'un Türkistân'a giderek Gül'ü kurtarması, dönüşte uğradıkları Nişâbûr'da karşılaştıkları Pîrûz'un oyunuyla Gül'ün Şeh Şâbûr'un eline geçmesi,

5. Nişâbûr'dan kaçan Ferruh'un olanları Hüsrev'e anlatması, Hüsrev'in ordusuyla Nişâbûr şâhının üzerine yürümesi,

6. Şâbûr Şâh'ın sığındığı Tirmid kalesinden Gül'ün Ferruh tarafından kurtarılması,

Beşinci Metin Halkası :

1. Hüsrev'in, kendisine ihanet eden Pîrûz ile Hüsna'yı ve yardım eden Ferruh ile Cihanefruz'u evlendirmesi,

2. Gül ile Hüsrev'in muhteşem bir düğünle evlenmeleri, bu evlilikten Cihangîr adlı bir oğullarının olması,

3. On yıl sonra av esnasında Hüsrev'in bir engerek yılanı tarafından öldürülmesi,

4. Bu acıya dayanamayan Gül'ün bir buçuk ay sonra Hüsrev'in mezarı başında ölmesi,

5. Rûm Kayseri'nin tahtını torunu Cihangîr'e bırakarak ölmesi.

* * *

Hikâyenin başından Hürmüz'ün gerçek kimliğinin ortaya çıkışına kadar geçen olaylar müstakil bir hikâye olabilecek mahiyettedir. Kayser'in hanımının, Hüsrev'in annesi olan cariyenin, bahçıvan Mihmerd'in, Mihmerd'in karısının, bu bölümde vazifeleri biter. Adlarından bir daha söz edilmez. Bahçıvan Mihmerd'in oğlu Hürmüz, Rûm şehzadesi Hüsrev olur. Olaylar çözülür, mutlu bir şekilde sona erer.

İkinci metin halkası da başlı başına bir hikâye hüviyetindedir. Hüsrev'in Gül'e olan aşkı ve hasreti ile Hûzistân'a dönmesi yeni bir olay zincirini başlatır. Burada Isfahân şâhının Gül'ü kaçırdığını öğrenen Hüsrev, Gül'ü kurtarmak amacıyla

Süheyl ü Nev-bahâr'da Sa'lûk adlı bir haydut iki sevgilinin ayrı kalmasına sebep olur. Kustâ şahının oğlu Kaytâs Nev-bahâr'a âşık olur. Bezirgân Yahudi de onu elde etmek ister.⁶⁵

Hurşîd-nâme'de padişahın en sadık muhafızları olup Hurşîd'in başını kesmekle görevlendirilen dört siyah köle, kızın güzelliği karşısında kendilerinden geçip bayılırlar. İçlerinden biri dayanamayarak ölür. Diğer üçünden Âzâd, Ferahşâd'ın, Siyâh, Hitây padişahı Boğa Han'ın, Kâfûr, Mısır sultanının oğlu Behram'ın, Hurşîd'e âşık olmasına sebep olurlar. İki sevgili kavuşabilmek için Boğa Han ve Behram'la mücadele etmek zorunda kalırlar. Buluştuktan sonra da Ferahşâd'dan başlık olarak babasının hazinesindeki iki "şeb-çerâğ"dan birisini alıp getirmesi istenir. Bunun üzerine iki sevgili ayrılır.⁶⁶

İskender-nâme'de ise Gülşâh'ın babası Zeresb iki âşığın bir müddet ayrı kalmasına sebep olur. Eski düşmanlıklarını öne sürerek İskender'e kızını vermek istemez. Fakat Gülşâh, dâyesi ve hizmetçisi ile birlikte İskender'e kaçar.⁶⁷

Işk-nâme'de ise, Hindustân padişahı Erdşîr , oğlu Şehlâ için, Kışmîr şahı Rây da oğlu Alemşah için Hümâ'yı babası Hümâyun Şah'tan isterler. Hümâ sevgilisi Ferruh ile kaçarken, başlarına gelen çeşitli olaylar sonunda ayrı düşerler.⁶⁸

Hüsrev ü Şîrin' de, tahtını ele geçiren Behram'ı yenebilmek için Hüsrev, Rûm Kayseri'ne sığınır. Kayser'in isteği üzerine kızı Meryem'le evlenmek zorunda kalır. Şîrin bunu hoş görür. Fakat Meryem kıskanç ve katı gönüllüdür. Hüsrev ile Şîrin'i kavuşturmamak için elinden geleni yapar. Hatta iki sevgilinin arasını açmak için kendisi öldükten sonra, çok güzel bir cariye olan Şeker'i, Hüsrev'e göstermelerini vasiyet eder. Hakikaten Hüsrev, Meryem'in ölümünden sonra bir müddet Şeker'le gönül eğlendirir. Bu yüzden Şîrin'le araları açılır.⁶⁹

⁶⁵ C. DİLÇİN, a.g.e., s.72-73.

⁶⁶ H. AYAN, a.g.e., s.35-41.

⁶⁷ İ. ÜNVER, a.g.e., yk.15b, 1708-1718. beyitler- yk.17a, 1902-1907. beyitler.

⁶⁸ S. YÜKSEL, a.g.e., s.24.

⁶⁹ F.K. TİMURTAŞ, a.g.e., s.121-129.

Fakat bu üçüncü şahıslar her zaman ayrılığa sebep olmayıp bazen yardımcı da olurlar. Hüsrev'e âşık olan zenci kızı onun hayatını kurtarır ve uğruna hayatını feda eder. Cihanefruz da Hüsrev'e âşık olduğu halde, Gül'e kavuşması için birlikte tehlikeli bir yolculuğa çıkar. Gül de bunu bildiği halde Cihanefruz'u kıskanmaz. Hatta Hüsrev'e onun aşkına da karşılık vermesini ister.

Hurşîd-nâme'nin iki kahramanının tanışıp âşık olmasını sağlayan Âzâd da Hurşîd'e âşıktır. Fakat daima iki sevgilinin yanında yer alır.⁷⁰

Hüsrev ü Şîrin'de Şîrin'e âşık olan mühendis Ferhad, onun isteği üzerine ark ile çeşme ve havuz yapar. Sevdiğinin taze süt içmesini sağlar. Ferhad'ın aşkını duyan Hüsrev kızar. Fakat fakir bir mimar ve nakkaş olduğunu öğrenince öldürmekten vazgeçer. Ona Şîrin'i unutturmak için Bîsütun dağına delmesini emreder. Ferhad'ın bu işi de yapabileceği anlaşılınca, hile ile ona Şîrin'in öldüğünü söylerler. Bu sözleri duyunca Ferhâd, elindeki külüngü fırlatıp kendini dağdan atarak intihar eder.⁷¹

Bu motif, *Vâmık u Azrâ* hikâyesinde ve *Binbir Gündüz Hikâyelerinden Seyfûlmülûk*'da da görülür: "Vâmık'a hücum eden Erdeşir'in kızı Dilpezîr, Vâmık'a yardım ediyor."⁷² "Seyfûlmülûk arkadaşıyla Hindistân'a gitmek üzere gemiye binerler, bir fırtınanın attığı bir limanda karaya çıkmış buldukları zaman, zencilerin esaretine düşerler. Zenciler yılanlara tapmakta ve her esir ettiklerinden birini kurban olarak o yılanı vermekteler. Fakat Seyfûlmülûk'ı zenci hükümdarının kızı Hüsânâ beğenir ve babasından, damadı olmak iznini alır."⁷³

Mektuplaşma : Ayrılık döneminde sevgililer mektupla birbirlerine ulaşmaya çalışırlar. Ayrılıktan, felekten şikayet ve sevgiliye sitemle dolu bu aşk mektupları, oldukça içli ve lirik bir şekilde kaleme alınmış şiirlerle süslenmiştir.

Gül ü Hüsrev'de, Gül'ün yazdığı iki uzun mektup bulunmaktadır. İsfahân şâhı tarafından kaçırılırken yazdığı mektup, Hûzistân'a gelip şehri harabe halinde görerek

70 H. AYAN, a.g.e., s.36.

71 F.K. TİMURTAŞ, a.g.e., s.124-126.

72 M. NİHAT, a.g.e., s.43.

73 M. NİHAT, a.g.e., s.87.

ağlayan Hürmüz'ün eline bilinmeyen kişiler tarafından tutuşturulur. İkinci mektup da Çin zindanından Kâfûr vasıtasıyla gönderilir. Bu mektupta bir terci yer almaktadır.

Hürmüz bu mektuplara cevap yazmaz. Bunlardan başka bir de padişâhların birbirlerine yazdıkları mektuplar vardır. Ayrıca cariyeye Hüsna'nın Gül'ü kıskanarak kaçırlmasına sebep olan Cihanefruz'a yazdığı mektup yer alır.

Süheyl ü Nev-bahâr'da, Süheyl ile babası Yemen padişâhı ile karşılıklı yazdıkları iki mektup yer alır.⁷⁴ *Hurşîd-nâme*'de, Hitây padişâhı Boğa Han'ın, Hurşîd'i istemek için İran şâhı Siyâvuş'a, veziri Turumtay ile gönderdiği mektubu yer alır. "Boğa han, bu mektubunda bir taraftan Hurşîd'i kendisine vermeleri için yalvaran bir ifade, diğer taraftan da tehdit edici sözler kullanmıştır."⁷⁵

İskender-nâme ve *Işk-nâme*'de bu motifin değişik bir varyantına rastlanır. "Adamları vasıtasıyla mektuplaşan sevgililerin kasır, köşk, saray, saray bahçesi gibi, göze görünmeden aşılması güç olan yerlere mektuplarını oka bağlatarak attırdıklarını görüyoruz."⁷⁶

Hüsrev ü Şîrin'de ise Ferhâd'ın ölümü üzerine Hüsrev'in Şîrin'e ve Hüsrev'in karısı Meryem'in ölümü üzerine Şîrin'in Hüsrev'e yazdığı taziyet mektupları yer alır.⁷⁷

Sevgiliye ulaşmak için yolculuğa çıkma : Sevgiliyi görmeden âşık olan erkek kahraman onu bulmak için yolculuğa çıkar. Buluştuktan sonra da çeşitli sebeplerle birbirinden ayrı düşen sevgililer, kavuşmak için bin bir türlü güçlüklerle dolu maceralı yolculuklara çıkarlar. Deniz fırtınası, vahşi hayvanlar, olağanüstü yaratıklar ve çeşitli düşmanlara esir düşüp mücadele ederek, sonunda birbirlerine kavuşurlar.

⁷⁴ C. DİLÇİN, a.g.e., s.75.

⁷⁵ H. AYAN, a.g.e., s.38.

⁷⁶ S. YÜKSEL, a.g.e., s.31.

⁷⁷ F.K. TİMURTAŞ, a.g.e., s.126.

çok ağlar. Kabzasını kabre dayadığı hançerini, göğsüne bastırarak o da kendisini öldürür.⁹⁸ *Leylâ vü Mecnûn*'da ise tersine Mecnûn Leylâ'nın mezarı başında ölür.⁹⁹

Nizâmi'nin *Hüsrev ü Şîrin*'inde, Hüsrev'in Meryem'den doğan oğlu Şîriye, Şîrin'e göz koyarak babasını öldürtür. Şîrin, tabutundayken Hüsrev'in göğsünü açar, yarasını öper ve elindeki hançeri, kendi vücudunda aynı yere saplar. Hüsrev'i kucaklar, dudağını onun dudağı üzerine koyar ve herkesin işiteceğı şiddette feryâd ederek can verir.¹⁰⁰

Bütün aşk mesnevîlerindeki ortak motifleri göstermek bu çalışmanın sınırlarını aşacağından yukarıdaki örneklerle iktifa edildi.

e. Masal Unsurları

Olağanüstü yaratıklar : Diğer mesnevîlere göre daha az olmakla birlikte Gül ü Hüsrev'de olağanüstü yaratıklara yer verilmiştir. Hüsrev'in Gül'ü aramak için arkadaşları ile çıktığı yolculuk sırasında, bir sahilde, gece denizden garip hayvanların çıktığını görürler. Bu hayvanlar başları üzerinde parlak birer inci tanesi taşımaktadırlar. İncileri yere bırakıp onların aydınlığında sabaha kadar oturlar. Sabaha karşı tekrar alıp denize dalarlar. Hüsrev ve arkadaşları bu olayı görünce, ertesi akşam balçık hazırlayıp ellerine alarak ağaçların tepesinde gizlenirler. Hayvanlar çıkıp incileri yere bırakınca, balçıkları incilerin üzerine atıp kapatırlar. Hayvanlar ürkererek denize dalınca bu incileri toplar, yollarına devam ederler. Gâv-ı bahr, (deniz sığırı) denilen bu hayvanın adı mesnevîde geçmez. (b.4109-4125)

Yine bu maceralı yolculukta karşılaşılan ve şairin abartarak tasvir ettiği "şütür-mûr" (deve karıncası) da olağanüstü iriliktir. Her biri koyun büyüklüğünde olan bu hayvanların domuz gibi dişleri, aslan gibi pençeleri vardır. Biri tek başına bir fili yiyebilir. (b.4136-4139)

⁹⁸ Âmil ÇELEBİOĞLU, *Sultan II. Murad Devri Mesnevîleri*, (Basılmamış doçentlik tezi), Erzurum 1976, s.46.

⁹⁹ Hüseyin AYAN, *Leylâ vü Mecnûn*, Fuzûlî, İst. 1981, s.389-400, 2862-2951.beyitler.

¹⁰⁰ F.K. TİMURTAŞ, a.g.e., s.131-132.

K alurlar kırk gün ol ba r içinde
 Mel l u derd   s z u  ahr içinde (4154)
 Olıca  kırk birinci gün se erg h
 Yil esdi v  de iz oynadı n -g h (4169)
  Ale'l-cümle bular üç gice üç gün
 K alurlar ol ke - -ke  içre ma z n
 K ar r eyledi dördünc günde ke ti
 Felek  aha didi k' z d geçti (4172-4173)
 Se ergeh atlanup yola girerler
  Ale't-ta c l  urmazlar sürerler (4210)

Mesnev de, özellikle yolculuk sahnelerinde zamanla ilgili kavramların mesafe birimi olarak kullanıldığı görülür:

   üç gün bilesine g çdi  ondu
 H a 'a sımarladı anı v  döndi (2113)
    bir hafta y ridiler becid yol
 Görünmez idi yağmurdan  ağ u sol (2276)
 Otuz gün da ı  onup g çdi bunlar
 Ki bir hoş araya irişdi bunlar (2279)

Hik yede belirsiz zaman tabirlerine de sıkça rastlanır:

Anu  katında  aldı bir nice gün
  c zet  unki vermiş idi hatun (428)
 Meger bir gün oturmi  idi Hüsrev
  atındaydı Cih n-g r ol  eh-i nev (5211)
 Meger bir gün seçer-geh ol dil-efr z
 Der ndan Hüsrev ile s yley  s z (5314)

4. MEKÂN

Gül ü Hüsrev’de olaylar genellikle eğlence düzenlenilen saray bahçeleri, şehirler, deniz aşırı seyahatler sonucunda ulaşılan ülkeler , avlanılan ve savaşılan alanlar gibi açık (geniş) mekânlarda cereyan etmektedir. Olayların geçtiği yerler çoğunlukla hayalîdir. Coğrafi konumu bilinen yerler pek azdır. Kişilerin hangi denizde yolculuk ettikleri ve nerede karaya çıktıkları pek belli değildir. Rûm, Hûzistân, Çîn, Türkistân İsfâhân, Nişâbûr gibi yerlerin hikâyede sadece isimleri vardır. Mekândaki bu belirsizlik, umum mesnevîlerde görülen “tecrit ve intiba”¹⁰⁷ üslûbunun tabii sonucudur.

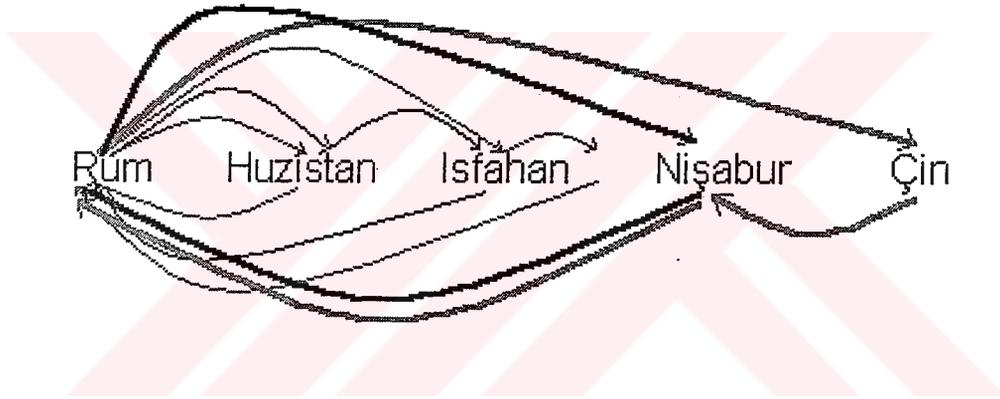
Maceralı olayların geçtiği, Rûm’dan Çîn’e kadar uzanan geniş coğrafyaya karşılık, aksiyonun iç boyutlu olduğu aşk sahnelerinde mekân darlaşır. Gül’ün Hürmüz’ü ilk defa görüp âşık olduğu Hûzistân sarayının eyvanı ve bahçesi ile sınırlı kalır. Buranın hikâyede önemli bir yeri vardır. Dâyesinin, Hürmüz’ü görmek arzusuyla damdan ayrılmayan Gül’e kızarak söylediği şu sözlerde bu daha iyi anlaşılmaktadır :

Geh ü bî-geh tama ‘azmüñ nedendür
 Bilemezem ki hergiz bu ne fendür
 Derûnuñda meger bir müşkil oldı
 Ki andan safa bu gam hâşıl oldı
 Durañdan düşeñe gücin güçersin
 Tama çıkmaga kuş bigi uçarsın
 Sarâya girmege hiç tâkatüñ yoh
 Tama çıkmaga gücüñ kuvvetüñ çoh
 Eger eydürür isem tur tama gel
 Xamu endâmuñ olur ayag u el (886-890)

107

Şerif AKTAŞ, Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş, 2. baskı, Akçağ Yay., Ank. 1991, s.141.

Mesnevîde merkezî mekân **Rûm** (Anadolu) ülkesidir. Her metin halkasında olaylar burada başlar, burada son bulur. İkinci derecede bir merkez ise **Hûzistân**'dır (İran'ın batısında, Irak hududunda bir bölge. Bugün Ahvaz, Abadan, Tüster, Hürrem şehirleri bu bölgededir).¹⁰⁸ Burası olayların düğümlendiği yerdir. Görüldüğü gibi hikâyenin mekânı, esas kahramanları olan Gül ile Hüsrev'in çevresinde odaklaşmaktadır. Şair Rûm ülkesinden hareketle , aynı merkezli daireler oluşturmak suretiyle genel bir düzenlemeye gitmiştir.¹⁰⁹ Vak'a zincirini oluşturan metin halkalarına (bkz. Vak'a Kuruluşu) göre hikâyenin geniş mekânını şu şekilde göstermek mümkündür:

1. Metin halkası: Rûm ---> Hûzistân ---> Rûm

2. Metin halkası: Rûm ---> Hûzistân ---> İsfâhân ---> Rûm

3. Metin halkası: Rûm ---> İsfâhân ---> Belirsiz mekân ---> Rûm

4. Metin halkası: Rûm ---> Çîn ---> Nişâbûr ---> Rûm (Gül)

Rûm -----> Nişâbûr ---> Rûm (Hüsrev)

5. Metin halkası: Rûm

¹⁰⁸ El-Müncid, Katolik Matbaası, Beyrut 1986.

¹⁰⁹ Roland BOURNEUR, Réal QUELLET, Roman Dünyası Ve İncelemesi, Çev. Hüseyin GÜMÜŞ, KB. Yay., Ank. 1989, s.92.

Mesnevîde geçen Rûm, Hûzistân, Çîn gibi ülkelerde kahramanların buldukları şehirlerin ismi geçmez. Aslında bu ülkeler de Isfâhân, Nişâbûr gibi birer şehir devleti konumundadırlar.

Mekân değişikliğinin ve buna bağlı olarak olay zincirinin değişmesinin, deniz fırtınasına bağlanması hikâyede bir kaç kez tekrarlanır ve bu pek inandırıcı değildir. Birinci metin halkasında Hüsrev'i kaçıran cariyenin, fırtına sebebiyle Hûzistân'a sürüklenmesi ile vak'a buraya taşınmış, böylece iki kahramanın karşılaşması sağlanmıştır. Dördüncü metin halkasında da Gül'ün sandık içinde kaçırılırken fırtına sebebiyle Türkistân sahillerine çıkması, olaylara yeni bir boyut kazandırır:

Deñiz oynayup itdi nâ-gehân cûş

Şanasın oldıdı bergüstvân pûş

Gemiyi ki çıharur tâ şüreyyâ

Geh indürür girü ber-ka'r-ı deryâ

Bu resme çün muhâlif yiller esdi

İpini yelkenüñ urdı vü kesdi

Çü varduğınca gelmedi qarâra

Gemiyi kıldı şol dem pâre pâre

Virürler ol sitemkârân-ı miskîn

Acı deñiz içinde cân-ı şîrîn (3691-3695)

Aynı fırtına olayı üçüncü metin halkasında, Hüsrev ve arkadaşlarının Gül'ü ararlarken başlarına gelir. Fırtına bu defa onları bilinmeyen yerlere sürükler. Bu metin halkasında oldukça canlı ve objektif tabiat tasvirlerine yer verilir :

Gemi nâ-geh giderken bir arada

Deñizde bir kara şu oldı peydâ

Göge gömgök tütünlere çıhardı

Ki kaşrân göynügi bigi qohardı

Giçemezler vü ser-gerdân olurlar

Qohusından anuñ 'âciz qalurlar

Gemicilere şordı şâh-ı kişver
 Ki ne mevzi° durur buña ne dirler
 Didiler bilmezüz hergiz biz iy şâh
 Ki bu ara deñiz midür yahud çâh
 Bular kalmış iken hayrân u hîre
 Irahdan görünür bir hoş cezîre
 Aña °azm eyleyibenüñ varurlar
 Baharlar ol cezîreyi görürler
 Yeri başdan başa sünbülsitândı
 Tamâmet erguvân u za°ferândı
 Ağaçlar başı °ayyûka irişmiş
 Budağlar biri birine girişmiş
 İrişmişdi °aceb elvân yimişler
 Ne görmüş kimse anı ne yimişler
 Turuncı çoğ idi hem nârenci
 Kimi ser-sebz ü kimisi nârenci
 Üzüm ü ceviz mûz incir ü hurmâ
 Erük vü kaysı şeftâlû ve ayva
 Enâr u tut vü hem armud u elma
 Budağdan çağırur kuşlar ki alma (4050-4062)

Bu bölümde tabiat; Hüsrev'in Gül'e ulaşmasına engel olan bir karşı güç unsurudur:

Yine bir mişeye dahı irerler
 Baharlar çevre yaña vü görürler
 Ki pür arslan u kaplan idi cümle
 Bulara kıldılar gördükde hamle (4089-4090)
 Bu kez peydâ olur bir yazı nâ-gâh
 İçinde püşteler mânend-i hargâh
 Kâmu ol püşteler âhir kum idi
 Bu dem görünse bir demden güm idi

Çü imkân yoğ idi admağa adım
 Kılur lar kaması hayrân u nâdim
 Ol ahan kum içinde şad-hezârân
 Olaydı dürlü envâ° ile yılan (4126-4129)
 Görürler toptolu şahrâ sûtür-mûr
 Gider kalmaz bularda kuvvet ü zûr
 Olaydı degme biri bir koyınca
 Doñuz bigi diş arslan bigi pençe
 Yiyeydi pîli tenhâ degme biri
 Bir adam yimege dahı ne giri
 Eger âhû ve şîr gör olaydı
 Kıtında bunlaruñ bir mûr olaydı (4136-4139)

Hikâyede gece ve gündüzdeki renk ve ışık değışmeleri, klasik şiirin tecrid esasına uygun subjektif tasvirler ile aksettirilmiştir (bkz. Zaman)

Mesnevîde ziyafet ve eğlence meclislerinin tasvirleri de dikkat çekicidir. Padişâhların sevinçli günlerinde halka ziyafet vermesi zamanın bir adeti olarak görünür. Rûm Kayseri'nin müneccimlerden bir evlat müjdesi aldığında, yirmi yıl sonra oğlunun varlığından haberdar olduğunda, oğlu Hüsrev'in sağ salim ülkesine dönüşlerinde, nihayet oğlunun düğününde halka verdiği ziyafetler, devrin yemek kültürünü de yansıtır. Aşağıdaki beyitler Gül ile Hüsrev'in düğün tasvirinden alınmıştır:

Yarağ eylediler toy u düğüne
 Bir aradaydı lîkin dü gûne
 Koyın şıgır boğazlandı firâvân
 Kimisi yahni oldu kimi biryân
 Şu kuşları vü ördekler tavuğlar
 Gögercin ile çil ü ördek ü sâr
 Dükelisi kırıldı vü kurladı
 Kızanlar aşılup aşlar urıldı

Dirildi pâdişâhlar hûn döküldi
 Bu levne levn-i ni'emetler çekildi
 Dökilür sofralar vü çekilür h'ûn
 Çanaḥ bir kişi öñine gelür on
 Küllice vü ruḳâḳ u şevt ü girde
 Dökerler yükler ile degme yirde
 Hezârân dürlü saçular saçıldı
 İlerü geldi şerbetler içildi
 Bes andan şofıra ol elvân-ı ni'emet
 Çekildi vü döküldi bî-garâmet
 Kimi şaru birinc ü kimisi aḳ
 Kimisi zîr-bâ vü kimi summâḳ
 Kimi senbûse vü kimisi helvâ
 Kimisi nârdân kimisi tovḡa
 Kimisi cüşbere kimisi mantu
 Firâvân geldi vü irişdi karşı
 Bu nev° ile dökibenüñi ta°âmı
 Tamâmet toyladılar hâş u °âmı (5130-5142)

Kahramanların düzenlediği eğlence meclisleri ise zengin bir mûsikî kültüründen haber verir. Sâkîler içki sunarken, nevâ, ısfâhân, irak, nev-rûz, şeh-nâz, düḡâh, çârgeh, nihâvend, rehâvî gibi mûsikî makamları mutrıblar tarafından terennüm edilir. Aşağıdaki beyitler Gül'ün, aşk derdini unutmak için sarayın bağında tertiplelediği eğlence meclisinin tasviridir:

Oturdu çevre hûrfler derildi
 Bezendi şöḡbet ü meclis ḳurıldı
 Pes aḡaz itdi mutrıblar alıp sâz
 Nevâzişle nevâ ḳıldılar âḡâz
 Sipâhân perdesinde düzedip çeng
 ° Iraḳa eylediler dest-i âheng

Gehî zeng ola geh nev-rûz u şeh-nâz
 Dügâh u çârgêhde itdiler sâz
 Ohıdılar gâzel şol resme kim gül
 Muhayyer oldı şevkinden çü bülbül
 Yürüyüp sâkiyân-ı mâh-ruhsâr
 Semen-sîne gül-endâm u şeker-bâr
 Yañağı lâle vü gözleri âle
 Alıban şîşe vü câm u piyâle
 Lebi la'l u dişi dür sîm-gabgab
 Tolu şunar idi câm-ı leb-â-leb
 Çü döndi bir iki devri şarâbuñ
 Bilürsüñi ne durur gavrı şarâbuñ
 Çü Gül mest oldı didi muṭriba tîz
 Ohı bir şîc r-i şîrîn ü şeker-rîz
 Baş urup muṭrib alup eline sâz
 Bu şîc ri eyledi sûz ile âgâz (819-829)

Eğlence meclislerinden yükselen ney, çeng, rebâb seslerine, sürâhi sesi ve sarhoş narasına, her aşk şiirinde olduğu gibi âşıkların ah u figanları karışır. Bunlardan başka harp hengamesi, ney, kûs, nefir sesleri hikâyedeki ses unsurunu teşkil ederler.

Ordu ve savaş tasvirlerinin mesnevîde önemli bir yeri vardır. Şair bu tasvirlerde padişâhın haşmetini göstermek amacıyla oldukça mübâlağalı ifadelere yer verir:

Tıttup leşker ser-â-ser kûh u deşti
 Çerinüñi gerdi gerdüne irişdi
 Çalınıp kerre nây u kûs-ı zerrîn
 Tağıldı heybetinden nazm-ı pervîn
 At u er cümle gark-ı âhen idi
 Kimi şimşîr ü kim nîze-zen idi

Şafa şaf leşker ol resme tırurdu
Şanasın baħr idi kim mevc ururdu
Eger ° İsa'nun ignesi düşeydi
Sinândan yire nite irişeydi
Nefîrler ne resme itseler sâz
Kılur idi °alem ol vezne pervâz (1734-1739)

Hikâyede diyalogların yapıldığı yerler genellikle şahıslara nisbet edilerek belirtilir:

Çü Hüsna'nun katına yitdi bunlar
Firâvân eydüben işitdi bunlar (3623)
Bunu diyüp ol aradan sıvışdı
Girü kendü maqâmına kavışdı (3628)
Çü ağıardan sirâçe oldu hâlî
Gül'ün katına girdi şah hâlî (5173)

5. BAKIŞ AÇISI VE ANLATICI

Gül ü Hüsrev' de olaylar, hakim bakış açısı ile yazar-anlatıcı tarafından nakledilmektedir. Geçmiş zaman ve üçüncü tekil şahıs anlatım tarzı takip edilmiştir.

Bilindiği gibi hakim bakış açısında yazar-anlatıcı "romandaki kişiler hakkında her şeyi bilir, gerekli görürse zihinlere girerek en gizli duygu ve düşüncelerini açıklar. Olayları, ilişkileri düzenleyen ve yöneten hep odur."¹¹⁰ "Gizli yazar"¹¹¹ denilen bu "itibari"¹¹² anlatıcı, aksiyonun dışında kalır. Kendisini okuyucuya hissettirmedeği nispette eser başarılı sayılır. Anlatıcının olaya müdahalesini, tasarrufunu hissettirmesi; "çağdaş roman sanatında mahzurlu görülmekte dolayısıyla anlatıcının varlığı azamî derecede gizlenmektedir."¹¹³ Onun gerekli hallerde vermek istediği ahlakî ve felsefî mesajlar "şişirme"¹¹⁴ kabul edilir.

Gül ü Hüsrev'de ise, hemen her mesnevîde olduğu gibi "anlatıcı, alenî olarak ortadadır. O, hiç bir zaman kendini gizleme kaygısını taşımaz. Okuyucunun bütün dikkatini üzerine çekecek derecede kendini gösterdiği gibi, kendini gizleyebilir de."¹¹⁵ "Hikâyesini anlatırken araya girerek karakterler hakkındaki düşüncelerini açıklamayı, davranışları ahlâk açısından değerlendirmeyi, insan tabiatı üzerinde bilgeliğini ortaya koymayı yazarlığın bir görevi bilir."¹¹⁶ (bkz. Hikayede Verilen Mesajlar)

¹¹⁰ Mehmet TEKİN, *Roman Sanatı ve Roman Unsurları*, Selçuk Ü. Yay., Konya 1989, s.10.

¹¹¹ Roland BOURNEUR, Réal QUELLET, *Roman Dünyası Ve İncelemesi*, Çev. Hüseyin GÜMÜŞ, KB. Yay., Ank. 1989, s135.

¹¹² Şerif AKTAŞ, *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*, 2. baskı, Akçağ Yay., Ank. 1991, s.52.

¹¹³ M.TEKİN, a.g.e., s.11.

¹¹⁴ R.BOURNEUR, a.g.e., s.87.

¹¹⁵ M. TEKİN, a.g.e., s.9.

¹¹⁶ M.TEKİN, a.g.e., s.10.

Gül ü Hüsrev’de de anlatıcı, ustasından işittiği bir hikâyeyi okuyucunun karşısında anlatan bir meddah edâsıyla, okuyucuya seslenir. Olayların yorumunu yapar, kişilerin davranışları hakkında yargılara varır, çeşitli ibretli hisseler çıkarır, öğütler verir. Hikâyeye şöyle başlar:

Çü başlaruḥ söze iy merd-i ‘âkıl
 ẖulahuḥ tüt diñle cândan gör nedür dil (254)

Bu, okuyucunun anlatılan olaydan ibret alması için veya dikkatini çekmek ve merak uyandırmak için yazar- anlatıcının izlediği bir yoldur. Mesnevîlerde sıkça rastlanan bir anlatım tarzıdır (bkz. Masal Unsurları):

Çü irdi maḳşada ol müşterî-fâl
 Nazar eyle gör imdi kim n’olur ḥâl (3012)

Ol âvâzı bular çünkim işitdi
 İşitgil imdi Hüsrev ne iş itdi (3207)

Tutmacı, eserin müellifi Attar’ı, okuyucuya sık sık takdim eder. Özellikle ara başlıklardan sonraki, bazen de önceki beyitlerde ön plana çıkararak ondan “üstad” diye övgüyle bahseder. Eserin tercüme olduğunu ihsas eder:

Bu sözi nazm iden ol nağz üstâd
 Kitâbından bu resme eylemiş yâd (1854, 2265)

ẖulak tüt ma’niye iy merd-i ma’nî
 Dilerseñ kim diresin verd-i ma’nî
 Kim ol naḳḳâş kim bu rengi ezmiş
 Kitâbında bu sözi şöyle yazmış (2893-2894)

Şair, diyaloglarda şahıslardan birini anlatıcı olarak takdim eder. Mesela, Hürmüz’ün söylediği bir şiirden önceki beyitte:

Bu sûz ile cünûn u mest ü abdâl
 Bu şî’ri oḥudı derd ile der-ḥâl (2152)

Şiirden sonra Hürmüz’ün eline verilen mektubun ilk beytinde anlatıcı sözü Gül’e teslim eder:

Dimiş dil-ber ki iy yâr-ı vefâdâr
 Vefâ böyle mi olur iy cefâkâr (2163)

6. ANLATIM TEKNİKLERİ ¹¹⁷

Hikâyeye başlamadan önceki, metnin girişindeki *tevhid, münâcât, na'î, sebeb-i nazm-ı kitâb, der-ta'rif-i 'aql gûyed* bölümlerinde ve hikâyenin sonundaki *hâtimet-i kitâb* bölümünde; hikmetli fakat sanat endişesi olmayan sade bir anlatım söz konusudur. Hikâyenin anlatıldığı bölümde ise aşağıdaki anlatım tekniklerini görmek mümkündür :

a. Panoromik anlatım

Gül ü Hüsrev mesnevîsinde aksiyona bağlı olarak hikâyenin üslûbu farklılık gösterir. Aksiyonun dış boyutlu olduğu macera sahnelerinde anlatma esasına bağlı *panoromik anlatım*¹¹⁸ söz konusudur. Yazar-anlatıcı, bu anlatım biçimiyle konuşmaları nakleder, olayları özetler, kahramanlarla ilgili kendi yorumlarını ve kendi yargılarını verir. Hakim bakış açısından anlatılan hikâyenin genelinde bu *anlatma tekniği* kullanılmıştır. Bu macera bölümlerinde, sanat endişesi yoktur. İfade iyice yalınlaşır, hatta kurulaşır ve nesir diline yaklaşır.

b. Sahneleştirilmiş anlatım

Aksiyonun iç boyutlu olduğu aşk sahnelerinde şair, olayları cereyan ettikçe dışarıdan tasvir etme yoluna gider. Burada üslûp, *göstermeye* dayalı bir karakter kazanır. Bu anlatımda, olay gözlerimiz önünde cereyan ediyormuş gibidir. Hikâyenin ana temasını teşkil eden Gül ile Hüsrev arasındaki aşk, bu yöntemle okuyucuya hissettirilir. Bu teknik, duyguların yoğun olduğu anlar için kullanılır. Aşkı ifade eden bu bölümler, özellikle kahramanların ağzından söylenen şiirler, yazılan aşk mektupları, sade fakat sanatlı bir üslûpla kaleme alınmıştır. Şair sanatını asıl bu bölümlerde ortaya koymuştur. Oldukça akıcı ve duygusal olan bu şiirler, hikâyede anlatılan olayla da alâkalıdır. Kahramanların kavuşma anında söyledikleri şiirler rindâne bir eda taşırken ayrılık sırasındaki şiirleri ıstırapla, sevgiliye ve feleğe sitemle doludur.

¹¹⁷ Geniş bilgi için bkz. Mehmet TEKİN, *Roman Sanatı ve Roman Unsurları*, Selçuk Ü. Yay., Konya 1989.

¹¹⁸ R.BOURNEUR, a.g.e., s.54.

c. Özetleme tekniği

Anlatmayla birlikte hikâyede en çok kullanılan tekniklerdendir. Şair, olay ve kişiler hakkında geniş açıklamalar yaparken, bazı önemsiz yönleri kısaca veya atlayarak yahut özetleyerek teferruatı önler. Esere “teksifi” bir vaziyet kazandırır. Sayfalar boyu sürececek tanıtma meselesi bir kaç beyit ile halledilmiş olur.

Şair, özet tekniği ile vak’a zamanında yaptığı atlamaları, okuyucuya hissettirmemek için çeşitli yollar bulur. Mesela; hatunun kıskanarak cariyenin çocuğunu düşürtmek istemesi ve hizmetçinin hile ile bunu önlemesinden sonra şair, o arada verdiği bir öğütle dokuz aylık hamilelik süresini atlayarak Hüsrev’in doğumunu anlatmaya başlar (b.428-431).

Vak’a geçişlerinde şair bu tekniği uygularken masal formellerinden (bkz. Masal Unsurları.) de yararlanır. Mesela; Gül’ün aşk yüzünden geçirdiği psikolojik bunalımı anlattıktan sonra, özet tekniği ile olayın akışını değiştirip aşkın Hürmüz üzerindeki tesirini anlatmaya başlar. Bu değişiklik, yeni bir başlıkla verilir :

Hikâyet-i Hürmüz

Gül için nice dikende kılalum

Bu kez Hürmüz kelâmına gelelüm (1399)

d. Tasvir

Şair yeni bir aksiyona başlamadan önce *tasvir yönteminden* faydalanarak şahısları tanıtır. Bu kısımlar olaya giriş mahiyetindedir. Hikâye Rûm Kayseri’nin tanıtımıyla başlar. Hatunun tanıtımıyla kıskançlık olayına, cariyenin tasviriyle Hüsrev’in doğum olayına girilir. Gül’ün tasviri aşk aksiyonunu başlatır. Bu tasvirlerde klasik şiirimizin methiye üslûbu göze çarpar.(bkz. Şahıs Kadrosu)

Mekân tasvirlerinde, mesnevînin tümünde hakim olan “tecrit esaslı intiba”¹¹⁹ üslûbu daha açık görülür. Minyatür sanatına benzer tarzda fazla ayrıntıya girmeden; gerçeği göstermek, yansıtmak değil, gerçeği sezdirme yolu izlenir:

Deñizde bir cezîre var idi hûb
 Şehüñ andaydı mâlı genci maşûb
 Binâ kılmışdı anda ‘âli eyvân
 Ki boynını egüp baħardı keyvân
 Ol eyvân kubbesi üstinde hüsrev
 Muraşşâ° bir hümâ düzmişdi pür-zav
 Şanasın çarh ile olmuşdı hem-râz
 Yahud nesreyn ile kııurdu pervâz (262-265)

Görüldüğü gibi bu tasvirlerde mübalağalı bir üslûp hakimdir. Hatta şair, bazen mübalağayı gulûv derecesinde ileri götürür. Mesela harami kalesini şöyle tasvir eder :

Şunun bigi yüceydi kim felekden
 İşidülürdi tesbîhi melekden
 Gice ger anda bir meş°al yanaydı
 Aşağadan baħan yılduz şanaydı (3202-3203)

Gül ile Hüsrev’in ayrı düşüp birbirlerine kavuşmak için giriştikleri mücadeleleri dile getiren macera sahnelerinde ise oldukça objektif mekân tasvirlerine rastlanır. Ziyafet ve eğlence meclislerinin tasviri oldukça ayrıntılıdır. Devrin yemek ve musiki kültürünü canlı tablolar şeklinde yansıtır (bkz. Mekân). Ordu ve savaş tasvirleri de padişahların gücünü gösterecek biçimde abartılıdır. Savaşlarda kan gövdeyi götürür. Kelleler kan denizinde yüzerler :

Biri birine çün ol nâmdârân
 Biraz vaħt eylediler tîr bârân
 Savaşıñ çünkü bünyâdı kırıldı
 İki leşker kırıldı vü kırıldı
 Yirüñ bir katı ayaħdan söküldi
 Ğubâr olıbanuñ göge dikildi
 Nice tenler ki başsuz yatmış idi
 Nice başlar ki kıana batmış idi

Revân olmuşdı қан ferseng ferseng
 İçinde kelleler galtan çü harçeng
 Şanayıduñ ki qopmuşdı kıyâmet
 Ki qorhudan getürdi dîv kâmet
 °Adû қанıyla şanayduñ ki iqlîm
 Tolu zincefr idi mânend-i taqvîm
 Bu hây u hûy u hem ol gîrüdâre
 Felek kılurdi ırâhdan nezâre
 Şavaşuñ yiri gülgûn olmuş idi
 Ne gülgûnvârı pür-hûn olmuş idi
 Çü bî-had iki leşkerden qırıldı
 Hemân-dem tabl-ı âsâyiş uruldu (3805-3814)

Hikâyeyi renklendiren gece ve gündüz tasvirleri, olayın akışına uygun şekilde yapılmıştır. Mesela, Hüsrev'in, Isfahân şahını ani bir baskınla öldürüp ordusunu dağıttığı gecenin sabahını ve Isfahân'a girişini şöyle tasvir eder :

Çü peydâ oldı tâc-ı şâh-ı encüm
 Sıpâh-ı zeng oldı ser-be-ser güm
 Sıpâhân'a girüp Qayşer çü Cemşîd
 Münevver kıldı ol şehri çü hurşîd (3862-3863)

Klasik İnan şiirinin etkisini gösteren bu tasvirler, zengin mecaz ve hayallerle süslenmiştir:

Çü ol zîbâ nigârın gözleri duh
 Hezîmet oldı şâh-ı Rûm u Halluh
 Cihânı çün ser-â-ser tutdı zulmet
 Qarar eyledi bunlar hoş ferâgat
 Yine çün buldı furşat leşker-i zeng
 Cihânı tutmağa eyledi âheng
 °Alem diküp yine sultân-ı encüm
 Çü zengi leşkerini eyledi güm

Çü bu zerrîn-siper gösterdi tîgı
 Çü cevşen pâre pâre kıldı mîgı
 Yine şem^c -i felek gösteriben yüz
 Münevver eyledi etrâfı düpdüz (791-797)

Bu tasvirlerden bazıları da kahramanın psikolojik durumunu yansıtacak şekilde yapılmıştır:

Gül ağlardı vü söylerdi sözünü
 Yaşı garq eylemişdi kendüzünü
 Gice karañu idi vaqt nâ-hoş
 Göñül bî-şabr nice itmesün cûş (1045-1046)
 Qalur ol mâh anda tâ sitâre
 Olnca gökyüzinde âşikâre
 Qara geydi gice ol mâtem için
 Şafak kana boyandı ol gam için (737-738)

Şair, güzel bir hüsn-i talil ile geceyi Gül'ün aşk derdine ortak etmiştir.

Hikâyede **gündüzle** ilgili başlıca şu tasvirler yapılmıştır: Gökte nûr meş^calesi yanınca cihan ^canber iken kâfûr oldu, sabah olunca parlak güneş cihanı nûr ile süsledi(b.857-858). İnci saçan güneş atlanıp meydana indi; gün Kaf dağına bayrak dikti, cihan kır(renkli elbisesini) çıkardı, altın(renkli) giydi (b.1065-1066). Gecenin defteri dürüldü, ay tamam battı, yıldızlar sürüldü (b.1109). Yine yıldızlar sultanı yüz gösterip etrafı süsledi (b.1112). Nurlu güneş peçesini açtı, karanlığı sürüp yerine nur saçtı; güneşin nuru dumanı bastırıp bütün cihanı nurlandırdı (b.1246-1247). Sabah erişti, bu nur dolu güneş alemleri baştan başa nurlandırdı; sabah hümâsı kanat salıp dağların başına külâh geçirdi (b.1746-1747). Doğu padişâhının tahtı kuruldu (b.1795). Alem duman(renkli) cübbesini çıkardı, kapkara perdesini geri saldı güneşin ışığı ufukların üstüne düştü (b.1925-1926). Seher vakti cihan aydınlandı, güneş ile gülşen oldu (b.2289), Sabah gelini tîne yüz gösterip geceyi sürdürdü ve gündüzü getirdi (b.2302). Devrân mâtem elbiselerini çıkardı, yine altın dokuma (elbise) giydi (b.2342). Parlak güneş kılıcını gösterip nar çiçeği renginde nurani bir zırh giydi.

Güzel kokulu yüksek köşk aydınlandı; gökyüzü mavileşti, sahralar sarardı; gece Hindûsu yola koyuldu (b.2484-2486). Seher kuşu kanadını yayınca sabah gelini altın elbisesini giydi. Mavi gök aydınlandı; tanıdıkların izi görüldü (b.2651-2652). Güneş ufuktan yüz gösterince, etrafı baştanbaşa aydınlattı. Gökte nur meşalesi yanınca kâfûr, amberi yenilgiye uğrattı (b.2695-2696). Sabah horozu ansızın öttü (b.2837). Gece geçip sabah erişince kandillere ayrılık düştü (b.2847). Güneş gökte meşale yakınca cihanı Cemşid'in kadehi eyledi (b.2852). Dönen gökyüzünün yeni gelini, yine peçesini çıkarıp yüzünü gösterdi (b.2942). Sabah hümâsının kanatları açılınca nur saçıldı; karanlıktan seçildi. Yine bu baş çeken güneş, cihanı ateş denizi gibi coşturdu. Gökyüzünün gelini ipek elbisesini giydi. Yer onun aksi ile sarardı. Alemin yüzü tamamen aydınlandı (b.3121-3124). Alemi aydınlatan yüz gösterince yine gecenin eşyası toplandı; gökten yıldızlar sürüldü. Yeryüzü Nil gibi coştı; gök, mavi giyinmiş bir sofi oldu. Gökyüzü gelini iş perdesini salıp tavus gibi çeşit çeşit cilve eyledi ki her kanadında bin parıltı vardı; gökte yalnız giden bir sultandı (b.3353-3357). Güneş, alemi Cem'in kadehi gibi baştan başa aydınlattı (b.3404). Gökyüzü mumunun nuru, parıltısı gökten yeryüzüne düştü. Gökyüzü tavusu cennet elbisesiyle, binlerce cilve yaparak çıka geldi (b.3470-3471). Seher vakti bu parlak güneş, cihanı ışıkla süsledi (b.3592). Dördüncü kat göğün kahyası, sancak götürüp yıldızları yok etti (b.3616). Seher vakti yıldızlar sultanı, gökyüzünden yıldızları yok etti (b.3798). Yine karanlığın defteri dürüldü; cihandan gecenin eşyası toplandı. Ufuktan doğu güneşi çıkıp ufukları baştan başa süsledi (b.3818-3819). Yıldızlar şahının tacı ortaya çıkınca zenci askeri baştan başa kayboldu (b.3862). Yine sabah horozu erişti, gökten altın tanelerini topladı. Bu ateş kuyruklu kuş kanat salıp nuru gösterdi ve karanlığı yok etti (b.4082-4083). Seher vakti alem aydınlandı; denizin yüzü zırh gibi oldu (b.4112). Bu dönen dokuz kubbe yine mum gibi parladı (b.4215). Seher vakti ay, sefere başladı. Sabah kuşu ötünce sesi aydan balığa ulaştı (b.4336-4337). O gece geçip sabah aydınlanınca cihan, güneş ile gül bahçesi gibi oldu (b.4473). Sabah vakti bu kanat vuran anka, cihanı cilvesiyle gül bahçesi yaptı (b.4816). Yine karanlığın defteri dürüldü; gece zencisinin eşyası toplandı. Sabah hümâsı parıldayınca bu mavi renkli çadır nur ile doldu (b.4826-4827). Sabah kuşu çığlık attı. Baş kesilmiş olan sema, yine hoş, altın işlemeli külahını giydi (b.4943-4944). Sabah bu mavi

meydandaki altın top yine yola koyuldu. Karanlık ufuklar aydınlandı (b.4969-4970). Sabah rüzgarı estikçe alem, güneşle aydınlandı (b.5030).

Hikâyede yer alan gece tasvirleri ise şunlardır: Yeryüzünü siyahlık kaplamış, kuş ve balık yuvalarına çekilmişti; karanlık alemi kuşatmış, sabah gelini sımsıkı örtünmüştü; gece çivit otu içinde saklanmış, sanki katran sürünmüştü(b.879-881). Kara karga kanadını yaymış, gece zencisi kara giymişti (b.1055). Gece zencisi baş aşağı olmuş, yıldız ayağından çivilemişti (b.1058). Felek tavusu dama düştü, zenci askeri bayrak açtı, Halluh askerini kırdı; her yıldız bu asker zinetine felekten bakmaktadır(b.1740-1742). Zenci askeri ufukları kararttı (b.2284). Yine güneşe yüzüne peçe örtmesi için izin verildi (b.2298). Hava zencisi insan yiyici oldu (b.2337). Gece katran gibi karaydı; sanki misk ile yağmur dökerdi (b.2339). Felekten parlak yol kayboldu; ay ve yıldızlar çarkı süsledi (b.2386). Halluh şahı yüzünü gizledi; zenci şahı onun izini izledi. Gece misk rengi çarşafa büründü (b.2769-2770). Karanlık cihanı tutmuş, güneş doğu yolunu unutmuştu. Cihan mâtem elbisesine girmiş, bulut ayın kulağını burmuştu. Gök kandillerinden hiçbiri yoktu. Horoz tekbir sesini söylemezdi. Sanki zamâne, gün ebediyen doğmayacak, diye tellal çıkardı (b.3065-3068). Yıldızların sultanı yüzünü gizleyip gökyüzünden kaybolunca karanlık olur; göz gözü görmez. (b.3107-3108). Halluh şahı askerini toplayıp yerini zenci şahına ısmarladı. Cihan, samur (kürkünü) giydi; kakum (kürkünü) saldı. Yıldızlar gökyüzünü süsledi (b.3289-3290). Bir gece ay batmış, zamanı baştan başa karanlık tutmuştu. Cihan zenci yüzü gibi idi (b.3553-3554). Parlak güneş (gitmeye) karar kıldı; birinci (gök)den baş eğip batıya yöneldi (b.3795). Bu ateş kanatlı kuş, yine İskender gibi karanlık yolunu tuttu. Gök mumu baş eğip indi (b.3829-3830). Gök yas elbisesine girmişti; ayın yolunu karanlık vurmıştu (b.3834). Akşam erişti; günün sesi kesildi. Cihan mavi yüzüne altın taneler düzüp kâfura amber karıştırdı (b.4107-4108). Akşam olur; nur gider ve yerini karanlık alır. Toprak amberli peçe bağlayıp gök, yüzüne mücevher bezedi (b.4117-4118). Cihandan günün eşyası taşınınca gündüz gelini yüzünü gizledi. Zamanı karanlık kaplayınca tamamen Çin'i Zengibarlı kıldı. Yıldızların çokluğundan gök paramparça olmuş sanırdın (b.4449-4451). Gündüz Rûmîsinin devri geçince gece zencisine nöbet erişti. Sabah hümâsı yüzünü gizlediği için zamanı baştan başa gece kargası kapladı (b.4564-4565). O gün geçip akşam

olunca kadeh, gökten batıya doğru yöneldi. Güneş gökyüzünden ayrılınca cihanda karanlık fırsat buldu. Zenci şahı, Rum (ülkesinin) başkomutanı olup Halluh askerini sürerek yok etti (b.4779-4781). Gökten nur çeşmesi gizlendi (b.4859). Gece katran gibi karanlıktı; renginden dev bile korkardı (b.5009).

e. İç çözümleme

Anlatıcının bazen araya girerek şahısların içinde bulunduğu psikolojik durumu, zihninden geçenleri, duygu ve düşüncelerini okuyucuya aktardığı görülür. “İç çözümleme” (*tahlil*) adı verilen bu tekniği uygulaması sırasında şair, şahısların iç dünyasını tanıtırken anlattıklarına kendi kanaatlarını karıştırmaktan çekinmez. Aşağıdaki beyitlerde şair bu metotla, Gül’ün Hüsrev’i gördüğü anda aşık olmasını ve bu sırada akli ile gönlü arasındaki iç çatışmayı nakleder:

Olıben bir nazarda ‘âşık-ı zâr
Ne şerh idem ki n’oldı ol dil-efgâr
Göñül nâ-gâh bir deryâya düşdi
Ki andan ‘aql bir cân ile kaçdı (653-654)
Hıred çün yañadan yaydı bürhân
Bu ‘ışk u ‘aql içinde kaldı hayrân (693)
Degüldi Hürmüz’e Gül eyle mâyil
Ki hergiz tâ ebed olaydı zâyil (696)

f. İç monolog

Anlatıcının hiç müdahale etmeden *iç monolog* yöntemiyle okuyucuyu kahramanın iç dünyasıyla karşı karşıya getirdiği de olur. Özellikle aşk sahnelerinde görülen bu yöntem kahramanın, firak elemiyle çaresizlik içinde kıvrandığı sırada, yanında olmayan sevgiliye hitap, feleğe sitem, Allah’a yakarış veya kendi kendine, gözüne ve gönlüne, sonu gelmeyen gecelere tepki şeklinde tezahür eder. Birer ruhî portre mahiyetindeki bu üslûpla şahıslar, kendi ruh hallerini yansıtırlar. Aşağıdaki beyitlerde Gül, sevgilisinden karşılık görememenin ıstırabıyla kara bahtına ve bitip tükenmek bilmeyen geceye sitem etmektedir :

Ki nice nice iy baht-ı siyâhum
 Benümle kînlüsin nedür günâhum
 Günüzin bî-çarâr u gice bî-h^vâb
 Gözüm yaşı kılupdur bini ğark-âb
 Nicesi uyıyam yaşum çü çağlar
 Gözüme uyhunufı yolını bağlar
 °Acep baña nice düş gördi eyyâm
 Ki ne bir zerre râhat kor ne ârâm
 Meger uyhumı ol bağladı kim uş
 Ciger kanı gözümnden eyledi cüş
 Tutayum derdümüñ dermânı yohdur
 Niçüñ bu gicenüñ pâyâmı yohdur
 Bu gice böyle niçün bî-kerândur
 Kıyâmet mi kıpar yohsa nişândur (1046-1054)
 Gice sen ahî degülsin ay u ıl
 Eger °ömrüm isen râziyum eksil
 Nice beni melûl idesin iy şubh
 Demidür söz kabûl idesin iy şubh
 N'ola olur iseñ iy gice gündüz
 Ya iy hurşid gösterür iseñ yüz (1061-1063)

Kahramanların ağızından söylenen şiirlerin bazıları da bir çeşit iç monolog sayılır. Hürmüz'ün ikinci defa kendisini reddetmesi üzerine Gül'ün söylediği şu gazel, güzel bir iç monolog örneğidir :

Eger hâlümü dil-dârum bileydi
 Nite derd ile bağrum yahılaydı
 Firâkı zahmınıñ zahmetlerine
 Meger kim vaşl ile merhem kılaydı
 Bu derd ile eger âh eyleyeydüm
 Felek yüzi duhân ile tolaydı

Bu s uz ile fig an itsem felekde
 Melekler tesb ihini yafulaydı
 Nite devs uz yiyeydüm let felekden
 Eger devlet benümle y ar olaydı
 Ayağına yüzüm toprağ ideydüm
 Eger bir kez gözüm yaşın sileydi
 Fir aki orucundan   n hil alem
 Vişali  idine irsem n'olaydı (1327-1333)

g. Diyalog

şair, i   oz mlene ve iç monolog yöntemleriyle kahramanların psikolojik yapısını yansıtıken, fizik  görünüşlerini de *tasvir* yöntemiyle nazara verir. Ancak, sadece kahramanla ilgili doğrudan bilgileri vermenin en etkili yolu *diyalog yöntemidir*.¹²⁰ Mesela şu diyalogda; çocuğu düşürtmek için zehirli helvayı getiren hizmetçi, kayserden hamile kalan cariyeye hatunun kötü niyetini anlatır ve bir plan yapar :

Didi ol kıza kim iy yüzi nevr z
 şadefde var imiş dürr-i şeb-efr z
 Başa ot virdi h tun-ı mükerrem
 Ki helv ya şatup saşa yed rem
 Egerçi zulum itdi ol cef k r
 Degülem ol cef ya ben vef d r
 Saşa fi'lini h tunuğ didim uş
 Sen ğ kayđuđı h k ınca yed m uş
 Gel imdi ikimüz bir iş idelüm
 Bu zulmet içre bir n r ışıdalum
 Bu günden sen seni sayrulığa ur
 Irah senden h s duğı ola renc r (401-406)

Bu diyalog aynı zamanda şahısları tanıtmamanın diğer bir tarzını göstermektedir: Bir şahsı, başka bir şahsın tanıtmaması... Şair, kayserin hatununu hizmetçinin ağzından tanıtmaktadır. Ayrıca bu davranışı ve sözleri ile hizmetçinin şahsiyeti hakkında okuyucuya bir fikir vermektedir.

Şair diyaloglarda bazen başlık kullanır. Mesela; Gül'ün, aşkına baştan karşı çıkan dâye ile münâkaşasını, başlıklar halinde verir :

Cevâb-ı Gül be-dâye (45a); Cevâb-ı dâye be-Gül-ruh ve 'itâb ve melâmet-i o (46b); Cevâb-ı Gül-ruh be-dâye (47a).

Özellikle aşk sahnelerinde kahramanlar arasındaki sempati bağını ya da az çok gizli sayılan çatışmayı şair bu yöntemle açığa çıkarır. İki sevgilinin bağdaki kasırda ilk defa buluştuklarında birbirlerine hitaben söyledikleri, aralarındaki kalbî alâkayı gayet güzel dile getiren şu gazeller, duygusal aşk şiirleridir ve aynı zamanda güzel bir diyalog örneğidir :

Şİ'İR H'ÂNDEN-İ HÜRMÜZ DER-ŞOHBET-İ GÜL-RUH

Didi kim ey güler yüzlü dil-ârâm
 Cihân çün cânsitândur şun berü câm
 Dem-â-dem virelüm dâdını °ömrüñ
 Zamâne kurmadın nâ-geh deme dâm
 Bizi hâm iken uş °ışk itdi puhte
 Çü °ışkuñ puhtesiyüz içelüm câm
 Toğan çün öliserdür çâr u nâ-çâr
 Gelen hem gidiserdür kâm u nâ-kâm
 Yiyelüm içelüm ve °ıyş idelüm
 Ne bilelüm ki n'olısar ser-encâm
 Ganîmet görelüm işbu demi kim
 Giçer °ömr ü döner bu devr-i eyyâm
 Çü rûz itdük bu gice hâş şoĥbet
 İ ĥaĥ yavuzı kör it tuymasun °âm
 Çü Hürmüz oĥudı bu şi'ri şol dem
 Cevâbında didi maĥbûb-ı °âlem

ŞİR - İ GÜL DER-CEVÂB-I HÜR MÜZ

Şükür kim bize ruhsat virdi eyyâm
 Ki kılduğ biz iki bedîdde ârâm
 Ser-encâmı kosun câm-ı pey-â-pey
 Demidür kim kılavuz ıyşa ikdâm
 Bu gice kim bize baht oldu hem-dem
 Ele girmez bu fırsat dahı mâdem
 Tenâvül it kayırma teñ ü nâmı
 Ki ıuşşâka yaraşmaz teñ ile nâm
 Hazîn itdi Gül'i söz ile muṭrib
 Raḳîb itme bunı bed-h'âhe i' lâm
 Bize çünki murâd oldu müyesser
 Bu gice şubha degin sürelüm kâm
 Düçâr oldu vü dü yâr irdi vişâle
 Bize murğ-ı seher eyleme ibrâm (1517-1531)

Okuyucuya vermek istediği mesajları da şair, bazen diyalog yoluyla şahıslara söyler. Hikâyenin sonunda Rûm Kayseri'nin torunu Cihângir'e verdiği öğütler gibi. Dağda karşılaştığı münzevi ihtiyarın, Gül'ü ararken yolunu kaybeden Hüsrev'e verdiği şu öğüt de buna bir misaldir :

Didi bes Hüsrev'e ol pîr-i himmet
 Ki iy emmâc-ı kâh-ı tîr-i miḥnet
 Yüri fâriğ otur nice gezersin
 Çü varduğınca oñmazsın azarsın
 Yüri tenhâ giçürgil rûzigârûñ
 Dilerseñ kim elüñe gire yârûñ
 Yüri var hem-dem için yimegil gam
 Ki senden yeg bulunmaz safia hem-dem
 Ne yir ola ki anda varmadum ben
 Muvâfiğ yâr u hem-dem görmedüm ben

Kimi kim kendüzüme eyledüm yâr
 Yine ol idi yıhan üsdüme yar
 Cihân halkında çünkim bulmadum dâd
 Kâmusın kôdum elden oldum âzâd
 Halâyıkdan kesildüm çünki geşdüm
 Bi-hamdi'llah ki Hallâk'a irişdüm (4189-4196)

h. Mektupla Anlatım Tekniği

Gül ü Hüsrev'de *mektupla anlatım tekniğine* de yer verilmiştir.¹²¹ Bu mektuplar konu itibariyle iki çeşittir. Biri; Gül'ün yazdığı aşk mektuplarıdır. Bunlar Hüsrev'i etkilemek, heyecanlandırmak, tahrik etmek amacıyla yazılmıştır. Hüsrev'e sitemle doludur. Daha lirik bir anlatıma sahiptir. İkincisi; padişâhların mektuplarıdır. Bunlarda bir iktidar gösterisi, tehdit yoluyla amacına ulaşma isteği söz konusudur. Her iki çeşit mektuplar da tek taraflıdır. Gül'ün yazdığı iki uzun mektuba Hüsrev cevap yazmaz. Kayser'in Hûzistân şâhından haraç istemek için yazdığı mektup, Hüzmüz'ün gerçek kimliğinin anlaşılmasını sağlar. Kayser'in kaçırılan Gül'ü geri istemek için yazdığı mektuba, Isfahan şâhı mektubu getiren elçiyi huzurunda kovarak tepki gösterir. Maharetli kâtipler tarafından yazılan bu mektuplara daima Allah'ın adıyla başlanır. Hüsnâ'nın Cihanefruz'a gönderdiği mektup ise, yeni bir aksiyon başlatır.

ı. Geriye Dönüş Tekniği

Şair çeşitli vesilelerle *geriye dönüş tekniğinden* de yararlanır. Özellikle Hüsrev'in kimliğine açıklık getirmek istediği sırada bu tekniği kullanır. (bkz. Zaman)

Yine ikinci metin halkasında, Hüzmüz'ün Gül'ü kaçırmak amacıyla Isfahân sarayına tabip olarak girmesini anlatan şair, olayı orada kesip yeni bir başlıkla geriye dönerek Gül'ün Isfahân şâhı tarafından kaçırıldıktan sonra başına gelenleri anlatmaya başlar :

¹²¹

R.BOURNEUR, a.g.e., s.76.

Çü gâyet rast geldi her kelâmı
 Şeh aña kıldı yavlaq ihtirâmı
 Yaradı çünki şâhuñ hazretine
 Buyurdı kim vara Gül-ruh katına (2579-2580)

ŞIFAT-I BÎMÂRÎ-İ GÜL VE REFTEN-İ HÜRMÜZ PÎŞ-İ VEY BE-ṬABÎBÎ
 BE-İCÂZET-İ ŞÂH-I SİPÂHÂN

Bu resm ile buyurmuş ol suhendân
 Ki sözidür cevâhir hâtırı kân
 Ki çün Gül dil-berinden ayru düşdi
 Firâka döymedi vü şayru düşdi (2581-2582)

Bu olayların sonunda Gül, Hürmüz'e kavuşma arzusuyla Allah'a yalvarırken birden Hürmüz'ün yanına gelmesiyle olay zinciri yeniden birleşir. Hem de Gül'ün duasının anında gerçekleştiği imajı verilmiş olur.

j. Montaj Tekniği

Şair, söze güzellik, manaya derinlik kazandırmak maksadıyla ayet, hadis ve vecizeleri, özellikle de atasözü ve deyimleri iktibas yoluyla *montaj tekniğinden* yararlanmıştır. Ayet ve hadis iktibaslarına az rastlanır ve genellikle yarım iktibas şeklindedir:

Ayet ve Hadisler : Şair eserin ilk 13 beytine, besmeleden başlayarak Fatıha Suresi'ni yerleştirmiştir. Birinci tevhid bölümünde de iki beyitte İhlas Suresi'ni verir:

Şıfâtı *Ḳul hüva 'llâhu Eḫad'* dür
 Ḥaḳîkat ol *ḥod Allâhu 's-Şamed'* dür
 Çü *lem yelid velem yûled* didüm ben
Velem yekün lehu küfüven Eḫad'sin (29-30)

Gönülde rüşen eyle bir çırağı
 Ki ne şarkî ne ğarbî ola yağı (208)

Gör imdi mu'cizüñ neyledi anı
 Didi *imn'ışitdi len-terânî* (163)

Bu sözi sen fesâne şanma şâdıķ
 Bu kavle naşş-ı Kır'ân oldu nâtık
Size düşmendır ođluñuz kızuñuz
 Gerckse söğüñüz gerek kızuñuz (2088-2089)
 Ümîdüm şufıa durur gâh u bî-gâh
Didüñ lâ taķnatû min raķmeti'llâh (5449)
 Bulup *küntü nebiyyen* den işâret
 Cihâna geldi ol kân-ı sa'âdet (146)
 Su'âliyle çü 'ilmüñ *şehridür* Ol
 Nite bulaydı kâfirler aña yol (157)

Arapça ve Farsça ibareler :

İlâhi ente Hâdîyi'l-muğillîn
Ağisnâ yâ gıyâse'l -müsteğisîn (138)
Elâ iy reh-nümâ-yı ehl-i bîneş
Ser-â-ser aşl-ı râ'y-ı âferîneş (228)

Aşağıdaki Farsça mısraları şair, tercüme etmeden Attar'dan almıştır.

Bu temşîli dimiş dâna zihî hoş
Ki bâşed reşk süzân ter ez-âteş (3550)
 Zihî hoş dimiş ol üstâd-ı ferheng
Ki ger câhî kenî zîreş mekon teng (3738)
 Benümle kılma da'vî-yi bülendi
Ve ger ne ber-burut-ı h'ış handî (3765)

Gül'ün Hüsrev'e kavuşma arzusuyla Allah'a münâcâtının ilk beyitleri de Farsçadır :

Be-âh-ı sine-i bîdâr dârân
 Be-hün-ı dîde-i perhîz kârân
 Be-müştaķân-ı esrâr-ı haķîkat
 Be-naķķâdân-ı bâzâr-ı tarîķat (2634-2635)

Atasözleri ve deyimler : Atasözü ve deyimler , genellikle diyaloglarda ve öğüt verici mesaj beyitlerinde kullanılmıştır. Şair deyimleri, söz arasında, okuyucuya hissettirmeden, atasözlerini ise genellikle vurgulayarak ifade eder :

Şular kim söz binâsını kômışlar
 Bu temsîli ifen zîbâ dimişler
Ki sevgil sini seveni periye
Seni sevmeyeni sevme hûr ise (1235-1236)

İfadeyi güçlendirmek için şairin, bazı atasözü veya deyimleri soru şeklinde kullandığı da görülür:

Ben ölice bu ıışk u derd ilen zâr
Peşimanlığunuñ ne aşsısı var (1228)

Sezâdur sen anı sevmeñ sezâdur
Su katında teyemmüm ne revâdur (1467)

Şair, vezin veya kafiye endişesi ile atasözü veya deyimleri, bazen değiştirerek kullanır; bazen yarısını alır; bazen de devrik cümle halinde ifade eder:

Ola kim yumşana bir söz ile taş
Ola kim uşana bir söz ile baş

Ola kim yumşada bir taş bir söz
Ola kim uşada yüz baş bir söz (1148-1149)

“Söz var iş bitirir, söz var baş yitirir.” Atasözünü şair bu şekilde ifade etmiştir. “*El eli yıkar; iki el yüzü yıkar.*” Atasözünün ise aşağıdaki beyitte yarısını almıştır:

Nihân eyleme benden râzı iy hûr
 Meşeldür kim dimişler *el eli yur* (921)

Atasözleri :

Allah bir kapıyı kaparsa, bin kapıyı açar.

Çalab bir kapu yapsa maslahatdan
Açar yüz kapu dahı menfâ atdan (1783)

Arayan bulur.

Meseldür bu haber °âlemde meşhûr
Ki *çoh isdeyici bulıcı olur* (4345)

Ava giden avlanır.

Şikâra çihmiş iken şeh dirîgâ
Şikâr olur özi nâ-geh dirîgâ (5231)

Bir desti su ile deniz tükenmez .

Ki derde bir kez ot ile em olmaz
Deñiz bir meşk şu ile kem olmaz (1277)

Dilini tutan başını kurtarır.

Ere dilden irişür *çoh nedâmet*
Dilüñ tutar iseñ başuñ selâmet (1150)

Eden bulur.

Yigit başına °âlemde ne gelmez
Yahud n'ider kişi kim anı bulmaz (2966)

Güneş balçıkla sıvanmaz.

Nite su °ışık odına *idiser kâr*
Ya balçık güneşi örter mi iy yâr (761)

Haydan gelen huya gider.

Ki altun akçe girse ele bî-renc
Yine tiz gider elden olsa yüz genç (1397)

Her işin bir kolayı var.

Didi *her müşkilüñ âsânı var çün*
Bu işde olmañuzın dañı mañzûn (1921)

Her şeyin bir vakti var.

Velî ayruhsı fikr eyleme zinhâr
Ki °âlemde *her işüñ bir demi var* (1596)

İyilik eden iyilik bulur.

Nihâyetsüz aña kıldı mürâ°ât
Ki *eylük olur eylüge mükâfât* (2027)

İyilik et, denize at; balık bilmezse Hâlık bilir.

Zihî hoş ki meşeldür ululardan
 Ki eylük eyle vü şuya bırak sen
 Şuda ol eylügeni bilmese balık
 Kıuruda zâyi° itdürmeye Hâlık (2101-2102)

İyi dilenci, kötü padişahdan yeğdir.

Ger ihlâşî seçerseñ sen riyâdan
 Gedâ-yı hûb yeg zîşt pâdişâhdan (687)

Kapıda akan su bulanıktır.

Bu hâle şol meşel toğrı tanuğdur
 Ki *kapuda ahan şu bulanuğdur* (1301)

Komşu kızının baldırı kızarığ (veya tüylü) olur.

Meşeldür yine dirler olur iy cân
 Ki *konşu kızi baldırı gevl-cân* (1302)

Meyvesiz ağaç kesilir.

Yimişsiz olıcah şâhı keserler
 Gehî balta ururlar gâh keserler (374)

Önünü anlamayan sonunu tanlar.

Meşeldür işbu sözi °âkıl añlar
Öñin añlamayan soñını tañlar (396)

Su bulununca teyemmüm bozuluur.(3544)

Çü geldüñ bunda dönüp getmek olmaz
 Şu katında teyemmüm itmek olmaz (2703)

Tevazu padişahlarda usûldür; dilencinin daima işi odur.

Şular kim söz binâsını komışlar
 Bu temsîli iften zîbâ dimişler
 Tevâzu° pâdişâhlardan usûldür
 Gedânuñ hod hemîşe işi oldur (288-289)

Ucuz etin çorbasını ite dökerler.

Meşeldür ululardan bu şekerler
Ucuz et şurvâsın ite dökerler (1215)

Uyku ere zalim sultandır.

Bu temsîli zehî hoş dimiş üstâd
Ki uyhudur ere sultân-ı bî-dâd (3836)

Üzümünü ye de bağını sorma.

Şeker çün pâk u şîrîn ola andan
Hemân yi şorma aslını ki kıandan (689)

Yavuz göz, güzel yüzün belâsıdır.

Ululardan meşeldür uşbu bir söz
Ki hûb yüzüñ belâsıdur yavuz göz (789)

Zahmete dağ dayanmaz. (4611)

Döyemez tağ rencüñ zahmetine
Ya miskîn âdemîññ tâkati ne (510)

Deyimler :

°acayibe kalmak

°Acâyibe kalurdu halk andan
Ki nite toğdı şeh bir bâğubândan (599)

aklını başına dermek (1349, 2702, 5454)

Saîna dir °akluñı terk it cünûnı
Degülem sen didüğüñ ço füsûnı (1166)

aklı şaşmak (5107)

Bilemez n'itdüğini °aklı şaşdı
Gül ü sünbül açuh bâzâra düşdi (5268)

aklun itürmek

Özin bilmez ile durma oturma
°Ömür zâyî° geçer °aklun itürme (430)

alkış (övgü) kılmak

Yüziden yaş götürüp *kıldı alhıs*
 Didi elüfededür n'ider iseñi iş (416)

aradan çıkmak

Bu °özri *şamusun kıza tahalum*
Aradan biz yaha silkip çıhalum (1700)

ayağa gitmek

Ki *kaşd-ı Rûm kıldı düşman-ı şûm*
Ayağa gitdi yitmezseñ şehâ Rûm (360)

ayağının toprağı olmak

Ayağına yüzüm toprağ ideydüm
 Eger bir kez gözüm yaşın sileydi (1332)

ayıbını başına devşirmek

Ahî °aybuñ *başuñ diyšür* iy kör
 Aşurur *bañma* kendü °aybuñı gör (222)

ayıbını örtmek

Er oldur kim erüñ °aybını örte
 Er ol degül ki dâyim *perde yırtta* (219)

ayıbını yüzüne urmak

Ki kendü °aybı görünmez gözine
Urur ayruñlaruñ °aybın yüzine (221)

bahtı uyanmak

Sa°âdet *başuñna tâc* urmuş idi
 Uyur *bahtuñ uyanup* tırmuş idi (1409)

baş etmek

Saña ol resme *kul* olmadı göñül
 Ki her biriyile *baş ide* bu Gül (2992)

baş urmak (1711, 1718, 1928, 1942)

Ağıcek yir yüzinde *tahta* ol şâh
 Aña *baş ura* gökden mihr ile mâh (323)

bel bağlamak

Ne ol istediğin virebilir il
Ne *bağlayubilürem* cengine *bil* (1871)

beni bana komak (1308,3655)

Didi iy dâye n'idersin cânumdan
Beni baña ko tur var git yanumdan (936)

berâtın dürmek

Ecel anuñ dañı sürdi hayâtın
Felek anuñ dañı dürdi berâtın (5323)

bir çöpe saymamak

Er olsa °avratuñ tonını geymes
Bu çâderlenduğın bir çüpe saymaz

bir kılı iki pâre (etmek)

Dilâverlükde ola yek-süvâre
Bilüde *bir kılı hod iki pâre* (327)

boğazın almak

İlerü yürüdi *boğazın aldı*
Elinde geçdi vü *yâbâna şaldı* (4789)

boyun vermek

Şehüñ çün göñlin ol aparmış idi
Kamu cevrine *boyn virmiş* idi (4871)

büyüklük etmek

Benüm suçuma kalma iy yüzi mâh
Ululğ eyle sen ez-behr-i lillâl (5114)

cana can katmak

Oturasız bir arada yana yan
Çatasız göñüle göñül *câna cân* (1473)

cihânı teng eylemek

Ve ger leşker çıkup kılur isem ceng
Cihânı düşmenüme *eyleyem teng* (308)

cilve urmak

Yine tãvûsı çarhuñ *cilve urdı*
 Felekden dâne-i zerrîni dirdi (1607)

dâma düşmek

Bilüsi maıv oldu °aklı şaşdı
 İki ayağıyla dâma düşdi (3022)

defteri dürülmek (535,3197,3818,4826)

Gicenüñ *defteri* çünkim *dürüldi*
 Tamâm ay batdı yılduzlar sürüldi (1109)

dem urmak

Bu sözdeyiken urdı şubh-dem dem
 Duhânî cübbesin çıhardı °âlem (1925)

derûnunu gam almak

Bu fikr ile *derûnını gam aldı*
 Çü oğlan anası katına geldi (400)

devlet yâr olmamak

Nite dev süz yiyeydüm let felekden
 Eger *devlet benümle yâr olaydı* (1331)

diş bilemek

Dirîg eylemeyem cânım dilerseñ
 Eger tahtuma dahı *diş bilerseñ* (3175)

dünyanın dâdın almak

Virelüm bir nefes göñül murâdın
Alalum dünyânuñ her dürlü dâdın (809)

ecel tohumunu ekmek

Bu miskîn tıoldı şandı dolı çekdi
 Eliylen *ecelinüñ tohmın ekdi* (5013)

ele girmek (1396,1397)

Bu bahre taliben mânend-i gavvâş
Ele gire mi görün gevher-i hâş (314)

elinden geleni yapmak

Eger mühlet bulur isem ecelden
İdem ben dahı *geldüğünü elden* (4896)

elini yumak

Gerü vara dime benden *eliñ yu*
Açılası degül benden bu çapu (1232)

el ucuyla tutmak

Velî sen derdümüzden bî-habersin
İşümüzi *el ucuyla futarsın* (2960)

el urmak (854, 2683)

Çü eyvânı tamâmet gezdi bahdı
El urdı nerdübandan çama çıhdı (750)

esen kal

Haber viridi Gül'e bir kişi fi'l-hâl
Ki Hüsrev şâh öldi sen *esen kal* (5262)

eteğini (veya ayağını) öpmek

Eteğün bigi *ayağün öpem* ben
Eger derdüme kılursañ devâ sen (1435)

eylüğine komak

Çodı Ferruh eyüligine anı
Kimesne itmez eylükden ziyânı (5051)

fingi kızmak

Şehi ol bir nazarda şöyle dürdi
Ki şeh gördi anı ve *fingi kızdı* (350)

gönlü aparmak (4871)

gönlünü hoş tutmak

Sen aşırma iñen *gönlünü hoş tut*
Ki atlaslar olur eyyâmilen tut (1785)

gönül biriktirmek

Gönül birikdürüp ikisi bile
İlerü tıtdılar mekr ile hîle (419)

gönül yapmak veya yıkmak (4798)

Gehî kapuya geh tãma çıhardı
Gehî *gönlün yapardı* geh yıhardı (3465)

görmeze urmak (1424)

Kaşın pür çin idüp *görmeze urdı*
Yolından şapdı vü yüzün çevürdi (1423)

gözden salmak

Ger âsân *getürürse ele sini*
Tiz uşana vü *gözden şala sini* (1396)

göze almamak (1424)

göz göre (göre)

Ya şunuñ bigi müşkil yire tãlmağ
Ya şunuñ bigi müşkil yire tãlmağ (2774)

göz gözü görmemek

Kařañuluk olur *göz gözi görmez*
Şuña degin ki tâ göz gözi görmez (3108)

gözü yolda (kalmak)

Gözüm yolda kulağum kapudadur
Elümde cân u gönlüm tapudadur (2215)

gözü doymamak

Aña Hağ bunca mâl eyledi rûzî
°Acebdür kim dahı *toymazdı gözi* (5069)

gözü ve gönlü tok olmak

Olupdur şöyle *gönlüm ü gözüm toh*
 Ki çarhuñ mihr ü mâhına *tañum yoñ* (2989)

gözünü açmak

Gözüm aç sen saña gel bâğ içidür
 Gelen ve giden ile bâğ içi pür (1506)

güce görmek (398)

Gemiye girdi şâh u *güce gördi*
 Tezirek maqşadına irdi sürdi (363)

harmana od bırakmak

Didi kim yüri git girme *қанuma*
 Ğarîbem od birañma *hırmanuma* (4402)

havanda su dövmek

Қум içine yağı niçün *dökersin*
 Ya *havanda şuyı nice dögersin* (1013)

hiçe saymak (1337)

hoş kalmak

Gice giçdi vü oldı çünkü *gündüz*
 Gül'e *hoş kal* didi vü döndi Hürmüz (1927)

hoşluk dilemek

Saña *hoşluk dilerüm* biñ göz ile
 Dilemezem ki bir kılufi üzile (913)

icâzet (izin) vermek

Anuñ *katında* *қaldı* bir nice gün
İcâzet çünkü *vermiş* idi *hatun* (428)

içine od düşmek (5266)

İçüme çünkü binüm *od düşüpdür*
 Başuma *ışık* *gavgası* *üşüpdür* (984)

îmânı dölenmek

Kenîzek yidi helvâdan uşandı
Şu içdi biraz *îmânı dölendi* (509)

irtifa° tutmak (315)

işi el ucuyla tutmak

Velî sen derdümüzden bî-habersin
İşümüzi el ucuyla tutarsın (2960)

işini bitirmek (1351,5016,5228)

Ohıdı bir qaravaşını bânû
Ki ya°ni *bitire işini* bânû (389)

kadem urmak

Çü atı zâyi° oldı şâh-zâde
Kadem urdı yola on gün piyâde (2344)

kadri kalmamak

Qatında Qayşerüñ *kalmaya kadrüm*
Dirîg ola eger ol tuta şadrum (387)

kanına girmek

Benüm *kanuma girme* işiñe var
Benümle itme bu resme ser u kâr (1168)

kâr etmemek (761)

kâr tutmamak

Üç işden özi *tutmaz* idi *kâr* ol
Kitâb u yâ şarâb u yâ şikâr ol (597)

kaydını yemek

Didi Qayşer ki dimişdi müneccim
Bunuñ *kaydını yimişdi* müneccim (2037)

kaygı yemek

Saña fi°lini hatunuñ didim uş
Senüñ *kaygıñı* haqqınca *yedüm* uş (404)

kendini bilmez (430)

kılı kırk yarmak (3743)

Siyâkat içre gâyet pâyeverdi
Ki bir sözde *kılı iki yarardı* (1704)

kıya bakmak

Bunı didi vü kıya ba_hdı dâye
Aña kim güneşe şalmışdı sâye (2681)

kilimini suya Salmak (903,1238, 2702)

Kiminüñ varlığını ıışk almış
Kilimin şuya cânın oda şalmış (87)

kola almak

Dileyüben bu kûydan bir kulavuz
Alurlar kola elçü vü kolay uz

kulak tutmak

Kulak tut maⁿiye iy merd-i maⁿi
Dilerseñ kim diresin verd-i maⁿi (2893)

mat eylemek

Yeri *mât eylemiş* âb-ı hayâtı
Veriben Hızra tigrâ-yı necâtı (346)

mehi toprağa vurmak

Heman-dem k'ol semen-ber şâhı gördi
Şehe karşı *mehi toprağa urdı* (351)

mührünü götürmek

Çü alup nâmenüñ *mührin götürdi*
Öpüp yüzine vü gözine urdı (2162)

mühr urmak (3580)

Tamâm oldı çü nâme pes hermân-dem
°Abîr ü müşk ile *mühr urdı* muhkem (1715)

nakş oynamak

Benümle *nakş oynama* bu yenge
Ki ben giresi degülem bu renge (1307)

nam çıkarmak (5400)

Cihânda ol durur şâh-ı girâmî
Ki  adl ile *çihara nîg ü nâmı* (287)

na ra urmak

Cigerden şöyle *urdu na ra nâ-gâh*
Ki yalıfladı cümle leşker-i şâh 1810)

od gibi kaçmak (3303,4530)

Ol *odça kaçdı sen su bigi ahduñ*
Ne böyle *kilimin suya biraħduñ* (1238)

oda salmak (87)

Zamâne oglumu elümden aldı
Anufi derdi beni *odlara saldı* (5368)

oda urmak

Der-i defterini ger göre idi
 Utariğ dürcini *oda uraydı* (294)

oda yakmak veya yanmak (4569, 4692,5264,5298)

Beni dün gün *oda yahar* bu müşkil
Velikin korharam depretmege dil (3642)

olmaz yola gitmek (1305)

ot urmak

Biraz ol şu kenârında oturdı
Atını şaldı ol *daħı ot urdı* (2329)

ödünç ele girmemek

Alaydı şâdılıkdan *ħalk ħisse*
Ki *ödinç ele girmez idi gussa* (281)

örü turmak (3589)

Örü tur vü getir anı yanuma
Ki derdi od biraħdı *ħarmanuma* (1390)

özür dileşmek

Ṭurıban ser-girân yirlü yerinden

°Özür *dileşdiler* biri birinden (2843)

pazara düşmek (5268)

perdeyi yırtmak (219)

ramak kalmak

Şunuñ bigi ki taslar toldı kandan

Diyeydüñ bir *ramak kalmuşdı* cândan (424)

reml urmak

Müneccimler bir araya dirildi

Ṭutuldı irtifâ u *reml urıldı* (315)

renk ezmek

Kim ol nakkâş kim bu *renği ezmiş*

Kitâbında bu sözi şöyle yazmış (2894)

sakalına gülmek (2981)

Şunuñ köprüsini çünkim salavuz

Bu kez düşman *sakalina gülevüz* (5004)

salâ urmak

Şalâsın °ömrümüñ urdı bu eyyâm

Uzaḥ yola giderem kâm u nâ-kâm (536)

sâye salmamak

Çü Hürmüz görđi kim hiç anı dâye

Göze almadı vü *şalmadı sâye* (1424)

sayıp düşmek (4985)

Eger *sayup düşer* olursa re'yüñ

Cihânda olmaya °akl ile tayuñ (4993)

sayruluğa urmak

Bu günden *sen seni şayruluğa ur*

Iraḥ senden ḥasûduñ ola rencûr (406)

sen sana gelmek (1506)

Ahî °aqluñı diyşür sen saña gel
 İñen dahı *kilimün tap şuya şal* (2702)

sen seni terk etmek

Baña dirsın ki gel *sen seni terk it*
 Benüm sözümi tut *olmaz yola git* (1305)

söze çekmek

Ola kim Kayşeri tatlu dil ile
Söze çeküp muhibb ü şayd kıla (1890)

sözünde durmak

Eyit aña ki iy üstâd-ı hâdık
 Er oldur kim ola *kavlinde sâdık* (3473)

sözünü tutmak (1305)

suçuma kalma

Benüm *suçuma kalma* iy yüzi mâh
 Ululıg eyle sen ez-behr-i lillâh (5114)

su gibi akmak (869, 885, 1181, 1237, 1238, 1749, 3303, 4567, 5012)

Gözüm hod bir nazar nâ-gâh bahdı
 Göñül bile niçün *şu bigi ahdı* (726)

tâc urmak

Kimüñ başına urdı tâc-ı devlet
 Ki ol devden irişmedi aña let (3236)

ta°ne urmak

Sen evvel nefsüñi kıl ta°neden pâk
 Pes andan *ta°ne ur* ayruğa bî-bâk (223)

Tanıklık vermek

Tanuhlıh virdi göñli k'ol lebi qand
 Degüldür şâha illâ rast ferzend (2008)

taşlamak (2999)

taş yürekli

Yüregün taş mıdur iy bagrı sindân
Ki her dem bini *taşlarsın* firâvân (2999)

tenha kalmak

Çü şâh gitdi vü *tenhâ kaldı* hatun
Geh olur idi şâd ü gâh mahzûn (371)

terkini urmak (2291, 3240)

Çü ol ol gice cân terkini urdı
Göñülden lâ-cerem dildâre irdi (2776)

tuz ekmek hakkı (4895)

Ne göñülde ki îmandan eşer var
Tuz etmek hakkını anlar bilürler (4894)

ümidi üzölmek

Dürüldi defteri °ömrüñ bilürem
Üzüldi cânndan *ümmîdüm* ölürem (535)

yâbâna salmak (4789)

yağdan kıl tartmak

Ki ben bu işi başaram yakın bil
Geñez söyle ki *yağdan tartıla kıl* (3150)

yaka silkmek (1700)

yalın yalınca

Qalur bî-çâre ol şahrâda rencûr
Yalın yalınca ü bî-tâkat ü zûr (463)

yâri kılmak .

Çıham yuharu Hâk *kılursa yâri*
Kesem başın salam ol *hâkisâri* (4998)

yavuz eylemek

Ne *yavuz eyledüm* men ol pelîde
Ki ol benümle bu resme iş ide (4891)

yavuz sanmak

Saîa *yavuz şanana* gelmesün key
Çalap °ömri sicillin eylesün tay (2867)

yere geçmek

Gül'i göricegezin °aklı şaşdı
Hacâletden şanasın *yire geşdi* (5107)

yola girmek

Yola girdi yine Hüsrev hurûşân
Yedüp yolda atın üftân u hayrân (2303)

yüz döndürmek (4619)

Saîa cân u dil ile bendeyüm ben
Nite *yüz döndürem* tâ zindeyüm ben (911)

yüz suyu

Didi kim iy hayâsız nice nice
Şayasın yüzünün suyunı hiçe (1337)

yüz urmak (2024,2107, 2869)

Tamâm itdi du°âsını çü Hürmüz
Şeh ileyinde urdı toprağa yüz (1991)

7. ŞAHIS KADROSU

Ekser çift kahramanlı aşk mesnevîlerinde olduğu gibi, Gül ü Hüsrev’de kahramanların saraya mensup olduğu görülür. Birbirini seven iki genç, padişah çocuğu olduğu gibi, aşklarına engel teşkil eden şahıslar da padişahlardır. Şahıslar genellikle yazar anlatıcı tarafından tanıtılır. Bu bölümlerde klasik şiirimizin imkânlarıyla, mübalağalı ifadeler ve teşbihlerle oldukça teferruatlı bir anlatım tarzı izlenmiştir. Hikâye kahramanları tavsif edilirken Süleyman (A.S), Hızır (A.S), Eyyûb (A.S), Yûsûf (A.S), Îsâ (A.S) gibi peygamberlere; Rüstem, Cemşîd, Feridûn, Dârâ, Behrâm, Nûşîrevân gibi meşhur İran kahramanlarına; Ferhad ve Şîrîn, Leylâ ve Mecnûn, Vâmık ve Azrâ gibi şarkın meşhur hikâye kahramanlarına; Calinus, Bukrat, Restetalis, Eflatun gibi meşhur Yunan bilginlerine benzetilirler. Bu şahıs tasvirleri, olayların anlatıldığı macera bölümlerine göre daha fazla şiiriyet özelliğine sahiptir.

Şahıslar arasındaki diyaloglarda ve onların psikolojik dünyalarını yansıtan iç monologlarda, şahısların hem kendilerini hem de bir başka şahsı tanıttıkları görülür.

Gül ü Hüsrev’de, vak’a gibi, şahıslar arasındaki ilişkiler de fazla girift değildir. Mesela, Rûm Kayseri’nin yalnız oğlu Hüsrev ile ilgisi vardır. Gül ile, Ferruh ile konuşmaları hiç geçmez. Ferruh iki defa zindandan kurtardığı halde Gül ile ilişkisi zayıftır, karşılıklı konuşmaları da çok azdır. Ferruh’un hikâyede yalnız Hüsrev’le ilişkisi görünür. Şahıslar arasındaki ilişkilerde hikâyenin iki kahramanı merkez konumundadır. Hikâyenin bütün şahıslarının bu iki kahraman ile münasebeti vardır. Ve bu münasebet simetrik bir şekilde paralellik arz eder. Şahısların bu iki kahraman dışında birbirleri ile münasebeti son derece zayıftır.

“İki yüz bin Dramatik Vaziyet adlı eserin yazarı Souriau’nun tiyatro ve romanlardaki şahıs kadrosunu teşkil eden fertlerle alakalı sınıflamasından hareketle”¹²² Gül ü Hüsrev mesnevîsindeki şahısları şu şekilde tasnif etmek mümkündür:

¹²²

Şerif AKTAŞ, *Roman Olarak Hüsrev ü Aşk*, T.D.A., S.27, s.105.

a. Baş Kahraman

Eserin adından da anlaşıldığı gibi, hikâyenin asıl kahramanları Gül ile Hüsrev'dir. Olaylar bu iki şahsın etrafında cereyan eder. Vak'a zincirinin hemen her halkasında bu iki şahsı görmek mümkündür. Bu iki kahramanın arasındaki aşk ilişkisi vak'ayı oluşturur. Fakat Hüsrev doğum öncesinden itibaren ayrıntılı bir şekilde tanıtılırken, Gül, Hüsrev'le karşılaşmış âşık olmasından itibaren vak'aya katılır. Ayrıca Hüsrev, Gül'ü elde etmek için başkalarıyla mücadele etmek zorunda kalır. Bu sebeple hikâyenin baş kahramanı **Hüsrev** olduğu söylenebilir. Gül ise istenilen ve arzu edilen obje konumundadır.

Hikâyenin baş kahramanı hikâyede iki ayrı kişilikle karşımıza çıkar: Hüsrev ve Hüzmüz. Rûm Kayserinin biricik oğlu şehzade Hüsrev ve Hûzistân sarayının bahçıvanı Mihmerd'in oğlu Hüzmüz. (Hatta bu yüzden İstanbul nüshasında mesnevînin ismi "*Gül ü Hüzmüz*" olarak da kaydedilmiştir.) Fakat bu ikilem kahramanın şahsiyetinde görülmez. O doğuştan şehzadedir ve bahçıvan oğlu Hüzmüz iken de aynı asaleti taşımaktadır. Çevredeki halk daha çocukluğundan itibaren Hüzmüz ile bahçıvan Mihmerd arasında bir alaka kuramazlar. Şu beyitlerde yazar, Mihmerd'le Hüzmüz arasındaki asalet farkını halkın ifadeleri ile ortaya koyar:

°Acâyibe kalurdu halk andan
 Ki nite toğdı şeh bir bâğubândan
 Biri eydürdi bu anuñ degüldür
 Ki ol sünbül dahı degül bu güldür
 Biri eydürdi ol kim ü bu kimdür
 Ki ol sahsı vü bu dürr-i yetimdür
 Biri eydürdi bu fübî-i cennet
 Dirîg ola k'ola Mih-merd'e nisbet (599-602)

Hüzmüz'ün kendisi de gerek fizikî, gerekse ruhî yönden Mihmerd'e benzemediğinin farkındadır. Bu şüphe sürekli kafasını kurcalar. Yazar aşağıdaki beyitlerde bu şüpheyi kahramanın ağzından nazara sunmaktadır:

Nice sevdise ol bu mâh-çehri
 Anuñla Hüzmüz'ün yog idi mihri

İçin Hürmüz dahı kılurdu fikret
 Ki hîç atam degül bu bî-başîret
 Ne yüzüme hîç anun yüzi beñzer
 Ne hod yılduzuma yılduzı beñzer
 Bu işden gerçi kim pür-cûş olurdu
 Zârûrî hâliyâ hâmûş olurdu (605-608)

Hüsrev daha doğmadan önce müneccimler tarafından babası Rûm Kayserine müjde verilirken hikâyede aldığı role uygun olarak övgüyle tanıtılır. Müneccimler felekten aldıkları işaretle doğacak çocuğun fizikî ve ruhî portresini çizerler: Bu şehzade tabiatlı çocuk pek çok meziyetlerle donatılmıştır. Şiir gibi konuşur, eline toprak alsa altın olur, dövüşte yüz Rüstem ona denk gelemez, eşsiz bir güzelliktedir.

Hemen bütün şark hikâyelerinde olduğu gibi Gül ü Hüsrev’de de baş kahramanın üstün vasıflara sahip olduğu görülür. Hüsrev’in doğumundan başlayarak, hayat seyrine göre yazar-anlatıcı, onun sahip olduğu bu üstün özellikleri sayarak tasvir eder: Doğduğunda kaşları hilal, yüzü güneş gibi olan bu çocuk, İskender asıllı ve Cemşîd güzelliğindedir. Şehzade olduğu yüzünden bellidir. Bu yüzden adını Hüsrev koyarlar.

Bahçivan Mihmerd’in evlat edinip adını Hürmüz koyduğu bu çocuk, beş yaşında gittiği mektepteki bütün çocuklardan daha güzel ve akıllıdır. Kısa sürede Türkî, Tâzî ve Rûmî dillerini öğrenir ve ilmini tamamlar. Söz söylemekte üzerine yoktur:

Eger söz incelikde kıl olaydı
 Bu ol bir kıla on şûret bulaydı (575)

İlim tahsilinden sonra dövüş sanatına rağbet eder ve onu da kısa sürede öğrenir. Ok atmakta, kılıç sallamakta, gürz kullanmakta, at sürmekte üstün bir maharet kesbeder. Yazar, Gül ile tanıştığında on altı yaşında olan Hürmüz’ün yüz güzelliği üzerinde durur.

Üç işden özi tutmaz idi kâr ol
 Kitâb u yâ şarâb u yâ şikâr ol (597)

diyerek onun özel merakını dile getirir.

Hürmüz'ün diğer şahıslar tarafından da tanıtıldığı görülmektedir. Özellikle ilk gördüğünde kendisine âşık olan Gül'ün ağzından, gerek iç monologlarda, gerekse Gül'ün dâye ile konuşmalarında uzun uzun tasvir edilir. Hikâyenin muhtelif yerlerinde dâyenin, zenci kızın, Cihanefruz'un, hatta rakibi olan Isfahân şâhının (bilmeyerek) Hürmüz'ü övgüyle tanıttığı bölümlere rastlanır.

Bunlardan başka olayların akışı içerisinde, kahramanın şahsiyet ve karakterini yansıtan tavır ve davranışları, duyguları ve sözleri onu tanıtan önemli ipuçlarıdır. Başta aşkıdaki samimiyetini, sadakatini ve fedakarlığını, pek çok hadise ile tasdik ettirir. Adeta olaylar bunun için kurulmuştur. Başta Isfahân şâhı olmak üzere Gül'ü elde etmek isteyen rakipleriyle giriştiği savaşlar; asıl babasına, annesine kavuştuğu, onca servete, tac ve tahta sahip olduğu halde Gül'ün hasreti ile bunların hepsini terk ederek tekrar Hûzistân'a dönmesi; Gül'ün denizde boğulduğu haberine rağmen, ümitle onu aramaya çıkması ve bu yolda gemi kazaları, fırtınalar, insan eti yiyen zenciler, vahşi hayvanlar yani topyekün tabiatla mücadele etmek zorunda kalması Hürmüz'ün güçlü şahsiyetinin tezahürleridir.

Hürmüz'ün mektepte kazandığı üstün meziyetlerini, hasmı olan Isfahân şâhı ile giriştiği mücadelede uygulamaya koyduğunu, yazar- anlatıcı, gelişen olaylarla gözler önüne serer. Isfahân şâhının Gül'ü elde etmek için yaptığı savaşta Hürmüz'ün kahramanlığı, silah kullanmadaki mahareti, cesareti gösterilir. İkinci defa Gül'ü kurtardığı sırada Hürmüz, zekası ve ilmi ile Isfahân şâhını mağlup eder. Hekim kılığına girerek hile ile Gül'ü Isfahân'dan kaçıtır. Şair, Isfahân'da ilmiyle şöhret olmasını ve Isfahân şâhının alimleri tarafından yapılan imtihanda her soruya doğru cevap vermesini nazara vererek Hürmüz'ün ilim ve zekadaki dirayetini okuyucuya gösterir.

Hürmüz zor durumda kaldığında Allah'a dua eder. Duası hemen kabul olur, o sıkıntıdan kurtulur. Aynı hal Gül için de söz konusudur. Özellikle Gül'ün kaçırıldığını duyduğu andaki tepkisi, çarka, feleğe sitemi, Allah'a yakarışı ve söylediği duygusal şiirleri, Hürmüz'ün ince ruh halinin akisleridir.

Hürmüz veya asıl adıyla Hüsrev, kendisine hizmet eden adamlarını ihmal etmez. Her fırsatta mükafatlandırır. Isfahân'dan Rûm ülkesine giderken rastladıkları harami kalesinden, Gül ile Hüsnâ'yı kurtaran Ferruh ve Pîrûz'a kaledeki hazineleri bağışlar. Yine Tirmid kalesindeki Şâbûr şâhin hazinesini Ferruh'a bağışlar. Ayrıca Cihanefruz ile evlendirir. Isfahân mülkünün idaresini de onlara bırakır.

Hatta kendisine ihanet eden Pîrûz ile Hüsnâ'yı affeder ve onları da evlendirir. Rakibi olan Şâbûr'u da affedip tahtını ve tacını geri verir. Bütün bunlar Hüsrev'in şahsiyeti ile ilgili ipuçlarıdır.

Bu kadar maceralı bir hayat geçirmesine karşılık, hikâyede Hüsrev'in ömrü kısadır. Gül ile tanışıp âşık olduğunda on altı yaşındadır. On yıl süren firak döneminin sonunda Gül'e kavuşup evlenen Hüsrev'in evliliği de on yıl sürer. Bu evlilikten Cihangir adını verdiği bir oğlu olur. Toplam otuz altı yaşında çıktığı av sırasında bir engerek yılanı ısırarak hayatına son verir.

b. İstenilen veya İstenilmeyen Obje

Bu bir bakıma tematik güç ile karşı güç arasındaki çatışmayı doğuran hedeftir. Her iki güç de onu elde etmek için mücadele ederler. Hikâyede asıl kahramanın Hüsrev olduğu yukarıda belirtilmişti. Hüsrev'in kalbî alaka duyarak kavuşmayı arzu ettiği, elde etmek istediği hedef **Gül**'dür. Hasım güçlerin Gül'e talip olması gerilimi başlatır.

Gül'ün asıl adı Gülruh'tur. Fakat hikâyede genellikle kısaltılmış olarak kullanılır. Hûzistân şâhinin kızıdır. Hikâyede Hürmüz'le karşılaştığı sırada kendisinden bahsedilir. Daha önceki hali anlatılmaz. Yazar-anlatıcı tarafından fizikî güzelliği ayrıntılı bir şekilde tasvir edilir. Alemde güzelliğiyle şöhret bulan bu gül endamlı, şeker dudaklı kızı, akıllı görse deli olur, deli görse akli başına gelir. Ağzı gonca, dudağı yakuttur. Gözlerinden cadı ders alır, sözlerinden ölü hayat bulur :

Ser-i zülfi ham u çîn ü zirihti
 Muqavves kaşları kînden girihdi
 Eger fettân kaşı tâk olmayaydı
 Aña ol fitneler yol bulmayaydı

Boyına secde kılmış şâh-ı ‘ar‘ar
 Lebine teşne olmuş havz-ı kevser
 Gözi cādûya öğredürdi efsûn
 Lebi ‘aksinden olmuş bâde gül-gûn
 Bulunmaz idi ağzı isdeyüben
 Meger açıldı çün çeşm-i sūzen (4849-4853)

Şair, Gül’ün Hürmüz’ü görüp âşık olmasıyla husule gelen ruh halini, şiddetli kavuşma arzusunu, firak elemi ve karşılık görmemenin ıstırabını, iç çatışmalarını, davranışlarındaki kararsızlığı, perişanlığı hakim bakış açısıyla ve klasik şiirimizin üslûbuyla tahlil eder.

Gül’ün kendi kendine konuşmaları, dâye ile tartışma ve Hürmüz’le kavuşma ortamında aralarında geçen sözler yine Gül’ü tanıtan bölümlerdir. Gerek firak, gerekse kavuşma dönemlerinde iki aşığın birbirine söylediği şiirlerde, özellikle Gül’ün yazdığı uzun mektuplarda kahramanların hassas ruh yapısı görünmektedir. Bu mektuplarda Gül ayrılık acısını dile getirir. Aşktan divane olduğunu, aczini, bedbahtlığını, ağlayıp inlediğini, sevdiğinin yolunu gözlediğini, geceler boyu uykusuz kaldığını, sabrının tükendiğini dile getirir. Gözüne ve gönlüne, çarka, feleğe, özellikle de Hürmüz’e sitem eder. Bunlar bir mektup değil adeta elem dolu birer çılgıktır. Gül’ün kalp hassasiyetini gayet tesirli bir dille aksettirir.

Bunlardan başka, hikâyede gelişen olaylar ve onun bu olaylara karşı tepkisi kahramanın şahsiyetini açığa çıkarır. Yazar onun da sevdiğine karşı sadakat ve fedakarlığını hadiselerle isbat ettirir. Hürmüz’den başka kendisine âşık olan ve önüne hazineler seren şâhların hiç birine iltifat etmez. Isfahân şâhının, Çin Fâğfûr’unun, Nişâbûr şâhı Şâbûr’un eline geçtiği halde, onlara teslim olmaz, şiddetle tepki gösterir. Kendisini sandık içinden kurtaran Türkistânlı balıkçıyı, tecavüz etmek istemesi üzerine öldürür. Pek gerçekçi olmamakla birlikte bu, onun bir erkek kadar güçlü ve cesur olduğunu göstermektedir.

Aşkî uğruna karşılaştığı güçlülere, bir kadından beklenmeyecek tahammülü gösterir. Fâğfûr’un emriyle ateşe atılma sahnesinde şair onu çok acıklı, duygusal bir

anlatımla tasvir eder. Kendi iç konuşmasıyla aşkı uğruna yapmış olduğu fedakarlığı, samimiyeti dile getirir:

Didi ger sırrımı peydâ kılam ben
 Ne var ölmez isem rüsvâ olam ben (4516)
 Öginde dir ki qorhum yoh ölümden
 Veli derdüm firâq-ı yâr elinden (4525)
 Zenem lîk itmedüm erlikde taqşîr
 Çü rüsvây oldum uş şimdi ne tebdîr (4542)

Hikâyede Gül'ün eğitiminden söz edilmez. Fakat Türkistân'lı balıkçıyla Türkçe konuşabilmesi bu konuda bir fikir vermektedir. Hürmüz'ün planıyla Isfahân şâhını kandırmada gösterdiği maharet, onun kişiliğinin bir başka yönünü göstermektedir. Şair bunu şöyle dile getirir:

Şehe bilinmedi bu zerq u telbîs
 Ki Gül üstâddur şakirdi iblîs (3052)

Gül, Cihanefruz'un Hürmüz'e âşık olduğunu sezdiği halde onu kıskanmaz. Hatta Hürmüz'e onu da hoşnut etmesini söyler. Fakat Hürmüz'ün Gül'den başka bir kadına iltifat etmeyeceğini söylemesi onu memnun eder. Sevdiği erkeği bir başka kadınla paylaşmaya razı olmak pek alışılmış bir durum değildir. Bu Gül'ün şefkatini gösterdiği gibi, aşka verdiği değer de bir ölçüsüdür. Cihanefruz'u kıskanmayan Gül, Hüsrev'in şehirdeki bir güzelle kendisini aldattığı yolundaki Hüsna'nın yalanına kolayca kanarak kıskançlık damarı depreşir. Kadınlık zaafını ortaya koyar.

Dâyesinin haramiler tarafından öldürülmesi üzerine gösterdiği tepki ve ona hitaben söylediği sözler, Gül'ün dâyesine olan bağlılığını, şefkat ve vefakarlığını gösteren ipuçlarıdır.

Hüsrev'e kavuşup evlenen Gül'ün bir yıl sonra bir oğlu olur. Hep beraber on yıl mutlu bir hayat sürerler. Sonunda Hüsrev'in av sırasındaki ani ölümü karşısında Gül şok olur. Yazar-anlatıcı Gül'ün bu perişan halini gayet acıklı bir üslûpla tasvir eder. Oğlu Cihangir'in annesini teskin etmeye çalışması fayda vermez. Bir buçuk ay sonra Gül, Hüsrev'in kabri başında can verir.

c. Hasım Kahraman

Gül ü Hüsrev'de vak'a zincirinin düğümlenmesine yol açan, çatışmayı doğuran ve esas kahramanlara mani olan **karşı gücü**,¹²³ sırasıyla Kayserin hatunu, Isfahân şâhı, Nişâbûr şâhı Şâbûr, Fâgfür, Fâgfür'un kızı ve Türkistân'lı balıkçı temsil ederler. Hikâye kahramanları bunlarla ayrı ayrı mücadele etmek zorunda kalırlar.

Kayserin hatunu: Daha Hüsrev doğmadan ona hasım olan ve hikâyede adı geçmeyen bu kadın, yazar-anlatıcı tarafından şöyle tanıtılır: Emrinde bin cariye, beş yüz hizmetçisi vardır ve bunlar hatuna şehden daha çok bağlıdırlar. Serveti Karun'dan çoktur. Yüzü de rıdvana cenneti unutturacak kadar güzeldir.

Şair, hatunun kıskançlığını ve cariyeden doğacak çocuk yüzünden kocası Kayser'in yanında değerini kaybetme endişesini, bizzat hatuna, feleğe sitem ederken söylettirir:

Ol oğul toğıra vü bula kıymet
 Qala benüm içümde dâg u hasret
 Qatında Qayser'ün qalmaya qadrüm
 Dirîg ola eger ol tuta şadrum (386-387)

Hatundaki iktidar tutkusundan kaynaklanan bu kıskançlık, Hüsrev'in kaderini doğrudan etkiler. Gelişen olayların akışına yön verir. Çocuğu düşürtmekle görevlendirdiği cariyenin tedbiriyle çocuğun doğumuna mani olamaz. Fakat şehzade olarak baba evinde kalmasını engellemiştir. Hürmüz'ün gerçek kimliği ortaya çıktığında Kayser hatunu çağırır, hakaret edip huzurundan kovar. Bu olaydan sonra da hatunun hikâyedeki rolü sona erer.

Isfahân şâhı: Hikâyede ismi geçmez. Esasen hikâyede Nişabûr şâhı Şâbûr dışında Rûm Kayseri, Hûzistân şâhı, Isfahân şâhı, Çin fâgfûru gibi sosyal otoriteyi temsil eden şahısların ismi verilmez. Bunlar ülkelerinde sultanlara verilen ünvanlarla zikredilirler.

123

Şerif AKTAŞ, *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*, 2. baskı, Akçağ Yay., Ank. 1991, s.153.

İsfahân şâhı, Hûzistân şâhının kızı Gülruh'un şöhretini duyar ve şâha haber göndererek kızı ister. Bu sırada şair, İsfahân şâhının kendi ağzından zenginliğini, servetini nazara verir: Şâh, Gül'ün yoluna şâhane inciler saçacağını, altın ve gümüş dökeceğini, hazinesinden istediği kadar nakit vereceğini söyler ve Hûzistân şâhına övünerek der:

Cihânda var mı benden ulu şeh-zâd
Ki anı kılasın sen sana damad (630)

İsfahân şâhı Gül'e olan aşkında samimidir. Şair bunu gelişen olaylarla okuyucuya ihsas eder. Gül'ü elde etmek için iki defa Hûzistân'a saldırır. Önce Hürmüz'ün kahramanlığına karşı mağlup olur. İkinci defada Gül'ü ele geçirir. Ona sahip olmak için her yolu dener. Fakat başarılı olamaz. İltifat da hakaret de etse Gül aldırılmaz, şâha teslim olmaz. Sonunda onun hasta olduğuna hükmeder. Çareyi hekim sandığı Hürmüz'de bulur. Önce alimlerine imtihan ettirerek hekimliğinden emin olur. Rahatlıkla Hürmüz'ün hilesine kanar. Dediğinden çıkmaz. Heyecan ve sabırsızlık ile Hürmüz'ün verdiği kırk günlük sürenin dolmasını bekler. Sonunda hile anlaşılınca öfkesinden ne yapacağını bilemez. İçi aldatılmanın ateşi ile yanar. Bütün bunlar şâhın şahsiyeti ile ilgili ipuçlarıdır. İsfahân şâhı, ordusuyla İsfahân'a saldıran Rûm Kayseri ile yaptığı savaşta, bizzat Hüsrev tarafından öldürülür.

Nişâbûr şâhı Şâbûr: Hikâyede yazar-anlatıcı tarafından doğrudan tanıtılmaz. Olayların akışı içerisinde davranış ve tutumundan kişiliği bir derece anlaşılacaktır. O da İsfahân şâhı gibi Gülruh'un güzellikteki şöhretini iştmiş, gıyabında ona âşık olmuştu. Ferruh ve Pîrûz adlı adamlarını kızın resmini getirmeleri için göndermişti. Böylece o da İsfahân şâhı gibi Hüsrev'e rakip olmuştur. İki arasındaki mücadelede Pîrûz Şâbûr'a, Ferruh da Hüsrev'e yardım eder.

Pîrûz'un yardımıyla Gül'ü elde eden Şâbûr'un, Kendisini tehdit eden Hüsrev'in mektubunu yırtması ve onun ordusuyla hücumuna karşı tacını, tahtını kaybetme pahasına Gül'ü vermek istememesi, aylarca bir kalede Hüsrev'e karşı direnmesi onun aşkıdaki samimiyeti gösteren şahsiyeti ile ilgili ipuçlarıdır.

Hikâyenin sonunda Hüsrev'e mağlup olur. Hüsrev, esir ettiği Şâbûr'u affeder. Tacını ve tahtını geri verir.

Çin Fâgfûr'u: Gül'ün sandıkla sahiline sürüklendiği Çin Türkistânı'nın sultanıdır. Gül'ü kurtaran balıkçı, onu çok adaletli olarak yad eder. İkinci derecede bir şahıs olduğundan hikâyede yazar-anlatıcı tarafından bizzat tanıtılmaz. Ancak tavır ve davranışları ile kişiliği ihsas edilir.

Kızının, sarayında bir gençle işret edip eğlendiğini duyunca son derece kızması, derhal başının kesilip kale burcundan sallandırılmasını, o gencin de bütün halkın toplandığı bir meydanda ateşe atılarak yakılmasını emretmesi; erkek olmadığını anlayınca bu defa Gül'e âşık olması ve ona sahip olmaya çalışması, buna şiddetle karşı çıkması üzerine Gül'ü zindana atması; Fâgfûr'un şahsiyetini yansıtan ipuçlarıdır. Memleketine gitmek için izin isteyen Kâfûr'a izin vermesinden sonra hikâyedeki rolü biter.

Fâgfûr'un kızı: Hikâyede adı geçmez. Erkek kılığına giren Gül'ü sarayın bahçesinde uyurken görüp âşık olan bu kıızı yazar-anlatıcı, klasik mazmunlarla tanıtır: Ay yüzlü olan bu kızın yanında gökteki ayın hiç kıymeti yoktur. Baldırı billurdan, teni gümüşten olan bu kız, Türk, Çin ve Ermen ülkelerinin sevgilisidir. Boyu şimşad, yanağı gül, teni nesrin, saçı sünbül, yasemin simalı, gümüş gerdanlı, menekşe belli, şeker dudaklıdır.

Bir bakışta Gül'e âşık olması, dayesi ile haber gönderdiğinde Gül'ün reddetmesi üzerine bizzat kendisinin gitmesi, yine amacına ulaşamayınca adının kötüye çıkmasından korkmayarak Gül'e iftira etmesi ve uyurken kendisine tecavüz ettiğini iddia etmesi kişiliğini gösteren ipuçlarıdır.

Türkistân'lı balıkçı: Gül'ü sandık içinde Türkistân sahilinde bulan balıkçının hikâyede fazla bir önemi yoktur. Yazar-anlatıcı tarafından da tanıtılmaz. Önce Gül'ü kurtarıp besleyen bu balıkçı, kızın güzelliğini fark edince tecavüz etmek ister. Gül kendini korumak için onu öldürür.

d. Yönlendirici Kahraman

Gül ü Hüsrev’de, hikâyenin tamamında değil, sadece birinci metin halkasında, **Hüsrev’in dâyesi**, olayların akışını değiştirerek aksiyonun Huzistan’a taşınmasına sebep olmuştur. Bu kadın, Kayserin hatununun hizmetçisidir. Akıllı, isabetli fikir yürütebilen, bir işin önünden sonucunu kestirebilen bir kişidir. Hüsrev’in doğumu ve hayatta kalması için yapmış olduğu planı uygulaması ve hanımını da rahatlıkla ikna etmesi onun ince zekasının eseridir. Karşı gücün, yani Kayserin hatununun hizmetçisi iken, Hüsrev’in annesi olan cariyenin yanında yer alır. Olayı hatunun arzusu dışında yönlendirir.

Fakat hikâyenin tamamında gerçek hayatta olduğu gibi asıl yönlendirici unsur **kaderdir**. Hatunun hilesini bozan cariyenin planını da kader bozar. Yolda çıkan fırtına, cariyenin memleketi yerine Hüsrev’i Gül’ün ülkesine sürükler. Hikâyede olayların akışını değiştirmek için yönlendirici sebep olarak **fırtına** birkaç kez kullanılır. Gül’ün Çin sahillerine sürüklenmesi; Hüsrev’in onu ararken yolunu kaybedip korkulu maceralar yaşaması fırtınaya dayandırılır.

Hüsrev’i kaçırdıkten çektiği sıkıntılara rağmen çocuğu sağ olarak bahçıvan Mihmerd’e teslim etmesi ve bu yolda canını feda etmesi cariyenin sağlam karakterini ortaya koymaktadır.

e. Alıcı Kahraman

Hikâyenin başında şiddetle bir evlat isteyen **Rûm Kayserinin**, varlığından habersiz olduğu oğluna, Hüsrev’e kavuşması; hikâyenin sonunda onu, sevdiği Gülruh ile evlendirip bir torunu olması ve birlikte mutlu bir hayat geçirmeleri; Kayserin hikâyede alıcı rolünü üstlendiğini gösterir. Hikâyenin başkahramanı Hüsrev, arzu ettiği Gülruh’a kavuşmakla ne kadar kârlı ise, babası Rûm Kayseri de kendi soyunu devam ettirecek bir evlada sahip olmakla aksiyondan karlı çıkan şahıs olmuştur.

Rûm Kayseri, hikâyenin başında yazar-anlatıcı tarafından uzunca tasvir edilir. Kayserin bu tanıtımı klasik şiirdeki medhiye türü kasidelere benzer. Adaleti, servet ve haşmeti mübalağalı bir şekilde anlatılır.

Çocuğu olmadığı için üzölen Kayserin çare için müneccimlere danışması ve müjdeyi işittikten sonra fakir fukaraya sadaka dağıtması, onun idarecilik vasfını ve cömertliğini yansıtan ipuçlarıdır. Aynı zamanda o dönemin kültür ve telakkisini gösteren öğretici ifadelerdir. Hikâyede sosyal otoriteyi temsil eden diğer padişâhlar da karar verirken vezirlerine danışırlar.

Cihân olmuşdı ser-tâ-ser muţfî
Mesîh-âyîn ü Rûhu'llâh şeffî (268)

beytiyle şair onun hıristiyan olduğunu ifade eder. Hikâyede diğer şahısların inançları ile ilgili bir açıklık yoktur.

Kayserin, oğlu olduğunu bilmediği halde Hürmüz'ü ilk gördüğünde gözlerinden yaş gelmesi ve aynı halin Hürmüz'de de ortaya çıkması aralarındaki kan bağını göstermek için yazar-anlatıcı tarafından hikâyeye yerleştirilmiştir. Aynı zamanda Kayserin ruh hassasiyetini gösteren bir ipucudur. Yazar-anlatıcı bu psikolojik yakınlaşma ile yetinmeyip Kayserle Hürmüz arasındaki kan bağına maddi bir alamet de gösterir. Kayserin sağ omuzunda kendi soyuna ait bir işaret vardır ki aynı işaret Hürmüz'ün omuzunda da görülür. Yine olayın içyüzünü öğrenmek için Hûzistân şâhına elçi göndererek bahçıvan Mihmerd'i çağırması onun tedbirini gösteren bir ipucu olabilir.

Kayser, müneccimlerden evlat müjdesi aldığında gösterdiği tavrın aynısını, oğluna kavuştuğunda da gösterir. Fakirlere altın, gümüş dağıtır. Ülkede şenlik ilan eder, bir ay süresince halkına ziyafetler verir. Kayserin cömertliğine işaret eden bu tarz şölenler hikâyede bir kaç kez tekrarlanır.

Kayser, yirmi yıl sonra varlığından haberdar olduğu oğlu Hüsrev'e son derece bağlanır. Yanından ayırmak istemez. Onun Gül'ü aramak için kendisinden ayrılma isteğine istemeyerek izin verir. Bu sıradaki ruh hali yazar- anlatıcı tarafından nakledilir. Kayserin kendi sözleri ile de pekiştirilir:

İcâzet virdi gerçi Hürmüz'e şâh
Kılurdı lîki her dem âh-ber-âh

Nice âh itmesün cânı giderdi
 alurdı derdi dermânı giderdi (2105-2106)
 Didi şeh Hüsrev'e saht oldu bendüñ
 Anuñ çün aşsısı yoh saña pendüñ
 or isem kim gidesin vü alam ben
 Olam ser-geşte nîtekim âlem ben
 omazsam gitmege çiharsın elden
 Degülem hâliyâ hâlî halelden (3987-3989)

Oğlunu uğurlamak için üç gün yanı sıra gitmesi; geri döndüğünde hasıl olan sevinci ve yokluğunda çektiği ıstırabı dile getiren ifadeleri ondaki şefkatın tezahürleridir:

Didi ayşer ki iy cân u cihânım
 Fidî yoluña peydâ vü nihânım
 Benüm hâlümi şorma senden ayru
 Ne bellü sağ idüm ne bellü şayru
 Ne bellü âkıll idüm ne hîredmend
 Baña zehr olur idi yidüğüm and (4219-4221)

Gül'ün Isfahân şâhı tarafından kaçırılmasından sonra, oğlunun hatırına Isfahân'a ordu çıkarması, kendisinin de bizzat gelmesi; Kayserin Hüsrev'e olan bağlılığının işaretidir. Sefere çıkmadan önce Kayserin Isfahân şâhına yazdığı mektuptaki iftihar ve tehdit ifadeleri, onun gücünü ve kendine olan güvenini gösterir.

Hikâyenin sonunda Hüsrev'in ölümüyle evlat acısını da tadan Rûm Kayseri, altı yıl sonra iyice ihtiyar bir halde tahtını torunu Cihangir'e bırakır. Ona devlet yönetimi ile ilgili öğütler verir. Bu öğütler Kayserin hayat tecrübesinin ürünüdür. Aynı zamanda hikâyenin sonunda yazarın okuyucuya vermek istediği mesaj beyitleridir. Nitekim hikâye bu öğütlerle son bulur.

Hüsrev'in annesi de hikâyenin ilk bölümünde alıcı fonksiyonundadır. Rûm Kayserinin sarayında adı sanı bilinmez bir cariye iken, Kayserin umutla beklediği bircik şehzadesine hamile kalır. Dolayısıyla hikâyede karlı çıkan şahıslardan biridir. Fakat hatunun müdahalesiyle bu nimetten faydalanamaz.

Bu cariye Kayserin dikkatini çektiği sırada yazar-anlatıcı tarafından tavsif edilir: Güzellikte Zühre yıldızı onun hizmetçisidir. Rûm, Çin ve Bağdat güzellerinin tamamından daha güzeldir. Dudağı kevser, sözü şeker, yüzü gül, saçı sünbüldür. Şehi bir bakışta kendine cezb eder.

Hürmüz, Hûzistân şâhının elçisi olarak Rûm ülkesine geldiğinde asıl annesi olan cariye yeniden sahneye çıkar. Doğurduğu anda ayrılmak zorunda kaldığı yavrusunu, yiğit bir delikanlı olarak karşısında gören cariyenin annelik psikolojisini şair gayet güzel canlandırmıştır: Hürmüz'ü gördüğü anda gözleri dolar, memelerinden süt akar, aklı başından gider, düşer bayılır. Aynı tepki Kayser ve Hürmüz'de de görülür. İlk karşılaştıkları anda onların da gözlerinden yaş boşanır. Çevredekiler de kendileri de bu hale hayret ederler.

Hatundan korkarak yirmi yıl Kaysere bir oğlu olduğunu söyleyememesi, cariyenin silik şahsiyetinin neticesidir. Hürmüz'ün gerçek kimliği anlaşıldıktan sonra, hikâyedeki vazifesi biter. Bu olaydan sonra adından söz edilmez.

f. Yardımcı Kahraman

Hikâyenin başkahramanı Hüsrev'e en çok yardım eden şahıs, Ferruh'tur. Bahçıvan Mihmerd ve eşi, zenci kız, Cihanefruz ve oğlu Cihangir, Hüsrev'in yardımcıları arasındadır. Alıcı görevini yüklenmekle beraber Rûm Kayseri ve Hüsrev'in annesi olan cariye ve verici fonksiyonunda tanıtılan dâyesi de bu sınıfa dahil edilebilir.

Gül'ün yardımcıları ise; başta dâyesi, babası Hûzistân şâhı ve Kâfûr'dur. Hikâyede Gül'ün annesinden hiç bahsedilmez.

Başta Hüsrev'in yanında iken ona ihanet ederek karşı gücün yanında yer alan Hüsnâ İsfahân şâhına, Pîrûz da Nişâbûr şâhına yardım ederler. Bunları hain kategorisine dahil etmek daha doğru olur. Gerek tematik, gerekse karşı güçte sosyal otoriteyi temsil eden padişâhların vezirleri ve askerleri de dekoratif yardımcı unsur sayılabilir.

Ferruh: Hüsrev'in zenci kalesinden kurtardığı esirler arasında bulunan Ferruh ve Pîrûz, Nişâbûr şâhı Şâbûr'un adamlarıdır. Ona Hûzistân'dan Gülrüh'un

resmini getirirken zencilere yakalanmışlardır. Kendilerini zencilere yem olmaktan kurtaran Hüsrev'in emrine girerler. Pîrûz sonradan ihanet ederek eski efendisinin yanına döner. Ferruh ise sonuna kadar Hüsrev'den ayrılmaz, sadakat gösterir. Pek çok defa birlikte ölüm tehlikesi geçirirler. Hüsrev'i ölümden kurtarır. Gül'ün Isfahân şâhından, Fâğfûr'un zindanından, Şâbûr'un elinden kurtarılmasında en önemli rol Ferruh'undur.

Isfahân'dan Rûm ülkesine giderken, yolda haramilere yakalanan Gül ile Hüsnâ'yı harami kalesinden kurtaran da Ferruh'tur. Burada şair Ferruh'u kendi ağzından şöyle tanıtır:

Ki şeb-rûlûk firâvân itmişem ben
 Bu yola nice gelüp gitmişem ben
 Nice kal'alara ben bulmuşam yol
 Nice dizdâr başın kesmişem bol
 Nice gencîneye yol bulmuşamdır
 Hazîneler firâvân delmişemdir (3279-3281)

Ferruh'un bu şekilde kendisini övmesi kuru bir iddia değildir. Kendisine verilen her görevi başarı ile yerine getirmiştir. Tirmid kalesine girmek için yaptığı planı aynen uygulaması, onun bu konudaki üstün kabiliyetinin eseridir. Hüsrev, Ferruh'un kendisine olan yakınlığını şöyle dile getirir:

Döniben Ferruh'a kıldı nazar şâh
 Didi iy baña her hâlümde hem-râh (4762)

Çin zindanından Gül'ü kaçıırken yol üzerindeki memleketi Nişâbûr'a uğrayıp çoktandır görmediği akrabasını ziyâret etmek istemesi, burada karşılaştığı Pîrûz'un eski dostluğuna güvenerek kolayca ona kanması Ferruh'un insani zaafını gösterir.

Cihanefruz: Isfahân şâhının kız kardeşidir. Bir ara Hüsnâ'nın ihanetine ortak olursa da sonra yine Hüsrev'in yanında yer alır. Şair onun da dış güzelliğini klasik üslûpla tasvir eder: Gül ağızlı, nergis gözlü, şeker dudaklı, gül yüzlü olan bu kızın yanağındaki ben karanfil, saçları sünbüldür. Gözü can alır, sözü can bağışlar.

Hasta olan Cihanefruz'un yanına Hüsrev hekim olarak gider. İlk bakışta kız Hüsrev'e âşık olur. Hüsrev'in kendisinden ayrılması üzerine üzülen ona sitem etmesi, perişan olup hasta düşmesi, onu tekrar gördüğünde adeta yeniden canlanması Cihanefruz'un aşkının işaretleridir. Gül'ü aramaya çıkarken Cihanefruz'u beraberinde götürmesi, Hüsrev'in de ona değer verdiğini gösterir. Bu güçlüklerle dolu seyahatte Cihanefruz'un her türlü sıkıntıya katlanmasını, hatta Hüsrev'in sabırsızlığına karşı onu teskin etmesini yazar-anlatıcı takdirle ve övgüyle karşılar:

Ne zen kim ʿışk içinde merd idi ol
Ser-â-ser şöyle ʿışk u derd idi ol (4163)
Fidî olsun Cihân-efrûz'a biñ cân
Ki ʿışk yolında cân virürdi handân (4166)

Hikâyenin sonunda Hüsrev, Cihanefruz'u Ferruh'la evlendirir. İsfahân'ı da onlara bağışlar.

Zenci kız: Hikâyede ismi geçmez. Hüsrev'in insan eti yiyen zencilerin kalesinden kurtulmasını sağlayan kişidir. Şair bu kızın dış görünüşünü şöyle tasvir eder:

Meger ol zengînüñ bir kıızı vardı
Şanasın muñlağa dîv-i sağardı
Qılı ser-tîzligi kirpi bigiydi
Teni yumşahlığı dörpi bigiydi
Çü bâdencân idi yüzinde burnı
Şanasın zîveye tulumdı qarnı (2377-2379)

Bu kadar çirkin olarak tanıtılan zenci kız, fiziği ile tezat teşkil eden bir ruh yapısına sahiptir. Hüsrev'e âşık olur. Onu zindandan kurtarmak için babasının ölümüne göz yumar ve ölene kadar yanından ayrılmaz. Gül'ün dâyesiyle birlikte haramiler tarafından öldürülür.

Mihmerd: Hûzistân sarayının bahçıvanıdır. Rûm ülkesinden Hüsrev'i kaçıran cariyeyi baygın halde bağda bulur. Sahip çıkar ve evlat edinir. Bu olay sırasında yazar-anlatıcı onu; Hûzistân şâhı tarafından sevilen, civanmert, şefkatli, iyi huylu bir

kişi olarak tanıtır. Hüsrev'i kendi çocuğu gibi bilir, okula gönderir, iyi yetişmesini sağlar. Fakat Hüsrev, bir türlü onu babası olarak kabul edemez. Aralarındaki asalet farkını hisseder.

Mihmerd'in Rûm Kayserine Hürmüz'le ilgili olayları dosdoğru anlatması ve üzerinde Kayserin adı yazılı olan yüzüğü Kaysere iade etmesi onun dürüstlüğünü gösterir. Hüsrev'in gerçek kimliğini ortaya koyduktan sonra hikâyede Mihmerd'in vazifesi biter.

Mihmerd'in karısı: Hikâyede silik bir şahıstır. Sadece Hüsrev'i evlatlığa kabul ettikleri sırada rol alır. Yazar-anlatıcı tarafından tanıtılmaz. Mihmerd ile aralarında geçen konuşmadan yaşlı oldukları anlaşılmaktadır. Hüsrev'i bulmadan bir gün önce bir çocukları olmuş, fakat çocuk yaşamamıştır. Mihmerd'in çocuğu evlat edinmeden önce hanımına danışması ona verdiği değeri gösterir. Hanımın da bu teklifi anlayışla kabul etmesini yazar-anlatıcı takdir eder ve iyi eş seçimi hususunda öğüt verir.

Behrâm: Hikâyede dekoratif unsur sayılabilecek silik şahıslardandır. Hürmüz'ün okul arkadaşıdır. Kişiliği açıkça belirtilmemiştir. Sadece şehzade olduğu söylenir. Hürmüz'e layık bir arkadaştır. Onun da bir kısım üstün meziyetleri vardır.

Gül'ün dâyesi: Hikâyede ismi verilmez. Gül ile Hürmüz arasında aracı görevindedir. Yaşlı, çirkin, hileci, sihirden maharetli, eli çabuk ve bilgilidir. Gül'e son derece bağlıdır. Ona söylediği şu sözler sadakatının ifadesidir:

Saña hoşluk dilerüm biñ göz ile

Dilemezem ki bir kılufi üzile

Dilemez dil ki baham aya sensiz

Yoğ olsun bu cihânda dâye sensiz

Ki sensin iy semen-ber cânuma cân

Baña senden durur derd ile dermân (913-915)

Baştan Hürmüz'e olan aşkına şiddetle karşı çıkmasına rağmen, şefkatinden dolayı Gül'e yardımcı olur. İki aşğın kavuşmasını sağlar. Hürmüz'ün ilkönce tepki

göstermesi ve kendisine hakaret etmesi, dâyenin gururunu kırdığı halde, yine de yardımcı olması Gül'e karşı beslediği sevgi ve şefkati gösterir.

Dâye üstün bir ikna kabiliyetine sahiptir. Sık sık atasözü ve deyimlerle ifadesini güçlendirir. Hürmüz'ü ikna etmek için sarf ettiği sözler, yazar-anlatıcının dâye hakkındaki kanaatını tasdik eder mahiyettedir. Şu sözlerinde dâye hileci kişiliğini itiraf eder:

Ben anda kim kılam bir mekr ü telbîs
 İrahdan kaçā yüz ferseng iblîs
 Bu kamu sihr ü efsûn u fen ile
 Nite çıkışmayam bir oğlan ile (1183-1184)

Dâyenin yüzünü yazar-anlatıcı, onu öldüren haramilerin bakışı ile şöyle tasvir eder:

Görürler dâyeyi bir zişt yüzlü
 Deve dudahlu vü bûzîne gözlü
 Yañahlar cevz bigi rîşe rîşe
 Cefâ °âdetlü naḥs u cev-r-pîşe (3231-3232)

Hûzistân şâhı: Gül'ün babasıdır. Hikâyede özel ismi geçmez. Yazar-anlatıcı tarafından da tanıtmak amacıyla tasvir edilmez. Ancak tavır ve sözlerinden kişiliği bir derece anlaşılır. Hûzistân şâhı her şeyden önce anlayışlı, hoşgörü sahibi bir şahsiyetle karşımıza çıkar. İsfahân şâhı Gül'e talip olduğu zaman, kendisi kabul ettiği halde kızının fikrini sorması; bu evliliğe ikna etmesi için bir cariye göndermesi, Gül'ün şiddetle karşı çıkmasına kızdığı halde tahammül edip bir filozofa danışması ve onun tavsiyesi doğrultusunda İsfahân şâhına mektup yazarak kızının evlenmek istemediğini bildirmesi; Hûzistân şâhının kişiliğini yansıtan ipuçlarıdır.

Hürmüz'ün Rûm ülkesinde bulunduğu sırada İsfahân şâhının gelip Hûzistân'ı harap etmesi ve Gül'ü kaçırmışından sonra hikâyedeki rolü sona erer. Daha adından söz edilmez. Hikâyede Gül'ün annesinden hiç bahsedilmemiştir.

Kâfûr: Çin zindanında Gül'e yardımcı olan hizmetçidir. Şair bu kişiyi şöyle tanıtır:

Mü'ekkedür aña bir hâdim-i zîst
 Adı Kâfûr idi vü yüzi engüşt
 Yüzi çirkîn ü hulkı hûb idi key
 Gül'ün işine ol maflûb idi key (4607-4608)

Zindanda Gül'e çeşitli nasihatler ederek teselli etmeye çalışır. Ferasetiyle Gül'ün bir şâh kızı olduğunu anlayan Kâfûr, pek çok yemin ederek Gül'ün sırrına vakıf olur. Gül başından geçen her şeyi ona anlatır. O da bir mektup yazması halinde Hüsrev'e iletebileceğini söyler. Ve dediği gibi de yapar. Fâğfûr'dan izin isteyerek Gül'ün mektubunu Rûm ülkesine götürür. Fâğfûr'dan izin isterken izlediği yol Kâfûr'un tedbirli, iş bilir ve zeki bir kişiliğe sahip olduğunu gösterir. Gül'ün mektubunu Hüsrev'e ulaştırdıktan sonra Kâfûr'un hikâyedeki rolü son bulur.

Cihângîr: Gül ile Hüsrev'in oğludur. Hikâyenin sonuç kısmında doğar. Gül ile Hüsrev'in mutluluklarının bir meyvesi olarak hikâyeye girmiştir. Doğduğunda yazar-anlatıcı onun güzelliğini şöyle özetler:

Anuñ kim Hüsrev ü Gül ola aşlı
 °Aceb mi söylenülse hüsni faşlı (5202)

On yaşındayken babası Hüsrev ölür. Annesi Gül'ün ayağına kapanıp yalvarır. Onu teskin ve teselli etmeye çalışır. Fakat bütün çabaları sonuçsuz kalır. Bir buçuk ay sonra annesi de ölür. Altı yıl sonra dedesi Rûm Kayseri Cihangir'i kendi yerine tahta geçirir. Hikâye son bulur.

g. Hain Kahraman

Önce baş kahramanın yanında yer aldığı halde, daha sonra ihanet ederek karşı gücün tarafına geçen, Pîrûz ve Hüsna bu guruba dahil edilebilir.

Pîrûz: Nişâbûr şâhı Şâbûr'un adamıdır. Ferruh'la birlikte Hûzistân şâhının kızı Gülrüh'un güzelliğini işiten Şâbûr'a kızın resmini getirmek üzere görevlendirilmiştir. Yolda esir düştükleri zenci kalesinden Hüsrev tarafından kurtarılır ve Ferruh'la birlikte onun hizmetine girer.

Hikâyede yazar-anlatıcı tarafından fiziki tasviri yapılmamıştır. İsfahân'dan Gül'ü aramak üzere yola çıkarken Hüsrev onu da yanına alır. Yolda Pîrûz ihanet eder. Sözünde durmayıp memleketi olan Nişâbûr'a gider. Bu sıradaki iç konuşmasından Ferruh'a karşı duyduğu kıskançlığın, Pîrûz'u ihanete sevkettiği anlaşılmaktadır:

Öginde dir idi Hüsrev kim ola
 Ki ben maḥkûm olam ol ḥâkim ola
 Ya Ferruh dünyede kim ola kim ol
 Ola Pîrûz'dan anuñ ʿizzeti bol
 Ben andan kem degülem her hünerde
 Velî her işe tâlî^c gerek erde (4007-4009)

Aynı şekilde Hüsna'yı da ihanete sevk eden Gül'ü kıskanmasıdır. Hikâyenin sonunda her ikisi de kıskandıkları kişilerin; Pîrûz Ferruh'un, Hüsna Gül'ün iltimasıyla ölümden kurtulurlar. Hüsrev tarafından affedilip evlendirilirler.

Nişâbûr'da karşılaştığı Ferruh'u aldatarak hemen Şâbûr'a haber vermesi ve Gül'ü yakalatması; onun hain gurubuna girmesini haklı kılan bir davranıştır.

Hüsna: Cihanefruz'un Hüsrev'e hediye ettiği cariye dir. Hüsrev Gül'ü İsfahân'dan kaçıırken onu da yanında götürür. O da Hüsrev'e âşık tır. Hüsrev'in kendisini unuttuğunu düşünerek Gül'ü kıskanır. Hile ile Gül'ü kandırır. Bir sandık içinde kaçırılmasını sağlar. Onun bu hileci kişiliği yanında fiziği oldukça güzeldir. Gül'ün kaçırılışı sırasında uyguladığı plan; Gül'ün kıskançlık damarını tahrik ederek onun kadınlık zaafını kullanması, ikna kabiliyeti Hüsna'nın kişiliği hakkında ipuçlarıdır.

İhaneti ortaya çıktıktan sonra, Gül ile Hüsrev'in Rûm ülkesine dönüşüne kadar zindanda kalan Hüsna, Gül'ü karşısında görünce çok utanır. Hemen yere kapanıp af diler. Gül onu affeder. Hüsrev de onu Pîrûz'la evlendirir. Bu kararını Gül'e şöyle açıklar:

Gül'e didi ki Hüsna'yıdı mekkâr
 Hemân Pîrûz dahı zîşt-kirdâr

Pes ol yigdür ki bu ikisi hem-dem
Olalar bile ger şâdî ve ger ğam
Ki Hâk iksini dahı nist kılsun
Bize her birisi n'itdiyse bulsun (5121-5123)

h. Dekoratif Unsur Durumundaki Şahıslar

Gül ü Hüsrev de diğer mesnevîlerde olduğu gibi zengin bir dekora sahiptir. Bu dekora tamamlayan şahısların başlıcaları; saraylardaki hizmetçiler ve cariyeler, padişâhların vezirleri, danıştığı münecimler, âlimler ve feylesoflar, hâzık hekimler, ordusunda yer alan askerler, mektup yazan mâhir kâtipler ve elçiler, şehir halkı, Hüzmüz'ün okul arkadaşları, yol gösteren münzevî ihtiyar ve kılavuz, Gül'ü sandık içinde Çin sahillerinde bulan Türkistânlı balıkçı, ziyafet sofralarını süsleyen sâkiler ve çalgıcılar, mahalle ve pazarda dolaşan münâdî, tâcir ve gemiciler, yol kesen harâmiler, insan yiyen zencilerdir.

II. ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

A. NAZIM ŞEKLİ

Gül ü Hüsrev, *mesnevî* nazım şekliyle yazılmış bir aşk hikâyesidir. Eserin girişindeki iki *tevhid*, *münâcât*, *na't*, *der-sebeb-i nazm-ı kitâb*, *der- ta'rif-i 'akl gûyed* ve sonundaki *hâtimet-i kitâb* bölümlerinde de hikâye ile aynı nazım şekli kullanılmıştır. Bu giriş bölümü; başta *besmele* ile birlikte *Fatiha Suresi*'nin verildiği 13 beyit, *birinci tevhid* 44 beyit, *ikinci tevhid* 40 beyit, *münâcât* 42 beyit, *na't* 27 beyit, *der-sebeb-i nazm-ı kitâb* 61 beyit, *der- ta'rif-i 'akl gûyed* 26 beyit olmak üzere toplam 253 beyittir.

Âgâz-ı dâsitân başlığı ile girilen asıl hikâye 5172 beyitte anlatılmıştır. Şair vak'ada önem arz eden aksiyon sahnelerine göre hikâyeyi bölümlere ve kısımlara ayırma ve düzenleme yoluna gider. Hikâye 62 ara başlıkla bölümlere ayrılmıştır.

Vak'a bittikten sonra yer alan *hâtimet-i kitâb* bölümü ise 42 beyit tutarındadır. Karşılaştırmadan sonra mesnevînin tamamı toplam 5467 beyittir.

Şair, klasik mesnevî geleneğine uyarak eserini monotonluktan kurtarmak için, hikâye kahramanlarının ağızından söylenen şiirlere de yer verir. Bu şiirlerin bir kısmı yine mesnevî nazım şeklinde ve hikâye ile aynı vezindedir. Bir kısmı ise gazel şeklinde söylenmiş ve değişik vezinler kullanılmıştır. Eserde bu şekilde Gül'ün söylediği 3 gazel, Hüsrev'in söylediği 5 gazel ve hatime bölümünde şairin söylediği hiciv mahiyetindeki 1 gazelle birlikte toplam 9 gazel bulunmaktadır. Ayrıca Gül'ün mektubunda yer alan 1 terci' ve bir çalgıcının söylediği mesnevî şeklinde 1 şiir ilâve edildiğinde Gül ü Hüsrev'de hikâye içerisine serpiştirilmiş 11 müstakil şiir bulunduğu görülür.

Bu şiirlere bir beyitle geçiş yapılır ve genellikle ayrı bir başlıkla belirtilir. Şiirlerde, şairin mahlası veya kahramanların adı geçmez. Ekserisi 7 beyit olup 5 ve 9 beyitlik olanlar da vardır. Terci' ise 14 mısralık 5 bendden meydana gelmiştir. Şiirler bittikten sonra yine bir beyitle veya başlıkla hikâyeye devam edilir.

Attar'ın mesnevîsinde, *gazel* başlığı ile verilen bu şiirlerin tamamı mesnevî nazım şeklidir. Dolayısıyla bu gazeller, tercüme olmayıp Tutmacı'ya aittir. Bu şiirlerin söylenildiği yerler ve ilk beyitleri sırasıyla şöyledir :

1. Bağdaki eğlence meclisinde, Gül'ün arzusuyla mutrib tarafından okunan, mesnevî (830-836) :

Didi iy ışıķı derdi cânuma cân
Kanı sen gel ki cânım saña kırbân

2. Hürmüz'ün ikinci defa kendisini reddetmesi üzerine, Gül'ün damda okuduğu *gazel* (1327-1333) :

Eger hâlümü dil-dârum bileydi
Nite derd ile bağrum yahılaydı

3. Hürmüz'ün, bağdaki kasırda ilk buluşmalarında Gül'e söylediği *gazel* (1517-1523) :

Didi kim ey güler yüzlü dil-ârâm
Cihân çün cân-sitândur şun berü cân

4. Cevap olarak Gül'ün söylediği Hürmüz'ün *gazel*i ile aynı vezin ve kafiyedeki *gazel* (1525-1531) :

Şükür kim bize ruşat virdi eyyâm
Ki kılduk biz iki bedîdde ârâm

5. Yine kavuşmanın neşesiyle Hürmüz'ün mutrib eşliğinde söylediği *gazel* (1567-1573) :

Sâķi-i sîm-i zenc şun bize şahbâ bu gice
Tâ ki biz irürüz şöbete şubha bu gice

6. Isfahân şahı tarafından kaçırılan Gül'e hitaben Hüsrev'in söylediği *gazel* (2153-2159) :

Ruĥlarının hasretinden gözlerüm kan ağladı
Şöyle kim zârlığum derdine dermân ağladı

7. Gül'ü kaçırmak için, dostları ile Isfahân'a geldiğinde Hüsrev'in söylediği gazel (2523-2531) :

Ah vâlümü i bâd-ı şabâ hâna 'arza kıl
Kemter kuluñ niyâzını sultâna 'arza kıl

8. Gül'ün Isfahân sarayında Hüzmüz'ün firakıyla söylediği gazel (2622-2626):

Bu resm ile ki cânum u göñlüm ne demdedür
Yâ Rab bu göñlüm alanı bilsem ne demdedür

9. Gül'ün, Hüsnâ'nın oyunuyla ikinci defa kaçırılışından sonra, Hüsrev'in Rum ordusuyla Isfahân'ı ele geçirdiği halde, burada Gül'ü bulamadığı zaman, ümitsizce söylediği gazel (3877-3883) :

Kime şoram iy 'aceb şol cân u cânânım kanı
Ben kuru ten kaldum uş yâ Rab benüm cânum kanı

10. Gül'ün, Çin zindanından Hüsrev'e yazdığı uzun mektubunda yer alan terci^c. Bend beyitleri aynen tekrarlanmadığından günümüzde *terkib-i bend* denilen bu şiir, terci^c başlığını taşımaktadır. Bu da başlangıçta *terkib-bend* ve terci^c-bend diye bir ayırım yapılmaksızın her ikisi için ortaklaşa terci^c adı kullanılmış olduğunu göstermektedir. İleride *vâsita* adını alacak bağlayıcı ara beyte de terci^c-bend denilmiştir.¹²⁴ (4662-4701) (ilk bendi) :

Nicesi şerh idem iy yâr sensüz
Ki nice olmuşam bîmâr sensüz
Menem ser-geşte çün pür-kâr sensüz
Menem pâ-beste vü bî-kâr sensüz
Olupdur lâle vü gül zâr sensüz
Çemende iy yüzi gülzâr sensüz
Cihân olursa pür-dildâr sensüz
Görünmez gözüme deyyâr sensüz

124

Ömer Faruk AKÜN, *Divan Edebiyatı md.*, TDV.İ.A. C.9, İst. 1994, s.411. AKÜN, bu bilgileri (Reşidüddin Vatvât, *Hadâ'ıku's-sihr fî deqâ'iki's-si'r*, Nşr. Safd-i Neffis, Tahran 1339 hş., s.706.) adlı eserden naklederek konuya açıklık getirmiştir.

alupdur derd iime kâr sensüz
 Yakîn kim cândanam bîzâr sensüz
 Gümânsuz kıluram ikrâr sensüz
 Diri aldum ise ne var sensüz
 alup ğurbetde bî-tîmâr sensüz
 am ile olmuşam efkâr sensüz
 Eger bir dahı vaşluña ireydüm
 Hezârân cânı şükrâne vireydüm

11. *Hâtîmet-i kitâb* bölümünde, eserin son beyitlerini oluşturan; şairin, eserini tenkit edenleri hicveden gazeli (5463-5467). Bu gazel herhangi bir başlıkla veya beyitle belirtilmediği için, esere sonradan ilâve edilmiş intibamı vermektedir :

Bu cem'î degme ebter ne bilsün
 Mesîh'üñ mu'cizâtın ħar ne bilsün

B. VEZİN VE KAFİYE

1. Vezin

Gül ü Hüsrev'in vezni; *hezec* bahrinin *Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fa'ülün* kalıbıdır. Büyük ihtimalle, Attar'ın mesnevîsi de aynı vezinde olduğu için şair, bu kalıbı tercih etmiştir. Aynı zamanda bu, "mesnevî şairleri tarafından çok tutulan bir vezindir."¹²⁵ Çağdaşı olan mesnevîlerden, Şeyhoğlu Mustafa'nın *Hurşid-nâme*, Fahrî'nin *Hüsrev ü Şirin*, Ahmedî'nin *Cemşid ü Hurşid*, Mehmed'in *Işk-nâme* adlı eserleri de aynı vezinde kaleme alınmıştır.

Gül ü Hüsrev'de, kahramanların ağızından dile getirilen şiirlerde, 4 ayrı vezin kullanılmıştır. "Nazım Şekli" bölümündeki sıralamaya göre, bu şiirlerde kullanılan vezinler şunlardır :

1. Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fa'ülün : Mesnevînin de vezni olan bu kalıp; 1 numaralı mesnevî; 2,3,4,11 numaralı gazeller ve 10 numaralı terci olmak üzere toplam 6 şiirde kullanılmıştır.

¹²⁵

Hüseyin AYAN, Şeyhoğlu Mustafa, *Hurşid-nâme*, AÜ. Yay., Erzurum 1979, s.31.

2. Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün : 6 ve 9 numaralı 2 gazelde kullanılmıştır.

3. Mef°ülü Fâ°ilâtü Mefâ°ilü Fâ°ilün : 7 ve 8 numaralı 2 gazelde kullanılmıştır.

4. Fe°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilün : 5 numaralı 1 gazelde kullanılmıştır.

Gül ü Hüsrev, henüz aruzu Türkçe'ye uygulamakta güçlük çekilen bir dönemin mahsulüdür. XIII., XIV. hatta XV. yüzyıl şairlerinin, eserlerinde sık sık görülen vezin kusurlarına Tutmacı'nın eserinde daha fazla rastlanmaktadır. Vezin yönünden eksik veya bozuk mısralar da vardır . Gül ü Hüsrev'de görülen başlıca vezin kusurları şunlardır :

a. İmale : Gül ü Hüsrev'de en çok görülen vezin kusuru imaledir. Hemen her beyitte bu kusura rastlanır. Şairin sade Türkçe yazma endişesi ve Türkçe kelimelerde uzun sesli harf bulunmaması, imale yapmayı zorunlu kılmıştır. Aşağıdaki beyitlerin koyu yazılmış hecelerinde imale yapılmıştır :

Sañā ben ot virür bigi olayım

Sañā yavuz sanur isem öleyim (408)

Hiç aşşı kılmadı añā ol emsem

Hekîm otı nite ıışka ola em (862)

Virüpdür at u ın u şehh ile il

Kim olam yağıya yağı ile il (2073)

Gei imdi bu gelişe gidişe baḥ

Cihāna göñlüñi añā göre yah (3372)

Kimi şaru birinc ü kimisi aḥ

Kimisi zîr-bâ vü kimi summâḥ (5139)

b. Zihaf : İmaleye göre daha az rastlanan bir vezin kusuru da zihaftır. Uzun olan hecelerın kısa okunması ile ortaya çıkan bu kusur, daha çok Arapça ve Farsça kelimelerde görölmektedir. Aşağıdaki beyitlerde zihaf yapılan heceler koyultularak belirtilmiştir :

Nice kim ol nigârın zâr olurdu
Bî-çâre dâyc kayğudan ölürdi (1068)
 °Âşıklarun rumûz u râzî çokdur
 Niceme kim bülend âvâzı yoğdur (1385)
Bir nicesi tutar gürz-i girânı
 Ki göz açıp u bağlayup miyâmı (1770)
 Yigitlik ve şarâb u °ışk u şöbet
 İçin halvetde yâr ile zî-furşat (1547)
 Turuncı çoğ idi hem nârenci
 Kimi ser-sebz ü kimisi nârencî (4060)

c. **Med** : Aslında bir aruz kusuru sayılmayan med, Türkçe kelimelerde yapılıncı bir kusur teşkil etmiştir. Aşağıdaki beyitlerde med yapılan heceler koyu yazılarak belirtilmiştir :

Ne diyeyim çü var sende uzlık
 Melûl ider kişiyi yaluñuzluk 1122
 Aña kem harf ilen bir iş kıldum
 Ki bağrın bencilenin rîş kıldum 1376
 Sözi ger az gerçi çoğ idesin
 Kabûl eylemeyincegez n'idesin 1005
 Yirün yüzünü toldurdı figânı
 Havâya baş kaldırdı duhânı 1024

d. **Birleşme** : Vezin gereği iki kelimenin birleştirilmesine Gül ü Hüsrev'de sıkça rastlanır. "Bu dönem şairlerinin çoğunun eserinde ve daha sonraki yüzyıllarda yazılmış eserlerde de görülen bu ulamalar, bir vezin kusuru sayılmadığı gibi, bir ustalık olarak görüldüğü anlaşılmaktadır."¹²⁶ Bu birleşmeler, biri ünlüyle bitip öteki ünlüyle başlayan iki kelime arasında yapılır. Daha çok, *ki* bağlacı ve *ne* edatı ile yapıldığı görülür. Aşağıdaki beyitlerde bunun örnekleri görülmektedir :

N'ola olur iseñ iy gice gündüz
 Ya iy hurşid gösterür iseñ yüz (1063)
 Çü cādûyum ya bunda n'isterem ben
 Saña cāzûlhgumu gösterem ben (1179)
 Ne bir maḥrem ki bir dem rāz eyde
 Ne bir hem-dem k'anı dem-sāz ide (669)
 Gül'e eydür ki iy gül yüzlü dil-dâr
 Gözüñe ne görindi k'olduñ efkâr (776)
 Şunuñ bigi yüceyd'ol kûh püşte
 K'işidülürdi tesbîh-i ferişte (4142)

e. Ses düşmesi : *oğlan, göñli* gibi kelimelerde normal olan bu ses hadisesi; aşağıdaki kelimelerde vezin gereği alışılmışın dışında görülmektedir :

Dünüñ yarsı geçicek Hüsrev ü şâh
 Bu fikri eyledi göñlinde nâ-gâh (3831)
 Ki Hak iksini daḥı nist kılsun
 Bize her birisi n'itdiyse bulsun (5123)

f. Vezin bozuklukları : Metinde, vezne göre hece fazlalığı veya eksikliği olan veya vezne uymayan mısralar da oldukça fazladır :

İlâhâ Şâni[°]â Perverdigârâ
 °Alimâ vü Hakîmâ Perverdigârâ (204)
 Anı hatun dilerdi öldüreydi
 Beni ağladup °adûyı güldüreydi (1981)
 Eger tıfl bir teşt ile altun
 Götürüben gezeydi dün eger gün (277)
 Kenîzek ya[°]ni iş işledi uş
 Dönüp hatuna vardı hürrem ü hoş (422)
 N'ola Hürmüz'ün yoğ ise aşlı
 Ki maqşûduñ aşıldan ola vaşlı (685)

Hired çün yañadan yaydı bürhân

Bu ʿışk u ʿaql içinde kaldı **hayrân** (693)

2. Kafiye

a. **Cinaslı kafiye** : Eserde her çeşit kafiye rastlanmakla birlikte, cinaslı kafiye ayrı bir önem verildiği görülür. Tutmacı, devrinin modasına ¹²⁷ uyarak bol bol cinaslı kafiye yer vermiştir :

Ƙılıçlar yalıñ ü ellerde **Ƙalhan**

Hemân sâʿat Ƙılıç yir idi **Ƙalhan** (455)

Size düşmendir oğluñuz **Ƙızuñuz**

Gerekse söğüñüz gerek **Ƙızuñuz** (2089)

Ola kim ʿıyş ilen çün şekker ü **gül**

Benümle yi vü iç ü oyna vü **gül** (2828)

Ol âvâzı bular çünkim **ışitdi**

İşitgil imdi **Hüsrev ne iş itdi** (3207)

Direr zengî kıızı bir nice **taşlar**

Buları gelmege Ƙomaz vü **taşlar** (3223)

Sen eyle şanma kim şâhum bu **gözler**

Ƙapuñdan özgeye **baħar ya gözler** (3913)

İrişmişdi ʿaceb elvân **yimişler**

Ne görmüş kimse anı ne **yimişler** (4059)

Gemiye tîz tertîb **eylediler**

Ne Ƙalsunlar çü **Hüsrev eyle diler** (4151)

Hemân-dem üsdine **ton atdılar tîz**

Çü yalnızcağ idi **tonatdılar tîz** (4545)

Geliben şâh öñinde urdılar **yüz**

Ki şâh öldürdi bizüm bigi yüz **yüz** (5032)

Bunlardan, *yüz* kelimesiyle yapılan cinasın (2236, 2262, 2909, 3008, 5032. beyitlerde) beş, *işitdi* kelimesiyle yapılanın da (1161, 1903, 3207, 3480, 3484, 4002. beyitlerde) altı defa tekrarlanması, şairin bu konuda pek başarılı olmadığını göstermektedir.

Arapça ve Farsça kelimelerle yapılan cinaslar da oldukça fazladır :

Günehkâram günehkâram **günehkâr**

Şılubdur cânuma zaḥm-ı **güneh kâr** (127, 4536)

Olur bir bî-naẓîr ol **mâh-pâre**

Ki reşkinden olurdu **mâh pâre** (562)

Şeh ol endîşedeyidi dün ü **gün**

Velîkin fi'li devrânûñ diger **gûn** (633, 4040)

Baḥardı kim meger **yârin** göreydi

Bugün görmez ise **yarım** göreydi (872, 4606)

Giçer dün gün °ömr ṭurmaz **dem-â-dem**

Demi hoş gör ki irişmez **deme dem** (1034, 1518)

b. Yarım kafiye : Yarım kafiyeler daha çok Türkçe kelimelerde görülür. Bunların çoğu, aslı redif olan fiil çekim ekinden önceki, kökün tek sesine dayalı kafiyelerdir. Bunun yanında bazı isim soylu Türkçe kelimelerle de yarım kafiye yapıldığı görülür. Cinaslı ve yarım kafiyelerin çok kullanılmış olması, eserde halk şiirinin etkisini gösterir :

Ḳamu penhânı bakmadın görürsin

Ḳamunûñ kesmedin rızqın virürsin (65)

Baḥar görür ki bir şemsâd bitmiş

Öñinden su geçer bir serv yatmış (636)

Benüm ḥâlümü ben muṭlaḳ bilürem

Eger sensiz ḳalur isem ölürem (2496)

Yüziden yaş götürüp kıldı alḥış

Didi elüñdedür n'ider iseñ iş (416)

Bi-ḥamdi'llâh el irişür yiter güc

Nite her bî-hüner benden ala öc (1724)

c. **Tam kafiye** : Arapça ve Farsça kelimelerle yapılan kafiyeler, ekseri tam veya zengin kafiyelerdir. Fakat Türkçe kelimelerle yapılmış tam ve zengin kafiyeler de çoktur :

Bu ay u gün ü yılduzlar ser-â-ser
 Gice gündüz dükeli anı ister (42)
 Kimine rûzî kalmışdur sa'âdet
 Kimine kısmet itmişdür şekâvet (47)
 Örü tur vü getir anı yanuma
 Ki derdi od biraḥdı ḥarmanuma (1390)
 Ol anı ilerüden düzmiş imiş
 Gül'i budahdan ol ir üzmiş imiş (3565)
 Anı ol kişilere yitürem ben
 Hezârân dürlü işler bitürem ben (3577)

d. **Zengin kafiye** :

Saña lâyıḳ benüm ne tâ'atüm var
 Ne bir tâ'atde geçmiş sâ'atüm var (96)
 Kişiyeye uyḥu râḥat olur iy yâr
 Velî ol dem ki ola baḥtı bîdâr (641)
 Dünüñ ü günüñ olsun ḥûb u ferruḥ
 Sehî-ḳadd ü semen-cism ü ḳamer-ruḥ (1392)
 Anuñ sevdâsıyıla oldu ser-mest
 Yudı 'aḳl u gönülden bî-gümân dest (2449)
 Hele bu dem Gül ile şâh-zâde
 Leb-â-leb nûş iderler câm u bâde (3569)

e. **Göz kafiyesi** : Ses benzerliğinden çok harf benzerliğine dayanan göz kafiyesi örneklerine de rastlanmaktadır. Hatta bunun için imlâda değişiklikler yapıldığı görülür :

Bu kez kim pîrligüñ vaḳti irişdi (ایریشدی)
 Ṭabî'at oldu serd ü vaḳti geşdi (گشدی) (190)

Ġarībem bir za'îf-i dil-şikeste (شِكْسَتَه)
Ne kışam kim uçam ben bu heveste (هَوَسْتَه) (4406)

f. Kafiyesiz beyitler : Sadece redifle kafiye izlenimi uyandıran kafiyesiz beyitlere de rastlanır :

Ne anuñ evvelini kimse görmüş
Ne pâyânına 'aql u fehm irişmiş (36)
Nice güm-râhı ehl-i râh eyler
Kim ehl-i râh iken güm-râh eyler (46)
Karavaş şâhib-i rây u fen idi
Ol erce niceme kim bir er idi (394)
İricek saña nâme ohiyasın
Bu ahvâli şehe bir bir diyesin (3579)

III. DİL ÖZELLİKLERİ

Farsça'dan tercüme olmasına rağmen *Gül ü Hüsvrev*'in dili oldukça sadedir. Eski Anadolu Türkçesinin bütün ses bilgisi, şekil bilgisi ve söz dizimi özelliklerini taşımaktadır. Yer yer Doğu Türkçesinin izlerine de rastlanmaktadır. Arapça kelimeler, bilhassa tercümenin etkisiyle Farsça kelimeler kendini hissettirir ölçüde kullanılmıştır. Günümüz yazı dilinde kullanılmayan Türkçe kelime ve deyimler yönünden eser oldukça zengindir.

Genel olarak bütün mesnevîlerde görülen “başlıkların, giriş bölümünün ve konunun işlendiği bölümün dilindeki farklılık”¹²⁸ *Gül ü Hüsvrev*'de de göze çarpar. Metni ayırma işleminde kullanılan ara başlıklar, ekser mesnevîlerde olduğu gibi Farsça'dır ve İ nüshasında kırmızı mürekkeple(surh) yazılmıştır (bkz. Metnin Ara Başlıkları).

Giriş bölümündeki tevhd, münacât ve na^ct türündeki parçaların dili, oldukça sadedir. Yalnız, Allah'ın ve Hz. Muhammed'in bazı sıfatları Arapça ve Farsça kelimelerle ifade edilmiştir. Duygulu aşk sahnelerinin, kahramanların söylediği şiirlerin ve yazdığı aşk mektuplarının dili ise nisbeten sanatlıdır. Özellikle şahıs tasvirlerinde kullanılan farsça kelimeler, eserin tercüme olduğunu hissettirir ölçüdedir. Dilin en sade olduğu bölümler macera sahneleridir.

Şair, “Sebeb-i nazm-ı kitâb” bölümünde; sanat yönünden başarısız olduğunu, fesahatinin olmadığını itiraf etmekle birlikte, şiir diline uymadığı için de Türkçe'den şikayet eder. Eseri bu yüzden tam tercüme edemediğini belirtir:

Çü gördüm andağı terkîb ü şan^cat
Gelicek Türkîye düşmezdi oñat (200)

128

İsmail ÜNVER, *Mesnevî*, Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri), S.415-416-417, Temmuz-Ağustos-Eylül 1986, s.457.

Bu özellikleri ile *Gül ü Hüsrev*'in dil çalışmaları için oldukça elverişli bir eser olduğu söylenebilir. Bu yüzden eseri, edebî yönden incelemekle birlikte, dil özelliklerini de ayrıntılı vermeyi uygun bulduk.

A. İMLÂ ÖZELLİKLERİ ¹²⁹

Gül ü Hüsrev'in elde bulunan her iki nüshası da harekeli nesihle, okunaklı bir şekilde yazılmıştır. Ancak İ nüshasının imlâsında pek çok yanlışlık ve tutarsızlıklar görülür. 32a-60a, 71b-79b, 120a-148a arasındaki toplam 64 yaprak harekesizdir. Harekelendirmede pek çok yanlışlık yapılmıştır. Bazen bir harfe iki ayrı hareke konulmuştur. Okuyanda harekeyi koyanın müstensihinden farklı bir kişi olduğu kanaati uyanmaktadır. Eseri ilk defa bulup tanıtan A.S.Levend'in bu nüsha hakkındaki düşüncesine katılmamak mümkün değildir: "İstinsah edenin bilgisiz olması nüshayı yanlışlarla dolu bir hale getirmiştir."¹³⁰

P nüshasının imlâsı daha düzgün ve tutarlıdır. Tamamı harekelidir. İyi bir hattatın elinden çıktığı bellidir.

Gül ü Hüsrev'in elde bulunan iki nüshasının başlıca imlâ hususiyetleri şunlardır:

1. Ünlülerin Yazılışı

"a" ünlüsünün yazılışı : Ön sesteki "a" ünlüsü için, her iki nüshada çoğunlukla üstünlü elif (ǎ) kullanılmıştır. Yabancı asıllı kelimelerde de aynı durum söz konusudur:

¹²⁹ *Gül ü Hüsrev*'in dil özelliklerinin tespitinde şu eserlerden yararlanılmıştır : Zeki KAYMAZ, *Ahmed-i Dâ'i, Cevâhirü'l- Ma'ânî*, (basılmamış çalışma), Malatya 1997; Leylâ KARAHAN, *Erzurumlu Darîr, Kissa-i Yûsuf (Yûsuf u Züleyhâ)*, TDK. Yay., Ank. 1994; Leylâ KARAHAN, *Türkçede Söz Dizimi*, Akçağ Yay., Ank. 1993; Muharrem ERGİN, *Türk Dil Bilgisi*, 5. Baskı, Boğaziçi Yay., İst. 1980.; Zeynep KORKMAZ, *Sadru'd-din Şeyhoğlu, Marzubân-nâme Tercümesi*, DTCF. Yay., Ank. 1973.

¹³⁰ A.Sırrı LEVEND, *Tutmacı'nın Gül ü Hüsrev Mesnevisinde Dil Özellikleri*, TDAY. Belleten 1960, 2. Baskı, TDK. Yay, Ank. 1988, s.50.

(اَلْتِي)	altı	P,İ (3656)	(اَجْرَرْدِي)	açarlardı	P,İ (3688)
(اَعْرِي)	agzı	P (1252)	(اَلْجَامَادِي)	alçalmadı	İ (1281)
(اَحْيَالِيسِي)	açılması	P (1232)	(اَنْوُنْ)	anuñ	P (1233)

Genellikle imale yapılan yerlerde ön sesteki “a” ünlüsü için, İ’de dik üstünlü elif (اَ), P’de medli elif (آ) kullanılmıştır. İ’nin harekesiz kısımlarında medli elif (اِ) veya elif (ا) kullanılır:

(اِيَاغُنْ)	ayağın	İ (1274)	(اِكْه)	aña	İ (1291)
(اَلِشْمِشْ)	alışmış	P (3564)	(اَشِي)	aşı	P (1278)
(اِنِي)	anı	P (3565)	(اِيغِينِي)	ayağını	P (3684)
(اِيْدِيْلِيْق)	aydınlık	İ (1324)	(اَزْه)	az	İ (1267)
(اِنْدُن)	andan	İ (662)	(اِرَادَه)	arada	İ (690)

İç seslerde “a” ünlüsü, her iki nüshada da üstünlü elif (اِ) veya hareke ile gösterilir. P’de, genellikle bütün ünlülerde olduğu gibi ilk hecenin “a” ünlüsü için hareke tercih edilmiştir:

(وَاْرُوْب)	varup	İ (3566)	(بَاشْ)	baş	İ (3643)
(صَنَاْسِيْن)	şanasın	P (1229)	(تَجْرَه)	kaçar	P (1234)
(بَاقَاْسِيْن)	bağasın	P (1233)	(وَرْمَاقَا)	varmağa	P (1233)

İ’nin harekesiz kısımlarında iç sesteki “a” ünlüsü elifle (ا) gösterilir veya hiç gösterilmez:

(يِرَاشُور)	yaraşur	İ (690)	(قَتْدُن)	qandan	İ (689)
(يِكَادُن)	yañadan	İ (693)	(يِشْمَاعِم)	yaşmağum	İ (704)

Son seste “a” ünlüsü, her iki nüshada üstünlü elif (اِ) veya üstünlü güzel he (اَ) ile gösterilir. Eklerin yazılışında da aynı durum görülür:

(قَرَآ)	qara	P,İ (1321)	(اَشْهْمَا)	aşhıma	İ (1275)
-----------	------	------------	---------------	--------	----------

(اُنْجَه)	anca	İ (3658)	(قَنْدَه)	kıanda	P,İ (1339)
(آيَه)	aya	P,İ (1324)	(يُوْلُكَه)	yoluña	P,İ (2069)

İ'nin harekesiz kısımlarında ise son sesteki "a" ünlüsü için elif (ا) veya güzel he (ه) kullanılmıştır:

(يَنُومَا)	yanuma	İ (1390)	(اَوْصَانَا)	uşana	İ (1396)
(قَالَه)	kala	İ (1382)	(اَوْجَلَه)	avcunla	İ (1381)

"e" ünlüsünün yazılışı : Ön seste "e" ünlüsü, her iki nüshada üstünlü elif (اُ) ile yazılmıştır. İ'nin harekesiz kısımlarında elif (ا) kullanılmıştır:

(اَلْكَلَه)	elüfle	P,İ (3587)	(اَكْرَه)	eger	P,İ (3655)
(اَسْرُكَلَه)	esrükler	P,İ (2051)	(اَيَارِين)	eyerin	P,İ (2287)
(اَيْلِيدِي)	eyleyeydi	P,İ (3655)	(اَيْدُرَه)	eydür	P,İ (2069)
(اَلْكَدِن)	elüfnden	İ (2731)	(اَر)	er	İ (2773)

İç seslerde "e" ünlüsü, her iki nüshada genellikle hareke ile gösterilmekle birlikte veznin gerektirdiği bazı yerlerde üstünlü elifle (اُ) de yazılmıştır:

(دَك)	dek	İ (3564)	(دَلْبَه)	delüp	P,İ (3644)
(سِلْمَه)	silem	P,İ (1265)	(كَوْدِي)	gevdeyi	P (1801)
(دِلَاَرَه)	dilerem	P,İ (3645)	(اِيْدَارَه)	ider	İ (1288)

İ'nin harekesiz kısımlarında "e" ünlüsü iç seste ya hiç gösterilmez, veya elifle (ا) gösterilir:

(تَر)	ter	İ (2588)	(كَز)	kez	İ (2612)
(كِيْجَالَار)	giceler	İ (2588)	(اِسْتَادِي)	istedi	İ (2612)

Son seste "e" ünlüsü, her iki nüshada üstünlü elif (اُ) veya üstünlü he (هُ) ile gösterilir. İ'nin harekesiz kısımlarında ise harekesiz elif (ا) veya he (ه) kullanılır:

(هَلَا)	hele	P (3569)	(كَالْوَسَا)	gelürse	İ (3576)
(نَيِّنَا)	neyine	P (3587)	(دِلِيلَه)	dile	İ (3587)
(أَلَيْنَه)	eline	İ (3587)	(كَمْسَه)	kimse	P,İ (3581)
(كَيْجَا)	gice	İ (2630)	(يِنَا)	yine	İ (2715)
(دِلِينَه)	diline	İ (2592)	(نِيْجَه)	nice	İ (1608)

İ'de son sesteki “e” ve “a” ünlüleri bazen cezmlı he (هـ) ile gösterilir:

(هَلَه)	hele	İ (3590)	(اِيْنِجَه)	ince	İ (3591)
(اَوْلِنِجَه)	olunca	İ (3591)	(اَنْجَه)	anca	İ (3733)

“ı” ünlüsünün yazılışı : Ön seste “ı” ünlüsü için her iki nüshada genellikle kesreli elif (اِ) kullanılır. Daha az olarak kesreli elif-ye (اِي) de kullanılabilir.

(اِرْقَدَن)	ıraqdan	P (3211)	(اِسِيْدِي)	ıssıdı	P,İ (4365)
(اِرْمَا)	ırma	P,İ (1360)	(اِيْرْمَاغ)	ırmağ	İ (4359)
(اِيْشَلَرْدِي)	ışıları	P (2363)	(اِيلِسُوْدَن)	ılısudan	İ (4551)

İ'de imale yapılan yerlerde bazen ön sesteki “ı” ünlüsü için dik kesreli elif-ye (اِي) de kullanılmıştır:

(اِيْرَاق)	ıraq	İ (2457)	(اِيْرْعَدَن)	ıraqdan	İ (3211)
--------------	------	----------	-----------------	---------	----------

İ'nin harekesiz kısmında yer alan şu örnekte ise elif-ye (اِي) kullanılmıştır:

(اِيِل)	ıl	İ (1061)
-----------	----	----------

İç seste “ı” ünlüsü, her iki nüshada kesre (ِ) veya kesreli ye (يِ) ile gösterilir. İ'nin harekesiz kısımlarında ye (ي) ile gösterilir :

(كَلِيْچَر)	klıçlar	İ (3211)	(يَاْحِن)	yahın	İ (3211)
(بَرَق)	bırağ	P,İ (2101)	(بَالِیْق)	balığ	İ (2102)
(قِلُوْرَكُر)	kıllular	İ (3570)	(اَلِيْبِن)	alıben	P,İ (3580)

(قِزِه) kıza İ (401) (قِيلِم) kılam İ (411)

İ'de imale yapılması gereken bazı yerlerde “i” ünlüsü dik kesreli ye (پ) ile gösterilmiştir:

(اَتِينِي) atını İ (2287) (قَنِيسِيْن) kanısın İ (2150)

Son seste “i” ünlüsü için her iki nüshada genellikle kesreli ye (پ), bazen kesre (ـ) kullanılmıştır. İ'nin harekesiz kısımlarında ye (ي) kullanılmıştır:

(دَحِي) dahı İ (3571) (اَنِ) anı İ (3577)

(قَتِي) kıtı İ (3653) (قَات) kıtı P (3659)

(اَعْلَادِ) ağladı P (1248) (اَوْلِدِ) oldı P (3567)

(قِلْدِي) kıldı İ (416) (اوتِي) otı İ (421)

İmale gereken yerde, son sesteki “i” ünlüsü genellikle P'de kesreli-noktalı ye (يِ) İ'de dik kesreli ye (ي) ile gösterilmiştir:

(اَوْرِدِي) urdı P (3589) (يِلِينِي) yolını P (2563)

(ياشِي) yaşı İ (1265) (قِيلْمِي) kılmaz mı İ (1266)

“i” ünlüsünün yazılışı : Ön seste “i” ünlüsü her iki nüshada kesreli elif-ye (اِپ) veya daha çok P'de kesreli ye (پ) ile gösterilmiştir. İ'nin harekesiz kısımlarında elif-ye (اِپ), daha az yalnız elif (ا) kullanılmıştır:

(اِيْدِرُّوْ) iderler P,İ (3569) (اِيْلُوْدِن) ilerüden P,İ (3565)

(اِيُوْرِدِي) iverdi İ (3652) (اُوْرِدِي) iverdi P (3652)

(اِيْکِي) iki P (3576) (اِشِي) iş İ (3207)

(اِيْدَالُوْم) idelüm İ (405) (اِشْلَدِي) işledi İ (422)

İç seste “i” ünlüsü her iki nüshada kesreli ye (يِ) veya kesre (ـ) ile, İ'nin harekesiz kısımlarında ye (ي) ile gösterilmiştir:

(يِدِيْسِي) yidisi P,İ (3198) (وَيِيْرِيْم) vireyim P,İ (3575)

(بىگى)	bigi	P,İ (3572)	(اِشْتِكِلْ)	işitgil	İ (3207)
(تَرَكِنْ)	terkin	P,İ (3573)	(دِرْ دِرْ)	dirler	P,İ (3573)
(اِچِينَا)	içine	İ (407)	(اِپْکِيسِي)	ikisi	İ (419)

İ'de iç seste vezin gereği imâle yapılan hecenin “i” sesi dik kesreli ye (پى) ile gösterilir:

(كِشِي بِيْدِي)	kişiyidi	İ (3197)	(اَرْ لِيكَه)	erlige	İ (3194)
-------------------	----------	----------	-----------------	--------	----------

Son seste “i” ünlüsü her iki nüshada genellikle kesreli ye (يى) ile veya İ'de daha az olmak üzere kesre (ى) ile, İ'nin harekesiz kısımlarında ise, ye (يى) ile gösterilmiştir:

(اِيرْتَسِي)	irtesi	P,İ (3580)	(يِيكِيْدِي)	yigidi	İ (3582)
(وِيرْ دِي)	viridi	İ (3583)	(دُرْ دُرْ)	dördü	P (3197)
(اِئْتِدِي)	itdi	P (3582)	(گُلْ)	Gül'i	İ (3681)
(بىگى)	bigi	İ (408)	(سِنِي)	seni	İ (406)

İmâle gereken yerlerde, bazen İ'de dik kesreli ye (پى), P'de ise kesreli-noktalı ye (يى) kullanılır:

(يِيْمِشْدِي)	yimişdi	İ (1401)	(گِيْتْدِي)	gitdi	İ (1406)
(اِمْدِي)	imdi	P (3207)	(گِيْرْدِي)	girdi	P (3589)

“o” ünlüsünün yazılışı : Ön seste “o” ünlüsü, her iki nüshada da genellikle ötreli elif-vav (و) ile, P'de çok az ötreli elif (ا) ile, İ'nin harekesiz kısımlarında elif-vav (او) ile gösterilmiştir:

(اَوْن)	on	P,İ (3200)	(اَوْل)	ol	P,İ (3207)
(اَوْتُرَايْم)	oturayım	P,İ (3670)	(اَوْحِيَاْسِي)	ohıyasın	İ (3579)
(اَوْتُرْمِشْدِي)	oturmuşdı	P (1287)	(اَوْتُرْدِي)	oturdı	P (1367)
(اَوْحِدِيْن)	ohdın	İ (410)	(اَوْت)	ot	İ (402)

İç seste “o” ünlüsü için her iki nüshada ötreli vav (و) veya P’de bazen yalnız ötre (ُ) kullanılmıştır:

(يَوْلَدَان)	yoldan	P,İ (3199)	(صَوْلَا)	şola	P,İ (3199)
(قَوْلِرِسْم)	kor isem	P,İ (3194)	(طَغْرَمَ)	toğmaz	P (3194)
(قُدْرِ)	kodı	P (3679)	(قُرُقْرَم)	korkaram	P (3642)

Son seste “o” ünlüsü için ötreli vav (و), İ’nin harekesiz kısmında sadece vav (و) kullanılmıştır:

(قَوْ)	ko	P (1212)	(قَوْ)	ko	İ (940)
----------	----	----------	----------	----	---------

“ö” ünlüsünün yazılışı: Ön seste “ö” ünlüsü, her iki nüshada ötreli elif-vav (اَوْ) ile, P’de bazen ötreli elif (اْ) ile, İ’nin harekesiz kısımlarında ise elif-vav (وِ) ile gösterilmiştir:

(اَوْزِي)	özi	P,İ (3190)	(اَوْلَام)	ölem	P,İ (3647)
(اَوْيَايِم)	öpeyim	İ (1274)	(اَوْكُش)	öküş	P (3235)
(اَوْلِرِسْم)	ölürsem	P (1227)	(اَوْلورسم)	ölürsem	İ (1227)

İç seste “ö” ünlüsü için genellikle İ’de, ötreli vav (و), P’de ötre (ُ) ve İ’nin harekesiz kısımlarında sadece vav (و) kullanılmıştır:

(بُوَيْلَه)	böyle	İ (3575)	(دَوَكِلَن)	dökilen	P,İ (3562)
(سَوْرِ)	sözi	P,İ (3648)	(كُرْب)	görüp	P (3590)
(دُرْدِي)	dördi	İ (3197)	(سَيْلِيَه)	söleyem	P (3645)
(كَوَجْرْدِي)	göçürdi	İ (421)	(كوزندن)	gözinden	İ (1252)

“u” ünlüsünün yazılışı : Ön seste “u” ünlüsü her iki nüshada ötreli elif-vav (اَوْ) ile, P’de bazen ötreli elif (اْ) ile, İ’nin harekesiz kısımlarında elif-vav (وِ) ile gösterilmiştir:

(اَوْرُشِيَه)	urmuş	P,İ (3566)	(اَوْجِيلَه)	ucıyla	P,İ (3653)
-----------------	-------	------------	----------------	--------	------------

(اُولُو)	ulu	P,İ (3563)	(اُجُوزٌ)	ucuz	P (1214)
(اُجِبُّ)	uçup	P (1225)	(اُعْرَلَايِنِ)	uğurlayın	P (3663)
(اُوَايْحَالِه)	uyanuhla	İ (896)	(اُوَزْلِق)	uzlık	İ (910)

İç seste “u” ünlüsü için her iki nüshada ötreli vav (وُ), P’de bazen ötre (و), İ’nin harekesiz kısımlarında sadece vav (و) kullanılmış veya hiç belirtilmemiştir:

(بُؤْدَنْ)	bundan	P,İ (3571)	(صُونٌ)	şun	P,İ (3585)
(صُؤْبُوغَزَه)	şucuğaz	İ (3688)	(قُرْمِشٌ)	kurmuş	P (3566)
(بُلَارٌ)	bular	P (3564)	(قُرْتُلُرْدِي)	kurtulurdu	P (3568)
(طُوْتَع)	tuşam	İ (932)	(قُرُو)	quru	İ (928)

Son seste “u” ünlüsü, her iki nüshada ötreli vav (وُ) ile, İ’nin harekesiz kısımlarında vav (و) ile gösterilir:

(اِشْبُو)	işbu	P,İ (3585)	(يُو)	yu	P 1232)
(قَابُو)	kapu	P (1232)	(قَمُو)	qamu	İ (928)
(طُولُو)	tolu	İ (1026)	()	qarañu	İ (1046)

“ü” ünlüsünün yazılışı : Ön seste “ü” ünlüsü, her iki nüshada ötreli elif-vav (وُ) ile, P’de bazen ötreli elif (و) ile, İ’nin harekesiz kısımlarında elif-vav (و) ile gösterilmiştir:

(اُوچِي)	üçi	P,İ (3197)	(اُونٌ)	ün	P,İ (3482)
(اَزْمِشِمْشِ)	üzmiş imiş	P (3565)	(اُسْدِيَه)	üsdine	P (3222)
(اُوَزِيلِيسِر)	üziliser	İ (1125)	(اُوْسْتِيَه)	üstine	İ (1563)

İç seste “ü” ünlüsü için genellikle İ nüshasında ötreli vav (وُ), P nüshasında sadece ötre (و) tercih edilmiştir. İ’nin harekesiz kısmında vav (و) ile gösterilir veya hiç gösterilmez:

(دُوَشْرُلَرُ)	düşerler	İ (3199)	(دُشْرُرُ)	düşerler	P (3199)
(يُوَزِينِ)	yüzin	İ (3209)	(يُزُه)	yüz	P (3209)

(كُونْدُز)	gündüz	İ (3570)	(گُربُز)	gürbüz	P,İ (3559)
(يوز)	yüz	İ (911)	(دِرلو)	dürlü	İ (910)

Son seste “u” ünlüsü, her iki nüshada ötreli vav (و) ile, İ'nin harekesiz kısmında vav (و) ile gösterilir:

(دُرلُو)	dürlü	P,İ (3577)	(يُوْزْلُو)	yüzlü	P,İ (3231)
(كُويَاكُو)	güyegü	İ (1692)	(دِيُو)	diyü	P,İ (3675)
(بِيْرَاكُو)	biregü	İ (2663)	(ايلارو)	ilerü	İ (2683)

2. Ünsüzlerin Yazılışı

“ç” ünsüzünün yazılışı : Ön ve iç seslerde İ’de daha çok (چ), P’de (چ) ile karşılanmıştır. Son seste ise her iki nüshada sadece (چ) kullanılmıştır. Farsça kelimelerin imlâsında da bu durum görülür :

(چَاكِرْدِي)	çekerdi	P(3689)	(چَاكِرْدِي)	çekerdi	İ (3689)
(چُون)	çün	P(3648)	(چُونِشْدِر)	çözilmişdür	İ (3653)
(اَلچَالْمَدِي)	alçalmadı	P(1281)	(اَلچَالْمَدِي)	alçalmadı	İ (1281)
(اُچُب)	uçup	P(1225)	(اوجب)	uçup	İ (1225)
(آچ)	aç	P,İ (1506)	(قِيلِچ)	kılıç	P,İ (1798)
(هِچ)	hîç	P,İ (1418)	(پِچ)	pîç	P,İ (1418)

“ñ” ünsüzünün yazılışı : Her iki nüshada genellikle (ن) ile gösterilir. P’de bir kaç örnekte (نْ) şekline ve Doğu Türkçesinin özelliği olarak İ’de (نك) şekline rastlanmıştır:

(بَاڤَا)	baña	İ (3570)	(بَاڤَا)	baña	P (3570)
(سَاڤَا)	saña	İ (3579)	(سَاڤَا)	saña	P (3579)
(آڤَا)	aña	İ (3583)	(آڤَا)	aña	P (3589)
(كُلاهُنْك)	külâhuñ	İ (3657)	(اُسْتُنْك)	üstüñ	İ (5330)

(دِرْ سِنْدَكْ) dilerseñ ĩ (5378) (شَاهِسِنْدَكْ) şâhiseñ ĩ (5377)

Şu örnekte ise çift kef (كان) kullanılmıştır :

(اولسكك) olsañ ĩ (429)

P’de bazen “g” sesi için de (گ) kullanılmıştır :

(دَغُلْ) degül P (3658) (گَشْتَرُورْ) gösterürler P (3581)

(دَپْرْتَمَكَا) depretmege P (3642)

“p” ünsüzünün yazılışı : Her iki nüshada ön ve iç seslerde (پ) ve (ب) ile, son seste ise (ب) ile karşılanmıştır :

(پَاشَه) paşa P,İ (2166) (پَلیدی) pelidi ĩ (3038)

(پَرْمَلِشْدِی) parlamışdı P,İ (4365) (بَرِیشَانْ) perîşân P (1229)

(طَبُوسِنْدَه) tapusunda P,İ (2450) (قَاقُوکْدَه) kapuñıda P,İ (2495)

(دُودُوز) düpdüz P,İ (2695) (دَپْرْ) deper P,İ (3331)

(طَب) tap P,İ (2702) (چَلَبْ) Çalap P,İ (1783)

(بُولْبْ) bulup P,İ (2451) (كَلْبْ) gelüp P,İ (2432)

“s” ünsüzünün yazılışı : Kalın ünlülü Türkçe kelimelerin ön ve iç seslerinde, her iki nüshada hem (ص) hem de (س) harfleri ile gösterilebilmektedir :

(اَصْلَانْجَه) aşlanca ĩ (3654) (اَرْسَلَانْجَه) arslanca P (3654)

(صَواشْ) şavaş ĩ (3803) (سَواشْكَ) savaşuñ P,İ (3806)

(صِیَاسِ) şayası P,İ (3562)

(صَنْمَه) şanma P,İ (3578)

(صُونْ) şun P,İ (3585)

“t” ve “d” ünsüzlerinin yazılışı : Kalın ünlülü Türkçe kelimelerde, ön sesteki “t” ünsüzü, her iki nüshada genellikle (ط) ile yazılmıştır :

(طَشْرَه) taşra P,İ (1581) (طُورِبِنْ) tırıben P,İ (1581)

(طَوْنَمِشْ) tonanmış P,İ (1556) (طَلْتُوْ) tatlu P,İ (1890)

Kalın sıradan olduğu halde (ت) ile yazılan örnekler de vardır :

(تُمَاجِي) Tutmacı P,İ (5423) (تُوْزِي) tozu İ (149)

Metinde hem (د) hem de (ط) ile yazılmış ikili imlâya sahip kelimeler de görülür :

(دُتُبْ) dutup P (3677) (طُوْتُبْ) tutup İ (3677)

(دُونْ) don İ (4928) (طُونْ) ton P (4928)

(دُرْدِرْ) durdılar P (3800) (طُوْرْدِرْ) turdılar İ (3800)

Türkçe kelimelerin iç ve son seslerindeki kalın sıradan “t”lerin yazılışında

çoğunlukla (ت) kullanılmıştır :

(اَوْتورْدِرْ) oturdılar P,İ (1513) (كَْتَرْسِيْنْ) katarsın P,İ (1262)

(قورْتِرْ) kurtarıvir P,İ (1274) (اوتَانُرْدِيْ) utanurdı P,İ (1489)

Şedde (س)’nin kullanılışı : Arapça’ya mahsus bir işaret olmakla birlikte

şedde işareti, her iki nüshada, bazı Türkçe kelimelerde kullanılmıştır :

(اَشْسِيْ) aşşısı P,İ (1228) (اِسْسِيْ) ıssı P,İ (3486)

(اِيْلَارَهْ) illere İ (4728)

Tenvin (ِ)’in kullanılışı : İ’de şu örnekte görülmüştür :

(كِيْجَهْ سِنْدَا) gickesinden İ (5098) (طَرَبْدَا) tarabda İ (84)

(تَعْبَدَا) te^cabda İ (84)

Hemze (ء)’nin kullanılışı : Bazı kelimelerde “+yI” eki yerine

kullanılmıştır:

(حُسْنَهْ) Hüsna’yı İ (5104) (نَامَهْ) nâmeyi P,İ (3584)

(زَرَهْ) zerreyi İ (592) (كَوْدَهْ) gevdeyi İ (1801)

(قِشَّاهْ) kışşayı P,İ (2031) (دَاْيَهْ) dâyeyi P,İ (1408)

Aynı kelimenin değişik biçimlerde yazılması : Türkçe kelime ve ekler, her iki nüshada, belli bir kurala bağlı olmaksızın değişik biçimlerde yazılabilmektedir.

Çoğu kere bu farklı yazılış, vezin ve kafiye gereği ortaya çıkmıştır :

(كِه)	ki	İ (281)	(كِي)	ki	İ (278)
(كِيِي)	gibi	P (3680)	(كِيِي)	gibi	P (3680)
(بِن)	ben	İ (3574)	(بَأْمَلَه)	benümle	İ (3645)
(بُلَار)	bular	P (3564)	(بُولَر)	bular	İ (3564)
(قُورْتِلِمَازَم)	kırtulamazam	İ (3643)	(قُورْتِلَازَم)	kırtulamazam	P (3643)

Farsça tamlama ve birleşik kelimelerin yazılışı : Her iki nüshada Farsça izafet terkipleri genellikle hareke ile bazen harekesiz gösterilmiş; bazen de harekeli ye (يِ) veya hemze (ع) kullanılmıştır. Atıf vavları P’de bazen sadece hareke ile gösterilmiş, bazen de birinci kelimeye bitleştirilmiştir :

(دُزْدَكِ رُوم)	düzdek-i Rûm	İ (3571)	(دُزْدَكِ رُوم)	düzdek-i Rûm	P (3571)
(دَانِهٖ نَار)	dâne-i nâr	P (1221)	(دَايِهٖ پِير)	dâye-i pîr	P,İ (1420)
(اَبْرِ كِيَان)	ebr-i giryân	P,İ (1414)	(مَاہِ تَابَان)	mâh-ı tâbân	P (1414)
(نُورِ اِيْمَان)	nûr-ı îmân	İ (48)	(طُولِ اَمَل)	ţûl-ı emelde	İ (91)
(ذَوْقِ وَعِشْرَت)	zevk ü ‘işret	İ (3570)	(ذَوْقِ عِشْرَت)	zevk ü ‘işret	P (3570)
(جَانُ وَجِهَانِي)	cân u cihânı	İ (4586)	(جَانُ جِهَانِي)	cân u cihânı	P (4586)

Farsça vasıf terkiplerinde veya son eklerde genellikle iki kelime veya son ekle kelime arasında ünlü türemesi ortaya çıkar. Bu bazen yalnız hareke ile bazen de harekeli vav (وِ) veya ye (يِ) ile gösterilmiştir. Bu durum İ’de daha belirgindir :

(رَازِي دَارِي)	râzıdârı	İ (3583)	(مِيهْرُبَانِي)	mihribânî	P,İ (3653)
(بَارِ كَاهَا)	bârigâha	P,İ (4939)	(كَارِسَازِي دُرَا)	kârisâzıdur	İ (4901)

Ayrı yazılan ekler : Eserin her iki nüshasında bazı ekler, kendinden önceki kelimeye bitleştirilebileceği halde, ayrı yazılmıştır. Bu yazılışların birleşik örnekleri de vardır :

+dUr :

(رَوَانُ دُرُّ)	revân-dur	P,İ (2224)	(طَوُّتٌ دُرُّ)	tutup-dur	P,İ (2228)
(اوينی در)	oyuncî-dur	P,İ (1624)	(طَهُدُّ دُرُّ)	ṭanuk-dur	P,İ (1301)

+KI :

(بَشْدَاعِي)	başda-ğî	P,İ (1641)	(يارندغینی)	yadında-ğımı	P,İ (2591)
--------------	----------	------------	-------------	--------------	------------

+kim :

(نَتَاكِيْمٌ)	nite-kim	İ (2513)			
---------------	----------	----------	--	--	--

-Gıl :

(قِيلُغُلُ)	kıl-ğıl	İ (2831)	(اَيْنَاغُلُ)	inan-ğıl	İ (2836)
(اَيْتَاكُلُ)	eyit-gil	İ (10)	(دِيغِلُ)	di-gil	İ (2623)

+layın :

(اوغورلاين)	uğur-layın	İ (2757)	(بُونِغَلَايِين)	buncı-layın	İ (4147)
-------------	------------	----------	------------------	-------------	----------

+le- :

(اِشْلَنْنِ)	iş-leneni	İ (191)			
--------------	-----------	---------	--	--	--

+ler :

(گۈلۈرك)	gül-lerüñ	İ (70)	(گۈكۈلۈرك)	göñül-ler	İ (111)
----------	-----------	--------	------------	-----------	---------

+lik :

(زَيْرَكۈلِكِدَه)	zeyrek-likde	İ (321)	(بَلۈسۈزۈلۈك)	bilüsüz-lik	(1410)
(يِيكِيْتۈك)	yigit-lik	(1547)	(اَكْسۈكۈلۈك)	eksük-lik	(1433)

+nA :

(گۈزۈنَه)	gözi-ne	(2300)	(اوگينَه)	ögi-ne	(2352)
(اۈسۈدۈنَه)	üsdi-ne	(2350)	(كۈندۈزۈنَه)	kendüzi-ne	(2400)

+nİ :

(ياشۈنۈنۈ)	yaşı-nı	(1323)	(گۈكۈلۈكى)	göñlü-ni	(1398)
(شۈكۈنۈنۈ)	şoñı-nı	(1309)	(يۈزۈنۈنۈ)	yüzi-ni	(1375)

+nUñ :

(تَحْتَهُ نُؤْفُ)	tahta-nuñ	(3696)	(اِعْجَابِي نُؤْفُ)	agacı-nuñ	(3973)
(كَيْشِي نُؤْفُ)	kişi-nüñ	(4278)	(بِجَارِ نُؤْفُ)	çâre-nüñ	(4489)

+sI(n) :

(اَتَا سِي)	ata-sı	(3954)	(اَشْطِي سِي)	aşşısı	(3987)
(طَوْغُرُوسِي)	toğru-sın	(4049)	(حُلَّة سِي)	hulle-sin	(4348)

+sin :

(اَوَّارَهُ سِي)	âvâre-sin	(4259)	(سَنَسِي)	sen-sin	(4600)
------------------	-----------	--------	-----------	---------	--------

-sIn :

(بُولَاسِي)	bula-sın	(3952)	(صُورِ سِي)	şora-sın	(3965)
(كَيْرِ سِي)	gire-sin	(3965)	(صَنَاسِي)	şana-sın	(4141)

-siz :

(بُورِيَا سِي)	büriye-siz	(3627)	(كُورَاسِي)	göre-siz	(5002)
(كُونْدَرَا سِي)	göndere-siz	(5002)	(گوتوراسي)	götüre-siz	(1638)

-(y)IdI:

(وَرَّة پِيدِي)	vire-yidi	(3957)	(كُؤْكَا پِيدِي)	gölge-yidi	(2334)
(اُولَا پِيدِي)	ola-yıdı	(2862)	(گورسا پِيدِي)	görse-yidi	(2596)

+yIIA:

(عِشْقِي پِيْلَا)	°ışkı-yıla	(1402)	(دَا يِه پِيْلَا)	dâye-yile	(1485)
(آجِي پِيلَه)	acı-yıla	(2018)	(بِرِيْلَا)	biri-yile	(2992)

Bitişik yazılan kelime ve ekler : Her iki nüshada bazı edat, ek ve kelimeler de bitişik yazılmıştır :

+dahı

(سنداخي)	sendahı	P,İ(1108)	(اَيْكِنْدَاخي)	iñendahı	İ(2702)
----------	---------	-----------	-----------------	----------	---------

+dur:

(بولمىشدور)	bulmuşdur	İ (2705)	(اولدر)	oldur	İ (2714)
(يَرَادُوْبُدُر)	yaradupdur	İ (2839)	(پارشاهد)	pâdişahdur	İ (2956)

+(i)çün:

(اَنُوْچُوْن)	anuñçün	P,İ (3563)	(حَقِيْچُوْن)	hâkiçün	İ (99)
(رَايَهْ يِيْچُوْن)	dâyeyiçün	P,İ (3320)	(بِلِيْچُوْن)	bilençün	İ (113)

+(I)LA:

(شَوْقىلَه)	sevqile	P,İ (3532)	(يَاشِيْلَه)	yaşıla	P,İ (3463)
(طَاعِنِيْلَه)	ta'nıla	İ (224)	(مِحْنَتِيْلَه)	miñnetile	P,İ (5074)

+kim:

(چُوْنِكِيْم)	çünkim	P,İ (5126)	(سُنِكِيْم)	sankim	P,İ (5102)
-----------------	--------	------------	---------------	--------	------------

Doğu Türkçesi özellikleri :

Gül ü Hüsrev'de birtakım Doğu Türkçesi özelliklerine de rastlanmıştır :

ñ'nin (نك) şeklinde yazılışı : Eski Anadolu Türkçesi'ne ait metinlerde genellikle Tañrı (تَنكِرِي) kelimesinde görülen bu imlâ özelliği, Gül ü Hüsrev'de daha fazla kelimedede görülmektedir (bkz. "ñ" ünsüzünün yazılışı). Bundan başka şu kelimeler Doğu Türkçesinin özelliklerini gösterirler :

(سِيْنِي)	sini	P,İ (3651)	(بِيْنِي)	bini	P,İ (1257)
(صَنَمِيْنِي)	sanemni	P,İ (3499)	(قَدَمِيْنِي)	qademni	P,İ (3499)
(وَاْر بُوْلَسُوْن)	var bolsun	İ (1169)			
(بَر خُوْرْدَار بُوْلَسُوْن)	ber- hûrdâr bolsun	İ (1169) :			

Müstensih hataları : Daha çok İ nüshasında ve bilhassa harekelendirmede görülür :

(عَقْد)	ıkd	(173)	(طَدِي)	ıadı	(195)
-----------	-----	-------	-----------	------	-------

(خَشْك)	huşk	(1457)	(تِرْ)	ter	(1457)
(مِل)	mül	(2200)	(نِه)	nüh	(4215)

Bazı Arapça ve Farsça kelimelerin imlâsı da bozuktur :

(اوميد)	ümîd	(134)	(هيلي)	hayli	(193)
(خاديم)	hâdim	(446)	(موسم)	mevsim	(529)
(صاغر)	sâgar	(1291)	(صاقيان)	sâkıyân	(5144)

Bazı vasıf terkiplerinde izafet kesresi kullanılmıştır :

(خورشيدِ سيما)	hurşîd-sîmâ	(3676)
------------------	-------------	--------

Bazı izafet terkiplerinde de ötre veya atıf vavı kullanılmıştır :

(آْبُ حَيْوَان)	âb-ı hayvân	(2157)	(آْبُ رَوَان)	âb-ı revânı	(2327)
(كُرْزِ گِرَان)	gürz-i girânı	(1770)	(طاقُ دَرَوَاء)	tâq-ı devvâr	(4215)

Şu örnekte de hem atıf vavı hem izafet kesresi konulmuş :

(مَاهِ وَ اَنْجُم)	mâh u encüm	(2386)
----------------------	-------------	--------

B. SES BİLGİSİ

1. Ünlüler

Gül ü Hüsrev'deki ünlü çeşitleri bugünkü yazı dilimizden farklı değildir.

İmlâdan şu 8 ünlüyü tespit etmekteyiz :

a, e, ı, i, o, ö, u, ü

a. İlk hece i'leri

Bugün e'li olarak telaffuz edilen, Eski Türkçe devresinin ön ve içseslerdeki i sesi, Gül ü Hüsrev'de de i olarak devam etmektedir :

irdük	2453	virevüz	2474
idemez	2458	didiler	2474

giçdi 2503 gice 2511

b. İlk hece e'leri

Bugün yazı dilimizde i olarak söylenen, fakat metinde korunmuş olan aslî “e” ünlüsü ile ilgili şu örnek vardır :

geydi 2484

c. Ünlü Uyumu

ca. Kalınlık- incelik uyumu

Metinde geçen Türkçe kök ve eklerde *-iken* zarf-fiili ve *+lık* eki dışında kalınlık- incelik uyumu tamdır. Örneklerden anlaşıldığına göre *+ki* âidiyet eki bile kalın sıradan kelimelere gelmesi halinde uyuma girmiştir :

andağı 3436

yâdındağını 2591

tamarlardağı 2669

-iken :

ayıgiken 2670

kıılırken 2781

yaturken 2907

+lık :

tabîblikda 2548

hüsrevliğü 3260

hîrelik 3031

cb. Düzlük- yuvarlaklık uyumu

Eski Anadolu Türkçesinde düzlük- yuvarlaklık uyumu bugünkü ölçülere göre oldukça bozuktur. Özellikle eklerde görülen yuvarlaklaşmalara *Gül ü Hüsrev*'de de görülür :

182

içümde 3031

yılduzuñ 3032

bulmasun 3033

Metinde sayıca az bazı kelimelerde düzleşmelerin olduğu da görülür :

döniben 3158

2. Ünsüzler

a. Ünsüz uyumu

Eski Anadolu Türkçesinde, ötümlülük- ötümsüzlük bakımından görülen ünsüzler arasındaki uyumsuzluk *Gül ü Hüsvrev'* de de görülür :

+dAn : atdan 3400

+dI : tutdı 3401

+dUK : yasduğa 2614

+dUr : bulmışdur 2705

C. ŞEKİL BİLGİSİ

1. Yapım Ekleri

a. İsimden isim yapma ekleri

+ AgU biregü 788

+AK yañağın 70

+ An : oğlan 400 erenler 525

+ CA : aqçaya 4930 nice 46

karaca 276 tabanca 4966

+ CAK : arquncak 4387 çetücek 4183

+ CI : oyuncıdur 1624 ilçi 1881

gemiciler 4047

		183		
+ CUGAz:	kırtcuğaza	32	şucuğaz	3688
+ CUK :	piyecük	2056		
+ dAş :	qoldaşımdan	4966	yoldaşlığa	5083
	karındaş	5403		
+ II :	kızıl	238	yeşil	4932
+ In :	yahın	40	uzun	2220
+ LayIn :	buncılayın	4147	bencileyin	2494
	sencileyin	679		
+ (I)ncl :	onuncı	3388	üçüncü	4356
+ (I)nc :	dördünc	4173		
+ İIK :	uzlık	499	yigitlikde	836
	şusuzluk	2296	eylükler	2478
+ IU :	yaralı	4598	şehirlü	4970
	kanlu	1245	gizlü	544
+ rA :	taşra	3225		
+ rAK :	artuğırağ	4621	nefesrağ	5318
	yigrek	4415	tızrek	1107
+ rU :	qancarü	398		
+ sI :	ayruhsı	5198		
+ sul :	yohsullara	5206		
+ sUz :	azihsuz	464	atasuz	115
	südsüzlükden	498	habersüz	637

b. İsimden fiil yapma ekleri

+ A- :	oynardı	580	dilerdi	615
--------	---------	-----	---------	-----

		184		
	düner	1325		
+ (A)L- :	dirilsem	2111		
+ (A)r- :	ağardı	1064	şararmış	1555
	şuvarmağa	2133	göğerdi	5293
+ dA- :	isterseñ	5334		
+eT- :	gözetdi	1111		
+ ı- :	düridür	19	kahıyup	1192
+irge-	esirge	161		
+ lA :	bağlaymaz	183	başlaruñ	254
	işleyelüm	1853	iñleyüp	2159

c. Fiilden isim yapma ekleri

-cAk :	emceklerinden	1953		
-GU :	qayguñı	404	sevgüsi	1959
-GUn :	argun	4366	azgun	4333
-(y)IcI :	yazıcı	4899	isdeyici	4345
	bulıcı	4345	yeyicilerdür	2407
-Im :	segirdim	4878	ölüm	5214
	adım	4128		
-In :	tütünleri	4051	uzun	2220
-(A)k :	dilekden	302	döşekler	407
-(U)K :	açuğ	2543	bölük	4109
-mur :	yağmur	2607		
-U :	şanular	3451	bilüsi	3022

ca. Fiilimsiler : Masterlar, sıfat-fiiller ve zarf-fiillere ait örnekler bu başlık altında verilecektir.

caa. Mastarlar :

-mA :	şormağa	2119	gitmege	2083
-mAK :	unutmaq	2075	itmek	2075
-mAKLIK :	irişmeklik	3515	atmaqlığa	584
-(I)ş :	alhış	416	bilişüm	136

cab. Sıfat-fiiller :

-(y)An :	aħan	1301	giden	1506
-(A)r :	yarar	1464		
-mAz :	yaramaz	1207	bilmez	430
-mIş :	geçmiş	96	azmışı	2317
-dUk :	başduğı	148	irmedük	115
-(y)AcAK :	inecek	4786		
-(y)AsI :	oñmayasına	391	dimeyesi	970

cac. Zarf- fiiller :

-(y)Ali :	uğrayalı	2921	göstereli	3008
-dUGİncA:	olduğınca	2408	erdüğince	187
-dUKçA :	vardukça	1784	geçdükçe	5225
-(y)IcAK :	olmayıcak	312	işidicek	414
-(y)IcAGAz:	bulıcağaz	1468	işidicegez	851
-(y)IcAGAzIn:	olıcağazın	3543	göricegezin	4176
-(y)IncA :	alınca	591	gelince	147
-mAdIn :	bağmadın	65	kesmedin	65
-(i)ken :	ireriken	1037	yaturken	1154
-(y)U :	ağlayu	440	diyü	2060

-(I/U)bAn :	kuruban	1420	diyüben	8
	alıban	460	döniben	316
-(I/U)bAnUñ :	çıhubanuñ	4170	görübenüñ	788
	olıbanuñ	791	gideribenüñ	250
-Ip :	urup	355	geçüp	364
	yağıp	447	düzedip	821

d. Fiilden fiil yapma ekleri

-Ar- :	çıharmuş	28	gideribenüñ	250
-dAr- :	gönderme	5115		
-dUr- :	uşandurmaz	276	birikdüren	250
-Gur- :	irgürem	4769		
-(I)l- :	añıla	243	dirildi	315
	ıtutıldı	315	büküldi	415
-mA- :	toğmasun	418	görmesünler	515
-(I)n- :	bulındı	4771	bilindi	4771
-Ur- :	yaturdı	493	bitürürsin	69
-sA- :	görsedince	3353		
-(I)ş :	karışdur	692	irişdüfise	9
-t- :	söyletdüren	5456		
-z-	tütüzdürdiler	1954		

2.Çekim Ekleri

a. İsim çekimi

aa. Çokluk eki

+lar :	yaşları	716	döşekler	771
--------	---------	-----	----------	-----

ululardan 789 güherler 753

ab. İyelik ekleri

teklik		çokluk	
1. şahıs : +(U)m :		+(U)mUz :	
bağrum	724	kamumuzdan	1881
gözüm	723	devletümüz	1698
2. şahıs : +(U)ñ :		+(U)ñUz :	
tapuñ	4743	oğluñuz	2089
dilüñ	1150	yüzüñüzden	4492
3. şahıs : +(s)I(n)+		+lArI(n)+	
atası	107	taşlarını	468
ölüsi	501	gözlerinden	466

ac. İsim hal ekleri**aca. Yalın hal**

Ø (eksiz): ay	492	süd	498
baş	3441	söz	1176

acb. Tamlama hali

+(n)Uñ :	ķuluñ	4530	işüñ	4763
	hatunuñ	404	gicenüñ	1109

acc. Belirtme hali

1. +(y)I :	oğlanı	421	kemendi	4785
	eşyâyı	19	keliçeyi	80

2. +Ø : *Birisin* suda gark iden girü Ol 22

İ nice şehlerüñ *başın* kesem ben 4765

acd. Yönelme hali

+(y)A :	ayağına	83	göge	81
	şuya	87	kişiyce	125

ace. Bulunma hali

+dA :	katuñda	4797	şoñbetüñde	4797
	ayağumda	4804	sözümde	4811

acf. Ayrılma hali

+dAn :	topraklardan	148	dilinden	227
	kamudan	218	dilekden	302
+dIn :	Hak'dın	5080	öñdin	5084
	olmadın	5462	ölmedin	5171

acg. Vasıta hali

1. +(I)n :	şabâhın	4969	günüzin	2531
2. +(y)IIA(n):	yaşıla	3463	cilveyile	3471
	kanıyılan	3463	derdilen	3469

ach. Eşitlik Hali

+CA :	ağça	4183	yüzce	5008
	bunca	300	erce	394

acı. Yön gösterme hali

1. +ArU :	yuharu	112	ilerü	167
2. +rA :	soñra	243	içre	405
3. +rU :	kancaru	398	berü	1517

b. Fiil Çekimi**ba. Bildirme kipleri**

baa. Duyulan geçmiş zaman : 1. -miş :

Teklik 1.şahıs: kalmışam	133	ölmüşem	133
Teklik 2.şahıs: (örnek yok)			
Teklik 3.şahıs: bırakmış	347	işitmiş	354
kılmışdur	47	itmişdür	47

Çokluk 1. ve 2. şahıs örneğine rastlanmamıştır.

Çokluk 3.şahıs: konuşlar	170	dimişlerdür	245
--------------------------	-----	-------------	-----

2. UpdUr : (Yalnız 3. şahıslarda kullanılmıştır.)

olupdur	711	düşüpdür	984
---------	-----	----------	-----

bab. Görülen geçmiş zaman : -d :

Teklik 1.şahıs: yahdum	423	didüm	30
Teklik 2.şahıs: uyduñ	937	görmedüñ	910
Teklik 3.şahıs: kodı	48	virdi	48
Çokluk 1.şahıs: kılduk	1525	itdük	1696
Çokluk 2.şahıs: (örnek yok)			
Çokluk 3.şahıs: buldılar	316	itdiler	459

bac. Geniş zaman : -(V)r :

Teklik 1.şahıs: kıluram	800	giderem	779
Teklik 2.şahıs: katarsın	1262	görürsün	896
kılursın	894	düzersin	894
Teklik 3.şahıs: yur	921	gider	891
Çokluk 1.şahıs: ururuz	5363	irürüz	1567
Çokluk 2.şahıs: idersiz	1998		
Çokluk 3.şahıs: ururlar	83	iderler	583

bad. Şimdiki zaman : Bu kip için Gül ü Hüsrev'de özel bir şekil bulunmamaktadır. -a tur- şekli şimdiki zamanı ifade etmektedir :

aña tırılmaz idi 2547 kaçça tırmaya 5394

bae. Gelecek zaman : -(y)IsAr

Teklik 1.şahıs:	çekiserem	1901	viriserem	1906
Teklik 2.şahıs:	kalısarsın	1040	ölisersin	1040
Teklik 3.şahıs:	olısardur	2038	geliser	304
Çokluk 1.şahıs:	kalısaruz	804	öliserüz	804
Çokluk 2.şahıs:	(örnek yok)			
Çokluk 3.şahıs:	gideriserler	458		

bb. Tasarlama kipleri

bba. Emir kipi :

Teklik 1.şahıs :

-(y)AyUm : kılayum 923 bileyüm 923

Teklik 2.şahıs :

1. -Gıl : kılğıl 206 görmegil 417

2. Ø (eksiz) : Gelene *baħma* kaşuñ karğuñ *çat* 407

Teklik 3.şahıs :

-sUn : kılsun 53 itmesün 181

Çokluk 1.şahıs :

-(y)AlUm : ışıdalum 405 gelelüm 1399

Çokluk 2.şahıs :

-(U)ñ(Uz) : şanmañ 4540 eydüñ 1725

 koñuz 1671 söğüñüz 2089

Çokluk 3.şahıs :

-sUnlAr : şormasunlar 515 bilsünler 1611

bbb. Şart kipi : -sA

Teklik 1.şahıs:	kılsam	2250	itsem	1330
Teklik 2.şahıs:	baḥsañ	3428	dileseñ	2794
Teklik 3.şahıs:	olsa	1397	yürise	5188
Çokluk 1.şahıs:	cylesek	5249		
Çokluk 2.şahıs:	ider iseñüz	343		
Çokluk 3.şahıs:	itseler	1739		

bbc. İstek kipi : -(y)A

Teklik 1.şahıs:	bulam	95	eyleyem	308
Teklik 2.şahıs:	olmayasın	12	silesin	13
Teklik 3.şahıs:	kılmaya	125	söyleye	321
Çokluk 1.şahıs:	olmayavuz	805	besleyevüz	518
Çokluk 2.şahıs:	tutmayasız	538	işidesiz	1158
Çokluk 3.şahıs:	alalar	570	depretmeyeler	215

bbd. Gereklilik kipi :

1. -mAk gerek :	varmak gerekdür	3609	viribimek gerek	1194
2. -sA gerek :	gelse gerek	1861		
3. -A gerek :	Kişi bir yire <i>gerek vara</i>	kim ol	1306	

D. CÜMLE BİLGİSİ

Bütün manzum eserlerde olduğu gibi Gül ü Hüsrev'in de cümle yapısı düzenli değildir. Hatta vezin ve kafiye zaruretiyle ortaya çıkan bu düzensizlik, bazı cümleleri anlaşılmaz hale getirmiştir. Anlatımın nesre yaklaştığı macera sahnelerinde, metnin itibarî olmayan kısımlarında veya kahramanların karşılıklı konuşma sahnelerinde yer yer kurallı cümlelere rastlanır. Fakat metinde daha çok kısa ve devrik cümleler hakimdir. Bir beytin sınırlarını aşan cümlelere çok az rastlanır :

Velîkin tercüme itmege imkân
 Yoğ idi kim görüp merd-i sühân-dân
 Buñaniben tutandı anı mañsûb
 Kıyâs itdüm ki hem düşmez idi hûb (198-199)

Bazen bir beyitte birden fazla cümle kurulduğu görülür. Vezin gereği *ki, kim, çü, çün, hod* gibi anlamı tamamlayan dolgu kelimelerin sıkça kullanılışı, anlatımda sıkıcılık uyandırmıştır.

Eserin tercüme olmasından dolayı Türkçe cümle yapısına uymayan örneklere de rastlanır :

Gül'ün âvâzın işitdükde Ferruh
 Revân didi ki degül illâ Gül-ruh (4800)
 Şafrinden biliben anı Gül-ruh
 Didi degül durur şol illâ Ferruh (4803)
 Ögin dirdi vü didi kim benümle
 Bu fi'li itmedi illâ ki Hüsna (4300)
 Şu denlü almadılar esb ü câme
 Ki vaşfin yaza biş on günde hâme (1830)
 Tanuñlıñ viridi göñli k'ol lebi qand
 Degüldür şaha illâ rast ferzend (2008)

Metinde kullanılan başlıca cümle çeşitleri şunlardır :

1. Yapısına Göre Cümleler

a. Basit cümle :

Arudan bal qamışdan şekker eyler
 Quru aqaçda helvâ-yı ter eyler
 Birine şu içinde gösterür yol
 Birisin şuda qarq iden girü Ol (21-22)
 Bu ay u gün ü yılduzlar ser-â-ser
 Gice gündüz dükeli anı ister (42)

b. Birleşik cümle :**ba. Şartlı birleşik cümle :**

Dir isem serzeniş cyleyc her dün
 Dimezsem yüregüm olur tolu hûn
 Dir isem fâş ola râzum cihâna
 Dimezsem pes ne kılayum bahâne
 Dir isem güm-reh-i  alem olurum
 Dimezsem derd ü âh ile  alurum
 Dir isem şâh ider baña belâyı
 Dimezsem öldürür bini cüdâyî (944-947)

bb. İç içe birleşik cümle :

Şanursın n'itdügüñi bilmezem men
 Ya elden kıoya mı dirsın beni sen (900)
 Dir idi kendü kendüye ki iy Gül
 Özünü cem  idüp cyle taħammül (676)
 Çü Gül mest oldu didi muṭriba tîz
 Ohı bir şî  r-i şîrîn ü şeker-rîz (828)

c. Bağlı cümleler :**ca. Ki'li bağlı cümleler :**

Göñül kim  ışık ile ola demi serd
 Hiç inanma ki dermân bula ol derd (864)
 Melûl idüm çatı göñlüm ineñ  ar
  ama çıhdum ki gülden giderem h ar (779)
 Gül'i gördi ki yatmış döşenüp h ak
 Hem olmuş nergisinden h ak nemn ak (751)

cb. Diğ er bağlama edatlarıyla kurulan bağlı cümleler :

Egerçi Gül-ruhı idi ş ah-z ade
 Velî mat itdi anı bir piy ade (694)

Dükendi şabri vü ârâmı gitdi
 Göñül ü göz elinden câna yetdi
 Derûnı tolı nâr u gözi hûn-bâr
 Döşi bağlandı vü dil kaldı bî-kâr (735-736)

d. Sıralı cümleler :

Oturdu çevre hûrîler derildi
 Bezendi şöhet ü meclis kuruldı (819)
 Bunı işidicegez ol perî-zâd
 Beliñledi uyandı kıldı feryâd
 Bu düşü görđi oldu °ışkı hüşyâr
 Hem ol uyhudan oldu fitne bîdâr (851-852)

2. Yüklemin Türüne Göre Cümleler

a. Fiil cümlesi :

Biraz °aqlı dirildi gözin açdı
 Güle nergisleri dür-dâne saçdı (762)
 Qarañu °alemi kuşatmış idi
 °Arûs-ı şubh yavuz yaşanmış idi (880)
 Dimege qorharum râz-ı nihânı
 Ki nâ-geh başa irişe ziyânı (949)

b. İsim cümlesi :

Göñülden şabra yüz fersengdür yol
 Ki cândan °ışka bir kılcâ degül ol (697)
 Baña şimdi şabırdur çâre-i kâr
 Nicesi şabr idem bî-yâr u bîmâr (728)
 Çü ben göñlüm elinden bî-qarârüm
 Hazîn ü derdümend ü zâr u zârüm (938)

3. Yüklemin yerine göre cümleler

a. Kurallı cümle :

Bu resme dürlü dürlü söyler idi

Özin katı melâmet eyler idi
 Gehî zülfiyle sevdâyî olurdu
 Gehî hâliyle Hinde yol bulurdu (712-713)
 Gehî vaşına gönlini düzerdi
 Gehî firâkat ümîdini üzzerdi (717)

b. Devrik cümle :

Virelüm bir nefes gönül murâdın
 Alalum dünyânun her dürlü dâdın (809)
 Sürerler Hürmüz'i ol bâğ içinden
 Korumurlar hürîyi uçmağ içinden (813)
 Dökürsin gözleründen yaş diyü hûn
 Gezersin şamda bî-hîş u ğazal-hûn (892)

4. Anlamına Göre Cümleler

a. Olumlu cümle :

Gehî seyl bigi dökürsin yaşuñı
 Gehî taşlara dögürsin başuñı
 Gehî kuşlara düzersin şaffri
 Gehî nâle kılursın geh neffri
 Gehî bir kuşu kağırsın sürürsin
 Gehî bir kuşu ohırsın şorarsın (893-895)

b. Olumsuz cümle :

Şafâ bulmadı hergiz ol semen-ber
 Dahı varduhça oldı hâli bed-ter (865)
 Sarâya girmege hiç tâkatün yoh
 Tama çıkmaga gücün kuvvetün çoh (889)
 Cihânda üyümedük kimse kalmaz
 Senün gözleriñe hiç uyhu girmez (904)
 Ne bu gamdan gönül âzâd olısar

Ne andan hasta dil şekker bulısar
Ne gözüm ayrılır bu görklü yüzden
Ne gidiser hayâli uşbu gözden (662-663)

c. Soru cümlesi :

Ben ölürsem cihân ğam ıta mı
Felek benüm için mâtem ıta mı (667)
Geh ü bî-geh ıama ‘azmüñ nedendür
Bilemezem ki hergiz bu ne fendür (886)
Dimege yaramaz bu sözi ebsem
Utanmaz mısın iy bî-şerm-i ‘âlem (981)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM GÜL Ü HÜSREV'İN METNİ

I. METNİN KURULUŞUYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Arap alfabesinde bulunup da yeni Türk alfabesinde bulunmayan işaretler, harfler şöyle gösterilmiştir:

’ (Hemze)

Š š

Ħ ħ

Ĥ ĥ

Z z

Ş ş

Ž ž Đ đ

Ṭ ṭ

Z z

°

Ĝ ĝ

K k

Ñ ñ

2. Arapça ve Farsça kelimelerdeki aslî uzunluklar şöyle gösterilmiştir:

Â â

Û û

Î î

3. Fasçadaki “vav-ı ma’dule” ile yazılan kelimelerde bu harf, (ĥ^vâ) şeklinde gösterilmiştir.

4. Bugünkü imlâya uyularak özel isimlerin başında büyük harf kullanılmış, sonlarına getirilen ekler kesme (’) işareti ile ayrılmıştır.

5. Eserin mevcut iki nüshası; İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi T.Y. 9862 numarada kayıtlı nüsha (İ Nüshası) ve Paris Biblioteque Nationale, 313 numarada kayıtlı nüsha (P nüshası), bu sahada daha önce yapılan çalışmalarda uyulan ilmî kurallara göre karşılaştırılmış, nüsha farkları ayrıntılı olarak dipnotta belirtilmiştir.

6. Arapça ve Farsça kelime ve terkiplerin imlâsında, nüshaların harekeli olmasından dolayı özellikle Farsça vasıf terkipleri, *pâsubân*, *derdümend*, *yâdigâr* örneklerinde olduğu gibi devrin fonetiğine göre yazılmıştır. Hareksiz kısımlar da harekeli kısımlara kıyaslanarak okunmuştur.

7. Arapça ve Farsça kelimelerin ön ekleri ayrı, son ekleri ise bitişik yazılmıştır.

II. METNİN ARA BAŞLIKLARI*

Hâzâ Kitâbu Gül ü Hüsrev	202
Der-Tevhîd-i Bârî Subhânehu ve Te°âlâ °Azze Şânuhu	203
Tevhid-i Sâni Be-Şarîki'l-Muhâtaba	205
Münâcât Ve Kâsem Yâd Kerden Ve Âmirziş H'âsten Ez-Bâri Ta°âlâ °Azze Şânuhu.....	206
Der-Na°t-ı Seyyidi'l-Mürselîn ve Hâteme'n-Nebiyyîn İmâmü's-Sakaleyn Hâşe'î Hâşu Le°amrük Müşerrefü Teşrif-i Levlâk Müctebâ Müzekkâ Muhammed Muştafâ °Aleyhi Efdalü's-Şalavât.....	207
Der-Sebeb-i Nazm-ı Kitâb.....	208
Der-Ta°rif-i °Akl Gûyed.....	210
Âgâz-ı Dâsitân.....	211
Cem° Âverden-i Şâh-ı Kayşer Müneccimân u Feylesofânra Be-Ârzû-yı Ferzend ü Be-Uşturlâb Nazar Kerden-i İşân.....	213
Şâdumân Şoden-i Şâh-ı Kayşer Ve Taşadduk Kerden Be-Dervîşân.....	214
Resîden-i Haber ü Hücûm-ı A°dâ Ber-Memleket-i Rum Ve Süvâr Şoden Şâh-ı Kayşer.....	215
Şıfat-ı Gül-ruh Duhter-i Şâh-ı Hûzistân Ve Dîden-i Gül-Ruh Hürmüzra Der- Bâg u °Âşık Şoden-i Gül-ruh Ber-Hürmüz Ve Hasb-ı Hâl-i İşân.....	223
Şi°r.....	230
Hikâyet.....	230
Melâmet Kerden-i Dâye Gülrâ.....	232
Cevâb-ı Gül Be-Dâye.....	234
Cevâb-ı Dâye Be-Gül-ruh Ve °İtâbî Ve Melâmet-i O.....	235
Cevâb-ı Gül-ruh Be-Dâye.....	235
Perişân Şodeni Ez-Suhen-i Dâye.....	236
Müttefik Şoden-i Dâye Be-Gül-ruh Ve Reften Be-Da°vet-i Hürmüz ü Maḥrûm Bâz-ı Reften-i Dâye.....	237
Şi°r H'ânden-i Gül-Ruh Der-°İşk-ı Hürmüz.....	248

* Başlıkların yanındaki sayfa numaraları tenkitli metne aittir.

Hikâyet.....	248
Dîden-i Hüzmüz Gül-ruhrâ Ve °Âşık Şoden.....	249
Hikâyet-i Hüzmüz.....	251
Şi'r H'ânden-i Hüzmüz Der-Şohbet-i Gül-ruh.....	256
Şi'r-i Gül Der-Cevâb-ı Hüzmüz.....	256
Hikâyet.....	257
Bâz Şi'r H'ânden-i Hüzmüz.....	259
Hikâyet.....	259
Ameden-i Kâşîd Ez-Şâh-ı Sıpâhân Be-Cihet-i H'ûstârî-i Gül.....	261
İlçi Firistâden-i Kayşer Be-Hûzistân Ve Harâc H'âsten Ve Firistâden-i Şâh-ı Hûzistân Hüzmüza Be-Risâleti Der-Cevâb-ı O.....	271
Zârî Kerden-i Hüzmüz Ve Gül-ruh Der-Vidâ°-i Hem-Diger.....	273
Şi'r H'ânden-i Hüzmüz Der-°Aşk-ı Gül-ruh.....	283
Hikâyet.....	284
İbtidâ'-i Nâme-i Gül-ruh Der-Şikâyet-i Hicr ü Firâk.....	284
Der-Şîfat-ı Derdümendî Nümûden.....	285
Der-Şîfat-ı Dîvâneğî Ez-°Işk.....	285
Der-Şîfat-ı °Acz Nümûden.....	286
Der-Şîfat-ı Bed-Bahîfî.....	286
Der-Şîfat-ı Nevha Ve Zârî.....	286
Der-Şîfat-ı İntizâr Keşiden.....	287
Der-Şîfat-ı Giristen Ez-Derd-i °Işk.....	287
Der-Şîfat-ı Bî-H'âbî.....	287
Der-Şîfat-ı Bî-Şabrî.....	288
Şikâyet Kerden Ez-Çeşm.....	288
Şikâyet Kerden Ez-Dil.....	288
Der-Şîfat-ı Encâm-ı Nâme.....	289
Nevha Ve Zârî Kerden-i Hüzmüz Ve Reften Be-°Taleb-i Gül.....	289
Şi'r H'ânden-i Hüzmüz Der-Hasret-i Gül.....	301
Hikâyet.....	301
Şîfat-ı Bîmâri-i Gül ü Reften-i Hüzmüz Pîş-i Vey Be-°Tabibî Be-°İcâzet-i Şâh-ı Sıpâhân.....	304

Şi'r H'ânden-i Gül Der-Firâk-ı Hüzmüz.....	306
Hikâyet.....	306
Münâcât Ve Kâsem Yâd Kerden-i Gül Ve Zârî Kerden Der-Firâk-ı Hüzmüz.....	306
Şıfat-ı Bîmârî-i Cihân-Efrûz-ı H'âher-i Şâh-ı Sıpâhân Ve Reften-i Hüzmüz Be- Tabîbî-i Vey Ve °Âşık Şoden-i Cihân-Efrûz Ber-Hüzmüz Be-Yek-Nazar.....	318
°Azîmet Kerden-i Hüsev ü Gül-Ruh Bâ-Yârân Be-Taraf-ı Rûm.....	339
Şıfat-ı İntizâr-ı Şâh-ı Sıpâhân u Tamâmî-i Va°de-i Hüzmüz ü Peydâ Şoden-i Mekreş.....	342
Şıfat-ı Hased Bürden-i Hüsnâ Ber-Gül-ruh u Mekk Sâhten.....	346
Şıfat-ı Güm-Şoden-i Gül-Ruh Der-Sarây u Taleb-Kerden-i Hüsev Gülrâ Vü Nişân Dâden Ez-Kenîzek-i Hindî Hüsnârâ Ve Giriftâr Şoden-i Hüsnâ Ve Vâkı°âeş.....	353
Şi'r H'ânden Hüsev Der-Hasret-i Gül.....	361
Rast Kerden-i Hüsev Keşîrâ Vü Refter Be-Cânib-i Mağrib ü Dîden °Acayibhâ-yı Deryâ.....	368
Üftâden-i Şandûk-ı Gül Be-Vilâyet-i Türkistân Ba°d Ez-Yek Mâh u Giriften Şayyâd-ı Mâhî Şandukrâ.....	378
Âgâz Kerden Gül-ruh Ber-Nibişten Nâme Ber-Pîş-i Hüsev.....	395
Tercî°	396
°Azîmet Kerden-i Gül ü Hüsev Ez-Çal°a-i Tirmid Be-Cânib-i Rûm Bâ-Cem°iyyet-i Tamâm ü Leşker.....	417
Şıfat-ı Vefât Yaften Hüsev ü Gül Ve Hâtîme-i İşân.....	422
Nişesten-i Cihân-Gîr Ber-Taht-ı Bâzişâ Ve Naşîhat Kerden-i Kayşer Ve Vefât Kerdeniş.....	429
Hâtîmet-i Kitâb.....	432

III. TENKİTLİ METİN

HÂZÂ KİTÂBU GÜL Ü HÜSREV

1b	Allahu Veliyyü't-Tevfik Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün	
	1 Dilerseñ redd-i şeytâni'r-racîmi	Di <i>bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîmi</i>
	2 Pes andan soñra çün <i>el-ḥamdü li'llâh</i>	Diyesin kör ola iblîs-i bed-h'âh
	3 Ki <i>Rabbi'l-âlemîn</i> ol vü 'Alîm ol	<i>Zünûb</i> ehline <i>Raḥmân ü Raḥîm</i> ol
	4 Aña dimek sezâdur <i>Mâlikü'l-yevm</i>	Ki <i>aḥz</i> olmuş degüldür hiç aña nevm
	5 Gider şekki derûnuñdan yakîn ol	Ḥaḳîkat bil ki î mân ol vü <i>dîn</i> ol
	6 Çü oldur çamuya Ma'bûd u lâ-bûd	Anuñ çün oḥunur <i>ıyyâke na'bûd</i>
	7 Dilerseñ kör ola dîv-i la'îni	Ve <i>ıyyâke</i> di andan <i>nestê'îni</i>
	8 Çü <i>iḥdinâ's-şırâta'l-müstaḳîmi</i>	Diyüben eyledüñ redd ol racîmi
2a	9 Geçüp şekden irişdüñse yakîne	<i>Şırât</i> ardınca oḳı <i>ellezîne</i>
	10 Eger göñlüñde yoğ ise lem u lim	Hoş eyitgil ki <i>en'ante'aleyhim</i>
	11 Kimüñ kim göñli vaḥdâniyyete seyr	İde şıgmaya aña fikret-i <i>gayr</i>
	12 Dilerseñ olmayasın ehl-i <i>mağdûb</i>	Dürüş işüñde koma hiç ma'yûb
	13 Dilerseñ silesin iblîs dâmın	<i>'Aleyhim çün vele'd-dâllîn âmîn</i>
	DER-TEVHÎD-İ BÂRÎ SUBḤÂNEHU VE TE'ÂLÂ 'AZZE ŞÂNUHU	
	14 Söze andan eyledüğüm ola sâz	Ḳılalum Tañrı adını ser-âğâz
	15 Ki Ol'dur Ḥalîḳ-ı kevn ü mekân Ol	<i>Hudâ-yı vaḥş</i> u ḫayr u ins ü cân Ol
	16 Hem Ol'dur kim bu 'aḳlı var kıldı	Daḫı hem 'aḳla naḳlı yâr kıldı
	17 Tûrâbın Âdem'üñ kil eyleyen Ol	<i>Halîl</i> için odı gül eyleyen Ol
	18 Gehi kıılır yanar odı gülistân	Gehi deryâda gösterür beyâbân
2b	19 Şadef karnında yağmuru kıılır dür	'Ademden şun'la eşyâyı dürüdür
	20 Ḳuru gevdeye cân virüp yüridür	Aña hem <i>hil'at</i> î mân-ı berfidür
	21 Arudan bal çamışdan şekker eyler	Ḳuru ağaçda ḫelvâ-yı ter eyler
	22 Birine şu içinde gösterür yol	Birisin şuda gark iden girü Ol
	23 Şabâ yilini kıılır 'anber-efşân	Ki kııla sünbülüñ zülfin perîşân
	24 Gehi yirde kııla ferrâşkârı	Gehi suda kııla naḳḳâşkârı
	25 Baḳırdan 'anber eyler çûbdan 'üd	Ki her birisidür bir dürlü maḳşûd

1b Besmele vezne uymadığı halde metinde harekelidir.

2-13 Fâtiha, 1-7

14a Vezin tutmuyor.

	26	Be-gâye balıga şun [°] i nişânı	Virüpdür cevşen ü ber-güstüvânı
	27	Kimisin câha çehden iriren ol	Kimisin baht u câhından süren ol
	28	Birin ferşden çiharmış fevk-ı °arşa	Birin °arşdan biraħmıř taht-ı ferşe
	29	Şıfâtı <i>Ķul hüva'llâhu Eħad</i> dür	Ķaķıķat ol <i>ħod Allâhu's-Şamed</i> dür
3a	30	Çü <i>lem yelid velem yüled</i> didüm ben	<i>Velem yekün lehu küfüven Eħad</i> sin
	31	Ṭanuħdur <i>Zâtına mecmû[°]-ı eşyâ</i>	Yaradılmış temâmet zîr ü bâlâ
	32	Deñiz қа [°] rında vü ĥârâ içinde	Virür bir Ķurtcuġaza rızķı ġünde
	33	Ne vardur <i>Zâtına anuñ bidâyet</i>	Ne tañına ser-encâm u nihâyet
	34	Zihî evvel ki yoħdur ibtidâsı	Zihî âħir ki yoħdur intihâsı
	35	Zihî ĥâzır ki <i>Zâtı bî-nişândur</i>	Zihî Ķâdir ki milki câvidândur
	36	Ne anuñ evvelini kimse görmüş	Ne pâyânına °aķl u fehm irişmiş
	37	Ne söylersin ne evvel yâ ne âħir	Ne şorarsan ne bâtn yâ ne zâhir
	38	Bulına evvel ü âħir zamânda	Görine zâhir ü bâtn mekânda
	39	Çü anuñ yoħ mekânı vü zamânı	Nicesin bulası bularda anı
	40	Biz andan iraq u yahın bize Ol	°İnâyâtı vü fazlı bî-ħad ü bol
3b	41	Kemîne bendesi gerdân felekdür	Kehîne çâkeri ins ü melekdür
	42	Bu ay u ġün ü yılduzlar ser-â-ser	Gice ġündüz dükeli anı ister
	43	Te°âla'llâh ve iy va'llâh ki Ķaķ'dur	Ki dâyim fikri dillerde sebaķdur
	44	Nite başabilür şolin u sağın	Ķarınca Ķarañu gice ayaġın
	45	Ķulnuñ n'itdüġin Ol nite bilmez	Bilür illâ ki sırrın fâş Ķılmaz
	46	Nice ġüm-râhı ehl-i râh eyler	Kim ehl-i râh iken ġüm-râh eyler
	47	Kimine rûzî Ķılmışdur sa°âdet	Kimine Ķismet itmişdür şekâvet
	48	Ezelden kime virdi nûr-ı ĩmân	Ebed Ķodı kimine küfr ü tuġyân
	49	Bu tesbîħ oħur u Ķılır namâz ol	Ķamunuñ tâtinden bî-niyâz Ol
	50	Cihân ĥalkı Ķamu aġyâr olursa	Ve ger kâfirler ĩmâna ġelürse
	51	Bu ma°nide aña sûd ü ziyân yoħ	Yaķın bilgil ki bu sözde ġümân yoħ
4a	52	Kime kim ol virür ise sa°âdet	Ziyân itmez aña cürm ü cinâyet
	53	Sa°âdetden anuñ kim behresi yoħ	Nice gerekse Ķılsun tâtati çoħ
	54	Ne nuķ ile beyân ide bu ġüftâr	Anuñ luķfını kim ola sezâ-vâr
	55	Ķudâyâ gerçi kim a°mâlümüzden	Münezzehsin be-küllî ĥâlümüzden

29-30 İhlâs, 1-4

30b Bir hece fazla olarak harekelidir.

56 Velîkin bilmezüz iy luftî gâyet Naşbimizü 'inâ mı ya 'inâyet
57 Hele gerçi ki şâdî gerçi gâmdur Kerîmden ne gelür ise keremdür

TEVHÎD-İ ŞÂNÎ BE-TARÎKÎ'L-MUHÂTABA

58 Hudâvendâ ki bînâsın vü dâna Ne kim 'âlemde var penhân u peydâ
59 Kâmu peydâ senüñ hükümüñde maḥkûm Kâmu penhân senüñ 'ilmüñde ma'lum
60 Mişâlüñ yoḥ nazîrüñ yoḥ Şamed'sin Şerîküñ yoḥ şebîhüñ yoḥ Eḥad'sin
61 'Alîm ü fikret ü eḥâm sensin Kerîm ü Vâhib-i in'am sensin
4b 62 'Aṭûf u Mâlikü'l-mülk ü Ḥakîm'sin Ra'ûf u hem Raḥîm ü hem 'Alîm'sin
63 Kâdîm ü Kâdir ü Quddûs u Dâna Kâviyy ü Nâsır u Ḥayy u Tüvânâ
64 Muṭabbak uşbu ferşi döseyen sen Mu'allak çarḥı aña koşayan sen
65 Kâmu penhânı bakmadın görürsin Kâmunuñ kesmedin rızqın virürsin
66 Yeşerse kudretüñde tañ mıdur huşk Taşı pîrûze kılırsın kanı müşk
67 Dün iltürsin ü gündüz getirürsin Gün iltürsin ü yıldız getirürsin
68 Ḥakîkat Şânî'isin kâyinâtuñ Mu'ayyen mübde'î zât u şifâtun
69 Çemende lâle vü gül bitürürsin Hezârân serv ü sünbül bitürürsin
70 Yañağın güllerüñ ḥamrâ kılan sen Aña bülbülleri şeydâ kılan sen
71 Birin 'izzetlü birin ḥ'or idersin Birisin mâr u birin mûr idersin
72 Tamâmet ins ü cinn ü cân Senüñdür Dükeli bende vü fermân Senüñdür
5a 73 Ḥakîmâ zî-'aceb ḥikmetlerüñ var İñen çoḥ râḥat ü miḥnetlerüñ var
74 Kime luḥfuñ irişdi oldı şâdân Kime ḫaḥruñ tûş oldı ḳaldı nâlân
75 Kiminüñ mâlınuñ yoḥdur kıyâsı Kimisi pul daḥı bulmaz şayası
76 Kimi taḥt üzre urmuş başına tâc Kimi ayaḥda ḳalmış ḥalka muḥtâc
77 Kimisi aṭlas u dîbâya batmış Kimi taş yaşdanup topraḳda yatmış
78 Kimi şehd ü şeker yiyüp geyürenḥ Kimisi aç yürir yalın yalıncaḥ
79 Kimi bir dâne ye iki bükilür Kiminüñ taşmış anbârı dökilür
80 Keliçeyi kimi biryân ile yir Kimi bir loḳma yüz biñ ḳan ile yir
81 Kimi 'ilmiyle yirden göge uçmuş Kimi cehliyle şankim yire geçmiş
82 Kimisi ırte gice şâd u ḥandân Kiminüñ ḥaşret ü derdi firâvân
83 Kiminüñ ayağına yüz ururlar Kimini degme yirde yüz ururlar
5b 84 Kimisi dün ü gün 'ıyş ü ṭarabda Kimisi dâyimâ renc ü te'abda
85 Kimi yüz derd ile bir loḳma bulmaz Kimi ḥâzır yir ü şükrini ḳılmaz
86 Kimisi 'ömr sürmüş dâdın almış Murâda irmedin kimisi ölmüş

	87	Kiminiñ varlığını ıışk almış	Kilimin şuya cânın oda şalmış
	88	Kimisi dâyimâ vaşl ile hurrem	Kimi içinde furkat derdi mudgam
	89	Kimisi şerbet-i vaşl eylemiş nûş	Kimi furkat meyinden mest ü medhûş
	90	Kimi fâriğ kimisi derd ilen zâr	Kimi şîhhatde kim rence giriftâr
	91	Bulnur degme biri bir ʻamelde	Kimi zîkr ü kimi tûl-i emelde
	92	Ne hâilense miskîn ibn-i Âdem	Geçürür ʻömrini gangîn ü hurrem
	93	Bularuñ eñ keminden kemterem ben	Mükemmeldür bular vü ebterem ben
	94	Necât istemege yüzüm yok	Faķîrem zîrâ bigüm ü yüzüm yok
6a	95	Hâķîkat bilürem ʻâşî kulam ben	Devâ bu derde nicesi bulam ben
	96	Saňa lâyıķ benüm ne tâʻatüm var	Ne bir tâʻatde geçmiş sâʻatüm var
	97	Hatâ ehliyem ü gufrân dilerem	Ki sayrular hâķîmlerden diler em

MÜNÂCÂT VE KASEM YÂD KERDEN VE ÂMİRZİŞ HʻÂSTEN EZ-BÂRÎ TEʻÂLÂ ʻAZZE

ŞÂNUHU

	98	Îlâhî ʻizzetüñçün hürmetüñçün	Dahı luḫ u celâl u kudretüñçün
	99	Derûndan derdümend âhı hâķiçün	Saňa togru varan râhı hâķiçün
	100	Dükeli enbiyâ cânı hâķiçün	Velîler şıdk u îmânı hâķiçün
	101	Şafıyyuʻllâh Âdem şafvetiçün	Nebiyyuʻllâh Şîtʻüñ daʻvetiçün
	102	Neciyyuʻllâh Nûḫʻun daʻvetiçün	Halîluʻllâh ķurbı hilyetiçün
	103	Kelîmuʻllâh münâcâtı hâķiçün	Mesîhʻüñ zühd ü taʻâti hâķiçün
6b	104	Nebî İsmâʻîlʻüñ cânı hâķiçün	Anuñ ķurbânı vü ķanı hâķiçün
	105	Dahı İshâķ u Yaʻķubʻuñ hâķiçün	Dahı İdrîs ü Eyyûbʻuñ hâķiçün
	106	Süleymân hâtimi ismi hâķiçün	Anuñ ressâmı vü resmi hâķiçün
	107	Hudâyâ Yûsufʻuñ hüsni hâķiçün	Atası Yaʻķubʻun ḫüzni hâķiçün
	108	Habîbullâh-ı ķurbâ vuşlatiçün	Hem anuñ fursatiçün nuşretiçün
	109	İki yanında dört yârı hâķiçün	Anuñ aşhâb u enşârı hâķiçün
	110	Yolunda yalın olan başlar için	Senüñ korḫundan aḫan yaşlar için
	111	Rızâñı isteyen gönüller için	Gönülden zikrüñ iden diller için
	112	Yuḫaru günbed-i aʻzâm hâķiçün	Aşağa Kaʻbe vü zezem hâķiçün
	113	Seni iḫlâş birle bir bilençün	Senüñ ııskuñ odına yaḫılancün
	114	Muʻallâ bu feleklerüñ hâķiçün	Müzekkâ hem meleklerüñ hâķiçün

7a	115	Atasuz anasuz ma°şûmlar için	Murâda irmedük maħrûmlar için
	116	Esîrûñ baġrınıñ başı ħaķiçün	Ġarîbüñ gözinüñ yaşı ħaķiçün
	117	Ĥabîbüñe gelen sözler ħaķiçün	SeĤerde aġlayan gözler ħaķiçün
	118	Kelâmuñı ohıyan diller için	Yanan Şevk ile cân u diller için
	119	Yoluña cânı terk iden ħaķiçün	Göñül °ıŐkuña berk iden ħaķiçün
	120	Mu°azzam zulmet ü nûrûñ ħaķiçün	Müşerref Beyt-i Ma°mûr'ıñ ħaķiçün
	121	SeĤer-ĥîz evliyânuñ ĥürmetiçün	Dahı ihyâ tutanlar ĥizmetiçün
	122	Senüñçün kılmın tâ°at ħaķiçün	Hem ol tâ°atdaġı sâ°at ħaķiçün
	123	Ķapuñda aġu içinler ħaķiçün	Ķapuñda nâzı geçenler ħaķiçün
	124	Diricek cism ivünden raĥtını cân	Refik eyle bize tevfik-i îmân
	125	Ol ohdın kim Ķopa rûz-ı kıyâmet	Kişiye aşşı kılmaya nedâmet
7b	126	Bu <i>Tutmacı</i> 'ya luĤ eyle kerem kıl	Anuñ noĤŐânına fazluñı zam kıl
	127	Güneĥkâram güneĥkâram güneĥkâr	Ķılubdur cânuma zaĥm-ı güneĥ kâr
	128	Ķatı bî-tâĥat ü ġâyete za°ifem	Ĥayrdan bî-nevâ Şerre ĥarîfem
	129	Yürimedüm ħaķiçün bir Ķadem yol	Velîkin Şerre sa°y itdüm iñen bol
	130	Güneĥlerüm benüm ger fâş olaydı	Cihân halkı °acâyibe Ķalaydı
	131	Bu resme zindigâni kim benüm var	Ķabül itmeye kendüzine küffâr
	132	Müsülmenlik yolında key Ķatı süst	Velî °işyân yolına çâbüĥ ü çüst
	133	Bu nefis elinde °âciz ĶalmıŐam ben	Ne dirlikdür bu Şankim ölmüşem ben
	134	Bu derd ile egerçi bî-Ķarâram	Velîkin fazluña ümîdvâram
	135	Ne var çoġ ise yâ Rab bende °işyân	Ķılur bir râĥmetüñ biñ derde dermân
	136	Çü gördüm rahmete lâyık içüm yok	Saña yüz tutdum ayruĥ bilişüm yok
8a	137	Ķabül idici sensin her du°âyı	Ġanî kıl raĥmetüñle bu gedâyı
	138	<i>İlâhi ente Ĥâdıyi'l-muĥıllîn</i>	<i>Aġisnâ yâ ġıyâŐe'l-müŐteġisîn</i>
	139	İ göñül bekle emrinde vefâyı	Őeffi° olmaĥ dilerseñ Muştafâ'yı

DER-NA°T-I SEYYİDİ'L-MÜRSELÎN VE ĤÂTEME'N-NEBİYYÎN İMÂMÜ'S-ŐAKALEYN

ĤÂŐE'L-ĤÂŐU LE°AMRÜĶ MÜŞERREFÜ TEŞRÎF-İ LEVLÂĶ MÜCTEBÂ MÜZEKKÂ

MUĤAMMED MUŞTAFÂ °ALEYĤİ EFDALÜ'Ő-ŞALAVÂT

140	Resül ol Seyyîd-i evlâd-ı Âdem	Şeh-i peyġamberân u Fahr-i °âlem
141	BeŐîr ü hem nezîr ü hem emîn Ol	Őeffi° ü Raĥmeten lil-°âlemîn Ol

138 “Allahım Sen sapanları hidayete erdirensin
Ey yardım dileyenlerin yardımcısı, bize medet et.”

- 142 Mu'allâ Muştafâ vü müctebâdur Emîn ü hâş u maḥbûb-ı Hudâ'dur
 143 Tamâmet 'ilm-i Hâlık evvel âhir Zamîrinde anuñ olmuşdı zâhir
 144 Ol idi cümle 'âlemlere ser-tâc Degüldi ohuyup yazmağa muhtâc
 8b 145 Ne 'âlem var idi dahı ne âdem K'ol idi bende-i Hallâk-ı 'âlem
 146 Bulup *küntü nebiyyen* den işâret Cihâna geldi ol kân-ı sa'âdet
 147 Gelince bu mekâna lâ-mekândan Kâdem başmışdı yire şad hezârân
 148 Kâdem başduğı topraklardan ol Hâk Yaradubdur bu peygamberleri hâk
 149 Çü oldı ayağı tozı sirişte Sücûd eyledi yüz 'âlem ferişte
 150 Yakın bilmez iseñ kim kimdir ol hâk Hâkîkat bil ki oldur Âdem-i pâk
 151 Ne Âdem var idi ne hod Süleymân Ki evvel âhir ol kılurdı fermân
 152 Çü Oldur Şâh-ı dârü'l-mülk cânâ Deger bir kılu pes iki cihâna
 153 Mu'ayyendür kim anuñ mu'cizâtı Nigûsâr eyledi Lât u Menât'ı
 154 Dil ile medḥ idemez anı âdem Ki medḥ idüp durur Cebbâr-ı âlem
 155 Muhammed müşfik-i dünyâ vü dîndür Şefî-i evvelîn ü âhirîndür
 9a 156 Cihânı tîre kılmış idi küffâr Anuñ nûrıyla rûşen oldı iy yâr
 157 Su'âliyle çü 'ilmüñ *şehridür* Ol Nite bulaydı kâfirler aña yol
 158 Aña vü âl u aşhâbına cânâ Selâm u âferin olsun firâvân
 159 Kerem kıl yâ Nebîya'llâh kerem kıl Be-ğâyet derdümendem baña em kıl
 160 Elüm tutmazsañ iy kân-ı şefâ'ât Ğarîk ider beni deryâ-yı zellet
 161 Esirge görüben bu derd ü âhi Ki Sensin 'âşîler puşt u penâhi
 162 Senüñ teşrîfüñ iy hürşid-i tâbân Haber virmedi çün Mûsâ'yı 'İmrân
 163 Gör imdi mu'cizüñ neyledi anı Didi *irnî* işitdi *len-terânî*
 164 Mesîḥ itdüğiçün Seni i'lâm Yili oldı nefis enfâsı mâ-dâm
 165 Ne rence ohusa olur idi key Du'âsı kılur idi meyyîti hay
 166 Bularuñ 'izzetiçiçün i maḥdûm Şefâ'atden beni eyleme maḥrûm

DER-SEBEB-İ NAZM-I KİTÂB

- 9b 167 Çü gördüm faşîhân-ı zamâne Ki gelmiş bizden ilerü cihâne
 168 Hezârân dürlü ma'nîler dimişler Firâvân şehd ü şekkerler yimişler
 169 Dimişler çoh ma'ânî-yi dekâyık Kimisi hikmet ü kimi hâkâyık

146 a "Hz. Âdem ruh ile ceset arasında iken ben *Peygamber idim*" El-Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ ve Müzilü'l-İlbas*, C.2, Beyrut 1352, s.129.

157 a El-Aclûnî, a.g.e., C.1, s.203.

163 b "Bana göster", Ayette geçen aslı "erinñ" dir. "Beni göremezsin..." El-A'raf, 143.

	170	Çü dirmişler cihândan raht-ı yârı	Çomışlar her biri bir yâdigârı
	171	Ki dillerde hemîşe añılalar	Anuñla tâ ebed bâkî qalalar
	172	Huşuşâ <i>Ahmedî</i> bu ‘aşr içinde	Süleymân’dur meselde kaşr içinde
	173	<i>Sikender-nâme</i> ‘si ‘ıkd-ı güherdür	Cevâhir kânı vü pür-sîm ü zerdür
	174	Bu da‘vîde ol ulu pehlevândur	Süvâr-ı ma‘nî vü şâhib-ı kırândur
	175	Cihândan Hâk vücûdın kılmasun kem	Ki oldur şî‘r içinde kuṭb-ı ‘âlem
	176	Daḥı bir <i>Şeyhoğlu Mustafâ</i> ’dur	Ki sözi kamu sözden murtażâdur
10a	177	Düzüp durur güzîn mânend-i Cemşîd	Cihânda tâze ter çün câm-ı <i>Hurşîd</i>
	178	Düzüpdür <i>Kıssa-i Yûsuf</i> daḥı hûb	Laṭîf ü nâzûk ü zîbâ vü maḥbûb
	179	İkisi birbirinden hûb u terdür	Ki sîm ü zerden anlar hûb-terdür
	180	Ne söz kim dimiş ise ol ser-efrâz	Çamu şîrîn ü şengül dürr ü şehnâz
	181	Cihândan Tañrı anuñ sâyesini	Kem itmesün vü hem pîrâyesini
	182	Süvâredür bular meydân içinde	Gehi cilve gehi cevlân içinde
	183	Bularun ile bile kâr u zâre	Gem bağlaymaz her kem süvâre
	184	Bu miskîn ü za‘îf ü kem-bîdâ‘at	Çü qanda buldı anca istiṭâ‘at
	185	Ki karşına ura bunların lâf	Nite atlas toḥıya bûriyâ-bâf
	186	Velî çün bu hünerden rengi vardı	Biraz anuñ için âhengi viridi
	187	Ki söyleyidi ‘aklı erdügince	Ma‘ânî hâtıra yol virdügince
10b	188	Muvâfîk düşmez idi bir hikâyet	Ki yînilikte olaydı bidâyet
	189	Çü giçdi yıl gibi ‘ahd-i cüvânı	Dile gelmedi bu râz-ı nihânı
	190	Bu kez kim pîrligüñ vaḳti irişdi	Ṭabî‘at oldı serd ü vaḳti geşdi
	191	Anı hod hoş bilür erbâb-ı dâniş	Nite olur bu demde işlenen iş
	192	Taḳâza böyle qaldı çünki taḳdîr	Nite mâni‘ ola taḳdîre tedbîr
	193	Bunuñ üsdine geçdi hayli eyyâm	Hikâyet bulmadum bâri ser-encâm
	194	Çatında var idi bir hoş kitâbum	Yine hem andan oldı fetḥ-i bâbum
	195	Sözi cân-perver özi şûh u şengül	Ṭadı şîrîn ü adı <i>Hüsrev ü Gül</i>
	196	Şekerden düzmiş anı <i>Hoca ‘Attâr</i>	Müzeyyen reng ü bûy ile çü gülzâr
	197	Bir atlasdur cevâhîrle muraşsa‘	Degül benüm sözüm bigi muraḳḳa‘
	198	Velîkin tercüme itmege imkân	Yoğ idi kim görüp merd-i sühan-dân
11a	199	Buñanıban tütandı anı maḥsûb	Çıyâs itdüm ki hem düşmez idi hûb
	200	Çü gördüm andağı terkîb ü şan‘at	Gelicek Türkîye düşmezdi oñat

	201	Düşüp nâ-çar efsâne soñına	Ma'ânî kisveti ile boyına
	202	Yeşil atlas geyürüp gülsitâni	Getürdüm cilveye bu dilsitâni
	203	Diger-gûn itmedüm şeyhüm nihâdın	<i>Gül ü Hüsrev</i> kodum ben dahı adın
	204	İlâhâ Şâni'â Perverdigârâ	'Alimâ vü Hâkîmâ Perverdigârâ
	205	Bilürem haddümi kim füşhatüm yoh	Feşâhat vir baña kim rahmetüñi çoh
	206	Zamîr âyînesin kılgıl murabbâ	Ki ola her küdüretten muşaffâ
	207	Derûna ma'ni-i bekr eyle ilhâm	Ki yol bulmaya aña fikret-i hâm
	208	Göñülde rûşen eyle bir çırağı	Ki ne şarkî ne garbî ola yağı
	209	Dahı bir söz ki kıldum ibtidâ uş	Sen irür intihâya hurrem u hoş
11b	210	Göñüllere anı maqbül eyle	Dükeli ta'neden ma'zül eyle
	211	Ma'ânîsin bülend-avâze kılgıl	Cemâliyle cihânı tâze kılgıl
	212	Cemâlini mübârek kıl cihâna	Kemâlini huçeste ohıyana
	213	Göñül dercine kıl dürr-i şeb-efrüz	Hıred gözine rûşen eyle çün rüz
	214	Gözinden müdde'fnüñ dür eyle	Başîret ehline pür-nür eyle
	215	Ğaraz ehline vir inşâf yâ Rab	Ki 'aybumuzda depretmeyeler leb
	216	Çamu maḥlûk 'aybıyla revândur	Ki bî-'ayb ol Hudâ-yı Ğayb-dân'dur
	217	Cihân içinde dürlü âdemi çoh	Velî benden kemi vü kemteri yoh
	218	Menem çün çamudan ednâ vü echel	Özüm yig sizedüm dahı muḥalḥal
	219	Er oldur kim erüñ 'aybını örte	Er ol degül ki dâyim Perde yırtı
	220	Ben ol kişiye hergiz er dimezem	Cihan içinde anı var dimezem
12a	221	Ki kendü 'aybı görünmez gözine	Urur ayruḥlaruñ 'aybın yüzine
	222	Aḥî 'aybuñ başuña dişür iy kör	Aşurur bahma kendü 'aybuñı gör
	223	Sen evvel nefsuñi kıl ta'neden pâk	Pes andan ta'ne ur ayruğa bî-bâk
	224	Çü sensin ilk ta'nile mülevves	Pes itme ayruğa ta'n iy muḥanneş
	225	Belî olur ise bir yâr-ı müşfik	Ki bir kaç yirde göre nâ-muvâfik
	226	Eger olur ise işlâha imkân	Düzedi vire vü eyleye ihsân
	227	Elinden gelmeyincegez dilinden	Kişi incitmeyicek ola aḥsen
		DER-TA'RİF-İ 'AQL GÜYED	
	228	Elâ iy reh-nümâ-yı ehl-i bîneş	Ser-â-ser aşl-ı râ'y-ı âferîneş

204 b Vezin hatalıdır.

208 b Nûr, 35

228 "Ey basiret ehlinin yol göstericisi
Bütün yaratıkların görüşlerinin kaynağı"

	229	Ḥaḳıḳat cümle insâna şeref sen	Müşerref senden oldu cân ile ten
	230	Eger sen olmayayduñ kim olaydı	Nişân ol bî-nişândan kim alaydı
12b	231	Ḥaḳıḳat cümle ‘ilmüñ aşlı sensin	Tamâmet cins ü nev‘üñ faşlı sensin
	232	Çü sensin ḳamulara kâr-ı fermây	Senüñle rüşen oldu aşlı her rây
	233	Bugün ‘âlî tutıban himmetüñi	Bu fi‘le rast eyle niyyetüñi
	234	Bu bağun gülsenin ḳıl tâze vü ter	Havasın ‘üd u müşkle mu‘aṭṭar
	235	Dönüp ‘üdfî benefşe kisvetini	Çü zinccfr ile lâle hil‘atini
	236	Ṭonını ergavânuñ kırmızı biç	Alup gonca lebinden câm-ı Cem iç
	237	Açıldı çün reyâhîn reng-ber-reng	Niçün sin sen çü gonca zâr u dil-teng
	238	Demidür çünki açıldı kızıl gül	Çü bülbül kılasın âvâz-ı gulgul
	239	Söze gel kim şeref âdemde sözdür	Nite kim şüretüñ varlığı gözdür
	240	Söz ile adıdur bâkî vü fânî	Olısar ‘âḳıbet girü ḳalanı
	241	Sen andan ilerü kim maḥv olasın	Gide bu tazeliğüñ pes şolasın
13a	242	Gerek kim düzesin bir ‘ışḳ-nâme	Teferrücgâh idesin hâş u ‘âme
	243	Çü senden şofıra ḳala bu nihâduñ	Anuñla tâ ebed aña aduñ
	244	Ola kim biñde birinüñ du‘âsı	Ola bir dürlü derdüñüñ devâsı
	245	Niceme kim dimişlerdür besî söz	Ḳulağ işitmedük ü görmedük göz
	246	Cihân içinde ‘ilm ile ‘amel yoḥ	Zi gönül k’anda hiç ṭul-ı emel yoḥ
	247	Ne söz ola kim ol söylenmedükdür	Ne fi‘l ola kim ol eylenmedükdür
	248	Bu miskin daḥı güci yitdügince	Ma‘âni ‘âḳla ḳuvvet itdügince
	249	Refik olursa Ḥaḳ’dan bize tevfiḳ	Sühûlet birle cem‘ ola bu tefrik
	250	K’ola kim gideribenüñ dūçarı	Bir arada birikdüren dü yârı
	251	Ola kim bizni daḥı ol Hudâvend	İrüre aña k’olduḥ arzumend
	252	Ki her şahşun murâdını viren ol	Gönüller seyri sırrına iren ol
13b	253	Bizüm ü cümle maḥlûḳuñ du‘âsın	Ḳabûl eyleye ger dir iseñ âmîn

ÂĠÂZ-ı DÂSİTÂN

254	Çü başlaruḥ söze iy merd-i ‘âḳıl	Ḳulaḥ tut diñle cândan gör nedür dil
255	Ki bundan ilerü devrân içinde	Bu zîbâ çetr ü bu eyvân içinde
256	Var idi bir şeh-i pîrüz-aḥter	Cihân ḥükmüne münḳâd u musaḥḥar
257	Firâvân ni‘meti vü milketi çok	Çerisi bî-şumâr u düşmeni yoḳ
258	Sikender aşlı vü Cimsîd-sîret	Şanavber ḳaddi vü ḥurşîd -şüret
259	Ne araya kim ol şeh azm iderdi	Öñince piş-revi ḥadden giderdi

	260	Cihâna çün Sikender şâh idi ol	Çamu şeh yıldız illâ mâh idi ol
	261	Tamâmet berr ü bahri tutmuş idi	Çamu şehirlerden üni ötmüş idi
	262	Deñizde bir cezfire var idi <u>hûb</u>	Şehüñ andaydı mâlı genci mahsûb
14a	263	Binâ kılmışdı anda °âli eyvân	Ki boynını egüp bahardı keyvân
	264	Ol eyvân kubbesi üstinde <u>hüsrev</u>	Muraşşa° bir hümâ düzmişdi pür-đav
	265	Şanasın çarh ile olmuşdı hem-râz	Yahud nesreyn ile kılordı pervâz
	266	Yılıuñ üç ayı anda olur idi	Pes andan şofıra tahtına gelürdi
	267	Oturup şâh-ı °âdil dâd iderdi	Şehâvetle gönüller şâd iderdi
	268	Cihân olmuşdı ser-tâ-ser muţfi°	Mesih-âyın ü Rûhu°llâh seff°i
	269	Anuñla <u>hurrem</u> idi kişver-i Rûm	Eger adın şorarsañ Kayşer-i Rûm
	270	Çü °adlı ü dâd idi ol şâha pîşe	Yine °adlı idi buyruğı hemîşe
	271	Şunuñ bigi kılordı °adlı ilen dâd	Ki halk olmuşdı andan şâkir ü şâd
	272	Çoyun kurd ile olmuş idi dem-sâz	Bile uçarlar idi kaz ile bâz
	273	Anuñ °adlıyle cümle it ü tavşân	Biri biriyle dost idi câna cân
14b	274	Tavuğ yavrisını kıymaz idi hil	Yılan u lekkek olmuşdı bile il
	275	Çetük sıçan ile olmuşdı hem-dem	İderdi hi hce turgaya emsem
	276	Çaraca kazı kovmaz idi şahin	Uşandurmaz idi tûrnayı laçin
	277	Eger tıfl bir taşt ile altun	Götürüben gezeydi dün eger gün
	278	Yoğ idi il içinde bir dil-âver	Ki şoraydı bu hâkister mi ya zer
	279	Şabâ yılı eser ise şabâhın	Gülüñ kaymazdı başından külâhın
	280	Nice var ise yilde kuvvet ü zor	Ayağ altında olmaz idi bir mûr
	281	Alaydı şâdılıkdan halk hisşe	Ki ödünç ele girmez idi guşşa
	282	Anuñ °adlı ilen mecmu°-ı °âlem	Şanasın kim behiştd oldu vü hurrem
	283	Be-gâyet °âlî-himmet şâh idi ol	Gedâya luţfı var idi ifnen bol
	284	Hak ol şâha ola her yirde yâver	Ki devrinde ola derviş-perver
15b	285	Eyü halkuñ kime vardur ziyânı	Çü türküñ yoh bârî şîrin zebânı
	286	Özüñe °âdet idüp nûr-ı dîde	Cihânı bende eyle zer-hurîde
	287	Cihânda ol durur şâh-ı girâmî	Ki °adlı ile çıkara nîg ü nâmı
	288	Şular kim söz binâsını komuşlar	Bu temşîli ifnen zîbâ dimişler
	289	Tevâzu° pâdişâhlardan uşıldür	Gedânuñ hod hemîşe işi oldur

277a Vezne göre eksiktir.

286b hurîde, metinde hareketlidir.

	290	Şeh-i Kayşer key °adl ü dâd yiridi	Yoğ idi zulmi °adl ü dâdı vardı
	291	Şunuñ bigi kııurdu °adl u dâd ol	Ki ulu kiçi eydürdi ki şâd ol
	292	Anuñ °adlınden idi fitne der-h ^v âb	Nite kim baħr-ı cûd ileydi ğark-âb
	293	Mâlından genc-i Kârûn şadakaydı	Ķapusında anuñ bir ħalkaydı
	294	Der-i defterini ger göre idi	°Uġârîd dürcini oda uraydı
	295	°Aceb işleri vardur çarħuñ iy yâr	Ki her ħâtırda anuñ bir ğamı var
15b	296	Birisini yitürmiş câna ferzend	Biri câyna ferzend-i arzûmend
	297	Birinüñ oğlu yoħ vü malı var çoh	Birinüñ oğlu on bir etmegi yoħ
	298	Anuñ kim yoħ firâkından uyımaz	Anuñ kim var cefâsına döyimez
	299	Bu miskin âdeminüñ yoħ devarı	Ne durur ğamdan artuħ kâr u yârı
	300	Fenâ yigrek bunuñ bigi beķâdan	Niçün bunca kaçarsın sen fenâdan

CEM^c ÂVERDEN-İ ŞÂH-I ĶAYŞER MÜNECCİMÂN U FEYLESOFÂNRA BE-ARZÛ-YI

FERZEND Ü BE-USTURLÂB NAZAR-KERDEN-İ İŞÂN

	301	Şeh oĝlı fikretiyile ciger-hûn	Müneccimler oħur kıatına bir ğün
	302	Bulara dir ki bu çarħ-ı felekden	Naşġbi her birüñ bir dilekden
	303	Ne deflü kim uĝaruya ire çarħ	Benüm dâyim murâdumca döner çarħ
	304	Baġa mânend bir şâh-ı yegâne	Ne geldi ne geliser câvidâne
16a	305	Anuñ bigi şeh-i pîrûz-ı baħtum	Ki çarħuñ kellesi der-pây-ı taħtum
	306	Elümdedür bugün milk-i Süleymân	Rikâbumda piyâde cümle şâhân
	307	Eger bezme kııur olursam âheng	İde çengîlerüme Zühre âheng
	308	Ve ger leşker çıķup kııur isem ceng	Cihânı düşmenüme eyleyem teng
	309	Niceme kim bu ğün şâh-ı cihânam	Cüvân-baħt u cihânîler cüvânam
	310	Firâvân milk ü mâl u ni°metüm çoh	Ne ħaşıl çünki oĝlum vü kıızum yoħ
	311	Oĝul gerek ki ben dişüricek raħt	Anuñla bula zînet tâc ile taħt
	312	Oĝul olmayıcek bu genc ü bu mâl	Olur düşmanlar ayaĝında pâ-mâl
	313	Görüñ âħir ki bu ne řâķ-ı devvâr	Ki deryâ-yı revândur vü nigûsâr
	314	Bu baħre şalıban mânend-i ğavvâş	Ele ğire mi görün ğevher-i ħaş
	315	Müneccimler bir araya dirildi	Ķutuldu irtifâ° u reml uruldu
16b	316	Felekden çünki buldılar işâret	Döniben şâha kııldılar beşâret
	317	Ki şâhun devleti pâyende olsun	Bu tosun çarħ râm bende olsun
	318	Ĥaķıķat birle bilsün şâh-ı °âlâ	Ki ğaybî °âleminde Ĥaķ Te°âlâ
	319	Viriserdür şehe bir şâh-zâdı	Hümâyûn-şal°at u ferrûħ-nijâdı

	320	Vire bir dūrri kim çarh-ı zamâne	Düşinde görmeye tâ câvidâne
	321	Ola şol resme zeyreklikde nâmı	Ki şâfi nazm söyleye kelâmı
	322	Mu ^a yyen ola aña seyr-i eflâk	Elinde tutar ise zer ola hâk
	323	Ağıcck yir yüzinde tahta ol şâh	Aña baş ura gökden mihr ile mâh
	324	Mübârizlikde ola şöyle kıttâl	Ki yüz Rüstem ola kıtında bir zâl
	325	Anuñ bigi ola çâbü-k-süvâr ol	Ki kıla Zâl'ı zâr u şermesâr ol
17a	326	Hünerde nâdir ü devletde mâhir	Şikâr ola ohına nesr-i tâyir
	327	Dilâverlükde ola yek-süvâre	Bilüde bir kılı hod iki yara
	328	Şunuñ bigi ola zîbâ cemâli	Ki mâhı müşteri kıla kemâli
	329	Nazar ola şîrin cânda maqbûl	Selâfın ü mülük ola aña kul
	330	İde şol haddile cûd u ^a tâyı	Ki Hindü eyleye Çin ü Hıtâyı
	331	Velî bu heft-eyvân-ı cefâkâr	Aña bir ^a uqbâ kılısar bi-dîdâr
	332	Eger ol ^a uqbâdan bulursa amân	Ola bir şâh kim hursîd-i tâbân
	333	Tapusunda kıla anuñ zemîn bûs	Felekle ra ^d ı kıla hayme vü kûs
	334	Ṭuta dersü tamâmet taht u milki	^a Utarid tahtını nesh ide kilki
	335	Çü şâh işitdi bu resme beşâret	Hemân-dem hâzine kıldı işâret

ŞÂDUMÂN ŞODEN-İ ŞÂH-I KAYŞER VE TAŞADDUĞ KERDEN BE-DERVÎŞÂN

17b	336	Şu deñlü dökdü sîm ü zer firâvân	Ki anuñ fazlasıdur şimdiki kân
	337	Pes ol ümmîde kaldı şâh-ı devrân	Ki ne lu ^b ide nâ-geh çarh-ı girdân
	338	Bu çarhuñ zî- ^a caîb işleri var	Anuñ fi ^a linden emîn olma zinhâr
	339	Bu ay u gün inüp ağduğça dâyim	Hezârân dürlü gösterür ^a alâyim
	340	Gehi dürşürisi gehi konışı	Güzâfın hod degül çarhuñ konışı
	341	Ger ol bir hâl ile dâyim kalaydı	Nite bu halkı ser-gerdân olaydı
	342	Gör imdi lu ^b ını devr-i zamânuñ	Ki eyvânında ol şah-ı cihânuñ
	343	Var idi bir kenîz-i hûb-çehre	Ki yarar çâkeri ol aña Zühre
	344	Tamâmet hûb-ı Rûm u Çin ü Bağdat	Benefşe nerges ol arada dil-şâd
	345	Lebi kevşer sözi şekker yüzi gül	Gulâmı zülfi vü hâl ^a üd u sünbül
	346	Yeri mât eylemiş âb-ı hayâtı	Veriben Hızra tuğrâ-yı necâtı
18a	347	Kaşından tākı gerdüne biraḥmıñ	Saçından müşgi hâmuñe biraḥmıñ
	348	Çü Kayşer kaşır içine girdi nâ-gâh	Oturmuş gördi ol nev-rûzı bî-şâh
	349	Çü şâh ol şûret-i zîbâyı gördi	Ol oh kirpük ü kaşlar yayı gördi
	350	Şehi ol bir nazarda şöyle dürdi	Ki şeh gördi anı ve fingi kızdı

	351	Heman-dem k'ol semen-ber şâhı gördi	Şehe karşı mehi toprağa urdı
	352	Çü germ itdi şehi ol mâh-pâre	Revân başladı şeh bûs u kenâre
	353	Çü şâh ol dem aña meşgûl oldu	Anı söyle ki var mihr ile buldı
	354	Ne zâlim eli ol dergâha yitmiş	Ne mazlum ayağı ünin işitmiş
	355	Urup zer lüle sîmîn nâvidâna	Oğuşladdı heman-dem cânı câna
	356	Meğer şeh Hızır idi vü seb-siyâhı	Ki ol âb-ı hayâta şaldı mâhî
	357	Çü mâhî cemşidi bir iki bükdi	Revân ol şehd içine şîr dökdi
18b	358	Pes ol şîr ü şekerden ol cemîle	Hemân ol giceden oldu hamîle

RESÎDEN-İ HABER Ü HÜCÛM-I A^cDÂ BER-MEMLEKET-İ RÛM VE SÛVÂR ŞODEN-İ

ŞÂH-I KAYŞER

	359	Çü bir hafta bile oldu şeh ü meh	<u>H</u> aber yitdi şehe çün oldu âgeh
	360	Ki kaşd-ı Rûm kıldı düşman-ı şûm	Ayağa gitdi yitmezseñ şehâ Rûm
	361	Bunı işidicegez şâh-ı <u>h</u> andân	Şanasın ol cezîre oldu zindân
	362	Gönüldi şâh ne şabr u ne ârâm	Firâk içinde kaldı ol dil-ârâm
	363	Gemiye girdi şâh u güce gördi	Tezirek maşşadına irdi sürdi
	364	Geçüp tahta oturdu çün Süleymân	Dirildi leşkeri çevre çü dîvân
	365	Yerüñ yüzi siyâh oldu sipehden	Hava görünmez idi gird-i rehden
	366	Deñiz yüzi nite kim ola pür-mevc	Çeri şol resme idi fevc-ber-fevc
	367	At u er garğ idi pûlâd içinde	Komamışlardı şan pûlâdı Çin'de
19a	368	Çü şeh bu nev ^c ilen cem ^c itdi leşker	Aña olaymıdı düşmen ber-â-ber
	369	Dökiben raht u taht u bengâh	Şehin-şehden güc ile kaçdı bed- <u>h</u> 'âh
	370	Şeh anda kaldı şâdî vü dem ile	Firâk ile şehüñ <u>h</u> atun gam ile
	371	Çü şâh gitdi vü tenhâ kaldı <u>h</u> atun	Geh olur idi şâd ü gâh maşşûn
	372	Olaydı hüznü k'ayrılmışdı şehden	Şetâret birle gün toğaydı mehden
	373	Ne şâh-ı sebz k'anuß yemişi var	Anußla baltacınuß ne işi var
	374	Yimişsiz olıcah şâhı keserler	Gehî balta ururlar gâh keserler
	375	İşit imdi bu çarh <u>h</u> ağğa girdâr	Ki ne mihre süriserdür diger bâr
	376	Var idi kayşerüñ bir ulu <u>h</u> atun	Çurulu üstine çetr-i hümayûn
	377	Çatında var idi biñ karavaşı	Yüzi ağ ü kara gözi vü kaşı
	378	Yine beş yüzce var idi <u>h</u> âdimler	Kiminüñ adı Kâfûr kimi °Anber
19b	379	Çârûn'dan artuğ idi anda ni ^c met	Aña şehden yeg iderlerdi <u>h</u> ürmet
	380	Cihânüñ <u>h</u> üblarına ol idi şâh	Tekebbürden güne ba ^h mazdı ol mâh

	381	İñen şîrîn ü şekker- <u>h</u> ânde idi	Sehî servine <u>t</u> ûbâ bende idi
	382	Eger görseyidi yüzini rıdvân	Unıdup cenneti <u>q</u> alaydı hayrân
	383	Kenîzek hâlini çün bildi <u>h</u> âtun	Ta [°] aşşub eyledi vü oldu ma ^h zûn
	384	Didi çar <u>h</u> a bu ne zor u sitemdür	Ki senden sâfi behrem derd ü gamdur
	385	Niçün bir dem beni şâd eylemezsin	Ya gamdan hiç âzâd eylemezsin
	386	Ol oğul <u>t</u> oğıra vü bula kıymet	Qala benüm içümde dâğ u hasret
	387	Qatında Qayşer'üñi qalmaya qadrüm	Dirîğ ola eger ol <u>t</u> uta şadrum
	388	Felekden yüce götüre dimâğı	<u>H</u> acil eyleye <u>h</u> urşîdi çırâğı
	389	O <u>h</u> ıdı bir qaravaşını bânû	Ki ya [°] ni bitire işini bânû
20a	390	Bir ot virdi vü didi tîz bundan	Biraz helvâya <u>q</u> at u var benden
	391	Ol işi oñmayasına selâm it	Yedür helvâyı vü işi tamâm it
	392	Revân alup ol otı ol qaravaş	Revân oldu urıban <u>h</u> âtuna baş
	393	Otı gerçi ki almışdı giderdi	Velî yolda fikirler çoh iderdi
	394	Qaravaş şâhib-i rây u fen idi	Ol erce niceme kim bir er idi
	395	Ne iş tutar ise [°] âkıl kişi pîş	Gerek evvelde ola â <u>h</u> ir-endîş
	396	Meseldür işbu sözi [°] âkıl añlar	Öñin añlamayan soñını tañlar
	397	Velî çün zeyrek idi ol kenîzek	Öñinden soñını fikr itdi bî-şek
	398	Didi <u>h</u> atun çü muñlak güce gördi	Benüm toğrulıgum qancarı vardı
	399	Eger şeh kulağına düşe bu söz	Siyâh ola baña saçum bigi rûz
	400	Bu fikr ile derûnını gam aldı	Çü oğlan anası <u>q</u> atına geldi
20b	401	Didi ol kıza kim iy yüzi nev-rûz	Şadefde var imiş dürr-i şeb-efrûz
	402	Baña ot virdi <u>h</u> âtun-ı mükerrem	Ki helvâya <u>q</u> atup saña yedürem
	403	Egerçi zulm itdi ol cefâkâr	Degülem ol cefâyâ ben vefâdâr
	404	Saña fi [°] lini <u>h</u> atunuñ didim uş	Senüñi kayguñı <u>h</u> aqqınca yedüm uş
	405	Gel imdi ikimüz bir iş idelüm	Bu zulmet içre bir nûr ışıdalum
	406	Bu günden sen seni sayrulığa ur	Irah senden hasûduñ ola rencür
	407	Harîr döşekler içine yatup bat	Gelene bah <u>h</u> ma qasuñi kar <u>g</u> uñi çat
	408	Saña ben ot virür bigi olayım	Saña yavuz şanur isem öleyim
	409	Uğırlayın qoyalum tas ile qan	Ki qan görüp şanalar düşdi oğlan
	410	Ol o <u>h</u> dın kim toğa ben tiz götürem	Heman-dem kendü şehrûme yetürem
	411	Varam şa <u>h</u> layam oğlanuñı anda	Yirin kılam gönülde belki cânda
21a	412	Olalıc <u>h</u> götürem nâzi birle	Tapusına şehün agrâz birle

- 413 Ki ger bunda toğup qalursa elbet İrer hatundan aña bir mazarrat
414 Bunı işidicek ol mâh-peyker Yüzi âyinesi oldu mükedder
415 Sehî servi büküldi vü ham oldu Cevâba qaldı qâşır ebsem oldu
416 Yavuzdan baş götürüp kıldı alhış Didi elüñdedür n'ider isefî iş
417 Saña çün pîşedür hayr işde uzluq Cihânda görmegil hergiz yavuzluq
418 Yavuz gün toğmasun üstüne iy cân Çü ten hükümüñdedür kıl cânâ fermân
419 Göñül birikdürüp ikisi bile İlerü tutdılar mekr ile hîle
420 Aña şerbet düzüp virdi bu muhtâl Legencile qodılar qanı fi'l-hâl
421 Ki ya'nî işde ol otı içürdi Ana rahminden oğlanı göçürdi
422 Kenfzek ya'ni iş işledi uş Dönüp hatuna vardı hurrem ü hoş
21b 423 Didi kılup du'â vü âferîni Ki yahdum ot ile ol nâzenîni
424 Şunuñ bigi ki taşlar toldı qandan Diyeydüñ bir ramaq qalmışdı cânâdan
425 Anı işitdi hatun oldu handan Nevâziş eyledi anı firâvân
426 Didi var aña kıl bir dürlü dermân Ölüp ol dahı olmasun iki qan
427 Hatundan çünki bu destûrı buldı Gerü döndi anuñ qatına geldi
428 Anuñ qatında qaldı bir nice gün İcâzet çünki vermiş idi hatun
429 Kemâl ehli ile olsañ muşâhib Ki andan ma'rifet kesb it 'acâyib
430 Özin bilmez ile durma oturma 'Ömür zâyi' geçer 'aqlun itürme
431 Bunuñ üstüne geçdi çün toquz ay Hümâyûn toğdı tûfî-yi şeker-hây
432 Çü yüz gösterdi yirde ol şehin-şâh Taña qaldı felekde mihr ile mâh
433 Hilâl idi qası vü yüzi hûrşîd Sikender-aşl idi vü ferr-i Cemşîd
22a 434 Ne var yoğ ise ol dem tahtgâhı Yüzindeydi mu'ayyen ferr-i şâhî
435 Anası gördi gözi rûşen oldu Aña 'âlem ser-a-ser gülşen oldu
436 Qodılar Hüsrev ad ol hoş-nihâda Ki Rûmî dilce olur şâh-zâde
437 Qaravaş eydür imdi vaqtidür uş Ki alam oğlanı yola girem hoş
438 İledem şehrûme bu dil-sitâni 'Aziz tutam nite kim tende cânı
439 Anası gerçi kim kıymazdı ammâ Anı kılurdu hatundan mu'ammâ
440 Dilerse dilemezse çâr u nâ-çâr Virüp oğlanı qaldı ağlayu zâr
441 Diyüp kâmî qalur nâ-kâm içinde Nite kim kuş qalursa dâm içinde
442 Nice kul düzedürse fikr ü tedbîr Düşer biñde birine râst taqdîr
443 Çü yoh durur siper tîr-i qazâyâ Muñi' olmağ gerek hükmi Hudâyâ

	444	Kenizek bağlayuban bâr u bengâh	Gemiye girdi nâ-geh bir seşergâh
22b	445	İki genç aldı almadı ziyâde	Biri altun birisi şâh-zâde
	446	İki hâdim dahı almışdı bile	Çazânuñ iktizâsın kim ne bile
	447	Yağıp yağmur muhâlif esdi yeller	Deñize ol gemiden ahdı seyller
	448	Bir ay kaldı bular deñizde hayrân	Ümîd cândan üzüp zâr u perîşân
	449	Nice kim yer yüzinde top-ı çevgân	Qıla şuda gemi olurdu ğaltân
	450	Hele çoh zahmet ile bî-hasâre	Şoñ uci çıhdılar bari kenâre
	451	Revân oldılar andan nite kim bād	Giderler idi yolda hurrem ü şād
	452	Elinde Hüsrev ü altında maħmil	Göçüp konar idi menzil-be-menzil
	453	Meger bir gice yatmışlardı nâ-gâh	Harâmîler gözedürdi şebângâh
	454	Bulara kıldılar nâ-geh şebîhûn	Birine üşdi biş ü bişine on
	455	Qılıçlar yalıñ ü ellerde qalhan	Hemân sâat kılıç yir idi qalhan
23a	456	Egerçi cenge meşgûl oldılar çok	Qılıçlar yıldırım yağmur idi oq
	457	Buları âkıbet sıdı harâmî	Çohınuñ başını kesti harâmî
	458	Alup şeh-zâde genc ü mâyesini	Gideriserler idi dâyesini
	459	Çü hasta buldılar ol demde anı	Pes âzâd itdiler ol nâ-tüvânı
	460	Egerçi buldı ölmekden halâş ol	Alıban bile gitdiler biraz yol
	461	Çü peydâ oldı Hûzistân süvârı	Qodılar bunları andan civârı
	462	Tagıldılar harâmîler pes andan	Bular kaldı melûl u zâr u hayrân
	463	Qalur bî-çâre ol şahrâda rencûr	Yalın yalıncah ü bî-tâkat ü zûr
	464	Yaluñuz u azıhsuz u perîşân	Ayağı yalın u elinde oğlân
	465	Tamâm dirlikden ümmîdi üzülmiş	Perîşân sünbül ü nergis süzülmiş
	466	Ayahlarını toğramışdı taşlar	Ahardı gözlerinden kanlu yaşlar
23b	467	Yolını gözlerinden seyl tutardı	Ser-â-ser ol şudan güller biterdi
	468	Gözinden anca dökdi eşk-i pür-hûn	Ki şahrâ taşlarını kıldı gül-gûn
	469	Figân eyledi pür-derd ile anda	Ki tag taş ağladı ol derdümende
	470	Bu zahmetle keder altı dün ü gün	Azıhsuz yalıñuz mağbûn u maħzûn
	471	Yidinci gün ki gösterdi güneş yüz	Münevver eyledi âfâkı düpdüz
	472	Felekde yandırıp zerrîn çırâğı	Müzeyyen eyledi şahrâ vü bâğı
	473	Ne yol bilür ne iz sürinü vardı	Yolu nâ-gâh Hûzistân'a irdi
	474	Pes anda gördi bir hoş âlf eyvân	Ki irişmez şamına vehm-i Keyvân
	475	Yücelikte eger da'vî kılaydı	Felekden dahı çerbîrek güleydi

	476	Ƙaravaş ƙatı zahmet görmiş idi	İnen alnuğ u ğâyet irmiş idi
	477	Ol eyvân gölgeçügin çünki gördi	Varıban bir dem anda başın urdı
24a	478	Birazdan ƙatı süst oldu vü düşdi	Ecel irdi yahın devrânı geçdi
	479	Zeri nergis ile bir sîm kıldı	Göñülcügin Hâğ'a teslim kıldı
	480	Ƙatılığda inen çoğ eyledi cüş	Hâğun emrine teslim ol u hâmuş
	481	Ki âlemden kimesne almadı dâd	Ecelden olmadı hiç kimse âzâd
	482	Eger peygamberân ü gerçi ümmet	Cihâna geldi gitdi külli hasret
	483	Ol arada şehûñ bir bâğı vardı	Ser-â-ser sebz ü hurrem bâğ u verddi
	484	Müzeyyenlikde âlemde âlemdi	Şanasın ravza-i bâğ-ı İrem'di
	485	Yaturdı ƙapusında ƙaravaş zâr	°Ağıl gitmiş ve lîkin göñli hüşyâr
	486	Var idi ol bâğun bir bâğubânı	Ki ğâyet hoş görür idi şeh anı
	487	Cüvan-merd ü sehî vü hoş-nihâddı	Meger Mih-merd imiş ol şahşun adı
	488	Anun ol gice oğlı olmuş idi	Ƙarı dünyâ yinidin almış idi
24b	489	Acı görmüşdi çarh-ı bu'l-°acebden	Melûl olmuşdi ğâyet ol sebebden
	490	Ƙapuyı açdı bağlanup ğam ile	Ziyâret ƙaşdına hatunı bile
	491	Kenîzi gördiler ƙapuda yatmış	Bir oğlanuğ elinde °ağlı gitmiş
	492	Nice yatmışdı ol iki dil-ârây	Şanasın ƙocmuş idi güneşi ay
	493	Havâyâ yüz tutıp u döşenüp hâk	Yaturdı od içinde gözi nemnâk
	494	Çü Mih-merd anı gördi vü götürdi	Hemân-dem kendü ivine getürdi
	495	Didi hâlün nedür iy hûb-çehre	Neden ğamdur felekden saña behre
	496	Ƙaravaş didi kim derdüm inen çoğ	Velîkin söylemege tâkatim yoğ
	497	Baña biraz ta°am ola yiyeydüm	Neyise hâli şofra diyeyidüm
	498	Ki südsüzlükden işbu mâh-peyker	Eridi nite kim süd ile şekker
	499	Gerekmezdi benüm cânuma uzlık	Buña dek gelmesün hergiz yavuzlık
25a	500	Pes ol Mih-merd-i müşfik tîz tûrdı	Aña helvâ ile etmek getürdi
	501	Ki zîrâ dün ölüsi olmuş idi	Pes ol helvâ ölüden ƙalmış idi
	502	Meger kim sen ölesin iy bed-endîş	Ki helvâ senden andan göre dervîş
	503	Niçün helvâyı şîrn idesin nüş	Ki şîrnligi vire ƙanunâ cüş
	504	Pes andan kim göre rûy-ı selâmet	Ƙafasında ola çünkim hacâmet
	505	Nice buğda yirseñ bî-hisâb ol	Behîşt-i dînüñe olur hicâb ol
	506	Ƙamudur hırşun iy miskin degül kem	Aña her vâye vâdî-yi cehennem

	507	Nite k'ol vâdînüñ pâyânı yo <u>h</u> dur	Senüñ <u>h</u> od öyküñüñ oranı yo <u>h</u> dur
	508	İşitdüñ kışsa-i helvâ vü nânı	Vur imdi zelle kıl bunı vü anı
	509	Kenîzek yidi helvâdan uşandı	Şu içdi biraz îmânı dölendi
	510	Döyemez tağ rencüñ zahmetine	Ya miskîn âdemînüñ tâkati ne
25b	511	Ki yo <u>h</u> dur şayruluğdan <u>q</u> atı zahmet	Cihânda ne <u>h</u> od sağlık bigi ni ^c met
	512	Bu iki şükre da <u>h</u> ı itme süstlük	Biri emn ü birisi ten-dürüstlük
	513	Çü bâğda ol semcn-ber <u>q</u> aldı bîmâr	Aña ol bâğubân idcrdi tîmâr
	514	Dönüp <u>h</u> atunına eydür ki cânım	Fidî olsun yoluña <u>h</u> anumânım
	515	Buları şa <u>h</u> layalum görmesünler	Bize <u>h</u> âlin bularuñ şormasunlar
	516	Eger bu derd ile ölürse dâye	Ki oğlan bize <u>q</u> ala zihî vâye
	517	Çocaldu <u>h</u> oğlumuz vü kızımız yo <u>h</u>	Firâkumuz öküş ü derdümüz ço <u>h</u>
	518	Ol oğlancuğı alup besleyevüz	Görüp şorana bizümdür diyevüz
	519	°Ömürden ger bulur olursa behre	Ola bir dil-rübâ-yı <u>h</u> ûb-ı çehre
	520	Ki gökden müşerîsi ola <u>h</u> ûrşîd	Çalap °ömrini şâ'llâh kıla câvîd
	521	Bu ne yüzdür bu ne gözdür bu ne <u>q</u> aş	Zihî reng ü zihî nakş u zi nakkâş
26a	522	İñen şâyup durur bu rây u tedbîr	Sen anı beslemege kılma ta <u>q</u> şîr
	523	Çabûl eyledi bu fermânı °avrat	Alup besledi ol oğlanı °avrat
	524	Tutarlardı bu <u>h</u> âli şöyle pinhân	Göñül içinde kim tuymaz idi cân
	525	Yavuz °avratlara hiç virmeñüz yol	Erenler eyü °avratlan alur yol
	526	Yeg ola belki her dürlü <u>h</u> âlinden	Key oğul kişiye dünyâ malından
	527	Ere °avrat gerek ola muvâfîq	Ki dirlik ola ol ortada şâdîq
	528	Çaravaşa çü va <u>q</u> t-ı mürg oldu	Dıra <u>h</u> t-ı °ömrünüñ bî-berg <u>q</u> aldı
	529	Yigitlik mevşimin geçirmedin <u>h</u> oş	Ecel tutdı ya <u>h</u> asını <u>q</u> omaz uş
	530	Güci gitdi vü ra <u>h</u> tın virde cânı	Şarardı za ^c firân tek erguvânı
	531	Ecel irdi ve derdi <u>q</u> atı oldu	Şanasın bir gül idi taze şoldı
	532	Yigitligi için zâr ağlar idi	İşidenüñ yüregın tağlar idi
26b	533	Dönüp Mih-merd'e eydür ol yüzi mah	Ki °ömrüñi mezîd eylesün Allâh
	534	Saña eyelük nişâr olsun pey-â-pey	Yavuzluk şanuña gelmesün key
	535	Dürüldi defteri °ömrüñ bilürem	Üzüldi cânıdan ümmîdüm ölürem
	536	Şalâsın °ömrümüñ urdı bu eyyâm	Uza <u>h</u> yola giderem kâm u nâ-kâm

511 b Vezin hatası vardır.

534b Vezne göre eksiktir.

	537	Giderem çün gerü gelmeklügüm yoh	Firâkum bî-şumâr u hasretüm çoh
	538	Velîkin işbu oğlanuğı bi'llâh	Haķir tutmayasız ez-behr-i li'llâh
	539	Ki budur Rûm ilinde şâh-zâde	Ne var oldıysa bu dem o fütâde
	540	Ėarîbdür gerçi kim bunda bu ma'şûm	Bu Hüsrev atasıdur Kayşer-i Rûm
	541	Ne çâre çünki andan kaldı mahrûm	Sizüñdür hâliyâ şimdi bu ma'şûm
	542	Size şımarladım uş bunı bunda	Ki siz baña şımarlayasız anda
	543	Çü hiç kimsesi yoh hısmı Hudâdur	Ne eylük ider iscñüz sczâdur
27a	544	Saçında gizlü bir yüzük var idi	Ki yazusı nişânı Kayşer idi
	545	Didi işbu yüzük bu meh-liķânuñ	Nişânıdur haķîkat bilgil anuñ
	546	Eger iltür iseñ bu genc ü kânı	Ki Kayşer görü bile nişânı
	547	Vire şol deflü mâl ü genc ü altun	Haķîr ola gözüne genc-i Ėârûn
	548	Bunı işidicek ağlaşdılar zâr	Ki ol bî-çâreye bulmadı tîmâr
	549	Ėaravaşı alup girdâb-ı hasret	Ahardı nergisinden âb-ı hasret
	550	Hezârân hasret ü derd ile miskîn	Revân teslîm kıldı cân-ı şîrîn
	551	Ecel irdi vü virmedi emânı	Hemân yoğ eyledi ol nev-cüvânı
	552	Ecel câmın içüp mest oldu düşdi	Şanasın kim cihâna gelmemişdi
	553	Cihânuñ çoh bu resme destkârı	Kimesne bulmaz andan restgârî
	554	Bu âlemde kamu garķ-ı cihândur	Yarın anda kamu meşğül-i cândur
27b	555	Cihânı terk eyle yâr-ı cân ol	Ėo ikisin dahı cân u cihân ol
	556	Kenîzek çünki kesdi kıl ü kâli	Anı Mih-merd defn eyledi hâlî
	557	Ol oğlanuğı pes bağrına basdı	Ėabûl itdi vü anı sözi kesdi
	558	Pes ad Hürmüz ķodı ol dil-pezîre	Baturdı anı dîbâ-yı harîre
	559	Yavuz gözlerden aña perde kıldı	Nebât u ķand ile perverde kıldı
	560	Tamâm biş yaşına yitince anı	°Azîz sahladılar nite ki cânı
	561	Çü irdi ol semen-ber penç sâle	Ruhına lâle olmuş idi lâle
	562	Olur bir bî-nazîr ol mâh-pâre	Ki reşkinden olurdı mâh pâre
	563	İdeydüm hûb şerh ol mâh-rûyı	Perîşânlıķ getürmeseydi mûyı
	564	Çıkıcaķ ol şehr pür-cûş olurdı	Ki gören yüzini bî-hûş olurdı
	565	Ėılurdı Hüsrev'i Ferhâd-hâlî	Eger göreydi ol Şîrîn-cemâli
28a	566	Anuñla hurrem idi cân-ı Mih-merd	Bulupdı derdine dermân Mih-merd
	567	Var idi anda bir hoş şâh-zâde	Ki hemtâ idi bu ol hoş-nihâde

	568	Adı Behrâm u kendü mâh-peyker	Kemine müsterîsi mihr-i enver
	569	Bular iksi dahı hem-sâleyidi	Bu hüsne gurre vü ol mâleyidi
	570	İkisin virdiler bir mektebe şâd	Ki tâ °ilm ü edebden alalar dâd
	571	Pes ol mekteb içinde bunca oğlan	Ki vardı hûb u zîbâ birbirinden
	572	Çamudan Hürmüz idi hûb u şah-bâz	Ki °aklı çoğ idi vü °ömri key az
	573	Ne hâcet hüccet az müddetde fi'l-hâl	Dil öğrendi ki kıldı kamusun lâl
	574	Çü °ilme bir zamân meşgûl olurlar	Schil müddetde hoş hâşıl kılurlar
	575	Eger söz incelikde kıl olaydı	Bu ol bir kıla on sûret bulaydı
	576	Şunuñ bigi hünerde bî-bedeldi	Ki ol bî-misl °âlemde meseldi
28b	577	Olur dânişde şol resme tuvâna	Ki şâkirdi olur üstâd-ı dânâ
	578	Lugâter Türkî vü Tâzî vü Rûmî	Bilüp añlar hudûdı vü rûsûmı
	579	Ne Hürmüz söz dem urur idi Behrâm	Ne Behrâm söz bulurdı Hürmüz'e râm
	580	Çü olurlardı âzâd ol iki şâh	Bile oynardı bâğda tâ şebengâh
	581	Seher kuşu kılurdu çünkü feryâd	Yine kılurlar idi °azm-i üstâd
	582	Çü dînâr oldu dânişte be-gâyet	Bu kez oha kılıca kıldı rağbet
	583	Anı dahı hem az müddetde hâşıl	İderler şöyle kim şerhidemez dil
	584	Çü oh atmaqlığa da°vâ kılurdu	Çaruyı igne ucundan alurdu
	585	Degirmen taşını تنها dikerdi	Yürür geh çurur idi geh çökerdi
	586	Eline alduğı sâ°atde gürzin	Ber-â-ber çuramaz idi Gîv ü Berzîn
	587	Şikest iderdi hamleyile bârî	Felekde şîr-i gürz-i gâvsârı
29a	588	Ger altında olaydı at çün pîl	İletmez idi anı toğru bir mîl
	589	Eline çün kılıç alup şalaydı	°Aceb ger ejdehâ emân bulaydı
	590	Çü fitrâkinden ataydı kemendi	Şalurdu dîvler boynına bendi
	591	Alınca ger eline nîze sinden	Selâmet mi kalaydı nîzesinden
	592	Çaçan kim süñüye kolın tölardı	Yarımca zerreyi iki bölardı
	593	Peş oldu ol çırâğ-ı rûy-ı âfâk	Çaşı bigi hünerler içre pes tāk
	594	On altı yaşına çün irdi ol han	Yüzün gören kalurdu reng ü hayrân
	595	Cemâli hüsni şol hadde yitürdi	Ki hûblık da°visine hat getürdi
	596	Ser-i zülfi dil ü cânüñ kemendi	Leb-i la°li belâ-yı merd ü zendi
	597	Üç işden özi tutmaz idi kâr ol	Kitâb u yâ şarâb u yâ şikâr ol
	598	Gören göz anı ayruh uyımazdı	Velî kimseye derdin diyemezdi
29b	599	°Acâyibe kalurdu halk andan	Ki nite toğdı şeh bir bâğubândan

600	Biri eydürdi bu anuñ degüldür	Ki ol sünbül dahı degül bu güldür
601	Biri eydürdi ol kim ü bu kimdür	Ki ol sahsı vü bu dürr-i yetümdür
602	Biri eydürdi bu fübî-i cennet	Dirîg ola k'ola Mih-merd'e nisbet
603	Hele her biri söyler idi bir söz	Açuğ idi dil ü baġlu yavuz göz
604	Olur Mih-merd'e söyle mihribân ol	Ki ten Mih-merd olur aña vü can ol
605	Nice sevdise ol bu mâh-çehri	Anuñla Hürmüz'ün yoġ idi mihri
606	İçin Hürmüz dahı kılurdı fikret	Ki hîç atam degül bu bî-başîret
607	Ne yüzüme hîç anuñ yüzi beñzer	Ne hod yılduzuma yıldızı beñzer
608	Bu işden gerçi kim pür-cüş olurdı	Zarûrî hâliyâ hâmûş olurdı

ŞIFAT-I GÜL-RUH DUHTER-İ ŞÂH-I HÛZİSTÂN VE DÎDEN-İ GÜL-RUH HÛRMÛZRÂ
DER-BÂĞ U °ÂŞIK ŞODEN-İ GÜL-RUH BER-HÛRMÛZ VE HASB-I HÂL-İ İŞÂN

30a	609	Haberde böyle dimiş ol suhen-senc	Ki bu sözde iletmişdür öküş renc
	610	Ki Hûzân şâhınuñ bir mâh-çehre	Kızı var idi bu °âlemde şehre
	611	Gül-endâm u şeker-leb Zühre-pâsuh	Öziydi gül-be-şekker adı Gül-ruh
	612	Eger °âkıl göreydi zülf ü hâlin	Perişân olup unıdaydı hâlin
	613	Delü ger hûb-ı ruhsârın göreydi	Revân °âkıl olup ögin direydi
	614	Tamâmet naqş-bend şûret-ârây	Anuñ naqşın yazarlardı be-her-cây
	615	Ne deñlü var ise üstâd-ı hâzık	Dilerdi kim yaza ol hüsne lâyıķ
	616	Harîre anca çekdiyse raqamlar	Muvâfık düşmedi şındı kalemeler
	617	Dilinde ulu kicinüñ Gül idi	Qamusı °ışkına çün bülbül idi
	618	Nice bedr aña olaydı ber-â-ber	Sözinden kâsıd idi şehd ü şekker
30b	619	Sebaķ alurdı cādû gözlerinden	Hayat alurdı ölü sözlerinden
	620	Dehânı teng goncaydı şekerlü	Lebi yâķut u la°l idi güherlü
	621	Dudaġı hacletinden âb-ı hayvân	Yire geçmiş idi çün cism-i bî-cân
	622	Dehânı teng-i şekker lîk gül-reng	°Âşıklar hâtırını bigi velî teng
	623	Enegi çuhuriyle zülfi iy cân	Hezârân °âşıķ idi bend ü zindân
	624	Cihâna şol kadar çavı yayıldı	Ki görmedin niceler °âşıķ oldu
	625	Meger kim işidür şâh-ı Sıpâhân	Olur yüz bîñ dil ü cân ile h°âhân
	626	Firâvân viribir sîm ü zer ü zâr	Anuñ üsdine göñlin dahı ser-bâr
	627	Ki baña viribîñüz ol hümâyı	Ki kılam cân işinde aña câyı
	628	Nişâr idem yolına dürr-i şehvâr	Zer ü sîme çü katumda ne miķdâr

	629	Ne deflü genc isterseñ virem naqd	Qabül eyle vü te'hîr eyleme °aqd
31a	630	Cihânda var mı benden ulu şeh-zâd	Ki anı kılasın sen saña dâmâd
	631	Be-gâyet fahr kıldı şâh-ı H'ûzân	Ki kızın diledi şâh-ı Sıpâhân
	632	Qabül itdi velî bir yıl icâzet	Diledi kim yarağa kıla rağbet
	633	Şeh ol endîsedeyidi dün ü gün	Velîkin fi'li devrânun diger-gün
	634	Qazâu'llah meger ol hür-çehre	Ki hüsninden tutardı mâhı behre
	635	Ṭama çihar ki bir dem göre bâğı	Ne bilsün göriser bağına dâğı
	636	Bahar görür ki bir şemsâd bitmiş	Öñinden şu geçer bir serv yatmış
	637	Meger Hürmüz yaturdı anda ser-hoş	Habersüz bî-ser ü pâ mest ü medhûş
	638	Yatur idi habersüz katı ser-mest	Qalıp gafletde yuyup °aqlan rest
	639	Yüzinde zülfi olmuş halka vü çîn	Görene ne hured qalurdı ne dîn
	640	Benefşe derlemişdi gabgabından	Irağ idi velî Gül-ruh lebinden
31b	641	Kişiyeye uyhu râhat olur iy yâr	Velî ol dem ki ola bahtı bîdâr
	642	Ne var uyursa ol bahtı uyahtı	Çün ol büt seyr iderken bâğa bahdı
	643	Ne gördi gördi kim bir hûb şemsâd	Dibinde yatmış idi serv-âzâd
	644	Gülüñ çün nergisi ol mâha düşdi	Tutup müşgin kemendi çâha düşdi
	645	Cemâli şavkı irişüp cânına	Gülüñ od düşdi nâ-geh hırmânına
	646	Gözi göñlini anuñ eyle qapdı	Ki °akluñ qapusın sevdâsı yaptı
	647	Virüp göñlini şöyle oldı maqbûn	Ki gözden göñli oldı garqa-i hûn
	648	Demini serd idüp mânend-i kâfûr	Gözinden yaş dökerdi germ ol hür
	649	Çü ebr-i nev-bahârı eşk-i rîzân	Şabâdan gül bigi üftân u hîzân
	650	Ta°accüb birle olmuşdı müsevveş	Gözi pür-âb idi bağı pür-âteş
	651	Hured gerçi ki çoñ dürlü dürüşdi	Velî °ışka zafer bulmadı qaçdı
32a	652	Olur şol resme zîr ü zeber ol	Ki düşüp kendüden bilmez haber ol
	653	Olıban bir nazarda °aşık-ı zâr	Ne şerh idem ki n'oldı ol dil-efgâr
	654	Göñül nâ-gâh bir deryâya düşdi	Ki andan °aql bir cân ile qaşdı
	655	Öğinde dir idi ol derd ilen zâr	Ki müşkil hâle oldum ben giriftâr
	656	Göñül ser-geşte-i nâ-mahrem oldı	Dirîgâ kim düğünüm mâtem oldı
	657	Elümnden gitdi hayfâ deste-i dil	Gerü hem dildenüm ben haste-i dil
	658	N'idem ben işbu hâli kime eydem	Nite şeh bâğubâna ola hem-dem
	659	Biz ikimüz ulaşmağ ne revâdur	Ki ben şeh-zâdeyüm ol bir gedâdur

	660	Meded senden ki nâ-çârum <u>Hudâyâ</u>	°Aceb derde giriftârum <u>Hudâyâ</u>
	661	Bu derdi ben nihân eylersem olmaz	Kimesneye dahı söylersem olmaz
	662	Ne bu gamdan göñül âzâd olısar	Ne andan hasta dil şekker bulısar
32b	663	Ne gözüm ayrılır bu görklü yüzdən	Ne gidiser hayâli uşbu gözden
	664	Bu sırrum kıalsa yegdür <u>hulğ</u> içinde	Diyüp fâş eylemekden <u>halk</u> içinde
	665	Ne idem bilmezem ben hîç tedbîr	Benem dîvâne anuñ zülfî zencîr
	666	Nite cân kırtaram ben bu °ilelden	Ki göñli dahı ir gidüpdür andan
	667	Ben ölürsem cihân gam tuta mı	Felek benüm için mâtem tuta mı
	668	Bunu didi vü biñ zor ile tamdan	Aşağa indi vü garķ idi gamdan
	669	Ne bir mahrem ki bir dem râz eyde	Ne bir hem-dem k'anı dem-sâz ide
	670	Ğam odı ile yanar idi cânda	Ki kaynar idi mağzı üstühânda
	671	Çü döndürdi yüzün Hürmüz yüzünden	Uşandı °âciz oldu kendüzinden
	672	Yine dönmevedi ol mâh-pâre	Gerü döndi vü eyledi nazâre
	673	Ol evvel âl idüp göñlin götürdi	Felek boynın burup girü getürdi
33a	674	Çü oldu göñli ol dem vâkıf-ı °ışķ	Şalâ cânına kıldı hâtif-i °ışķ
	675	Revân yaş yirine <u>hûn-âb</u> dökdi	Gül-âba dammadı °unnâb dökdi
	676	Dir idi kendü kendüye ki iy Gül	Özüni cem° idüp eyle taħammül
	677	İñen dahı degül kim ola Hürmüz	Ki anuñ çün yahâsın seni düpdüz
	678	Eger hüsn ile zîbâ-yı cihândur	Ahî sen pâdişeh ol bâğubândur
	679	Eyit kim sencileyin nâzenîni	Büt-i hurşîd-rûy u meh-cebîni
	680	Kim ola müttefik bu fikr ü râya	Nite şâh ola hem-dem bir gedâya
	681	Od ile şu nicesi olısar yâr	Yahûd bir arada tåvus ile mâr
	682	Nice kim kendüzine kıldısa pend	Afia ol pendüñ oldu biri biñ bend
	683	Pes âğâz itdi °ışķ-ı nükte-pervâz	Ki °aķla gûş-mâlî eyleye sâz
	684	Ki şanma Hürmüz'i sen rûsitâyî	°Ayandur anda ferr-i pâdişâhî
33b	685	N'ola Hürmüz'ün yoğ ise aşlı	Ki maķsûduñ aşıldan ola vaşlı
	686	Çü vaşluñ yiri vardur aşlı kim tüt	Çü fetķ-i bâb oldu vaşlı kim tüt
	687	Ger ihlâşı seçerseñ sen riyâdan	Gedâ-yı <u>hûb</u> yeg zişt pâdişâhdan
	688	Saña <u>hûb</u> yüz gerek şâhı n'idersin	Güneşüñ olıcaķ mâhı n'idersin
	689	Şeker çün pâk u şîrîn ola andan	Hemân yi şorma aşlını ki kıandan
	690	Gül isen sen bugün ol oldu bülbül	Yaraşur bir arada bülbül ü gül

	691	Gül-i zîbâsın âhir tâgî olma	Gül iseñ bâgubâna yağı olma
	692	Gül iseñ sen lebi anuñ şekerdür	Karışdur hastasın gül-be-şekerdür
	693	Hired çün yañadan yaydı bürhân	Bu ışık u akl içinde kaldı hayrân
	694	Egerçi Gül-ruh idi şâh-zâde	Velî mat itdi anı bir piyâde
	695	Bu resme ışık-ı şerh-i yâr iderdi	Gül andan ayru ikrâr iderdi
34a	696	Degüldi Hürmüz'e Gül eyle mâyil	Ki hergiz tâ ebed olaydı zâyil
	697	Gönülden şabra yüz fersengdür yol	Ki cândan ışıkta bir kılcıca degül ol
	698	Ne kılam kime eydem ben bu hâli	Ya kim ide kabûl uşbu muhâli
	699	Baňa bu hâli iden göz ü dildür	Cihân içinde ahvâlüm sicildür
	700	Yazan büt-hânenüñ nakş u nigârın	Yazamaz bencileyin hûb u nârîn
	701	Benüm bigi semen-bûy u gül-endâm	Ne gördi ne göriser çeşm-i eyyâm
	702	Benüm bigi boyı serv ü yüzi ay	Taşavvur idemez fikr ile her rây
	703	Benüm bigi cemâl ile yegâne	Dahı gelmiş degüldür der-zamâne
	704	Ne vâde buldı zehre Zühre-i mest	Ki yaşmağum komığa uzada dest
	705	Ayuñ ne kadri var bedrüm katında	Günüñ ne haddi var şadrum katında
	706	Belüre çeşmümün katında ne tâb	Tenüm şerminden oldu sîm sîm-âb
34b	707	Lebümden âb-ı hayvân utanur key	Ki her hayvâtı eyler mest bu mey
	708	Gözüm geh cân alur geh cân bağışlar	Lebüm geh derdüñe dermân bağışlar
	709	Bu kâmusı ile sen gör bu hâli	Ki gönül oldu rind ü lâ'ubâli
	710	Gönül benden kırurken bunca der-hâst	Benümle düşman oldu düşmana dost
	711	Olupdur bir nazarda şöyle âciz	Şanasın görmemişdi beni hergiz
	712	Bu resme dürlü dürlü söyler idi	Özin katı melâmet eyler idi
	713	Gehî zülfiyle sevdâyî olurdu	Gehî hâliyle Hinde yol bulurdu
	714	Gehî ruhsârına hayrân kalurdu	Gehî virürdi cân u geh alurdu
	715	Gehî olurdu leblerine teşne	Yir idi turrasından gâh deşne
	716	Gehî nergisleri giryân olurdu	Gehî yaşları çün tûfân olurdu
	717	Gehî vaşlına gönülini düzerdi	Gehî firkat ümîdini üzerdi
35a	718	Gehî derd ile eydür idi kim âh	Acéb bilse idi hâlümü ol şâh
	719	Revân görse bu gözümdeki seyli	Acéb ide midî bir zerre meyli
	720	Müeyesser ola mı ölmedin ey vây	Ki bu yılduz ilen konuşa ol ay
	721	Benüm cânumda ışıkı gerçi boldur	Nite meyl ide ol ser-keş ki oldur

	722	Delü gönlüm eger tıstaydı fermân	Benüm hâlüm dahı olaydı âsân
	723	Dirîgâ gör ki n'itdi baña göñül	Gözüm itdi başumı °ışka yüñül
	724	İ göz böyle niçün göz kara kılduñ	Ki bir bahısla bağrum pâre kılduñ
	725	Bu resme çün beni oda yaharduñ	İ kara gözlerüm niçün baharduñ
	726	Gözüm hod bir nazar nâ-gâh bahdı	Göñül bile niçün şu bigi ahdı
	727	Göñül ü göz elinden dâd u feryâd	Ki bir dem kıomayırsardur beni şâd
	728	Baña şimdi şabırdur çâre-i kâr	Nicesi şabr idem bî-yâr u bîmâr
35b	729	Bu derd ile yanarken ol perî-zâd	Uyandı uyhudan ol serv-i âzâd
	730	°Abîri lâleden çünkim giderdi	Anı görüp gülüñ °aklı giderdi
	731	Şanasın kim güneş doğdı cebelden	Anı göricegiz Gül gitdi elden
	732	Qıyam itdi çü ol kıaddiyle kamet	Qıyâm itdi kıyâmından kıyâmet
	733	Şalındı nâz ilen serv-i revânı	Gül'üñ zülfinde aşlu kaldı cânı
	734	Benefşeyle çü maħcûb itdi verdi	Gül-âb itdi Gül'i ol müşg derdi
	735	Dükendi şabrı vü ârâmı gitdi	Göñül ü göz elinden cânâ yetdi
	736	Derûnı tolı nâr u gözi hûn-bâr	Döşi bağlandı vü dil kaldı bî-kâr
	737	Qalur ol mâh anda tâ sitâre	Olnca gökyüzinde âşikâre
	738	Qara geydi gice ol mâtem için	Şafaq kana boyandı ol gam için
	739	Hezârân bülbülân-ı nev-bahârî	Qılurlardı Gül için âh u zârı
36a	740	Meger kim bir °acûze dâye vardı	Ki mekrinden cihânuñ mâye verdi
	741	Füsûnger mâkir ü muhtâl gâyet	Füsûngerlik aña olmuş hidâyet
	742	Şekilde bu'l-°aceb kâr-ı zamâna	Cihân fi°li anuñla der-miyâna
	743	Eger câdûlîga âheng ideydi	Qası çün mûm u mûmı seng ideydi
	744	Siħirde şol kadar gîrâ-nefesdi	Ki şeyh-i Necd qatında hiç kesdi
	745	Göñül bağlayuban ger siħr ideydi	Qağı qağüñ qatına iledeydi
	746	Qatı taş bağı mekr ile toluydi	Her işde çâbük ü key bilgiliydi
	747	Gül'e yaprah bigi ditrerdı her dem	Ölürdi gelse nâ-geh Gül-ruh'a gam
	748	Vağan gördi vü gevher yoh vağanda	Çemen gördi vü gül eksük çemende
	749	Gulâm idi yeñi şâh ister idi	Çırâğ almış idi mâh isder idi
	750	Çü eyvânı tamâmet gezdi bahdı	El urdı nerdübandan tãma çıhdı
36b	751	Gül'i gördi ki yatmış döşenüp hâk	Hem olmuş nergisinden hâk nemnâk
	752	Göñül yohluğ ile enbâz olmuş	Revânı mürg ile dem-sâz olmuş
	753	Üzilmiş ay yüzindeki güherler	Gözi yüz anca dökmişdi dür-i ter

- 754 Göñül zülfi bigi olmuş perîşân
 755 Çü gördi Gül-ruh'ı bu resme zâr ol
 756 İder bağrına bir berç-ı dıraşân
 757 Dökiben yaşları feryâd eyler
 758 Kenîzekler işidüp ol figânı
 759 Bu hâli görüp olurlar perîşân
 760 Semen-berde görüben sûz u kıbı
 761 Nite şu ıışk odına idiser kâr
 37a 762 Biraz  aklı dirildi gözün açdı
 763 Meger ser-sebz-i ha tın afdı yârıñ
 764 Gül- b u müşg saçarlar yüzine
 765 Çü Gül bir key gül- b ile olur ter
 766 Yine yârıñ cem lin y d ider
 767  utup ol h rfler ol gice m tem
 768 Kimi sünbül kırup kılırdı deste
 769  am met neylerini idiben  eng
 770  utup ol ş h-ı h b nı biş on h r
 771 D sekler şaldılar d b -yı  ın 
 772 G z açup söylemedi t  seherg h
 37b 773 G z n açdı oturdı söyledi hem
 774  u şıh at buldı ol serv-i h r m n
 775  u d ye G l-ruh'ı şıh atde gördi
 776 G l'e eydür ki iy g l y zli dil-d r
 777 Didi pes d yesine ol semen-b y
 778 Anıñ biñde birin kim eyde inan
 779 Mel l idüm çatı gönlüm ineñ  ar
 780 Tem ş  eyleyü sol bağa ba dum
 781 Açılmış gördüm anda bir g l-i ter
 782 Irahdan görüben bir bülbül anı
 783 Düzüp av ze anca c ş kıldı
 38a 784 Anı gördüm gönlüm  aşa geldi
 785 Benüm gönlüme andan düşdi bir od
- Gidiben  aklı  almış z r u hayr n
 Pes andan artuğ oldu dil-fig r ol
 Ki şol dem ra d bigi kılır efg n
 Yaşın Dicle  amı Bağd d eyler
 Ser s me olurlar n -geh n 
 Dökerler yaş yirine her biri  an
 şa arlar g l yirine t z g l- bı
 Ya balçık güneşi örter mi iy y r
 Güle nergisleri d r-d ne sa dı
 Ki şu  ttdi ken rın sebzez ruñ
 Meger kim gele  aklı kendüzine
 Biraz  aklı diril r g z n açar
 Yine yire düşer    aklı gider
 Güli nergisle ider ğark-ı şeb-nem
 Kiminüñ finduğından m h hasta
 Ğırıvan birbirine kıldı  heng
 İletdiler sar ya z r u renc r
  odılar anda ol m h-zem ni
  u gün  oğdı v  yüzün gizledi m h
  u ol durdı oturdı fitne-i ğam
 Zek t u şad a virdiler fir v n
 Keb b ile rev n şerbet getirdi
 Gözüne ne görindi k'olduñ efk r
 Ki ger yüz dil ile olam suhen-g y
  ala eyden işiden z r u hayr n
  ama çıhdum ki g lden giderem h r
 şanasın kend z mi oda yahdum
 Ki koğusıyla bağ olmuş mu at ar
 D şiben yire çoğ itdi fig n 
 Ki gitdi  aklı v  b -h ş oldu
 Bu i umdeki derdüm  aşa geldi
 Ki biñ şu kılmaz anıñ def ine s d

	786	Didi pes dâye kim iy yañağı al	Bu kim dirsin degüldür şüret-i hâl
	787	Qıyasum uşbu durur binüm iy mâh	Meger kim sen yüzi <u>hürşid</u> nâ-gâh
	788	Biregü görübenün gönlün düşdi	Hemân-dem saña <u>zahm</u> -ı çeşm irişdi
	789	Ululardan meşeldür uşbu bir söz	Ki <u>hub</u> yüzün belâsıdur yavuz göz
	790	Hemân sâ ^c at buyurdı ol lebi kand	Dütüzdürdiler aña ^c üd u isbend
	791	Felekden ser-nigün olıbanun câm	Çü meyl-i mağrib eyledi ser-encâm
	792	Çü ol zîbâ nigârın gözleri duh	Hezîmet oldu şâh-ı Rûm u <u>Halluh</u>
	793	Cihânı çün ser-â-ser tutdı zulmet	Qarar eyledi bunlar <u>hoş</u> ferâgat
	794	Yine çün buldı fırsat leşker-i zeng	Cihânı tutmağa eyledi âheng
38b	795	^c Alem diküp yine sultân-ı encüm	Çü zengi leşkerini eyledi güm
	796	Çü bu zerrîn-siper gösterdi tîğı	Çü cevşen pâre pâre kıldı mîğı
	797	Yine şem ^c i felek gösteriben yüz	Münevver eyledi eţrâfı düpdüz
	798	Pes ol şâh-ı cihan u hûr-i cennet	Diledi bâğ içinde kıla şöhet
	799	Buyurdı ol nigârın kullarına	Cihân bendeydi aña kulları ne
	800	Ki havz öninde şaluñuz bisâtı	Ki anda kıloram bu gün nişâtı
	801	İledüp bârigâhı anda kuruñ	Şarâb u nuql muţrıbı getürün
	802	Meger kim çeng ü ^c üd âvâzesine	Göñül ârâm idüp baña ısına
	803	Niçün ola göñülde guşşa müdgam	Geçer çünkim hemîşe şâdî vü gam
	804	Gelün zevk idelüm kim öliserüz	Cihândan şöyle hasret kalısaruz
	805	Nice ay gün toğa toına iy yâr	Ki biz olmayavuz hergiz <u>haberdâr</u>
39a	806	Süvâr olmuş iken raşş-ı hayâta	Niçün tîz bitmeyevüz her cihâta
	807	Ola bir gün yitürevüz atı	Ne anı bulavuz ne <u>hod</u> cihâtı
	808	Pes imdi eldeyiken görelüm <u>hoş</u>	Dime yarın beri gün görevüz uş
	809	Virelüm bir nefes göñül murâdın	Alalum dünyânuñ her dürlü dâdın
	810	Cihânun şâdılgı gam deger mi	Bu dirlik bir nefes mâtem deger mi
	811	Yiyüp içüp temâşâ kılalum key	Gehî şayd u gehî nuql u gehî mey
	812	Düzüldi ^c âkıbet bir <u>hub</u> şöhet	Ki varup kıla ol maşbûb şöhet
	813	Sürerler Hürmüz'i ol bâğ içinden	Qorurlar hûrîyi uçmağ içinden
	814	Çü Hürmüz'den tehî eylediler bâğ	Gül'e şan urdılar lâle bigi dâğ
	815	Melûl oldu nigârın ol sebebden	Ki olaydı garaş ^c ıys u tarabdan

788 a Vezin hatalıdır.

807 a Vezne göre eksiktir.

	816	Müzeyyen Gül-ruh ileyidi ol cem°	Velîkin Hürmüz idi Gül-ruh'a şem°
39b	817	Niçün ol şem°i andan kıldılar dūr	Nite bî-şem° meclisde ola nūr
	818	Pes ol şâh-ı cihân u cân-ı cânân	Gelür ol bâğa çün serv-i hırâmân
	819	Oturdı çevre hürîler derildi	Bezendi şöhet ü meclis kuruldı
	820	Pes aĝaz itdi muṭrıblar alıp sâz	Nevâzişle nevâ kıldılar âĝâz
	821	Sıpâhân perdesinde düzedip çeng	° Iraĝa eylediler dest-i âheng
	822	Gehî zeng ola geh nev-rûz u şeh-nâz	Dügâh u çâr-gehde itdiler sâz
	823	Ohıdılar ĝazel şol resme kim gül	Muḥayyer oldı şevķinden çü bülbül
	824	Yürüyüp sâķiyân-ı mâh -ruhsâr	Semen-sîne gül-endâm u şeker-bâr
	825	Yañaĝı lâle vü gözleri âle	Alıban şîşe vü câm u piyâle
	826	Lebi la°l u dişi dūr sîm-ĝabĝab	Ṭolu şunar idi câm-ı leb-â-leb
	827	Çü döndi bir iki devri şarâbuñ	Bilürsün ne durur ĝavrı şarâbuñ
	828	Çü Gül mest oldı didi muṭrıba tîz	Ohı bir şî°r-i şîrn ü şeker-rîz
	829	Baş urup muṭrıb alup eline sâz	Bu şî°ri eyledi sîz ile âĝâz

Şİ°R

	830	Didi iy °ışkı derdi cânuma cân Kanı sen gel ki cânım saña kurbân
	831	Cihânda senden artuh hâşılum yoh Firâkuñdan katıraḥ müşkilüm yoh
	832	Ķarârüm aldı zulf-i bî-ķarârüñ Ciger-hûn itdi la°l-i âbdârüñ
	833	Ne var sensüz ṭurup eylerse reşküm Ciger oldı kebâb u bâde eşküm
	834	Dil eyle mest olupdur senden iy yâr Ki olası degül tâ ḥaşr hüsyâr
	835	Göñül sensiz ḳalursa pür-ĝam olsun Ķo anda ĝam hemîşe müdĝam olsun
	836	Hoş olur °ışķ yigitlikde ĝâyet Huşûşâ k'ola mülk ü mâl u ni° met

HİKÂYET

40b	837	Gül'e ĝâyetde kâr idüp bu âheng	Gül-âb itdi güle nergisden âveng
	838	Gül-i nâzük göñül pür- °ışķ u ser-mest	Ne ḥaddi ola şabruñ gözede dest

	839	Şabırdan çünkü ma ^z ul oldu ol mâh	Cigerden eyledi derd ile bir âh
	840	Yire düşdi vü ^ı aklı gitdi şol dem	Çalarken çalıcılar zîr ü geh bem
	841	Nihâvend ü nevâ ider iken sâz	Ėam irdi vü rehâvî oldu şeh-nâz
	842	Gül-i ra ^{nâ} yaturdı ^ı ışık ile zâr	Ėazîn ü bî-hod u mest ü dil-efkâr
	843	Ėam almış anı vü hem Ėamdan ol şâd	Ėarâb olmuş ^ı azîm ü yavlağ âbâd
	844	Yaturken ol semen-ber zâr u giryân	Görür düşde ki Hürmüz geldi <u>handân</u>
	845	Oturur bigi olurken yana yan	Yaturlar <u>ço</u> caşibanuñ câna cân
	846	Ėolı bir birinüñ boynında çenber	Güle gül <u>katı</u> ban şekkere şekker
	847	Gül'e eydür gülüp kim iy vefâdâr	Niçün men ^ı aşığa olduñ cefâkâr
41a	848	Şavâb uşbu <u>ha</u> tâyı nice gördüñ	Ki sen bâğa geliben bini sürdüñ
	849	Revâ mıdur ki bâğda açıla gül	Aña <u>ha</u> sret giçe bî-çâre bülbül
	850	Çü sen ^ı ışık ile çün bülbül degülsin	Sürersüñ bülbülü <u>hod</u> gül degülsin
	851	Bunu işidicegez ol perî-zâd	Beliñledi uyandı <u>kı</u> ldı feryâd
	852	Bu düşi gördi oldu ^ı ışkı hüsyâr	Hem ol uyhudan oldu fitne bîdâr
	853	Çü iş <u>ha</u> dden geçüp su başdan aşdı	Göñül ^ı ışık ile cûş eyledi taşdı
	854	El urdı vü ya ^h asın eyledi çâk	Gözi yaşından oldu <u>hâ</u> k nem-nâk
	855	Şuvarup ^ı ışık odından arguvânı	Şanasın oldu rengi za ^ı ferânî
	856	Ėutup ol gice vü ol anı teb	Od u şu içre <u>ka</u> ldı ol şeker-leb
	857	Yine çün gökde yandı meş ^ı al-i nûr	Cihân çün ^ı anber iken oldu kâfûr
	858	Çü şubh oldu vü bu <u>hu</u> rşîd-i rûşen	Cihânı <u>kı</u> ldı nûr ile müzeyyen
41b	859	Hekîmler <u>o</u> hıdılar çüst u <u>hâ</u> zık	Ki dermân ideler ol derde lâyıq
	860	Ne bilsün her <u>he</u> kîm ol nâ-tüvânı	Gülüñ olur <u>he</u> kîmi bâğubânı
	861	Ma ^ı a'l-kışsa bir ay ol nâ-tüvâne	Dürüşdiler <u>he</u> kîmler bî-bahâne
	862	Hiç aşşı <u>kı</u> lmadı aña ol emsem	Ėekîm otı nite ^ı ışığa ola em
	863	Ne göñüldeki ^ı ışık ura esâsı	Hekîmüñ aşşı <u>kı</u> lmaya devâsı
	864	Göñül kim ^ı ışık ile ola demi serd	Hiç inanma ki dermân bula ol derd
	865	Şafâ bulmadı hergiz ol semen-ber	<u>Da</u> hı vardu ^h ça oldu <u>hâ</u> li bed-ter
	866	Çü şihhat bulmadı ol <u>ha</u> sta hergiz	Ėekîmler <u>ka</u> ldılar <u>ha</u> yrân u ^ı âciz
	867	Hele bir nice müddet <u>da</u> hı ol <u>hu</u> r	Ėalur yârdan irah derd ile rencûr
	868	Yine çün <u>ho</u> ş olıban buldı şihhat	Yine eyvânı bir gün buldı <u>ha</u> lvet
	869	Yine ^ı ışık odına şu bigi <u>ah</u> dı	Yine ol nerd-bândan <u>ta</u> ma çıhdı
42a	870	İçinde ^ı ışık odı başında sevdâ	Öginde fikr-i yâr u <u>ha</u> vı-ı a ^ı dâ

871	Ṭam üstünde yürürdi zâr u hayrân	Melûl ü bî-dil ü hâli perîşân
872	Bahardı kim meger yârin göreydi	Bugün görmez ise yarın göreydi
873	Ne çâre haddi giçdi intizâruñ	Ki hiç âsârı bulunmadı yâruñ
874	Pes ol zîbâ nigâr hûb u mevzûn	Mülâzım tamdan inmez idi her gün
875	Dün ü gün anca çihdi tama ol mâh	Ki dâye töhmete başladı nâ-gâh
876	Meger bir gice düşde gördi yârin	Beliñledi vü turdı ol nigârîn
877	Çü ıışk almışdı sağını şolını	İlerü tutdı girü tam yolını
878	Yalın ayak baş açık çihdi tama	Ne başda tâc u ne egninde câme
879	Cihân yüzini tutmuşdı siyâhî	Tamam âsâyış idi mürğ u mâhî
880	Qarañu �alemi kuşatmış idi	�Arûs-ı şubh yavuz yaşanmış idi
42b 881	Gice nîl içre olmuş idi pinhân	Şanasın dura dürtünmişdi kaçran

MELÂMET KERDEN-İ DÂYE GÜLRÂ

882	Çü dâye dün buçuğdı hâli gördi	Ki Gül yalın ayağ tama yügürdi
883	Figân itdi ki âhir bu ne hâldür	Nedür derdüñ saña bu ne zevâldür
884	Ne gümrahlık durur kim saña oldı	Delürdiñ mi ya hod kanuñ mı tıldı
885	Qarâr eyle şu bigi tama ahma	Beni derdüñ ile odlara yahma
886	Geh ü bî-geh tama �azmüñ nedendür	Bilemezem ki hergiz bu ne fendür
887	Derûnuñda meger bir müşkil oldı	Ki andan saña bu gam hâşıl oldı
888	Durañdan düşeñe gücin güçersin	Ṭama çıkmğa kuş bigi uçarsın
889	Sarâya girmege hiç tâkatuñ yoh	Ṭama çıkmğa gücüñ kuvvetüñ çoh
890	Eger eydürür isem tur tama gel	Qamu endâmuñ olur ayağ u el
43a 891	Gel in didükde ser-gerdân olursun	Düşüp �akluñ gider bî-cân olursun
892	Dökersin gözlerüñden yaş diyü hûn	Gezersin tamda bî-h'îş u gazal-hûn
893	Gehî seyl bigi dökersin yaşuñ	Gehî taşlara dögersin başuñ
894	Gehî kuşlara düzersin şaffiri	Gehî nâle kılursın geh nefiri
895	Gehî bir kuşu kañırsın sürersin	Gehî bir kuşu ohırsın şorarsın
896	Gehî atarsın âhir şuya taşlar	Gehî görürsin uyanuñla düşler
897	Gehî giryân u geh handân olursın	Gehî yağlıguñ ağzuña alursın
898	Gehî güller tutarsın deste deste	Gehî nâle kılursın haste haste
899	Dün ü gün ol kadar tamda yellersin	Ki bir başmaq gicede pârelersin
900	Şanursın nitdügüñi bilmezem men	Ya elden qoya mı dirsın beni sen
901	Nefes alınca gözüñ uyhu görmez	Gözüm hiç sencileyin bed-hû görmez

43b	902	Ne bir lahza kararūñ var ne ârâm	Dilersin çıhurasın ilde bed-nâm
	903	Nedür hâlūñ senūñ ü n'olduñ âhir	Kilimūñi şuya top şalduñ âhir
	904	Cihânda üyümedük kimse kalmaz	Senūñ gözleriñe hiç uyhu girmez
	905	Senūñ derdünle bağrum taldı kıandan	Ne durur dilegüñ bu nâ-tüvândan
	906	Baña raħm eyle gerçi kim ħakîrum	Ki sen zârî kılursın ben erürem
	907	Gül eydür ise gam degül baş	Bu müşkildür ki kılam sırrımı fâş
	908	Dönüp ol meh-likâya dâye eydür	Ki benden gizleme iy dâne-i dür
	909	Senūñle nicesi yârum bilürsın	Nice yâr u vefâdârum bilürsın
	910	Senūñle kılmışam çoh dürlü uzluğ	Ki sen hiç bende görmedüñ yavuzluğ
	911	Saña cân u dil ile bendeyüm ben	Nite yüz döndürem tâ zindeyüm ben
	912	Senūñ şâdılığūñ durur murâdum	Çü sen yigrek bilürsın i'tikâdum
44a	913	Saña hoşluğ dilerüm biñ göz ile	Dilemezem ki bir kıluñ üzile
	914	Dilemez dil ki baħam aya sensiz	Yoğ olsun bu cihânda dâye sensiz
	915	Ki sensin iy semen-ber cânuma cân	Baña senden durur derd ile dermân
	916	Dilegüm şol durur Ħağ'dan ki her dem	Selâmet olasın vü şâd u hurrem
	917	Yavuzluğ görmeyesin iy dil-efrüz	Giceñ kadr ola günüñ °ıyd ü nev-rüz
	918	Men olam senūñ ile şâd dâyim	Yüzüm üstinde kulluğın kılayım
	919	Benem senūñle iy serv ü semen-ber	Dükeli müşkil işde yâr u yâver
	920	Bu işde çün ikimüz yâr olavuz	Ola kim çâre vü dermân bulavuz
	921	Nihân eyleme benden râzı iy hûr	Meşeldür kim dimişler el eli yur
	922	Egerçi kim za'ıf ü nâ-tüvânem	Şuñ degmez miyem ki bile yânam
	923	Kim aldı söyle göñlüñi bileyüm	Aña lâyıq °ilâcını kılayum
44b	924	Eger inanmaz iseñ and içeyim	Anuñlan daħı göñlünñden geçeyim
	925	Bunı didi vü eyledi kâsem yâd	Ki emîn ola andan ol perf-zâd
	926	Pes âgâz idüben ol dil-rubâya	Bu resm ile kâsem yâd itdi dâye
	927	Anuñ ħağkı için kim cism ü cânı	Bile yâd itdi °ağl-ı kârdânı
	928	Çuru gövdeye cân u dil virençün	Çamu pinhânı baħmadın görençün
	929	Çara gözlerde nûr ışıdan için	Niyâzın kıllaruñ işiden için
	930	Du'â-yı °İsâ Meryem ħağkı için	Ölüyi diri kılan dem ħağıçün
	931	Bu ay u gün ü yıldız ħağkı için	°Azîz gice vü gündüzler ħağıçün

	932	Baňa ger fâş idesin bu nihânı	Nihân tutam nite kim tende cânı
	933	Söz âl itmedin ü kıtmadın kıl	Eyit kim nicesi şüret-i hâl
	934	Eyitmeyüp yıharsaň bini çün ‘üd	Ėaram olsun saňa emzürdügüm süd
45a	935	Aňa çün dâye kıldı kıtı ilzam	Nigârın aldı ilzâmından ibrâm

CEVÂB-I GÜL BE-DÂYE

	936	Didi iy dâye n’idersin cânımdan	Beni baňa kı kıtur var git yanumdan
	937	Ne uyduň baňa bunca iy siyeh-rû	Dahı işüñ var ise gör beni ko
	938	Çü ben göñlüm elinden bî-karârım	Ėazın ü derdümend ü zâr u zârım
	939	Bını didi vü şol dem ol perî-zâd	Yağasın yırtup anuñ kıldı feryâd
	940	Ki niçün rence kılursın beni sen	Ėo kendü derdüm ile yanayım ben
	941	Benüm Ėod Ėâşılum bir derd olupdur	Ki yaşum germ ü âhum serd olupdur
	942	Ne kıлмаğa yarar bu derdi pinhân	Ne bu müşkil olur şabr ile âsân
	943	Dir isem bî-gümân rüsvâ olurum	Demez isem Ėo derd ile ölürüm
	944	Dir isem serzeniş eyleye her dün	Dimezsem yüregüm olur tolu Ėün
45b	945	Dir isem fâş ola râzum cihâna	Dimezsem pes ne kılayum bahâne
	946	Dir isem güm-reh-i ‘âlem olurum	Dimezsem derd ü âh ile kalurum
	947	Dir isem şah ider baňa belâyı	Dimezsem öldürür bini cüdâyı
	948	Bu derdüm ger benüm şöyle kılursa	Gümân ola tenümden cân kılursa
	949	Dimege kıorĖarum râz-ı nihânı	Ki nâ-geh başa irişe ziyânı
	950	Bını diyüp firavân ağlar idi	Firâkıyla yüregın tağlar idi
	951	Bunuñ üstine deçdi hayli eyyâm	Dile gelmedi râzın ol dil-ârâm
	952	Çü Ėadden geçdi devr-i intizârı	Dükendi şabrı vü gitdi kıararı
	953	Didi iy dâye iş geçdi orandan	Ėop uşandurdu derdüm bini candan
	954	Belî ehl-i ma‘ânî Ėoş dimişler	Bu ma‘nâ içre şekkerler yimişler
	955	Ne dürlü Ėalde olursa degül Ėoş	Kişi söyleye mi vaqt olsa Ėâmüş
46a	956	Gerekdür kim bu râzı eyle pinhân	Göñülde kıtasın kim kıuymaya cân
	957	Ėaķıķat bil ki bu Mih-merd üstâd	Ki bizüm bağı kıılır Ėurrem-âbâd
	958	Bir oğlı var durur mişl-i ferişte	Şanasın müşğ ü ‘anberden sirişte
	959	Boyı serv ü gözi nergis yüzi ay	Atar kırpüğü oğlar kıaşları yay
	960	Gözi câdülar uyĖusını bağlar	Kıya baĖduginüñ bağrını dağlar
	961	Ciger-Ėünî gözinüñ kır-Ėırı	Şeker şırın-lebînüñ şır-Ėârı
	962	Utandurmuş lebi kıand u nebâtı	Ne kıand u ne nebât âb-ı Ėayâtı

	963	<u>H</u> aṭı ser-sebz ü zülfi °anber-efşân	Bigi Hindû durur <u>halhalde</u> sultân
	964	Eger şîrîn lebin Leylî göreydi	Gehî Ferhâd u geh Mecnûn olaydı
	965	Anuñ zülfi perîşân itdi bini	Yañağı °aksi hayrân itdi bini
	966	Çü gördüm anı yatmış mest ü bî-hûş	Hemân-dem kıldı °ışkı bağrumı rîş
46b	967	Anı görüp gönül benden remîde	Olup zülünde oldu âramîde
	968	Delü gönül anuñ dîvânesidür	Yüzidür şem° ü cân pervânesidür
	969	Gice bî-h°âb u gündüz bî-ķarârum	Dün ü gün tal°atine intizârum
	970	Dimeyesi sözi saña didüm uş	Ķahıma baña buşma eyleme cûş
	971	Benem gül-bûy u ol dil-ber semen-bûy	Ululuğ it aramızda suhen-gûy
	972	Bu şeḫle ol gedâyı şâh eyle	Bu gülden şekkeri âğâh eyle
	973	Yüri ol mâha eyt iy serv-âzâd	Bize gel kim yaraşa serv ü şimsâd
	974	Yüri eyd aña kim iy fâl-i ferruḫ	Ķılır sini taleb cân ile Gül-ruḫ
	975	Gül isem ben şekerdür ol semen-ber	Ohı gelsün ki hoşdur gül-be-şekker

CEVÂB-I DÂYE BE-GÜL-RUḪ VE °İTÂB VE MELÂMET-İ O

	976	Bu sözlere çü dâye gûş kıldı	Ṭamarlarında kanı cûş kıldı
47a	977	Şu çirkin yüz ile Ķaldurdu pençe	Hemân-dem urdı kırḫ elli ṭabanca
	978	Figân idüp didi bu resme işler	İnana mı delü kim °âķıl işler
	979	Zihî himmet zihî devlet zihî yâr	Ki kılduñ ihtiyâr iy zîşt-kirdâr
	980	Naşîbüñ ulmuş senüñ ezelden	Eyü baḫma şataşduñ Ķoma elden
	981	Dimege yaramaz bu sözi ebsem	Utanmaz mısın iy bî-şerm-i °âlem

CEVÂB-I GÜL-RUḪ BE-DÂYE

	982	Çü gördi dâyenüñ ḫuşmını Gül-ruḫ	Didi dınma yiter iy zehr-pâsuḫ
	983	Nice sen baña Ķılursuñ naşîḫat	Ne dermân bulunur baña ne şîḫḫat
	984	İçüme çünki binüm od düşüpdür	Başuma °ışķ ĶavĶası üşüpdür
	985	Senüñ pendüñ baña kâr ide şanma	Ya gönül terk-i dildâr ide şanma
	986	Gönül âdem midür kim pend işide	Ya yalvarmaḫ veya sevgend işide
47b	987	Delü göñlüme pend itdüm ezelden	Ķabul itmedi andan gitdüm elden
	988	Bu sözden dâye oldu Ķatı ĶamĶîn	Yüzün burtardı şaldı Ķaşına çîn
	989	Bu kez bir renge daḫı söz getürdi	Fisûn u mekri yirine yitürdi
	990	Gül'e eydür ki şâbâş uşbu râya	Ki şâḫı deĶşürürsin bir gedâya
	991	Gedâ vü şâḫ naḫd oldu ber-â-ber	Saña Ķanķısı gerek mis mi yâ zer
	992	Seni diler bugün şâḫ-ı Sıpâḫân	Niçün sen ten gözedürsin Ķoyup cân

993	Kişi terk idüben bir pâdişâhı	Nicesi ihtiyâr ide gedâyı
994	Anuñ kim naqd ola öñinde bedr ay	Qoyup yılduz gözetse ola bed-rây
995	Bu bî-cân saña ger cân ise terk it	Be-küllî derde dermân ise terk it
996	Sözümü tut yola gel olma güm-râh	Ve gerni eydürem saçuñ keser şâh
997	Meger güldürmek istersin cihâmı	Bize kim yâr idersin bâğubânı
48a 998	Ahî sen şehsin ü ol bir gedâyî	Ahî sen hüsvrev ol bir rûsitâyî
999	Bir eyd âhir ki kıñkı pâdişânıñ	Qızı oğlını aldı bir gedânıñ
1000	Cihânda qalmadı mı aşlı qandüñ	Ki yükin çekesin gâv bendüñ
1001	Seni dîv-i hevâ dîvâne kılmış	Hıredden gönlüñi bî-gâne kılmış
PERİŞÂN ŞODEN EZ-SUHEN-İ DÂYE		
1002	Bu sözi işidicek dâyeden Gül	Perişân olup ol şeh-bâz u şengül
1003	Hacîl oldu işidüp her cevâbı	Utandı vü güle şaldı niqâbı
1004	Didi iy dâye ben °aciz bu işden	Nite döniserem hergiz bu işden
1005	Sözi ger az gerçi çoğ idesin	Qabül eylemeyincegez n'idesin
1006	Göñülde °ışkı eyle muhkem oldu	Ki taşda naqş anuñ bigi kim oldu
1007	Yoğ olsun cân eger sevmezse özin	Kör olsun göz eger görmezse yüzün
48b 1008	Saña çirkin göründi ise ol yüz	Benüm gözümle bah kim göresin yüz
1009	Revâ görmezsen anı sen özüme	Görünmez benim andan yeg gözüme
1010	İ dâye şanma anı terk idem ben	Göñül çün anda qalmışdur n'idem ben
1011	Hele sen ol bu miñnetden selâmet	Baña şâyeste durur bu melâmet
1012	Pür-âteşdür anuñ °ışkıyla sine	Melâmet itdügünüñ aşısı ne
1013	Qum içine yağı niçün dökersin	Ya havanda şuyı nice dögersin
1014	Hele ben râzımı didüm saña uş	N'idersen sen bilürsin hoş u nâ-hoş
1015	°Azîm and içdüñ ahir nice dürlü	Ki râzımı dutasın canda şahlu
1016	Nice utanmadın eydürsin Allah	Ki eydem saçuñı kese senüñ şâh
1017	Benüm hod kimseneden tâli°üm yoh	Sen idüñ bir seni dahı şınaduh
1018	Anuñ yolında yoğa şaymışam cân	Çü °aşık oldum ahir itmedüm qan
49a 1019	Cihânda kimse °aşık olmadı mı	Benüm bigi deñize talmadı mı
1020	Ki sen bini bu resm ile kıñarsın	Meger kim sen bu hâlden bî-habersin
1021	Çü senden bir murâdın bulmaya dil	Bir eyd ahir ki pes senden ne hâşıl

	1022	Bunu didi vü kıldı yine efgân	Gerü zülfi bigi oldı perîşân
	1023	Şu resme kıldı âh ol mâh-pâre	Ki yandı gökde âhından sitâre
	1024	Yirün yüzini taldurdı figânı	Havâyâ baş kaldırdı duhânı
	1025	Yürck pür-âteş ü gözden revân âb	Arada garķ idi nâ-hurd u nâ-h'âb
	1026	Gözi tolu hayâl u başda sevdâ	Yanar idi nite kim od kuruda
	1027	Ne dâyesine söylerdi ne gayra	Ne cinn ü ins ü ne vuhş u tûyûra
	1028	Ķamudan eylemiş idi cüdâyı	Penâh itmîşdi kendüye Hudâ'yı
	1029	Ki ĝamĝinlere oldur ĝam-ĝüsâr ol	Yaluñuzlara her müşkilde yâr ol
49b	1030	Rızâsın isde olduĝunca zinde	Ki kullukda gerek zîrâ ki bende
	1031	Hudâvend'e ĝöñüli bende eyle	Ölüpdür 'ıŝkuñ ile zinde eyle
	1032	Ķalâletden ĝöñüle yâri virgil	Bu ĝafletden anı kurtarı virgil
	1033	Ķöñül efsâneden uşanmaduñ mı	Peşîmân olasuñı şanmaduñ mı
	1034	Ķiçer dün ĝün 'ömr tırmaz dem-â-dem	Demi hoş gör ki irişmez deme dem
	1035	Öñüñde dün ü ĝün esbâb-ı ĝaflet	Seni mest eylemişdür h'âb-ı ĝaflet
	1036	Bu ĝafletden ne dem kim ayrılâsın	Ne dem itmeyiser aşşı bilesin
	1037	Pes elüñ irer iken yaraĝuñ kıl	Ķo ayruh fikri kendü hâlûñi bil
	1038	Cihânuñ şadlığı cümle ĝamdur	Ķanîmet gör demi kim dem bu demdür
MÛTTEFIĶ ŞODEN-İ DÂYE BE-GÛL-RUH VE REFTEN BE-DA'VET-İ HÛRMÛZ VE			
MAHRÛM BÂZ-I REFTEN-İ DÂYE			
50a	1039	Söze başlaĝıl iy mürĝ-ı hoş-âvâz	Ki hoşdur söz ile olduĝda her sâz
	1040	Şunu fikr eylegil kim ölisersin	Gidiser nuţķ u şâmit ĝalısarsın
	1041	Dirîĝ itme bugün söyler iken dil	Ķül'üñ bülbül gibi hâlin haber kıl
	1042	Bir ay çün dâyesine ol nigârîn	Ķatı hışm idüben ĝaytardı yüzün
	1043	Bir aydan şofra pes ol dâye-i şûm	Nice sengîn-dil ise oldı çün mûm
	1044	Ķül'üñ söylemedüĝi eyledi kâr	Ķül'e yahın oturdı ol cefâkâr
	1045	Ķül ağlardı vü söylerdi sözini	Yaşı garķ eylemişdi kendüzini
	1046	Gice ĝarañu idi vaķt nâ-hoş	Ķöñül bî-şabr nice itmesün cûş
	1047	Bile söyler bigi dil-dâzı ile	Ķül eydürdi figân u zârı ile
	1048	Ki nice nice iy baht-ı siyâhum	Benümle kînlüsin nedür ĝünâhum
	1049	Ķünüzin bî-ĝarâr u gice bî-h'âb	Ķözüm yaşı ĝılıpdur bini ĝarķ-âb
50b	1050	Nicesi uyıyam yaşum çü ĝaĝlar	Ķözüme uyhunuñ yolını baĝlar

1051	°Acep baña nice düş gördi eyyâm	Ki ne bir zerre râhat kor ne ârâm
1052	Meger uyhumı ol bağladı kim uş	Ciger kanı gözümde eyledi cûş
1053	Ṭutayum derdümüñ dermânı yoḥdur	Niçüñ bu gicenüñ pâyânı yoḥdur
1054	Bu gice böyle niçün bî-kerândur	Ḳıyâmet mi kopard yoḥsa nişândur
1055	Ḳara qarğa kanadın yaymış idi	Gice zengîsi kara giymiş idi
1056	İşımamağa and içmiş sitâre	Yıhılmış müzını başmış minâre
1057	Ḥorûs-ı şubḥ vaqtını yañılmış	Ṭavulcı şayr u çûbek-zen ḥod olmuş
1058	Gice zengîsi olmuşdı nigûnsâr	Sitâre urmuş ayağına mismâr
1059	Ḳıyâs it anda Gül ḥâli niceydi	Ḳıyâmet günü aña ol giceydi
1060	Figân u zâr ile ol yüzi gül-şen	Giceye kaḫıyup eydür idi sen
51a 1061	Gicesin aḥf degülsin ay u yıl	Eger °ömrümisen râziyum eksil
1062	Nice beni melûl idesin iy şubḥ	Demidür söz kabûl idesin iy şubḥ
1063	N'ola olur iseñ iy gice gündüz	Ya iy ḥurşîd gösterür iseñ yüz
1064	Çü ḥadden geçdi şubḥuñ intizârı	Ağardı nâ-gehân Çarḥuñ kenarı
1065	Yine çünkim bu ḥurşîd-i dür-efşân	Süvâr olıban itdi kaşd-ı meydân
1066	Çü Elbürz üsdine dikdi °alem gün	Cihân çıhardı kır u geydi altun
1067	Gözedürdi kimi her gice dâye	°İkâb olmuşdı qarğa ol hümayâ
1068	Nice kim ol nigârın zâr olurdu	Bî-çâre dâye kaygudan ölürdi
1069	Çü gördi dâye ḥadden geçdi zârı	Esirgedi be-gâyet ol nigârı
1070	Gül'e eydür ki iy qanuma teşne	Beni öldür bâri al uşda deşne
1071	Bir aydur kim ğarîqum qan içinde	Ben ü sen dün ü gün efgân içinde
51b 1072	Senüñ derdüñle ğamdur baña ḥâşıl	Ki sensüz her gicedür baña bir yıl
1073	Benüm ḥâlümi şorma kim neyem ben	Nice senüñ ğamuñla yanayım ben
1074	Ne sini şöyle koyıbilürem zâr	Ne ḥod eydibilürem çâre-i kâr
1075	Bugün çün terk kılduñ neng ü nâmı	Bize uş güldürürsin ḥâş u °âmı
1076	Ne buyurursın imdi ne ideyüm	Söze gel tatlu dilüñ işideyüm
1077	Çü ol nâ-cinsi bu resme seversin	Aña irişmege böyle iversin
1078	Bari mekr ile âle başlayayım	Güli servi talma aşlayayım
1079	Bunu didi ilerü geldi dâye	Diler kim ḥulḳ ide ol meh-likâyâ
1080	Gül'e qarşu gele söyledi geldi	Gül anı gördi vü açıldı güldi
1081	Güle güle Gül eydür dâyesine	Çü yâr olduñ dökelim qusa çîne
1082	Çü sen işüm olasın biter işüm	Senüñle sunuşucaq siñer aşum

52a	1083	Yine gel imdi bir ululuĝ eyle	Benüm haĝķumda bir dem hayr söyle
	1084	Varıban Hürmüz'e benden selâm it	Sözi 'arz eyle vü işi tamam it
	1085	Şol oyundan ki sen bilürsin iblîs	Aña qarşu düzüt bir nice telbîs
	1086	Remîde kıl vü dil-efkâr eyle	Görüp göñli içinde kâr eyle
	1087	Eger sen anı yola getüresin	Füsûnı ĝâyetine yitüresin
	1088	Getür çü şâhu ayıla dimâĝın	Yahıp göñlinde 'ışkumuñ çıraĝın
	1089	Ķamudan ĝıçdüñ âhir ay yüzini	Görüp işidesin şîrîn sözini
	1090	Göresin ĝavl u fi'lini her işde	Aña beñzer ola mı bir ferişte
	1091	Leb-i la'lini gör şekker-feşân mı	Sözi cân-bahş u gözi cânsitân mı
	1092	Göñül virmâĝa 'ışkına yarar mı	Ya hüsñüne muĝâbil kimse var mı
	1093	Hacâletden ĝomış ruhsârı mâhı	Ahatundur yüzinden ferr-i şâhı
52b	1094	'Aceb mi bâĝubândan toĝdısa şâh	Ne dilerse kılur Ķâdir'dür Allâh
	1095	'Acebleme bunu devr-i zamândur	'Aķıķı taşdan eyler müşĝi ĝandur
	1096	Dikenden gül bitürür ĝudretiyle	Vücüd ider 'ademden hıķmetiyle
	1097	Yahud görmez misin kim âb-ı hayvân	Ķarañulukda oldu derde dermân
	1098	Bugün Hürmüz durur hûbluĝda hurşîd	Yarar kim çâker ola aña Cemşîd
	1099	Mu'ayyendür yüzinden ferr-i şâhî	Ne var yog ise tâcı vü külâhı
	1100	Ķılıc bigidür ol pâķize gevher	Ki yüzinden tutar çün tîĝ-i cevher
	1101	Anuñ 'ışkında her kim bini taşlar	Başına taşlar u baĝrına başlar
	1102	Ṭur imdi sen tut ol bâĝuñ yolını	Ne bâĝ belki ol uçmaĝuñ yolını
	1103	Perîden hûr u rıdvâna haber kıl	Ķuru gevdeden ol cânâ haber kıl
	1104	Benüm hâlümü ĝılgıl aña ma'lûm	Düriş vü ĝılma andan bini maħrûm
53a	1105	Sen eydüdüñ ki ĝılam çâre ahî	Demidür 'âcizem bî-çâre dahı
	1106	İdersen ölmedin it derde dermân	Gidicek yine dönesi degül cân
	1107	Bu işi sehl ü âsân tutma zinhâr	İderseñ tîzrek it çâre-i kâr
	1108	Belî sen dahı çoh çekdüñ cefâyı	Vefâ bulasın istersen şafâyı
	1109	Gicenüñ defteri çünkim dürüldi	Tamâm ay batdı yıldızlar sürüldi
	1110	Ķarâr eyledi mecmû'-ı halâyık	Nite uyhu göriser çeşm-i 'âşık
	1111	Ne ol dil-ber uyıdı vü ne yatdı	Gözini yummadı şubhı gözetdi
	1112	Yine sulţân-ı encüm gösterüp yüz	Müzeyyen eyledi etrâfı düpdüz
	1113	Revân manzardan inüp dâye-i Gül	Yüridi bâĝa ĝirdi bî-mu'allil
	1114	Füsûn u mekr ile ol bir fisâne	Düzütüdi degme yirde dâm u dâne

	1115	Oturdı şâd ol gül-zâr içinde	Ĥazîn ü muntazır Gül zâr içinde
53b	1116	Çü bir dem giçdi Hürmüz geldi nâ-gâh	Bulutdan nice kim çihar ise mâh
	1117	Çü gördi dâyeyi vü izzet itdi	İlerü yürüdi vü hizmet itdi
	1118	Çü dâye gördi Hürmüz'ün yüzini	Münevver kıldı ruhsârı gözini
	1119	Hemân sâ'atda ol mekkâre dâye	Füsûna başladı ol meh-likâya
	1120	Didi bizden oğul niçün kaçarsın	Selâm virmezsin uğrarsın giçersin
	1121	Bugün hüsn ile serv-i sîm birisin	Bu gül-şende niçün tenhâ gezersin
	1122	Ne diyeyim çü var sende uzlık	Melûl ider kişiyi yalufuzlık
	1123	Yigitsin saña lâyıq bir yigit bul	Anufları yi vü iç var yine vü gül
	1124	Mey iç hem-dem ile şâdî vü hurrem	Ki her bir demde olur bu ömür kem
	1125	Üziliser nefis çün kâm u nâ-kâm	Şunu fikr eyle vü peyveste tut câm
	1126	Niçün sen itmeyesin işrete sâz	Var iken hûb-ruhsâr u hoş-âvâz
54a	1127	°Acep kim sencileyin serv-i âzâd	Yanında olmaya bir boyı şimşâd
	1128	Bu resm ile ki zîbâ -çehresin sen	Bu hûblardan niçün bî-behresin sen
	1129	Revâ mıdur bunuñ bigi cemâle	Ki hem-dem olmaya bir sev-i bâlâ
	1130	Revâ mıdur bu yâkut-ı şeker-rîz	Ki la'lün şöhetinden kıla perhîz
	1131	Revâ mıdur bu müşgîn kemende	Göñüller olmaya cân ile bende
	1132	Dirîğ ola ki sen tenhâ olasın	Gerek kim bir gül-endâmı bulasın
	1133	Olban dün ü gün anufla hem-dem	Neşât arturasın kim ömr olur kem
	1134	Belî hûblukda mañdûm-ı cihânsın	Velî nidem ki hûblardan nihânsın
	1135	Nite koyam sini ben böyle tenhâ	Getürem yanına bir serv-i bâlâ
	1136	Teni çün sîm ü kıddi çün şanavber	Hâcil ola yañağından gül-i ter
	1137	Beli çün °anber ü müşk ola hâli	Ala âl ile cân gözleri âli
54b	1138	Dü hâcib ser-keş ü dü çeşm hasta	Yañağında gül-i ter deste deste
	1139	Dilersin kim bulasın bu cemâli	Etegümi elinden koma hâli
	1140	Eger hem-dem olup bekler isen râz	Bülend itmez iseñ kıddüñ tek âvâz
	1141	İrürem ben sini bir nâzenîne	Ki ta'n ide cemâli hûr-i °ine
	1142	Ki anuñ bigi bir zîbâ dil-ârâm	Ne gördi ne görisedür bu eyyâm
	1143	Dirîğ ola ki bu hürşîd-şüret	Çeke bir mâh-peykerden zarûret
	1144	Çü bülbül olma mağrûr hoş-âvâz	Hamûş ol râz açma nite kim bâz
	1145	Çoğ eydür bülbül ü birisin eytmez	Çoh eydür toğan birin eyitmez
	1146	Gerekdür kim olasın mağrem-i râz	Ki şâh eline iresin çü şeh-bâz

	1147	Başuñ geh çeke dildür pâsubânı	Yine dilden durur başuñ ziyânı
	1148	Ola kim yumşana bir söz ile taş	Ola kim uşana bir söz ile baş
55a	1149	Ola kim yumşada bir taşı bir söz	Ola kim uşada yüz başı bir söz
	1150	Erc dilden irişür çoḥ nedâmet	Dilüñ tutar isecñ başuñ selâmet
	1151	Bil iy Hürmüz ki şâhuñ kıızı Gül-ruh	Sa°âdet issidür u fâlı ferruḥ
	1152	Felekden secde kıtur ḥüsnine mâh	Tamâmet ḥûblara oldur şehin-şâh
	1153	Cihânda naqşı anuñ bir nişândur	Cemâli şerḥi rengîn dâsîtândur
	1154	Yaturken sini görmüş bâğ içinde	Ḳalupdur ḥasretüñden dâğ içinde,
	1155	Eger ola senüñle ol şanem yâr	Zihî baht u zihî devlet zihî kâr
	1156	Çü itdi ol semen-ber saña rağbet	Ḥaḳḳat yüz tutısar saña devlet
	1157	Dilerem imdi kim siz iki dil-ber	Bir arada oturasız ber-â-ber
	1158	Biri birüñüz ile °ıys idesiz	İküñüz bir dem eydüp işidesiz
	1159	Şunasız bir birüñüz eline câm	N°olısar kim bilür ta ḥod ser-encâm
55b	1160	Cihânuñ zevki ol durur ki bir dem	Olasın bir dil-ârâm ile hem-dem
	1161	Çü Hürmüz dâyeden anı işitdi	İşit kim ol dem aña ne iş itdi
	1162	Didi kim iy ḥuredden dür olmuş	İ nefsüñ ḡûline ma°zür olmuş
	1163	Utanmaz mısın âḥir ağ saçuñ var	Ki biñ °âlemce °aybuñ u şucuñ var
	1164	Yoluma ağ saçuñı dâm kılduñ	Bu zeyrek kuşu sen ḥoş râm kılduñ
	1165	Utan âḥir yiter mekr ile fendür	Saña şimdi ölüm ḥaḳdur kefendür
	1166	Saña dir °aḳluñı terk it cünûnı	Degülem sen didüḡüñ ḳo füsûnı
	1167	Nite zerḳuñ irüriser baña el	Füsûnı zerḳı terk eyle i mühmel
	1168	Benüm ḳanuma girme işiñe var	Benümle itme bu resme ser u kâr
	1169	Ger ol ḥûb ise ḥüsni var bolsun	Cemâli bile ber-ḥûrdâr bolsun
	1170	Anuñdur derd ü hem dermân anuñdur	Ḥudâvend oldur u fermân anuñdur
56a	1171	Menüm ol meh-liḳâ ile işüm yoḥ	Anuñ leblerine lâyıḳ dişüm yoḥ
	1172	Yüri iy pîr câdû-yı füsûnger	Bana kâr itmez efsûn işiñe var
	1173	Yüri iy bu'l-°acep bâz-ı siyehkâr	Ki sen güm-râha dîv olmuş durur yâr
	1174	Yüri işiñe var iy şüm câzû	Ki sinüñ pençeñe yoḥ bende bâzû
	1175	Yüri iy bed-fi°l ü ehl-i telbîs	Ki mekkârlıḳda şâkirdüñdür iblîs
	1176	Çü Hürmüz buncılayın bir nice söz	Didi vü şaldı dâye içine süz
	1177	Döniben dâye eydür kim i bî-şerm	Şovuḥ sözlere olduñ key ḳatı germ

	1178	Bu mıdur <u>h</u> ürmetüm iy rûsîtâyî	Ki virdüñ câzûlûğuma güvâyı
	1179	Çü câdûyum ya bunda n'isterem ben	Sañâ câzûlûğumı gösterem ben
	1180	Senüñ yoluña ben eyle <u>q</u> odum dâm	Ki nice tevsen iseñ olasıñ râm
	1181	<u>H</u> ayâsızlığa sen su bigi <u>a</u> hma	Bañâ <u>h</u> or u <u>h</u> akîr göz ile ba <u>h</u> ma
56b	1182	Ki ben anda ki <u>q</u> ılam mekr ile dîv	Ûşe bir âdemüñ üsdine biñ dîv
	1183	Ben anda kim <u>q</u> ılam bir mekr ü telbîs	Ira <u>h</u> dan <u>q</u> aça yüz ferseng iblîs
	1184	Bu <u>q</u> amu sihr ü cfsûn u fen ile	Nite <u>ç</u> ılışmayam bir oğlan ile
	1185	Ya sen ol <u>g</u> ül- <u>ı</u> zâra olasıñ yâr	Ya <u>h</u> ud benden göresin za <u>h</u> met-i <u>h</u> âr
	1186	Çü <u>h</u> ürmüz görđi andan bu <u>ı</u> tâbı	Dönüp gitđi vü virmedi cevâbı
	1187	Çü ol gitđi vü dâye <u>q</u> aldı ma <u>ğ</u> bûn	Dönüp <u>G</u> ül <u>q</u> atına geldi ciger-hûn
	1188	Oturmuşdı <u>g</u> ül-i ter gözi yolda	İki yaşdu <u>h</u> <u>q</u> omışdı şa <u>ğ</u> da solda
	1189	Gehî yaşlar döker geh tekyelenür	Gehî <u>g</u> öñline gözine ilenür
	1190	Dükenmiş şabrı vü gitmiş <u>q</u> arârı	Nigârüñ geçđi <u>h</u> adden intizârı
	1191	Şacı bigi perîşân rûzigârı	Çü dâye anda <u>ç</u> oh itđi <u>q</u> arârı
	1192	Fikirler <u>h</u> âtırına <u>ç</u> oh düridi	<u>Q</u> ahıyup dâyesine eydür idi
57a	1193	Elâ iy dâye â <u>h</u> ir saña n'oldı	Niçün geçdün saña yolda ne geldi
	1194	Elâ iy dâye çâbü <u>q</u> sin var işe	Seni viribimek gerek her işe
	1195	Elâ iy dâye yolda uyıduñ mı	Dipi mi dutdı yo <u>h</u> sa buyıduñ mı
	1196	İ dâye nice bir zârî <u>q</u> ılayum	Eger öldüñ ise bârî bileyüm
	1197	İrürmezsüñ <u>h</u> aberlerini yârüñ	Beni oda ya <u>h</u> ar uş intizârüñ
	1198	<u>Q</u> ulüv itmiş iken <u>ı</u> ş <u>q</u> ol hümâyâ	<u>Q</u> apudan şaldı nâ-geh dâye sâye
	1199	<u>G</u> ül-i ra ^{nâ} göricek dâyesini	Didi kim şükr gördüm dâye sini
	1200	Girüp geldi hemân-dem dâye miskîn	Perîşân <u>h</u> âtır u gâyetde <u>ğ</u> angîn
	1201	<u>G</u> ül'i göricegiz şöyle perîşân	Unıdup kendüzini <u>q</u> aldı <u>h</u> ayrân
	1202	<u>G</u> ül'e eydür i mâh-ı dil-firûzum	Sañâ <u>ç</u> oh didüm ü <u>ğ</u> içmedi sözüm
	1203	Niçün sen böyle şûrîde olursın	Nice bir nâle vü zârî <u>q</u> ılursın
57b	1204	Bugün bir yo <u>h</u> temennâ eyledün sen	Anuñla bini rüsvâ eyledüñ sen
	1205	Ne diyeyüm saña kim ol hayâsız	Neler eyledi baña <u>q</u> aytarup yüz
	1206	Uşandırdı cefâsı bini cândan	Bañâ ölmek yeg idi â <u>h</u> ir andan
	1207	Yiridür baña kim niçün gideydüm	Yarar u yaramaz söz işideydüm
	1208	Hele ben aña <u>ç</u> oh dürlü söz açdum	Füsûn u mekr to <u>h</u> umın <u>h</u> ayli şaçdum
	1209	<u>Q</u> ıyâs itdüm ki hergiz ol cefâkâr	Vefâyâ olası degül <u>h</u> arîdâr

	1210	Sözün ilkinde hayli eyledi cûş	Velikin âhirinde oldu hâmûş
	1211	Nice dürlü ki kıldumsa hisâbı	Dönüp birine virmedi cevâbı
	1212	Ço bi'llah aña hiç ol bî-vefâyı	Ne bilür şâh kâdrin her gedâyı
	1213	Huşûsâ kim sen aña tâlib olduñ	Ferâgat senden ol sen gâlib olduñ
	1214	Ucuz bulur seni °izzüñi bilmez	Cihânda râyigânuñ kadri olmaz
58a	1215	Meşeldür ululardan bu şekerler	Ucuz et şurvâsın ite dökerler
	1216	Katında anca şerh itdüm cemâlün	Ki hâdden geçdi evşâf-ı kemâlün
	1217	Cevâbumda benüm taş söyleyeydi	Katı dîvâr hareket eyleyeydi
	1218	Demürde ger olaydı dil ile hûş	Cevâbumda nite kalaydı hâmûş
	1219	Aña şunca ki söyledüm urup dem	Dimedi söyleyen it mi ya âdem
	1220	Gül-i ra°nâ işidüp dâye sözün	Ciger kanıyla taldurdu gözün
	1221	Ol iki nergesinden kıldı îşâr	Gül ile erguvâna dâne-i nâr
	1222	Bıraḥup °ışk odı içine cûşı	Figân eyledi vü kıldı hurûşı
	1223	Anı ser-geşte kıldı °ışk-ı Hürmüz	Gül'e kim bu cefâyı kıla hergiz
	1224	Didi zârîyile i dâye zinhâr	Menüm derdüme kılğıl çâre-i kâr
	1225	Gönül maḥv oldu gitdi °aqlum elden	Uçup âhum kuşu geçdi Zühâl'den
58b	1226	Bu °illetden emân bulmazsa cânüm	Cihânda bulmayısarsın nişânum
	1227	Dirîğ ola bu derd ile kalursam	Zi ḥasret yâri görmedin ölürsem
	1228	Ben öliceḳ bu °ışk u derd ilen zâr	Peşimanlığünüñ ne aşşısı var
	1229	Bu sözlerden perîşân oldu dâye	Şanasın odda cûşân oldu dâye
	1230	Gül'e eydür ki iy bî-°aql u şeydâ	Seni rüsvâ idecekdür bu sevdâ
	1231	Degülsin sen meger kim pâdişâdan	Ki böyle °âciz olduñ bir gedâdan
	1232	Gerü vara dime benden elüñ yu	Açılması degül benden bu kapu
	1233	Ben aña girü varmağa yüzüm yoh	Anuñ yüzine bahası gözüm yoh
	1234	İñen daḥı °itâb itme baña sen	Çü ol senden kaçır ne kılayım ben

1212 b her gedâyı : rûsitâyı İ

1216 a anca : anda P

1218 b kalaydı : olaydı İ

1222 a Bıraḥup : Bıraḡup P

1224 a Didi zârîyile : Figân idüp didi P; 1224b Menüm : Benüm P

1225 a °aqlum : °aql İ

1229 b odda : oda İ

1230 a şeydâ : şeyzâ P

1231 b bir : bu İ

1233 a aña : anda P ; yoh : yok P ; 1233b bahası : baḡası P ; yoh : yok P

	1235	Şular kim söz binâsını kômışlar	Bu temsîli iñen zîbâ dimişler
	1236	Ki sevgil sini seveni periye	Seni sevmeyeni sevme hûr ise
59a	1237	Çün ol senden kaçar sen aña aqma	Çün ol bahmaz saña sen dañı baqma
	1238	Ol odça kaçdı sen su bigi ahduñ	Ne böyle kilimin şuya birañduñ
	1239	Ahî şeh-zâdesin ü hışmetüñ var	Sebuk-ser olmağıl çün izzetüñ var
	1240	Revâdur ağlamaklaruña gülmek	Bu dirlikden saña yigrekdür ölmek
	1241	Görürken bunca andan bî-vefâlık	Revâ mı durur iy bî-şerm ü çalık
	1242	Baña dirsın ki tur aña gerü var	Beni Hürmüz'den eylegil haber-dâr
	1243	Çü dâye kıldı bu sözleri takrîr	Gül-i ra'nâyı garq-âb itdi teşvîr
	1244	Bulıd ile büriyip âfitâbı	Dökerdi şubha degin Gül gül-âbı
	1245	Şu denlü dökdı gözden kanlu yaşlar	Ki renginden kanuñ la'ı oldı taşlar
	1246	Çü hurşîd-i münevver burqa° açdı	Sürüp zulmet yirine nûr saçdı
	1247	Güneşüñ nûrı başdurup duhânı	Münevver eyledi cümle cihânı
59b	1248	Divâra döndürüp ol nâzenîn yüz	Müdâm ağladı on gün gice gündüz
	1249	Ol on günde yimedi zerrece nân	Hemîn irte gice kıladı efgân
	1250	Gice şubha degin bîdâr olurdı	Günüzin ditreyüp bîmâr olurdı
	1251	Ne bir şâ°at qarâr u ne hod ârâm	Ciger pür-cûş velîkin arzu hâm
	1252	Gözinden revnaq-ı dîdâr gitmiş	Dilin ağzı içinde bâr tutmuş
	1253	Çü gördi dâye ol zîbâ nigârı	Perîşân-hâl u kılar ah u zârı
	1254	Didi uşanmaduñ mı ağlamakdan	Firâq odıyla bağruñ taqlamakdan
	1255	Gül eydür dâyesine ağlayuban	Yiridür bunca ağlarsam nice ben
	1256	Nicesi uşanayum nevhalardan	Gülem vü ayru düşmişem şekerden
	1257	İ dâye olmaduñ hâlümnden âgâh	Ki ne zâr itdi bini ışk-ı nâ-gâh

1235 b' zîbâ : şîrîn P

1236 a sevgil sini seveni : sini seveni sevgil İ

1237 a Çün : Çü İ ; kaçar : döner İ ; aqma : bahma İ ; 1237b baqma : bahma İ

1238a bigi : gibi P ; ahduñ : aqduñ P ; 1238b Ne böyle kilimin suya birañduñ : İñen nâmûsuñı yire birañduñ P

1240b yigrekdür : yeg durur P

1244 b şubha degin : şubh olınca P

1245 b kanuñ : anuñ İ

1247 b Münevver : Müzeyyen P

1248 b Müdâm : Tamâm P

1249 a ve b mısraları P'de yer değıştirmiş. 1249b Hemîn irte gice kıladı efgân: Dü-tâ olıdı ol serv-i bûstân P

1253 b vü : - P

1254 b Firâq : Hevâ P

1255 b bunca : nice P ; nice : beni P

	1258	İ dâye bilmedüñ ne çekdüğümü	Gözümünden yüzüme ne dökdüğümü
60a	1259	İ dâye baña tap zor u sitem kıl	Esirge ʿâşık-ı zârem kerem kıl
	1260	Eger biñ derdümüñ birin bileydüñ	Öleydüñ nicesi diri qalayduñ
	1261	Görürsin uş bini bî-tâkat u süst	Niçün qarşuma söylersin çatı cüst
	1262	Görürsin bini uş ʿışk ile ruh-zerd	Qatarsın sözüñ ile derdüme derd
	1263	Anuñçün guşsa baña kem degüldür	Ki yağıla göñül hem-dem degüldür
	1264	Ṭutayım ʿışk ile baş itmeyem hoş	Nite içümdeki od itmeye cüş
	1265	Ṭutayım kim silem her dem yeñ ile	Nite gözlerümüñ yaşı yeñile
	1266	Ṭutayım ʿışkı penhân eyleyem ben	Bu beñzüm şarusı kılmaz mı rüşen
	1267	Baña pend eylemegil az eger çok	Delüye hîç pendüñ aşşısı yok
	1268	Baña pend eylemek bend eylemekdür	Beni bu derde hürsend eylemekdür
	1269	Göñülden gidesi degül çü bu derd	İñen kızma ve döğme âhen-i serd
60b	1270	Gel imdi yine bir hayr işle dâye	Yüri bir dahı var ol bî-vefâya
	1271	Meger ol taş bağırlu germ olaydı	Nice sengîn-dil ise nerm olaydı
	1272	Ger ol mum bigi nerm ü germ olaydı	Ümidüm var ki ta hod naqş olaydı
	1273	Yüri bir dahı var luğ eyle zinhâr	Bu kez tâ hod ki revnaq tuta bir kâr
	1274	Delü göñlümi gamdan kırtarı vir	Elüñ ayağüñ öpeyüm yüri dir
	1275	Aşhıma yolda bîdâr ol u ʿâkıl	Ki bir yılda olur bir hacc hâşıl
	1276	Çü luğfi itdüñ ekdüñ tohmı evvel	Bâri qarşu suvaru qoma mühmel
	1277	Ki derde bir kez ot ile em olmaz	Deñiz bir meşk şu ile kem olmaz
	1278	Nite puhte kıla bir aşı bir cüş	Nite bir günde yimiş irişe hüş
	1279	Bu sözlerde Gül anca germ oldu	Ki dâye mûm bigi nerm oldu
	1280	Gül'e eydür ki iy serv-i revânüm	Fidi olsun safa rûh-ı revânüm

-
- 1261 a uş bini : bini uş P
1262 a uş : çün P ; ruh-zerd : pür-derd P ; 1262b sözüfile : sözlerüfile P
1263 b yağıla : binümle P
1264 b Nite : Nice P
1265 a Ṭutayım : Dutayım P ; yeñ ile : yiñ ile P
1266 - P
1268 b hürsend : hürsend İ
1270 a hayr : müzd I ; 1270b bî-vefâ : dil-rübâ İ
1272 - 1273. beyitler P'de yer değıştirmiştir.
1272 ab alaydı : olaydı İ
1274 b öpeyüm : öpeyim I ; yüri dir : beri vir P
1275 a Aşhıma : Aşıkma P ; bîdâr : bîzâr P
1278 a aşı : ateşi I ; 1278b yimiş : yetmiş İ
1279 a sözlerde : sözde P ; Gül anca : Anca Gül-ruh P ; 1279b bigi : gibi P
1280 a ki : kim P ; 1280b Fidi olsun safa : Fididür yoluña P

61a	1281	Hiç alçalmadı oduñ iy semen-ber	Dahı varduhça hâlüñ oldu bedter
	1282	Çü bir dem sini handân bulmazam ben	Zi katı cânluşam kim ölmezem ben
	1283	Hoş idi kim beni ölmüş bulayduñ	Dahı sen ne olur iseñ olayduñ
	1284	Hele bir kezlige dahı varayım	Olur mı iş bu hâşıl göreyim
	1285	Bunu didi vü manzardan inüp ol	İlerü tutdı Hürmüz'den yaña yol
	1286	Çü Hürmüz katına irişdi dâye	Şanasın karga çift oldu hümâya
	1287	Görür pes dâye kim ol şâh-ı şengül	Oturmuşdı elinde câm-ı pür-mül
	1288	Öñinde âb u yanında rebâbı	Yaluñuz nüş ider idi şarâbı
	1289	Yakın bilgil ki kamu yirde iy yâr	Yaluñuzlık bigi hiç olmaya kâr
	1290	Huşûşâ buncılayın nâzük işde	Ki ohıyu durur bir nâzük işde
	1291	Girü ol dâyeyi Hürmüz çü gördi	Şıgandı aña şâgar şunu virdi
61b	1292	Didi iy dâye yahlaşma katuma	Ki ibrâm idürersin şoñbetüme
	1293	Elümnden içiben bu bir ayağı	Yine yoluña °azm eyle bayağı
	1294	Saña evvelde kıldum şunca miñnet	Nite geldüñ yine iy zışt -şüret
	1295	Neye geldüñ yine iy cādû-yı pîr	Ki öldürmez seni tîğ ü ne hod tîr
	1296	Niçün geldüñ girü ibrâm idersin	Baña efsûn u mekr idüp nidersin
	1297	Pes âgâz eyledi dâye mürâ°ât	Ki iy zîbâ ruhuñdan şems seh-mât
	1298	Bilürsin ahî kim Gül bigi dil-ber	Cihânda bir dahı yohdur semen-ber
	1299	Seni ol mâh bunca kim kılar yâd	Ahî sen dahı anı eylegil şâd
	1300	Şükür seh-zâdedür kulmuş degüldür	Ne var °aşıkça hod ölmüş degüldür
	1301	Bu hâle şol meşel toğrı tanuğdur	Ki kapuda ahan su bulanuğdur
	1302	Meşeldür yine dirler olur iy cân	Ki konşu kıızı baldırı gevlicân
62a	1303	Cüvan-merd isen olma hiç nâ-kes	Göñül alduñ göñül vir isen dahı bes

-
- 1281 b varduhça : varduğça P
 1283 b ne olur iseñ : şofra n'olursañ P
 1284 a kezlige : kezlığa İ
 1286 b çift : çüft P
 1287 a şengül : şengül İ
 1289 b bigi : gibi P
 1290 b ohıyu durur : ohıyu turur İ
 1292 a yahlaşma : yaklaşma P ; 1292b Ki : Yürü P ; idürersin : itme P
 1294 b Nite : Neye İ
 1295 a yine : girü P ; cādû : cāzû P
 1296 a niçün : neçün P ; girü : baña İ
 1297 b şems : şâh P
 1298 a bigi : gibi P ; 1298b yohdur : yokdur P
 1300 b °aşıkça hod : °aşık ise P
 1302 a meşeldür yine dirler : meşel durur dimişler P

1304	Didi Hürmüz ki iy cādū-yı mekkâr	Ne bunca meşgûl iy sitem-kâr
1305	Baňa dırsın ki gel sen seni terk it	Benüm sözümi tut olmaz yola git
1306	Kişi bir yire gerek vara kim ol	Girü çıkağa andan bula bir yol
1307	Benümle naş oynama bu yenge	Ki ben giresi degülem bu renge
1308	Bu işüñ çün harîfi degülem ben	Beni baňa ço ne uyduñ baňa sen
1309	Bunu didi vü tolu bâde içdi	Şoñımı dâyenüñ üsdine saçdı
1310	Dağı dâye sözine tutmayup güş	Hemân-dem düşdi yatdı mest ü medhûş
1311	Döniben dâye vardı girü mağbûn	Güle ağlayu eydür ol ciger-hûn
1312	Meger kim °aqlıdan bî-gânesin sen	Ki hiç yoh fikretüñ dîvânesin sen
1313	Bu sevdâda saña dîv ola rehber	Anuñçün sini her dem şerre yilter
62b 1314	Beni dâma biraħıban i bî-dâd	Iraħdan mı gözedürsin çü şayyâd
1315	Baňa ol rûsitâyî gör ki nitdi	Yaħud ne resme bî-hürmetlik itdi
1316	Beni gördi ve yüzini çevürdi	Ķatına varmağa Ķomadı sürdi
1317	Şoñı bu oldu kim ayağı içdi	Götürüp cür°asın üsdüme saçdı
1318	Senünçün bunca zaħmetler görüp ûş	Acı sözler işidüp eyledüm nûş
1319	Baňa Hürmüz'den uş irişdi hişşe	Yüri sen oħı şimden girü Ķışşa
1320	Bu sözden Gül °azîm oldu perîşân	Gül üsdine güherler Ķıldı rîzân
1321	Nişâtı bâdîpâsı leng oldu	Ķara gözine °âlem teng oldu
1322	Bu derd ü Ķasret ilen gözi yaşlu	Ķama çıħdı yine ol bağı başlu
1323	Yaşını °ışk odı çağladurdı	Hem âhı âhını Ķan ağladurdı
1324	Ne aya Ķodı aydınlıħ bu mâtem	Ne Ķod ol Ķamdan urdı şubħ-dem dem
63a 1325	Olinca şubħ ol derd ile efkâr	Ķam üsdimde dünere idi çü pür-kâr
1326	Nevâda rast idüben ser-âgâz	Bu şî° ri oħır idi düzüp âvâz

1304 a	cādū : cāzū P
1309 a	bâde : sâğır İ ; 1309b üsdine saçdı : üstine saçdı P
1310 a	tutmayup : Ķılmayup P ; 1310b medhûş : bî-hûş P
1311 a	vardı : Ķitdi P
1312 b	yoh fikretüñ : yok fikrilen P
1313 b	her dem : dâyim P
1314 a	biraħıban : biraĶıban P ; Iraħdan mı : Irakdan mı P
1315 b	ħod ne resme : görseñi ne P
1317 b	götürüp cür°asın : soñunı götürüp P
1319 b	oħı : okı P
1321 a	bâdîpâsı : bâd-pâ-yı P ;
1322 a	ilen : ile P ; 1322b çıħdı : çıĶdı P
1323 b	âhını : âhına P
1325 b	Tam üsdimde dünere idi : Dünere idi tam üstinde P
1326 a	idüben : idiben İ

ŞİCİR H^VÂNDEN-İ GÜL-RUH DER-CİŞK-I HÜRMÜZ

- 1327 Eger hâlümi dildârum bileydi
Nite derd ile bağrum yahılaydı
- 1328 Firâkı zahınuñ zahmetlerine
Meger kim vaşl ile merhem kılaydı
- 1329 Bu derd ile eger âh eyleyedüm
Felek yüzi duhân ile tolaydı
- 1330 Bu süz ile figân itsem felekde
Melekler tesbîhini yañılaydı
- 1331 Nite devsüz yiyeydüm let felekden
Eger devlet benümle yâr olaydı
- 1332 Ayagına yüzüm toprağ ideydüm
Eger bir kez gözüm yaşın sileydi
- 1333 Firâkı orucından çün hilâlem
Vişâli ʿîdine irsem n'olaydı

HİKÂYE *

- 1334 Yine baş götürüp hürşid-i hâver Cihânı kıldı nûrânî ser-â-ser
- 1335 Yine ʿazm itdi ol meh-rûy dama Ki zîrâ anda düşmiş idi dâma
- 1336 Anı görücegez hışm ile dâye Çağırđı kağıdı ol meh-likâyâ
- 1337 Didi kim iy hayâsız nice nice Şayasın yüzüñüñ şuyını hiçe
- 1338 Saña nice didüm kim çıhma dama Saħın irümeysin neng ü nâma
- 1339 Benüm sözümü tutmazsın çıharsın Niķâbsız kanda gerekse baharsın
- 1340 Utanmazsın ayâ bed-nâm hergiz Saña kâr eylemez düşünâm hergiz
- 1341 Yiter kendüziñi bed-nâm eyle Kō fâsid fikri vü ârâm eyle
- 1342 Gül eydür dâyesine kim i bî-derd Çü ben ʿışk ile germüm söyleme serd
- 1343 Baña biñ pend iderseñi kim şolum şol Beni beginmez iseñi daħı yig bul

1328 b kim vaşl ile : vaşl ile bir P

* - P

1336 b meh-likâyâ dil-rübâya P

1337 b Şayasın : Şatasın P

1338 a çıhma : çıkma P ; 1338b saħın : sağın P ; irümeysin : irürmeysin P

1339 b gerekse : dilerseñi P

1340 a Utanmazsın ayâ : Hiç utanmazsın iy P

	1344	Çü °aqlum gitdi ben nice turayım	Göñül qopdı nicesi oturayım
64a	1345	Bunı didi vü şol dem tama çıhdı	Hırâmân yüridi vü bâğa bahdı
	1346	Görür gülşende kim çün serv-i âzâd	Hırâmân seyr ider ol boyı şemşâd
	1347	Hadengi gamzelerin rast gizler	Turup şamdan aşğa yâri gözler
	1348	Çemen içinde Hürmüz seyr iderken	Şalınup degme bir yaña giderken
	1349	Dudaş olur gözi Gül-ruh gözine	Dirilmez °aqlı ayruh kendüzine
	1350	Cemâlini görüp bî-çâre nâ-gâh	Göñül viridi vü kıldı derd ilen âh
	1351	Cemâlinden niqâbı çün götürdi	Hakîkat Hürmüz'ün işin bitürdi
	1352	Gül'ün °ışkı aña şaldı bir âteş	Ki gözinden yüzine ahdı kan yaş
	1353	Bahışı Hürmüz'ün bağrını deldi	Göriben zülfini sevdâyî oldı
	1354	Qazâ giçdi qalem taqdîr sürdi	°İvaz °ışqa göñül ü cânı viridi
	1355	Anı Gül bir nazarda şöyle kıldı	Ki Hürmüz °ışkı Gül'den artuğ oldı
64b	1356	°Acebdür °ışk ile her kim bilişe	Dahı ne yada bahar ne bilişe
	1357	Ki °ışk itdi müzeyyen bu cihânı	Ki °ışk itdi muvaşşal cisme cânı
	1358	Eger °ışk ile maqşûd olmayaydı	°Ademden zerre mevcûd olmayaydı
	1359	Hakîkat °ışk imiş pes aşl-ı her-kâr	Ki °ışk ile düzülmiş çarh-ı devvâr
	1360	İlâhî °ışkuñı bizden ayırma	Bizi °ışqa irür vü yoldan ırma
DİDEN-İ HÜRMÜZ GÜL-RUHRÂ VE °ÂŞIK ŞODEN*			
	1361	Bu resm ile beyân itmiş ol üstâd	Urıcağ bu söze evvelde bünyâd
	1362	Ki çün Gül Hürmüz'e kıldı nigâhı	Esîr itdi revân ol bî-günâhı
	1363	Anı gamze ohıyla şöyle urdı	Ki bağı kanı gözine yügürdi
	1364	Hakîkat bildi Gül kim ol cefâkâr	Vefâya meyli var °ışqa hırîdâr
	1365	Çü bir harf ile şayd eyledi anı	Yine döndü vü indi nerdübânı
65a	1366	Hemân-dem maqşadına irdi ol mâh	Ki ya° ni tahtına irişdi ol şâh

1344 a Çü °aqlum : °Aql çün P

1345 a çıhdı : çıkdı P ; 1345b bahdı : bağı P

1346 - 1350 : -P

1350 a Cemâlini görüp bî-çâre : Cemâlin gördi Hürmüz çünki P

1353 a Bahışı : Bağışı P

1355 b artuğ : artuğ P

1356 b bahar : bağı P

1359 b düzülmiş : döner bu P

* °ARZA KERDEN-İ CEMÂL -İ HODRÂ GÜL-RUH DER-BÂM-I SARÂ Y BER-HÜRMÜZ VE °ÂŞIK ŞODEN -İ HÜRMÜZ GÜLRÂ : P

1363 a Anı : Eli İ ; ohıyla : okıyla P

1365 b nerd-bân : nerdübân P

	1367	Oturdu tahta ol mâh-ı kabâ - pûş	Lebi handân u gâyet hâtırı hoş
	1368	Ruñı çün kâh iken olmuşdı çün mâh	Şetâretten cihân gözine çün kâh
	1369	Göricek dâye anı şâd u hurrem	Lebi handan u gönlünden gamı kem
	1370	Ta ^c accüb cyleyüben dâye eydür	Ki nite oldu kim iy dâne-i dür
	1371	Dün ağlar idüñ ü bu gün gülersin	Gül idüñ dün bugün gül-be-şekersin
	1372	Nedendür işbu şâdî vü tarab ne	Bu şâdîlğuña bârî sebeb ne
	1373	Eyit kandı neden pür-hande kılduñ	Ki bini handeñile zinde kılduñ
	1374	Gül eydür dâyesine kim zamâne	İrürdi oñumı nâ-geh nişâne
	1375	Çıhiban yârümüñ gördüm yüzini	Ki oldur cümle hublaruñ güzîni
	1376	Aña kem harf ilen bir iş kıldum	Ki bağrın bencileyin rîş kıldum
65a	1377	Çara kaşlarumuñ yayını kırdum	Firâvân gamze oñlarıyla urdum
	1378	İrürdüm şöyle bir dâg-ı ciger-sûz	Aña kim oldu zülfüm tek siyeh-rûz
	1379	Beni sen şanma kim âlûde kaldum	Göñül virdümse aña göñlin aldum
	1380	Egerçi kim göñülde °ışkı boldur	Hele şimdi ben ayum yıldız oldur
	1381	Senüñ ucuñla hâşıl olmadı iş	Her işi issi işlese yeg imiş
	1382	Aña bir bend urmuşam ki hergiz	Küşâyış bulmaya vü kıla °âciz
	1383	Baña ol urdı irahdan kirişme	Sen iy bî-derd iderdün girişme
	1384	Ben aña lâyıķ u ol baña lâyıķ	Ne bilürsin degülsin çünki °âşık
	1385	°âşıklarüñ rumûz u râzı çoķdur	Niceme kim bülend âvâzı yoħdur
	1386	Oħur bülbül gül için dâsitâni	Velf kuşlar bilürler ol zebânı
	1387	Bu remze şol kişi irüre râhi	Ki anuñ bu nemeddendür külâhi
66a	1388	Bugün anuñla °ışķa da ^c vî yoħdur	Ki şimdi benden anuñ derdi çoħdur
	1389	Çü ben çerbem kavî şîrîn-zebân ol	Bu helvâya bu gün sen za ^c ferân ol
	1390	Örü tur vü getür anı yanuma	Ki derdi od biraħdı ħarmanuma

1374 b oñumı : okumı P
1375 a Çıhiban : Çıkuban P
1376 a ilen : ile P
1377 b oñlarıyla : oklarıyla P
1378 a şöyle : râst P
1380 a göñülde °ışkı : göñül °ışķına P
1383 a irahdan : irakdan P
1384 a u ol baña lâyıķ : ol baña muvâfiķ P
1385 a rumûz u : rumûzı P ; 1385b yoħdur : yoķdur P
1386 a Oħur : Okur P ; 1386b zebânı : fiğâmı İ
1387 b Ki : Kim P
1388 a yoħdur : yoķdur P ; 1388b çoħdur : çoķdur P
1390 - P

1391	Gül-i ra ⁿ âya eydür dâye iy şâh	Güneş yüzüñe çâker mihr ile mâh
1392	Dünüñ ü günüñ olsun hûb u ferruḥ	Şehî-ḳadd ü semen-cism ü kamer-ruḥ
1393	Nişâṭ u ^o ıys u ^o işret eyle pîşe	Şafâ vü zevke meşğûl ol hemîşe
1394	Otur şabr eyle tâ Hürmüz ğamuñdan	Ola şol ḥâlde kim ölmüş idüñ sen
1395	Aña tîz varmayasın kim ğumânsuz	Kim ol bile ki ne çekdüñ sen ansuz
1396	Ger âsân getirürse ele sini	Tiz uşana vü gözden şala sini
1397	Ki altun akçe girse ele bî-renc	Yine tiz gider elden olsa yüz genc
1398	Şadef tek göñlüni şabr ile kıl pür	Ki her bir dâne yağmur ola bir dür

HİKÂYET-İ HÜRMÜZ*

66b	1399	Gül için nice dikende ḳalalum	Bu kez Hürmüz kelâmına gelemüm
	1400	Çü gül ^o işkına Hürmüz bağıladı bil	Dökerdi od içinden gözleri sîl
	1401	Gülün çün ğamzesi zaḥmın yimişdi	Ḳıyıban câna başdan el yumuşdı
	1402	Viriben toprağın gül ^o işkıyile	Eridi mum bigi gül ^o işkıyile
	1403	Gül için zârî kııurdu çü bülbül	Nite k'evvel nâlân oldıdı gül
	1404	Gül'e kıılmaz iken hiç i ^o tibârı	Nice gülden yedi gör zaḥm-ı ḥârı
	1405	Gül'e nergeslerinden ḥûn dökerdi	Ne ḥûn kim Nîl ile Ceyḥûn dökerdi
	1406	Ḳarârı ḳalmadı vü şabrı gitdi	Göñülü göz elinden câna yetdi
	1407	Gözine göñline kin itdi Hürmüz	Özine ḳatı nefrîn itdi Hürmüz
	1408	Ki ne iş idi kim sen ol gün itdüñ	Bıraḥub dâyeyi yirinde gitdüñ
67a	1409	Sa ^o âdet başuña tâc urmuş idi	Uyur baḥtuñ uyanup ṭurmuş idi
	1410	Bilüsüzlik ile çıḥarduñ elden	Nite ḥâlî olasın pes ḥalelden
	1411	İyülük olmadı çün sâzukâruñ	Yavuzlîğ ile giçsün rûzigâruñ
	1412	Biregü görmedin hiç zaḥmet ü renc	Müyesser ola nâ-geh aña bir genc
	1413	El urmazsa aña ol bî-sa ^o âdet	Sezâdur çekse müflislikde zaḥmet

1391 b Güneş : Güler P
 1395 b Kim : Ki İ
 1396 a Ger : Eger P ; getirürse : getüre P
 1397 a girse ele : ele girse P ; 1397b gider : çıkar P
 1398 b dâne : ḳatre P
 * - P
 1400 b içinden : içinde P
 1403 a zârî kııurdu : zâr ider idi P
 1404 b Nice : Nite İ
 1410 a çıḥarduñ : çıkarıduñ P ; 1410b olasın pes : olırsarın P
 1411 a sâzikâruñ : sâzukâruñ İ
 1412 b nâ-geh aña : aña nâ-geh İ
 1413 b Sezâdur çekse : Yarar kim çeke P

	1414	Dirîğâ kıadadur ol mâh-ı tâbân	Kim ansız olmuşam çün ebr-i giryân
	1415	Dirîğâ girü kıanda bulam anı	Ki ansız baña gerekmez bu cânı
	1416	Bu işi kim ben itdüm hiç 'âkıł	Revâ görmeye ger iderse cânil
	1417	Elümle iyledüm işümi vîrân	Çü derdüm girü bendendür ne dermân
	1418	Bunuñ üsdine on gün giçdi kim hiç	Yolından Hürmüz'üñ açılmadı pîç
	1419	Gezerdi bağı için sâye-be-sâye	Görine mi diyü bir dahı dâye
67b	1420	İrişdi 'âkıbet pes dâye-i pîr	Quruban Hürmüz'c yüz dâm-ı tezvîr
	1421	Çü Hürmüz dâyenüñ yüzini gördi	Hacâletle turup kıatına vardı
	1422	Göricek Hürmüz'i bahmadı dâye	Kıatı hışm eyledi ol meh-likâya
	1423	Kıaşın pür çın idüp görmeze urdı	Yolından şapdı vü yüzün çevürdi
	1424	Çü Hürmüz gördi kim hiç anı dâye	Göze almadı vü şalmadı sâye
	1425	Kıatı ol derd ile olup perîşân	Hem oldu itdügi işe peşimân
	1426	Göñül milkini ser-tâ-ser gam aldı	Derûna leşker-i gam dersü tıldı
	1427	Çü hâdden giçdi dâye intikâmı	İlerü yürüdi viridi selâmı
	1428	Didi kim hizmetüñden şermesâram	Ol oduñ odına dâyim yanaram
	1429	Benüm nâ-danlığuma sen tefü kıł	Haťâ kııldum yañıldum sen 'afv kıł
	1430	Ayahdan düşmiş idüm mest u bî-dil	Şuçına esrüküñ kıalmaya 'âkıł
68a	1431	Baña kin kıutmağıl îy sîm-sîne	Ki 'âkıł kıurmaya mest ile kîne
	1432	Olur esrüklerüñ hâli perîşân	Düşer bu iş ki men kııldum firâvân
	1433	Hele sehv ile ben eksüklik itdüm	Yahud bî-hûde söz didüm işitdüm
	1434	Yine sen ululığ eyle kerem kıł	Hacâletden ölüřüm baña em kıł
	1435	Eteğüñ bigi ayagüñ öpem ben	Eger derdüme kıılırsañ devâ sen

1414 b	Kim : Ki İ
1416 b	ger iderse : itse degme P
1417 b	derdüm girü bendendür : bendendür baña aña P
1419 b	mi : - P
1420 b	Quruban : Qurıban İ
1421 b	Hacâletle : Hacâletden İ
1422 a	bahmadı : bakmadı P ; 1422b hışm : hışm P
1424 .	beyitden sonra P'de şu beyit var : Peyince dâyenüñ nice ki vardı Hemân dâye anı görmeze urdı
1425 -	1426 : - P
1428 b	dâyim : her dem P
1430 a	Ayahdan : Ayakdan P
1431 a	kıutmağıl : itmegil İ
1432 a	hâli : işi P ; 1432b men : ben P
1433 a	Hele : Eger P

	1436	Beni Gül ʿışkına nerm itdüñ evvel	Niçün gözden biraḥduñ sofirā mühmel
	1437	Benümle itme bunuñ bigi yengi	Gel imdi şulḥ idelüm ço bu cengi
	1438	Eger nâdânluḡ ile sehv kıldum	Senüñ katufîda uş ḥaddümi bildüm
	1439	Terahḥum cylegil ʿâcizlîḡuma	Sen cylük it benüm yavuzlîḡuma
	1440	Sen cylük cyle kim vardur tuvânuñ	Ki hiç cylükden olmaya ziyânuñ
	1441	İ dâye itme vü yâd it Hüdâyı	Esirge bu belâyā mübtelâyı
68b	1442	Nice derd ile beni yandurasın	Utan aḥir nice utandurasın
	1443	Bunu didi vü kanlar dökdi gözden	Ki artuḡ idi her bir gözi gözden
	1444	Şunuñ bigi fiḡân itdi ki dâye	Özi göyüñdi ol şîrîn-liḡâyā
	1445	Gözinüñ yaşların sildi yeñ ile	Terahḥum eyledi aña yeñile
	1446	Didi Gül ʿışkuñ iledür çü zinde	Niçün pes olmayam ben saña bende
	1447	Bu güñden girü saña bendeyem ben	Vefâdârum nice kim zindeyem ben
	1448	Sen otur varayım Gül ḥazretine	Beşâret eyleyeyim ḥizmetine
	1449	Ola kim bir nefessiz iki dil-ber	Bir arada oturasız ber-â-ber
	1450	Ayaḡın şuruban ḥizmet kılam ben	Nice derdüñüz ile yaḥılam ben
	1451	Düzetdi Hürmüz'e yüz dürlü telbîs	Ki anuñ biñde birin bilmez iblîs
	1452	Nihânî düzdiler mîʿâdgâhı	Ḳarîn itmege ḥürşîd ile mâhı
69a	1453	Bu sözden Hürmüz eyle oldı şâdân	Ki şıḡışmaz idi gevdesine cân
	1454	İrişdi dil-berüñ ḡatına dâye	Beşâret itmege ol dil-rubâyā
	1455	Çü Gül-ruh dâyesini şâd gördi	Duʿâ vü âferîn itdi vü şordı
	1456	Ki eyt iy dâye cânumdan ḡaber ne	Baña ol dilsitânumdan ḡaber ne
	1457	Ḳaber vir ḡuşkî mi yâ ter mi geldüñ	Girü ʿavrat mısın yâ er mi geldüñ
	1458	Cevâbında nigârüñ dâye eydür	Ki ne dem diyeyim iy dâne-i dür
	1459	Ki göz göresi degül câvidânı	Bu Hürmüz bigi bir zîbâ cüvânı

-
- 1436 b biraḥduñ : biraḡduñ P
1437 a bigi : gibi P
1441 a İ : İy İ
1442 a beni : bini P
1445 a yeñ : yiñ P ; 1445b yeñile : yiñile P
1446 a Gül : Gel İ ; pes olmayam ben : ben olmayam pes P
1450 b yaḥılam : yaḡılam P
1452 a Nihânî düzdiler : Ḳarâr eylediler P
1453 b şıḡışmaz idi gevdesine : şıḡmazdı fereḡdan cismine P
1454 b dil-rubâyā : meh-liḡâyā P
1455 b itdi : kıldı P
1456 a eyt : eyd P

	1460	Ferîdün-ferr u hem Cemşîd-sîret	Şanavber-kâmet ü hürşîd-şûret
	1461	Anuñ hûbliķda yoh durur nazîri	Ki müşke ta°n ider hatt-ı °abîri
	1462	Şefâ°atcı irişmeseydi sözi	El ile cân alaydı kara gözi
	1463	Yañağı lâlenüñ bağrını tağlar	Kaşı kavş-i kuzah yolını bağlar
69b	1464	Boyından nite ola serv-i âzâd	Yarar kim kul ola tûbâ vü şemşâd
	1465	Nite şâyesteyise cânı sevmek	Sezâdur dahı yegrek anı sevmek
	1466	Göriben sevmeyen ol nev-cuvânı	Bedî° ola meger olmaya cânı
	1467	Sezâdur sen anı sevmeñ sezâdur	Şu katında teyemmüm ne revâdur
	1468	Şusuzlıķdan niçün çeke melâli	Bulıcağaz kişi âb u zülâli
	1469	Revâdur ger vişâline ivesin	Yaḥud ol var iken kimi sevesin
	1470	Hezârân dürlü kıldum mekr ile âl	Ki yumşatdı biraz ol yañağı al
	1471	Giceye dek anuñla va°de kıldum	Beşâret kılmağa tapuñia geldüm
	1472	Çü penhân ide hürşîd-i felek yüz	Giceñ anuñ yüziyle ola gündüz
	1473	Oturasız bir arada yana yan	Katasız gönüle gönül cânâ cân
	1474	Şunasız birbirinüz eline câm	Ne ola °âkıbet tâ hod ser-encâm
70a	1475	Çü Gül bunı işitdi dâyesinden	Didi Ḥaķ râzı olsun dâye senden
	1476	Eger ölmeyem ü diri kalam ben	°Ivaż bir eylüğüne biñ kılam ben
	1477	Benümle eyledüñ çoḥ dürlü uzluķ	Ki saña Tañrı virmesün yavuzluķ
	1478	Eger teşrîf iderse bu gice yâr	Zihî baḥt u zihî devlet zihî kâr
	1479	Giçince ol gün irişince aḥşam	Karâr itmedi bir dem ol dil-ârâm
	1480	Felekden çünki göçdi şâh-ı Halluḥ	Gözetdi maķşadın vü gizledi ruḥ
	1481	Çü hürşîd-i felek çıḥdı kenâra	Hezârân şem° yandurdı sitâre

1460 . beyit P’de şöyledir :

- Sikender-fikret ü Hüsenk-sîret
 Ferîdün ferr u hem Cemşîd-şûret
 1461 a yoh : yok P ; 1461b hatt-ı : °ud u İ
 1462 b kara : ala P ; 1462b kavş-i : kavş ü İ
 1464 b şemşâd : şimşâd P
 1465 b yegrek : yigrek P
 1467 a Sezâdur : Revâdur P ; 1466b revâdur : sezâdur P
 1472 a penhân : tenhâ P
 1473 ile 1474. beyitler yerinde P’de şu beyitler yer almaktadır :
 Oturasız siz iki ḥurrem ü şâd
 Ne kıla °âkıbet tâ hod bunı dâd
 1477 a çoḥ: çokk P
 1478 b Zihî : Zehî P ; baḥt : vaḥt P ; devlet : fırsat P
 1480 b maķşadın : maķşadın İ
 1481 a çıḥdı : çıḥdı P

	1482	Oturmuş idi Hürmüz bâğ içinde	Yüregi lâle bigi dâğ içinde
	1483	Yolu gözediben yâri dilerdi	Anuñ la ^c line dürrini bilirdi
	1484	Dünüñ yarsı giçince ol dil-efkâr	Ṭururdu intizâr u °aşık u zâr
	1485	İrişdi nâ-geh ol meh dâycyile	Ne resm ile ki güneş sâycyile
70b	1486	Çü meh-tâb içre Hürmüz gördi mâhı	Felek mâhına kılmadı nigâhı
	1487	Gül-i hoş-reng ü mevzûn-ğadd u meh-rûy	Hırâmân geldi sünbül-mûy u hoş-bûy
	1488	Füsûna eyledi hâcibleri sâz	Elâ gözleri âla kıldı ağaz
	1489	Utanurdu yañağından gül-i ter	Kesâd idi lebinden şehd ü şeker
	1490	Hıcâletde komışdı yüzi bedri	Çomamış idi zülfi kadre kadri
	1491	Lebi giymişdi dîbâ-yı mülevven	Çılurdu hüsni dîbâyı müzeyyen
	1492	Çü Hürmüz gördi ol şâh-ı güzîni	Sücûd itdi ve öpdi yer yüzini
	1493	Bu aña ol buña ikrâm kıldı	Çolın birbirinüñ boynuna şaldı
	1494	Bu zîbâ dil-ber ile ol nigârın	Çonuşdılar nite kim mâh u Pervîn
	1495	Yüreklerindeki °ışk eyledi cûş	Mey içmedîn buları kıldı ser- <u>hoş</u>
	1496	Biri <u>hod</u> °ışk ile gitmişdi elden	Birisi derde yâr idi ezelden
71a	1497	Birisi °ışk ile mest olmuş idi	Çoyup °aklı tehî-dest olmuş idi
	1498	Buları yahar idi oda furkat	Necât irürmiş idi âb-ı vuşlat
	1499	Ayahdan düşiben ol iki dil-rîş	Habersüz yatdılar bî-°akl u bî-h°îş
	1500	Çü dâye halini gördi bularuñ	Başın dizine aldı ol nigârıñ
	1501	Didi kim ey çemen pür-nûr senden	Dimâğı bülbülüñ mahmûr senden
	1502	Çulaguñda hilâl bir gûş-vâre	Güneş yüzüñ katında bir şerâre
	1503	Urursañ zülfüñe bir şubh şâne	Cihân müşğ ile tola câvidâne
	1504	Cemâlüñ pâyidâr olsun hemîşe	Sa°âdet saña yâr olsun hemîşe
	1505	Ahi °akluñ dir iy cân u cihânım	Fidî olsun saña ruñ-ı revânım
	1506	Gözüñ aç sen saña gel bâğ içidür	Gelen ve giden ile bâğ içi pür
	1507	Nite kim her sözüñ tevbîri vardur	Her işüñ dahı hem bir yiri vardur
71b	1508	Çü dâye bu sözi didi be-ğâyet	Gül'i garç-âb eyledi hacâlet

1482 b bigi : gibi P
1484 a yarsı : yarısı İ ; dil-efkâr : dil-figâr P
1490 a Hıcâletde : Hacâletde P
1491 a Lebi : Besi P
1492 b yer : yir P
1498 a yahar idi : yakmış idi P
1499 a Ayahdan : Ayakdan P ; düşiben : düşüben P
1507 b pür : dür P

1509	Pes ö ^ü t ^ü rdı Gül üftân ü <u>hayrân</u>	Hazîn ü °aşık u ser-mest ü <u>hayrân</u>
1510	Eline aluban Hürmüz elini	Revân oldu t ^ü tup oda yolını
1511	Var idi bir ma ^k âmı bağ içinde	Nite kim kaşır olur uçmağ içinde
1512	Dûçâra ol arada yoğ idi râh	Revân ol kaşra girdi ol iki mâh
1513	Oturdılar getürdiler şarâbı	Götürdiler göñüllerden <u>harâbı</u>
1514	Çü devre başladı câm-ı müevvâk	Bilür °âkıll niyedür fi°i-i mülhâk
1515	Çü Hürmüz mest oldu aldı sâzı	Urıban zahma kıla çaldı sâzı
1516	Çü °ışık u süz ile hoş-sâz kıldı	Bu şî°ri derd ilen âğâz kıldı

Şİ°R H^vÂNDEN-İ HÜR MÜZ DER-ŞOH BET-İ GÜL-RUH

	1517	Didi kim ey güler yüzlü dil-ârâm Cihân çün cân-sitândur şun berü câm
72a	1518	Dem-â-dem virelüm dâdını °ömrüñ Zamâne kurmadın nâ-geh deme dâm
	1519	Bizi hâm iken uş °ışık itdi puhte Çü °ışkuñ puhtesiyüz içelüm câm
	1520	Toğan çün öliserdür çâr u nâ-çâr Gelen hem gidiserdür kâm u nâ-kâm
	1521	Yiyelüm içelüm ve °ıyş idelüm Ne bilelüm ki n°olisar ser-encâm
	1522	Ganîmet görelüm işbu demi kim Giçer °ömr ü döner bu devr-i eyyâm
	1523	Çü rûz itdük bu gice hâş şohbet İ hağ yavuzı kör et tuymasun °âm
	1524	Çü Hürmüz ohudı bu şî°ri şol dem Cevâbında didi ma ^h bûb-ı °âlem

Şİ°R-İ GÜL DER-CEVÂB-I HÜR MÜZ

1509 a	Pes ö ^ü t ^ü rdı : Yirinden t ^ü rdı P
1512 b	ol iki : şâh ile P
1516 a	°ışık u süz : sûr-ı °ışık İ
1518 a	virelüm : vireli İ
1522 b	Giçer : Giçe İ
1524 -	1532 : - P

- 1525 Şükür kim bize ruḥṣat virdi eyyâm
Ki kılduḡ biz iki bedîdde ârâm
- 1526 Ser-encâmı koşun câm-ı pey-â-pey
Demidür kim kılavuz ʿıyşa iḡdâm
- 72b 1527 Bu gice kim bize baht oldu hem-dem
Ele girmez bu fırsat daḡı mâdem
- 1528 Tenâvül it kayırma teñ ü nâmı
Ki ʿuşşâka yaraşmaz teñ ile nâm
- 1529 Hazîn itdi Gül'i söz ile mıtrıb
Raḡıb itme bunu bed-h'âhe i'lâm
- 1530 Bize çünki murâd oldu müyesser
Bu gice şubḡa degin süreliim kâm
- 1531 Düçâr oldu vü dü yâr irdi vişâle
Bize murḡ-ı seher eyleme ibrâm

HİKÂYET

1532	Biraz sâz ile Hürmüz söze geldi	Biraz sâzı ḡodı ve söze geldi
1533	Didi kim ey güneş yüzlü nigârın	Şaçuñ iletđi göñlümiñ ḡarârın
1534	Gözün âlıyla yoldan azmış idüm	ḡayâlünî göñülde yazmış idüm
1535	Firâḡuñla ḡaçan kim çüş iderdüm	ḡayâlün ile göñlüm ḡoş iderdüm
1536	Vişâlünle bu dem el-ḡamdüli'llâh	ḡoşem ḡoş kim seni ḡoş tutsun Allâh
73a 1537	Seni ḡamḡîn dileyen olmasun şâd	ḡarâb olsun diyen bulmasun âbâd
1538	Mübârek ḡaturuñna gelmesün ḡam	ḡavâdişden eyâ şulṡân-ı ʿâlem
1539	Çü firḡat cayladı vuşlat demidür	ḡo gitsün firḡati şoḡbet demidür
1540	Bu gice bize ḡoş el virdi fırsat	Şükür kim ayaḡını dirdi firḡat
1541	Cemâlün ḡarşuma çün bedr oldu	Bu gice zülfün ile ḡadr oldu
1542	Nice meh-tâb göstere zamâne	Ki biz bulunmayavuz der-miyâne

1532 a Hürmüz : çünkim P ; 1532b Biraz : Bu kez İ
 1533 a güneş : ḡamer P
 1535 a ḡaçan : ḡaçan P ; 1535b göñlüm : vaḡtüm P
 1536 b tutsun : dutsun P
 1538 a gelmesün : degmesün P
 1539 b gitsün firḡati : aḡma miḡneti P
 1540 a fırsat : vuşlat P

	1543	Bugün ʿıyş idelüm el irmiş iken	Zamâne bize mühlet vermiş iken
	1544	Ki çoklar gitdi bulmadun murâdın	Cihânda Һaşretin ü nâ-murâdın
	1545	Nice toğa güneş ve Һolına ay	Ki bizden boş ola her Һalvet ü cây
	1546	Demîdür şimdi irişmiş iken el	Қomayalum ki fırsat geҗe mühmel
	1547	Yigitlik ve şarâb u ʿışk u şöҺbet	İçin Һalvetde yâr ile zî fırsat
	1548	Zehî baht u zehî devlet zî ʿâdet	Kime olsa naşîb uşbu saʿâdet
	1549	Қolın birbiri boynına қилup Һavқ	Mühеyyâ cылcdiler tâ seҺer zevқ
73b	1550	Bular ol gice bir ʿıyş eylediler	Ki dâyim dost dostı eyle diler
	1551	Тurup girdiler andan bâğ içine	Ki ol bâğ içi ne uçmağ içine
	1552	Bahâr idi vü andan mevsim-i gül	Figân iderdi her bir yaña bülbül
	1553	Çemen bizenmiş idi çün nigârîn	Gül'e nerges şunardı câm-ı zerrîn
	1554	Gül ile bülbül olmuş idi dem-sâz	Қılurdı degme қуş bir дүрлү âvâz
	1555	Benefşe lâle ve sünbül perîşân	Şararmış çiğdem ü ser-sebz reyhân
	1556	Emîr-i ʿâşıkân rengîn Һonanmış	Һasedden lâle baғrı oda yanmış
	1557	Şakâyık kırmızı nesrîn şayurı	Қaғife giymiş idi al sûrî
	1558	Қucaşmış birbiriyle serv ü şimşâd	Һazîn yarpaқlara Һarket virür bâd
	1559	Gül ü bülbül biri birine râzî	Һadîs-i ʿışk idi vü ʿışk-bâzî
	1560	Düçâr olmuş vü irmiş vaşla dü yâr	Melâlet yoҺ zehî devlet zehî kâr
74a	1561	Oturmuş Һürmüz-i bî-dil şahâne	Gül almış dikenі şalmış yabâne
	1562	Bir elini Gül'ün boynına şalmış	Bir eline Һolı bir câm almış
	1563	Nice kim her birisi câm içerdi	Şükûfe üsdine aҺça saçardı
	1564	Bular iki leб üç idi i dil-cûy	Leб-i yâr u leб-i câm u leб-i cûy
	1565	Çü bâğı gezdi ol iki şeker-rîz	Yine Һalvetgehe irişdiler tîz

1542 b biz bulunmayavuz : hiç olmayavuz biz P

1543 - İ

1544 - İ

1547 a şöҺbet : şıҺhat P ; 1547b ile 1548b P'de yer değıştirmiştir . 1547b Һalvetde yâr ile zî-furşat : yâr ile kılmak Һaş şöҺbet P

1549 b tâ seher : sevk ile P

1552 b bir yaña : budakda P

1555 ile 1557 ve 1556 ile 1558. beyitler P'de yer değıştirmiştir.

1558 a birbiriyle : birbiri P ; serv ü : serviyle P

1559 a râzî : zârî P

1560 b yoҺ : yok P ; zehî devlet : şetâret çok P

1561 b almış : olmuş P

1563 b üsdüne : bunlara P ; aҺça : aқçe P

1565 a Çü : Bu P

1566 Yine çün muṭrıb aldı cline sâz Bu şî'ri eyledi Hürmüz ser-âgâz

BÂZ Şİ'ER HÂNDEN-İ HÜRMÜZ

Fe 'i lâ tün Fe 'i lâ tün Fe 'i lâ tün Fe 'i lün

1567 Sâkı-i sîm-i zenc şun bize şahbâ bu gice

Tâ ki biz irürüz şöḫbeti şubḫa bu gice

1568 Muṭrıbâ sen dahı hoş söz ile bir sâz it kim

Ġaşy ide 'ıyşımıza Zühre-i zehre bu gice

1569 Bize hum-hâne şarâbı ne kadar kıla meded

Bâde yirine gerek içile deryâ bu gice

1570 Gelün meclisiyân içelüm esrimeyelüm

Tâ dem-i şubḫ idelüm şöḫbeti ihyâ bu gice

74b 1571 Ne gice bu gice geldi bize qadr ü berât

Yüri iy mürġ-i seher eyleme ġavġâ bu gice

1572 Dem bu demdür bu demi hoş görelüm kim bu dem

Bir dem-i hûb durur geldi müheyyâ bu gice

1573 Cennet içinde gerek hûr ile rıdvân yaşaya

Nite kim konuşur uş mâh u süreyyâ bu gice

HİKÂYET

1574 Velî Hürmüz hemîn içeri idi câm Ele girmezdi seftâlü vü bâdem

1575 Çü ḫadden geçdi ġâyet intizârı Dükendi şabrı vü gitdi qarârı

1576 Öñinde naqd iken hoş âb-ı ḫayvân Şusuz az qalmış idi kim vire cân

1577 Çü Hürmüz raġbetini gördi dâye Naşîhat eyledi ol dil-rubâya

1578 Nasîhat ile utandurdu anı Ki hacletden yaḫıldı göñli cânı

1579 Utanmağdan güle derler dökerdi Ne derler belki ol dürler dökerdi

1580 Oturdu dâyenün yanında ġamġın Ḥaṫâ gözlerdi ġamġın qaşları çîn

75a 1581 Ṭrıben taşra çıḫdı dâye nâ-ġâḫ Ḥalâş oldu zühalden zühre vü mâḫ

1582 Çü Hürmüz gördi iş ġiçdi orandan Elin başdan yudı uşandı cândan

1583 Kıoyıban 'ârı vü nâmûsı şaldı Öginde gizlü râzın dile geldi

1566 - 1574 : - P

1577 b Naşîhat eyledi : Çini pend itdi pes P

1578 b yaḫıldı : yakıldı P

1579 b Ne derler belki : Nedür derler ki P

1580 b Ḥaṫâ gözlerdi ġamġın qaşları : Bırâqub qaşına çîn ol büt-i P

1584	İdüp bañlayu baş urup zemîne	Didi ol nâzenîn ol nâzenîne
1585	Ki iy sultân-ı hûbân-ı zamâne	Güneş yüzüñ virür revnağ cihâne
1586	Çamer hem-şehresidür ğabğabuñuñ	Şeker hem-şîresi şîrîn-lebüñüñ
1587	Boyuñuñ bendesidür serv ü °ar°ar	Lebüñüñ teşnesidür havz-ı kevşer
1588	Nice bir teşnelik ile ölem ben	Dirîğ idesin âb-ı kevşeri sen
1589	Hemîşe °âdetüñ luğ u vefâdur	Niçün ben °aşîka cevri ü cefâdur
1590	Meger anunçün ola kim ğarîbem	Bu devletden anunçün bî-naşîbem
1591	Gel imdi luğ idüp iy şeng-i şah-bâz	Niyâzumı kabûl it az kıl nâz
75b 1592	Beni irürmedin iy şâh mâta	N'ola kând viresin âb-ı hayâta
1593	N'ola ger ola bir dem size zağmet	Bula bu hasta-dil dârû-yı şîhhat
1594	Şeker-leb Hürmüz'e eydür ki iy yâr	Tağammül eyle ta°cîl itme bisyâr
1595	Teferrüc kıl ki bâğ u gül senüñdür	Taşarruf kıl ki kând u mül senüñdür
1596	Velî ayruhsı fikr eyleme zinhâr	Ki °âlemde her işüñ bir demi var
1597	Bu resme hayli çün söz itdiler hoş	Döşeklere giriben yatdılar hoş
1598	Çol uzadıban ol iki semen-ber	Bırâhdı birbiri boynına çenber
1599	Yine başladılar nâz u °itâba	Yine ğâhî su'âl u geh cevâba
1600	Gehî râhat alurdı ğabğabından	Gehî cân tâze kılurdi lebinden
1601	Gehî zülfini cân boynuna tağdı	Gehî şeftâlîye şu bigi ağdı
1602	Şunardı gerçi sîb ile terince	Velî diğ koyuramazdı birince
76a 1603	Didi Hürmüz şükür kim kâdre irdüm	Hilâli gözedürken bedre irdüm
1604	Benüm uş Hızr u bulmuşam necâtı	Ki kocup yatmışam âb-ı hayâtı
1605	Bu kim oldı müyesser ben gedâya	Musahhar olmadı her pâdişâha
1606	Bu hâldeyken bular şubğ irdi nâ-ğâh	Gice diğürmege başladı bengâh
1607	Yine tâvûsı çarhuñ cilve urdi	Felekden dâne-i zerrîni dirdi
1608	Gidüp zulmet zamâne oldı rûşen	Cihân ğurşîd ile mânend-i ğülşen

-
- 1584 b ol : bu P
1585 b revnağ : yağdı İ
1587 b havz : âb P
1589 b cevri ü : işüñ P
1591 b kabûl it : işid ü P
1594 b bisyâr : zinhâr P
1595 b kıl : it P
1596 a ayruhsı : ayruksı P
1599 b su'âl u : su'âle P
1601 a tağdı : dağdı P ; 1601b ağdı : ağıdı P
1604 a uş Hızr : Hızr uş P
1605 b pâdişâha : pâzişâyâ P

	1609	Gül ü Hürmüz dahı kaldurdılar baş	Ahardı gözlerinden tırmadan yaş
	1610	Yine tıldurıban cām-ı şabûhı	Müferraḥ kıldılar rāḥ ile rūḥı
	1611	Bu aña ol buña şunuşdılar cām	Ne bilsünler ki n'olısar ser-encām
	1612	Çü bir nice kadeh pür kıldılar nüş	Yine düşüp yaturlar mest ü medhüş
	1613	Düşüp ser-mest ol iki yâr-ı cânı	Unutmışlar idi iki cihânı
76b	1614	Şarâb alup ol iki şâh-bâzı	Bu nâzı kômış elden ol niyâzı
	1615	Giriben gördi dâye ol iki dost	Bir arada yatur çün mağz-ı bî-post
	1616	Anı gördi vü dâye kıldı feryâd	Gül anı işidüben tırdı çün bâd
	1617	Ṭuru geldi revân Hürmüz dahı mest	Uzandı gül-be-şekkerdin yaña dest
	1618	Şunup çün bir nice seftâlü dirdi	Anı azuk idinüp yola girdi
	1619	Çü Hürmüz gitdi Gül-ruh kıldı tenhâ	Yine aşüftelḥ oldı hüveydâ
	1620	Sarayından tıruban kásra girdi	Peyince dâye dahı bile vardı
	1621	Giceki zevḥ ü sevḥinden ol abdâl	Gehî nâlân olur idi gehî lâl
	1622	Hem ol nâz u niyâzı çün añardı	Gehî âzar idi vü geh oñardı
	1623	Gel imdi gör ki bu çarḥ-ı cefâkâr	Ne fi'line eyledi bunlaruñla iy yâr
	1624	Meselde bir oyuncıdur bu gerdün	Ki her dem gösterür şüret diger-gün
77a	1625	Bunuñ üsdine giçdi hayli müddet	Kılurdi Hürmüz ü Gül ḥaş şoḥbet
	1626	Gehî kâm u gehî ârâm olurdi	Gehî cām u gehî peygâm alurdi
	1627	Giçürürlerdi iksi °ömri şâdân	Olaruñ fi'line bu çarḥ-ı ḥandan
	1628	Ne bilürler idi fi'lin cihânuñ	Yaḥud bâzîçesin devr-i zamânuñ
	1629	Bilür bu nükteyi her merd ü °âkı	Ki dehrüñ şerbetidür zehr-i kâtil
	1630	Egerçi bir nefes Gül oldı ḥandân	Göresin soñra nice ağladı kan
	1631	Şulâr kim vaşl ilen şâd oldı bir dem	Bilürsin nice firḩatden yidi gam
	1632	Cihânda âdemî ḥurrem degüldür	Meger ḥurrem olan âdem degüldür

AMEDEN-İ KÂŞİD EZ-ŞÂH-I SİPÂHÂN BE-CİHET-İ H^v ÜSTÂRÎ-İ GÜL *

1610 b	kıldılar : itdiler P
1614 b	kômış elden : terk itmiş P
1615 a	Giriben : Girüben P
1616 b	işidüben : işidiben P
1617 a	Ṭuru : Ṭurı P ; 1617b şekkerdin : şekkerden P
1618 b	azuk : azıḩ P
1619 a	Gül-ruh : vü Gül P
1620 a	tıruban : tıriban P
1625 a	üsdine : üstine P
1626 b	alurdi : olurdi P
1631	- P
1632 a	ḥurrem : ḥandân P ; 1632b ḥurrem : ḥandân ; âdem : insan P

	1633	<u>H</u> aber bu resme viridi ol su <u>h</u> en-gûy	Ki sözde <u>ç</u> amudan iltüp durur gûy
	1634	Ki bir gün otururken <u>ş</u> âh-ı <u>H</u> ûzân	İrişdi <u>ç</u> âşid-ı <u>ş</u> âh-ı Sıpâhân
77b	1635	Du [°] â kıldı vü [°] arz itdi peyâmı	Ki <u>ş</u> âhuñ pâyidâr olsun nizâmı
	1636	Ki <u>ş</u> âhin-şeh yarağın rast kıldı	<u>Ç</u> amu âyîn ü erkânı düzildi
	1637	Bezetdi tâc u taht <u>h</u> üsrevâne	Velîkin gül gerekdür bûsitâna
	1638	Demidür intizârı götüresiz	Güli bülbül <u>ç</u> atına yitüresiz
	1639	Çü Gül-ruh mu ^{tt} ali ^c oldu bu hâle	<u>Ç</u> ıyâs it nice garç oldu melâle
	1640	Hemân-dem kim bu söze gûş kıldı	Figâna başladı vü cûş kıldı
	1641	Yine başdağı sevdâsı karışdı	Hemân-dem [°] aklı zâyil oldu düşdi
	1642	Çün ol gül yüze saçdılar gül-âbı	Ögin dirdi vü gitdi inçılâbı
	1643	Derûnında yanardı âteş-i reşk	Yañağından tamardı dâne-i eşk
	1644	Gehî [°] aklı gelürdi geh giderdi	Gehî âh u gehî feryâd iderdi
	1645	Bu resm ile kılurken zâr u efgân	Dökülen gözlerinden pes tolu <u>ç</u> an
78a	1646	Viribir pâdişâh bir meh-likâyı	Ki hâşıl kıla mehr için rızâyı
	1647	Gül'ün çün tapusına irdi ol hûr	İcâzet diledi vü oldu destûr
	1648	İçerü girdi gördi ol nigârın	Oturmuş gözi yaşlu göñli gamgîn
	1649	Gül üzre sünbüli kılmış perîşân	Semen üsdine dökmiş <u>ş</u> âh-ı reyhân
	1650	Gümişden direk urup âh ol mâh	Dökerdi dür güle nergisden ol <u>ş</u> âh
	1651	<u>Ç</u> atı gamgîn ü gâyet dil-şikeste	Hem itmiş findukıla mâhı <u>h</u> asta
	1652	Cihân u cândan ümidi üzilmiş	Lebi tebsermiş ü nergis süzilmiş
	1653	Bu hâliyle çü gördi ol nigârı	Perîşân hâli vü gitmiş kararı
	1654	Pes âgâz eyledi ol telh-güftâr	Ki ey zîbâ nigâr-ı serv-refâtâr
	1655	Bu gün hûsn ile sen [°] âlemdesin bay	Nite hûr u melek ola saña tây

* AMEDEN-İ : -P; EZ- : FİRİSTÂDEN-İ : P; CİHET-İ HÛSTÂRÎ-İ GÜL : ÇALEB-İ GÜL-RUH VE CEVÂB BÜRDEN : P

1636 a Ki şâhin-şeh yarağın : Sıpan-şeh yarağımı İ

1638 a Demidür : Gerek kim P

1640 a söze : sözi P

1642 a Çün ol gül yüze : Çü gül bergine İ

1643 ile 1644. beyitler P'de yer değiştirmiştir. 1643a yanardı : yatarı İ

1645 - P

1646 a pâdişâh : pâzişâh P ; 1646b mehr : mihr P

1649 b üsdine : üstine P

1650 a âh : aya P

1651 a gamgîn : mahzûn P

1652 b Lebi : La[°]li P

1653 a Bu hâliyle çü : Çü bu hâliyle P

	1656	Cemâlün ber-mezîd olsun hemîşe	Dün ü gün qadr u °ıyd olsun hemîşe
78b	1657	Niceme kim tapundur şâh-zâde	Hezârân şeh katında bir piyâde
	1658	Velî sen mâha bir hurşîd-peyker	Gerekdür kim ola çift iy semen-ber
	1659	Cihânda kim ola k'anun eşi yoh	Hemîn bir Ol durur kim beñdeşi yoh
	1660	Gül isen saña bir bülbül gerekdür	Vü ger nesrîn iscñ sünbül gerekdür
	1661	Ki ol kim göñli °ışqa kıt idüpdür	Ne kim yâr etmiş ise çift idüpdür
	1662	Güzîn itmek gerek bir şâh-zâdi	Ki budur dehrüñ evvelden nihâdi
	1663	Nite kim çarh mihr ü mehsüz olmaz	Bu hatunlık dañı hem şehsüz olmaz
	1664	Kişi her nesneden âgeh gerekdür	Hatun olduğı yirde şeh gerekdür
	1665	Hezârân cân ile şâh-ı Sıpâhân	Bugün olmuş durur vaşluña h'âhân
	1666	Gerek kim sen dañı râzı olasın	Ki şeh böyle buyurmuşdur bilesin
	1667	Rızâ virgil ki bu gün °ağd ideler	Gül için °andelîbi nağd ideler
79a	1668	Nice kim söyledi ol hüşne garrâ	Cevâb eylemedi hayran u şerrâ
	1669	Yine didi ki iy şem°-i zamâne	Ne buyurduñ cevâb-ı hüsvâne
	1670	Pes âgâz eyledi âh idüp ol mâh	Ki hergiz hâcetüm degil benüm şâh
	1671	Qamu şâh u gedâdan fâriğam ben	Qoñuz bârî çekeyim bârî gam ben
	1672	Garîblığa varası hîç işüm yoh	Hem ol yad ilde binüm bilişüm yoh
	1673	Bugün ben kendü şchrümde garîbem	Hazîn ü şâdılıktan bî-naşîbem
	1674	Beni derdümler qoysunlar qalam ben	Şuña degin ki bir gün mañv olam ben
	1675	Bunu işidicek Gül'den semen-ber	Yine şehden yaña yüz tutdı dil-ber
	1676	Qatından Gül-ruh'uñ çünkim sıvışdı	Heman-dem şeh tapusına kavuşdı
	1677	Du°â kıldı şeh vü °arz itdi	Ne sözleri ki Gül-ruh'dan işitdi
	1678	Ki şâhâ ol nigârîn söz işitmez	Rızâ virmege hergiz rağbet itmez
79b	1679	Bu durur mâcerâsı şâh bilsün	Neyise çâresi tedbîr kılsun
	1680	Ki hergiz çifte ol mâyil degüldür	Hem andan bu garañ hâşıl degüldür
	1681	Bu sözden şeh kılsardı katı cüş	Yine kıldı tahammül oldu hâmûş

1657 b Hezârân şeh katında bir : Nice ferzâniler saña İ
1658 b Gerekdür kim ola çift iy semen-ber : Gerek kim çift ola şâh-ı hüma-fer P
1659 a eşi yoh : işi yok P ; 1659b Hemîn : Hemân P ; yoh : yok P
1663 a mehsüz : mehsiz İ
1672 ab yoh : yok P
1674 a derdümler qoysunlar : derd ile qosunlar P
1677 b sözleri ki : dürlü söz ki P
1680 a çifte : çüfte P

	1682	Ohıdı katına bir feylesofi	Ki bulmuş idi her fenne vukûfi
	1683	Anı hem dâsitân kıldı bu hâle	Ki tâ ol ne diye bu kıl u kâle
	1684	Çü âyinde didi ol merd-i üstâd	Ki şâhin-şâh-ı ʿâlem câvidân-bâd
	1685	Ne diyeyim tapuña iy güncşüm	K'ayağufı bildügin bilmeyce başum
	1686	Velf kemter kuluñ bildügi soldur	Ki şeh-zâde ne dir ise yol oldur
	1687	Bu durur yine ʿakluñ iktizâsı	Ki hâşıl ola ilk anuñ rızâsı
	1688	Rızâ virmeycicek ol serv-i âzâd	ʿAcebdür muhkem olursa bu bünyâd
	1689	Dilek olduḡda hem bir hâl iderler	Dilek olmayıcek kâli niderler
80a	1690	Şükür kim pâdişehsin milketüñ çok	Firâvân dostuñ u düşmenüñ yok
	1691	Geñine koğıl ol şeh-zâdeyi sen	Dilegin bula budur bildüğüm ben
	1692	Güyegü olmasa şâh-ı Sıpâhân	N'ola ya şâh-ı Rûm ola ya İrân
	1693	Bu resme söyledi çün ol sühan-ver	Begendi sözini şâh-ı muzaffer
	1694	Şeh eydür böyle gördüñ çün şavâbı	Nicesi virelüm aña cevâbı
	1695	Hakîm eydür ki iy şâh-ı hümâ-fer	Senüñlen devlet olsun yâr u yâver
	1696	Diyelüm kim kabûl itdük seni biz	Ne çâre çünki râzı olmadı kız
	1697	Bizüm senden döner hiç yüzümüz yoh	Velîkin kız kabûl itmez didük çoh
	1698	Bizüm senden yana çoh rağbetümüz	Velî kılmadı yâri devletümüz
	1699	Bu nev ^c ile düzelüm biz nice âl	Ki ʿâciz kılsun ol hâletde muhtâl
	1700	Bu ʿözri kamusun kıza taḡalum	Aradan biz yaḡa silkip çıḡalum
80b	1701	Hakîm itdi şehe çün bu edâyı	Qabûl eyledi şâh ol fikr ü râyı
	1702	Buyurdi şeh ohıdılar debîri	Ki bigden ihtiyâr idi o biri
	1703	Sözüñ yatın yarağını bilürdi	Luğat taʿrîfini gâyet kıurdi
	1704	Siyâkat içre gâyet pâyeverdi	Ki bir sözde kılı iki yarardı

1682 a Ohıdı : Okıdı P

1683 a Anı : Aña P ; hâle : hâli P ; 1683b kâle : kâli P

1685 a tapuña : tapuñda P

1686 b yol : yun İ

1689 a olduḡda : olduḡda P ; 1689b kâli : mâli İ

1690 a pâdişeh : pâzişah P

1693 - P

1695 a hümâ-fer : cüvân-baht P ; 1695b devlet olsun yâr u yâver : yâr olsun devlet ü baht P

1697 a yoh : yok P ; 1697b çoh : çok P

1698 a çoh : çok P

1699 b hâletde : hâletde İ

1700 a taḡalum : taçalum P ; 1700b yaḡa : etek P ; çıḡalum : çıçalum P

1702 a ohıdılar : okıdılar P

1703 a yarağını : yarağını P

1704 a pâye : mâye P ; 1704b bir sözde : söze bir İ

	1705	Feşâhatde dahı hem şol qadardı	Ki °aşrında harfî Sehl vardı
	1706	°Ufârid ger göreydi nâmesini	Oda yahaydı kendü hâmesini
	1707	Ger İbn-i Mukle hattını göreydi	Qul olup adını yâkut uraydı
	1708	Tamâmet nazmı vü neşri bilürdi	Dükelisinüñ i°râbın kııurdu
	1709	Buyurdu şeh ki yaz bir nâme benden	Aña kim adıdur şâh-ı Sıpâhân
	1710	Aña envâ°-ı ta°rifâ harc it	Bu evşâfı içinde bile derc it
	1711	Baş urdu vü eline aldı hâme	Sıpâhân şâhına yazmağa nâme
	1712	Ser-i nâme qodı nâm-ı Hudâ'yı	Pes andan şâha tahsîn ü du°âyı
81a	1713	Pes andan soñra ilkâb itdi ta°rîf	Qaraž °arzında kııldı dürlü taşnîf
	1714	Pesî elkâb ağraž itdi tibyân	Çün irdi °âkıbet nâme be-°ünvân
	1715	Tamâm oldu çü nâme pes hemân-dem	°Abîr ü müşk ile mühr urdu muhkem
	1716	Viriben nâmeyi qâşid eline	Revân eylediler girü yolına
	1717	Çü maqşad qaşdına qâşid dürişdi	Biraz müddetde yirine irişdi
	1718	Hemân-sâ°at ki şeh qatına irdi	Baş urdu vü yüküñdi nâme viridi
	1719	Göricek nâmeyi şâh-ı Sıpâhân	Güle nergesden itdi eşki qaltân
	1720	Vezirlerin oñıdı beglerini	Tamâmet beglerinüñ yeglerini
	1721	Bulara şâh-ı Hûzân'dan şikâyet	Firâvân eyledi bî-ğadd ü gâyet
	1722	Ki ol bî-qavl u bed-°ahd ü sitemkâr	Bizümle gör ne fi°l itdi digerbâr
	1723	Bizi biñ âl ile meftûn kııldı	Dönüp kem harf ile maqbûn kııldı
	1724	Bi-ğamdi'llâh el irişür yiter güc	Nite her bî-hüner benden ala öc
81b	1725	Ne dirsiz uşbu râye fikrünüñ ne	Baña eydüñ bileyüm zikrünüñ ne
	1726	Bunu işidicek erkân-ı devlet	Baş urup didiler iy kân-ı devlet
	1727	Dökelüm mâlı vü leşker çekelüm	Sökelüm tağı şahraya dökelüm

1706 b yahaydı : yakaydı P

1707 a Mukle : Makle İ

1708 b i°râbın : a°râbın İ

1710 - İ

1713 - P

1714 - İ

1715 a Tamâm oldu çü nâme pes : Çü nâme irdi °ünvâna P

1716 b Revân eylediler : Revâne kııldılar P

1717 a maqşad : maqşid İ ; 1717b Biraz müddetde yirine : sehel vaqtın maqamına P

1718 b urdu vü yüküñdi : urup şâh eline P

1719 b eşki : düri P

1720 a oñıdı : oqıdı P

1722 a Ki : Kim P

1723 a biñ : bir P

1725 a uşbu : işbu P ; 1725b bileyüm : göreyüm P

1727 b tağı : tağ u İ

	1728	Göriccek heybetüfî şâh-ı <u>Hûzân</u>	Gelüp tîz ayagüña düşe lertzân
	1729	Vire kıızı eger tahtı gerekse	Ṭuta sözi eger bahtı gerekse
	1730	Ve ger yoh dir ise ol °aqlı bârifk	Ḳılalum dehri aña teng ü târifk
	1731	İdelüm şöyle kim bu °âlem-i pîr	Ohısun anın için çâr tekbîr
	1732	Bu resme çünkü tebdîr itdi bunlar	Bu tebdîre göñül bir itdi bunlar
	1733	Buyurdı şeh ki leşkeri cem° oldu	Anı düşmen işidüp kam° oldu
	1734	Ṭutup leşker ser-â-ser kûh u deşti	Çerinüfî gerdi gerdüne irişdi
	1735	Çalınıp kerre nây u kûs-ı zerrîn	Ṭağıldı heybetinden nazm-ı pervîn
82a	1736	At u er cümle garḳ-ı âhen idi	Kimi şimsîr ü kim nîze-zen idi
	1737	Şafa şaf leşker ol resme ṭururdu	Şanasın baḫr idi kim mevc ururdu
	1738	Eger ° İsâ°nuñ ignesi düşeydi	Sinândan yire nite irişeydi
	1739	Nefrîler ne resme itseler sâz	Ḳılur idi °alem ol vezne pervâz
	1740	Çü ol gün giçdi vü aḫşam irişdi	Felek tâvûsı indî tama düşdi
	1741	Yine râyet götürüp leşker-i zeng	Sıdı <u>Hallah</u> çerisin ḳılup âheng
	1742	Bu leşker zînetine her sitâre	Feleklerden ḳıurlardı nizâre
	1743	Ḳarâr eylediler vü yatdılar hoş	Defiz içinde balıḳ yuvada ḳuş
	1744	Düşüp atdan ḳarâr eyledi anlar	Yürüdi nevbet ile pâsubânlar
	1745	Yatıp uyımadılar ṭurdılar saḳ	Şabâḫ olunca bîdâr oldılar çâḳ
	1746	Çü şubḫ irişdi bu ḫurşîd-i enver	Ser-â-ser °âlemi ḳıldı münevver
	1747	Ḳanat şalıp ḫümâ-yı şubḫâḫî	Başına ṭağlaruñ urdı külâḫı
	1748	Yerinden ṭurdu leşker cûşa geldi	Şanasın baḫr-ı °ummân rahne ḳıldı
82b	1749	<u>Hûzistân</u> 'dan yaña şu bigi aḫdı	Nereye uğradıysa yıḫdı yaḫdı
	1750	<u>Haber</u> işitdi çünkim şâh-ı <u>Hûzân</u>	Ki leşker ṭartıben şâh-ı Sıpâḫân

- 1728 a heybetüfî : râyetüfî P ; 1728b Gelüp tîz : Gele vü P
1729 a tahtı : bahtı P ; 1729b bahtı : tahtı P
1730 a yoh : yok P
1731 b Ohısun : Oḳısun P
1734 a Ṭutup : Dutup P
1737 b Şanasın baḫr idi : Defiz idi şanasın P
1738 b Sinândan : Süñüden P
1739 a resme : savta P
1740 b Felek tâvûsı indî tama düşdi : Günüñ âğâzına encâm irişdi P
1743 a eylediler vü yatdılar : itdiler ü uyıdılar P
1744 - İ
1745 a Yatıp : Yatup P ; saḳ : çâḳ P
1746 a enver : ḫâver P
1749 a bigi aḫdı : gibi aḳdı P ; 1749b yıḫdı yaḫdı : yıḳdı yaḳdı P

1751	Ağırlık leşkeryle uş irişdi	Bu sözden şâh-ı Hûzân °aklı şaşdı
1752	Hazînelerinüñ ağızını açdı	Ne kim mâlı var ise dökdi saçdı
1753	Çeri cem° idiben oldı muķâbil	Firâvân ser-firâzân-ı muķâtıl
1754	Nihâyetden füzûn cem° oldı leşker	Tamâmet kûh u şahrâ ıoldı leşker
1755	Bulunmaz idi boş yir atdan erden	Şanasın yir deñiz idi demürden
1756	Bu nev° ile düziben her yarağı	Gözedürdi ki kaçan gele yağı
1757	Bular bu fikreti lîkin her âsân	İrişdi leşker-i şâh-ı Sıpâhân
1758	Çü nâ-geh İsfahân şâhı irişdi	Quruldı çetr ü şâh otağa düşdi
1759	Pes ol gice qarâr eyledi anlar	Yürüdi nevbetîler pâsubânlar
1760	Yatıp uyımadılar ıurdılar saķ	Şabaķ olınca bîdâr oldılar çâķ
83a	1761 Yine çünkim gice devrânı geşdi	Felekler yine yıldızlar sivişdi
	1762 Şabaķ oldı bu şem°-i âsumânî	Münevver kıldı ser-tâ-ser cihânı
	1763 Yirinden ıurdu cinn ü tayr u âdem	Revân atlandı leşker ata şol dem
	1764 İki leşker ıuruşdılar yüze yüz	Bire bir ü biñe biñ ü yüze yüz
	1765 Yürüyüp serverân-ı kârzârî	Yaşadılar yemîni vü yesârı
	1766 İki leşker uzatdı cenge çün çeng	İrürdiler gurîvi tâ be-harçeng
	1767 Cünâh u kalb çünkim rast oldı	Mübârizler nazar meydâna şaldı
	1768 Ki göreler ki bu merdân içinde	Hüner kim gösterür meydân içinde
	1769 Yürüdi ilerü pîlân-ı cengî	Kemâniçesi vü tîr-i hadengî
	1770 Bir nicesi ıutar gürz-i girânı	Gögüz açıp u bağlayup miyânı
	1771 Mişâl bıraķdı pûlâd-pûşân	Şanasın kûs ra°d idi hurûşân
83b	1772 Bu resm ile biraz ceng eylediler	Cihânı düşmâna teng eylediler
	1773 Şeh-i Hûzân'ı bu çarh-ı sitemkâr	Şikest eyledi nâ-geh °âķıbet zâr
	1774 Nice kim sa°y u cehd idüp dürüşdi	ıurımadı vü kaçdı şehre düşdi

1751 a Ağırlık leşkeryle : Senüñ kaşduña kırup P ; 1751b sözden şâh-ı Hûzân : sözi şâh işidüp P
1753 a cem° idiben : devşürüben P ; 1753b Firâvân : Yürüdi P ; 1753 - 1764 : -P
1760 . beyit 1745. beytin aynısıdır.
1764 a ıuruşdılar : duruşdılar P
1766 b ceng : çeng P
1767 a Cünâh : Cenâh P
1768 a merdân : meydân İ
1769 a Yürüdi : Yürüdi P
1770 a ıutar : dutup P ; 1770b Gögüz : Ki göz İ
1771 b ra°d idi : °adîdi İ
1772 - P

	1775	Gice ta şubh olunca âlet-i ceng	Yarağın düzmege kııurdu âheng
	1776	Ṭurup Gül geldi girü dâyesine	Nite kim düşe güneş sâyesine
	1777	Perişân hâli vü levni bozulmuş	Rağblar huşk u nergesler süzilmiş
	1778	Dü-tâ serv-i sehî sünbül müşevveş	Yürek pür-âteş ü gözler tolu yaş
	1779	Didi kim âh eger bu şehr alına	Girem şâh-ı Sıpâhân' uñ eline
	1780	Benüm hâlüm n'ola anuñ elinde	Ben olam söylenen halkuñ dilinde
	1781	İlâhî baña ol günü bititme	Söyündür çün oda yağduñ tütitme
	1782	Aña dâye didi kim iy şeker-leb	Çayurmağıl ki âbisten durur şeb
84a	1783	Çalap bir kapu yapsa maşlahatdan	Açar yüz kapu dahı menfa'atdan
	1784	Nice şerler döner varduğça hayra	Ki hîç bâkî degül gelen bu deyre
	1785	Sen aşılma ifen gönlüñi hoş tut	Ki atlaslar olur eyyâm ilen tut
	1786	Senüñledür çü Hürmüz 'ağd iledür	Vire sini ço elden nağd iledür
	1787	Niceler kim şuyiçün yol düzetdi	Ki âhir aña el ayruğ uzatdı
	1788	Sıpâhânî senüñ için kııur ceng	Senüñ yanuñda Hürmüz şâhid ü şeng
	1789	Biri dâyim senüñçün renc içinde	Biri sağ u selâmet genc içinde
	1790	Biri ṭurmuş dün ü gün başı oynar	Biri yatmış ferâgat la'li çeyner
	1791	Bu demde şâdilıguñ çünki boldur	Ğama varınca senden hayli yoldur
	1792	Bugün sen Hürmüz ile 'işret itgil	Dün ile yarınuñ fikrin unuğıl
	1793	Bugünden yigrek hîç mâ-hâzer yoh	Ki dün giçdi vü yarından haber yoh
84b	1794	Bu sözden Gül be-ğâyet hürrem oldu	Ğamuñ bünyâdı göflinden kem oldu
	1795	Anı işidicek 'ağlı dirildi	Bu şâh-ı hâverüñ tahtı kuruldı
	1796	Yine çünkim seçildi kara ahdan	Zamâne geydi hil'at kanı nağdan
	1797	İki leşker ser-â-ser kııldılar cüş	Ṭutuldı tağl u kûs-ı harbden güş
	1798	Yüze yüz ṭurdılar ol iki leşker	Çılıca kıılıç u hançere hançer

1775 b kııurdu : eyledi P

1776 b düşe : düşse P

1778 b ü gözler tolu : olmuş gözleri P

1780 - P

1781 b yağdun : yağdun P

1785 a aşılma : aşıkma P

1786 a Senüñledür : Senüñlendür P ; iledür : ilendür P ; 1786b nağd iledür : nağd ilendür P

1787 b Ki : Kim P ; ayruğ : ayruğ P

1793 ab yoh : yok P

1794 a hürrem oldu : oldu hürrem P ; 1794b kem oldu : olup kem P

1795 a Anı işidicek 'ağlı : Çü Hindû leşkeri rahtı P

1796 a ahdan : ağdan P

1798 b Çılıca kıılıç : Çılıç kıılıca P

	1799	Kılur ol ciyş ol gün ol kadar cûş	Ki gün mağrib yolın kılur ferâmûş
	1800	Firâvân seyl bigi ahar idi kan	Yuvalar başları gâltân-be-gâltân
	1801	Yigit ü koca olmuş idi yeksân	Eti gevde götürmiş gevdeyi kan
	1802	Ayahda kalmış idi anca küşte	Ki başlar olmuş idi püşte püşte
	1803	Şeh-i Hûzân hazîn ü rûh hasta	Şehel kalmışdı k'olaydı şikeste
	1804	Aña çün baht itmez idi yârı	Nite bed-baht ideydi şehriyârı
85a	1805	Tururdu Hürmüz-i ferhunde-ahter	Belinde kılıç u boynında isper
	1806	Güneş şûretde vü sîretde Merrîh	Yerini beklemekte ahenin mîh
	1807	Ururdu raqş altında semendi	Kemân kolında dürgüde kemendi
	1808	Özine rast idüp âlet-i ceng	Hemân-dem eyledi meydâna âheng
	1809	Girüp meydâna kıldı eyle cevân	Ki kaldılar görenler deng ü hayrân
	1810	Cigerden şöyle urdı na'ra nâ-gâh	Ki yalıñladı cümle leşker-i şâh
	1811	Didi kim ola bu merdân içinde	Bizümle oynaya meydân içinde
	1812	Sıpâhânide bir er adı Bihzâd	Var idi pehlevân u pehlevân-zâd
	1813	Yüridi Hürmüz'e karşı ber-â-ber	Bu şîr-i şerze ol merd-i dil-âver
	1814	Bes evvel Hürmüz'e atdı kemend ol	Ki ya'ni irüre aña güzend ol
	1815	Dil-âver Hürmüz urdı aña nacah	Ki ol miskîne mesken oldı dûzah
85b	1816	Çü bir darb ile nâ-bûd oldı Bihzâd	Sıpâhân leşkerinden kopdı feryâd
	1817	Anuñ ardınca geldi bir ser-efrâz	Kılıc alındı cenge kıldı âgâz
	1818	Anı dahı süñü ta'nıyla kahdı	Hemân darb ile atdan yire yıhdı
	1819	Gice olunca elli pehlevânı	Yire birahtı ol Sührâb-ı şânî
	1820	Qatı heybet götürdi ol gün andan	Temâmet leşker ü şâh-ı Sıpâhân
	1821	Çü turmaz kılıcına kimse gördi	Bes ol deryâya kendüzini urdı
	1822	Hûzistân leşkeri çün gördi anı	Şanasın çılmış iken geldi cânı

- 1800 a bigi ahar : olup ahar P
1801 a Yigit : Yigid P ; 1801b götürmiş : götürdi P
1802 a Ayahda : Ayakda P
1804 b ideydi : ide P
1806 - P
1807 b Kemân kolında : Kemânı kolda P
1809 a kıldı eyle : şöyle kıldı P ; 1809b deng ü : anı P
1814 a Bes evvel : Hemân-dem P;
1816 a darb : zahm P
1817 - P
1818 - P
1819 b birahtı : bıraktı P
1821 b Bes ol deryâya kendüzini : Sıpâhân kalbine kendüzin P
1822 - P

	1823	Bular dahı beriküp anda cümle	Sıpâhân leşkerine itdi hamle
	1824	İderdi kıanda kılsa Hürmüz âheng	Sıpâhân leşkeri sınıhdı kaşdı
	1825	Bu hâli göricegez şâh-ı Hûzân	Tamâmet leşkerini kıldı rızân
	1826	Çü Hürmüz kâruzârı hâdden aşdı	Sıpâhân leşkeri sınıhdı kaşdı
	1827	Nigûsâr u hezîmet oluban şâh	Yirine şaldı kaçdı raht u bungâh
86a	1828	Çü kaçdı İsfahânî döküben mâl	Bu kez yağmaga meşgûl oldu der-hâl
	1829	Çü şâh-ı İsfahân oldu hezîmet	İletdi hayli Hûzistân ganîmet
	1830	Şu denlü almadılar esb ü câme	Ki vaşfin yaza biş on günde hâme
	1831	Okıdı katına pes Hürmüz'i şâh	Aña erzânî kıldı izzet ü câh
	1832	Hûzistân şâhı çünkim gördi anı	Didi kimdür görüñ bu pehlevânı
	1833	Yüzüm ağ eyledi olsun yüzi ağ	Teni dâyim selâmet cânı hem sağ
	1834	Segirdüp bir nice kâşıd hemân-dem	Didiler Hürmüz'e k'ey şîr-i âlem
	1835	Sa'âdetden Çalap açdı kapuñı	Revâne ol ki şâh ister tapuñı
	1836	Alıban geldiler çün şeh katına	Görüp şeh meşgûl oldu hürmetine
	1837	Sitâyışledi vü key rağbet itdi	Nevâzişledi gâyet izzet itdi
	1838	Ki iy nev-hîz şâh mâh-peyker	Felek nâşır saña vü baht yâver
	1839	Hemîşe olsun iy ferzend-i dil-bend	Şarâb u h'ân saña cüllâb ile kand
86b	1840	Nite çünki harîfüñi ola Rüstem	Ki ger Sâm ise darbuñdan içe sem
	1841	Sen olduñ İsfahân hayline hâlik	Senüñ âzâdelerüñdür memâlik
	1842	Bizi gâmdan ırağ itdüñ ki şâd ol	Yavuzlık görme dâyim dil-güşâd ol
	1843	Nevâziş kıliban şâh-ı yegâne	Buyurdı tâc u hil'at hüsrevâne
	1844	Dahı sâz u silâh u tâzî atlar	Buyurdı virdiler şâh-ı muzaffer
	1845	Şehe inâğ u hem ser-leşker oldu	Dıraht-ı devleti bâr-âver oldu

-
- 1823 - P
1824 a kıanda kılsa Hürmüz : her yafıa kim kılsa P
1825 - İ
1826 b sınıhdı : sındı vü P
1827 b Yirine şaldı : Yirinde dökdi P ; raht : bâr P
1828 a Çü kaçdı İsfahânî : Sıpâhânî çü kaçdı P ; 1828b der-hâl : fi'l-hâl P
1829 - P
1830 a almadılar : aldılar P ; 1830b yaza : ide P
1831 - İ ; 1831 - 1837 : -P
1837 a key : hoş P
1840 a çünki : cenge P ; 1840b darbuñdan içe : içdüğü ola P
1841 b âzâdelerüñdür : âzâde-kerdefidür P
1842 a ırağ : ırağ P
1843 a kıliban : kıluban P
1845 b Dıraht-ı devleti bâr-âver : Dükeli serverinden mih-ter P

1846	Gül işidüp olur şol resme şâdân	Ki şıgmaz şâdılıqdan cismine cân
1847	Bunuñ üsdine geçdi hayli müddet	Ki virmişdi felek bunlara mühlet
1848	Qılurlar idi hoş ıys u temâşâ	Yürekde ıışk odı vü başda sevdâ
1849	Girü nâ-geh bu çarh-ı bu'l-ı-ıceb-bâz	Yine bir dürlü luıbet kıldı âgâz
1850	ıAceb degüldür adı çün cihândur	Belâsı bî-had ü derdi cihândur
87a	1851 Kimi irürdi bir dem tâc u tahta	Ki âhir kılmadı tahtına tahta
1852	Bu durur ıâdeti çarhuñ i dervış	Ki geh nûs ider andan hişse geh nîş
1853	Qamu gönülde andan söz öküşdür	Söz işleyelüm ki söz öküşdür

İLÇİ FİRİSTÂDEN-İ QAYŞER BE-HÛZİSTÂN VE HARÂC HÛÂSTEN VE
FİRİSTÂDEN-İ ŞÂH-I HÛZİSTÂN HÛRMÛZRÂ BE-RİSÂLET DER-CEVÂB-I O*

1854	Bu sözi nazm iden ol nağz üstâd	Kitâbından bu resme eylemiş yâd
1855	Ki şâhin-şâh-ı ıâlem qayşer-i Rûm	Ki hükümündeydi hayli merz maşkûm
1856	Zamânında key ulu şâh idi ol	Çerisi bî-hisâb u qalıası bol
1857	Qazâ'ullah olur şöyle muqadder	Ki yazar nâme Hûzistân'a Qayşer
1858	Ki bil ü âgeh ol iy şâh-ı Hûzân	Ki benem ser-firâz-ı pâdişâhân
1859	Musahhar cümle mürz-i Rûm elümde	Nice âzâdeler maşkûm elümde
87b	1860 Gerek kim sen dahı maşkûm olasın	Budur fermânumuzı key bilesin
1861	Ki ger saña gerekse taht u tâcuñ	Baña gelse gerek tâc u harâcuñ
1862	Tecâvüz kıлма fermâna muııı ol	Ki yoq durur selâmetlık bigi yol
1863	Sözüm tut ger diler isen selâmet	Ki aşşı eylemez şofıra nedâmet
1864	Varuram üsdüñe leşker çekerem	Yıharam şehrüñi bahre dökerem
1865	Bu sözi işidicek şâh-ı Hûzân	Be-gâyet oldı mażzûn u perîşân
1866	İçine od düşüp oldı demi serd	Döniben rengi oldı lâlesi zerd
1867	Melâletden n'idesin bilmez oldı	Tamâmet beglerini cemı kıldı

1846 b şıgmaz şâdılıqdan cismine cân : serhîn eylemege yoqdur imkân P

1852 b hişse : halka P

1853 b ki : kim P; vezne göre bir hece eksiktir.

* QAYŞER : ŞÂH-I QAYŞER P; BE- : PİŞ-İ P; VE HARÂC HÛÂSTEN VE FİRİSTÂDEN-İ ŞÂH-I HÛZİSTÂN HÛRMÛZRÂ BE-RİSÂLET DER-CEVÂB-I O : BE-İ TALEB KERDEN-İ HARÂC : P

1854 b Kitâbında bu resme eylemiş : Kitâbından bu resme tutmuşam İ

1855 a ıâlem : ıâlî P

1856 b qalıası : milketi P

1857 b yazar : yazı İ ; 1857-1861: -P

1861 a tâcuñ : tâcı P ; 1861b Baña gelse gerek tâc u harâcuñ : Qabûl itmek gerek benden harâcı P

1863 b aşşı eylemez şofıra : şofıra aşşı eylemez P

1864 b Yıharam : Yıqaram P

1865 b mażzûn : gamgîn P

1867 - İ

	1868	Ohıdı beglerini şâh-ı âlî	Bu hâli bunlara °arz itdi hâlî
	1869	Buları mahrem-i râz eyledi şâh	Bu ahvâli bulara söyledi şâh
	1870	Ki Qayşer böyle kıldı çün hişâbı	Nicesi virelüm aña cevâbı
	1871	Ne ol istediğın virebilür il	Ne bağlayubilürem cengine bil
88a	1872	Bugün Qayşer bigi şâh-ı yegâne	°acebdür görmiş olursa zamâne
	1873	Var idi bir vezîri °âkıı u hûb	Şehe ol idi hayr u şerre maflûb
	1874	Besi şâdî vü gam görmüş cihânda	Hezârân fitneler kırmış cihânda
	1875	Didi iy hüsrev ü pîrüz u ahter	Hâk itsün düşmenüñ °ömrini kemter
	1876	Saña dost olmayanlar olmasun hay	Felek °ömri sicillin eylesün tay
	1877	Sıpâhân leşkeri olduha zâhir	Anuñ def °ine Hürmüz oldu hâzır
	1878	Bu müşkil dahı hall olursa andan	Bedi° olmaya hiç ol nev-cüvandan
	1879	Ki devletmend ü dânadur be-gâyet	Ser-efrâz u tuvânâdur be-gâyet
	1880	Qamu dilde faşîh u hürde-dândur	Cüvândur illâ şîrîn-zebândur
	1881	Qamumuzdan her işde hâzık oldur	Anı ilçî kıluñ kim lâyıq oldur
	1882	Bu ma°nide zîrâ ger zor idesin	Yakın kim düşmanuñı hor idesin
88b	1883	Zeri terk it vü ol milke nigehdâr	Ki altun ile çün altun olur kâr
	1884	Gerekdür sîm ü zer nice şudur-bâr	Cevâhir fil-bâr u dürr-i bahrvâr
	1885	Gerek yüz kul kaşı yay u yüzi ay	Ki hüsnine melek olmaya hem-tây
	1886	Gerekdür yüz dahı zîbâ karavaş	Ki yüzi ağ ola vü kara göz kaş
	1887	Gerekdür yüz dahı hem tazı atlar	Muraşsa° ola âlâtı ser-â-ser
	1888	Bu nev° ile yaraq itmek gerekdür	Anı Hürmüz alup gitmek gerekdür
	1889	Biraz leşker anuñla ola mülhâk	Vara şâ'llah işini ofîara Hâk
	1890	Ola kim Qayşeri tatlu dil ile	Söze çeküp muhibb ü şayd kıla

-
- 1868 - P
1870 a kıldı çün : kılmışdur P
1871a ol istediğın : anuñ didüğüñ P
1872 b görmüş olursa : gördüğü varsa P
1874 b fitneler : fitneyi P
1875 a hüsrev ü pîrüz u : hüsrev-i pîrüz- P
1876 - P
1877 a olduha : olduğa P ; 1877b Anuñ define Hürmüz oldu hâzır : Aña Hürmüz bülendi çünkü kâhir P
1880 b Vezin hatalıdır.
1882 b Yakın kim : Gümânsuz P ; hor : kör P
1883 a Zeri terk it : Vir altunı P ; 1883b Ki : Kim P
1885 a ay : al İ ; 1885b Ki hüsnine melek olmaya : Kim olmaya melek hüsnine P
1886 b ağ ola : ola ah P
1888 a yaraq : yarağ P
1889 b işini ofîara : ofîara işini P
1890 b Söze çeküp muhibb ü : Muhibb ide söz ile P

	1891	Hem iletdüklerini idicek °arz	Ferâsetlü <u>h</u> ired şöyle kıılır farz
	1892	Zeri görüp şeri ide ferâmuş	Ƙuluñ bildügi budur kim didi uş
	1893	Dahı şeh nice kim fikr eyler ise	Şavab oldur ne kim <u>z</u> ikr eyler ise
89a	1894	İşidicek bu sözi şâh gâyet	Begendi vü didi kim hoş kifâyet
	1895	Hazînelerin açdı şâh-ı devrân	Zer ü sîm ü güher dökdi firâvân
	1896	Bu nev° ile şeh uş her gün yarağda	Velî bî-çâre Hürmüz key kulağda
	1897	Görem mi dir idi bir dahı yâri	Ƙılurdı nevha vü eylerdi zârî
		ZÂRÎ KERDEN-İ HÜRMÜZ VE GÜL-RUH DER-VIDÂ°-İ HEM-DİĞER	
	1898	Ma°a'l-kışsa nigâr ile çü halvet	Gelüp eylediler bir gice şöbet
	1899	Vida° eyleyüben ol iki dildâr	Ne diyem kim nice ağlaşdılar zâr
	1900	Didi Hürmüz ki iy cân u cihânım	Gekekmez senden ayru baña cânım
	1901	Beni öldüriser bellü firâkuñ	Nicesi çekiserem iştiyâkuñ
	1902	Digil sensiz nice diri olam ben	Ƙanı devlet ki öñünde ölem ben
	1903	Şehüñ fermânını işitmez isem	Baña ol buyruğı iş itmez isem
89b	1904	İtâ°at şâha itmemiş oluram	İtâ°at itsem uşda <u>h</u> od ölürem
	1905	Ƙaçan olmaya °aşıklara vuşlat	Ölüm ol demdedür bir ulu ni°met
	1906	Velî sen beni gör iy şâh-ı hûbân	Ki günde biñ kez in viriserem cân
	1907	Bunı didi vü ağladı heyâ huy	Göriccek anı böyle ol semen-bûy
	1908	Yüreginden çeküp derd ile bir dem	Yahasını çeküp çâk itdi şol dem
	1909	Şunuñ bigi bu dahı kıldı nâle	Ki bağırı Ƙanına garğ oldu lâle
	1910	Perîşân oluban sünbül yüzinde	Ƙağıtdı sünbülünü gül yüzinde
	1911	Yâkînüm vardı didi çığa cânım	Velî bu fikre yoğ idi gümânım
	1912	Ola mı bir dahı yâ Rab mülâkât	Görinte yüzüñi heyhât ü heyhât
	1913	Ne nağş itdi bizümle gör bu eyyâm	Gelince sen n'ola tâ <u>h</u> od ser-encâm
	1914	Bunı didi vü kocdı Hürmüz'i berk	Didi olsun bu cânım yolufia terk
90a	1915	Biri birini Ƙocup ol iki yâr	Figân u âh idüp ağlaşdılar zâr
	1916	Bulara kılmadı nâle çü aşşı	Düşiben her birinüñ gitdi uşşı
	1917	Göriccek dâye gözden dökdi âbı	Güler yüzlerine saçdı gül-âbı
	1918	Gül-âb âsîbi irüp yüzlerine	Girü geldiler ol dem özlerine
	1919	Girü ağlamaga kıldılar âğâz	Girü ah u figânı itdiler sâz

	1920	Girü çün başladılar hûy u hâya	Naşîhat bâbına başladı dâye
	1921	Didi her müşkilüñ âsânı var çün	Bu işde olmañuzın dahı mañzûn
	1922	Çıluñ şabrı bugün siz size pîşe	Aña degin ki girü vaşl iriše
	1923	Açasız gine ümîdüñ gözini	Göresiz bir birüñüzüñ yüzini
	1924	Tiz ola kim felekden alasız dâd	Olasız vuşlat ile girü dil-şâd
	1925	Bu sözdeyiken urdı şubh-dem dem	Duhânî cübbesin çıhardı °âlem
90b	1926	Girü şaldı cihân müşgîn niğâbı	Güneşüñ düşdi âfâk üzre tâbı
	1927	Gice giçdi vü oldı çünki gündüz	Gül'e hoş kal didi vü döndi Hürmüz
	1928	Gül anda kaldı şöyle zâr u pür-gam	Gelüp Hürmüz şehe baş urdı şol dem
	1929	Didi şâh iy cüvân-ı mâh-peyker	Yarağ oldı müheyyâ uş ser-â-ser
	1930	Bugün cismüme sen rûh-u revân ol	°Azîmet eyle vü yola revân ol
	1931	Pes atlandılar ol kullar yarahlu	Muraşsa° tonlaru altun kuşahlu
	1932	Kenîzeglere çekdiler °imârı	Kimisi Çîñî vü kimi Tatarî
	1933	Dükelinüñ boyı serv ü yüzü gül	Binâgûşı semen saçları sünbül
	1934	Buyurdu Hürmüz oldı bunlara baş	Yüregi °ışk ile şerha çü haşhaş
	1935	Vidâ° eyleyüben şâh-ı yegâne	Hemân-dem Hürmüz'i kıldı revâne
	1936	Bile koşdı besî merdân-ı cengî	Ki şayd iderdi her biri pelengi
91a	1937	Revân oldı çü Hürmüz yola girdi	Gice gündüz dimedi gitdi sürdi
	1938	Becid çün menzil almağa dürüşdi	Revân atası milkine irişdi
	1939	Ulular karşı çıhup °izzet ile	Şara getürdiler hoş rağbet ile
	1940	Çonup ol gün qarâr eyledi Hürmüz	Şehe varıbanuñ göstermedi yüz
	1941	Yarındası ki bu şem°-i zamâne	Yine nûr u ziyâ virdi cihâne
	1942	Geliben Çayşer'e Hürmüz baş urdı	Du°a vü âferîn itdi oturdu
	1943	Getürdüğini °arz itdi ser-â-ser	Çabûl itdi begendi şâh-ı Çayşer
	1944	Velî çün Hürmüz'ün yüzini gördi	Şehüñ göñline şavkı şu°le virdi
	1945	Gelürdi çünki bûy-ı âşinâyî	Virürdi hâtırına rûşinâyî
	1946	Yüzine karşı çün hayrân olurdu	Gözi yaşı revân dökülür idi
	1947	Görür bir serv-çad mâh-ı kabâ-puş	Şehüñ ol mâha mihri pes kıtur cûş

1931 a yarahlu : yaraçlu P ; 1931b tonlaru : tâclu ; kuşahlu : kuşaçlu P

1933 a Dükelinüñ : Çamusınuñ P

1939 a çıhup : çıkup P ; 1939b Şara getürdiler hoş : Getürdiler anı key P

1940 a Çonup : Hele P

1944 b şavkı : °ışkı P

1946 b revân dökülür idi : firâvân dökülürdi P

1947 b mihri pes : pes mihri P

91b	1948	°Aceb budur ki Hürmüz dahı şol dem	Dökerdi yaş nite kim berg-i şeb-nem
	1949	Çü leşker gördi kim şeh-zâde vü şâh	Dökerdi yaş bular dahı be-yek râh
	1950	Çatı ağlaşdılar ol nâ-murâdân	Velfikin oldılar tîz girü handân
	1951	Bilinmedi ol ağlaşmaq nedendür	Sebeb bu gülmege yahud ne zandur
	1952	Anası manzarından bahdı nâ-gâh	Göriccek Hürmüz'ün gün yüzün ol mâh
	1953	Yüregi çün idiben gözi ÷oldı	Südi emceklerinden aha geldi
	1954	Düşüben °aqlı gitdi ol lebi kand	Tütüzdürdiler ol dem °üd u ispend
	1955	Çü gül yüzine saçdılar gül-âbı	Dirildi °aqlı vü virdi cevâbı
	1956	Didi kim şol yigit kim şimdi geldi	Du°â itdi şehe vü medh kıldı
	1957	Benüm oğlum durur ol hûb bernâ	Tanuğdur bu söze Hayy-ı Tuvânâ
	1958	Benüm şem°-i dil ü çeşm ü çırâgum	Fürûğ-ı sîne vü nûr-ı dimâgum
92a	1959	Çamu oldur çamu oldur çamu ol	Ki sevgüsi bulupdur gönlüme yol
	1960	Nehârumda ÷oludur andan âteş	Beni âşüfte kıldı zülf-i ser-keş
	1961	Anuñ mihri göñülde söyle rûşen	Olupdur nicesi kim cân ile ten
	1962	Hakîkat eyle şankim Çayşer oldur	Ya Çayşer bir deñizdür gevher oldur
	1963	Çutayum kim beni nefis itdi gümrâh	Ya niçün Çayşer'e beñzer pes ol mâh
	1964	Çutayum baña dîvendür bu tedbîr	Nedendür pes bu gögsümden revân şîr
	1965	Çutayım ben oda yandum yüzünden	Niçün yaş dökdi pes Çayşer gözünden
	1966	Bunı diyüp çatı âh itdi ol mâh	Ki taht üsdine işitdi anı şâh
	1967	İnüp tahtından ol şâh-ı muzaffer	Gidüp gördi ki yatmış ol semen-ber
	1968	Kenîzeglere şordı kim nedür hâl	Ki oldı bu perî ser-geşte-ağvâl
	1969	Çü gördiler şehin-şâh eyle diler	Şehi hâlınden âgâh eylediler
92b	1970	Birazdan °aqlı çün geldi başına	Çarîk olmuşdı gözleri yaşına
	1971	Revân emceklerinden süd ahardı	°Acâyibe çalurdı şeh bahardı

1951 a ol : kim P

1952 a bahdı : bakdı P ; 1952b gün yüzün : yüzini İ

1953 b aha : aça P

1954 b Tütüzdürdiler : Dütüzdürdiler P

1955 a Çü gül yüzine saçdılar : Yüzine saçdılar çünkim İ

1957 b Tanuğdur : Tanuğdur P

1960 b âşüfte : ser-geşte P

1962 a eyle şankim : idesin kim İ

1963 b mâh : şâh P

1964 a Çutayum : Dutayum P ; 1964b Nedendür pes bu gögsümden : Niçün gögsümden oldı bes P

1965 a Tutayım : Dutayum P ; 1965b yaş dökdi pes : pes dökdi yaş P

1968 b Ki : Kim P

1970 a Birazdan °aqlı çün : Biraz geçdi vü °aqlı P ; Başına : başa P ; 1970b Çarîk : Çarîk İ ; yaşına : yaşa P

1971 a ahardı : aqardı P ; 1971b bahardı : baqardı P

	1972	Buyurdı şeh ki hâlûñden haber kıl	Yiter kendüziñi zîr ü zeber kıl
	1973	Eyitgil kim sen oğul qanda bulduñ	Senüñ oğluñdağını ol ne bildüñ
	1974	Ne vaqtin ya senüñ ferzendüñ oldı	Meger ayruğ ile peyvendüñ oldı
	1975	Eger var ise bir râzuñ nihânî	°Ayân eyle baña bileyim anı
	1976	Bugün bir derde kim dermân bulına	Niçün eydilmege penhân bulına
	1977	Didi bânû ki iy Dârâ-yı sâñî	Ki sensin huñr u sûzuñ zindigânî
	1978	Keser elması tîğ-ı âbîdâruñ	Yıhar tağları gürz-i gâvisâruñ
	1979	Bil iy şâh-ı cihân vü olgıl âğâh	Ol oht kim cenge °azm itmiş idi şâh
	1980	Benüm dürcümde şehden vardı gevher	Dıraht-ı hüsrevî olmışdı nev-ber
93a	1981	Anı hatun dilerdi öldüreydi	Beni ağladup °adûyı güldüreydi
	1982	Hele bir remzle kırtuldum andan	Çü oğlan toğdı cân ayrıldı cândan
	1983	Anı bir dâye iki hâdim ile	Bir âh eyledüm ü kaldum gam ile
	1984	Yigirmi yıla yahlaşdı gidelden	Benüm hâlüm durur uş işbu elden
	1985	Şeh ol sözden qatı hayretde qaldı	°Araqdan gayret ilen garq oldı
	1986	Gözinden yaş yirine kan yügürdi	Qatından hatunı qañıdı sürdi
	1987	Bu endişeyle bir lahza tedebbür	Qılıban itdi bir sâ°at tefekkür
	1988	Buyurdı oñudılar geldi Hürmüz	Du°â ber-cân-ı Qayşer kıldı Hürmüz
	1989	Ki °ömrüñ müddeti pâyende olsun	Sa°âdet yâr u devlet bende olsun
	1990	Vücûduñla müzeyyen taht-ı şâhî	Huceste başuña devlet külâhı
	1991	Tamâm itdi du°âsını çü Hürmüz	Şeh ileyinde urdı toprağa yüz
93b	1992	Şeh eydür iy hüner-mend ü hüner-cûy	Ki sensin âb-ı hayvân u hüner-cûy
	1993	Revâdur dirler olursa ferişte	Saña iy müşg ü °anberden sirişte

1972 a Buyurdı şeh : Didi aña P

1973 a Eyitgil kim : Eyit baña P

1975 a râzuñ : râz-ı İ

1977 b huñr : huñr P

1978 b Yıhar : Yıkar P

1979 b oht : oht P ; cenge °azm : °azm-ı rezm P

1980 a gevher : bir dür P ; 1980b Dıraht-ı hüsrevî olmışdı nev-ber : Ki °ummân anı düşde görmemişdür P

1981 a Anı hatun dilerdi öldüreydi : Baña qaşd itdi hatun öldürürdi İ ; 1981b güldüreydi : güldürürdi İ ; vezin hatalıdır.

1982 - P

1983 b eyledüm : itdüm P ; kaldum : kaldum ben P

1985 b °Araqdan : °Iraqdan İ

1986 a yaş yirine : gayret ile P ; 1986b hatunı : bânûyı P ; qañıdı : qañıdı P

1988 a oñudılar : oñıdılar P ; 1988b ber : bir İ

1989 a müddeti : tâ ebed İ

1990 - P

1991 a Tamâm itdi du°âsını : Du°âsını tamâm itdi P

	1994	Şükür Hağ rûzı kıldı bize vaşluñ	Haber vir bilelüm kim durur aşluñ
	1995	Hacel kıdur yüzüñ mihr ile mâhı	Mu'ayyen şüretüñde ferr-i şâhı
	1996	Bu sözden çünki Hürmüz oldu âgâh	Ta'accüb kıldı kim niçün şorar şâh
	1997	Didi Hürmüz ki iy sultân-ı devrân	Çuluñdan bunı şordılar firâvân
	1998	Belî siz kim idersiz bu gümânı	İñen çoğ itdi çuluñ dahı anı
	1999	Benüm hâlûme ben hayrân u zârum	Ki hiç ma'lum degül aş u tebârum
	2000	Şu deñlü bilürem şimdiki hâlde	Ki var bir h'oca ol geldüğüüm ilde
	2001	Adı Mih-merd ü key dâna kişidür	Dükeli yadlar anuñ bilişidür
	2002	Şehüñ bâğında ulu bâğubândur	Çuluña ol be-gâyet mihrübândur
94a	2003	Egerçi baña eylügi anuñ bol	Çılpdur mihrüm anuñ gönline yol
	2004	Velî gönüm benüm hergiz dölenmez	Anuñ mihrine bir zerre bilinmez
	2005	Ne beñzer çehresine hîç çehrüm	Ne aña deprenür bir zerre mihrüm
	2006	Benüm hâlûme ben hayrânım el-ğaq	Ki kimsem yoğ hemân bir cânım ancak
	2007	Bunı işidicek Çayşer gözinden	Revân oldu yere yaşı yüzinden
	2008	Tanuhlıh virdi gönli k'ol lebi qand	Degüldür şâha illâ rast ferzend
	2009	Gönül çün muğma'in oldu gidüp zan	Didi bazıñı açğıl kim görem ben
	2010	Meger kim Çayşer'ün şâhuñ nişânı	Var imiş sağ çegininde nihânı
	2011	Oğuldan oğıla bunlara ol hâl	Var imiş işbu durur sûret-i hâl
	2012	Çü Hürmüz açdı bâzûsını turdı	Revân şâh ol nişânı bağdı görđi
	2013	Nişânın göricek âh eyledi şâh	Yağa yazdı mehi şâh itdügi âh
94b	2014	Dükendi şabrı vü gitdi qarârı	Der-âğuş itdi oğlın kıldı zarı
	2015	Hemân-dem hâtuna kıldı işâret	Aña oğlından eyledi beşâret
	2016	Anası geldi vü kıldı der-âğuş	Çamı vü şâdfıy kıldı ferâmûş

1997 a	ki : kim P
1998 b	itdi çuluñ : itmişem ben P
1999 a	hâlûme : hâlümde P
2001 a	ü key : velî İ ; 2001b Dükeli : Ki çamu İ
2004 b	bilinmez : bulunmaz İ
2005 a	çehresine : çihresine P ; çehrüm : çihrüm P
2006 b	yoğ : yoğ P ; ancak : el-ğaq İ
2007 b	oldı : itdi P ; yere : yire P
2008 a	Tanuhlıh : Tanuklık P
2010 a	Çayşerüñ : Çayşer-i P
2012 a	turdı : görđi P ; 2012b bağdı : bağıdı P
2013 b	Yağa : Yağa P
2014 b	Der-âğuş : Dir-âğuş İ
2016 a	der-âğuş : dir-âğuş İ

	2017	Hürüş eyledi ol derd ile maḥzûn	Revân idüp gözinden Nîl ü Ceyḥûn
	2018	Ol acıyla olmuşlardı cûşân	Ki ra'd olmaya ol resme hürüşân
	2019	Dügün karışmış idi mâtem ile	Zihî ma'cûn idi şâdî gam ile
	2020	'Ale'l-cümle çü şâh ol genci buldı	Firâvân şâdilîk göñline taldı
	2021	Bu hâlden çünki şâd ü şâkir oldı	Şeh-i Hûzân'a şol dem ilçi şaldı
	2022	Ki tâ Mih-merd'i andan kıla irsâl	Ki andan dahı şora şûret-i hâl
	2023	Çü Hûzistân'a Kayşer ilçi şaldı	Varuban altı ayda aldı geldi
	2024	Gelüp mih-merd çünkim şâh gördi	Duâ vü âferîn itdi yüz urdı
95a	2025	Dahı gördi ki Hürmüz karşı tırmuş	Başına bir muraşşâ'c tâc urmuş
	2026	Anı Hürmüz çü gördi rağbet itdi	Ṭutup elin yanına da'vet itdi
	2027	Nihâyetsüz aña kıldı mürâ'ât	Ki eylük olur eylüge mükâfât
	2028	Pes andan sofrâ şeh geldi lisâna	Didi Mih-merd'e iy pîr-i yegâne
	2029	Bu yigit vaşf-ı hâlini 'ayân it	Velîkin gizleme togru beyân it
	2030	Bu sözi söyleyince ger şeh-i Rûm	Ṭaş iken göñli Mih-merd'üñi olur mûm
	2031	Pes ağzın açuban ol merd-i fâhîr	Ohıdı kışşayı evvel be-âhîr
	2032	Ki ol dâye kapuya nice geldi	Ya nârınca giriftâr oldu öldi
	2033	Dahı ol yüzügi kim ol semen-ber	Nişân virmiş idi kodı ber-â-ber
	2034	Yazılı Kayşer'üñ adı kaşında	Anı Mih-merd şakladı başında
	2035	Öpüben şâh ileyinde zemîni	Şehüñ öñinde kodı ol nigîni
	2036	Yüzük kaşında kendünüñ nişânı	Yazılı gördi vü sevindi cânı
	2037	Didi Kayşer ki dimişdi müneccim	Bunuñ kaydını yimişdi müneccim
	2038	Ki bir oğluñ olıardur yegâne	Meşel ola cihânda cavidâne
95b	2039	Velî evvelde ola hâli müşkil	Meger bu zahmet ola k'oldı hâşıl
	2040	Şu deñlü virdi dervîşe zer ü sîm	Ki Qârûn mâlı andan dürde vü nîm

2019 a Dügün : Dügün kana İ ; 2019b Zihî : Zî P ; şâdî : şâdî vü P

2022 a kıla : ide P

2023 b Varuban : Varup P ; ayda : ayda anı P

2024 a Gelüp : Girüp P ; yüz urdı : vü tırdı P

2026 b Ṭutup elin : Elin alup P

2027 b olur : oldı P

2029 a 'ayân : beyân P ; 2029b beyân : 'ayân P

2031 a açuban : açıban P ; 2031b Ohıdı : Okıdı P

2032 - P

2033 - İ

2034 - İ

2035 - İ

	2041	Pes ol şâd ile ʿişret eyledi sâz	Düzetdi her tarafdan muṭrib âvâz
	2042	Bezendi şeh̄r ü bâzâr u maḥalle	Düzendi hûb-rûlar geydi ḥulle
	2043	Ḳılurdi her tarafda erġanûn sâz	Ney ü çeng ü rebâb iderdi âġâz
	2044	Şıġanup sâġiyân-ı sîm-ġabġab	Ḳamer-rûy u semen-bûy u şeker-leb
	2045	Elinde câm içinde tolu bâde	Göñülleri bigi ruḥları sâde
	2046	Çök urup egri vü toġrı ṭutup câm	Şunardı puḥtelerüñ eline ḥâm
	2047	Ṭolar peymâneyc sâġar çü ġavvâş	Ḳılur bînîleri başlarda raġġâş
	2048	Mey urmuş maʿdelerde ʿaġl için dâm	Anuñ şayyâdı sâġî dânesi câm
	2049	Ṭamarlarda segirdüp oḥ bigi mey	Ḳılurdi ḥayyı meyyit meyyiti ḥay
96a	2050	Şurâḥî ḳulḳuli vü mest-i cûşî	İrürmişlerdi ʿayyûḳa ḥurûşî
	2051	Nice az içdilerse cürʿa cürʿa	Yuvalanurdi esrükler çü ḳurʿa
	2052	Zihî vaġt ü zihî fırsat zihî dem	Ki nâ-geḥ şâdılık gelip gide ġam
	2053	Ne gice yatdılar bir dem ne gündüz	Gice gündüz hemân ʿıyş idi düpdüz
	2054	Ḳarış ḳatış bile pîr ü cüvân hem	Meze dahı şekerden bî-kerân hem
	2055	Müsekker leblebü fistuḳ münâġġâ	Ḳadehler sîm ü zer şerbet muşaffâ
	2056	Piyecük dürlü dürlü çekilürdi	Biri biri peyince dökilürdi
	2057	Ṭaʿâm şeh̄di vü cellâbı ḳandı	İçenler ol şarâbı ḳanda ḳandı
	2058	Bu resme şâd olup şeh̄-zâde vü şâḥ	Bir ay ʿıyş eylediler ġâḥ u bî-ġâḥ
	2059	Şafâ vü cûş idi vü şâd-kâmı	Çün ola ḳoma elden hîç câmı
	2060	Yavuz göz uġramasun diyü nâ-geḥ	Yürütmez idi bürkaʿsuz anı şâḥ
96b	2061	Yine Ḥüsrev ḳodı adını Ḳayşer	Seḥî-ḳadd ü ḳamer-rûy u semen-ber
	2062	Şeh̄ ü şeh̄-zâde ḥoş saġ u selâmet	Muşâḥib oldı altı ay tamâmet
	2063	Yine düşdi öġine Ḥürmüz'ün Gǖl	Yine gǖl ḥaşretinden yandı bülbül
	2064	Yine şabrı dükendi gitdi ârâm	Yine zehr oldı içdüġi mey-i câm

2041 a	Pes : Bes İ
2043 b	rebâb : ribâb İ
2045 b	bigi : gibi P
2047 a	sâġar : sâġır İ
2049 a	oḥ : oġ P
2051 b	Yuvalanurdi : Nevâlanurdi P
2052 .	beyit P'de 2059. beyittir.
2053 b	ʿıyş : zevġ P ; 2053-2058 : - P
2058 a	şâd olup : zevġ idüp P
2059 a	idi : dili İ
2060 b	bürkaʿ : birġaʿ İ
2061	: - P

	2065	Çü hicrûñ zicri hâdden aşdı geşdi	Firâka döymedi vü hasta düşdi
	2066	Ne tâkat hiecre vü ne şabra kuvvet	Ne vuşlat yâre vü ne °ömre müddet
	2067	Yaturdı bî-haber pür-cûş u dil-rîş	Ne bî-gâne bilürdi gelse ne h'îş
	2068	Bunuñ üstine hayli vaqt geçdi	Yine hoş oldu biraz gözin açdı
	2069	Atası eydür iy cân u cihânım	Fidî olsun senüñ yoluña cânım
	2070	Nedür benden dilegüñ eyle der-hâst	Dilek senden vü benden eylemek rast
	2071	Didi Hürmüz ki iy şâh-ı dil-efrûz	Baňa bu derd ü dâğ u hasret ü sûz
97a	2072	Çamu şundan durur kim şâh-ı Hûzân	Baňa yahşılığ itmişdür firâvân
	2073	Virüpdür at u ton u şehr ile il	Kim olam yağıya yağı ile il
	2074	Dağı nâyibleri vü begleri bol	Baňa ihsân idüp durur degül yol
	2075	Bularuñ zikr-i hayrını unutmak	Dağı °ahd ü vefâyı terk itmek
	2076	Baňa Hâk virdi çünkim °izz ü rif °at	Gerek virem bulara tâc u hil°at
	2077	Beni ilçilige viribidi şâh	Gerek iltem cevâbın vü çekem râh
	2078	Görelers °izzüm ü câhum u qadrüm	Bulardan dileyem evvel ki °özrüm
	2079	°Afa vü cûd çün bârân idem ben	Mükâfat nîg ü kârân idem ben
	2080	Çü bu endîşeden bulam ferâgat	Girü gelüp kılam tapunda hidmet
	2081	Çü şeh gördi ki ol maḥbûb-ı hurrem	Didügin itmeyince olmaz ebsem
	2082	Eger gitmege virmez ise destür	Hâzer kılar ki düşüp ola rencür
97b	2083	Çor ise gitmege ansız ne kılsun	Çalır derd ile dermânsuz ne kılsun
	2084	Çomaz olursa oğlı çihar elden	Degüldür ḥâliya ḥâli halelden
	2085	Ata miskin oğul dir ü virür cân	Oğul virmez ata ölürse bir nân
	2086	Atanuñ oğlıdur gözleri yağı	Oğul ataya bir il bigi yağı
	2087	Ne deñlü yavuz olur ise ata	Kül ile dilemez kim oğlın ata
	2088	Bu sözi sen fesâne şanma şadık	Bu kavle naşş-ı Çur°ân oldu nâtık

2065 a geşdi : geçdi İ
2073 b. yağıya yağı : düşmana düşman P
2075 b itmek : itmak İ
2076 - İ
2077 a ilçilige : ilçiliğa İ
2078 a °izzüm : °azm İ
2081 a ki : kim P
2082 a Eger : Afa P ; gitmege : gitmağa İ
2083 - P
2084 - P
2087 . beyit P'de 2096. beyittir.
2088 a fesâne : fisâne P

	2089	Size düşmendir oğluñuz kızuñuz	Gerekse söğüñüz gerek kızuñuz
	2090	Sevüsi sizi dâyim şerre yilter	Budur nef'i ki her dem zarra yilter
	2091	Qıyâmet günü âmennâ ve şaddak	Ki olası durur şeksüz muhakkaç
	2092	Seni da'vîye çeken tutıben el	Qızuñ u oğluñ olısdurdur evvel
	2093	Ki yâ Rab dâdum al kim bu harâmî	Baňa yidürdi bilmezdüm harâmı
98a	2094	Olursa işbu eldendür ziyânı	Ve ger olmazsa gamdur câvidânı
	2095	Bu qamusıyla eksük olmasunlar	Bize itdüklerini bulmasunlar
	2096	Çü şeh gördi didügin idiser ol	Yolından anı men° itmek degül yol
	2097	Dilerse dilemezse çâr u nâ-çâr	İcâzet virdi kim ol mâh-ı ruhsâr
	2098	Vara vü dilegin eyleye hâşıl	Yine tiz gele geçmedin buçuñ yıl
	2099	Buyurdı virdiler Mih-merd'e Qayşer	Firâvân at u ton u sîm ile zer
	2100	Şu deñlü kıldı in°âm u hidâyet	Ki Mih-merd'i ganî eyledi gâyet
	2101	Zihf hoş ki meşeldür ululardan	Ki eylük eyle vü şuya bırak sen
	2102	Suda ol eylügi bilmese balık	Quruda zâyî° itdürmeye Hâlık
	2103	Pes andan Hürmüz'e tâc ile hil°at	Müheyyâ eyledi ol kân-ı devlet
	2104	Buyurdı leşker ü genc ü hızâne	Ki Hürmüz ala vü ola revâne
98b	2105	İcâzet virdi gerçi Hürmüz'e şâh	Qılurdı lîki her dem âh-ber-âh
	2106	Nice âh itmesün cânı giderdi	Qalurdı derdi dermânı giderdi
	2107	Öpiben Hürmüz'ün iki gözini	Kocıban yüzine urdı yüzini
	2108	Gözedüp Hürmüz'ün gözün ü qaşın	Dökerdi hasret ile kanlu yaşın
	2109	Didi kim senden ayru çün qalam ben	Revâ görme ki ser-gerdân olam ben
	2110	Gerek eglenmeyesin tiz gelesin	Gelüp tâ hod beni ölmüş bulasın
	2111	Dirilsem derd ile yahılmayayım	Ölürsem saña hasret qalmayayım
	2112	Bunı didi vü Qayşer ağladı zâr	Buyurdı bağladılar büngeh ü bâr

- 2089 a et-Tegâbun,13. Size düşmendir : Ki düşmen durur P ; 2089b söğüñüz : sövüñ P
2090 . beyit P'de 2095. beyittir.
2093 a kim : ki İ
2098 b geçmedin : gelmedin İ
2099 a Mih-merd : Müh-merd İ
2100 b Mih-merd'i : Müh-merd'i İ ; eyledi gâyet : kıldı be-gâyet P
2101 a hoş ki : kim hoş P
2102 - P
2103 b Müheyyâ : Mehiyyâ İ ; devlet : dövlet İ
2104 a hızâne : hazâne P
2108 a Gözedüp : Afıban P
2109 b görme ki : görmege İ
2111 a derd ile : derdiri İ

	2113	Çü üç gün bilesine göçdi kondı	Ḥaḫ'a sımarladı anı vü döndi
	2114	Yolı almağa Hürmüz cehd iderdi	Düni güne ulayıban giderdi
	2115	Çü menzil almağa dürüşdi bunlar	Hûzistân haddine irişdi bunlar
99a	2116	Çün irdiler vü gördiler ki ol şâr	Ḥarâb olmuş ne der almış ne dıvâr
	2117	Ḥarâbî şehriñ ol haddiyle olmuş	Ki baykuş anda ḥalvet-hânc almış
	2118	Yıhılmış evler ü şular urumış	Aġaçlar kesilüp dibi çürümüş
	2119	Şeh ü mehden ḥaber řormaġa Hüsrev	Aradı ol diyârı cümle cev cev
	2120	Bireġü buldı vü aḥvâli şordı	Bu şehre vâki° olan ḥâli şordı
	2121	Didi ol kişi k'iy şâh-ı yegâne	Muṭi° olsun safa devr-i zamâne
	2122	Hücüm itdi şıfâhân pâdişâhı	Getürdi bu ile güne tebâhı
	2123	Sıpâhân şâhı aġır leşkeriyle	Şebiḥün eyledi nâ-geh bu ile
	2124	Şeh-i Hûzân sınıhdı açdı gitdi	Sıpâhânî Gül-i ra°nâyı tıtdı
	2125	Ḥarâb itdi tamâm ili vü şârı	Ne der odı ne dâr u ne dıvârı
	2126	Sıpâhân leşkerini gör ki n'itdi	Şehüñ mâlın u kızın aldı gitdi
	2127	Çü Hürmüz bu sözi andan işitdi	Şanasın gevdesinden cânı gitdi
	2128	Dönüp andan şehüñ baġına geldi	atı aġladı vü çoḥ nevhâ ıldı
99b	2129	Nirede kim Gül ile °ıyş iderdi	Anı göricegez °aklı giderdi
	2130	Güle nergesleri ḥün-bâr iderdi	Nereye uğrasa gülzâr iderdi
	2131	Geçerdi her çemenden bî-hûş u mest	Ururdi ḥasretinden dest-ber-dest
	2132	İçi pür-süz u âteş gözi nemnâk	Döşegi ḥak ü üstinde tonı çâk
	2133	Nihâyetsüz emel toḥmın ekerdi	Şuvarmaġa gözinden an dokerdi
	2134	Gehi zârı vü geh feryâd iderdi	Gehi °aklı gelürdi geh giderdi
	2135	Gehi devrâna ılurdu ḥiṭâbı	Gehi baḥtına iderdi °itâbı

2113 b anı vü : vü kendü P

2115 a dürüşdi bunlar : dürüşdilerdi P ; 2115b irişdi bunlar : irişdilerdi P

2116 a ol : il P

2118 a Yıhılmış : Yıkılmış P ; urumış : urımış İ ; 2118b çürümüş : çürümüş İ

2120 a Bireġü buldı vü aḥvâli şordı : Pes âhir °akıbet bir řaḥş buldı P ; 2120b Bu şehre vâki° olan ḥâli şordı : Aña şordı ki şehriñ ḥâli n'oldı P

2121 a Didi ol kişi k'iy şâh-ı yegâne : Cevâbında didi ol merd-i âgeh P ; 2121b Muṭi° olsun safa devr-i zamâne : Ki bu şehre azâ irişdi nâ-geh P

2122 - P

2123 - İ

2124 - İ

2126 a Sıpâhân leşkerini gör ki n'itdi : Sıpâhân şoffucu řevķe yetdi İ

2127 - P

2131 a Geçerdi : ġiçerdi İ ; 2131b ḥasretinden : ḥasret ile P

2132 b üstinde : üsdinge P

2133 a toḥmın : taḥmın İ

	2136	Gehi bâğı ser-â-ser yörenürdi	Çara bahtına çarış çaranurdi
	2137	Gehi eydürdi kim iy çarh-ı devvâr	Gerek arhun yüri gerekse devvâr
	2138	Ki yohdur baña sinüñ hîç mihrüñ	Velikin irişür her lahza çahruñ
	2139	Beni devründe hîç güldürmedüñ sen	Çan ağlatduñ yaşum sildürmedüñ sen
100a	2140	Senüñ elünden iy çarh-ı sitem-kâr	İneñ çoh derdüm ü göynüklerüm var
	2141	Meni sevgülü yârümden ayırduñ	Güler yüzlü nigârumdan ayırduñ
	2142	Dime kim saña n'itdüm n'itmedüñ sen	Cefâ var mı ki baña itmedüñ sen
	2143	Beni gamgîn idüp alduñ habîbüm	Belâ mıdur hemîn senden naşîbüm
	2144	Felekden gâh kııurdi şikâyet	Gehî ağlar idi derd ile gâyet
	2145	Gehî bahtına eydürdi kim iy şüm	Ezelden bî-sa'âdetsin mi i şüm
	2146	Benümle bir nefes yâr olmaduñ sen	Cefâ kııduñ vefâdâr olmaduñ sen
	2147	Eger yârüm iseñ bunda olaydum	Yâr öfinde vefâyıla öleydüm
	2148	Beni götürüben yabana atduñ	Elümden yârümü alduñ vü gitdüñ
	2149	Geh eydürdi ki iy göñlüm alan yâr	Beni derd ile sevdâyî kııan yâr
	2150	Çanısn iy gül-i hoş-bûy-ı âhir	Gözüm cûy oldu göster rûyî âhir
	2151	Vişâlüñ tîzde rûz itmezse Allah	Dirîg u çasret ü derd ü hezâr âh
100b	2152	Bu sûz ile cünûn u mest ü abdâl	Bu şi'ri ohudi derd ile der-hâl

Şİ^cR H^vÂNDEN-İ HÜR^mMÜZ DER-^cAŞK-I GÜL -RUH *

Fâ 'i lâ tün Fâ 'i lâ tün Fâ 'i lâ tün Fâ 'i lün

2153 Ruhlarınuñ çasretinden gözlerüm çan ağladı

Şöyle kim zârlıgum derdine dermân ağladı

2154 Fürkatüñle nâlişüm giçdi feleklerden öte

Yaşlu gözüm başlu bağrum gördi keyvân ağladı

2136 b çaranurdi : çazanurdi İ

2137 b arhun : arkun P ; gerekse : ki erse İ

2139 b Çan : Çoğ P

2141 a Meni : Beni P

2142 b var mı : mı var P

2144 - P

2145 - İ

2147 - P

2151 a rûz : dîr İ

2152 a sûz : derd P ; u mest ü : olup ol P ; 2152b şi'ri ohudi : şi're başladı P ; der-hâl : fi'l-hâl P

* ÇAŞK-I GÜL-RUH : HASRET-İ GÜL : P

2153 b zârlıgum : zârlıgum İ

- 2155 Gül yüzünü pertevinden güldi gülzâr-ı İrem
İştîyâkuñ gâyetinden hûr u rıdvân ağladı
- 2156 Fırkatüñden hırkatümi görüp ü esirgeyüp
Yirdeki vü gökdeki mahlûk yeksân ağladı
- 2157 Hâsretüñden derd ile zâr u inildümi görüp
Âteş-i süzende vü hem âb-ı hayvân ağladı
- 2158 Bu degül tenhâ ki gözden rahne kıldı hûn-ı dil
Belki tende cân tamar içindeki kan ağladı
- 2159 İşbu derdüñ dürdümi Hürmüz çü nûş itdi revân
Ra'd gibi inleyüp çün ebr-i nîsân ağladı

HİKÂYET *

- 2160 Bu şî'ri ohuyup ağlar iken şâh Eline şundılar bir nâme nâ-gâh
- 101a 2161 Ki kendü yazmış idi anı Gül-ruh Zî Hürmüz derdinüñ dermânı Gül-ruh
- 2162 Çü alup nâmenüñ mührin götürdi Öpüp yüzine vü gözine urdu
- İBTİDÂ'-İ NÂME-İ GÜL-RUH DER-ŞİKÂYET-İ HİCR Ü FİRÂK *
- 2163 Dimiş dil-ber ki iy yâr-ı vefâdâr Vefâ böyle mi olur iy cefâkâr
- 2164 Vefâ dirseñ vefâ bu resme olmaz Cefâ dirseñ cefâdan kimse ölmez
- 2165 Ola da'vide çohlar çâbük ü çüst Kâla ma'nî deminde kâhil ü süst
- 2166 Vefkin bu şîfatlar paşa senden Nite şâdır olışar hâşâ senden
- 2167 Seni yigrek severem ben cihândan Cihân kim ola belki tatlu cândan
- 2168 Demi durur beni yâd eyler isen Revâ degül beni yad eylerisen
- 2169 Ki sensiz göge çıhdı âh u zârum Öürsem gitmeyiser intizârum
- 2170 Ki cân hicrünüle derde yâr olupdur Göñül ser-geşte çün pergâr olupdur
- 101b 2171 Şalupdur bağruma hicrânüñ âteş Firâkuñ derdine cânım cefâ-keş

2155 a güldi : gülse P

2157 a Hâsretüñden : Hâsret ile İ ; 2157b süzende : süzında İ

* - P

2160 a ohuyup : okuyup P

2162 - P

* GÜL-RUH DER : GÜL-RUH PİŞ-İ HÜSREV VE P ; ŞİKÂYET-İ HİCR : ŞİKÂYET KERDEN EZ-HİCR : P

2164 b kimse : âdem P

2165 b Kâla : Kâla İ ; kâhil ü : key katı P

2166 a senden : sinden İ

2169 a çıhdı : çıkıdı P

- 2172 Beni öldürse hicrânun cefâdan Göñül döndürmeyiser yüz vefâdan
 2173 Saña yâr u göñüldaşum efendi Beni şanma ki kılmaşam efendi
 2174 Seni isdeyü ayakdan düşmişem uş Elüm tutar iseñ vaḫti durur hoş

DER-ŞIFAT-I DERDÜMENDÎ NÜMÜDEN *

- 2175 Şu resme derdüñ ile zâr u zerdem Ki gören beni şanur °ayn-ı derdem
 2176 Ğamumdan kûh eger âgâh olaydı Eriyeydi çü berg-i kâh olaydı
 2177 Eger derdüme Eyyûb uğrayaydı Nite bir laḫza şabr idüp döyeydi
 2178 Ve ger uğrayaydı maḫşerde râhum Oda yahaydı şamuları âhum
 2179 Bu dem Loḫman eger diri olaydı Benüm derdüm görüp ḫayrân ḫalaydı
 2180 Başuma geldi sensiz şol ḫadar ğam Ki anı görmedi °âlemde âdem
 102a 2181 Ğamum çoḫdur velîkin yâr yoḫdur Göñül pür-hûn velî ğam-h'âr yoḫdur
 2182 Firâḫuñla hemîşe derdimendem N'ola senden bula bu derdimend em

DER-ŞIFAT-I DÎVÂNEGÎ EZ-°IŞḪ *

- 2183 Ğamuñdan baña bir derd oldu peydâ Ki dil maḫv oldu vü °aḫl oldu şeydâ
 2184 Bu cân milkine °iḫḫuñ şaldı çün at Göñül sevdâyîf oldu °aḫl şeh-mat
 2185 Göñül sensiz delü bî-h'îştendür Hired zâr u ḫazîn ü mümtehindür
 2186 Senüñ sevdân ile muḫlaḫ cünûnam Yürek pür-âteş ü ğarḫ-âb-ı hûnam
 2187 Göñül viren kişi zülfüne cândan Bedi° olmaya sevdâyîlık andan
 2188 Firâḫuñ ile çün aşdı şu başdan Yolum görünmez oldu ḫanlı yaşdan
 2189 Dil-i dîvâne benden öğüd almaz Hired benden ḫaçar ḫatuma gelmez
 2190 Devâ bulmazam yâ Rab n'olaydı Ki bu göñlüm biraz sâkin olaydı

2173 a Saña : Baña İ

2174 a isdeyü : isteyü P ; ayakdan : ayıḫdan İ ; 2174b hoş : uş İ; 2174 b vezin hatalıdır.

* NÜMÜDEN : - İ

2175 b beni : bini P

2176 b Eriyeydi : Eriyiben P

2177 a Eger : Ve ger P

2178 a Ve ger : Eger P ; 2178b Oda yahaydı şamuları : Yidi şamuyı yaḫaydı bir P

2179 b derdüm görüp ḫayrân : derdümde ser-gerdân P

2181 a çoḫdur : çoḫdur P ; 2181ab yoḫdur : yoḫdur P

2182 ab derdimend : derdümend P

* - P

2184 a çün at : âteş P ; 2184b °aḫl şeh-mat : vü müşevveş P

2185 a bî-h'îştendür : bî-hûştendür İ ; 2185b Hired : °Aḫl P

2186 b Yürek : Ciger P

2188 a Firâḫuñ : Ḫarâḫuñ İ

2189 a Dil-i : delü İ ; 2189b Hired : °Aḫl P ; ḫatuma : baña İ

2190 b göñlüm : derdüm P

DER-ŞIFAT-I ʿACZ NŪMŪDEN*

102b	2191	Nidem çünküm degüldür ʿışk-bâzî	Nicesi kılam aña çâresâzı
	2192	Ne diyem ne yazam ve ne kılam ben	Ne vaşf idem ne söyleyübilem ben
	2193	Firâkuñ eyle zûr itdi özüme	Ki ʿâlem ʿayn-ı mûr oldı gözüme
	2194	Göñül ger zâr u ʿâciz olmayaydı	Belâdan böyle kâşır kılmayaydı
	2195	Ya derdüñle ölür isem be-takdîr	Çü sen hâlümü bilmezsin ne tedbîr
	2196	Ne deñlü gam var ise bu cihânda	Dañı artuğ ola bu nîm-cânda
	2197	Çarârüm kılmadı şabrum dükendi	Delü göñül işitmez hiç pendî
	2198	Ne kopa bu göñülden cüz nedâmet	Ne gele ya bu tenden cüz melâmet

DER-ŞIFAT-I BED-BAHTÎ

	2199	Ciger pür-hûn u dil pür-derd ü pür-sûz	Siyeh-kâr u siyeh-bahtum siyeh-rûz
103a	2200	Ne bir gül yiyledüm k'olmadı hârı	Ne mül şaddum ki şutmadı humârı
	2201	Ne buldum şâdulukdan hiç hisşe	Ne oldum bir nefes bî-bîm ü guşşa
	2202	Cihânı hiç rûşen görmemişem	Eger gördüñse sen ben görmemişem
	2203	Dün ü gün sen olasın hem-dem-i hûr	Kılam ben senden ayru zâr u rencûr
	2204	Yahûd sen şâd u ben gamgîn hemîşe	Revâ mıdur bu hâl iy cevrüñşe
	2205	Benüm ahdüm yitürmedüñ vefâya	Cevâbın nice viresin Hudâ'ya
	2206	Saña hod bî-vefâ demek degül rû	Benüm bed-bahtluğumdandur bu kamu

DER-ŞIFAT-I NEVHA VE ZÂRÎ

	2207	Yüregümde yanan âteş duhânı	Gözüme karâñu kıldı cihânı
	2208	Bu derd ile eger kıılır isem âh	Yana âhumdan oda mihr ilen mâh
	2209	Eger nâle kıılırsam bâ-dil ü teng	Çan ağlaya benümçün âhen ü seng
103b	2210	Eger nevha kıılırsam şubhğâhî	Yaha âhum felekde mihr ü mâhı
	2211	Gözümde döküdüm hûn-âb-ı tûfân	Tamâmet garç ola hayvân u insân
	2212	Elümde gele kim bir âh ile ben	Ser-â-ser bu cihânı yanduravan

* NŪMŪDEN : - İ

- 2194 a ger zâr u : göz ile P ; 2194b Belâdan böyle kâşır kılmayaydı : Belâlar bafia bunca gelmeyeydi P
 2200 b mül şaddum : hod bir mil İ ; humârı : humârı İ
 2201 a şâdulukdan : şâzılığdan P ; hisşe : haşşa İ
 2205 b Cevâbın : Cevâbı P
 2208 b ilen : ile P
 2210 b Yaha âhum felekde mihr ü mâhı : Sem^c ola âdemi vü mürğ ü mâhî P
 2211 a döküdüm : ger dökem P

- 2213 Velî korhum budur kim eride yâr Bile yana qalam ben derd ilen zâr
 2214 Nice kim tendedür cân intizârum Yüzüñi görmege ümmîdvârum

DER-ŞIFAT-I İNTİZÂR KEŞİDEN *

- 2215 Gözüm yolda qulağum qapuddur Elümde cân u göñlüm tapuddur
 2216 Qulağuma ne yirden gelse âvâz Baña söyler şanuram sen i şehbâz
 2217 Ağartdı gözlerümi intizârum Siyâh oldu saçuñ tek rûzigârum
 2218 Qılupdur intizâruñ bağrumı qan °Aceb bu intizâra yoh mı pâyân
 2219 Velî bu intizârdan korharam yâr Beni öldürmeseydi °âkıbet zâr
 104a 2220 İdüpdür intizâruñ yüregüm baş Ben ölsem derd ile saña uzun yaş
 2221 Öürsem sen görünmedin gözüme Güc olmuş ola bu yigit özüme
 2222 Elümüzde ne var Hağdan qazâdur Bizüm ortada teslîm ü rızâdur

DER-ŞIFAT-I GİRİSTEN EZ-DERD-İ °IŞK *

- 2223 Anuñçün yaturam toprahda ben h'or Ki gözlerümdedür deryâ-yı hün-h'âr
 2224 Gözümden genc anun için revândur Ki gözlerümde ol genc-i revândur
 2225 İçüm toptolu tâb u sûz olupdur Velî her bir gözüm bir köz olupdur
 2226 Dün ü gün bu gözümde dökülen âb Dirîgâ kim qılısar bini ğarq-âb
 2227 Perîşândur egerçi rûzigârum Velî deryâ-yı pürdür der-kenârum
 2228 Başımı °ışkıla sevdâ tutupdur Gözümden çevremi deryâ tutupdur
 2229 Hemîşe gerçi qanlar dökerem ben Ne hâşıl bilmeyicek hâlimi sen
 104b 2230 Gelüp n'ola eger bini dilerseñ Gözüm yaşını luğ idüp silerseñ

DER-ŞIFAT-I BÎ-H'ÂBÎ

- 2231 Ğam-ı hicrânı gel mehcûrdan şor Gicenüñ uzunun rencûrdan şor
 2232 Yanaram şubha degin mûm bigi zâr Günüzin öldüğüm üsdine ser-bâr

2213 a korhum : korqum P ; 2213b Bile yana qalam : Belâya yakılam P
 2214 a Nice : Nite P ; 2214b ümmîdvârum : ümmîzvârum P
 * KEŞİDEN : - İ
 2217 a Ağartdı : Ağ itdi P ; 2217b oldu : itdi P
 2218 b yoh : yok P
 2219 a Velî : Belî P
 2220 a yüregüm : bağrumı İ
 2222 b ortada : arada P
 * EZ-DERD-İ °IŞK : - P
 2223a toprahda : topraqda P
 2227 b pürdür der- : perdür dūr- İ
 2228 b çevremi : cevrümi İ
 2231 a gel : göl İ ; 2231b uzunun : uzın gel P
 2232 a bigi : gibi P ; 2232b günüzin : günüzüm İ ; üsdine : üstine P

- 2233 Göreydüm düşde vaktüm hoş olaydı Yüzüñi göze ger uyhu geleydi
 2234 Velikin ben kimem ve uyhu kıandan Yarar mı gözlerüm yummağa kıandan
 2235 Hayâlün hiç gözden getdügi yoh Anufiçün gözlerüm kıalmışdır açuh
 2236 Görinür gözüme çün lahzada yüz Anı kıoyup uyır isem zihî yoz

DER-ŞIFAT-I BÎ-ŞABRÎ *

- 2237 Gel iy dil-ber ki cânuñ cânı sensin Devâsuz derdümüñ dermânı sensin
 2238 Yüzüñ görmezsem ölürem gümânsuz Ki ten olmaz diri kıalduhda cânsuz
 2239 Ciger pür-âteş oldu gözlerüm ebr Arada ben nicesi kılayım şabr
 105a 2240 Nite cân kıurtaram ben şabr içinde Olıcah mihr ü mâhum ebr içinde
 2241 Göñülsüz nicesi şabr ideyim ben Yahud cânsuz nereye gideyim ben
 2242 Şavâb öñinde îmân ile ölmek Hañâdur senden ayru diri kıalmağ

ŞİKÂYET KERDEN EZ-ÇEŞM **

- 2243 Yeridir gözlerüm döker iseñi hün Ki sen kılduñ beni bu resme mağbün
 2244 Yiñiliben nazar kılduñ bir aya Yere şalduñ beni mânend-i sâye
 2245 Bu dem ki sen dilersin vaşl-ı mâhı Kıarınca nite bula mâha râhı
 2246 Sen olduñ mübtelâ çün bu hañâyâ Benüm suçum ne k'uğradım belâyâ
 2247 Çü sendendür yine derdüñ ne dermân Yüri mûm bigi yaşlar dökiben yan
 2248 Yeridür saña iy hercâyî kıulmaş Benüm suçum bu kim kıoşdum saña baş

ŞİKÂYET KERDEN EZ-DİL

- 105b 2249 Göñül nice bir oda yanısarsın Ya şuya nicesi kıayanısarsın
 2250 Bu yolda ağular itmek gerek nüş Yâri kılsam diyen kışi der-âğuş
 2251 Kıadem "ışkuñ yolına çünki urduñ Bu yolu varmağı âsân şanurduñ
 2252 Bu kez kim "ışk elinden zehr içdüñ Muñannesvâr neyiçün girü kıaçdun

2235 a getdügi yoh : gitdügi yok P ; 2235b kıalmışdır açuh : kıalmışdur açuk P
 2236 a Görinür gözüme çün : Gözüme çün görünür P ; 2236b uyır : uyur P ; zihî : zehî P
 * -İ
 2238 b kıalduhda : kıaldukda P
 2239 a Ciger : Yürek P ; gözlerüm : gözler İ
 2240 a Nite : Nice P ; 2240b Olıcah : Olıcağ P
 2241 a ideyim : ideyüm P ; 2241b gideyim : gideyüm P
 2242 a öğinde : öğünde P ; 2242b kıalmağ : ölmek İ
 ** ŞİKÂYET : DER-ŞİKÂYET P
 2244 b Yere : Yire P
 2247 b bigi : gibi P
 2248 a kıulmaş : kıılmaş İ
 2250 Vezin hatalıdır.
 2252 b Muñannes : Mañannes İ

- 2253 Bu yolda er bigi merdâne turgıl İkilik eyleme ferdâne turgıl
 2254 Kaçan kim şıdkıla tâlib olasın Ne kim Hâk'dan dilegüñ var bulasın

DER-ŞIFAT-I ENCÂM-I NÂME

- 2255 Gamuñdan anca derd irişdi câna Ki biñde biri gelmedi lisâna
 2256 Seni her derd ilen kim iderem yâd Kıluram ney bigi sûz ile feryâd
 2257 Elüme aluban derd ile hâme Ciger kanıyla yazdum saña nâme
 2258 Göricek nâmeyi kana bulaşmış Bilesin kim baña ne derd ulaşmış
 106a 2259 Ne diyem kim nicesi bî-çarâram Nicesi derdimend ü dil-figâram
 2260 Ne yazayum dahı iy câna cânım Ki şıgmaz nâmeye bu dâsitânum
 2261 Saña yaşlar ki başladı beni gam Eridür şem^cvâr iy yâr-i hurrem
 2262 Benüm her bir gamuma şâdiluk yüz Dilerem saña her dem göstere yüz
 2263 Dilegüm ol ki sen şâdân olasın Ne dilegüñ ki var ise bulasın
 2264 Bu miskîni ola kim isdeyesin Sıpâhânda garîbüm var diyesin

NEVHA VE ZÂRÎ KERDEN-İ HÛRMÛZ VE REFTEN BE-ṬALEB-İ GÛL *

- 2265 Bu sözi nazm iden ol nağz üstâd Kitabında bu resme eylemiş yâd
 2266 Ki çün Hürmüz oğur Gül nâmesini Çeker vü çâk eyler câmesini
 2267 Çü yârüñ kavlı u fi^clin yâd eyler Figânlar koparur feryâd eyler
 2268 Gehi nergesle gül-bergi şuwardı Gehi bahtı elinden ifîlerdi
 106b 2269 Gehi başın dögerdi geh dizini Melâmet eyler idi kendüzini
 2270 Dir idi kanısın iy gül-^cizârüm Ki sensiz zâyi^c oldu rûzigârüm
 2271 Eger biñ yıl kalam hicrân içinde Henüz ^cişkuñ toludur cân içinde
 2272 Nice kim tende cânım ola bâkî Ṭavâf idem Horâsân u ^cIrâk'ı
 2273 Bu cehd ile seni ele getürem Yahud yoluñda varlığı yitürem

2253 a Bu yolda : Yoluñda P ; bigi : gibi P

2254 b dilegüñ var : diler iseñ P

2255 b biri : birsi İ

2256 a derd ilen : derd ile P ; 2256b bigi : gibi P

2257 a aluban : alıban P ; 2257b Ciger kanıyla : Gözüm yaşıyla P

2261 b yâr-i hurrem : cânâ mahrem P

2262 a şâdiluk : şâzılık P

2263 a şâdân : şâzân P ; 2263b dilegüñ ki : dürlü dilegüñ P

* HÛRMÛZ VE : HÛRMÛZ BÂ-DERD Ü ḤASRET VE P ; GÛL : GÛL-RUH : P

2265 a nağz : hûb P ; 2265b resme : nev^ce P

2268 a gül-bergi şuwardı : nesrîni şulardı P

2270 a kanısın : kanısın İ ; 2270b oldu : olur P

2271 a biñ : yüz P ; 2271b toludur : bulına P

2273 a Bu cehd ile seni : Ya sini cehd ile P

	2274	Bunu didi çeriye virdi destûr	Otuz kul ile kaldı kendü rencûr
	2275	Ol otuz kul ile nâlân u sûzân	Revân eylediler °azm-ı Sıpâhân
	2276	Çü bir hafta yürüdiler becid yol	Görünmez idi yağmurdan sağ u sol
	2277	Yedi gün anca oldu ra°d u bârân	Ki yolını yañıldı ol süvârân
	2278	Yolu bulmayuban hayrân olurlar	Ḥazîn ü zâr u ser-gerdân olurlar
	2279	Otuz gün dahı konup göçdi bunlar	Ki bir hoş araya irişdi bunlar
107a	2280	Hemân-dem bir hoş âhû çıha geldi	Anı Hürmüz görüp biraz açıldı
	2281	Atına tâziyâne urdı Hüsrev	Anuñ ardınca katı sürdi Hüsrev
	2282	Nice kim Hüsrev atın tîz iderdi	Hemân nahcîr gerdini güderdi
	2283	İñen çoh sürdi vü el-kışsa bârî	Şeb irişdi yitürdi şeh şikârı
	2284	Sıpâh-ı zeng idüp âfâkı tîre	Şeh-i Rûm anda kaldı zâr u hîre
	2285	Aşağa vü yuḥaru hayli çapdı	Ne yol buldı ne hod yoldaşı tapdı
	2286	Perîşân vardı düşdi bir arada	Ne ata yem ne kendüye zevâde
	2287	Atını bağladı bir yerde muhkem	Eyerin yaşdanup yatdı çü Rüstem
	2288	Anı ol gice katı uyhu dutdı	Ki irtesi güneş toğınca yatdı
	2289	Sehergeh çünki °âlem rûşen oldu	Cihân hûrşîd ile çün gülşen oldu
	2290	Şehin-şeh çünki turdı h°âbgehden	Eşer bulmadı isteyüp sipehden
107b	2291	Ne çâre anlaruñ terkini urdı	Atına atlanuban yola girdi
	2292	Yaranlardan çü nâ-geh ayru düşdi	Giderken yolu kûhsâre irişdi
	2293	Ne atuñ otı var idi ne âbı	Ne kendünüñ ta°âmı vü şarâbı
	2294	Şusuzlık cânına kâr idüp indi	Ḥazîn ü zâr bir arada kondı
	2295	Gözünden aḥar iken âb u tûfân	°Aceb bu kim şusuz kalmışdı hayrân
	2296	Ġam u sevdâ ve açlıg u şusuzluğ	Vücûdında komadı hiç uzluğ
	2297	Şusuz geh otururdu geh giderdi	Gehi atın binerdi geh yiderdi

2276 a yürüdiler becid : becid yürüdiler P ; 2276b Görünmez : Görinmez P
2277 a Yedi : Yidi P
2279 b araya : mevzi°e P
2280 a çıha : çıça P
2282 b nahcîr : ol şayd P
2283 a sürdi : kodı İ
2285 a yuḥaru : yukaru P
2286 a vardı : var P ; 2286b yem : yim P
2288 b Ki : Kim P
2290 a Şehin-şeh : Şibâhın İ
2291 b atlanuban : atlanıban P
2292 b kûhsâre : kehsâre P
2294 b zâr bir arada : mümtehen bir yerde P
2295 a Gözünden : Gözinden P

	2298	Çü destur oldu yine âfitâba	Ki yüzün örtiben girdi niçâba
	2299	Ufukdan çünkü göründi meh-i nev	Bir arada karar itdi şeh-i nev
	2300	Velîkin gelmedi gözine uyhu	Aña uyhu mı getirürdi kaygu
	2301	Çü bu fâvus-ı zerrîn cilve kıldı	Per ü bâl ile âlem rûşen oldu
108a	2302	°Arûs-ı şubh yine gösderüp yüz	Gıceyi sürdi vü getürdi gündüz
	2303	Yola girdi yine Hüsrev hurûşân	Yedüp yolda atın üftân u hayrân
	2304	Yürimekten yayağ ol mâh-pâre	Edügi oldu laht u pâre pâre
	2305	Ayahları kabardı ferri gitdi	Şusuzluğdan çü top cânına yetdi
	2306	Gehî giderdi vü gâhî tururdu	Gehî bir lahza yire baş ururdu
	2307	°Araklar dane dane şeh yüzinde	Çü pervîn idi şankim meh yüzinde
	2308	Yürimek anı efkâr eylemişdi	Şusuzluğ cânına kâr eylemişdi
	2309	Didi derd ile k'ey Bînâ vü Dânâ	Zâ'îfdür hazretüfde her tûvânâ
	2310	Hudâyâ hâlümi vü kâlümi sen	Çü benden yeg bilürsin ne diyem ben
	2311	Saña ma'lûmdur iy Bahşende-i rây	Ki bir yıllık belâ çekdüm bu bir ay
	2312	Tutayım yir yüzinde şu dükendi	Şavucah yel dahı oda mı yandı
108b	2313	Çü benden kat° oldu kuvvet ü kût	Ayağdan düşmişem yâ Rab elüm tut
	2314	Baña çoh yerde kılduñ dürlü ihsân	Bu dem dahı yine luft it i Hânnân
	2315	Dükeli derde sen dermân kılırsın	Ne diyeyim bilürem kim bilürsin
	2316	Benüm hâlümi benden yigireksin	Ne kim yeg var sen andan yigireksin
	2317	Dükeli müşkil işi bitürürsin	Çamu azmışı yola getürürsin
	2318	Benüm hod müşkilüm kavlen ve fi'lâ	Senüñ katuñda âsândur i Mevlâ
	2319	Çü şeh-zâde bu resme nâz kıldı	Bu söz ile niyâzı sâz kıldı
	2320	Kabûl eyledi Hâk anuñ du'âsın	İrürdi derdinüñ şol dem devâsın

- 2300 a Velîkin gelmedi : Velî gelmez idi P
2301 b rûşen : çün zer P
2302 a gösderüp gösterüp P ; 2302b Gıceyi : Gicesi İ
2303 a Hüsrev : Hürmüz P ; hurûşân : hurûşân İ ; 2303b Yedüp : Yidüp P ; hayrân: metinde harekelidir.
2304 a yayağ : yayak P ; 2304b Edügi oldu laht : Ayağı kabı oldu P
2305 b Şusuzluğdan çü top cânına yetdi : Şusuzluğ cânına top kâr itdi P
2307 ab yüzinde : yüzinden P
2308 a efkâr : ifkâr İ ; 2308b Şusuzluğ : Şusuzluğ P
2310 a Hudâyâ : Huzâyâ P ; 2310b yeg yig P
2311 a bahşende : bahşında İ ; 2311b yıllık : yıllük İ
2312 a yir yüzinde : kim cihândan P ; 2312b Şavucah : Şovucağ P
2313 b Ayağdan : Ayıhdan İ
2314 a çoh yerde kılduñ dürlü : çok yirde eyledüñ sen P ; 2314b yene : yine P
2320 - İ

	2321	Görindi bir bölük keklik irahda	Yaluñuz idi yoğ idi arahda
	2322	Kıyâş itdi kim anda kim bulardur	Şusuz olmaya elbette şu vardur
	2323	Aña varmağa cehd idüp dürüşdi	Hemân sâ°at ol araya irişdi
	2324	Görür bir şu ahar kim âb-ı hayvân	Anı görse hacil ola vü hayrân
109a	2325	Şunun bigi muşaffâ vü muravvağ	Ki tutar idi havz-ı kevşere dağ
	2326	Yöresin sebze-i ser-tîz tutmuş	Şanasın cennetüñ bağında bitmiş
	2327	Çü gördi Hürmüz ol âb-ı revânı	Şanasın getmiş iken geldi cânı
	2328	Özine çün mizâcına şu virdi	Bu kez döndi ve atını şuvardı
	2329	Biraz ol şu kenârında oturdı	Atını şaldı ol dahı ot urdı
	2330	Yüzün yudı turıban h°âbgehden	Küşâde kıldı mâhı gerd-i rehden
	2331	İñen şusuz idi çünkim şu buldı	Biraz kuvvet mizâca hâşıl oldı
	2332	Ögine düşdi keklik şıdı nâ-gâh	Nice gözetdi ise dört yaña şâh
	2333	Ne keklik görebildi ne nişânı	Bulmaduğına tarıhdı cânı
	2334	Koyu gölgeyidi hoş sebze vü âb	Şehi ol lahza kıldı h°âb girdâb
	2335	Tamâm yatsudı uyhudan uyandı	Yine turdı biraz şu içdi kandı
109b	2336	Uyıdı çün düñün bir bahşı geşdi	Qazâu'llah katı yağmur irişdi
	2337	Felekden ebr gevher-bâr oldı	Hava zengisi merdüm-h°or oldı
	2338	Nice kim bahdı şolına sağına	Bir ara bulmadı kim ol şığına
	2339	Qarayıdı gice mânend-i kaıtrân	Şanasın müşg ile dökerdi bârân
	2340	Bu resm ile yağar ol gice yağmur	Qalur bî-çâre Hürmüz zâr u rencûr
	2341	Şabâh olunca ol bî-çâre Hürmüz	Ol arada qalur hayrân u °âciz
	2342	Çü mâtem tonların çıhardı devrân	Yine zer-beft geydi çarh-ı gerdân
	2343	Gice giçdi çü rûşen oldı gündüz	Atını bulmadı vü qaldı °âciz

- 2321 a irahda : ırağda P
2322 a anda : - P
2323 b Hemân sâ°at : Ere qona P
2324 b hacil : hacel İ
2325 a bigi : gibi P
2327 a âb-ı : âb-u İ
2333 b Bulmaduğına : Bulmadu gine İ ; tarıhdı : tarıqđı P
2335 a uyhudan : uyqudan P
2336 a geşdi : gişdi İ
2338 a bahdı : baqđı P ; 2338b bulmadı kim ol : bulmadı kim P
2339 a gice : giçdi İ ; 2339b müşg ile : meşg ile İ ; bârân : tûfân İ
2340 - P
2341 - İ
2342 a çıhardı : çıkardı P
2343 a giçdi : geçdi P ; 2343b bulmadı vü : bulmadı P

	2344	Çü atı zâyi° oldu şâh-zâde	Kadem urdı yola on gün piyâde
	2345	Vücûdından şafâlık getmiş idi	Ġam anı kûruda ġark itmiş idi
	2346	Yola gitmege yoġ idi mecâlî	Dahı varduhça müşkil oldu hâlî
	2347	Çü kaş° olmuşdı andan kût u kuvvet	Adımın admaġa yoġ idi tâkat
110a	2348	Cânına çünki açluk kâr kıldı	Ayahdan düşdi vü bî-tâkaş oldu
	2349	Başı altına aldı terkeşini	Sifürdi topraġa kanlu yaşını
	2350	Meger bir zengî merdüm-h°or vardı	Yatur gördi anı üsdine vardı
	2351	Ġad u bâlâsı beñzerdi çınâra	Yüzi üsdiinde burnı bir hıyara
	2352	Elinde ol serg-i murdâr-ı hûnî	Demürden tutmuş idi bir sûtûnı
	2353	Çü zengîden görür şeh tîre rengi	Cihân olur gözine çeşm-i zengî
	2354	Didi ifileyü kim iy baht nolduñ	Ne kim cevr ü cefâ var baña kılduñ
	2355	Ne miñnet var ki baña itmedüñ sen	Ya ne ġam var ki anı görmedüm ben
	2356	Ġamusından bu gün bu artuġ oldu	Ki bu mel°ün beni bu hâlde buldı
	2357	Diriġa kim bu dem ben saġ olaydum	Buña neyledüġümü ben bileydüm
	2358	Diriġa nâzenîn °ömr-i cüvâmı	Ki yâra irmedin uş oldu fânî
110b	2359	Yüridi zengi baġladı elini	ġutup gitdi makâmınuñ yolını
	2360	Alup şeh-zâdeyi giderdi ta°cîl	Yüridi yolu bunlar çünki bir mil
	2361	İrahdan bir yüce kal°a göründi	N° olur şeh-zâdenüñ hâlî gör indi
	2362	Ġazılmış handaķı tâ puşt-ı mâhî	Yüceliġi kômüş alçaħda mâhı
	2363	Gice kim anda meş°al yahılurdı	Şanayduñ gökde yılduz ışıladı
	2364	Çıħa geldi revân bir zişt zengî	ġutup elinde bir diri pelengi

2344 a atı zâyi° oldu : zâyi° oldu atı P

2345 a getmiş : gitmiş P ; 2345b Ġam anı kûruda : Ġuruda ġam anı P

2346 b varduhça : varduķça P

2348 b Ayahdan : Ayakdan P

2349 b kanlu : gözi İ

2350 b üsdine : üstine P

2351 b hıyara : hişâra P

2355 a itmedüñ : kılmaduñ P ; 2355b ne ġam var ki anı : ġam var mı kim anı P

2356 a bu : - İ

2357 a kim : ger P

2358 - P

2359 a Yürüdi : Yüridi P

2361 a İrahdan : İrakdan P ; göründi : görindi P

2362 Beytin mısraları P'de yer deġiştirmiştir. 2362b alçaħda : alçaķda P

2363 a meş°al yahılurdı : bir meş°al yanaydı İ ; 2363b Şanayduñ gökde yılduz ışıladı : Aşāġadan gören yılduz şanaydı İ

2364 a Çıħa : Çıķa P ; 2364b diri : deyrî İ

	2365	Geliben <u>Hüsrev</u> 'üñ aldı elini	Revân oldu <u>tutup</u> <u>kal</u> 'a yolını
	2366	Çü irdi <u>kal</u> 'aya âvâre <u>Hüsrev</u>	İşit kim ne görür <u>bî-çâre</u> <u>Hüsrev</u>
	2367	Getürürler hemân-dem bir <u>cüvânı</u>	Revân <u>Hüsrev</u> öñinde yirler anı
	2368	Bu <u>hâli</u> göricegez <u>Hüsrev</u> anda	Ümîdi <u>kal</u> madı cân u cihânda
	2369	Yüzini göge <u>tut</u> dı <u>zârîy</u> ıla	İçin <u>râz</u> eyledi <u>Cebbâriy</u> ıla
111a	2370	Didi derd ile iy <u>Hannân</u> u <u>Mennân</u>	Mu'ayyendür saña <u>mecmû</u> 'e <u>penhân</u>
	2371	Tevekkül saña itmişem <u>İlâhî</u>	Ki sensin <u>pâdişâh</u> lar <u>pâdişâh</u>
	2372	Şular kim <u>tut</u> dı <u>göñ</u> ülden saña yüz	Bilürem gitmemişdür <u>göñ</u> li yavuz
	2373	Tevekkülден <u>dahı</u> yigrek işüm yoh	Ėarîbem senden <u>artu</u> h <u>bilişüm</u> yoh
	2374	Dilerem viresin <u>göñ</u> lüm <u>murâd</u> ın	Beni öldürmeyesin <u>nâ</u> - <u>murâd</u> ın
	2375	Çü <u>Hüsrev</u> <u>kıld</u> ı bu <u>nev</u> 'e ile <u>zâr</u>	<u>Küşâyiş</u> virdi bes <u>Perverdigâr</u>
	2376	Eger sen <u>dahı</u> her <u>müşkil</u> de <u>Haqq</u> 'a	Tevekkül idesin <u>hallide</u> <u>Haqqâ</u>
	2377	Meger ol <u>zengînüñ</u> bir <u>kızı</u> vardı	Şanasın <u>mutlaka</u> <u>dîv</u> -i <u>sağardı</u>
	2378	<u>Qılı</u> ser-tîzligi <u>kirpi</u> bigiydi	Teni <u>yumşahlı</u> ğı <u>dörpi</u> bigiydi
	2379	Çü <u>bâdencân</u> idi <u>yüz</u> inde <u>burnı</u>	Şanasın <u>zîveye</u> <u>tulumd</u> ı <u>qarnı</u>
	2380	Göricek <u>Hüsrev</u> 'i <u>bunda</u> <u>giriştâr</u>	Hezârân cân ile oldu <u>hürîdâr</u>
111b	2381	Görür bir yüz ki aya <u>ruh</u> <u>qomuşdı</u>	Lebinüñ <u>çâkeri</u> <u>şekker</u> <u>qamışdı</u>
	2382	Çü <u>gördi</u> ol <u>yüzi</u> <u>gözi</u> <u>qamaşdı</u>	Söküldi <u>cümle</u> <u>bendi</u> 'a ^q lı <u>şaşdı</u>
	2383	<u>Qızı</u> <u>kızdurdı</u> ol <u>hat</u> u <u>binâgûş</u>	<u>Ba</u> ha <u>ba</u> ha <u>kız</u> oldu <u>mest</u> ü <u>medhûş</u>
	2384	Anı ol bir <u>nazar</u> bir <u>oda</u> <u>ya</u> hdı	Ki <u>Hüsrev</u> 'ışkına <u>şu</u> <u>bigi</u> <u>a</u> hdı
	2385	Hele ol <u>gün</u> <u>geçince</u> <u>şabr</u> <u>kıld</u> ı	Şuna <u>degin</u> ki <u>yatsu</u> <u>vakti</u> oldu
	2386	Felekden <u>kûy</u> -ı <u>zerrîn</u> oldu <u>çün</u> <u>güm</u>	<u>Müzeyyen</u> <u>kıld</u> ı <u>çarhı</u> <u>mâh</u> u <u>encüm</u>

2365 a Hüsrev'üñ : Hürmüz'üñ P ; 2365b tutup : dutup

2366 - P

2367 a Getürürler : Getürdiler P ; 2367b Revân Hüsrev öñinde yirler : Yidiler Hürmüz'üñ öñinde P

2368 a Bu hâli göricegez Hüsrev : Bu aqvâli göricek Hürmüz P

2369 a tutdı : dutdı P

2371 b pâdişâh : pâzişâh P

2372 a Şular : Olar P ; tutdı : dutdı P

2373 ab yoh : yok P ; 2373b artuh : artuğ P

2375 a Hüsrev : Hürmüz P ; 2375b Küşâyiş : Keşâyiş P ; bes Perverdigârı : afta Kirdigârı P

2378 beytin mısraları P'de yer değiştirmiştir. 2378ab bigiydi : gibiydi P ; 2378b yumşahlığı : yumşaklığı P

2379 a Çü bâdencân idi : Bir alacuk gibi P

2382 a Çü gördi ol yüzi : Göricek yüzünü P

2383 a hat : hadd P ; 2383b Baha : Baqa P

2384 a bir oda : biñ P ; 2384b Hüsrev : hürmüz P ; bigi ahdı : gibi ahdı P

2385 b oldı : geldi P

	2387	Karâr idemedi çün ol gice kız	Çırâğ yandurdı vardı Hürmüz'e tîz
	2388	Kebâb u nuql ile şerbet getürdi	Girüp Hürmüz tapusunda oturdu
	2389	Didi kim iy cüvân-ı mâh-peyker	Hümâ-himmet kamer-çal'at semen-ber
	2390	Çamu ten gûş u nûşuñdan senüñ râz	Çamu cân hûş u gözüñden senüñ nâz
	2391	Göñül milkini mihrüñ güli tutdı	Bu cân bağında 'ışkuñ tohmı bitdi
112a	2392	Başum mihrüñle pür-sevdâ olupdur	Göñül 'ışkuñla pür-gavgâ olupdur
	2393	Ça'am idi şehüñ ancağ dilegi	Ki bulmamışdı on beş gün yimegi
	2394	Bir iki loğma çün yidi vü turdı	Füsûna başladı vü kıza uydı
	2395	Çızıñ çün dilegin bildi şehen-şâh	Çolm boynıma şaldı vü didi âh
	2396	Benümle çünki itdüñ böyle peyvend	Şanasın bendüm üsdine kodın bend
	2397	Bunu didi vü 'işve tohmın ekdi	Bu kez şundi kıızı kendüye çekdi
	2398	Biraz çoçdı bir iki buse kağdı	Diyeydüñ kim kıızı oda birağdı
	2399	Egerçi hoş gelür idi siyâha	Velîkin zağmet idi katı şâha
	2400	Çü Hürmüz kıızı kendüzine çekdi	Yavaş buldı vü kendüzine çekdi
	2401	Çü iş fi'l-cümle oldı ser-be-ser râst	Bu kıızdan şeh haber eyledi der-hâst
	2402	Ki iy hüsñüñ cihân içinde yegdür	Di bu zengî-yi merdüm-h'or negdür
112b	2403	Cinândan hûrdur saña zemîn-bûs	Muşâhib saña dîv olmağ zî-efsûs
	2404	Mağâmuma menüm ger râh olaydı	Saña firdevs halvetgâh olaydı
	2405	Didi kıız Hürmüz'e iy yüzi bedr ay	Benüm atamdur ol bed-fi'l ü bed-rây
	2406	Çatında vardur elli dîv-i gürbüz	Çamu hûñî vü merdüm-h'or düpdüz
	2407	Bular âdem yeyicilerdür iy yâr	Anuñçün kıldılar sini giriftâr
	2408	Velîkin tende cânım olduğınca	Seni elden çoğağum yoğ ölince
	2409	Seninçün yüz ise cânım virem ben	Seni virmeyem elden kırtaram ben
	2410	Bu sözden Hürmüz oldı şâd gâyet	Çızı öpmege başladı ri'âyet

2387 a çün ol gice : ol gice ol P ; 2387b çırâğ : çırâğ P

2388 a Kebâb : Kibâb İ ; 2388b Girüp : Gelüp P

2389 b Hümâ : Hemâ İ; himmet : hümmet P

2393 a ancağ : ancağ P

2396 a Benümle çünki itdüñ : Çün itdün benüm ile P

2397 b Bu kez şundi : El urdı vü P

2398 b Diyeydüñ : Diyesin P ; oda birağdı : odlara yağdı P

2399 b Velîkin zağmet idi katı : Velî ibrâm idi gâyetde P

2401 a Çü : Bu P

2403 a hûrdur : hür ider İ

2409 a yüz : bîf P

2410 b öpmege : itmege P

	2411	Didi Hürmüz kim iy yâr-ı vefâdâr	Bu zahmetden beni cehd eyle kırtar
	2412	Giderürsen ayağumdan bu bendi	Lebünden virem ırte gice kandı
	2413	Halâş olur isem iy mâh-pâre	Göresin başlamaḥ bûs u kenâre
113a	2414	Bu sözi çün işitdi şehden ol zışt	Şanasın nûr buldı oddan engüş
	2415	Didi kız Hürmüz'e kim iy yüzi gül	Hemîn sen yi vü iç vü oyna vü gül
	2416	Nice kim ben senüfle olam iy yâr	Olam her müşkil işlerde nigehdâr
	2417	Tapuñı çün baña hem-dem bulam ben	Bu işüñ çâresini tîz kılam ben
	2418	Çü oldı bize hoşluḥ kapusı bâz	Sen ü ben kalavuz u ışret ü sâz
	2419	Görüp geldüm ki atam mest olupdur	Şunuñ bigi yatur şankim ölpdür
	2420	Girü kalanı ḥod getmişdür elden	Örü tur olalum ḥâlî halelden
	2421	Bular ser-mest yatmışlar durur tız	Şebḥûn eyle bunlara ve ḥûn-rîz
	2422	Dahı bunuñ bigi fırsat bulunmaz	Tur örü kim dahı ruḥşat bulunmaz
	2423	Hemân-dem vardı bir ige getürdi	Ayağı bendini kesdi götürdi
	2424	Çü bendi gitdi aldı tîğ-ı berrân	Dahı zengîlere virmedi âmân
113b	2425	Çü ol zengîlerüñ işin bitürdi	Ferâğât oldı vü bir dem oturdı
	2426	Yine turdı revân şâh ile duḥter	Yörendi kal'ayı gezdi ser-â-ser
	2427	Çoh âdemler ki ol mel'ün-ı gürbüz	Giriftâr eylemişdi anı Hürmüz
	2428	Dükelin şeşdi vü âzâd kıldı	Olaruñ zulmine bu dâd kıldı
	2429	Ölümden çünki âmân buldı anlar	Du'â-ber-cân-ı Hürmüz kıldı anlar
	2430	Bularuñ arasında iki burnâ	Var idi bir birinden ḥûb u zîbâ
	2431	İkisi dahı çâbük-dest ü şeb-rev	Nice şeb-rev çü çarḥ-ı bu'l-ı'aceb rev
	2432	Birinüñ adı Ferruḥ biri Pîrüz	Gelüp iksi dahı pür-derd ü pür-süz

-
- 2411 a kim : ki İ
2413 b başlamaḥ : başlamak P
2414 b oddan : mehden P
2415 b Hemîn : Hemân P
2416 b müşkil : yavuz P
2417 a Tapuñı çün : Çü tapuñı P
2418 a Çü : Çün P ; hoşluḥ : hoşluk P
2419 b bigi : gibi P
2420 a ḥod : - İ ; 2420b Örü tur : Tur örü P
2422 a bigi : gibi P ; 2422b Tur örü : Örü tur P
2423 a Hemân-dem : Segirdü İ ; 2423b kesdi : sürdi P
2424 a Çü bendi gitdi : Çün âzâd oldı P
2425 a Çü : Çün P
2427 a Çoh : Çoğ P
2430 a burnâ : P ve İ'de harekelidir.

	2433	Ururlar Hürmüz öfînde yire baş	Ki saña <u>Ħağ Çalap</u> virsün uzun yaş
	2434	Şehe hoş geldi dîdârı bularuñ	Didi sorun nedür kârı bularuñ
	2435	Du ^â eyledi Ferruh-zâd-ı şeb-rev	Zemîn bûs eyleyüben pîş-i <u>Hüsrev</u>
114a	2436	Ki hâl u kışsamuz bizüm uzundur	<u>Ħikâyetler</u> ümüz hâdden füzündür
	2437	Velîkin muhtaşar kılalum iy şâh	Söz uzatmak <u>huzûru</u> nda degül râh
	2438	Ol iklimde ki Nişâbûr dirler	Anuñ bir şâhı var Şâbûr dirler
	2439	Ne yerden gelse seyyâhân-ı eţrâf	Aña ol şormayınca olmaz evşâf
	2440	Ki her şehruñ nicesidür nişânı	Ya var mı <u>hûb-çehre</u> dil-sitânı
	2441	<u>Ħaber</u> virdiler aña k'ey şehen-şâh	Ki <u>Hûzistân</u> şehinüñ bir yüzi mâh
	2442	Kızı vardır ki mişli yoh cihânda	Nazîri <u>hûrî</u> olmaya cinânda
	2443	Semendür ^â arızı vü saçı sünbül	Leţâfetden <u>komışlar</u> adını Gül
	2444	Münevver ^ı şkı küllî cân içinde	Muşavver <u>nağsı</u> her eyvân içinde
	2445	Göñüle zülfi dâm u dâne hâli	Temâşâgâhıdur cânuñ cemâli
	2446	Anuñ ger göre <u>nağsın</u> merd-i hüşyâr	Tahayyürde <u>kala</u> çün <u>nağs-ı</u> dîvâr
114b	2447	Yüzi odundan ay yanmış qarara	<u>Hacâlet</u> den güneş geçmiş şarara
	2448	Şeh-i Şâbûr işidicek bu hâli	Qarârı girdi vü <u>kalma</u> dı hâli
	2449	Anuñ sevdâsıyla oldu ser-mest	Yudı ^â ql u göñülden bî-gümân dest
	2450	Anuñ biz iki <u>hizmetkâriyiduh</u>	Tapusunda iki <u>cândâriyiduh</u>
	2451	Gül'üñ <u>nağsın</u> bulup getürmege şâh	Biz ikimüzi <u>kıldı</u> bile hem-râh
	2452	^â Ale'l-cümle çü <u>Hûzistân</u> 'a gelduh	Biñ altuna birin ol <u>nağsuñ</u> alduh
	2453	Çü andan girü dönüp yola girdük	Yafılduh yolu bu <u>kal</u> 'aya irdük
	2454	Bu araya çü irdük iy sipehdâr	Bu zengîler bizi <u>kıldı</u> giriftâr
	2455	Bize sen rahmet irişdüñ <u>Hudâ</u> 'dan	Ki <u>kurtarduñ</u> bizi renc ü belâdan

2433 a Ururlar Hürmüz öfînde yire : Yire Hürmüz öfînde urdılar P

2434 a dîdâr : dîzâr P

2439 a eţrâf : ahlâf P

2440 b hûb-çehre : hûb-çih ü P

2441 a virdiler : kıldılar P ; k'ey : iy P

2442 a yoh : yok P

2443 a Semendür ^âarızı vü : Binâgûşî semendür P

2445 b Temâşâgâhıdur cânuñ : Temâşâgâhdur câna P

2450 a hizmetkâriyiduh : hidmetkâriyiduk P

2452 a ^âAle'l-cümle : Ma^â'l-kışsa P ; gelduh : geldük P ; 2452b Bif : Yüz P ; alduh : alduk P

2453 a Çü andan girü dönüp : Girü andan dönüp çün P ; 2453b Yafılduh : Yafılduk P

2454 a çü : çün P

2455 a Hudâ : Huzâ P ; 2455b bizi renc ü : bunuñ bigi P

	2456	Meger şeh-zâdesin iy yüzi <u>h</u> rüşîd	Ki yüzüñden °ayândur ferr-i Cemşîd
	2457	Garîb ü <u>h</u> asta vü bî-çâreyüz biz	İlümüzden ırak âvâreyüz biz
	2458	Bu iki bî-nevâ vü kem-bedâ°at	İdemez şâha lâyıq gerçi <u>h</u> izmet
115a	2459	Velîkin dünyelikden bizde zîbâ	Hemîn var durur uş bir pâre dîbâ
	2460	Gül'üñ naqşını yazmışlardur anda	Nice rengi ki ezmişlerdür anda
	2461	Tamâm çün sözlerini söylediler	Çıharup şüreti °arz eylediler
	2462	Bu şüret eyle zîbâyidi el- <u>h</u> aq	Ne şüret şanasın cân idi muṭlak
	2463	Çü Hürmüz şüreti gördi vü bildi	Qadîmî °ışkı şol dem cûşa geldi
	2464	Göricek şüreti ol yüregi baş	İçi pür-âteş oldu gözleri yaş
	2465	Nice k'ol şüreti açup bahardı	Yüregin ḥasret oduyla yahardı
	2466	Didi Ferruḥ aña k'ey şâh-ı server	Şehüñ ef°âlini kullar °acebler
	2467	Bu şüret bize bir da°vî göründi	Velî şâha öküş ma°nî göründi
	2468	Bu şüret eyle kim şâha göründi	Daḥılara göründi mi gör indi
	2469	İñen sevdüñ şehâ komazsın elden	Meger kim âşinâyıduñ ezelden
115b	2470	Bu sözden Hürmüz eyledi tebessüm	Ki kâr itmişdi cânına tazallüm
	2471	Qatı âh eyledi cân ile dilden	Ki ayru düşeli geçmişdi yıldan
	2472	Didi Hürmüz bulara kim i yârân	Hünermend ü güzîn ü nâ-murâdân
	2473	Eger siz beklemege cüst olasız	Diyeydüm qorḥaram kim süst olasız
	2474	Didiler bizi şâhum şanma yavuz	Virevüz cân u râzı virmeyevüz
	2475	Revân iksi daḥı kıldı qasem yâd	Bulardan Hürmüz oldu şâkir ü şâd
	2476	Ki bu derdümüze dermân sen olduñ	Bizi ölmüş iken sen diri kılduñ

2456 : - İ

2457 b ırak : daḥı P

2458 a bî-nevâ : nâ-tüvân P; bedâ°at : bidâ°at P

2459 a dünyelikden : dünyâlükden İ

2460 a Gül'üñ : Ki Gül P

2461 b Çıharup : Çıkarup P

2463 b °ışkı şol dem cûşa geldi : °ışkınuñ biri biñ oldu P

2465 a bahardı : baqardı P ; 2465b yahardı : yaqardı P

2466 b ef°âlini kullar : fi°lini kulları P

2467 ab göründi : görindi P

2468 a göründi : görindi P

2469 a şehâ : hele P

2470 a eyledi tebessüm : oldu ḥayli ḥandân P ; 2470b Ki kâr itmişdi cânına tazallüm : La° lden gösterüpdür bigi dendân P

2473 a siz : söz İ

2474 a bizi şâhum : şâha bizi P ; 2474b cân u : başı P

2475 :2479 P;2475a Revân iksi daḥı kıldı : Diyüp bu sözi kıldılar P ; 2475b Hürmüz oldu : oldu Hürmüz P

2476 a Ki bu : Bizüm P

	2477	Vefâmuz şâfi kaçan dürd olısar	Ya cân haqqı nicesi <u>hurd</u> olısar
	2478	Çü senden bunca eylükler bulavuz	Nite sin pâdişâha °âq olavuz
	2479	Söze pes Hürmüz eylemedi taqşır	Hikâyet eyledi hâlini bir bir
	2480	Çü oldı ol ikisi vâkıf-ı râz	Yeñile °ahd ü peymân itdiler sâz
116a	2481	Ki şimden girü bizüm hânumuzsın	Quluz biz sen bizüm sulţânumuzsın
	2482	Güneşsin sen kalan şehler sitâre	Güneş toğsa kaçar yılduz kenâre
	2483	Şehümüzsin ve biz şuña varanız	Ki ölince rikâbuñda revânuz
	2484	Çü tigin gösderüp hursîd-i rûşen	Remânî geydi hem nûrânî cûşen
	2485	Münevver oldı eyvân-ı mu°anber	Felek nîlî vü şahrâlar mu°aşfer
	2486	Çü hindû-yı şeb oldı °âzim-i râh	Quyuya şaldı ol zengîleri şâh
	2487	Tamâm oldı çü kâr-ı nerre-dîvân	Bu kez qorhudan oldı kız gırîvân
	2488	Didi ağlayu inanmaz idüm ben	Baña kıyasuñı şanmaz idüm ben
	2489	Yigidüm şâha bilürsin yigitler	Ki cânı üsdine nicesi ditrer
	2490	Cânuñ şükranesi bir hayr işle	Bu kuşca cânımı luţf it bağışla
	2491	Şeh eydür qorhıma saña yoh ziyânım	Senüñ âzâduñ °erekdür bu cânım
116b	2492	Eger diler iseñ bu qal°ayı sen	Saña bağışlayayum gideyim ben
	2493	Şalâdur benüm ile gelür iseñ	Rızâ virdüm ne kim sen qılur iseñ
	2494	Qız eydür iy şeh-i pîrüz-ahter	Hezârân bencileyin çâkerüñ var
	2495	N°ola ben dahı qapuñda olursam	Ölürsem bâri tapuñda ölürsem
	2496	Benüm hâlümü ben muţlaq bilürem	Eger sensiz qalur isem ölürem
	2497	Giderseñ ya beni dahı bile al	Bile almazsañ öldür quyuya sal
	2498	Beni ayırma bir lahza tapuñdan	Beni mahrûm qılma şüretüñden

2477 : 2475 P

2478 a eylükler bulavuz : eylük bulavuz biz P ; 2478b pâdişâha °âq olavuz : şâha pes °âq olavuz biz P

2479 a pes : bes İ ; Hürmüz eylemedi : eylemedi hiç P ; 2479b eyledi hâlini bir bir : qıldı hâlin evvel âhir P

2480 a Çü : Çün P ; ol : - P

2481 a hânumuzsın : cânumuzsın P ; 2481b Quluz biz : Quluftuz P

2484 a gösderüp : gösterüp P ; 2484b Remânî geydi hem nûrânî cûşen : Cihânı eyledi nûrıyla rûşen P

2485 a eyvân-ı : eyvân-u İ

2486 a Çü : - P ; °âzim-i : °âzim-u İ

2490 a bir : gel P ; 2490b luţf it : baña P

2491 : - P

2492 a Eger : Şeh eydür P ; bu : - P

2493 a benüm : binüm P ; 2493b Rızâ virdüm : Rızâdur her İ

2494 b bencileyin çâkerüñ : buncılayın çâkirüñ İ

2496 b Eger sensiz : Ki senden ayru P

2497 b almazsañ : salmazsañ İ

2498 a tapuñdan : qatufidan P;2498b Beni mahrûm qılma şüretüñden: Dilegüm budur ancak hazretüñden P

	2499	Ki derdüñ ile yüregüm sakımdür	Bilürsin ‘aşıkunı derdi ‘azımdür
	2500	Yüzüñ görmege kânîc olmışam ben	Dahı sevdâyı elden şalmışam ben
	2501	Sañâ kırtulmağa yoh çâre benden	Meger ölüm ayıra bini senden
	2502	Eger ben saña itdümse yavuzluk	Benümle sen dahı hiç itme uzluk
117a	2503	Çü hâdden giçdi süz u âh-ı serdi	İçine Hürmüz’ün kâr itdi derdi
	2504	Didi Hürmüz sözi uzatmağıl pes	Ne kim sen dirseñ ol olsun sözi kes
	2505	Yüzüm görmege kılursañ kanâc at	Dahı dürlü dürütmezseñ şanâc at
	2506	Revâ durur bize peyvend olasın	Eger bir görmege hürsend olasın
	2507	Çü şeh-zâde sözini hatm kıldı	Qız ol kavle gönülden râzı oldı
	2508	Şeh ü Pîrüz u Ferruh kaldı vü kız	Dahı hiç kimse kalmamışdı hergiz
	2509	Pes ol zengîlerüñ mâl u tavarın	Tamâmet taşıldılar taşra varın
	2510	Ṭavara bağlayuban bâr u büngâh	Yola girdi bu dördi bir sehergâh
	2511	Başında Hürmüz’üñ sevdâsı vardı	Gice gündüz dimezdi ha sürerdi
	2512	Çü seyl-i tîz-rev çün taşdı bunlar	Gine çoğ tağ ile taş aşdı bunlar
	2513	Nite kim gökde yürürler sitâre	Yol alurlardı bunlar vara vara
117b	2514	Pey-â-pey dün ü gün sürerler idi	Yoluñ tomarını dürerler idi
	2515	‘Ale’t-ta‘cîl çünkim sürdi bunlar	Bir ayda İşfahân’a irdi bunlar
	2516	Ṭutup ol şehri içinde bir hoş eyvân	Aña lâyıq düzüp âyîn ü erkân
	2517	Girüp Hürmüz karar eyledi anda	Velî Gül ‘ışkı cûş eylerdi cânda
	2518	Yüregindeki âteş cûşa geldi	Şanasın baħr-i ‘Ummân rahne kıldı
	2519	Ne ârâm u ne hord u hâbı vardı	Gözi nemgîn yürekde tâbı vardı
	2520	Gehî bî-hod şarâba el ururđı	Gehî bî-dil rebâba dil virürđi
	2521	Hurûş iderđi derd-âmîz gâyet	Gazel oħurđı şûr-engîz gâyet

2500 b sevdâyı elden : fikri gönülden P

2501 a yoh : yok P

2502 b uzluk : uzluk İ

2503 a âh-ı : âh u İ

2504 a pes : bes İ ; 2504b dirseñ : dirsın İ

2505 a kılursañ : olursañ İ ; 2505b dürütmezseñ : düzetmezseñ P

2506 b hürsend : hürsend İ

2509 b Tamâmet taşıldılar : Ṭaşıldılar tamâmet-İ

2510 a Ṭavara : Hemân-dem P ; 2510 - 2515 : - P

2516 a Ṭutup : Dutup P

2518 b baħr-i ‘Ummân : kim defizler P

2520 b rebâba : ribâba İ

2521 b oħurđı : oħurđı P

- 2522 Çü hasret odlarıyla yahılurdı Bu şi'ri derd ile dile gelürdi
 Şİ'ER H'ANDEN HÜR MÜZ DER - HASERET - İ GÜL *
- Mef'û lü Fâ'î lâ tü Me fâ'î lü Fâ'î lün
- 2523 Ahvâlümü i bâd-ı şabâ hâna 'arza kıł
 Kemter kuluñ niyâzını sultâna 'arza kıł
- 118a 2524 Luţf eyle peşşeden n'ola 'ankâya vir selâm
 Mûruñ vaşıyyetini Süleymân'a 'arza kıł
- 2525 Bir zerre zerre hâlini hûrşîde kıł beyân
 Bir kaçre kaçre vaşfını 'ummâna 'arza kıł
- 2526 Ma'sûka 'âşıkuñ iledüp râzın örtülü
 Tûfî selâmını şekkeristâna 'arza kıł
- 2527 Bir şemme şerh şevkîni bî-çâre bülbülüñ
 Biñ sûz u hasret ile gülistâna 'arza kıł
- 2528 Dil hırkatîni şevk ile dildâra şerh idüp
 Ten hasretîni câna vü cânâna 'arza kıł
- 2529 Bu kanlu yaşlarum ile nâlişlerüm görüp
 Bini bu 'ışk odına yahana 'arza kıł
- 2530 Luţf eylegil bizüm ile ger âşinâyısañ
 Şol şart ile ki tuymaya bigâne 'arza kıł
- 2531 Âheste var huzûrına ibrâm olmasun
 Hürmüz hâlini ol şeh-i hûbâna 'arza kıł

HİKÂYET *

- 2532 Hayâl-i yâr anuñ mûnisiyidi Gül'ün naqşî nedîm-i nergis idi

2522 a odlarıyla yahılurdı : odlarına yakılurdı P

* HÜR MÜZ : HÜSREV P; GÜL : GÜL-RUH P

2523 a i : iy İ ; hâna : câna P

2524 - 2525. beyitler P'de yer değıştirmiştir. 2524a peşşeden : şahdan P

2525 a kıł beyân : 'ayân P

2526 - 2527. beyitler P'de yer değıştirmiştir.

2527 a şerh : şerh-i P ; 2527b sûz : şûr P

2529 a kanlu : acı P

2531 b hâlini : gamını P

* : -P

2532 b naqşî nedîm-i : naqşıyla nem İ

	2533	Ƙalurdı Őbħ olunca çün sitâre	Ta°accüb ide ol nağş u nigâre
118b	2534	Nice ƙıldıysa yârânları pendî	Aña pend itmez idi sũdumendî
	2535	Dir idi göñline kim nice nice	Şalısarsın beni sen pîç ü pîçe
	2536	Irağ idüp komaduñ ħânımândan	Ʀoyurduñ bini uş cân u cihândan
	2537	Giderüp elden uş ayahda ƙalduñ	Düşürüp gözden uş yabana şalduñ
	2538	Naşbüñ olmadı çün nîg-baħtı	Yeridür saña bu endûh u saħtı
	2539	Bunı diyibenüñ ağlar idi zâr	Ĝarîb ü °aşık u pür-derd ü bî-yâr
	2540	Bu resme dürlü dürlü sâz iderdi	Geh iflerdi vü geh âvâz iderdi
	2541	Yürürdi dâyimâ ol şâr içinde	Gülüñ derdiyle bağrı ħâr içinde
	2542	Bu resm ile giçürdi rûzigârı	Anı oda yahardı intizârı
	2543	Be-ğâyet °ışık elinden ħastaydı	Eli açuğ u göñli besteyidi
	2544	Velî her °ilm içinde bî-nihâyet	Hünermend idi vü üstâd gâyet
	2545	Ne fende söylese erbâb-ı dâniş	Aña koy virmez idi kimsene diş
	2546	Degüldi bir feni ol zü-fünûnuñ	Ƙamu âsân idi ƙatında anuñ
119a	2547	Eger ħikmetde ƙılsa câblûsı	Söze getürmez idi Câlînus'ı
	2548	Ʀabîbliğda dahı şol ħaddileydi	Ki kem şâkird aña Buğrâğ olaydı
	2549	Ne meclisdeyse ol şem°-i mecâlis	Göze gelmezdi gelse Restefâlis
	2550	Sebağ alaydı her nev° ü sandan	Hezâr Eflâğun-ı Yûnâniyândan
	2551	Bedî°ü'd-dehr idi her °ilm içinde	Selîmü'l-ğalb idi hem ħilm içinde
	2552	Kimüñ kim müşkili olsa gelürdi	Anı ol bî-te'emmül ħal ƙıurdi
	2553	Bir iki haftada ol ħûb şeh-zâd	Sıpâhân'da çığardı °ilm ile ad
	2554	Ĥaber irişdi şâh-ı İşfahân'a	Ki bir burnâ gelüpdür bes yegâne
	2555	Ne fende itdilerse imtiħânı	Tefekkürsüz °ayân itdi ol anı

2534 b sũdumendî : sũdmendî P

2535 b pîç ü : pîçe P

2537 a Giderüp : Gidiben P ; ayahda : ayakda P

2538 b Yeridür : Yiridür P

2539 : - İ

2540 : - P

2541 : - İ

2542 : - P

2544 b üstâd : üstâd-ı İ

2548 a Ʀabîbliğda : Ʀabîbliğda İ

2550 b Yûnânî : Yûnân P

2551 b hem : her İ

2553 a haftada : ayda P ; ħûb : ferħunde P ; 2553b Sıpâhân'da çığardı : Çığardı İsfahân'da P

	2556	Gören âdem şanur anı ferişte	Zihî 'ilm ile dânişden sirişte
	2557	Dili miftâhı durur bend-i cânuñ	Nazîri yoğdur ol zîbâ cüvânuñ
119b	2558	Eger Gül derdine olursa dermân	Meger andan ola iy şâh-ı devrân
	2559	Bu sözden şeh be-gâyet şâd oldu	Derûnına şetâret şevki taldı
	2560	Buyurdu kim neredeyse bulalar	Aluban şeh tapusına gecler
	2561	Revân atlanuban bir mîr-i gürbüz	İletdi tâc u hıl'at geydi Hürmüz
	2562	Didi kim iy cüvân-merd ü cüvân-baht	Şeh-i hursîd-tâc u âsumân-taht
	2563	Tapuña viribidi ben kulını	Ki gösterem saña dergah yolını
	2564	Sarâyında şehüñ şayrusı vardur	Anuñçün hâtırı zîr ü zeberdür
	2565	Demüñ olursa anuñ sâzugârı	Gümânsuz şahuñ olduñ râzdârı
	2566	Tapusunda şehüñ dün kıldılar yâd	Ki yoğ imiş saña mânend üstâd
	2567	Bu sözden Hürmüz eyle oldu şâdân	Ki rakşa başladı cismindeki cân
	2568	Didi göñline k'ey ser-geşte bernâ	Ne gerek bizde gayrı çeşm-i bînâ
120a	2569	Egerçi renc-i bî-endâze gördüñ	Uş ol gence ki isteridüñ irdüñ
	2570	Gerek kim 'akluña key pend idesin	Mebâdâ ki çıhup rüsvâ gidesin
	2571	Tabîb çün kendüye kılmaya dermân	Dahılar nice şihhat bula andan
	2572	Ohıdı 'aklına çoğ pend ü emsâl	Pes ata atlanuban gitdi der-hâl
	2573	Revân ol lahza dergâha irişdi	Sarâyı göríben afdı behişdi
	2574	İçerü girdi çünkim şâhı gördi	Du'â ve âferîn itdi yüz urdu
	2575	Pes andan ağzını açdı şadefvâr	Ahtıdı söz yerine dürr-i şehvâr
	2576	Ol ulular ki anda varıdı çoğ	Ki birisi bigi 'âlemde bir yoğ
	2577	Dükeli âşikâre vü nihânî	Firâvân imtiñân itdiler anı

2556 a âdem : kişi P ; 2556b Zihî : Zehî P

2557 b yoğdur : yoğdur P

2559 b şevki : nûrı P

2560 a neredeyse : niredeyse P

2561 a atlanuban : atlanıban P ; mîr : şâh P

2562 b hursîd - : hursîd ü İ

2564 b zîr : zeyr İ

2565 a Demüñ : Demek P; 2565b şahuñ olduñ : olduñ şahuñ İ

2567 a Hürmüz : Hüsrev P; 2567b rakşa başladı cismindeki : cismi içre rakşa başladı P

2568 b çeşm-i : cism ü İ

2569 b ki : kim P

2570 a pend : bend İ ; 2570b ki çıhup : kim çıkup P

2572 a çoğ : çok P; 2572b Pes : Bes İ

2573 a Revân ol lahza : Sa'âdet birle P; 2573b göríben : gördi vü P; behişdi : behişt P

2575 a Pes : Bes İ; 2575b Ahtıdı : Ahtıdı P

2576 a çoğ : çok P; 2576b birisi bigi : her biri gibi P; yoğ : yoğ P

- 2578 Çü her °ilm ileyidi °âlf-gevher Dükelisine gevhervâr olur ser
 2579 Çü gâyet rast geldi her kelâmı Şeh aña kıldı yavlağ ihtirâmı
 120b 2580 Yaradı çünki şâhuñ hazretine Buyurdı kim vara Gül-ruh katına

SIFAT-I BİMÂRÎ-İ GÜL VE REFTEN-İ HÜRMÜZ PİŞ-İ VEY BE-ṬABÎBÎ
 BE-İCÂZET-İ ŞÂH-I SİPÂHÂN *

- 2581 Bu resm ile buyurmuş ol suhendân Ki sözidür cevâhir hâtırı kân
 2582 Ki çün Gül dil-berinden ayru düşdi Firâka döymedi vü şayru düşdi
 2583 Sıpâhân şâhı gördi çünkim ol mâh Yüzün örtiben ider derd ile âh
 2584 Gehî gül-berge sünbül deste kıtur Güli geh fundukıla hasta kıtur
 2585 Gehî ol şâhı katından sürerdi Çekerdi gâh bendini kırardı
 2586 Gehî mâhı hicâb ile tutardı Gehî şâha kağırdı taş atardı
 2587 Gehî toprağ şaşar idi başına Gehî garğ olur idi kan yaşına
 2588 Giceler şubh olunca gözleri ter Günüzün hod giceden dahı bed-ter
 121a 2589 Hurûşundan uyımazdı kemâhî Giceler âdemi vü mürğ u mâhı
 2590 Gözinden döşegin ceyhûn tutardı Bu ceyhûndan cihâmı hûn tutardı
 2591 Çün ol yâdındağını yâd iderdi Fiğân u nâle vü feryâd iderdi
 2592 Diline gelicek yâr-ı dil-ârâm Derûndan dil giderdi dilden ârâm
 2593 Güneşler göreyidi sûz u derdin Ya dürlü nâlesin ü rûy-ı zerdin
 2594 Tahayyürden yolını yañılaydı Yerinde şöyle ser-gerdân qalaydı
 2595 Ay anuñ derdine taña qalurdı Yañılup yolını taña qalurdı
 2596 Şafağ görseyidi ol nâ-tüvânı Şararıban olaydı za°ferânî
 2597 Ğamından ger olaydı Zühre âğâh İşi dâyim olaydı derd ilen âh

2579 a geldi : düşdi P

* GÜL VE REFTEN-İ HÜRMÜZ PİŞ-İ VEY : GÜL-RUH EZ-°İŞK -I HÜSREV VE AMEDEN-İ HÜSREV P; BE-İCÂZET-İ ŞÂH-I SİPÂHÂN : BER-BÂLİN-İ GÜL-RUH P

2581 b sözidür cevâhir : cevherdür sözi vü P

2583 a şâhı gördi çünkim : şâhını göricek P ; 2583b Yüzün : Yüzini P ; ider derd ile : kıtur idi P

2584 a kıtur : iderdi P ; 2584b Güli geh fend kıla : Gehî fundukıla şâhı P ; kıtur : iderdi P

2585 b Çekerdi gâh : Gehî çekerdi P

2586 b kağırdı : kağırdı P

2587 a toprağ : toprağ P

2590 ab tutardı : dutardı P

2592 a Diline gelicek yâr : Gelicek diline nâm P

2593 a Güneşler : Eger güneş P

2594 b şöyle : zâr u P

2595 : - P

2596 b za°ferânî : za°firânî P

2597 a ger olaydı Zühre âğâh : mâh eger âğâh olaydı P ; 2597b İşi dâyim olaydı derdilen âh : Hâkîkat menziline yañılaydı P

	2598	“Ufârid şerhini ger işideydi	Bunuñ derdi anı bî-h ^v îş iderdi
	2599	Zühâl görse anuñ nâlişlerini	Ya Merrîh ^h kanlu yaşlarını
121b	2600	İkisi dahı deng ü zâr olaydı	Bu teşvîş ile dil-efgâr olaydı
	2601	Deñizlere ger uğrayaydı ol derd	Qurıdup qoparaydı bî-gümân gerd
	2602	Gehî yaturdı bî-h ^v îş u dil-efgâr	Gehî tama çıhardı derd ilen zâr
	2603	Gehî kuş bigi kalurdı kafesde	Gehî taşra çıhardı haste haste
	2604	Çü “ışkı dem-be-dem der-kâr olurdı	Qapuda itler ilen yâr olurdı
	2605	Gehî seyl-âb dökerdi gözünden	Gehî odlar saçılurdı sözünden
	2606	Gehî tonlarını eyleyüben çâk	Yüz urup yatur idi çün hâk
	2607	Ŧamı kılmazdı yağmur ol kadar yaş	Ki kıılır idi gözünden ahan yaş
	2608	Ne diyem kim nice olmuşdı pür-gam	“Acep olduğı var mı şöyle âdem
	2609	İderdi dâye miskîn zâr u efgân	Dökerdi yaş yerine şu bigi kan
	2610	Qapuyı eyle berkidürdi dâye	Ki yol virmez idi güneşe sâye
122a	2611	Çü Gül yol bulmadı qapuya dama	Şanasın kim kuş idi düşdi dama
	2612	Çü berdîn oldı küllî vâyesinden	Şarâb istedi bu kez dâyesinden
	2613	Hemân-dem dâyesi bâde getürdi	Bir iki mâh-rû çehre oturdı
	2614	Oturdı ol nigâr u şem ^c yandı	Eli başında yaşduğa tayandı
	2615	Çü câmu nûş iderdi ol şeker-bâr	Yaş ile taldurur idi diger-bâr
	2616	İçiben sâğarı şunmazdı hâlî	Ki yaşlar ile taldurmazdı hâlî
	2617	Bu resm ile bir iki nûş itdi	Yene sevdâ qarışdı “aqlı gitdi
	2618	Yigitlik ü gam u sevdâ vü süstî	Firâk u istiyâk u “ışk u mestî
	2619	Bu dürlü derd ilen zor u sitemde	Gül-i bî-çâre garq olmuşdı gamda

2598 - 2600 : -P

2599 b vezne göre eksiktir.

2601 a ol derd : derdi P ; 2601b bî-gümân gerd : derdi gerdi P

2602 b çıhardı : çıkardı P

2603 a bigi : gibi P ; 2603b çıhardı : çıkardı P

2604 b itlerilen : itlerini İ

2605 a gözünden : gözinden P ; 2605b sözünden : sözünden P

2606 a eyleyüben : eyleyiben ; 2606b yerde : yirde P

2607 : - P

2610 a berkidürdi : berkitdürdi P

2611 b kim : bir P

2612 a berdîn : birdîn P ; 2612b bu : bir P

2613 a dâyesi bâde : dâye tiz sâgar P ; 2613b çehre : kızlar P

2614 b yaşduğa : yaşadığı İ

2616 a sâğarı : ayağı P ; 2616b yaşlar ile taldurmazdı : taldurmazdı yaşlar ile P

2617 b Yene : Yine P

- 2620 Derûndan derd ile itdi bir âhı Ki keyvân güllesine irdi râhı
- 2621 Çü ser-mest oldu ol maḥbûb-ı ʿâlem Pes âgâz eyledi bu şîʿri şol dem
- ŞİʿR H^VÂNDEN-İ GÜL DER-FİRÂḶ-I HÜR MÜZ
- Mc f ʿû lü Fâ ʿi lâ tû Mc fâ ʿî lü Fâ ʿi lün
- 122b 2622 Bu resm ile ki cânım u göñlüm ne demdedür
Yâ Rab bu göñlüm alanı bilsem ne demdedür
- 2623 Senden şorarsa ḥâlümü dil-ber digil şabâ
Kim hicrûñ ile renc ü belâ vü sitemdedür
- 2624 ʿIşkuñ yolında çünki baş u câna kalmadum
Bilsem bu firkatüñ ğarazı dahı nemdedür
- 2625 Topragımı bu ʿışk yile virmiş iken uş
Bu tuḥfedür ki göñül ü göz nâr u nemdedür
- 2626 Sîne varıcağız bile mûnis ola gerek
Yâruñ muḥabbeti eşeri kim sînemdedür

HİKÂYET

- 2627 Bu şîʿri oḥudı çünkim nigârın Dahı oturdı süz u derd ü zârın
- 2628 Bu kez dönüp didi tam iy zamâne Belâ baña mı kaldı câvidâne
- 2629 Göriben gözlerümden aḥan eşki Kılur ebr-i bahar eşküme reşki
- 2630 Gice meger ümîd-i rûz olaydı Ciger bunca niçün pür-süz olaydı
- 123a 2631 Giceler derd ü süz ile kaluram Günüzin âh u zâr ile ölürem
- 2632 Bu derdüñ yoḥ mıdur yâ Râb devâsı Yahud bu ibtidânuñ intihâsı
- 2633 Fiğân iderdi kʿey dâna-yı her-râz Ki derdüm giçdi orandan devâ-sâz

MÜNÂCÂT VE ḶASEM YÂD KERDEN-İ GÜL VE ZÂRÎ KERDEN DER-

FİRÂḶ-I HÜR MÜZ *

- 2634 Be-âh-ı sîne-i bîdâr-dârân Be-ḥün-ı dîde-i perḥîz-kârân

2620 b keyvân güllesine irdi : çârḥ heftüme irişdi P

2621 - 2627 : - P

2628 a Bu kez dönüp didi tam : Pes âgâz eyledi kim P ; 2628b câvidâne : câvizâne P

2630 b Ciger : Göñül P

2631 b zâr : süz P

2632 a yoḥ : yok P

* : - p

2634 “Uyanık olanların sînesindeki ah hakkı için; Muttakîlerin kanlı gözyaşları hakkı için. ” 2634 a bîdâr : bîzâr P

	2635	Be-müştekân-ı esrâr-ı hâkikat	Be-nağkâdân-ı bâzâr-ı tarîkat
	2636	Senüñ izz ü celâlün hürmetiçün	Dañı emrüñ tutanlar hizmetiçün
	2637	Cemi° enbiyânuñ nuşretiçün	Tamâmet evliyânuñ halvetiçün
	2638	Cihânı hîçe sayanlar hâkiçün	Senüñ derdüñ dileyenler hâkiçün
	2639	Senüñ korhundan ağlayan göz için	Senüñ zikründe söylenen söz için
	2640	Yetimler gözinüñ yaşı hâkiçün	Ġarîbler bağrınıñ başı hâkiçün
123b	2641	İlâhî vahyüñüñ peyki hâkiçün	Tamâmet hâcî lebbeyki hâkiçün
	2642	Nesîm-i şubh enfâsı hâkiçün	Şeher-hîzler temennâsı hâkiçün
	2643	Kuruda rub°-ı meskûnuñ hâkiçün	Defizde dürr-i meknûnuñ hâkiçün
	2644	Mu°allâ çarh-ı mînâ hürmetiçün	Müşerref Tûr-ı Sînâ izzetiçün
	2645	Senüñ fazl u inâyâtuñ hâkiçün	Dañı ihbâr u âyâtuñ hâkiçün
	2646	Baña fazl u inâyât u kerem kıl	Ya cânım al yahud derdüme em kıl
	2647	Cihânda bir nefes oldum ise şâd	Hezârân dürlü kıldum soñra feryâd
	2648	Nihâyet yoh günine mâtemümün	Görinmez hiç pâyânı gamumuñ
	2649	Bu resme çün niyâz itdi nigârîn	Hâkuñ dergâhına arz itdi zârın
	2650	Hâk anuñ müstecâb itdi du°âsın	İürdi derdinüñ nâ-geh devâsın
	2651	Şeher kuşu kanadın çünki yaydı	°Arûs-ı şubh altun tonı geydi
124a	2652	Çü buldı çarh-ı ezrâk rûşenâyî	Göründi pes nişân-ı âşinâyî
	2653	Girüp geldi kapudan Hürmüz ol dem	Ki ya°nî hastaya kılaydı emsem
	2654	Sarâyı gördi cennet bigi pür-nûr	Gül idi ol behište revnağ-ı hûr
	2655	Mu°allâ bir ulu şuffe urulmuş	Muraşsa° tahtgâh-ı zer kurulmuş
	2656	Döşenmiş idi taht üstünde elvân	Döşekler kim gören kalaydı hayrân
	2657	Gül-i ra°nâ anuñ üstünde yatmış	Harîr ü atlas u dîbâya batmış

2635 "Hakikat sırlarına müştak olanların hakkı için
Tarikat çarşısının sarrafları hakkı için"

2639 a korhundan : korhunla P

2641 : 2644 P; 2641a İlâhî : Hüzâ P; 2641b Tamâmet hâcî : Kamu hüccâc P

2644 a hürmetiçün : izzetiçün P; 2644b izzetiçün : hürmetiçün P

2645 a hâkiçün : çün iy Hâk P; 2645b ihbâr : ahbâr; hâkiçün çün iy Hâk P

2648 a yoh : yok P

2652 a rûşenâyî : rûşinâyî P

2653 b kılaydı : eyleye P

2655 a Mu°allâ : Mu°azzam P; ulu : nice P; urulmuş : kurulmuş P; 2655b tahtgâh-ı zer kurulmuş : sâğ-ı tahta °ac
urulmuş P

2656 a Döşenmiş : Şalınmış P; üstünde : üstinde P

2657 a üstünde : üsdiinde P

	2658	Oturmuş dâye miskîn ser-fikende	Benefşe tek boyun egip çemende
	2659	Çü gördi Hürmüz'ün yüzini dâye	Dönüp i'lâm ider ol dil-rubâya
	2660	Ki iy cân u cihân geldi tabîb uş	Çü kim olur tabîb belkim habîb uş
	2661	Bunu işidicek ol mâh-pâre	Süzüp nergislerin kıldı nazâra
	2662	Göricek Gül-ruh ol zîbâ cemâli	İlerüden dahı darb oldu hâli
124b	2663	Biregü gördi kim görse yüzini	Unıdayıdı Yûsuf kendüzini
	2664	Yüzi nev-rûz u zülfi kadre beñzer	Güneş yüzi şu ^â ından mükedder
	2665	Binâguşu gül ü haţtı çü sünbül	Bile qarışu bitmiş sünbül ü gül
	2666	Yañağı lâle bağrın tağlamışdı	Boyu servün ayagın bağlamışdı
	2667	Kesâd itmiş sözi kand ü nebâtı	Hacil kılmış lebi âb-ı hayâtı
	2668	Çü kıldı bir nazar anuñ yüzine	Ögin dişüremedi kendüzine
	2669	Şamlarlardağı kanı eyledi cûş	Revân ol haţta oldu halka-der-guş
	2670	Anı ol bir nazar şol resme kıldı	Ki hoş ayıg iken ser-mest oldu
	2671	Öginde eydür ol dil-ber ki yâ Rab	°Aceb Hürmüz mi ola bu şeker-leb
	2672	Aña çün yoğıdı hüsn ile hemtâ	Eger bu olsa ol v'Allah ki zîbâ
	2673	Dönüp eydürdi bu mümkün degüldür	Nite irişe ol anda ki Gül'dür
125a	2674	Bize ol irmegün imkânı yoğdur	Bu derdüñ dünyede dermânı yoğdur
	2675	Gül'e endîşe düşdi bî-nihâyet	Dükendi şabri vü cûş itdi gâyet
	2676	Nihân ol yüzi güneş dâyesine	Didi kim kıl nazar şol meh-cebine
	2677	Ki nice Hürmüz'e beñzer cemâli	Sehî-serv ü meh ü haţtı vü hâli
	2678	Ne bilem ol mı ya mânendesidür	Ki âzâde dil anuñ bendesidür
	2679	Cevâbında didi bes dâye k'ey hür	Çoh âdem birbirine beñzer olur

2658 b tek : bigi P ; egip : egüp P
2659 a gördi Hürmüz'ün yüzini : Hürmüz geldigini gördi P
2660 b belkim : belki P
2661 b Süzüp : Sözin İ ; nergislerin : nergeslerin P
2662 b İlerüden : İlerü İ ; darb : şarb P
2663 a yüzini : yüzünü P ; 2663b kendüzini : kendüzünü P
2664 a nev-rûz u : nev-rûza P
2665 b qarışu : qarışı P
2667 a sözi : lebi P ; kand ü : kand-ı P ; 2667b lebi : idi P
2668 b Ögin : dişüremedi : Ögün devşürimedi P
2671 b mi ola : ola mı P
2672 a Aña çün : Çü aña P ; 2672b olsa ol : ol ise P
2673 a Dönüp : Girü P ; 2673b Nite : Kaçan P ; anda : bunda P
2674 ab yoğdur : yoğdur P
2675 a Gül'e endîşe düşdi : Gül'ün endîşesi oldu P
2679 b Çoh : Çok P

	2680	Velf ol kim vü yahud kim olur bu	Nite beñzeriser tâvusa tîhû
	2681	Bunu didi vü kıya bahdı dâye	Aña kim güneşe şalmışdı sâye
	2682	Hemân-dem Hürmüz'i gördi vü bildi	Ki ol dil-ber gümânı rast oldu
	2683	İlerü geldi Hürmüz hoş oturdu	Gül'üñ nabzını tıtmaga el urdu
	2684	Te'emmül kıldı vü derdini bildi	Dahı eğlenmedi döndi gönildi
125b	2685	Çü Hürmüz gitdi Gül-ruh kıldı nâlân	Dökerdi yaşlar u kılırdı efgân
	2686	Gül'üñ bir bahışıyla göñlin aldı	Devâ kıлмаğa geldi derde şaldı
	2687	Olur ol bir nazarda şöyle °aşık	Ki şerhini idemez dil muvâfik
	2688	Pes ol gün ol gice kıldı figânı	İdiben ârzû ol dilsitânı
	2689	Hem ol gün o gice Hürmüz dahı zâr	Dökerdi yaşları çün dâne-i nâr
	2690	Gice tâ şubh olunca ol iki yâr	Anuñ zârılığından kıldılar zâr
	2691	Aña dirlerdi kim iy şânî-i Cem	Ço °ışkı °aklı tut bir dem muqaddem
	2692	Hıreden çünki var sende füzûnlük	Revâ mı bunca sevdâdan zebûnlük
	2693	Hıred şâyestedür bu rûz içinde	Ki şabr itmek sezâdur sûz içinde
	2694	Bu resme tâ olunca şubh-ı şâdıq	Dökerdi kanlar ol bî-çâre °aşık
	2695	Ufukdan çünki gösterdi güneş yüz	Münevver eyledi âfâkı düpdüz
126a	2696	Felekde çünki yandı meş°âl-i nûr	°Abîri münhezim eyledi kâfûr
	2697	Sevinü gitdi Hürmüz Gül katına	Humâr olan nite kim mül katına
	2698	Çü Hürmüz sâyesi dehîze düşdi	Çohusı Gül dimâğına irişdi
	2699	Ne görmeklige var idi mecâli	Ne girü dönmege bir zerre hâli
	2700	Velfkin °aqlını cem° eyledi tîz	İlerü tutdı °ilmi ol şeker-rîz
	2701	Didi göñline k'ey ser-geşte mecnûn	Niçün bunca olursın garğa-i hûn
	2702	Ahi °akluñı diyşür sen saña gel	İñen dahı kilimün tap şuya şal

2681 a bahdı : bakdı P

2682 b Ki : Kim P

2683 b tutmağa : dutmağa P

2687 b idemez dil : şûrete gelmez P

2688 a Pes : Bes İ

2690 b kıldılar : oldılar İ

2691 b tut : dut P

2692 a Hıreden : °Akıldan P ; sende : senden İ

2693 a Hıred şâyestedür : °Akıl şâyeste P

2694 a resme : nev°e P

2695 b Münevver : Cihânı P ; âfâkı : nûrânî P

2696 a çünki : çünkim P

2698 a dehîze : dihlîze İ ; 2698b Çohusı Gül dimâğına : Yaşı tahtuñ ayağına P

2700 b tutdı : dutdı P

2701 b Niçün : Neçün P

2702 a diyşür : devşür P

	2703	Çü geldüñ bunda dönüp getmek olmaz	Şu katında teyemmüm itmek olmaz
	2704	Bunı didi içeri girdi Hüsrev	Çü gördi Hürmüz'üñ yüzün meh-i nev
	2705	Hakikat bildi bu kez k'ol durur ol	Ki bulmuşdur sevüsi göñline yol
	2706	Gehî eydürdi kim Hürmüz degül bu	Nite Hürmüz ola hergiz degül bu
126b	2707	Eger bu Hürmüz-i medhûş olaydı	Gül'i görüp nite hâmuş olaydı
	2708	Biregü k'ola pervâne hayâle	Ne tâkat getüre şem ^c -i cemâle
	2709	Eger bu Hürmüz-i şeydâ olaydı	İşâret degme fi ^c li yüz kılaydı
	2710	Belî kişi kişiye beñzer olur	Şebeh çoğ var ki manend-i zer olur
	2711	Gehî eydürdi kim bu mâh-ı ruhsâr	Degüldür illâ ol göñlüm alan yâr
	2712	Hakikat ol durur bu serv-i reftâr	Velî yol zahmetinden olmuş efkâr
	2713	Meger yolda güneş karartmış anı	Ki anuñ sûzişi yahdı bu cânı
	2714	Benüm gözlerüm içre merdüm oldur	Çamu hâlde tabîb-i derdüm oldur
	2715	Bu fikretler anı der-pîç itdi	Yine düşdi yere vü 'aqlı gitdi
	2716	Çü gül-berg üzre saçdılar gül-âbı	Çü 'aqlı geldi bu oldı cevâbı
	2717	Ki yâ Rab bu ne zîbâ dil-rubâdur	Tabîb midür bize yâhud belâdur
127a	2718	Ne resm ile olam bunuñla dem-sâz	Yâhud katında nicesi açam râz
	2719	Açarsam râzumu şeydâlıgumdan	Şoñ ucu qorharum rüsvalıgumdan
	2720	Eger söyler isem derd ü belâdur	Ve ger söylemeyem renc-i 'anâdur
	2721	Kimesne hod yoğ idi halvet idi	Varı dahı tağıldı halvet itdi
	2722	Didi eyt iy cüvân kim niredensin	Ki böyle âşinâ sîret ki sensin
	2723	Haber kıl bize ilüñi bilelüm	Yakın olsun gümândan qurtulalum
	2724	Tebessüm eyledi Hürmüz bu sözden	Ki zîrâ yüz yüz açılır bu yüzden

2703 a getmek : gitmek P

2704 a didi : diyüp P

2705 a k'ol : Gül P

2708 a k'ola : güle İ

2709 a şeydâ : şeyzâ P ; 2709b yüz : biñ P

2710 b çoğ : çok P

2712 a Hakikat : Mu'ayyen P ; reftâr : reftâre P ; 2712b efkâr : efkâre P

2713 : - P

2715 b yere : yire P

2716 a saçdılar : saçdılar İ ; 2716b Çü 'aqlı : 'Aqlı çün P

2719 a şeydâlıgumdan : şeyzâlıgumdan P ; 2719b qorharum : qorqaram P

2721 a hod yoğ idi : yoğ idi vü P

2722 a eyt : eyd P

2723 a ilüñi : aşluñı P

2724 b zîrâ yüz yüz açılır : yüz yüz açılır idi P

	2725	Füsûn-ı Hürmüzî <u>h</u> urşîd-timsâl	Bu bir <u>h</u> andeyle zâhir oldı der-hâl
	2726	Didi kim iy cihâna nûr senden	Yavuz gözler hemîşe dûr senden
	2727	Bileyim Hürmüz iseñ eyit hâlûñ	Yahud düşde mi görerem hayâlûñ
	2728	Leb-i la'lûñ reg-i cânum tütupdur	Hâf-ı sebzüñ girîbânım tütupdur
127b	2729	Tapuñdan ayru uş bir yıl durur zâr	Ki hasret kalmışam derde giriftâr
	2730	Gözûñ bir âl ile göñlümi aldı	Firâkuñ cânımı odlara şaldı
	2731	Belâlar kâmusı sinüñ elüñden	Bırakdum nâmusı sinüñ elüñden
	2732	Saña senden kıluram girü feryâd	Demidür ger virür iseñ baña dâd
	2733	Pes açdı ağzını Hürmüz çü şekker	Didi kim iy güler yüzlü semen-ber
	2734	Bilürsin aḥî iy ârâm-ı cânum	Nicesi derdümend ü nâ-tüvânım
	2735	Vaḫan terk itdüm ü âvâre oldum	Belâlar çekdüm ü bî-çâre oldum
	2736	Hezârân dürlü kıldum mekr ü tezvîr	Tapuña hâlümü kılınca taḫrîr
	2737	Dahı bilüben âgâh ol i maḥdüm	Ki benven Hüsrev ibni Ḳayşer-i Rûm
	2738	Beni bî-aşl diyü h'or iderdüñ	Ḳavî olup baña çoh zor iderdüñ
	2739	Bu kez bilgil benem şeh-zâde-i Rûm	Ki taşu kılıcum zahmı kılur mûm
128a	2740	Bes andan soñra döndi bî-kem ü biş	Ser-encâmını 'arz eyledi der-pîş
	2741	Çü Gül bildi ki ol şeh-zâd-ı Rûmdur	Sipihr-i 'aql u deryâ-yı 'ulûmdur
	2742	Bu sözden Gül be-gâyet şâd oldı	Dükeli guşşadan âzâd oldı
	2743	Dönüp didi ki iy gül yüzlü dildâr	Bu kez irişdi bağrına gülüñ hâr
	2744	Ol oḫt kim bâgubân idün kemâhı	Göze getürmez idüñ degme şâhı
	2745	Bu kez şimdi ki şâh-ı mu'tebersen	Bize nite kılısarsın nazâr sen
	2746	Bi-ḫamdi'llah ki bildüñ pâdişehsin	İlerü yılduz idüñ şimdi mehsin
	2747	Gel imdi iy senüñ içüñ ölem ben	Revâ görme ki derd ile ḳalam ben
	2748	Şafâdur 'âşıkâ hod derdümendi	Bulur anuñla gerçi ser-bülendi

2725 a Hürmüzî : Hürmüz İ
2727 a eyit : eyd P ; 2727b görerem : görürem P
2733 a Pes : Bes İ
2736 b Tapuña hâlümü : Gelüp hâlüm saña P
2739 a bilgil : bilkim P
2740 a Bes andan soñra : Bunı didi vü P
2741 a ki : kim P
2742 a sözden Gül : ma'niden P
2743 a ki : kim P
2744 a oḫt : oḫt P
2746 a pâdişehsin : pâzişehsin P ; 2746b İlerü : İllâ P

	2749	Velîkin ben za'îf ü nâ-tivânüm	Bu zağmetlere yoğ durur tüvânüm
	2750	Zelîl olmuşam envâ°-ı °ilelden	Devâ kılmaz iseñ çiharam elden
128b	2751	Bu derdüñ çâresi tıbda bulunmaz	Anuñ otlarınuñ adı bilinmez
	2752	Velîkin çâre budur bî-riyâyî	Ki tebdîl eyleyem âb u havâyı
	2753	Bu işüñ çâresine kılma tağşır	Bize getmege eyle rây u tedbîr
	2754	Senüñ derdüñ ile âvâre oldum	Bu resme °âciz ü bî-çâre oldum
	2755	Atam ayrıldı mülk ü hânümândan	Nite kim ben senüñ tek tatlu cândan
	2756	Hele şimdi ki vaqt-i hurremîdür	İdelüm °ıysı kim vuşlat demidür
	2757	Güneşden çün muzaffer ola sâye	Uğurlayın katuñña gele dâye
	2758	Senüñ için bile ilede bir çâr	Küyesin kim gümân itmeye dûçâr
	2759	Çatımâ gelesin bî-bîm ü guşşa	Alavuz şâdılkdan tâ ki hişşe
	2760	Biz iki bu gice bir dem idevüz	Çamı bir dem ola kim unıdavuz
	2761	Çü °ışkuñ °ahdi ola tâze bizden	Cihâna irişe âvâze bizden
129a	2762	İrürelüm bu dem peymâne °ahdi	Çatalum bir birine şîr ü şehdi
	2763	Çü vuşlat lezzetini aldı Hürmüz	Tamam öyle olunca kaldı Hürmüz
	2764	Bahâne ol idi kalmakda ol gün	Ki gül-berge qarışdururdu ma°cûn
	2765	İrişdi çün Gül'üñ ohı nişâne	Pes oldu oh bigi Hürmüz revâne
	2766	Çü andan çıhdı odasına geldi	Gözine yaş u oda sîne geldi
	2767	Çü yârânlar katına irdi hâlî	Bulara şerh itdi vaşf-ı hâlî
	2768	Çü Hürmüz'den beşâret kıldılar yâd	Çamusı ol dem oldu hurrem ü şâd
	2769	Şeh-i Halluh çü gizledi yüzini	Şeh-i zeng izledi anuñ izini
	2770	Gice çünkim bürindi müşgî çâdır	Alıban çâdır oldu dâye hâzır

2749 b yoğ : yok P

2750 b çiharam : çıkaram P

2752 a budur : şoldur P

2753 b getmege : gitmege P

2757 a Güneşden : Güneşe P ; 2757b gele : vara P

2758 a Senüñ için bile ilede bir çâr : İlede hizmetüñe aduñ uçâr İ ; 2758b Küyesin : Geyesin

2759 b şâdılkdan : şazılıkdan P

2761 b Cihâna irişe : Cihânda çala bir P

2763 b öyle olunca : öyleye degin P

2764 b gül-berge : şayruya P

2765 b Pes : Bes İ ; bigi : gibi P

2766 a çıhdı : çıkdı P

2768 b Çamusı ol dem : Bular dañı bes P

2769 a gizledi : gözledi P

2770 b Alıban : Götürüp P;

	2771	Didi kim üsdüñe al uşbu cânı	Gözün aç gidelüm kör it düçârı
	2772	Bürüñdi çâderi gitdi peyince	Bu ʿışkuñ yolını gör kim ne ince
129b	2773	Er olsa ʿavratuñ tonını geymes	Bu çâderlenduğın bir çûpe şaymaz
	2774	Ya şunuñ bigi müşkil yire ʧalmağ	Degül mi göz göre cân oda şalmağ
	2775	Velîkin ʿâşık olan ʧorhu bilmez	ʧayu ʧorhu bilen hod ʿâşık olmaz
	2776	Çü ol ol gice cân terkini urdı	Göñülden lâ-cerem dildâre irdi
	2777	Gider çâderlenüp dâyeyle Hürmüz	Gören er şanmaz idi anı düpdüz
	2778	Aña sevdâsı ʿışkuñ gör ki n'itdi	ʧonını cevşen iken çâder itdi
	2779	İrişdiler sarâya bir nefesde	ʧabîbe hikmet öğretti zî haste
	2780	Çıķup çâderden ol maħbûb-ı cânı	Öpüp ʧoçdı biraz ol dilsitâni
	2781	ʧılurken bir biriyle ʿışk-bâzi	Bu aña ol buña nâz u niyâzı
	2782	Olup ʿışk odı deryâ gibi pür-cüş	İkisi dahı oldu mest ü medhûş
	2783	Birazdan ʿaķlı geldi başlarına	Ġarîķ olmışlar idi yaşlarına
130a	2784	Firâķ odına çoh yanmışlar idi	Hicr aģusına ķanmışlar idi
	2785	Çü firķat ġüni ġiçdi vaşlı irişdi	Biraz bir biri ġâlîni şorişdı
	2786	Çü maʿlûm oldu bir birine ġâlî	Yigitlik ġurresi ve oda ġâlî
	2787	İkisi şarmaşuban yatdılar ġûb	Nite kim ġül şeker ol iki maħbûb
	2788	Lebinden geh içerdi âb-ı ġayvân	Sözinden geh ķatarđı cânına cân
	2789	Gehî zülfiyile baş oynar idi	Gehî dürrîyle laʿli çeyner idi
	2790	Gehî çâh-ı zenaħdâne şunar el	Gehî şeftâlû direr egüben ʧal
	2791	Bu resm ile çu ʿıyş eylediler ġoş	Yeyüp içüp ġülüp oynadılar ġoş
	2792	Dilîr olup bu kez şancaķ ġötürdi	Süfü ġayber ķuyusına yitürdi

2771 a kim : tîz P ; uşbu : işbu İ

2772 a çâderi : çâzeri P

2773 b çâderlenduğın : çâzerlenduğın P

2774 a bigi : gibi P

2776 a Çü : Çün P

2777 a Gider çâderlenüp : Giderdi çârlenüp P ; 2777b düpdüz : herģiz P

2778 b çâder : çâzer P

2780 a çâderden : çâzerden P ; 2780b dilsitâni : mihrübâm P

2781 : - P

2782 a Olup : Geminden P ; odı : deryâ gibi pür : cüşı kılıbân P

2783 a ʿaķlı : ʿaķl P

2784 a çoh : çoķ P ; 2784b Hicr : Hecr P

2785 a ġiçdi : ġeçdi P

2786 b ġurre : ġurri P

2787 a şarmaşuban : şarmaşuban P

2788 ab geh : kim P

2791 a Yeyüp : Yiyüp P

	2793	Dilerdi kim hışârı feth ideydi	Yahud kapu kılıçlayup gideydi
	2794	Didi dil-ber aña k'ey cân-ı cânân	Dirîg olmaya senden dileseñ cân
130b	2795	Velf bu ârzûyı kim kılursın	Degüldür vaqti anuñ key bilürsın
	2796	Hemân bir bûseye cyle kanâ"at	Velî işleme ayruhsı şanâ"at
	2797	Fidî olsun saña gülden şeker-leb	Semenden sîne vü sîmînî gabgab
	2798	Benümle yi vü iç ü oyna gül hoş	Velîkin kıl der-âgûşı ferâmûş
	2799	Saña benden bu gün bir bûsedür bes	Dahı dürlü hevesden göñlüñi kes
	2800	Didi Hürmüz ki iy yâr-ı cefâkâr	Senüñ tek görmemişem bî-vefâ yâr
	2801	Senüñçün ata ana terkin urdum	Bir at ile yalufuz yola girdüm
	2802	Senüñçün bunca tağ u beller aşdum	Qurular yüridüm şuları geşdüm
	2803	Yalufuz çoñ beriyyelerde gezdüm	Yoluñda nice dürlü ofidum azdum
	2804	Telef oldu vü gitdi "âkıbet at	Piyâde yürüdüm bî-yarağ u yat
	2805	Çü kaldum soñ ucı bî-tâkat u zâr	Tutuldum zengiye oldum giriftâr
131a	2806	Şükür "ışkuñ beni eyledi red	Ölümdin yanuma oldu kavî sed
	2807	Hele andan dahı olıban âzâd	Yola girdüm girü hoş hurrem ü şâd
	2808	Yoluñda kalmadum cân u cihâna	İrişdüm âhirü'l-emr İşfahân'a
	2809	Bu kez bunda dahı çoñ dürlü tezvîr	Düzetdüm kim idilmez şerh u taqrîr
	2810	Tapuña irmege kıldum öküş rây	Faķîrüm itme zulm iy hüsñ ile bay
	2811	Geçüp cândan elüme başum aldum	Vefâ bulam diyü tapuña geldüm
	2812	Vefâ böyle mi olur iy cefâkâr	Señün itdügüñ itmez yâre ağıyâr
	2813	Hâķîkat yâr isem niçün kıomazsın	Ve ger ağıyâr isem niçün dimezsın
	2814	Dilek ger şol ise sen bî-vefâdan	Ki ben "ışkuñı terk idem cefâdan
	2815	Bu fikre hâtıruñı itme hursend	Ki ol olası degül iy Hudâ-vend
	2816	Bunı işidicegez ol nigârın	Ri"âyet itmege başladı yârin

2795 b Degüldür : Anuñ P ; anuñ key : degüldür hod P

2797 b sîmînî : sîmîn P

2799 a bugün : degen P

2800 a iy yâr-ı : hey hey iy P

2802 : - P

2803 a çoñ : çoķ P ; 2803b nice : ince İ

2806 b Ölümdin : Ölümden P

2809 a Bu kez : Yine P ; çoñ : çoķ P

2810 b ile : ilen P

2812 a böyle mi olur : işbu mı durur P ; 2812b Señün : Ki sen P

2814 b "ışkuñı terk idem : terk eyleyem sini P

2815 b Ki : Kim P ; Hudâ : Huzâ P

131b	2817	Ki ger günde beni öldüresin yüz	Tapuñdan haşa kim kaytaravan yüz
	2818	Dirîğ eyleyem cânım dilerseñ	Helâl olsun eger kanum dilersen
	2819	Senüñ yoluña qodum mülk ü mâl	Qabûl itdüm bu kamu infîcâli
	2820	Qanı atam qanı taht u ol tâc	Senüñ yoluña oldu cümle târâc
	2821	Senüñçün qodum elden c'izz ü nâzı	Bedel kıldum belâ vü sûza sâzı
	2822	Şeh iken eylemişem ben beni h'âr	Elinde düşmanuñ zâr u giriftâr
	2823	Saña el virdi bensiz dürlü şöbet	Baña yol buldı sensiz dürlü miñnet
	2824	Senüñ yoluña virdüm mâl ile genc	Senüñ derdüñden oldu hâşılum renc
	2825	Belâ mı var ki sensiz çekmedüm ben	Ya dem var mı ki kanlar dökmedüm ben
	2826	c'Ale'l-cümle bu dem ki sini buldum	Memâlikde şanasın şâh oldum
	2827	İkimüz gel ki bile c'ıyş idelüm	Geçen zahmetlerümüz unıdalum
132a	2828	Ola kim c'ıyş ilen çün şekker ü gül	Benümle yi vü iç ü oyna vü gül
	2829	Velîkin gayra şabr it gam degüldür	Ki tenhâ c'ıyşumuz bu dem degüldür
	2830	Gün ola irişesin tayyibâta	Nazar kılmayasın âb-ı hayâta
	2831	Hele bu demde şabrı pîşe kılgıl	Bu fikri dahı hem endîşe kılgıl
	2832	Ki evvelden senüñle c'ahdümüz var	Gerek kim ahbine şâdıq ola yâr
	2833	Bu durur c'ahd k'evvel c'aqd idevüz	Pes andan bu dürüstî naqd idevüz
	2834	Ben itdüm zafile c'ahd u vefâyı	Qoyasın itmeye baña cefâyı
	2835	Ne vaqt ise dirîğum yoh tapuñdan	Sürerseñ dahı gitmezem qapuñdan
	2836	İñangıl sen baña iy ben saña kul	Beni red itmegil iy câna maqbûl
	2837	Henüz bu mâcerâdayken şeh ü meh	Hurûs-ı şubh âğâz itdi nâ-geh
	2838	Ki gâfil olmañ iy rindân-ı bâkı	Ki mihrüñ qahrı var vaşluñ firâkı
132b	2839	Göñülleri sevüye eyleyen kıft	Yaradupdur dükeli nesneyi çift
	2840	Ne nesnenüñ ki vardur ibtidâsı	İrişür c'âkıbet hem intihâsı

2817 b kaytaravan : ben döndürem P

2820 b cümle : kamu P

2823 a bensiz : bensüz P ; 2823b sensiz : sensüz P

2825 a sensiz : sensüz P

2826 a c'Ale'l-cümle : c'Alâ hazâ P ; ki : kim P 2826b şanasın : şanuram P

2827 a İkimüz : İküümüz P ; 2827b zahmetlerümüz : zahmetleri hep P

2828 a c'ıyş ilen : hem-nişin P

2830 a irişesin : el irüp İ

2832 a Ki : Kim P ; 2832b kim : - P

2833 b Pes : Bes P

2834 a ahd u : ahde P ; 2834b itmeye itmegil P

2835 a vaqt ise : vaqtim ise P ; yoh : - P

2839 - 2841 : -P

	2841	Hemîn bir Ol durur ki beñdeşi yok	Şebîhi vü şerfki vü eşi yok
	2842	Bunı işidicek ol iki °aşık	Çıyas eyle ki n'olmuşlardı şâdık
	2843	Çurıban ser-girân yirlü yerinden	°Özür dileşdiler biri birinden
	2844	Alup bir biri elinden şabûlı	Müferrah kıldılar râh ile rûhı
	2845	İkisi halvet oturup nihânî	Çolu içişdiler hoş dostıkânî
	2846	Bu aña ol buña içüp pey-â-pey	Olurlar şöyle ser-hoşlar ki hey hey
	2847	Giçüp ol gice çünkim şubh irişdi	Meşâbihe yene tefrîka düşdi
	2848	Anı göricegez gör n'itdi Hürmüz	Çihup uğrı kapudan gitdi Hürmüz
	2849	Revân ol lahza odasına yitdi	Yârânlarıyla didi vü işitdi
133a	2850	Nicesi varduğın u der-güzeştin	Tamâmet vaşf-ı hal u ser-güzeştin
	2851	Ne basurdu ne birin tarh kıldı	Yârânlara dükelin şerh kıldı
	2852	Felekde çünki meş°al yahdı hurşid	Cihânı eyledi çün câm-ı Cemşid
	2853	Oturdu tahtına şâh-ı Sıpâhân	Derildi katına şâhib-külâhân
	2854	Müdevver oturup erkân-ı devlet	Müheyvâ eylediler bezm ü °işret
	2855	Yüridi sâkiyân-ı sîm-sâ°id	Kime hezl ile şundı kimeye cid
	2856	Şeh içdi çünki bir nice çolu câm	Anı hoş-baht eyledi mey-i hâm
	2857	Dimâğına çü mey fi°li irişdi	Mey ile °ışk sevdâsı karışdı
	2858	Yine düşdi ögine hasret-i Gül	Yine efgâna başladı çü bülbül
	2859	Yine dükendi şabrı vü kararı	Yine oldu perîşân rûzigârı
	2860	Didi kim tiz getürüñ kanı Hürmüz	Ki kıla derdüme dermânı Hürmüz
133b	2861	Eger bu şehre Hürmüz gelmeyeydi	Gül'üñ derdine dermân olmayaydı
	2862	Ger olayıdı Câlînüs zinde	Aña şâkird olaydı belki bende
	2863	Ger Eflâtûn-ı Yûnânî geleydi	Anuñ °ilminde ser-gerdân olaydı
	2864	Nite öykine aña degme nâ-dân	Ki oldur Bû °Alî Sînâ-yı devrân

2847 a Giçüp : Geçüp P ; 2847b yene : yine P

2848 b Çihup : Çıkup P

2849 a lahza : dem P ; yitdi : irişdi P ; 2849b Yârânlarıyla didi vü işitdi : Göze yaş u oda sine irişdi P

2851 a basurdu : yaşurdu P ; 2851b dükelin : çamusın P

2852 a yahdı : yakdı P

2853 b Derildi : Dirildi P

2855 a Yüridi : Yürüyüp P ; 2855b kimeye : kime P

2856 b baht : bahta P

2857 a Dimâğına çü mey fi°li : Meyüñ fi°li dimâğına çün P

2861 a bu şehre Hürmüz : Hürmüz bu şehre P

2862 a Ger olayıdı Câlînüs : Egerçi Câlînüs olaydı P

2863 b °ilminde : katında P

2864 b Ki : Kim P

	2865	Ohıdılar hemân-dem geldi Hürmüz	Firâvân şâha taḥsîn itdi Hürmüz
	2866	Didi kim iy şehen-şâh-ı mu°azzam	Vücûduñi bu cihânda olmasun kem
	2867	Saña yavuz şanana gelmesün key	Çalap °ömri sicillin eylesün tay
	2868	Vücûduñidan hiç ırağ olmasun baht	Ki saña yaraşur bu tâc u bu taht
	2869	Du°âyı çünkü hatm itdi oturdı	Şeh öñinde yüzini yire urdı
	2870	Şeh eydür iy cuvân-baht-ı yegâne	Ki gelmemiş durur mişlüñi cihâne
	2871	Müzeyyensin mükemmel her hünerde	Müheyâyasın u matlûb hayr u şerde
134a	2872	Benüm haḫkumda bi'llah kılma taḫşîr	Benüm hâlüme eyle rây u tedbîr
	2873	Ki Gül bir dem benümle hem-dem ola	Meger bu dürlü derdüme em ola
	2874	Cehâletden özini hîre kılmış	Acı yaşdan gözini tîre kılmış
	2875	Gehî yalvaruban da°vet kıluram	Hezârân da°vet ü hürmet kıluram
	2876	Gehî girü kaḫıyup hor iderem	Ya sürerem ya katından giderem
	2877	Ne °izzetden olur bir laḫza şâdân	Ne horlıḫdan olur bir zerre giryân
	2878	Benüm hâlüm budur kim söyledüm uş	Senüñ fikrüñi nedür eyt olma hâmûş
	2879	Hemân-dem viridi Hürmüz hoş cevâbı	Ki var ol dil-berüñi yürekde tâbı
	2880	Sen eyle şanma kim şafrâsı vardur	Dimâğında anuñ sevâsı vardur
	2881	Dilerse şeh ki şîḫat bula ol mâh	Gerek varmaya bir ay katına şâh
	2882	Meger ârâm ala bir pâre göñli	Degüldür âḫı seng-i hâre göñli
134b	2883	Ben anuñ otlarını eyleyem rast	Ḳomayam hîç hizmetde kem ü kâst
	2884	Bir ayda şöyle idem k'ol semen-ber	Ayağından şehüñi gidermeye ser
	2885	Ne taḫşîr ide şâh işine bende	Ki haḫḫ-ı ni°metüñi çoḫ var bende
	2886	Şehe hoş geldi pes Hürmüz kelâmı	Elinden aña şundi tolu câmı
	2887	Şehe ne hil°at u bî-ḫad zer ü sîm	Buyurdı aña şâh-ı heft-i iḫlîm

2865 b itdi : kıldı P

2867 b Çalab : Felek P

2870 b gelmemiş durur mişlüñi : mişlüñi gelmemiş durur P

2871 a Müzeyyensin : Müzeyyen bes İ

2872 a haḫkumda bi'llah : cânım haḫında P ; 2872b hâlüme : hânuma P

2873 b bu : bir İ

2875 b da°vet : °izzet P

2876 a kaḫıyup : kaḫıyup P ; 2876b katından : ben turup P

2877 a şâdân : şâzân P

2878 b eyt : eyd P

2880 a Sen eyle şanma kim : Şeh anı şanmasun P

2883 b hizmetde : hidmetde P

2885 b ni°metüñi : ni°meti İ ; çoḫ : çok P

2886 a pes Hürmüz : Hürmüz'üñ P

2887 a hil°at u bî-ḫad : hil°atdur u İ

2888	Didi şöyle kılam sini kapuda	Ki senden yigrek olmaya tapuda
2889	Hünermend ü selim ü rây-zensin	Mübârekdür yüzüñ hem hûb-zansın
2890	Egerçi gencüm ola gerçi mâlum	Senüñdür kim yüzüñdür kutlu fâlüm
2891	Bunu diyibenüñ i'zâz birle	İçerü viribidi nâz birle
2892	Şol ümmîde ki ola hem-dem-i Gül	Yine 'ışk odına mânend-i bülbül
ŞIFAT-I BÎMÂRÎ-İ CİHÂN-EFRÛZ-I H'ÂHER-İ ŞÂH-I SIPÂHÂN VE REFTEN-İ HÛRMÛZ BE-ṬABÎBÎ-İ VEY VE 'ÂŞIK ŞODEN-İ CİHÂN-EFRÛZ BER-HÛRMÛZ BE- YEK-NAZAR *		
135a	2893 Kulağ tut ma'niye iy merd-i ma'nî	Dilerseñ kim diresin verd-i ma'nî
	2894 Kim ol nakkaş kim bu rengi ezmiş	Kitâbında bu sözi şöyle yazmış
	2895 Ki şâh-ı İsfahân'ıñ bir gül-endâm	Güzel kız kardeşi var idi gül-fâm
	2896 Gözi nergis lebi şekker yüzi gül	Çü fülful hâli vü saçları sünbül
	2897 Gözi cân almağaydı çüst ü çâbük	Sözi cânlar bağışlar bî-tedârük
	2898 Yüzün gören bulur feth u küşâdı	Cihânda vü Cihân-efrûz adı
	2899 Meger kim hasta düşüp ol semen-ber	Yatırdı şalıban atlas döşekler
	2900 Şeh oğur Hürmüz'i girü kıtına	Ki bir hasta dahı var bizde yine
	2901 Anuñ dahı göríben 'illetini	Muvâfık düzi virgil şerbetini
	2902 Çü şehden bu sözi Hürmüz işitdi	Cihân-efrûz'ı görmeklige gitdi
135b	2903 Varıp anuñ sarâyı kapusına	İcâzet birle girdi tapusına
	2904 Giríben gördi kim bir hûb eyvân	Ki görse açılır dil diñlenür cân
	2905 Kurulmuş bir muraşsa ^c taht-ı zerrîn	Anuñ üsünde yatmış ol nigârîn
	2906 Öñinde hûb-rûlar bağlamış şaf	Ṭutıban 'anber ü kâfîr ber-kef
	2907 Niğâb ile mehi tutmuş yaturken	Leğâfetde niğâb altında rüşen
	2908 Çü bağıdı Hürmüz'üñ yüzine ol mâh	Göñül virdi vü kıldı derd ile âh

2888 a kapuda : tapuda P ; 2888b tapuda : kapuda P

2889 b hem : sen P

2890 a Eger çi : Eger P ; ola : ola vü P

2892 a ümmîde : ümmîze P

* BÎMÂRÎ : BÎMÂR ŞODEN P ; CİHÂN : HÛBÂN İ ; H'ÂHER-İ ŞÂH-I SIPÂHÂN : ŞODEN-İ CİHÂN-EFRÛZ P ; BE-ṬABÎBÎ VEY : PİŞ-İ VEY BE- ṬABÎBÎ P ; BER-HÛRMÛZ BE-YEK-NAZAR : - P

2894 b şöyle : böyle P

2896 a Gözi nergis lebi şekker : Lebi şekker gözi nergis P

2900 a oğur : okur P

2901 b düzi virgil : düzedi vir P

2902 a bu sözi Hürmüz : Hürmüz bu sözi İ

2903 a Varıp anuñ : İrişiben P

2908 a bağıdı : bağıdı P ; 2908b Göñül virdi vü kıldı derd ile : Derûn eyledi derdile bir İ

	2909	Gözine nâ-gehân bir yüz göründi	Ki her kaçaru baḥsa yüz göründi
	2910	Cemâlin gördi çün hürşid-i raḥşân	Lebi mânende-i la'l-i Bedaḥşân
	2911	Şanavber ḳaddile meh-rûy gördi	Zümürürüdü ḥaṭṭ u müşgîn-mûy gördi
	2912	Çü yüz gösderdi ol dürr-i şeb-efrûz	Cihân-efrûz'a oldı ḳarañu rûz
	2913	Ḳarârı ḳalmadı vü ṭaşa geldi	İçinde ıṣḳ u sevdâ ṭaşa geldi
136a	2914	İrüp cânına tâb ol sîm-gabgab	Yaturdı ṭutıban ol tâblar teb
	2915	Siyâh oldı saçı tek rûzigârı	Hezîmet oldı şabrı vü ḳarârı
	2916	Nicesi şabr ile ıṣḳ ola hem-dem	K'ol eفزün olduḡunca bu olur kem
	2917	Dimâğında çü sevdâ cûş ḳıldı	Dahı ḳatlanmadı vü bî-hûş oldı
	2918	Kenîzekler bu hâle ḳaldı ḫayrân	Gül-âb yüzine saçdılar firâvân
	2919	Biraz ʻaḳlı gelüp çün oldı hüşyâr	Hacâletden firâvân ağladı zâr
	2920	Taḫayyürden ʻaraḳda garḳ oldı	Ciger ḳanyıla gözleri ṭoldı
	2921	Öğinde dir ḫekîm misin belâ mı	Ki uğrayalı arturduñ belâmı
	2922	Gelüp gide resîde infiʻâlum	Yüzüñ gördüm dahı şaʻb oldı ḫâlüm
	2923	Ne ḫikmetdür kʻelüme el uraldan	Hired maḫv oldı göñül gitdi elden
	2924	Ne ḡamdur bu ki tenden câne düşdi	Ki cismüm şuʻlesinden yâne düşdi
136b	2925	Bu miḫnetden degül gam ger ölem ben	Veli ḳorḫum bu kim rüsvâ olam ben
	2926	Bu derdi ger ṭutar isem nihânî	Açar sırrumı rûy-ı zaʻfirânî
	2927	Ve ger göstermeyem örtem yüzümi	Nʻidem bu derd ile rencür özümü
	2928	Göñüldendür baña yeksân göñülден	Bu ḳamu derd-i bî-dermân göñülден
	2929	Eger yüz yıl yataydum zâr u ḫaste	Şafâlıḫdan yig idi bu hevesde
	2930	Firâset birle Hürmüz bildi şol dem	Ki ıṣḳındandur ol meh-rûy derhem
	2931	Didi kim işde bildüm ʻilletini	Varayum düzedeyüm şerbetini
	2932	Bunı didi vü çıḫdı gitdi Hürmüz	Cihân-efrûz'a ṭutdı guşşalar yüz

2909 b baḥsa : baḳsa P

2911 a Şanavber ḳaddile : Ḳadi çün serv çün P

2914 b tâb ile : tâblar İ

2915. beytin mısraları P'de yer deḡiştirmiştir.

2917 b Dahı : ʻAḳıl P

2918 a Kenîzekler : Ḳaravaşlar P ; 2918b Gül-âb yüzine : Güle gül-âb P

2921 b Ki : Kim P

2922 b şaʻb : şarb İ

2923 b Hired : ʻAḳıl P

2924 a tenden : bundan P ; câne : ḫâne İ

2925 a miḫnetden : derd ile P ; 2925b ḳorḫum : ḳorḳum P

2926 b Açar : Aça İ

2929 b Şafâlıḫdan : Şafâlıḳdan P

2932 a çıḫdı : çıḳdı P

	2933	Çü andan Hürmüz odasına geldi	Yârânlara bu hâli °arza kıldı
	2934	Didiler gam yeme vü şâd ol şâd	Ki top ile yaraşur serv ü şimşâd
	2935	Yaraşur saña şimdi şâdlıklar	Ki bulduñ bir arada iki gevher
137a	2936	Cihân-efrûz u Gül-ruh bigi dildâr	İkisi dahı ola °aşık-ı zâr
	2937	Saña dem-sâz ise ol iki hem-dem	Zihî baht u zihî devlet zihî dem
	2938	Bu °ışık içinde hoş mâye señün var	Ticâret kıl ki ser-mâye senüñ var
	2939	Hoş oyna °ışık oyunını nihân sen	Perişân olmağıl devr-i zamândan
	2940	Bu sözden şöyle şâdân oldu Hürmüz	Ki söze tãkati kalmadı hergiz
	2941	Laţife kıldılar bu resme bir dem	Karâr eylediler bes şâd u hurrem
	2942	Yine çün nev-°arûs-ı çarh-ı devvâr	Nikâbın giderüp °arz itdi dîdâr
	2943	Turup Hürmüz varur Gül kapusına	Kapusından irişür tapusına
	2944	İcâzet birle çünkim geldi Hürmüz	Du°a ber-cân-ı Gül-ruh kıldı Hürmüz
	2945	Oturdılar ikisi evde halvet	Gehî remz itdiler gâhî işâret
	2946	Bu resm ile biraz °ıyş itdi bunlar	Biri biri ile ol iki dil-ber
137b	2947	Çıkuban andan ol dânenide üstâd	Cihân-efrûz'a vardı hurrem ü şâd
	2948	Gice ta şubh olunca ol nigârîn	Gözedürdi ki yâri göre yârın
	2949	Çü Hürmüz yüzini gördi hayâdan	Revân oldu °araç ol dil-rübâdan
	2950	Anı çün şehr-bend eyledi hacle	Kenârın kıldı pervîn ile Dicle
	2951	Çü nabzın dutmağa elin uzatdı	Cihân-efrûz elden anda gitdi
	2952	Oturdu ol iki dil-ber yüze yüz	Teferrüc kıldı bir birin göze göz
	2953	İkisi söyleşür bî-şavt u âvâz	Biri birine ağıyârdan nihân râz
	2954	Aradan kıluban terk-i °ibâret	Firâvân işlenür idi işâret

-
- 2933 a Çü : Pes P
2934 b şimşâd : şemşâd P
2935 a şâdlıklar : şâzılıklar P
2937 b Zihî : Zehî ; devlet : şâdî P
2938 a içinde hoş : içre bugün P
2939 a nihân : - İ
2940 a şâdân : şâzân P
2941 b bes : hoş P
2942 b dîdâr : dîzâr P
2943 a Turup : Yine P
2944 a çünki : çünkim P
2946 : - P
2947 a Çıkuban : Çıkıiban P
2948 b yâri : yârin P
2949 a yüzini gördi : bunu gördi vü P
2953 a şavt u : şûret İ
2954 a Aradan : Orada P

	2955	Cihân-efrûz dir göñlinde v'allah	Ki bu dil-ber degüldür illâ kim şâh
	2956	Göñül sizer bunı kim pâdişâhdur	Yüzinde ferr-i Yezdânî güvâdur
	2957	Pes eydür Hürmüz'e k'ey nağz üstâd	Bu hikmet saña Allah'dandur irşâd
138a	2958	Senüñ dânalıguñı şâh bildi	Bu araya anuñçün sini şaldı
	2959	Ki binüm derdüm ü hâlüm bilesin	Aña lâyıq °ilâcını kılasın
	2960	Velî sen derdümüzden bî- <u>h</u> abersin	İşümüzi el ucıyla tutarsın
	2961	Nice sen sini kılsuñ bî- <u>h</u> aberdâr	Senüñlen bizüm ayru <u>h</u> hâlümüz var
	2962	Derûnı °ışk odına çünki ya <u>h</u> duñ	Cefâya böyle ne şu bigi a <u>h</u> duñ
	2963	Göñülü çünki °ışk aldı ne tedbîr	Beni öldürme ra <u>h</u> m it iy zebûngîr
	2964	Cefâyı n'ola ortadan giderseñ	Benüm hâlüme ba <u>h</u> up ra <u>h</u> m iderseñ
	2965	Yigitsin a <u>h</u> î °âşık olmaduñ mı	Göñül hüsn ü cemâle şalmaduñ mı
	2966	Yigit başına °âlemde ne gelmez	Ya <u>h</u> ud n'ider kişi kim anı bulmaz
	2967	İde ş'Allah Çalap Tañrı °inâyet	Kıla °ışkum saña da <u>h</u> ı sirâyet
	2968	Benüm bigi çü derd ile tolasın	Benüm hâlüm nedür andan bilesin
138b	2969	Bunı didi vü bir zîbâ kenîzek	Yüzi gül gözleri şehlâ kenîzek
	2970	Adı Hüsna vü hüsnî gâyetinde	Müfessir râz-ı hüsnî âyetinde
	2971	Lebinden la°l ü mercân fazlayıdı	Yerinden âb-ı hayvân cür°ayıdı
	2972	Pes ol zîbâ kenîzek ol gül-endâm	Heman-dem Hürmüz'e eyledi in°âm
	2973	Anuñ hüsninden oldu şâh hîre	Ki yüzinden olurdu mâh tîre
	2974	Şehüñ aldı yolın çün şîr-i bîşe	Be-rûbeh-bâzî ol °ayyâr-pîşe
	2975	Çü şalur burqa°ın u açılır genc	Çapar şeh bûse la°linden deh ü penc
	2976	Anı şayd itdi eyle ol nigârîn	Ki hergiz komadı şabr u qarârın
	2977	Olurlar hem-dem ol serv ü semen-ber	Bir arada nite kim gül-be-şekker
	2978	Bir ay dün gün bular °ıys u tarabda	Çalır zengî kıızı renc ü ta°abda

2956 a sizer bunı : inşâf ider P ; pâdişâhdur : pâzişâdur P
2957 a Pes : Bes İ
2960 a Velî : Bizüm P ; 2960b İşümüzi : Bu işi sen P
2961 b ayruh : ayruh P
2962 a yahduñ : yahduñ P ; bigi ahduñ : gibi ahduñ P
2964 b bahup : bahup P
2966 b Yahud : Ne hod İ
2967 a İde : Kıla P ; 2967b Kıla : İde P
2972 a Pes : Bes İ ; kenîzek : kenîzi İ
2973 b Ki : Nite kim gün P ; olurdu : - P
2974 a aldı : bağlar P
2975 a şalur : şalar P
2977 a hem-dem ol : ol iki P

	2979	Velîkin günde bir kez Gül <u>qatına</u>	Varur ol şâhid ü şengül <u>qatına</u>
139a	2980	Aña dir kim gelürse <u>qatuña şâh</u>	Anu sürme <u>qatuñdan</u> iy yüzi mâh
	2981	Aña gösder nifâq u zerq eyle	Sakalına gül ü <u>qatluca</u> söyle
	2982	Şehüñ çün ola göñli hoş senden	Bağa çıkmağa destûr iste andan
	2983	Ki servi <u>çiharup</u> bâğdan nihânî	İledem Rûm eline armağânı
	2984	Bu sözden Gül-ruh oldu şâd u handân	La'lden gösderüp dür bigi dendân
	2985	Didi koma Cihân-efrûz'ı tenhâ	Ki ol bî-çâreyi garq ide sevdâ
	2986	Ki aşıkdur saña ol cân u dilden	Göñüldendür sözüm şanma ki dilden
	2987	Hâlinden aşıkun benüm haberdâr	Ki kâfir dahı aşık olmasun zâr
	2988	Cevâbında didi Hürmüz ki iy mâh	Göñül mülkine işkuñ olalı şâh
	2989	Olupdur şöyle göñlüm ü gözüm toh	Ki çarhuñ mihr ü mâhına tañum yoh
	2990	Cihân-efrûz bigi şad hezârân	Göze gelmez ki sensin cânuma cân
139b	2991	Cihân gözlerüme ol dem olur tar	Ki göstere Cihân-efrûz dîdâr
	2992	Saña ol resme kul olmadı göñül	Ki her biriyile baş ide bu Gül
	2993	Göñül anda ki mihrüfe kapıldı	Sevüne cânada halvetgeh yapıldı
	2994	Ki tâ ol aracuğa gayr el ursa	İrişmege egerçi tayr olursa
	2995	Topludur mihrüñ ile çünki sîne	Boşalmaz girmeyince sînesine
	2996	Nite anda dahı sensiz olam ben	Eger yüz yıl ölüp sinde kalam ben
	2997	Ne dürlü ot biterse toprağumdan	Gele işkuñ qohusı yaprağumdan
	2998	Senüñ derdüñ ile âvâre oldum	Garıblığa düşüp bî-çâre oldum
	2999	Yüregüñ taş mıdur iy bağır sindân	Ki her dem bini taşlarsın firâvân
	3000	Cihân olsun gözine Hürmüz'üñ hâr	Güli koyup kılırsa çiçeği yâr
	3001	Saña yüzbiñ ise cânum fidîdür	Benüm yüz sürmek ü senden nidîdür

2979 a Velîkin günde bir kez : Bir aydan soñra Hürmüz P
2981 a gösder : göster P ; 2981b gül ü qatluca : gülüben qatlu P
2983 a çiharup : çıkarup P ; 2983b eline : iline P
2984 a Gül-ruh oldu : Gül oluban P
2986 : - P
2987 a benüm : bunun P
2988 a ki : kim P
2989 a toh : toq P ; 2989b yoh : yok P
2990 a bigi : gibi P ; 2990b Göze gelmez ki : Görünmez gözüme İ; cânuma cân : cân cânân İ
2991 b dîdâr : dîzâr P
2992 b bu Gül : yüñül P
2994 a aracuğa : arucuğa İ ; el ursa : olursa İ
2995 b girmeyince : görmeyin P
2996 a sensiz : sensüz P; 2996b ölüp : ölip İ

140a	3002	Ne ʿışk olur ne derd olur bu iy yâr	Zihî ʿışk u zihî derd ü zihî kâr
	3003	Çü Hürmüz sözüni <u>hatm</u> itdi fiʿl-hâl	Ne luṭf eyledi gör ol yañağı al
	3004	Çü şükre başladı Gül-ruḥ müraʿât	Ki ruḥlaruñdan iy şems ü kamer mâṭ
	3005	Sini ğamgîn dileyen olmasun şâd	<u>Harâb</u> olsun diyen bulmasun âbâd
	3006	Benüm cânım hevâñ ile ṭolupdur	Göñülde <u>hod</u> rızâña yol olupdur
	3007	Ṭapuñsuz günü rüşen görmezem ben	Görürseñ bensizin sen görmezem ben
	3008	Benüm gözüme sen göstereli yüz	Nazar kıldum ise ğayra derim yüz
	3009	İderseñ baña yüz dürlü belâ sen	Nite benden göresin bî-riyâ sen
	3010	Eger yüz ṭutar isem bî-vefâya	Yeridür bini ğarḫ eyle cefâya
	3011	Çü Gül <u>hatm</u> itdi sözin ṭurdı Hürmüz	Odaya ʿazm idüben vardı Hürmüz
	3012	Çü irdi maḫsada ol müşterî-fâl	Nazar eyle gör imdi kim n' olur ḫâl
140b	3013	Gül'üñ çün <u>hastalığı</u> ğıçdı aydan	<u>Haber</u> oldu şehe ol ḫüsne baydan
	3014	Ki herğiz ḫalmadı Gül-ruḥ'da ʿillet	Yine oldu şafâ buldı şıḫḫat
	3015	Bunu işidicek şâh-ı Sıpâhân	Yine ʿazm itdi Gül'din yaña bî-cân
	3016	Girüp görür ki ol ḫurşîd-peyker	Cemâli kılmış eyvânı münevver
	3017	Yine taḫta oturmuş şâh olmuş	Yine ruḫsâresi çün mâḫ olmuş
	3018	Yine ğamzelerin ser-tîz kılmış	Yine zülfini ʿanber-bîz kılmış
	3019	Yine lebleri şekker-bâr olmuş	Yine sözleri şîrînkâr olmuş
	3020	Yine olmuş ʿaḫîḫâ laʿli <u>handân</u>	Yine sünbül ʿabîrinden perîşân
	3021	Çü şâh ol mâḫ-ı sîm-endâmı gördi	Mehüñ girdinde müşğin dâmu gördi
	3022	Bilüsi maḫv oldu ʿaḫlı şaşdı	İki ayağıyla dâma düşdi
	3023	Gül'e dir iy şekker ʿaksi lebinüñ	Esîri sîm nesrîn ğabğabuñuñ
141a	3024	Dahı vaḫti irişmedi mi bârî	Ki <u>hoş-dil</u> kılasın ümmîdvârı
	3025	Eger mâl u eger sîm ü eger zer	Fidî yoluña iy ben saña çâker

3002 b Zihî : Zehî P

3003 : - P

3004 a Çü şükre : Nigârîn P ; Gül-ruḥ : girü P

3005 b Harâb olsun diyen bulmasun âbâd : Cihânda olmasun ḫayğudan âzâd P

3008 b yüz : üz İ

3009 b Nite benden göresin bî- : Yakın kim bulmayasın bir P

3010 a ṭutar isem : ṭutdum ise P ; 3010b Yeridür : Yiridür P

3012 a Çü : Çün P

3013 a ğıçdı : geçdi P

3015 b Gül'din : Gül'den P

3016 a Girüp : Girür P ; ki : kim P

3017 a olmuş : bolmuş İ

3022 b dâma : ḫuyuya P

3024 b hoş-dil kılasın : hoşnûd idesin P

	3026	Miyân-ı halka bî-hûsem tapuñda	Ġulâm-ı halka-der-gûsem қапуñda
	3027	Görürsüñ hâtırım pür-reşk senden	Lebüm huşk u gözüm pür-eşk senden
	3028	Tecâvüz itme haddinden cefâyı	Ki kâr itdi baña derd-i cüdâyı
	3029	Gül eydür iy vefâdâr-ı zamânc	Senüñcem sinüñ iy şâh-ı yegâne
	3030	Egerçi Gül-ruḥ u zencîr-mûyam	Velî ‘aybum budur kim tünd-hûyam
	3031	İçümde hîrelık yoḥ sâdeyem ben	Ġarîb ü haste vü üftâdeyem ben
	3032	Hemîşe devletüñ pâyende olsun	Sa‘âdet yılduzuñ tâbende olsun
	3033	Kişi kim baş çeke sen pâdişehden	Murâdın bulmasun mihr ile mehden
	3034	Bu günden girü sinüñdür ser-â-ser	Gül ü mül nuḥl u şâhid şem‘ ü şekker
141b	3035	Bu günden girü gitdi renc ü mihnet	Demidür kim kılavuz hâş şoḥbet
	3036	Kimüñ kim Hürmüz olursa tabîbi	‘Aceb mi bulsa sıḥhatden naşîbi
	3037	Velî hâlüm bilür şâh-ı kirâmî	Ne hâcet eydüp uzatmaḥ kelâmı
	3038	Cihân içinde şudan pâk yoḥdur	Pelidi pâk itdügi tanuḥdur
	3039	Biş on gün kim tuta bir yerde ârâm	Döner rengi vü azar ta‘mı nâ-kâm
	3040	Bu gün olmuş durur uş yıldan artuḥ	Ki yüzini niceden gördüğüm yoḥ
	3041	N’ola ger şeh virür ise icâzet	Ki bir kaç gün kılam bâğında şoḥbet
	3042	Pes andan dönicek sağ u selâmet	Kılam şeh kullığında istikâmet
	3043	Biraz gülzâra karşı ‘ıyş idem hoş	Ola kim gamları kklam ferâmuş
	3044	İñen zîbâ olur iy şâh-ı şengül	Nişât-ı bâğ u hem âvâz-ı bülbül
	3045	Yürek pür-âteş oldı vü ciger hûn	Henüz sevdâlarum artar diger-gûn
142a	3046	Çor ise bini şeh varmağa bâğa	Dahı yol bulmaya sevdâ dimâğa
	3047	İcâzet vir degülseñ bize yağı	Ki bir kaç gün gezem seyr ile bâğı
	3048	Meger göñlüm ola biraz küşâde	Ve ger yoḥ dirsen uş getdüm piyâde
	3049	Gerü geldükte hiç olmaya kârum	Meger ki şâh ile bûs u kenârum
	3050	Velîkin şeh gerek olmaya rence	Ki her bir bûsedür bir dürlü gence

3027 a Görürsüñ : Görürsüñ P ; pür: bir İ ; 3027b gözüm : ruḥum P

3028 b cüdâyı : cüzâyı P

3031 a yoḥ : yoḥ P

3032 b Sa‘âdet yılduzuñ tâbende : Bütüsen çarḥ râm u bende P

3033 a Kişi : Şular P ; pâdişehden : pâzişehden P

3038 : - P

3039 a kim tuta : tutsa P

3040 a uş yıldan artuḥ : bir aydan artuḥ P ; 3040b yüzini : gün yüzün P ; yoḥ : yoḥ P

3042 a Pes andan : Girü İ

3044 b hem : gül P

3047 a yağı : bâğı P ; 3047b gezem seyr ile : idevüz seyr İ

3048 a küşâde : küşâze P ; 3048b yoḥ: yoḥ P

	3051	Bu sözden şâh olur şol resm ilen şâd	Ki kimüñ kayğusu varsa cinân bād
	3052	Şehe bilinmedi bu zerķ u telbîs	Ki Gül üstâddur şâkirdi iblîs
	3053	Ne fı'1 ki °avrat anı kılmaz	Ne efsun ola k'anlar anı bilmez
	3054	Bularuñ mekrinüñ pâyânı yoħdur	Bularuñ siħri vü efsûnı çoħdur
	3055	Veli Gül k'anda olmuşdı giriftâr	Hem olmuş idi itse sezâvâr
	3056	Gül'e dir şeh ki iy ârâm-ı cânım	Senüfüdür cümle bâğ u bûsitânım
142b	3057	Ki çün saña göñülden bendeyem ben	Dilegüñ kıdayısa andayam ben
	3058	Yüri tenhâ ki hem-reh dilemezsin	Sen iy ħurşîd çün meh dilemezsin
	3059	Dem ola biz daħı bile olavuz	Aña kim ârzûmendüz ü bulavuz
	3060	Çü şehden ħâşıl eyledi icâzet	Ķatı şâd oldu ol ħurî-yi cennet
	3061	Çü gündüz rûmîsi raħtı dirildi	Gice zengîsinüñ taħtı kıruıldı
	3062	Gül'üñ sevdâsı almışdı kıarârın	İverdi kim °aceb baħt ola yârin
	3063	Uyımaz ol gice ol °âlem-efrûz	Gözedür kim °aceb kıaçan ola rûz
	3064	Ĥod ol gice °aceb bir giceyidi	Ne diyem vaşfını kim niceyidi
	3065	Ķarañuluk cihânı tıtmış idi	Güneş maşrıķ yolın unutmuş idi
	3066	Cihân mâtem tonına girmiş idi	Bulut ayuñ kıulağın burmuş idi
	3067	Meşâbîħ-i felekden yoğ idi bir	Ĥurûs eytmez idi âvâz-ı tekbîr
	3068	Münâdî kııldı şanayduñ zamâne	Ki gün toğmayısardur câvidâne
	3069	Çü goncayken gül-i ra°nâ kıayudan	Çıħup yüz gösderüp Yûsuf kıuyudan
	3070	Çü gün toğdı vü çekdiler °amârî	Ki bâğa vara serv-i cûy-bârî
143a	3071	Süvâre oldu bile yüz kıaravaş	Boyı uzun yüzi ağ kıara göz kıaş
	3072	°Amârîye girüp ol mâħ-pâre	Ķılurdu ħalkı ıraħdan nezâre

3051 a ilen : ile P ; 3051b cinân : çünân

3054 a yoħdur : yokdur P ; 3054b çoħdur : çokdur P

3055 a k'anda : anda ki P

3056 a dir şeh ki : şeh dir kim P

3057 a Ki çün saña : Saña çünkim P

3060 : - P

3061 - 3062 : - İ

3063 : - P

3065 a Ķarañuluk : Ķarañuluk P

3066 : - İ

3067 b eytmez : itmez P

3068 b toğmayısardur : toğmayısar P ; câvidâne : câvizâne P

3069 a kıayudan : kıuyudan P ; 3069b çıħup : çıkup P ; gösderüp : gösterür P

3071 b uzun : uzın P ; ağ : aķ P

3072 b ıraħdan : irakdan P

	3073	Yüridi ilerü çâvûş-ı hâdim	Sürürdi halkı öñinden mülâzım
	3074	İrişdi bâğa çün ol serv-i âzâd	Gül ü şimsâd kıldı dâd u feryâd
	3075	Çemen beñzer idi huld-i berîne	Gül-i ra ^e nâ içinde hûr-i ^e ñe
	3076	Ne vaşf idem ki nice bâğ idi ol	Ne bâğ kim şanasın uçmağ idi ol
	3077	Benefşe lâle vü nergis be-ğâyet	Gül ü nesrîn ü sünbül bî-nihâyet
	3078	Nereye bahar iseñ bâğ ü gülzâr	Biri birine söyler alma vü nâr
	3079	Yayılmış anda bir hoş ^e âlî eyvân	Ki nakşına gören qalurdı hayrân
	3080	Qırılmış bir muraşsa ^e taht-ı zerrîn	Bisâti cümlesi zer-baft u rengîn
	3081	Giçüp anda qarâr eyledi ol mâh	Anuñlan buldı zînet ol çemengâh
	3082	Öñinde bir gümüşden havz-ı mevzûn	Muraşsa ^e ol dahı bir dürr-i meknûn
143b	3083	Gehî kıılır idi ol çengîler sâz	Ağaçdan gâh mürgân-ı hoş-âvâz
	3084	Gehî ^e ıyş u gehî ^e işret gehî zevk	Gehî derd ü gehî hasret gehî şevk
	3085	Tekellüfsüz kimi şuya düşerdi	Kimine şu saçup şuya düşerdi
	3086	Kimisi bir birine şu saçardı	Kimisi şudan od bigi kaçardı
	3087	Eger anda düşeydi pîr-i şad-sâl	Döneydi hâli hâlden hâle der-hâl
	3088	Şehâne oturup ol mâh-pâre	Bulara qarşu iderdi nezâre
	3089	Bular bunda kıılırken ^e ıyş u ^e işret	Nigârîn ider iken hâş şolbet
	3090	Ŧurup Hürmüz varur Gül kapısına	Ki ya ^e nî vire şerbet tapısına
	3091	Gül'i bulmaz olur andan revâne	İrişür tîz şâh-ı İsfahân'a
	3092	Şehe kıılır du ^a vü âferîni	Zemîne urıbanuñ meh-cebîni
	3093	Ki tâ gerdişdedür devr-i zamâne	Yavuzlık görme iy şâh-ı yegâne
	3094	Du ^a yı çün tamâm eyledi Hürmüz	Bu kez Gül'den haber söyledi Hürmüz
144a	3095	Ki vardum gördüm iy şâh-ı mu ^e azzam	Degül eyvânda hatunı mükerrem
	3096	Teferrüc eylemege bâğa gitmiş	Bıñardan qanmamış ırmağa gitmiş

3073 a Yüridi ilerü : İlerü yürüyüp P

3074 b Gül ü şimsâd : Gül ile serv P

3075 b Gül-i ra^enâ içinde : İçinde ol nigârîn P

3076 - 3082 : - P

3083 a kıılır idi ol : yirden kıılırdı P

3085 ab düşerdi : girürdi P

3087 a Eger : Ger ol P ; düşeydi : düşse P ; pîr-i : bir İ

3089 : - P

3090 a Ŧurup : Bu kez P ; varur : gelür P

3091 a bulmaz olur andan : bulmayuban oldı P ; 3091b İrişür : İrişdi P

3093 b yegâne : yigâne P

3094 : - P

3095 a Ki vardum : Varuban P

3096 a Teferrüc eylemege : Meger kim fürce için P ; gitmiş : varmış P ; 3096b gitmiş : varmış P

	3097	Havâ germ ü yüregi pür- <u>harâret</u>	Neyiçün vardı bâğa bî- <u>işâret</u>
	3098	Bilür şeh kim görüpdür bunca miñnet	‘Îlacından kuluñ envâ ^c -ı zañmet
	3099	Mizâcı azdura bâğuñ havâsı	Dahı şa ^c b ola derdinüñ devâsı
	3100	Bu gice anı tîz girü getirüñ	Sözümü tutuñ u fâriğ oturuñ
	3101	Şeh eydür iy tabîb-i ‘Îsî-âsâ	Helâl olsun aña zevk u temâşâ
	3102	Ki şimdi ol degüldür Gül ki gördüñ	Sağ olmışdur bu dem ol şol ki gördüñ
	3103	Vefâdâr oldu vü hûyı hoş oldu	İçi ‘ışkuñ ile pür-âteş oldu
	3104	Gice ol sözleri k’ışitdüm andan	İşitmiş degülem ol sîm-tenden
	3105	Sevüme yüz tutup ol serv- <u>kâmet</u>	Yavuz huyını terk itdi temâmet
144b	3106	Bunu didi vü bir şâhâne hıl ^c at	Buyurdi Hürmüz’e ol kân-ı devlet
	3107	Felekden çünkü bu sultân-ı encüm	Yüzini yaşanıbanuñ olur güñ
	3108	Çarâñuluk olur göz gözi görmez	Şuña degin ki tâ göz gözi görmez
	3109	Gül-i ra ^c nâyâ eydür dâye-i pîr	Ki vâktinde her işe kılma taqşîr
	3110	Sıvışup kaçmağa bunuñ bigi dem	Ele girmez dahı iy şâh-ı ‘âlem
	3111	Çur imdi gidelüm ki vâktidür key	Huşûşâ kim bu gice şâh içer mey
	3112	Kenîzekler habersüz yatmış idi	Derin uyhuya kamu batmış idi
	3113	Örü çurdılar ü bağladılar bil	Bularuñ fitnesinden bî- <u>haber</u> il
	3114	Çapudan çıhdılar vü kaçdılar tîz	Çatına Hürmüz’üñ irişdiler tîz
	3115	‘Acebdür şûr u şafrâsı bu ‘ışkuñ	Temennâsı vü sevdâsı bu ‘ışkuñ
	3116	Kime kim uğrar ise ‘ışk derdi	Zebûn ider hezârân şîr merdi
145a	3117	Gice gündüz öginde dil-beridür	Dahı dürlü hevesden dil berîdür
	3118	Biri birine yol bulsa nihânî	Unıdurlar hemân cân u cihânı
	3119	Bularuñ için ol dâñâ-yı hikmet	Düzütmiş idi bir arayı halvet
	3120	Buları ol aracuğa ilettdi	Kimesne görmedin ü kendü gitdi
	3121	Hümâ-yı şubh perri çün açıldı	Şaçıldı nûr u zulmetden seçildi

3098 a görüpdür : çeküpdür P ; miñnet : zañmet P ; 3098b ‘ilacından : ‘ilacında P ; zañmet : miñnet P

3099 a Mizâcı : Mizâcın P

3104 a Gice : Dün P ; sözleri k’ışitdüm: sözler ki ben işitdüm P ; 3104b İşitmiş degülem: Hiç işitmemişem P

3108 b gözi görmez : gözlermez P

3110 a Sıvışup : Savışup P

3111 a ki : kim P

3112 : 3115 P ; 3112b derin : deriñ P ; kamu : cümle P

3113 a Örü çurdılar ü : Çurıbanuñ revânP

3114 a Çapudan : Çuyudan İ ; çıhdılar : çıkdılar P

3117 b hevesden : hevâdan P

3120 a aracuğa : aracu ki İ ; 3120b görmedin ü kendü : görmedi vü döndi P

3121 a perri : berri P ; 3121b Şaçıldı : Saçıldı İ

	3122	Cihânı yine bu <u>hurşîd</u> -i ser-kes	Getürdi cûşa çün deryâ-yı âtes
	3123	°Arûs-ı Çarh geydi perniyânı	Yir oldı °aksiyile za°ferânî
	3124	Çü rûşen oldı °âlem yüzi cümle	Kenîzekler uyanup kıldı hımlle
	3125	Gül'ün yirine çünkim bahtdılar çüst	Anı bulmadılar u kaldılar süst
	3126	Gül'i çün bulmazlar bâğ içinde	Kalurlar lâle bigi dâğ içinde
	3127	Bulunmadı çü bâğda ol şeker-rîz	Revân eylediler şâha <u>haber</u> tîz
145b	3128	Ki Gül bâğdan güm oldı dâyesiyle	Tamâmet zînet ü pîrâyesiyle
	3129	Bu sözi işidicek şâha şol dem	Çam oldı bî-şumâr u şâdlık kem
	3130	Çarârı kalmadı ârâmı gitdi	Yine nâ-kâm kaldı kâmı gitdi
	3131	Bulara şordı şeh kim n'oldı ahvâl	Bularda bitmedi <u>hod</u> perrilen bâl
	3132	Çutayum Gül ki bir kuş oldı uçdı	Bu dûzahdan u Hûzistân'a kaçdı
	3133	Eger ol uçdıysa dâye n'oldı	Ev issi evde yoh hem-sâye n'oldı
	3134	Gül'i kapdıysa perî-yi perende	Niçün °ifrîti komadı yerinde
	3135	Perî kapdıysa ol meh-likâyı	N'iderdi iltüben ol ejdehayı
	3136	Perî aldısa ol hûr-ı behiştı	N'iderdi götürüp ol dîv-i ziştı
	3137	Bilimezem ki nite oldı ahvâl	Meger kim var bu işde mekr ilen âl
	3138	Be-gâyet kalmışam bu işde °âciz	Benümle kim ide bu işi hergiz
146a	3139	Gül'ün derdinden olup zâr u hayrân	Firâvân saçdı yollara süvârân
	3140	Münâdf eydür idi şâr içinde	Mağallelerde vü bâzâr içinde
	3141	Ki her k'ol mehden oldıysa <u>haberdâr</u>	Gelüp disün vü alsın genc ü dînâr
	3142	Bu derd ile kıurken nâle vü âh	Buyurdı oğıldılar Hürmüz'i şâh
	3143	Gül ahvâlin aña bir bir oğıdı	Şunuñ bigi ki Hürmüz key <u>kağıdı</u>
	3144	Didi kim dimedüm mi saña iy şâh	Neçün çodun ki vardı bâğa ol mâh

3124 b uyanup : çuruban P

3125 a yirine çünkim bahtdılar çüst : çarşına çün irişdiler çüst P ; 3125b Anı : Gül'i P

3126 b bigi : gibi P

3127 b Revân eylediler şâha : Hemân-dem şâha kıldılar P

3129 a Bu sözi işidicek : Bunı işidicegez P; 3129b şumâr : hisâb P; şâdlık : şâzılık P

3130 b Yine : Yene İ

3132 a uçdı : uşdı P; 3132b dûzahdan : çuzahdan P; kaçdı : kaçdı P

3133 b yoh : yok P

3134 a kapdıysa : ger kapdı P

3135 a meh : - P; 3135b iltüben : götürüp P

3136 : - P

3137 a ki : -P; 3137b ilen : ile P

3140 a Münâdf eydür idi : Münâdfiler yüridi P

3142 b oğıldılar : oğıldılar P

3143 a Gül ahvâlin : Gül'ün hâlin P; oğıdı : oğıdı P; 3143b Şunuñ bigi ki : Bu sözi işidüp P; key : - P

	3145	Çü sevdâyıdı toptolu dimâğı	Gerekmezdi ki ol göreydi bâğı
	3146	Biregünüñ ki ola içi pür-derd	Degül aña temâşâ hîç der-hord
	3147	Temâşâ itmege gönül gerekdür	Revân yeyni vü baş yüñül gerekdür
	3148	Çü pür-sevdâ vü derd idi dimâğı	N'iderdi ol temâşâyı vü bâğı
	3149	Yine dönüp didi k'ey şâh-ı âlem	Melül olma bu işden yimegil gam
	3150	Ki ben bu işi başaram yakın bil	Geñez söyle ki yağdan tartıla kıl
146b	3151	Bu hâle hâtırum virür güvâyı	Ki kapmışdur perî ol meh-likâyı
	3152	Meger kim saçdı şu ol mâh-pâre	Ki bizüm şuyumuz oddur bulara
	3153	Veyâhud şuda oynar gördi mâhı	Perî kim kapdı mâhı tutdı râhı
	3154	Hele ilm ile her kadaysa anı	Bulam vü şâd idem şâh-ı cihânı
	3155	Bunu didi vü bir billûr taştı	Şu toldurdu şunuñ bigi ki taştı
	3156	Yöresin gird-ber-gird itdi halka	Hüner gösdermek ister ya'ni halka
	3157	Ohıybanuñ envâ ^e -ı azâyim	Hezârân dürlü eyledi alâyim
	3158	Gehî ohıdı geh kıldı işâret	Döniben şâha eyledi beşâret
	3159	Ki şâhâ ol mehüñ hem-zâdı varmış	Havâdan geçer iken anı görmüş
	3160	Gül'i dâyeyle bir döşekde görmüş	İkisini bile şunmuş götürmüş
	3161	Alup ol hûblaruñ pîrâyesini	Bir ayagından aşmış dâyesini
	3162	Velîkin yir yüzindedür bular uş	Öginden eylemez şâhı ferâmuş
147a	3163	Tamâmet yiri gögi seyr kıldum	Şoñ ucu anı Çîn tağında buldum
	3164	Eger kırh gün baña mühlet vire şâh	Nice getürürem anı göre şâh
	3165	Oturup halvet ohıyam azîmet	Kılam dîv ü perîleri hezîmet
	3166	Hezârân dürlü efsûn u azâyim	Ohıyam gice vü gündüz mülâzım
	3167	Velî şehden dilek oldur ki zinhâr	Beni kırh güne dek añmaya nâ-çâr
	3168	Kişi viribiyiben şormaya hîç	Ki irişmeye da ^e vetlerüme pîç

3145 b ki : kim P

3146 ki : kim P

3147 b yeyni : bîni İ

3151 b kapmışdur perî : perî kapdı P; meh : şîrîn P

3152 a kim saçdı şu : şu saçmış İ

3156 b gösdermek : göstermek P

3157 a Ohıybanuñ : Okıybanuñ P

3158 a ohıdı : Okıdı P

3160 b İkisini bile şunmuş : Şunuban ikisin bile P

3164 a kırh : kırk P

3165 a ohıyam : okuyam P ; 3165b dîv ü perîleri : perîleri küllî P

3166 b Ohıyam : Okuyam P

3167 b kırh : kırk P

3168 b Ki : Kim P

	3169	Ne vaktin kim tamâm ola bu hîle	Ümidüm var ki şehden gam kesile
	3170	Neçün harc itmeyem çünkim hüner var	Dirîg ola oturmak bî-hünervâr
	3171	Velî vaqti ki işi başaram ben	Gelüp şeh tapusunda baş uram ben
	3172	Hak-ı üstâd gene ü zer gerekdür	Ki şâkirdâna yüz gevher gerekdür
	3173	Şeh eydür çün işi bitüresin rast	Virem ne diler iseñ bî-kem ü kâst
	3174	Kim eydür safa bu işde dölek tur	Benüm bağıslamak sinüñ dilekdür
147b	3175	Dirîg eylemeyem cânım dilerseñ	Eger tahtuma dahı diş bilerseñ
	3176	Sözi berkidiben târîh ururlar	Şalarlar Hürmüz'i vü unıdurlar
	3177	Çıhar şâhuñ katından tîz Hürmüz	Cihân-efrûz'a varmağa tatar yüz
	3178	Cihân-efrûz çünkim gördi anı	Unutdı bî-gümân cân u cihânı
	3179	Ne nuţkı var kim eyde aña bir râz	Ne tâkat kim kıla bir remze âgâz
	3180	Ne şabr u tâkat u hâmûşu vü derd	Ciger germ ü lebi huşk u demi serd
	3181	Cihân-efrûz'a Hürmüz eydür iy mâh	Bil iy kamu cihân hûblarına şâh
	3182	Ki şâhuñ bir mu'ammâ işi olmuş	Mübârek hâtırı guşşayla tölmiş
	3183	Pes âgâh olgıl iy mañbûb-ı âlem	Ki kırh gün hıdmetüñden oluram kem
	3184	Bir arada otururam nihânî	Bulam Gül'den meger kim bir nişânı
	3185	Bu sözden olup ol dil-ber perîşân	Güle dür dökdi nergesden firâvân
	3186	Pes eydür Hürmüz'e ki iy vefâsuz	Cihânda gerçi hûb olmaz cefâsuz
148a	3187	Velî sen hâdden aşurduñ cefâyı	Unıtma ahî bir kezden Hudâ'yı
	3188	Benüm katumda çün yoñdur qararuñ	Hoş olsun kadayısa rûzigârıñ
	3189	Bunu didi vü biñ derd ile nâ-çâr	Gül üzre dökdi bî-had dâne-i nâr
	3190	Özi göyüñdi Hürmüz gördi hâli	Velî turmağa yoğ idi mecâli

3169 a ola bu : olursa P

3170 a Dirîg : Zîrîg P

3171 a ki : kim P

3172 ab gerekdür : dilerem P

3173 b diler iseñ : kim dilerseñ P

3174 a bu işde : dilekde P ; 3174b dilekdür : dilek tur P

3175 a Dirîg eylemeyem cânım : Dirîgum yoğ durur ne kim P

3177 a Çıhar : Çıkar P

3178 b bî-gümân : şol-sâ'at P

3180 : - P

3182 a olmuş : oldı P ; tölmiş : töldı P

3183 a Pes : Bes İ ; 3183b kırh : kırk P

3185 a dil-ber : - İ ; 3185b dür : der P

3186 a Pes eydür : Didi pes P ; ki : kim P

3187 a aşurdun : eyledüp İ ; 3187b Hudâ'yı : Huzâ'yı P

3188 a yoñdur : yoğdur P ; kadayısa : kadayısañ P

3190 a gördi : göri P

	3191	Çıkuban gitdi andan odasına	Velîkin od basardı odası ne
	3192	Didi yâranlara gitmek gerekdür	Bu gice yola °azm itmek gerekdür
	3193	Velî bu zengî kız bize belâdur	Hele bu dahı °ışka mübtelâdur
	3194	Alup gidersen andan nesne toğmaz	Yerinde kor isem erlige şıgmaz
	3195	Yine bir dahı Hüsna-yı dil-efrüz	Anı terk it dimez illâ bed-âmûz
	3196	Birisi dâyedür birisi Gül-ruh	Biri Hüsrev biri Pîrûz u Ferruh
	3197	Üçi er kişiyidi dördi °avrat	Nice er defterini dürdi °avrat
148b	3198	Yidisi atlanuban bî-bâhane	Yola girüben olurlar revâne
	3199	Çıharlar yoldan u tağa düşerler	Gehî şola vü geh sağa düşerler
	3200	Hele on gice vü gündüz sürerler	Dükenür tağ u şahrâya inerler
	3201	Yüce kal°a var idi ol yazıda	Ki nice yol erin yoldan azıda
	3202	Şunun bigi yüceydi kim felekden	İşidülürdi tesbîhi melekden
	3203	Gice ger anda bir meş°al yanaydı	Aşağadan bağan yılduz şanaydı
	3204	Irahdan çünkü Hürmüz anı gördi	Tamâm kendüzinüñ terkinu urdı
	3205	Didi yârânlara kim hâzır oluñ	Harâmî kal°asıdur şunu bilüñ
	3206	Çü peydâ oldılar Hüsrev°le yârân	Revân dizdâra çağırdı nıgehbân
	3207	Ol âvâzı bular çünkim işitdi	İşitgil imdi Hüsrev ne iş itdi
	3208	Var idi anda bir hoş kûh-püşte	Yüzün yağıya kıldı püşti püşte
	3209	Üçi turıbanuñ çün şîr-i hûn-rîz	Yuharu şaldılar °avratları tîz
149a	3210	Birazdan kal°a kapusu açıldı	İki yüz atlu bunlara saçıldı
	3211	Irahdan çünkü yahın geldiler tîz	Kılıçlar tartuban at şaldılar tîz
	3212	Hemân-dem Hüsrev u Pîrûz u Ferruh	Üçi üçine irürdi birer oh

- 3191 a Çıkuban : Çıkıban P
3193 b Hele bu dahı : Bu dahı yarı İ
3194 b Yerinde : Yirinde P
3195 b it dimez : eylemez P
3197 b defterini : defteri İ
3198 a atlanuban : atlanıban P ; 3198b girüben olurlar : giriben oldılar P
3199 a Çıharlar : Çıkarlar P
3200 a gice vü gündüz : gün gice gündüz P
3201 a Yüce kal°a var idi : Var idi bir yüce kal°a P ; 3201b erin yoldan : eren yolda İ
3202 b İşidülürdi : İşidilürdi P
3203 : - İ
3204 a Irahdan : Irağdan P
3207 b İşitgil : İşit P ; Hüsrev : ki bunlara P
3208 b Yüzün yağıya kıldı : Kılalar yağıya yüz P
3209 b Yuharu : Yuğaru P
3210 b İki yüz : Yigirmi P
3211 a Irahdan : Irağdan P ; yahın : yakın P
3212 b Üçi üçine irürdi birer : Üçi çün üç harâmiye urur P

	3213	Ol üçü çünkü <u>ka</u> na oldu <u>gar</u> ka	Ka <u>la</u> nı bağlatuban <u>t</u> urdu <u>ha</u> lka
	3214	Çekiben üçini da <u>h</u> ı miyâna	O <u>ha</u> kılıca kıldılar nişâne
	3215	Şalardı <u>H</u> üsrev ol şîr-i şikârı	Şa <u>ga</u> vü şola tîg-i âbdârı
	3216	Şehin-şeh başladı çün kâr-ı zâra	Cihânı teng ü târ itdi bulara
	3217	Kimisini za <u>h</u> mılayup ta <u>g</u> ıtdı	Kimin öldürdi yirin dûza <u>h</u> itdi
	3218	Hezîmet olup ol dem ka <u>ç</u> dı anlar	Silâ <u>h</u> u sâzı döküp şa <u>ç</u> dı anlar
	3219	Şonîñ şanup karâr eyledi <u>H</u> üsrev	Buları gözedüp şoyladı <u>H</u> üsrev
	3220	Kaçup gider iken ol <u>h</u> âkserler	Görürler püştede dört at otlar
149b	3221	Yanında her atıñ bir âdemi var	Kimisi hûrveş kim âdemîvâr
	3222	Harâmîlerün üçü sa <u>ç</u> ılurlar	Bu °avratlaruñ üstine gelürler
	3223	Direr zengî kıızı bir nice aşlar	Buları gelmege komaz vü taşlar
	3224	Birisi bir <u>oh</u> ile atar anı	Yüreginden urur ol nâ-tüvânı
	3225	Yağırından çıkuban taşra peykân	Ol aracu <u>h</u> da bî-çâre virür cân
	3226	Hemîşe bu cihânuñ işi oldur	Bu °ışk ağacınuñ yimişi oldur
	3227	Sen ol bî-çâre miskin °âşıkı gör	Ki nice kıldı aña bu felek zor
	3228	Muşâhib olmağa yâr ile <u>hal</u> vet	Va <u>tan</u> terk eyledi vü çekti gurbet
	3229	İra <u>h</u> düşüp ata vü hânumândan	Şoñ ucu kıldı hasret tatlu cândan
	3230	Hemân sâ°at ki ol düşer yiterler	Gül-i ra°nâ vü Hüsna°yı tutarlar
	3231	Görürler dâye <u>y</u> i bir zîşt yüzlü	Deve dudahu <u>l</u> ü vü bûzîne gözlü
150a	3232	Yaña <u>h</u> lar cevz bigi rîşe rîşe	Cefâ °âdetlü na <u>h</u> s u cev-rîşe
	3233	Keserler dâyenüñ başını şol dem	Kılurlar °ömrinüñ bünyâdını kem
	3234	Gül için çekti miskin dürlü za <u>h</u> met	Yine anuñ yolına gitdi hasret
	3235	Kimi kıldı cihân bir la <u>h</u> za <u>hur</u> rem	Ki â <u>h</u> ir hâşıl itmedi öküş gam
	3236	Kimüñ başına urdı tâc-ı devlet	Ki ol devden irişmedi aña let
	3237	Kimüñ ayağını irürdi ta <u>h</u> ta	Ki tahtın eylemedi <u>ku</u> ru ta <u>h</u> ta

3213 b Kalanı bağlayuban : Girü kalanı bağlup İ

3218 a olup : bulup P

3219 ab Hüsrev : Hürmüz P

3220 a hâkserler : hâkiserler P ; 3220b Görürler : Görür İ

3222 b üstine : üstine P

3225 b aracuhda : aracuğda P

3229 a İrah : İrağ P

3230 a ki : kim P

3231 b dudahulü : dudaklü P ; bûzîne : pûzîne P

3232 a Yañahlar : Yañağı P

3236 b Ki : Kim P ; devden irişmedi ana : devletden aña irmedi P

	3238	Gelen geldi cihâna miñnet ile	Giden gitdi hezârân hasret ile
	3239	Niçün bu dehre gönül bağlayasın	Ki az gülmek için çok ağlayasın
	3240	Beķası yoh görürsin °ömrüñ işde	Fenâ terkini ur vü bâķî iste
	3241	N'ide °âķıl bunuñ bigi hayâtı	Ki yohdur hıç bir sâ°at sebâtı
	3242	Gönül bir nesneye virme kim eyyâm	Elüñden alısdur soñra nâ-kâm
150b	3243	Çü dil-ber dâyesin ol halde gördi	Düşüben yüzini yüzine sürdi
	3244	El urup burķa°ı bendini sökdi	Güle nergesleri dür dâne dökdi
	3245	Figân idüp didi iy dâye n'olduñ	Ki sen gidüp beni ğurbet de şalduñ
	3246	Analık hakkı üsdümde çog idi	Senüñ mihrüñ anadan artuğ idi
	3247	Ġarîblikda sen idüñ ğam-ġüsârum	Dirîġâ senden ayru rûzigârum
	3248	Sen idüñ mûnisüm tenhâ ķalıcaķ	Sen idüñ müşfikum miñnet bulıcaķ
	3249	Sen idüñ ķârisâz u sâzıġârum	Sen idüñ mihrübân u râzudârum
	3250	Bu resme dâyesini aġlar iken	Firâķ odıyla baġrın taġlar iken
	3251	Gül ü Hüsna°yı ol düzdân-ı bî-dîn	Ŧutup iletđi ķal°aya ikisin
	3252	Çü Hürmüz gördi kim döndi ġarâmî	Varuban ķal°ada ķondı ġarâmî
	3253	Ayırtlandı vü çün ķat° oldu ol ceng	Çü bülbül ķıldı güldin yaña âheng
151a	3254	Çıġar u bulımaz taġda nigârın	Gel imdi diñle derd ü âh u zârın
	3255	Görür zengî kız ile dâye yatmış	Belüsiz şol ķadar kim ķana batmış
	3256	Figâna başladı bî-çâre Hürmüz	Ŧonını ķıldı pâre pâre Hürmüz
	3257	Gözinden yaş yirine döküben hûn	Tamâmet ķıldı ol kühsârı gül-ġûn
	3258	Ĥazîn ü bî-dil ü derde giriftâr	Didi yârânlarına ağlayu zâr
	3259	Ki iy yârânlar âġir beni görüñ	Ne derde uğradum ġâlümi şoruñ
	3260	Atanuñ ananuñ terkini urdum	Ĥodum hüsrevlġı vü yola girdüm

3238 b hezârân : firâķ u P

3239 a Niçün : Neçün P ; 3239b Ki : Kim P ; çok : çoġ P

3240 a yoh : yok P

3241 b yohdur : yokdur P

3243 a dil-ber : Gül-ruh P ; 3243b sürdi : urdı İ

3244 b nergesleri dür : nergeslerinden P

3247 a Ġarîblikda sen idüñ : Sen idüñ ġurbet içre P

3248 b bulıcaķ : gelicek P

3249 a ķârisâz : ķârüşâr İ ; 3249b mihrübân : mihrübân P ; râzdârum : râzudârum İ

3251 a düzdân : dizdâr P 3251b Ŧutup iletđi ķal°aya ikisin : Dutup ķal°aya iletđiler iksin P

3252 b Varuban ķal°ada : Varıban ķal°aya P

3253 b güldin : gülden P

3254 a Çıġar : Çıķar P

3255 b Belüsiz : Belürüsiz P

3260 b hüsrevlġı : tâc u taġtu P

	3261	Çeküben degme yolda dürlü zahmet	Görüben degme şarda dürlü miñnet
	3262	Hezârân hîle vü telbîs kıldum	Ki elden gitmiş iken yârı buldum
	3263	Bu yolda dürlü gördüm şûr u şafra	Bu müşkil işi kıldum tâ ki halva
	3264	İşümde bir nefes çün gâfil oldum	Elümden kuşumı yabana şaldum
151b	3265	Dirîgâ baht elinden âh u feryâd	Ki bir gün olmadum bî-guşşa vü şâd
	3266	Eger giç yürüdüm gam irdi baña	Ve ger tîz yürüdüm ben irdüm aña
	3267	Bu dem ger kıl yaram tedbîr birle	Nicesi çihîşam taqdîr birle
	3268	Meger şöyle çalınmışdı kalam ben	Ki yârdan ayru ser-gerdân kalam ben
	3269	Bular gün bu derd ile kalurlar	Bu müşkil hâle ser-gerdân olurlar
	3270	Hamıyyet kârger olup cânına	İrişür furkat odı hırmânına
	3271	Yüzini göge tutup zâr u giryân	Didi derd ile iy Hannân u Mennân
	3272	Çamu düşmiş yirden götüren sen	Çamu azmış yola getüren sen
	3273	Çamular çünki senden buldı yârî	N'ola bulur isem ben dahı yârî
	3274	Saña yüz tutmuşam iy şâh-ı ° Âdil	Senüñ katunda âsân cümle müşkil
	3275	Yine luţfuñ ile bu bendi sen aç	Bu od üstine bir şavuh şı sen saç
152a	3276	Çü hâdden giçdi derd ü âh u zârı	Esirgedi vü yârî kıldı yârî
	3277	Didi şeh-zâdeye âzâde Ferruh	Ki yıhdı seni şâhâ derd-i Gül-ruh
	3278	Gel imdi bu perîşânlığı terk it	Gönülden himmetüñi baña berkit
	3279	Ki şeb-rûlük firâvân itmişem ben	Bu yola nice gelüp gitmişem ben
	3280	Nice kal'alara ben bulmuşam yol	Nice dizdâr başın kesmişem bol
	3281	Nice gencîneye yol bulmuşamdır	Hazîneler firâvân delmişemdir
	3282	Bu gice yine bir hoş iş idem ben	Ki şâhı şöyle bî-teşvîş idem ben
	3283	Atuban kal'a burcına kemendi	Çılam küngüresinde râst bendi

3261 b Görüben : Görüben P ; şarda : şerde P

3262 b Ki elden : Elümden P

3265 b olmadum bî-guşşa : bini kılmaz bî-gam P

3266 : - P

3267 a yaram : yarum İ ; 3267b çihîşam : çıkışam P

3268 a şöyle çalınmışdı : kim şöyle çalmışdı P

3270 a kârger olup : kâriger olur İ ; 3270b furkat : gurbet P

3272 a götüren sen : götürürsin P ; 3272b götüren sen : getirürsin P

3275 b üstine : üsdine P ; şavuh : sovuğ P

3276 b kıldı yârî : kıldı bârî

3277 b yıhdı seni : yıkdı sini P

3278 b baña : yaña İ

3279 a şeb-rûlük firâvân : şeb-rûlik ifen çok P

3281 a gencîneye : genc hâneye P ; bulmuşamdır : bulmuşamdur P ; 3281b delmişemdir : delmişemdür P

3282 b şöyle : bile İ

3283 a Atuban : Bırakam P ; 3283b küngüresinde : küngüresine P

	3284	Kemendi tütuban burca çıham ben	Tamın bunlaruñ üstine yıham ben
	3285	Uğurlayup yârı ağıyâr elinden	Güli âzâd kılam hâr elinden
	3286	Bu sözden eyle şâdân oldu Hüsrev	Şanasın öldidi cân buldı Hüsrev
152b	3287	Firâvân kıldı Ferruh-zâde taşsîn	Ki acı görmegil iy yâr-ı şîrîn
	3288	Bu ümmîd ile bunlar kaldı anda	Şuña degin ki ahşam oldu anda
	3289	Şeh-i Halluh diriben leşkerini	Şeh-i zenge sımarladı yerini
	3290	Cihân geydi samuru şaldı kaqum	Felek yüzün müzeyyen kıldı encüm
	3291	Süvâre oluban dil-dâde Hüsrev	Dañı Pîrûz u Ferruh-zâde şeb-rev
	3292	Üçi ol tağdan aşğa inerler	Gelüp bu kal'a dibine konarlar
	3293	Siyeh-puş oldu Ferruh-zâde sol dem	Didi şeh-zâdeye kim yimegil gam
	3294	Çü Ferruh-zâde Hürmüz'den tölündü	Ser-â-ser kal'ayı bir kez töländü
	3295	Yüce bârûsı vü handağ yöresi	Dibine kal'anun yol yoh varası
	3296	Çü yol yoh gördi şuya düşdi Ferruh	Üzüp kal'a dibine geşdi Ferruh
	3297	Revân bir burca atuban kemendi	Hemân berkitdi ol arada bendi
153a	3298	Kemend ucın tütuban burca çıhdı	Gözin ügürtmege dört yaña bañdı
	3299	Görür bu kal'a içinde yüceden	Çırâğ aydını çıkar bir bacadan
	3300	Kemend ile yine bârûdan indi	Revân ol bacanuñ üstinde kondı
	3301	Görür bir er vü bir 'avrat oturmuş	Sakâlet rahtın ortadan götürmüş
	3302	Bu er ol 'avrata eydür ki iy zen	Niçün cem' eylemezsin 'akluñı sen
	3303	Nice şu bigi aharsam saña ben	Niçün benden kaçarsın od bigi sen
	3304	Ya binüm dilemekle bir olasın	Yağud kılıcum altında ölesin
	3305	Meger Hüsna giriftâr imiş anda	Ol imiş ol hazîn ü ser-fikende

3284 a çıham : çıkam P ; 3284b Tamın : Evin P ; üstine yıham : üsdine yıkam P

3286 ab Hüsrev : Hürmüz P

3288 b Ki : Kim P

3289 b yerini : yirini P

3291 a dil-dâde : dildâre İ ; Ferruh-zâde : Ferruh-zâdı P

3292 b bu : ol P ; dibine : dibinde P

3293 a Ferruh-zâde : Ferruh-zâd P

3294 a Ferruh-zâde : Ferruh-zâd P

3295 b yoh : yok P

3296 a yoh : yok P ; 3296b Üzüp : Yüzüp P

3297 a atuban : atıban P

3298 a tütuban : dutuban P ; çıhdı : çıktdı P ; 3298b ügürtmege dört : ügürtdi vü her P

3299 b aydını çıkar : aydıncı çıkar İ

3300 b üstinde : üsdiinde P

3301 a er vü bir 'avrat : 'avrat u bir er P

3302 a Bu : Ol P ; ki : kim P ; 3302b Niçün : Neçün P

3303 b Niçün : Neçün P

3304 a Ya : Ne İ

	3306	Harâmîye didi Hüsna kim iy yâr	Öñ öñdin sâhibümüz kıl giriftâr
	3307	Ol üç kişiyi kılursañ muqayyed	Senüñ ben çâkerün olam mü'ebbed
	3308	Çü ol bendüñde ola bendeyüz biz	İki korhıyıla dermândeyüz biz
	3309	Bu resm ile füsün ohurdı her bâr	Meger cân kırtaraydı ol giriftâr
153b	3310	Pes andan geçdi Ferruh-zâd-ı şeb-rû	Yine bir baca dahı gördi pür-zû
	3311	Aña dahı kemend atdı vü çıhdı	Bacadan aşğa egildi bahdı
	3312	Görür bir hûb cyvân-ı mu'allâ	Qurulmuş bir muraşsa taht-ı zîbâ
	3313	Gül oturmışdı taht üzre şehâne	Öñinde şem° yanar °aşıkâne
	3314	Harâmîlerüñ ulusu kösilmiş	Şanasın °ömri bünyâdı kesilmiş
	3315	Bu hâli göricek ferzâne Ferruh	Şafir itdi ki muṭlak bildi Gül-ruh
	3316	Çapu açdı revân Ferruh çü gördi	Hemân sâ°at silâh u sâzı virdi
	3317	Didi on kişi vardur kal°ada er	Çalanı cümlesi mecrûh u bî-fer
	3318	Eger bu gice dahı gelmeseñ sen	Keserdüm başlarını bunlaruñ ben
	3319	Çü sen irişdüñ imdi itme takşîr	Helâkine bularuñ eyle tedbîr
	3320	Ki pür-hûn oldı bağrum dâyeyiçün	Çamum yoh zînet ü pîrâyeyiçün
154a	3321	Çü gördüm ki öñümde dâye öldi	Yüregüm derd ile pür-âtes oldı
	3322	Bilüm şaşdı vü °aqlum olmadı yâr	Ve gerne kim idi düzdân-ı mekkâr
	3323	Ki yöremden benüm gelüp giçeydi	Kılıcumdan gerek kim kan içeydi
	3324	Yolına Hüzmüz'üñ baş ortadadır	Muṭi°em ne ki takdîr-i Hudâdur
	3325	Bunu didi vü ṭurdı ol semen-ber	Kemer bağlandı aldı tîğ u isper
	3326	Harâmînün revân başını kesdi	Çıhardı çapudan aşğa asdı
	3327	Revân oldı çü şâh-ı serv-i Gül-ruh	Revân oldı nice âzâde Ferruh
	3328	Çü Hüsna çapısına irişür yol	Bularuñ geldügin añlar bilür ol

3306 b Öñ : Eñ P

3307 - 3308. beyitler P'de yer değıştirmiştir.

3309 : - İ

3310 a Pes : Çün P ; şeb-rû : şeb-rev P ; 3310b pür-zû : pür-zev P

3311 a çıhdı : çıkdı P ; 3311b bahdı : baqdı P

3315 b Şafir : Şağîr İ

3316 a Çapu açdı revân : Gül açdı çapuyı P ; sâzı : sâz İ

3317 b cümlesi mecrûh u bî-fer : °avrat oğlandır ser-â-ser P

3320 b yoh : yok P

3322 b gerne : gerni P ; düzdân-ı mekkâr : düzd-i sitemkâr P

3323 a giçeydi : geçeydi P

3324 b Hudâdur : Huzâdur P

3326 b Çıhardı : Çıkardı P

3327 a çü şâh-ı : hemânçün P

3328 b geldügin añlar : geldüğünü çün P

	3329	Öfînde ol <u>harâmî</u> yatmış idi	Ki <u>tatlu uyhuya</u> key batmış idi
	3330	Yanından <u>çiharuban</u> tîz <u>hançer</u>	Cigergâhında ol mel'ûnı şancar
	3331	<u>Ayırur</u> gevdesinden başını tîz	Deper altına tahtuñ leşini tîz
154b	3332	Silâh u sâz alup ol serv-i reftâr	Çihar u bunlaruñ ile olur yâr
	3333	İki 'avrat bir er çün Sâm u Nîrem	Çapuya hamle kıldılar hemân-dem
	3334	Yaturdı çapuda on kişi gürbüz	Ki kaytarmazlar idi kimseden yüz
	3335	Bular gâfil yaturken geldiler tîz	Onın yigirmi pâre kıldılar tîz
	3336	Ne deñlü var ise oğlan u 'avrat	Çamusın bende çekdiler tamâmet
	3337	Ne kim er buldılar iki biçerler	Bu kez kal'a çapusını açarlar
	3338	Şeh ü Pîrüz'a kıldılar haber tîz	Çapuya sürdi Hüsrev tîz şeb-dîz
	3339	Çü ol âzâdeler irişdi anda	Gül ü Hüsrev yine görüşdi anda
	3340	Yine Gül dâyesiçün oldu gamnâk	Çuru yirde oturdu pîrehen -çâk
	3341	Hurûş u cûş eyledi çü deryâ	Dü-tâ kılup neyi ol serv-i bâlâ
	3342	Şunuñ bigi figân eyledi ol mâh	Ki şâha kâr kıldı itdügi âh
155a	3343	Melûl itdi şehi ol mâh-çehre	Gül'e dir iy kifâyetden ne behre
	3344	Biregü kim öle aña ne tedbîr	Ki dermân bulduğı yoh derd-i taqdîr
	3345	Senün hîç ağlamağuş aşşı kılmaz	Ki taqdîri Haç'uñ ayruhsı olmaz
	3346	Ne hâcet ben demek sen hod bilürsin	Ki hoş sürmişdi 'ömri dâye miskîn
	3347	Eyü yavuz cihânda görmüş idi	Çıkınca 'ömri dâdın vermiş idi
	3348	Çayurursañ çayur zengî kızını	Ki olaydı çamu hûblar güzîni
	3349	Bî-çâre yigidiken küşte oldu	Ayahdan düşdi vü ser-geşte oldu
	3350	Çayurursañ anı çayır ne dâye	Ki hûblıhdan var idi anda mâye
	3351	Harâmînün bu işde çayır var bol	Ki bunlar gâzî oldılar şehîd ol
	3352	Bu sözden Gül tebessüm itdi güldi	Lañfe itdügin şâhuñ çü bildi
	3353	Lañfe buyıdı ol gice tâ rûz	Olup yüz görsedince 'âlem-efrûz

3329 b key : hoş P

3330 a çiharuban : çıkarıban P

3332 b Çihar u : Çıkuban P

3337 : - P

3340 a Yine : Veli P ; 3340b oturdu : oturup P

3343 a çehre : çihre P ; 3343b ne : be P

3344 b yoh derd-i : yok derde P

3347 b Çıkınca 'ömri dâdın vermiş : 'Ömri dâdın çıkınca virmiş P

3348 a çayır : - P ; 3348b Ki : Kim P

3349 : - P

3350 a anı çayır ne : çayır anı iy İ ; 3350b hûblıhdan : hûblıkdan P

3353 b görsedince : gösterince P

	3354	Yine çün gicenüñ rahtı dirildi	Felekden yine yılduzlar sürüldi
155b	3355	Çü Nîl yirüñ yüzi pür-cûş oldı	Felek şüfi-i ezrak-pûş oldı
	3356	°Arûs-ı çarh şalup perde-i kâr	Çü tâvus eyledi cilve diger-bâr
	3357	Ki her perrinde biñ pertev varıdı	Felekde hüsrev-i tenhâ-rev idi
	3358	Şeh ü Pîrüz Ferruḥ örü turdı	Hazîneler çapusın açdı görđi
	3359	Firâvân mâl u ni°met buldı Hüsrev	Çi zerr-i köhne vü çî câme-i nev
	3360	Ne bulundıysa anda mâl u ni°met	Ol iki yâre buyurdı tamâmet
	3361	Hemân sâ°atda pes Pîrüz u Ferruḥ	Du°â kıluv virürler şâha pâsuḥ
	3362	Ki biz kemter kıliyuz şehriyâruñ	Bizüm bigi kılı yüz şehriyâruñ
	3363	Revâdur cânumuza hüküm iderse	Yeridür yüzümüz başup giderse
	3364	Eger zer viresin bize ve ger sîm	Ve gerni bizde yohdur ğayr-ı teslîm
	3365	Senüñ fermânuña şanma ki pîçüz	Ki sensiz var degülüz şanki hiçüz
156a	3366	Çü ol mâlı vü genci aldı bunlar	Şişüp °avratlar elin şaldı bunlar
	3367	Pes andan geldiler ol kûh püşte	Ki yatmışdı ol iki zâr küşte
	3368	Buları kıandan eyleyibenüñ pâk	Yire kıoyup dökerler üsdine hâk
	3369	Bu halk er nöker ü ger ağa cümle	Çıhup kıandan girür toprağa cümle
	3370	Tapuñ daḥı iy °âkıı hemçünündür	Ki ğâhî hûn ğeh hâk-i zemîndür
	3371	Eger gelmek ise uş böyle miñnet	Ve ger gitmek ise hod derd ü zaḥmet
	3372	Gel imdi bu ğelişe ğidişe baḥ	Cihâna ğöñlüñi aña ğöre yaḥ
	3373	Ne varın çünki kıoyup ğidisersin	Bu dirüp dikdüğüñi n°idisersin
	3374	Ġidüp çün varlığuñ bunda kıalışar	Pes anda müflis aḥvâlüñ n°olısar
	3375	Haşr bâzârına çün ğirisersin	Çü naḥdüñ yoh ne alup virisersin

3354 : - İ

3355 : - P

3357 : - P

3361 a pes : bes İ ; 3361b pâsuḥ : bâsuḥ İ

3363 b Yeridür : Yiridür P

3364 : - P

3365 a Senüñ : Şehâ P ; 3365b sensiz : sensüz P

3366 a Çü : Çün P ; 3366b sensiz : sensüz P

3367 a Pes : Bes İ ; 3367b yatmışdı : yatmışdı anda P ; zâr : - P

3368 a eyleyibenüñ : eyleyibunüñ İ ; 3368b üsdine : üstine P

3369 b Çıhup : Çıkup P

3370 a Tapuñ : Senüñ P ; iy °âkıı : vücüd uñ P

3371 a uş böyle : işbu P ; 3371b hod : bifi P ; zaḥmet : ḥasret P

3373 b dikdüğüñi : dökdüği İ

3374 : - P

3375 : - P

- 3376 Dilerseñ kim bulasın anda tevfir Sen imdi bunda hayra kılma takşîr
 156b 3377 Çü azıhsuz gidilmez yola bunda Zevâde senden öñdin virbi anda
 3378 Ki sen varıcağaz hâzır bulasın Kâmu gamgîn ise sen şâd olasın
 3379 Ve gerne çekesin âhir ğarâmet Ki hergiz aşşı kılmaya nedâmet

°AZÎMET KERDEN-İ HÛSREV Ü GÛL-RUH BÂ-YÂRÂN BE-ÏARAF-I RÛM *

- 3380 Bu sözi süz birle eyleyen sâz Bu resm ile kômış encâm u âğâz
 3381 Ki çün Gül dâyesini defn kıldı Bu dehrüñ bî-vefâlîğını bildi
 3382 Süvâr olup Gül ü HÛsnâ vü HÛsrev Dahı Pîrüz u Ferruh-zâd-ı şeb-rev
 3383 Hem ol mâlı vü genci bağlayup bâr Revâne oldılar çün mürğ-ı tayyâr
 3384 Giderler idi şol resm ile ta°cîl Ki yohışda enişde tavşan u pîl
 3385 Kıruda gitdiler bir ay ser-â-ser Bir ay dahı defizde idi bunlar
 3386 Kılavuz idi defizde bulara Güneş gündüz gice mâh u sitâre
 157a 3387 Bir ay çünkim defizde dürişürler Kenâre sağ selâmet irişürler
 3388 Tokuz gün dahı kıruda giderler Onuncı gün görünür kaşr-ı Kayşer
 3389 Çapar gitdiydi Ferruh-zâd-ı şeb-rev Haber kılmağa kim irişdi HÛsrev
 3390 °Ale't-ta°cîl Ferruh çünki sürdi Seherğâh idi kim dergâha irdi
 3391 İcâzet birle çün içerü girdi Du°â kıldı şehe vü baş urdı
 3392 Didi kim şâha olsun müjdegânî Ki HÛsrev yitdi ol Cemşîd-i şânî
 3393 Beşâretten şeh olup şâd u hurrem Binâ-yı gam zamîrinden olur kem
 3394 Münâdîler yürir şehri bezedür Bu şâdılığa hem zînet sezâdur
 3395 Tamâmet kişveri düpdüz düzerler Yaluñuz şanma bir şarı bezerler
 3396 Olur Rûm ili ârâyışle hurrem Ki ser-tâc itdi Rûmı cümle °âlem

3376 a tevfir : tevķîr P ; 3376b Sen : Bes İ

3377 a Çü azıhsuz : Çün azıksuz P

3378 a sen : - İ

3379 a gerne : gernî P

* AZÎMET KERDEN-İ : SÛVÂRE ŞODEN-İ P ; GÛL-RUH BÂ : - P ; BÂ-YÂRÂN : YÂRÂN EZ
 KAL°A VE REFTEN P

3380 a süz birle eyleyen : süz ile eyleyiben P

3382 a HÛsnâ : Hasnâ P

3384 b yohışda enişde : yohışda inişde P ; pîl : seyl İ

3385 b defizde idi : defizdeydi P

3387 b Kenâre sağ selâmet : Selâmetle kenâre P

3389 a gitdiydi : gitdi İ

3391 b vü baş : evbaş İ

3393 a Beşâretten şeh olup şâd : Bu sözden Kayşer olup şâz P

3394 a yürir : yürür P ; 3394b şâdılığa : şâzılığa P

3395 a Tamâmet : Ser-â-ser P ; 3395b şarı : şehri P

3396 a ili : eyle P

	3397	Şehir hatunları âgâh oldı	Ulu vü kici ‘azm-ı râh kıldı
157b	3398	İki yüz mehd-i zer artuğ olaydı	Ki istikbâlde Ferruh’la bileydi
	3399	Giderlerdi bular u öñce Ferruh	Irahdan çün görindi şâh u Gül-ruh
	3400	Dükeli atdan olıban piyâde	Yüz urdılar meh ilen şâh-zâde
	3401	Felekden çünki şems itdi gurûbı	Şafağ tutdı şimâli vü cenûbı
	3402	Ol arada bular eyledi menzil	Kuruldu haymeler vü kondı maħmil
	3403	Pes ol gice qarâr itdiler anda	Beg ü nöker bile yatdılar anda
	3404	Yarındası ki rûşen kıldı hursîd	Ser-â-ser ‘âlemi çün câm-ı Cemşîd
	3405	Süvâre oldı şâh-ı Müşterî-fâl	Bile atlandı ol biñ kişi der-hâl
	3406	Bu resme cem° ile ol şâh-ı ‘âlem	Çıhar oğlına qarşu şâd u hurrem
	3407	Çü Hürmüz atası yüzini gördi	İnüp atdan ayağına yüz urdı
	3408	Çü bir dem anda bir birin görürler	Yine atlanuban yola girerler
158a	3409	Varınca şehre nice kim aşarlar	Atı ayağına atlas döşerler
	3410	Gül oturmuş ‘amârî içre çün gül	Hatunlar çevre yanında çü bülbül
	3411	Kurulmuş üsdine çetr-i hümâyûn	Muraşsa° ser-be-ser pür-dürr-i meknûn
	3412	Yanınca iki yüz dahı ‘amârî	Kimi Halluh kimi Türk ü Tatarî
	3413	Yüz adım yirde bir qarş-ı mu‘allâ	Düzetmişler idi bir evc-i a‘lâ
	3414	Gelürdi her yañadan dürlü âvâz	Çopardı her tarafdan sûz ilen sâz
	3415	Oturup mâh-rûlar rûy-der rûy	Mey-i gül-reng içerlerdi be-her sûy
	3416	Piyâle döner ü âgâz ider çeng	İrür âvâzı çengüñ tâ be-harçeng
	3417	Ne resm ile ki çeng âgâz iderdi	Cevâbın ney çü şekker-sâz iderdi
	3418	Bir ay bezendi şar bu resme nâ-gâh	Bu kez meyl itdi bâğa şâh ilen mâh
	3419	Var idi şehriyârûñ bir ulu bâğ	Ki reşk iderdi aña sekiz uçmağ

3397. beytin mısraları P ‘de yer değıştirmiştir. 3397b Ulu vü kici : Tamâmet halk P

3399 a Giderlerdi bular u önce : Gideridi bunlaruñ öninde P ; 3399b Irahdan : Irağdan P

3400 b miñilen : mehe vü P

3403 a Pes : Bes İ ; 3403b Beg ü nöker bile : Vezîr ü şeh kamu yatdılar anda P

3405 b atlandı ol biñ kişi : on biñ kişi atlandı P

3406 : - P

3407 a atası : Kayşerüñ P ; 3407b İnüp atdan ayağına yüz urdı : Yüzün atası ayağına sürdi P

3408b Yine atlanuban : Süvâre olıban P

3409 b atlas : kimhâ

3410 a Gül oturmuş ‘amârî içre çün gül : Oturmuş mehd içinde ol mâh-pâre P ; 3410b çevre yanında çü bülbül : çevresinde çün sitâre P

3412 b Türk ü : Türk-i P

3413 : 3414 P ; 3413b Düzetmişler : Düzetmişler P

3414 b ilen : ile P

3417 a resm : sâz P ; 3417b Cevâbın ney çü şekker-sâz : Çü şekker ney cevâbın sâz P

3418 b şâh ilen mâh : mâh ile şâh P

158b	3420	Burası sebz arası havzayıdı	Cinândan şanasın bir ravzayıdı
	3421	Ahardı her yaña ab-ı revânı	Reyâhîne bağışlar idi cânı
	3422	Firâvân nâr u nârenc elma vü tut	Ki yise nev-cüvân olaydı fertût
	3423	Erük ü armut u badem u mişmiş	Kimi ser-sebz ü kimisi irişmiş
	3424	Gül ü nesrîn ü sûsen sünbül-i ter	Biri birine söylerdi mükerrer
	3425	Benefşe lâle vü reyhân u menşür	Emîr-i °aşıkân sûrî vü °asfûr
	3426	Bu çiçekler şunuñ bigi çoğ idi	Ki ayah başmağa boş yir yoğ idi
	3427	Göz irdügince nesrîn ü çemendi	Çınâr u servi nâr u nârvendi
	3428	Çekilmiş ser-be-ser serv ile şimşâd	Ṭolaşmış ber-be-ber biyd ile şimşâd
	3429	Yapılmış anda bir hoş kaşr-ı menzûn	Ṭaşınuñ biri gümiş biri altun
	3430	Ḳurılmış iki zerrîn taht-ı zîbâ	Biri birine karşı hûb u ra°nâ
159a	3431	Be-gâyet nâzûk ü maṭbû°u mezbûn	Bisâṭı atlas u dîbâ vü eksûn
	3432	Var idi anda şu deflü tecemmül	Ki şerḥ itmege °aql itmez taḥammül
	3433	Yine şadrında bir pîrûze-gûn taht	Firâvân anda dahı zînet ü raht
	3434	Müşebbek ḳubbe-i zerrîn müdevver	Aşılı ortada pür-müşg ü °anber
	3435	Nice kim yıl aña ḥarket virürdi	Meşâma müşg ü hem °anber irürdi
	3436	Hem andağı metâ° u raht u câme	Nite naql ide °aql u yaza hâme
	3437	Ol idi Gül-ruh°uñ ḥalvet sarâyı	Kenîzekleri Çînî vü Hıṭâyî
	3438	Giçer tahta oturur ol semen-ber	Ṭutar şaf karşıasına hûb-rûlar
	3439	Giderüp mu°cîr ü âlât-ı miḳna°	Urur başına bir tâc-ı muraşsa°
	3440	Muraşsa° ṭonları vü taht u tâcı	Ki her bir taşu bir iḳlîm ḥarâcı
	3441	Hezârân serv-ḳadd ü sîm-sîne	Ṭapu ḳılurdu baş urup zemîne
	3442	Bular bunda ḳalur °ıyş u ṭarabda	Sıpâhân şâhı anda pür-ta°abda

3420 b Cinândan : Behiştiden P

3421 : 3427 P; 3421a Ahardı her yaña : Aḳardı rû-be-rû P

3422 a nârenc : nârinc P; 3422b olaydı : olurdu P

3425 b Emîr-i : Emîr-ü İ

3426 b ayah : ayak P

3427 b Çınâr : Çenâr P; nârvendi : nârevendi P

3428 a serv ile şimşâd : serv-i âzâd P; 3428b ber-be-ber biyd ile : ḳanda baḥsan bind ü İ

3432 a Var idi : Ol idi P

3435 b hem °anber irürdi : °anber irürürdi P

3438 a Giçer : Geçer P; 3438b Ṭutar : Dutar P

3440 : - İ

3441 b Ṭapu ḳılurdu baş urup zemîne : Ki ḥidmetkâr idi ol meh-cebîne P

3442 b pür : biñ P

ŞIFAT-I İNTİZÂR-I ŞÂH-I SİPÂHÂN U TAMÂMÎ-İ VA^CDE-İ HÜRMÜZ Ü PEYDÂ
ŞODEN-İ MEKREŞ *

159b	3443	Haber şöye virür ol pîr üstâd	Ki rûhını Hâk eylesün anuñ şâd
	3444	Ki çün Hüsrev Gül içüñ anda bir âl	Yine kılmış idi ol merd-i muhtâl
	3445	Dilemiş idi kırk gün mehl şehden	Ki tâ Yûsuf meger çıķaydı çchden
	3446	Şehe bir bî-hûde âl itmiş idi	Gül'i bostândan alup gitmiş idi
	3447	Kaçan va ^c de ola diyü şehin-şâh	Kılurdu gice gündüz derd ilen âh
	3448	Ne gündüz bir nefes ârâm olurdu	Ne gice gözine uyhu gelürdi
	3449	Anuñçün "âşıkun görmez gözi hâb	Ki irte gice olmaz hîç bî-âb
	3450	Yoğ idi dahı dürlü hâle şükri	Gül idi lîk dün gün zîkr ü fikri
	3451	Hekîmüñ kavline inanur idi	Şanular dürlü dürlü şanur idi
	3452	Buyıdı fikri kim kırh gün olıcah	Girü Gül-ruh sarâyına geliceh
	3453	Komaya çıha eyvânından anı	Dahı yeg sahlaya cânından anı
160a	3454	Gelicegez ne dürlü kılsa der-hâst	Dükelisin tapusunda kıla râst
	3455	Hezârân cân diger anuñla şöhet	Muşavver rûhdur ol hür-ı cennet
	3456	Bu fikri ider idi şâh-ı gâfil	Ki itmez bu hişâbı hîç "âkıl
	3457	Ma ^a 'l-kışsa çü va ^c de oldu âhir	Giçüp tahta oturdu şâh-ı fâhir
	3458	Oturup gözi kalmışdı kapuya	Gele diyü meger Hürmüz tapuya
	3459	Çoh oturdu vü kalmadı qarârı	Çü hâdden giçdi şâhuñ intizârı
	3460	Öginde dir ki bir gün dahı şabr it	Yarın gelmez olursa isdeyü git
	3461	Yarın Hürmüz gümânsuz iriserdür	Gözüm Gül-ruh cemâlin göriserdür
	3462	Bu ümmid ile kaldı şâh tâ şeb	Velî eydürdü şubh olunca yâ Rab

* U TAMÂMÎ-İ VÂDE-İ HÜRMÜZ : BER-VA^CDE-İ HÜRMÜZ VE TAMÂM ŞODEN-İ VA^CDE P

3443 : - P

3444 b Yine : Binâ P

3445 : - İ

3447 b derdilen : derdile P

3448 b uyhu : uyku P

3449 : - İ

3452 a kırh : kırk P ; olıcah : olıcağ P ; 3452b geliceh : gelicek P

3453a çıha : çıka P ; 3453b sahlaya : sahlaya P

3454 b kılam : kıla P

3456 a ider : eydür İ ; 3456b Ki : Kim P

3457 b Giçüp : Geçüp P

3459 a Çoh : Çoğ P ; 3459b Çü : Ki P ; giçdi : geçdi P

3460 a bir : bu P

	3463	Ciger kanıyılan gözleri <u>tol</u> dı	Gözi yaşıla çevresi göl oldu
	3464	Gehî Gül-ruh cemâlin yâd iderdi	Gehî biñ derd ile feryâd iderdi
160b	3465	Gehî <u>kap</u> uya geh <u>ta</u> ma <u>ç</u> ıhardı	Gehî göñlin yapardı geh yıhardı
	3466	Gehî kuş bigi bî-ârâm olurdı	Gehî ‘aklı giderdi geh gelürdi
	3467	Geh eydür iy hekim-i nâ-vefâdâr	Uş oldu va‘de göster kanı dil-dâr
	3468	Meger kim sen dahı olduñ giriftâr	Perî elinde Gül-ruh bigi nâ-çâr
	3469	Bu resm ile şabâh olunca nâ-çâr	Çılurdu ‘ışk elinden derd ilen zâr
	3470	Yine çün nûr-ı şem‘-i çarh-ı mînâ	Felekden pertevi düşdi zemîne
	3471	Çü tâvus-ı felek pür-hulleyile	Çıha geldi hezârân cilveyile
	3472	Buyurdu bir kûlına şâh kim var	Bizi Hürmüz’den eylegil haberdâr
	3473	Eyit aña ki iy üstâd-ı hâdik	Er oldur kim ola kavlinde şâdik
	3474	Bu gün va‘deñ tamâm uş oldu âhir	Nedür ‘illet saña ne geldi âhir
	3475	Çileden çıhar isefî oldu vahtı	Ki şabr u intizârûñ bini yıhdı
161a	3476	Firâk ile dün ü gün bî- <u>kar</u> âram	İşüm gücüm yoh ayruh gün şayaram
	3477	Çü işbu ‘ahde sen virdüñ rızâyı	Çılasın va‘deye kârûñ vefâyı
	3478	Gerek kim uşbu sâ‘at bî-tekellüf	Çatuma irişesin bî-tevaqquf
	3479	Gül’i bulduñsa bile getüresin	Hediye aluban şâd oturasın
	3480	Çü ol kişi bu sözleri işitdi	Şehüñ fermânın özine iş itdi
	3481	Hekimüñ çünki kapusına irdi	Çapuyı katı muhkem bağlu gördi
	3482	Çapuya arhun arhun sâz virdi	Çü hiç ün çıhmadı âvâz virdi
	3483	Nice kim katı arhun çağırurdu	Cevâbını hemân yanķu virürdi
	3484	Çü kapu dögmegi ol şahs iş itdi	Meger kim anı bir konşu işitdi
	3485	Didi kim ol kapuda dilegüñ ne	Dile bizden var ise dilegüñ ne

3463 a kanıyılan : kanıyıla P ; toldı : tolup P ; 3463b oldu : olup P

3464 b Gehî biñ derd : Anuñ derdi P

3465 a çıhardı : bakardı P ; 3465b yıhardı : yıkardı P

3466 a bigi : gibi P

3469 a resm : nev‘ P ; nâ-çâr : ol şâh P ; 3469b derdilen zâr : derd ile âh P

3471 b Çıha geldi : Çıka geldi P

3474 a va‘den tamâm uş : va‘de k’eydüñ İ

3475 a vahtı : vahtı P ; 3475b yıhdı : yıkdı P

3476 b yoh ayruh : yog ayruk P

3477 a Çü : Çün P

3478 a uşbu : işbu P

3479 b aluban : alıban P

3480 a Çü : Çün P

3481 b Çapuyı : Çapusu İ

3482 b çıhmadı : çıkmadı P

	3486	Ki kırh gündür ki ol iv issi gitdi	Giriye otururdu ayı yitdi
161b	3487	Yedi tendür üçü er dördü °avrat	Süvâr oldu vü gitdi bî-sekâlet
	3488	Bunu işidicek ol merd-i der-zen	Dönüp gitdi revân çün mürğ-ı per-zen
	3489	Seher yili bigi kıldı güzer tîz	İrişüp eyledi şâha haber tîz
	3490	Anı işitdügi sâ°at şehin-şah	İçine od düşüben eyledi âh
	3491	El urup şol sâ°at yırttı yaqasın	Tamâmet çâk çâk itdi kabâsın
	3492	Yerinden geh tûrup geh otururdu	El ilen gâh dizini ururdu
	3493	Hasedden n°idesini bilmez idi	Çağabdan °aklı yârî kılmaz idi
	3494	Didi erkân-ı devlet şâhâ düpdüz	Ki itmedi bu işi illâ Hürmüz
	3495	Kıyâs ider idi şeh dahı anı	Yakîn oldu bu kez şâhuñ gümânı
	3496	Didi ahsend ahsend iy seg-i şom	Hoş iş itdüñ baña iy bed-reg-i Rûm
	3497	°Aceb ol bî-sa°âdet n°itmiş ola	Nice azdurup alup gitmiş ola
162a	3498	°Aceb n°eyledi ol bed-baht tezvîr	Ki Gül aña qarışdı çün mey ü şîr
	3499	Nice azdurdu yâ Rab ol şanemni	Ki Gül başdı anuñ içün kademni
	3500	°Aceb ol bî-hamiyyetden ne tûydı	Ki bini terk idüben aña uydı
	3501	Yavuz °avrat kılıca müsteħağdur	Ne kılıc oda yaharlarsa hağdur
	3502	İt eyler göricegez yadı feryâd	Velîkin bilişi görse olur şâd
	3503	İt andan yig durur kim nânı bilmez	Kişiden gördügi ihsânı bilmez
	3504	Dirîgâ kim elümden şıçradı ol	Beni oda birağdı vü kodı ol
	3505	Dirîgâ ger ilerüden bileydüm	Görelerdı ki aña ne kılaydum
	3506	Kime irdi bu hâl işbu cihânda	Ki baña uğradı devr-i zamânda
	3507	Var idi °izzetüm ol °avrata bol	Ne bileydüm belâyımış baña ol
	3508	Cihânda cân bigi severdüm anı	Anuñ göziyle görürdüm cihânı
162b	3509	Eger bir kez şunayıdum aña el	Çalurdı şöyle biş on gün mu°allel
	3510	Yüzün yırtup tonın ider idi çâk	Kılurdı yaşduğın taş döşegin hâk

3486 a kırh : kırk P ; ki : kim P

3487 a Yedi : Yidi P

3491 a şol sâ°at yırttı : yırttı şol sâ°at P ; 3491b çâk çâk : pâre pâre P ; kabâsın : yaqasın İ

3492 a Yerinden : Yirinden P ; 3492b Elilen gâh : Gehî eliyle P

3494 b Ki : Kim P ; işi : işü P

3500 a hamıyyetden : hamıyyetde P ; 3500b idüben : idiben P

3501 b oda yaharlarsa : k'oda yaqarlarsa P

3504 b birağdı : birağdı P

3505 b ki : kim P

3510 a Yüzün yırtup tonın : Yüzün ü tonların İ

	3511	Fiğân u zârî vü feryâd iderdi	Sürerdi bini ya °aklı giderdi
	3512	Ne vaktin kim bini göreydi nâ-gâh	Yumardı gözün ol bed-baht güm-râh
	3513	Egerçi şâh-ı kâl u kîl idüm ben	Anuñ gözine °Azrâ'îl idüm ben
	3514	Ne dilerdi güher ne sîm ü ne zer	Ne ârâyış ne meşşâta ne zîver
	3515	Ben eydürdüm bu hasta nâ-tüvândur	İrişmeklik meger buña ziyândur
	3516	Ya utanur ola benden bu meh-rûy	Ki beni göricek kaçır be-her sûy
	3517	Ne bileydüm ki ol şûm-ı zebûn-gîr	Dahı dürlü kılmış rây u tedbîr
	3518	Ne bileydüm ki ol fettân u mekkâr	Varup ağıyâra uyup terk ide yâr
	3519	Baňa eydür ki bâğa varayım ço	Bir iki gün temâşâ göreyim ço
163a	3520	Girü gelicegez sağ u selâmet	Çekem ne dürlü istersen garâmet
	3521	Biregü anda bini âgeh itse	Çeriler dört yaña °azm-i râh itse
	3522	Heķîmüm diyü kıldı dürlü telbîs	Ki azdurdı Gül'i yoldan çü iblîs
	3523	Anuñçün tîz başardı bu işi ol	Ki sözi tatlıydı özi maķbûl
	3524	Güzel yigit idi ol şûm bernâ	Güzellikden Gül'e oldu tuvânâ
	3525	Bu ma°nîde velî benden idi suç	Ki öz elümle kıldum ben baňa güç
	3526	Anı bu şarda kimse bilmez idi	Hiç üni dını işidilmez idi
	3527	Şunuben anı topraħdan götürdüm	Maķamın çarħ-ı gerdûna yitürdüm
	3528	Benüm avcumla °izzet bulup ol şûm	Mükâfât itdi baňa ol ser-i Rûm
	3529	Elümden çün kuş uçdı çâresi ne	Ne fikr idem ben anuñ çâresine
	3530	Şeh el-kışşa bu guşşaylan şeb ü rûz	Dökerdi şem° bigi eşk-i pür-sûz
163b	3531	Ne gice gözine uyhu gelürdi	Ne gündüz bir nefes ârâm olurdı
	3532	Çü lâle şavķıla bağrın yaħardı	Çü lülü gözlerinden yaş aħardı

3511 b °aklı : kendi P

3512 b bed-baht : baht P

3516 b beni : bini P

3517 a ki : kim P ; zebûn-gîr : zebûnger İ ; 3517b rây : fikr P

3518 a ki : kim P

3520 b isterseñ : isdersin İ

3522 b Ki : Kim P ; çü : bu P

3523 b sözi tatlıydı : tatlıydı sözi P

3524 a bernâ : burnâ P

3525 b Ki : Kim P

3526 a bu şarda kimse : şarda kimesne P ; 3526b Hiç üni dını : Üni dını hiç P

3527 a Şunuban : Şunup ben P ; topraħdan : toprağdan P

3529 a Elümden çü kuş uçdı : Çü kuş uçdı elümden P

3530 a guşşaylan : guşşayla P ; 3530b bigi : gibi P

3532 a yaħardı : yağardı P ; 3532b aħardı : ağardı P

	3533	Şuña qalmışdı âhir şâh-ı mağbûn	Ki ne lu'eb oynaya bu çarh-ı gerdûn
		ŞIFAT-I HASED BÜRDEN-İ HÜSNÂ BER-GÜL-RUH U MEKR SÂHTEN *	
	3534	Sıpâhân'ı koyalum bunda bünyâd	Bu kez Hüsrev kelâmın kılalum yâd
	3535	Bu resm işitdüm üstâd-ı zamândan	Hüner ehline ol şâhib-kırândan
	3536	Ki altı ay çü Gül Hüsrev pey-â-pey	Tena'um kıldılar bâ-şekker ü mey
	3537	Gehî lâle yañağdan gül direrdi	Gehî şekker dudahdan mül şorardı
	3538	Gehî bir bûse Gül'den vâm iderdi	Gehî vâmı girü in'âm iderdi
	3539	Gehî zülf ile oynar idi sevdâ	Geh aña kin tutup eydürdi eyvâ
	3540	Geh olurdı ki 'işret sâz iderdi	Gehî halvetgehe âgâz iderdi
164a	3541	Gül ile çün bu resme 'ıyş itdi	Öginden Hüsna unıdıldı gitdi
	3542	Gül olan yirde Hüsna'yı niderler	Dür olan yirde mînâyı niderler
	3543	Baş olıcağazın efser kim olmaz	Meh olan yirde hod ahter kim olmaz
	3544	Çü şubh olana hâcet dahı encüm	Şu olan yirde kim eyler teyemmüm
	3545	Çoh olur idi kim Hüsna'yı şeh-zâd	Yañılup bir gün eylemez idi yâd
	3546	Nice kim şâha ki geh görünürdi	Şeh anı hîç görmeze ururdi
	3547	Ferâgat Hüsrev ü Gül şâm u şeb-gır	Olurlardı bile çün şekker ü şır
	3548	Bu hâlden katı gamgîn oldu Hüsna	Gül'e gâyetde pür-kîn oldu Hüsna
	3549	Bu kayguyıla cûşa geldi reşki	Kenârın gül iderdi dün gün eşki
	3550	Bu temsîli dimiş dâna zihî hoş	<i>Ki bâşed reşk sûzânter ez-âteş</i>
	3551	Kişi tâkağ getürmez reşke bir gün	Velî şabr ider andan dökseler hûn
164b	3552	Neyidüğün şu kişi bile reşki	Ki bir dem ahıda reşk ilen eşki
	3553	Meger bir gice kim ay batmış idi	Ser-â-ser dehri zulmet dutmuş idi

3533 a mağbûn : mevzûn P

* HASED BÜRDEN-İ : MEKR SAHTEN-İ P ; BER-GÜL-RUH U MEKR SÂHTEN : DER-HAĞĞ-I GÜL-RUH VE FİRİSTÂDEN BE-CÂNİB-İ İŞFAHÂN P

3534 : 3533 P

3535 a resm : resme P

3536 a altı ay çü Gül : çün altı ay Gül ü P

3537 a yañağdan : yañağdan P ; 3537b dudahdan : dudakdan P

3538 a bir : yüz P

3543 ab kim : kem P

3544 b eyler : ider P

3545 a Çoh : Çoğ P ; 3545b bir gün eylemez : ayda bir itme P

3546 a ki geh : varup P

3548 a gamgîn : gamnâk İ

3549 b dün gün : kanlu P

3550 a zihî : zehî P ; 3550b "Haset ateşten daha yakıcıdır." ez : zi P

3551. beytin mısraları P'de yer değiştirmiştir. 3551a Kişi:Velî P; 3551b Velî şabr ider:Revâ görür kim P dökseler : dökeler P

	3554	Cihân târik idi çün rûy-ı zengî	Çarınca gözi tek Hüsna'ya tengi
	3555	Deminden her dem odlar saçılurdi	Yaşnuñ seyli gücin geçilürdi
	3556	Gice tâ şubh olunca hîle-endiş	Günüzin bağıri biryân yürek rîş
	3557	Düzüp bir mekr cline aldı hâme	Cihân-efrûz'a şol dem yazdı nâme
	3558	Cihân-efrûz ger bânûsıydı	Ki Hüsna ol şehûñ hindûsıydı
	3559	Yazar ol nâme içinde ki Hürmüz	Ulu şeh-zâdedür gâyet de gürbüz
	3560	Tabîb degüldür ol şâhib-külehdür	Ki Çayşer-zâdedür kim Rûm'a şehdür
	3561	Çerisinüñ hisâbı şol qarâra	Durur k'imkânı yoh hadd ü şumâra
	3562	Hazînelerine iden kıyâsı	Hazânda dökilen bergi şayası
165a	3563	Ulu şeh-zâde durur tâc u tahtı	Anuñçün aña Gül meyl itdi bahtı
	3564	Tabîbliğ aña dek olmuş bahâne	Bular evvelden alışmış bahâne
	3565	Ol anı ilerüden düzmiş imiş	Gül'i budahdan ol ir üzmiş imiş
	3566	Anuñçün milk-i Rûm'un terkin urmuş	Sıpâhân'a varup bu mekri kurmuş
	3567	Baña bu fi'l yolda oldı ma'lûm	Ki ol °avrat Gül idi ol şeh-i Rûm
	3568	Ger anda oladum bu hâlden âgâh	Dahı tîz kırtulurdi guşşadan şâh
	3569	Hele bu dem Gül ile şâh-zâde	Leb-â-leb nûş iderler câm u bâde
	3570	Gice gündüz kılurlar zevk u °işret	Baña kâr eyledi gâyetde gayret
	3571	Dahı bundan haqâret n'ola mezmûm	Ki şâh-ı İsfahân'dan düzdek-i Rûm
	3572	Şunuñ bigi ola fi'linde leccâc	Ki bir lu°bindan ola mât u leclâc
	3573	Cihânda nirde kim bu qavli dirler	Şehümüz nengine lâ-havli dirler
165b	3574	Bu deñizde ki ben qatre degülem	Şehûñ nengine gâyetde melûlem
	3575	Çü Hürmüz kıldı böyle nâ-şavâbı	Aña ben vireyim bârî cevâbı
	3576	İki kişi gelürse çüst ü çâlâk	Gül'i ben tabşuram anlara bî-bâk
	3577	Anı ol kişilere yitürem ben	Hezârân dürlü işler bitürem ben

3556 b Günüzin bağıri biryân yürek rîş : Olur gül lebleri nûşa ire iş P

3561 b yoh : yok P

3562 b Hazânda : Hazandur İ

3563 b bahtı : ahdı P

3564 a dek olmuş : olmuş bir P

3565 b budahdan : budakdan P

3567 b Ki : Kim P

3568 a Ger anda oladum bu hâlden : Bu işden ger olaydum anda P ; 3568b Dahı : Qatı P

3569 b câm u : câm-ı P

3570 b gayret : gurbet P

3574 a Bu deñizde ki ben qatre : Men-i miskîn ki bir zerre P

3576 a çüst : üst P

	3578	Hikâyâtı tamâm uş şerh kıldum	Aradan şanma nesne tarh kıldum
	3579	İricek saña nâme ohiyasın	Bu ahvâli şehe bir bir diyesin
	3580	Tamâm yazdı vü bükdi mühr urdı	Alıban irtesi bâzâra vardı
	3581	Şorar kim kimse var mı İşfahânî	Hemân-dem gösterürler bir cüvânı
	3582	İlidüp ol yigidi Hüsna halvet	Aña °arz itdi hâli bî-sekâlet
	3583	Aña ol andı virdi anda bârî	Ki tâcir oldu anuñ râzidârı
	3584	Revân bir gevher ile nâmeyi tîz	Virür ol şahşa ol mekkâr-ı hûn-rîz
166a	3585	Didi kim al bu gevher sinüñ olsun	Cihân-efrûz'a işbu nâmeyi şun
	3586	Bitiyi haşmına çün irüresin	Hezârân dürlü bahşâyış göresin
	3587	Cihân-efrûz eline şun elüñle	Neyise dilegüñ dile dilüñle
	3588	Sıpâhânî çü gevher gördi gâlib	İletmege bitiyi oldu tâlîb
	3589	Hemân sâ°atde Rûm' uñ terkin urdı	Sıpâhân °azmin itdi yola girdi
	3590	Görüp yolda firâvân germ ü serdi	Hele âhir Sıpâhân'a çü irdi
	3591	Giceydi şabr kıldı şubh olunca	Bu taqđrûñ yolın gör kim ne ince
	3592	Şehgerh çünki bu hurşîd-i enver	Cihânı eyledi pür-zînet ü fer
	3593	Halâyık turuban yirlü yirinden	Tutarlar fâyide biri birinden
	3594	Bulunur degme biri bir °amelde	Kimi zîkr ü kimi tûl-i emelde
	3595	Getürüp nâmeyi ol İşfahânî	Cihân-efrûz'a varur nâ-gehânî
166b	3596	Ki hatuna getürmişem beşâret	Ki eydür bu beşâret biñ işâret
	3597	İcâzet oldu vü içeri girdi	Varuban perdenüñ ardında turdı
	3598	Du°â eyler vü şunar nâmeyi tîz	Cihân-efrûz'a vü bes ol şeker-rîz
	3599	Çü oğur nâmeyi ol dem perî-rûy	Güliben reşk ider nîlûferi rûy
	3600	Cihân olur gözine pîç-der-pîç	Ki arada Cihân-efrûz olur hîç
	3601	Derûnını hased pür-cûş kıldı	Tamâmet için ü taşın gam aldı

- 3579 a ohiyasın : okıyasın P
3583 a ol andı virdi anda : and virdi ol ol def°a P ; 3583b râzidârı : râzdârı P
3585 a al bu gevher : bu güher al İ
3586 b dürlü : bunca P
3588 b İletmege bitiyi : Bitiyi almağa pes P
3589 b itdi : atı İ
3590 b âhir : bârî İ ; çü : çün P
3591 b yolın : yolu İ
3596 b Ki eydür bu : Kim ider ol P
3597 a oldu : olur İ ; girdi : girür İ ; 3597b turdı : turur İ
3599 a Çü oğur : Çün oğur P ; 3599b Güliben : Gülini İ
3600 b Ki : Kim P
3601 b Tamâmet : Ser-â-ser P ; aldı : oldu P

	3602	El urup gâh reyhân yolar idi	Gül'i geh funduğ ile dırmalardı
	3603	Ne hâldeydi ne bile kimse ol mâh	Yine kendüyidi hâlınden âgâh
	3604	Buyurđı nâmeysi götürdiler tîz	Sıpâhân şâhına yitürdiler tîz
	3605	Çü Hüsna nâmesini şâh oħıdı	Yirinden gitdi şol deflü kaħıdı
	3606	Bu teşvîş ile çün yüregi tıldı	Serâsime ve hem sevdâyî oldu
167a	3607	Birazdan °aklı başına dirildi	Çarâr itdi göñül sevdâ sürildi
	3608	İki kişi oħıyup eyledi söz	Ki hoş dimiş bu sözi ol dil-efrüz
	3609	Size varmağ gerekdür Rûm iline	Meger şâhuñ gire mâhı eline
	3610	Gül'i uğurladıysa ol revâdur	Ben uğurlatmağ aña key cezâdur
	3611	Şehüñ şûriyilen ol iki nâ-pâk	Çıharlar vü girerler yola bî-bâk
	3612	Sıpâhân'dan çıhup menzil-be-menzil	Giderler Rûm'a alup bile maħmil
	3613	Çü bunlar °akıbet Rûm'a gelürler	Şorup Hüsrev sarâyını bulurlar
	3614	Velf bî-vakt idi gün batmış idi	Çamer şemsüñ yirini tutmuş idi
	3615	Çılurlar anda bir gice çarârı	Ele getürmek için ol şikârı
	3616	Yine çün kedhudâ-yı çarh-ı çârüm	°Alem götürüp itdi encümi güm
	3617	Sehergehden çapuya geldi bunlar	Gice olunca anda çaldı bunlar
167b	3618	Bu tertîb ile her gün şubheghden	Gice olunca hiç ol pîşgeghden
	3619	Bular bir laħza hâli bilmez idi	Velf Hüsna bu hâli bilmez idi
	3620	Çü bir hafta bular bu fi°li kıldı	Çapudan Hüsna bir gün çıħa geldi
	3621	Revân ol iki şahşı gördi bildi	Velf dınmadı ol dem şabr kıldı
	3622	Iraħdan bunlara kıldı işâret	İşâretden bular buldı beşâret
	3623	Çü Hüsna'nuñ katına yitdi bunlar	Firâvân eydüben işitdi bunlar

3602 a reyhân yolar idi : reyhânı yolardı P ; dırmalardı : tırmalardı P

3605 a oħıdı : okıdı P ; 3605b şol deflü kaħıdı : şöyle kim kaħıdı P

3607 a başına dirildi : çün başına geldi İ ; 3607b göñül sevdâ sürildi : vü sevdâ maħv oldu İ

3608 a oħıyup : okuyup P ; 3608b dimiş : dutmuş P ; sözi : sırrı P

3609 b eline : iline P

3610 a revâdur : sezâdur P ; 3610b Ben : Biz P

3611 a şûriyilen : söziyilen P ; 3611b Çıharlar : Çıkarlar P

3612 a çıhup : çıkup P ; 3612b Giderler Rûm'a : İrerler bile İ ; bile maħmil : sâzı maħmel İ

3613 a Çü bunlar : Bular çün P ; 3613b Şorup : Varup İ

3614 a gün : ay İ

3615 a bir : ol P

3620 b çıħa : çıħa P

3621 a iki şahşı : kişileri P

3622 a Iraħdan : Irağdan P

3623 b eydüben : diyüben P

	3624	Didi bunlara bes Hüsna-yı mekkâr	Ki bir şandûk buluñ berk zinhâr
	3625	Ki tâ ben ol nigârîni getürem	Sizün çatufuza degin yitürem
	3626	Gerek kim hiç nefes aldurmayasız	Țutasız tîz şandûka koyasız
	3627	Hem ağzın bağlayasız mi'cer ile	Scr-â-ser büriyesiz çadır ile
	3628	Bunu diyüp ol aradan sıvışdı	Girü kendü maķâmına ķavışdı
168a	3629	Bunuñ üsdine ol gün geçdi iy yâr	Ki cehd iderdi ol mekkâr u ğaddâr
	3630	Çü fırsat buldı eyvân oldu hâlî	Söze bülbül bigi başladı hâlî
	3631	Gül'e eydür ki iy hatun-ı kişver	Hüdâvendümsin ü hem bende-perver
	3632	Hiç ana sencileyin hûb ferzend	Țogurmuş degül iy hatun-ı dil-bend
	3633	Ne her şeh buldı sinüñ bigi mâhı	Ne sen meh şâh dirsın degme şâhı
	3634	Güzellik ad olupdur hûb yüzünñden	Şeker tatlılığı şîrîn sözüñden
	3635	Eger zülfüñ egersem dil-güşâdur	Ve ger la'lüñ dir isem cân-fizâdur
	3636	Tenüñ gören şanur billûr-ı terdür	Vücûduñ başdan ayağa şekerdür
	3637	Bu resme hûb u zîbâ kim özüñdür	Ya böyle çerb ü şîrîn kim sözündür
	3638	Velî ne çâre çünkim hem-nişîñün	Münâsibi degül sen nâzenîñüñ
	3639	Zihî nâ-dân ki bir hûr-ı behiştî	Ėoya vü isdeye bir dîv-i ziştî
168b	3640	Kişi hem-dem bulıncah pâdişâhı	Dirîĝ ola ki isteye gedâyı
	3641	Bil iy yir yüzünñ hursîd ü mâhı	Ki ben şahlar idüm işbu günâhı
	3642	Beni dün gün oda yahar bu müşkil	Velîkin ķorharam depretmege dil
	3643	Dir isem bilürem baş gider elden	Dimezsem ķurtılamazam ilelden
	3644	N'ideyim çünki bu iş ğadden aşdı	Delüp bağrumı ğuşsa cânâ geşdi
	3645	Dilerem kim tapuña söyleyem râz	Eger olur iseñ benümle demsâz

-
- 3624 a bes : ol P
3626 a Gerek kim : Aña siz P ; 3626b Țutasız : Dutasız P
3627 b çadır : çâzer P
3628 b ķavışdı : ķavuşdı P
3629 a ol : on P ; 3629b cehd : sa'y P
3631 b Hüdâvendümsin : Hüzâvendümsin P
3635 a dil-güşâdur : zil-güşâdur P
3637 b çerb : cerb İ
3638 b degül sen : degülsin İ
3639 a Zihî : Zehî P ; bir : bu P
3640 a bulıncah pâdişâhı : bulurken pâzişâyı P ; 3640b ki isteye : kim isdeye P
3641 b şahlar : şaqlar P
3642 a yahar : yaķar P ; 3642b ķorharam : ķorķaram P
3643 a bilürem : nideyüm P
3645 b benümle : ķulufia P

	3646	Velî şart ki bu râz-ı nihânı	Ṭutasın nicesi kim tende cânı
	3647	Eger fâş idesin râz-ı nihânım	Ben ölem vü qala boynuñda qanım
	3648	Bu sözi çün işitdi ol perî-zâd	Hemân sâ ^a atde eyledi qasem yâd
	3649	Çü ol meh-pâre yâd eyledi sevgend	Didi Hüsnâ aña kim iy lebi qand
	3650	Senüñlen şâh-zâde uz degüldür	Şol evveldeki gibi düz degüldür
169a	3651	Düzedür sini bir kuru dil ile	Degüldür ‘âşıkun cân u dil ile
	3652	İlerü sini cândan yeg severdi	Yüzün görmege bir lahza iverdi
	3653	Çözilmişdür katı ol mihrübânî	El ucıyla kııurduñ zindegânî
	3654	Bilürsin sen çü ben dimek ne hâcet	Ki vardur anda bir aslanca kuvvet
	3655	Eger vaşluña rağbet eyleyeydi	Seni bir dem geñüñe mi koyaydı
	3656	Uş altı ay durur kim anuñ ile	Muşâhibsin ü şöyle mihrün ile
	3657	Hâkîkat bil ki şehr içinde şâhuñ	Hâbîbi vardur ol şâhib-külâhuñ
	3658	Degül hûblıkda anca bî-nihâyet	Velî şîrîn ü nâzükdür be-gâyet
	3659	Gören şanur ki bir hûr-i behiştür	Velî sinün katuñda katı zıştür
	3660	Eger hûblıkda çendan olmayaydı	Şeh aña eyle hayrân olmayaydı
	3661	Aña şâh eyle cân ile hevesdür	Ki biñ hûrî katında hîç kesdür
169b	3662	Şikârı kendüye eyler bahâne	Varur ‘ıyş ider anuñla şehâne
	3663	Uğurlayın gider şâh-ı dil-efrûz	Qatına ol bütüñ her rûz her rûz
	3664	Dilerseñ şâhı her dem gözleyem ben	Seni iltüp ol evde gizleyem ben
	3665	Nihânî yirde ger varup ṭurasın	N’ider n’eyler n’olur bir bir göresin
	3666	Göze göz göresin k’ol zışt-kirdâr	Şehi nicesi kılmışdur hırîdâr
	3667	Gül işidüp bu sözi reşk birle	Ṭonın gül-güne kıldı eşk birle
	3668	Güniden eyle tarıkmışdı cânı	Ki gözden rahne kıldı bağırı qanı
	3669	Didi Hüsnâ’ya qanı ol zen-i şûm	Ki ‘âşıkdur aña şeh-zâde-i Rûm

3650 b Şol evveldeki gibi : Evvelki gibi ‘ışkı P

3652 a yeg : yig P

3653 a Çözilmişdür katı : Gidüp durur bu dem P ; 3653b zindegânî : zindigânî P

3654 b bir aslanca : yüz arslanca P

3659 a şanur : şana P

3661 a Aña şâh : Şeh aña P ; hevesdür : dosdur İ

3663 b bütüñ : bütünüñ İ

3664 b iltüp ol evde : ol evde iltüp P

3665 a Nihânî : Çü bir penhânî P ; ger varup ṭurasın : oturasın P ; 3665b n’olur : bular P

3666 a kirdâr : dîzâr P ; 3666b hırîdâr : giriftâr P

3668 a tarıkmışdı : tarahmışdı İ

	3670	Baňa göster ki bir yüzün göreyim	Nihân bir bucacu <u>h</u> da oturayım
	3671	Ya aña çâre vü dermân idem ben	Yahud yüzüm tolayıban gidem ben
	3672	Bu rağmile katı germ olmuş iken	Bu reşk ile yüregi tolmış iken
170a	3673	Ŧonını degşürüp şoldem nihânî	Alıban Hüsna yola girdi anı
	3674	Giderdi iksi ha bunda ha anda	Varurken irdiler nâ-gâh anda
	3675	Ki Ŧurmuşlar idi ol iki şa ^l ük	İrişe mi Gül ü Hüsna diyü yük
	3676	Birazdan çı <u>h</u> a geldi şüm Hüsna	Peyince Gül-ru <u>h</u> ol hürşîd-sîmâ
	3677	Çü görürler vü virmezler emânı	Ŧutup bağlarlar ol sâ ^a atde anı
	3678	Mecâl itmediler tâ kim ura dem	Revân bağladılar ağzını muhkem
	3679	Anı anda kodı vü Hüsna gitdi	Hemân-dem maqşadına irdi yitdi
	3680	Varuban od bigi yil bigi döndi	Zî yağı kim tamâm il bigi döndi
	3681	Şımarladı Gül'i vü döndi şol dem	Yirinden şanki ayrılmadı bir dem
	3682	Göricek Gül bu hâli kaldı hayrân	Ciger kanı gözinden oldu gal <u>t</u> ân
	3683	Bu mekri Hüsna itdüğini bildi	Qazâsına Haq'ufi teslîm oldu
170b	3684	Elini ayağını bağladılar	Firâk odıyla bağrın tağladılar
	3685	Qoyup şandûka ol cân-ı cihânı	Yüz urup gitdiler dün gün nihânî
	3686	Gice gündüz dimezler hâ sürerler	Quruda çünki deryâya irerler
	3687	Muvâfîk bulunur ol demde hem-râh	Çekerler gemiye pes ra <u>h</u> t u büngâh
	3688	Açarlardı yüzini günde bir kez	Virürlerdi ta ^a m u ya şucugaz
	3689	Çekerdi zahmet ol hür-i behiştî	Ki hergiz bilmez idi ehl-i keştî
	3690	Gül-i ra ⁿ âyâ şöyle zecr iderken	Gemi içinde hoş fâriğ giderken
	3691	Defiz oynayup itdi nâ-gehân cûş	Şanasın oldıdı bergüstvân pûş
	3692	Gemiyi ki çıkarur tâ süreyyâ	Geh indürür girü ber-ka ^r -ı deryâ
	3693	Bu resme çün muhâlif yiller esdi	İpini yelkenüñ urdı vü kesdi
	3694	Çü varduğınca gelmedi qarâra	Gemiyi kıldı şol dem pâre pâre

3670 b Nihân bir bucacuhda : Nihânî bir bucakda P
3673 a Ŧonını degşürüp : Ŧonın degşürüben P
3674 b Varurken : Diriken P
3676 a çıha : çıka P
3677 b sâ^aatde anı : serv-revânı P
3680 a bigi : gibi P
3681 a Şımarladı : Hem iledi İ
3684 b odıyla : odına İ
3691 a oynayup itdi : oynadı kıldı P
3692 a çıkarur : çıkarur P

171a	3695	Virürler ol sitemkârân-ı miskîn	Acı deñiz içinde cân-ı şîrîn
	3696	İki şahş ol deñizden kırtarur cân	Çalup bir tahtanuñ üsdinge hayrân
	3697	Deñizde bir nice gün çün çalurlar	Kenâre düşüp âhir kırtılurlar
	3698	Birisiydi bularuñ işfahânî	Varıban şârda °arz eyledi anı
	3699	Ki deñizde gemimiz ğarç oldı	Biz iki kırtıluç çalanı öldi
	3700	Haber oldı şehc kim ol nigârîn	Deñizde ğarç olmuş zâr u miskîn
	3701	Gemi çünki deñizde mahv oldı	Çamu ğarç oldı vü şandûk çaldı
	3702	Revân olmuşdı şu yüzinde şandûk	Gehî ber-çar-r-ı deryâ geh be-°ayyûk
	3703	Çalur şandûk içinde Gül ciger-hûn	Şusuz vü aç ne gün bilür ne hod gün
	3704	Söz öküştür bunu bunda çoyalum	Bu kez Hürmüz kelecisin diyelüm

ŞIFAT-I GÜM-ŞODEN-İ GÜL-RUH DER-SARÂY U TALEB-KERDEN-İ HÜSREV GÜLRÂ
VÜ NİŞÂN DÂDEN EZ-KENÎZEK-İ HİNDÎ HÜSNÂRÂ VE GİRİFTÂR ŞODEN-İ HÜSNÂ

VE VÂKİ°ÂEŞ *

	3705	Bu resm ile haber virür ol üstâd	Ki çün nâ-geh güm oldı ol perî-zâd
	3706	Nice kim istediler pîç-der-pîç	Kimesne anı görmiş çılmadı hîç
171b	3707	Bu derd ü süz u hasretten şehin-şâh	Figân itdi vü kıldı derd ilen âh
	3708	Didi çarha ki bini az mı yahduñ	Ki kuşça çanuma girü çahıduñ
	3709	Cihânda bini hergiz kılmaduñ şâd	Hârâb itdüñ ki hergiz olma âbâd
	3710	Niçün bunca çutarsın sen baña kîn	Ki kılırsın hemîşe zâr u çamgîn
	3711	Göñül bî-çâre zîr-i kûh-ı endûh	Çü kâh-ı nâ-tüvândur kim çeker kûh
	3712	Çanısın iy benüm göñlüm alan yâr	Alup °aqlum beni delü kılan yâr
	3713	Çanısın iy güler yüzlü nigârîn	Çanısın iy şeker sözlü nigârîn

3695 b içinde : şuyında P

3696 a deñizden : arada P

3697 a çün : - P ; 3697b düşüp : irüp P

3698 a Birisiydi bularuñ : Anuñ birisiydi P ; 3698b şârda : şehre P

3699 b öldi : çaldı İ

3700 - İ

3701 - İ

3702 a Revân olmuşdı : Revâne oldı P

3704 - İ

* ŞIFAT-I : - P ; HÜSREV : HÜR MÜZ P ; DÂDEN EZ- : DÂDEN-İ ÂN P ; ŞODEN-İ HÜSNÂ VE VÂKİ°ÂEŞ : - P

3705a virür : virdi P

3706 b Kimesne : Biregü P ; çılmadı : çıkmadı P

3708 a yahduñ : yaçduñ P ; 3708b çahıduñ : çaçıduñ P

3709 a Cihânda : Cihâna P ; herhiz kılmaduñ : çünkim itmedüñ P

	3714	Çanısın iy boyı serv ü yüzi gül	Binâgüşı semen saçları sünbül
	3715	Seni görmedin ölürsem yamandır	Çapuñsuz diri çalmağ <u>hod</u> gümândur
	3716	Sañıa irmedin ölürsem degül rây	Velf derdüñle çalsam vay beni vay
	3717	İlâhî cümle müşkiller çatuñda	Bilürem kim geñezdür çazretüñde
172a	3718	Revâne çılmadıñ yâ Rab revânı	°Ayân it baña bu râz-ı nihânı
	3719	Çü kıldı şâh-zâde bu niyâzı	Deründan zıkr idüp ol Kârsâzı
	3720	Pes anuñ müşkilini luğ idüp Çak	Aña hal idivirdi söyle muçlak
	3721	Meger maçbağda bir hindî kenîzek	Var idi çâpük ü gâyet de zeyrek
	3722	Gül'i Hüsnâ'yilen görmiş giderken	Bu yoğ tedbîri ol mekkâr iderken
	3723	Geliben şâha °arz eyledi anı	Belâya bileği ol nâ-tevânı
	3724	Bu sözi işidicek Hüsvrev şâh	İçine kıldı çasret kâr idüp âh
	3725	Buyurđı şeh ki çâzır geldi Hüsnâ	Didi iy kendü zışt ü adı ra°nâ
	3726	Ne işdür bu ki kılduñ çanı ya Gül	Çaber vir itme tezvîr ü ta°allül
	3727	Didi Hüsnâ ki iy şâh-ı ser-efrâz	Men-i bî-çâre hergiz bilmezem râz
	3728	Şehe ma°lum durur <u>hod</u> çamu çâlüm	Vefâya °ahdüñ ü her çıl ü çâlüm
172b	3729	Sözi gerçi ki söylerdi firâvân	Velf rengi dönüp olmuşdı lerzân
	3730	Ser-â-ser cümle-i endâmı kim var	Çıyânetliğına virürdi ikrâr
	3731	Buyurđı şeh ki bağladılar anı	İki çâdim çutup ol nâ-tüvânı
	3732	Şeh anı kendü eliyle ağaçlar	Ki üstinde sınır nice ağaçlar
	3733	Urur anca ağaç ol bî-çârâra	Ki endâmını çılır pâre pâre
	3734	Figân eyledi ol bî-çâre nâ-çâr	Ki zinhâr el-amân iy şâh zinhâr
	3735	Amân vir bir dem iy şâh-ı ser-efrâz	Ki °âlî çazretüñe söyleyem râz
	3736	Amân virür şehin-şâh ol çazîne	Çor anı vü çulağ çutar sözine

3715 b çalmağ hod : çalursam P

3716 b çalsam vay : çalursam P

3720 a Pes : Bes İ ; idüp : ile P

3721 b çâpük : çâbük P ; zeyrek : ziyrek P

3722 b yoğ : yoğ P

3724 b çasret : çayret P

3727 b hergiz : hirgiz P

3728 a ma°lum durur : ma°lumdur İ ; 3728b Vefâya : Vefâ vü P ; °ahdüñ ü her : °ahd ü hem yâ İ

3730 b virürdi : çılurđı P

3731 b çutup : başup P

3732 b Ki : Kim P

3733 b Ki : Kim P

3736 a virür : virüp P ; 3736b çutar : çutar P

	3737	Gül'e şandığıyçün ol yavuzluk	Pes aña lâ-cerem gelmedi uzlık
	3738	Zihî hoş dimiş ol üstâd-ı ferheng	<i>Ki ger çâhî kenî zîreş mekon teng</i>
	3739	Pes ağız açuban mckrin tamâmet	Şche "arz cyledi ol bî-sa'âdet
173a	3740	Şeh eydür kim eyâ şûm-ı cefâkâr	Niçün olduñ bu işde bî-vefâdâr
	3741	Benüm hışmum ögüne şalmaduñ mı	Yahud bini muhâle almaduñ mı
	3742	Bu derd ile aña çoñ cevr kıldı	Şoñucı bir derin kıuyuya şaldı
	3743	Çü oldı Kayşere bu hâl ma'lûm	Ohıdı Hüsrev'i pes Kayşer-i Rûm
	3744	Didi kim şabr kıl bu işde pîşe	Ki şabruñ aşşısı vardur bu işe
	3745	Sıpâhân şâhına ilçi şalam ben	Gül'i andan taleb kılam alam ben
	3746	Eger gelmez olursa ol nigârın	Çekem leşker yıham başına şarın
	3747	Bunu didi ohıdı bir dibîri	Ki yoğ idi siyâkatde nazîri
	3748	Ma'ânîde kılı iki yarardı	Şehüñ her dürlü işine yarardı
	3749	Eline aluban ol lahza hâme	Hâk adıyla müzeyyen kıldı nâme
	3750	Añar evvel Hudâ-yı kün-fekân'ı	Bir emr ile düzen iki cihânı
173b	3751	Teni cânı bile hem-sâye şılan	Sözün tıflına "aklı dâye kılan
	3752	Şeh Ol durur ki kapusunda red yoh	Yolına hadd ü milkine "aded yoh
	3753	Hâkîkat Şâni° Ol'dur kâyinâta	Mu'ayyen Mübdi° Ol zât u şifâta
	3754	Qara toprağdan Ol'dur ten düriden	Quru gevdeye cân virüp yüriden
	3755	Besi bu nev° ile taşnîf kıldı	Dönüp bu kez şehi ta'rif kıldı
	3756	Senâ vü medhi çün naşş itdi hâme	Pes andan şoñra başladı kelâma
	3757	Didi kim bilgil iy şâh-ı Sıpâhân	Ki benem yâdigâr-ı aşl-ı şâhân

- 3737 b uzlık : uzluğ İ
3738 b "Bir kuyu kazarsan içini dar yapma"
3739 a açuban : açuban P
3740 b bî-vefâdâr : nâ-vefâdâr P
3741 a hışmum : hışmum P
3743 a Çü : Çün P ; 3743b Ohıdı : Okıdı P
3745 b kılam : kıluş P
3746 a Eger gelmez olursa : Anuñla gelmez ise P
3747 a didi ohıdı : diyüp okıdı P ; dibîri : dilîri İ
3749 a aluban : alıban P
3751 ab kılan : kıldı P
3752 ab yoh : yoğ P
3754 a toprağdan : toprağdan P
3755 b Dönüp bu kez : Bu kez döndi P
3756 b Pes : Bes İ
3757 b benem : benven P

	3758	Firîdun-ferr u İskender-nejâdum	Qubâd-âyîn ü Nûşirvân-nihâdum
	3759	Cihânda nesl-i Zü'l-karneyn benven	Şeh-i şeh-zâde-i şakleyn benven
	3760	İçürdi Sâm'a darbın gürzümün sem	Muḥayyer kılıcumdan rûḥ-ı Rüstem
	3761	Bu dem Gerzişb eger diri olaydı	Öñümdc gâşiyedârum olaydı
174a	3762	Diriyiseydi Sührâb-ı Semenân	Kılıcumdan nite kırtaradı cân
	3763	Bu resm ile ki şâh-ı zormendem	Felekden izz ü câh ile bülendem
	3764	Bu naṭ° üzre baña sen sürmegil at	Ki kıılır baydaḳum Leclâc'ı şeh-mât
	3765	Benümle kıılma da°vî-yi bülendi	<i>Ve ger ne ber-burut-ı h'îş handî</i>
	3766	Viribi ol nigârî izzet ile	Dilerseñ kim kıılasın hürmet ile
	3767	Çü hışım ile toıup leşker çekem ben	Sökem taḡları deryâya dökem ben
	3768	Eger sen kuş olup göge uçarsañ	Yedi deñizi atlayup giçerseñ
	3769	Şikâr idüp seni ele getürem	Yiter çünkim gücüm güc mi götürem
	3770	Çü nâme yazılıp pâyâna irdi	Alıban Qayşer aña mühr urdı
	3771	Revân bir peyk oḥıdılar ki peykân	Qatında oḥıdı bî-perr ü peykân
	3772	Virüp ol peyk eline nâmeyi şâh	Sıpâhân'dan yaña eyledi ber-râh
174b	3773	Alıban nâmeyi çün tîr-i perrân	Revân oldu idüp °azm-ı Sıpâhân
	3774	Giçüp eniş yohuş hem taḡ u şahrâ	Çü oldu İşfahân sınuru peydâ
	3775	Seḡergeh çünki bu hursîd-i enver	Cihânı kııldı ser-tâ-ser münevver
	3776	İrişdi peyk ü şâha nâme şundi	Oḥıdı çünki maḳşûdı bilindi
	3777	Qaḥıdı nâmeyi yırttı tükürdi	Qatından peyki hor u zâr sürdi
	3778	Çü andan peyk-i miskîn yine döndi	Yola girdi vü girü göçdi kıondı

- 3758 a Firîdun : Ferîdun P ; nejâdum : nijâdum P
3759 b şakleyn : naḳlîn İ
3760 a İçürdi Sâm'a darbı : İrürdi Şâm'a zahmı İ
3761 a Gerzişb : Gürşasb P
3765 a "Yoksa kendi bıyıḡına gülersin" ne : nî P ; ber : bir İ
3766 a izzet : hürmet P ; 3766b kıılasın hürmet : kıılasın izzet P
3767 a hışım : ḡaşım P ; 3767b Sökem : Söküp P
3768 b Yedi : Yidi P ; atlayup giçerseñ : adlayup geçerseñ P
3769 a idüp : idem P ; 3769b Yiter çünkim gücüm : Gücüm çünkim yiter P
3770 a pâyâna : °ünvâna P ; 3770b Qayşer aña mühr : şâh-ı Qayşer mührin P
3771 a oḥıdılar : oḳıdılar P ; 3771b oḥıdı : tîr idi P
3772 b Sıpâhân'dan yaña : Sıpâhân şâhına P
3773 - P
3774 a Giçüp eniş yohuş : Geçüp iniş yokuş P ; 3774b Çü : Çün P ; peydâ : peyzâ P
3776 b Oḥıdı : Oḳıdı P ; maḳşûdı : maẓmûnı P
3777 a Qaḥıdı : Qaḳıdı P ; yırttı : yırtup P
3778 a Çü : Çün P ; 3778b girdi vü girü : °azm eyleyüp çok P

	3779	Gice gündüz dimedi çünkü gitdi	Şehûñ tapusına irdi vü yitdi
	3780	Haber virdi şehe ol peyk bir bir	Ne fi'l itdiyse ol bî-fikr ü tedbîr
	3781	Şehe çünkim haber ma'lûm oldu	Kahtıdı şöyle kim hısm ile tıldı
	3782	Şu dcñlü cem° kıldı şâh leşker	Ki cem° olmaya ol resm ile maşer
	3783	Kamu şahrâ vü tağ u taşu leşker	Tutup konmuş idi çâder-be-çâder
175a	3784	Mesîh ignesi düşse âsumândan	Yire irişibilmezdi sinândan
	3785	Kıluban nâle-i kûs leşker-i şâh	Çü deryâ cûşa geldi kişver-i şâh
	3786	Şadâ-yı kerre-nây kûs idüp âheng	Gider âvâzesi ferseng ferseng
	3787	Bu cem° ile pes ol ser-tâc-ı şâhân	Kuşanup eyledi °azm-i Sıpâhân
	3788	Sıpâhânî çü Rûmî'den haberdâr	Olur ser-geşteter mânend-i pergâr
	3789	Hâzînelerinüñ ağızını açdı	Firâvân sîm ü zer dökdi vü saçdı
	3790	Çerî bî-hadd ü gâyet cem° kıldı	Tamâm idüp yarağın hâzır oldu
	3791	İrişür bir sehergeh Rûmî leşker	Atı var cümle âhen-püş yekser
	3792	Işık °aksi vü âvâz-ı tebîre	Kılurdu mağzı huşk u çeşmi tîre
	3793	İkindüyin irişdi şâh-ı Kayşer	Tutup şahrâyı kondılar ser-â-ser
	3794	Görünmez idi şahrâ haymelerden	Bulunmaz idi bir boş yir haşerden
175b	3795	Çü hurşîd-i münevver °azm kıldı	°Ulâdan baş urup garba gönüldü
	3796	Ser-â-ser çün cihânı tıtdı zulmet	Zemîni vü zamânı tıtdı zulmet
	3797	Tolaya çıhdılar iki taraftan	Kolaya bahtdılar iki taraftan
	3798	Sehergeh çünkü bu sultân-ı encüm	Felek yüzünden itdi encümi güm
	3799	İki leşker tamâmet cûşa geldi	Kamu pûlâd içinde garğ oldu
	3800	Tutup saf tırdılar karşı-be-karşı	Alıban gîlî kalhan tîğ-i hindü
	3801	Mübârizler tutup meydân içini	Geyerdi kamusı pûlâd-ı Çînî

3780 a virdi : kıldı P

3781 b Kahtıdı : Kahtıdı P ; hısm : haşm P

3783 b Tutup : Dutup P ; çâder-be-çâder : çâdırı çâdır İ

3784 : - P

3785 a Kıluban : Kıluban İ

3786 a nây : nâya P ; âheng : heng P ; 3786b Gider âvâzesi : Giderdi °âleme P

3789 b sîm ü zer : mâl u ni°met P ; vü : - P

3790 b yarağın : yarağın P

3791 a İrişür bir sehergeh Rûmî leşker : Sehergeh çıha geldi şâh Kayşer P ; 3791b Atı var : Çerisi P

3793 a irişdi : irişüp P

3794 b yir : pür İ

3796 b ile 3797a mısraları İ'de yer değıştirmiştir. 3796 ab tıtdı : dutdı P

3797 a çıhdılar : çıkdılar P ; 3797b bahtdılar : bahtdılar P

3800 a Tutup : Dudup P ; tırdılar : durdılar P

3801 - P

	3802	Mübârizler ki ol meydân içinde	Var idi yoğ idi merdân içinde
	3803	İlerü yürüdi evvel yayalar	Ki bir dem çarha şavaş eyleyeler
	3804	Pes andan soñra bu merdân-ı cengî	Qılalar ceng-i şîrî ve pelengi
	3805	Biri birine çün ol nâmdârân	Biraz vaqt eylediler tîr bârân
176a	3806	Savaşı çünki bünyâdı kırıldı	İki leşker kırıldı vü kırıldı
	3807	Yirüñ bir katı ayağdan söküldi	Ğubâr olibanuñ göge dikildi
	3808	Nice tenler ki başsuz yatmış idi	Nice başlar ki kana batmış idi
	3809	Revân olmuşdı kan ferseng ferseng	İçinde kelleler galğan çü harçeng
	3810	Şanayıduñ ki qopmuşdı kıyâmet	Ki qorhudan getürdi dîvqâmet
	3811	°Adû qanıyla şanayıduñ ki iqlîm	Ṭolu zincefr idi mânend-i taqvîm
	3812	Bu hây u hûy u hem ol gîr ü dâre	Felek kılırdı irahdan nezâre
	3813	Savaşı yiri gülgûn olmuş idi	Ne gülgûnvârı pür-hûn olmuş idi
	3814	Çü bî-had iki leşkerden kırıldı	Hemân-dem tabl-ı âsâyiş uruldu
	3815	Güneş çün mağribe dikildi indi	Sıpâhân şâh u Qayşer döndi qondu
	3816	Ölüleri çü defn itdiler ol dem	Yaralulara merhem urdılar hem
176b	3817	Qarâr eylediler ol gice anlar	Yürüdi nevbetîler pâsubânlar
	3818	Yine çün defter-i zulmet dürüldi	Cihândan gicenüñ rahtı dirildi
	3819	Ufuqdan çıhiban hurşîd-i hâver	Müzeyyen kıldı âfâkı ser-â-ser
	3820	Mübârizler yine bağladılar şaf	Yine başladı atlar dökmege kef
	3821	Çü nây-ı rûy-ı gâv-düm dem urdu	Bular kılıç vü atlar gem gemürdi
	3822	İlerü yürüdi şeh-zâde Hüsrev	Ata mehmîz urup âzâde Hüsrev
	3823	Dü destî tîg-i hindîyi şalardı	Kime uğrar ise iki bölerdi
	3824	Aşağa yuharu dâyim çapardı	İkiyi bir biri iki biçerdi

-
- 3802 a ki : kim P ; 3802b merdân : devrân P
3803 b şavaş : savaşı P
3804 a Pes : Bes İ
3807 a ayağdan : ayağdan P ; 3807b dikildi : döküldi P
3810 b qorhudan : qorhu İ
3812 a irahdan : iraqdan P
3815 b qayşer : leşker P
3816 b Yaralulara : Yaraluları İ
3817 b nevbetîler : nevbet ile P
3818 b dirildi : virildi İ
3819 a çıhiban : çıkıban p
3821 a rûy-ı : rûyî vü P ; 3821b atlar kim gem urdu : at cüci gümürdi P
3822 b mehmîz : mehmuz P
3824 b biçerdi : çapardı P

	3825	Ecel kılıcı ile hem-ser idi	Qazâ gürziyle yâr u yâver idi
	3826	Be-gâyet Hüsrev ol gün eyledi ceng	Cihânı kıldı düşmen gözine teng
	3827	Yeri şol resme kan itmişdi garq-âb	Ki mâhî kanda kklur idi sîm-âb
177a	3828	Sıpâhân şâha devlet nâ-gehânî	Şon ucu teng ü târ itdi cihânı
	3829	Yine çünkim bu mürğ-1 âteşin-per	Yolını tutdı zulmet çün Sikender
	3830	Çü bu şem ^c -i felek baş urdı indi	İki leşker hemân-dem döndi kondı
	3831	Dünüñ yarsı geçicek Hüsrev-i şâh	Bu fikri eyledi göñlinde nâ-gâh
	3832	Ki bunlara kıla nâ-geh şebîhûn	İde düşmenlerüñ hâlin diger-gûn
	3833	Hemân-dem tabl-1 âsâyış uruldı	İki leşker qarışmışken turuldı
	3834	Felek mâtem tonına girmiş idi	Ayuñ yolını zulmet urmuş idi
	3835	Ṭalâ ehli garîk-i h ^v âb olmuş	Gidüp devlet gözine uyhu tolmuş
	3836	Bu temşîli zehî hoş dimiş üstâd	Ki uyhudur ere sulţân-1 bî-dâd
	3837	Şebîhûn itdi Hüsrev ol gice çüst	°Adûyı eyledi kem-ḥarf ile süst
	3838	Ġırîvân girdi düşmen leşkerine	Cihânı kara kıldı gözlerine
	3839	Serâsime tutup yirlü yirinden	Yağı şanup kaçardı birbirinden
177b	3840	Olar kim tartuban hindî kılıçlar	İki kardeş biri birin kılıçlar
	3841	Kimi atın bulmazdı kimi zîn	Qırardı bî-muḥâbâ biri birin
	3842	Şeh-i Hüsrev elinde tîğ-i bürrân	Qılurđı ceng çün şîr ü pelengân
	3843	İderken ceng çün merd-i muḳâtil	Sıpâhân şâhına oldu muḳâbil
	3844	Şehe at şaluban şîrâne Hüsrev	Gözin açdurmadı ferzâne Hüsrev
	3845	İrürdi farkına bir tîğ-1 hindî	İşğından geçüp farkına indi
	3846	Olıban leşker-i düşmen gürîzân	Esîr oldu revân şâh-1 Sıpâhân
	3847	Çü zahmı katıydı idüben âh	Revân itdi revân ol nâzenîn şâh
	3848	Felek bî-çârenüñ dürdi berâtın	Bedel kıldı ecel mevte ḥayâtın

- 3827 a Yeri : Yiri P ; qan itmişdi : itmiş idi P ; 3827b sîm-âb : şîm-âb İ
3829 b tutdı : dutdı P
3830 - 3832 : - P
3833 : - İ ; 3833a mısraı 3814. beytin b mısramın aynısıdır.
3836 a zehî : zî İ ; üstâd : ol üstâd İ ; 3836b uyhu : uyku P
3840 a Olar : Olur İ
3842 b çün şîr : şîrân İ
3843 - İ
3844 a şaluban : şaliban P
3845 - P
3846 a gürîzân : girizân P ; 3846b Esîr oldu revân : Tutıldı nâ-gehân P
3848 a berâtın : birâtın İ

	3849	Cihânunñ 'âdetidür girye-kirdâr	Ṭogurduğın girü yir âhir-i kâr
	3850	Bu merdüm-h'or çarha n'ola tedbîr	Ki hiç âdem yimekten olamaz sır
	3851	Nice mûm bigi bu zindân içinde	Yanarken olasin handân içinde
178a	3852	Ölüm 'âlemde ger 'âm olmayaydı	Ḳayudan kimse şîḫat bulmayaydı
	3853	Unutma ölümü dâyim aña dur	Bugün añaıysa yarın sañadur
	3854	Ciger ṭab halkuñ ölümüyle ṭağla	Eger ağlar iseñi sen sini ağla
	3855	Ki yoluñ key uzaḫdur azuğunñ az	Bu dermânsuz derde bir devâ-sâz
	3856	Eger derd ise ger dermân bu gündür	Ki zâd-ı râh-ı bî-pâyân bugündür
	3857	Hemân bulduğunu yirsin yatarsın	Ya bu uzaḫ yola azuḫ ne ḳorsın
	3858	Olursın bir diken batarsa hasta	N'idesin duzaḫ olduḫda beste
	3859	Çü bir dikenden olursın dijem sen	Pes imdi ḳılmağıl halka sitem sen
	3860	Sıpâhânî eger bed ḳılmayaydı	Aña hergiz yavuzluk gelmeyeydi
	3861	Şeh-i Hûzân'a evvel cevır ḳıldı	Pes âhir Hûsrev'ünñ zaḫmıyla öldi
	3862	Çü peydâ oldu tâc-ı şâh-ı encüm	Sıpâh-ı zeng oldu ser-be-ser güm
178b	3863	Sıpâhân'a girüp Ḳayşer çü Cemşîd	Münevver ḳıldı ol şehri çü hurşîd
	3864	Sıpâhân'ıñ ne kim gencînesi var	Bağışladı ne kim genci nesi var
	3865	Ululara buyurup hil'at-ı hâş	Buyurdu kicilere hâşu'l-hâş
	3866	Velî ḳalmış idi Hûsrev ta'abda	Gül'ünñ derdiyle her yaña talebde
	3867	Nice kim şordı şâh-ı mu'teber hiç	Kimesne virmedi Gül'den haber hiç
	3868	Didiler kim şehâ Gül ğarḳ oldu	Cihânda sen selâmet ḳal ol öldi
	3869	Bu sözden olmadı ol şâh nevmîd	Ki 'âşık ḳalur ümmîd ile câvîd
	3870	Gönülden gitmedi ol mâh mihri	Ki naḳş olmuşdı cân levḫinde çehri

3849 a girye : gürbe P; 3849b Ṭogurduğın girü : Ki toğar toğanı İ

3851 a bigi : gibi P

3853 a Unutma : Unıtma P

3855 a yoluñ key uzaḫdur azuğunñ : uzaḫdur menzilünñ azığunñ P

3856 ab bu gündür : bu demdür P

3857 b uzaḫ : uzak P ; azuḫ : azık P

3858 b olduḫda : olduḫda P

3859 b Pes : Bes İ ; ḳılmağıl halka : ḳılma bir birne P

3861 a evvel : ol İ ; 3861b Hûsrev'ünñ : Ḳayşerünñ P

3862 a peydâ : peyzâ P ; 3862b Sıpâh-ı : Sıpâha İ ; zeng oldu ser-be-ser : zengi ḳıldı bî-gümân P

3863 b ḳıldı ol : eyledi P

3865 b Buyurdu : Geyürdi P

3868 a Didiler kim şehâ : Hemân dirlerdi kim P

3869 a olmadı ol : olamazdı P ; 3869b 'âşık ḳalur ümmîd ile : ümmîz ile 'ışık ehli P

3870 b çehri : çihri P

- 3871 Bu derd ile kalur dîvâne girdâr Hazîn ü 'âşık u dil-haste vü zâr
 3872 Halâyıkdan utanup kıldı 'uzlet Bir arada bulup bir kûşe halvet
 3873 Gül'ün derdiyilen zâr ağlar idi Firâk odıyla bağrın tağlar idi
 179a 3874 Didi ağlayu k'ey çarh-ı cefâ-kîş Vefâ katuñda kemterdür cefâ bîş
 3875 Sebep nedür ki elden yârum alduñ Anuñ derdiyle bini oda şalduñ
 3876 Hazîn ü haste-dil şâh-ı ser-efrâz Bu şî'ri ohıdı vü çekdi âvâz
 Şİ'ER H^VÂNDEN HÛSREV DER-ĤASRET-İ GÛL
 Fâ 'i lâ tün Fâ 'i lâ tün Fâ 'i lâ tün Fâ 'i lün
 3877 Kime şoram iy 'aceb şol cân u cânânum xanı
 Ben xuru ten xaldum uş yâ Rab benüm cânum xanı
 3878 Hicrinuñ zecriyilen xarañulukda xalmışam
 N'oldı kim itmez tülû' ol mâh-ı tâbânum xanı
 3879 Hâtrum içinde mihri tahtını târâc ider
 Leşker-i ğamdur şavaş yüridi sultânum xanı
 3880 Ben anuñ gözleri için haste vü rencûram uş
 Ol menüm gönlüm bigi zülfi perîşânum xanı
 3881 Dil-beruñ benümle nâzı vü niyâzı xandadır
 Yâ benüm anuñ ile ol 'ahd ü peymânum xanı
 3882 Bülbül-i destân isem yâ Rab gülistân xandedür
 Tûtî-i hoş-h^Vân isem bes şekkeristânnum xanı
 3883 İy xarâm olsun baña ansuz gülistân ol menüm
 Saçı sünbül yüzi gül xoşusu reyhânnum xanı
 179b 3884 Bunı ohıyiban dökerdi yaşlar Ki yaşları yuvalar idi taşlar
 3885 Ne gündüz râhat u ne gice ârâm Hemîn olaydı vü derd-i dil-ârâm
 3886 Ne hâle uğraduğın ol bilürdi Hemîn ol derd ile kim yağılurdu
 3887 Firâvân xasreti vü göynügi bol Cihân-efrûz'a kıldı 'ağıbet yol

3873 b Firâk odıyla bağrın tağlar : Kim ırmağ gibi yaşı çağlar P
 3876 a şâh-ı ser-efrâz : ol şeng şehnâz İ ; 3876b ohıdı : başladı P
 3879 a Hâtrum içinde : Cân göñül milkinde P
 3880 b menüm : benüm P
 3881 a xandadır : n'oldı kim P
 3883 b xoşusu : xoşusu P
 3884 a ohıyiban : eydübenüñ P
 3885 b derd-i : derd ü İ
 3886 b derd ile kim yağılurdu : derdilen yağılurdu İ

	3888	Görür kim ğamdan ol zîbâ nigârîn	Perîşân eylemiş naķş u nigârîn
	3889	Bedel ‘aşfûre kı lup erguvânı	İki ķat eylemiş serv-i revânı
	3890	O câdû gözler ü ol fitne ķaşlar	Ya Halluḥ ruḥda ol hind ü ḥabeşler
	3891	Ķamu ayruḥsı olmış vü bozulmuş	Şanasın ol degül ayruḥ düzülmiş
	3892	Anı ol ḥâlde göricek şehin-şâḥ	Didi bilmeze urup iy yüzi mâḥ
	3893	Sañâ daḥı ne geldi n’oldı ḥâlüñ	Nedendür iy semen-ber infî‘âlüñ
	3894	Nedensin böyle zâr u zerd ü bîmâr	Meger kim yârdan ayru düşdüñ iy yâr
180a	3895	Cihân-efrûz çün Hüsrev yüzini	Göriben işidür şîrîn sözini
	3896	Ölü cismine şankim cân irişür	Devâsuz derdine dermân irişür
	3897	Velî reşk ile ‘abherden firâvân	Dökerdi lâleye la‘l-i Bedaḥşân
	3898	Yaşı şol resm ile çağlar yüzinden	Ki zulmetde ķalur ‘âlem gözinden
	3899	Anı göricegez aĝladı Hüsrev	Meh ile ķarşu-be-ķarşu şeh-i nev
	3900	Hele çün Hüsrev’üñ yüzini gördi	Şanasın çıķmış iken cânı girdi
	3901	İlerü müdde‘îden ihtiyâtı	Var idi eylemege ihtilâtı
	3902	Bu kez kim müdde‘îden fârîĝ oldu	Dilegince teferrüc yâri kıldı
	3903	Bireĝü kim ola ‘ışķa giriftâr	Ķala yârinden ayru derd ilen zâr
	3904	İçi ḥasret odından yanmış ola	Firâķ âĝûlarından ķanmış ola
	3905	İñen çoḥ çekmiş ola ayruluḥlar	Daḥı ol ayruluḥdan şayruluḥlar
180b	3906	Göze getürmez iken anı baḥtı	Meger kim yine raḥm eyledi baḥtı
	3907	Çü ḥâlî buldı aĝyârdan kenârı	Ta‘addîsüz teferrüc kıldı yâri
	3908	Giriftâr olmuş iken derd-i yâre	İrürdi âḥir anı derdi yâre
	3909	Egerçi kim görüp vaķtı olur ḥoş	Velî ĝâyet şafâdan oldu bî-hûş
	3910	Birazdan ‘aklı çünkim başa geldi	Yaşı seyli başından aşageldi
	3911	Didi pes Hüsrev’e k’ey râḥat-ı rûḥ	Ṭapuñdan kesb iderdi râḥatı rûḥ

- 3890 a câdû : câzû P
3891 a ayruḥsı : ayruķsı P ; 3891b ayruḥ : ayruķ P
3893 b semen-ber : ķamer-rûy P
3894 - P
3897 b Bedaḥşân : Bezaḥşân P
3904 a İçi : Ķatı P ; odından : odına P ; 3904b âĝûlarından : âĝûlarına P
3905 a İñen çoḥ : Firâvân P ; 3905b ayruluḥdan : ayruluķdan P
3906 a baḥtı : baḥdı İ ; 3906 b baḥdı : baḥtı İ
3907 a buldı : gördi P
3908 b İrürdi âḥir anı : Anı âḥir irürdi P
3909 b bî-hûş : ḥâmûş P
3911 a pes : bes İ ; k’ey : iy P

	3912	Şol ümmîde tutardum tende cânı	Ki vaşluñ ile şâd ideydüm anı
	3913	Sen eyle şanma kim şâhum bu gözler	Tapuñdan özgeye baħar ya gözler
	3914	Çü derdüñ kıldı bağrumı tolu göz	Nicesi baħsun ayruğa sulu göz
	3915	Senüñ derdüñ kılalı bini dil-rîş	Hıredden bî-nevâyım şabra dervîş
	3916	Ne gündüz buluram bir dem ferâgat	Ya gice bir nefes ârâm u râhat
181a	3917	Benüm hâlüm senüñ derdüñ ilen bu	Senüñ niccdür iy serv-i semen-bû
	3918	Ben oldum sensüzün derde giriftâr	Tabîbümsin âhir dermân kıl iy yâr
	3919	Devâ olmazsa derd ile qaluram	Dahı müşkil bu kim hasret oluram
	3920	Bu nev'e oħıdı bir nice bâbı	Dilerdi şehden alaydı cevâbı
	3921	Şeh eydür iy şeh-i hûbân-ı Kişmîr	Baňa bülbül gibi gülden haber vir
	3922	Haber vir baňa kim şâh-ı Sıpâhân	Nerede eyledi ol cânı penhân
	3923	Didi and içibenüñ şâha ol mâh	Ki ğark olmuş durur ol iy şehin-şâh
	3924	Bunu işidicegez şâh andan	Kıyâs it nice ide âh andan
	3925	İkiledin yine oda yahıldı	‘Îmârethğa irmedin yihıldı
	3926	Yine furkat şarâbın nûş kıldı	Yine mest olıbanuñ cûş kıldı
	3927	Didi yüz göge tutup k’iy Hudâyâ	Siper miyem bu envâc-ı belâya
181b	3928	Cihânda bir nefes şâd olmadum ben	Günüm ağlayu giçdi gülmedüm ben
	3929	Benem ‘âlemde bulmadın murâdın	Cihândan zâr giden nâ-murâdın
	3930	Dirîğâ hoş-likâ vü nâzenîn Gül	Dirîğâ serv-ğadd ü meh-cebîn Gül
	3931	Dirîğ ol saçı sünbül yañağı gül	Dirîğ ol ğaddi nesrîn hâli fülful
	3932	Ben eydürdüm ki fetħ olsa Sıpâhân	Ele gire meger ol genc-i penhân
	3933	Nice kim bulam ölümnden emânı	Şoram ol nice dil-berden nişânı
	3934	Yakın kim ol nigârın câna cândur	Ben ansuz diri qalursam gümândur
	3935	Benüm göflümde yoħdur ol teselli	Ki andan münkaṭıc ola be-küllî
	3936	Sözün işidür isem ğur içinde	Diyem lebbeyk mâr u mûr içinde

3912 a ümmîde : ümmîze P
3913 b özgeye : özgeyi Ī ; baħar : baħar P
3915 b şabra : ‘ağla P
3916 b Ya : Ne P
3917 b niccdür : nitedür P
3920 a oħıdı : oğıdı P
3922 b Nerede : Nirede P
3924 a Bunu işidicegez : Bu sözi işidicek P ; 3924 b ide : kıla P
3925 a yahıldı : yağıldı P ; 3925b yihıldı : yıkıldı P
3931 P’de 3932. beyt ile yer değiştirmiştir.
3935 a yoħdur : yoğdur P ; 3935b Ki : Kim P

	3937	Eger ‘İsâ gibi göge uçarsa	Ve ger Kârûn bigi yire giçerse
	3938	Deñiz dibine inerse çü mâhî	Sikender gibi geçerse siyâhî
182a	3939	Anı hîç isdemekden ermeyem ben	Nc yir ola ki anda varmayam ben
	3940	Meger bulam nişân ol bî-nişândan	Ki yegdür baña ol cân u cihândan
	3941	Deñizde çünki penhân oldu cânum	Deñiz oldu bu çeşm-i dür-fişânım
	3942	Sa‘âdetden eger yârî bulam ben	Deñizde kuruda yârî bulam ben
	3943	Ya ol dür-dâneyi ele getürem	Ya elden küllî varlığı yitürem
	3944	Bu sözleri Cihân-efrûz-ı pür-gam	İşidüp oldu gam göñlinde müdgam
	3945	Didi şâha ki iy dirine yârum	Görürsin çünki deryâdur kenârum
	3946	Çor iseñ kim bu derd ile kalam ben	Cihânı ser-be-ser deyə kılam ben
	3947	Benüm gözüme sensin mihr ü hem mâh	Saña ben kuruda deñizde hem-râh
	3948	Bu sûz u hasret ü derd ile rencûr	Beni bi’llah tapuñdan eyleme dür
	3949	Yüzüñi görmege kâni° oluram	Ki bir dem seni görmezsem ölürem
	3950	‘Înâyet kıl baña devşür ‘inânı	Esirge çün kavîsin nâ-tüvânı
	3951	Çü hâdden giçdi zârı ol nigârûñ	Özi göyüñdi aña şehriyârûñ
	3952	Didi dîdâra ger kâni° olasıñ	Bu dilek kim idersin tîz bulasıñ
	3953	Velî şol şart ilen kim dahı işde	Şürû°uñ olmaya kavlı itdüñ işde
	3954	Bunu didi vü andan çıhdı Hüsrev	Atası katına vardı şeh-i nev
	3955	İñen çoñ ağladı yârdan hikâyet	İdüp hem baht u tâli°den şikâyet
	3956	Hikâyet itdi yârdan ayrulıkdan	Şikâyet furkat ile şayrulıkdan
	3957	Sözi suña getürdi ol yüzi mâh	Ki ger destûr vireyidi baña şâh
	3958	Gezüp şahrâları râh isdeyeydüm	Giçüp deryâları mâh isdeyeydüm
	3959	Meger yârdan bulaydum bir nişânı	Ki ansuz baña gerekmez cihânî

3937 a ‘İsâ gibi : ‘İsâlayım P ; 3937b bigi : gibi P
3938 a dibine inerse : dibinde olursa P ; 3938b geçerse : geçdise P
3940 b baña ol : ol baña P
3942 b kuruda : kurıda P
3945 b çünki : uş ki P
3947 b kuruda : kurıda P
3948 a Bu sûz u hasret ü derd ile : Çün olmuşam senüñ derdüñle P
3950 a devşür : dirşür İ
3951 a zârı : râzı İ
3952 a dîdâra : dîzâra P
3953 a ilen : ile P
3955 a çoñ : çok P
3956 b furkat : hasret P
3959 b Ki : Kim P

	3960	Şehin-şâh eydür aña kim i ferzend	Ne olduñ bunca bu sevdâya <u>h</u> ursend
183a	3961	Varalum Rûm'a hoş fâriğ oturgıl	Bu olmaz fikri ortadan götürğil
	3962	Otur tahtuñda şâd u hüsrevânc	Perâkencde kıl ilçiler cihânc
	3963	Yürüyüp geşt itsünler cihânı	Scr-â-ser cümle peydâ vü nihânı
	3964	Anı her yire söylüp soylasunlar	<u>H</u> aber bilsünler i'fâm eylesünler
	3965	Țutayım kim deñize giresin sen	Anı balıhlara mı şorasın sen
	3966	Deñizde yol mı var kim gözleyesin	Ya iz mi görünür kim izleyesin
	3967	Bu iş 'âkıl işi olmaya hergiz	Ki deñize gire vü izleye iz
	3968	Atasından bu sözi işidüp şâh	Dükendi şabrı kaldı derd ilen âh
	3969	Yüregi cûşa geldi gözi toldı	Dimege yârumuz kim hâli n'oldı
	3970	Revân nergesden ol gül yüzlü dildâr	Semen üsdine dökdı dâne-i nâr
	3971	Atasına didi k'iy şâh-ı 'âlem	Hümâ sâyefî cihândan olmasun kem
183b	3972	Bu kim kılına şeh şabr eylegil dir	Bilürem hağ buyurur ve şeker yir
	3973	Velîkin şabr 'âkıllar işidür	Ki 'âkl ağacınıñ ol yimişidür
	3974	Bu gün kim 'âkıdan bî-gâneyem ben	Ne bilem şabrı çün dîvâneyem ben
	3975	Baña kim bülbülem gülden haber vir	<u>H</u> umârı olana mülden haber vir
	3976	Bu oyında ki evvel 'âkl utuldı	Bu göñül kuşu tuzağa tutuldı
	3977	Bu derdün dünyede dermânı yohdur	Ferâgat olmağufñ imkânı yohdur
	3978	Baña şâyiste degül pâdişâhlık	Ne hâcet delüye şâhib-külâhlık
	3979	Baña bu taht u bu efser gerekmez	N'iderem leşkeri kişver gerekmez
	3980	Gül aldı göñlümi vü oldı garç-âb	Göñülsüz kişiye ne hürd u ne h'âb
	3981	Çü ben göñlüme olmışam talebkâr	Degüldür ser-zeniş baña sezâvâr
	3982	Yetügüm Gül midür tenhâ yahud dil	Yahud bir midür ikisi ne müşkil
184a	3983	Çü şişe mülde gümdür şişede mül	Bilimezem ki Gül dil mi ya dil Gül

3961 b ortadan götürğil : göñlüñden götürgil P

3964 a yire söylüp : yirde şorup P

3965 a Țutayım : Țutayum P

3968 b kıldı : kaldı İ

3972 a kılına : ben kula P ; eylegil : eylesün P

3974 a Bu gün : Nidem P

3975 ab vir : kıl P ; 3975b Humârı olana : Humaram yine hem P

3976 a utuldı : atıldı P ; 3976b tuzağa tutuldı : duzağa dutıldı P

3977 a dünyede : - P ; 3977ab yohdur : yohdur P

3978 a pâdişâhlık : pâzşâhlık P

3982 a Yetügüm : Yitügüm P ; 3982b Yahud bir midür ikisi ne : Ya ikisi dahı midür bu P

	3984	Çü dil benden olup durur remîde	Nite bî-dil olam ben âremîde
	3985	Nice kim tendedür cân intizârum	Qarârum yoh durur cûyâ-yı yârum
	3986	Bunu Hüsrev'den işitdükde Qayşer	Derûnün cümle gam tutdı ser-â-ser
	3987	Didi şeh Hüsrev'e saht oldu bendüñ	Anuñ çün aşşısı yoh saña pendüñ
	3988	Qor isem kim gidesin vü qalam ben	Olam ser-geşte nîtekim qalem ben
	3989	Qomazsam gitmege çiharsın elden	Degülem hâliyâ hâlî halelden
	3990	Ma'a'l-kışsa sşñ uci h'âh u nâ-h'âh	İcâzet virdi Hüsrev gitmege şâh
	3991	Vidâ° eyleyü ol mâh ile Qayşer	Gönüldi Rûm'a biñ âh ile Qayşer
	3992	Deñizden yaña °azm eyledi Hüsrev	Bile Pîrüz u Ferruh-zâd-ı şeb-rev
	3993	Bileyidi Cihân-efrûz-ı °aşık	Şeh ile nîtekim °Azrâ vü Vâmık
184b	3994	Cihân-efrûz Ferruh şâd u Pîrüz	Dahı on merd üstâd-ı dil-efrûz
	3995	Seşergeh oluban bunlar süvâre	Sürerler tâ irişince kenâre
	3996	Deñize iricek atdan inerler	Ol arada qarâr idüp konarlar
	3997	Buyurdı şeh ilerü geldi Pîrüz	Didi Hüsrev ki iy yâr-ı dil-efrûz
	3998	Qıluram bunda uş iki gemi râst	Yarağını düzerem bî-kem ü kâst
	3999	Birisine gerek kim sen giresin	Qarâr itmeyesin dâyim süresin
	4000	Gidesin rast maşrıkdın yanına	Meger iresin ol Gül hırmânına
	4001	Ki mağribdin yaña ben giderem uş	Bu yârânlar ile olsun günün hoş
	4002	Çü şehden bu sözi Pîrüz işitdi	Şehüñ buyruğına göre iş itdi
	4003	Seşergeh çün vidâ°-ı şâh itdi	Baş urdı vü gemiye girdi gitdi
	4004	Çü şehden ayrılır bir nice gün çüst	Vefâyı terk ider ol °ahdine süst
185a	4005	Eriñ şab°ında çün ola yavuzluk	Nicesi kimseyile kıla uzluk
	4006	Anuñ çün °âk oldu ol seg-i şum	Ki aldı Ferruh'ı bile şeh-i Rûm
	4007	Öginde dir idi Hüsrev kim ola	Ki ben maşkûm olam ol hâkim ola
	4008	Ya Ferruh dünyede kim ola kim ol	Ola Pîrüz'dan anuñ °izzeti bol

3985 a intizârum : intizâram P ; 3985b yârum : yârem P
3986 b tutdı : dutdı P
3987 b yoh : yok P
3988 b nîtekim : mânend-i P
3989 a çiharsın : çıkarsın P
3991 a eyleyü : eyledi P
3993 : - P
3995 a oluban bunlar : cümlesi olup P
4000 a maşrıkdın : maşrıkdan P
4006 b Ki : Kim P
4008 a Kim ol : Kem ol P

	4009	Ben andan kem degülem her hünerde	Velî her işe tâli° gerek erde
	4010	Bile olmasa Pîrûz-ı dil-efrûz	Nite Ferruḥ olaydı işde pîrûz
	4011	Baňa ol ycg ki şchrümce gönilem	Ḳanı Gül Ḳandadur Hüsrev ne bilem
	4012	Bunu fikr eyledi vü döndi yoldan	Yinc sağdan yaňa °azm itdi şoldan
	4013	Bir iki gün ki cehd itdi dürüşdi	Hem az müddetde şehrine irişdi
	4014	Şeh-i Şâbûr işitdi kıldı da°vet	Ḳatına vü firâvân kıldı °izzet
	4015	Pes andan şordı şeh kim n'oldı Ferruḥ	Yaḥud senden nite ayrıldı Ferruḥ
185b	4016	Pes ağzın açdı Pîrûz-ı siyeh-rûz	Ki olsun her murâda şâh pîrûz
	4017	Bil iy şem°-i cihân ü tâc-ı şâhân	Kemîne çâkerüñ şâḫib-külâhân
	4018	Ki ger başlar olursam dâstâna	Melâlet irişe şâh-ı cihâna
	4019	Şeh eydür gam degül söyle kelâmı	Ne hâl oldıysa şerḥ eyle tamâmı
	4020	Söze geldi vü aḫvâli ser-â-ser	Şehe şerḥ itdi Pîrûz-ı bed-aḫter
	4021	Daḫı didi kim iy şâh-ı yigâne	Bilüp âgâh olğil dâstâne
	4022	Çü Ferruḥ gördi Hürmüz erligini	Kemâl-i dâniş ü serverligini
	4023	Çü Ferruḥ-zâdı gördi vü begendi	Ṭeber-zed gördi vü unuttı ḳondı
	4024	Ḳapıldı °ışkına vü anda ḳaldı	Sevüsi Hüsrev'üñ çün cânda ḳaldı
	4025	Degüldüm ben gönülden bunlara yâr	Dirilürdüm zarûret birle nâ-çâr
	4026	Ṭapuñdan ayru çünkim olamazdum	Velî gelmege fırsat bulamazdum
	4027	Çü ne ki fırsat el virdi sıvışdum	Yüzüm üsdine ṫapuña ḳḳvışdum
186a	4028	Daḫı yolda ne dürlü oldısa hâl	Dükelin şâha şerḥ eyledi fi'l-hâl
	4029	Daḫı didi ki Hüsrev Şâh-ı Ḳayşer	Deñizdedür bu gün yârini isder
	4030	Eger şeh daḫı şorarsa nişânı	Gümânsuz bilürem kim bulur anı
	4031	Çü Şâbûr oldı Gül hâlinden âgâh	Revâne kıldı ḳâşıdlar be-her râh
	4032	Ki şoralar gezüp dün gün cihânı	Ola kim bulalar ol dilsitânı

4009 b her işe tâli° gerek : tâli° gerek her işe P
4012 a fikr : mekr P
4013 a dürüşdi : dürişdi P ; 4013b Hem az : Sehel P
4014 b firâvân : be-gâyet P
4015 a Pes : Bes İ ; andan : aña P
4016 a Pes : Bes İ ; 4016b Ki : Kim P
4018 a ger başlar olursam : başlar olur isem P
4019 b Ne hâl oldıysa : Neyise hâli P
4020 b şerḥ : °arş P
4021 - İ
4022 a Çü Ferruḥ gördi Hürmüz : Daḫı didi hem anuñ İ
4023 - P
4032 a dün gün : dâyim P

368
RAST KERDEN-İ HÜSREV KEŞTİRÂ VÜ REFTEN BE-CÂNİB-İ MAGRİB Ü
DÎDEN °ACAYİBHÂ-YI DERYÂ *

	4033	Bu resme dimiş ol kân-ı ma°ânî	Kitâbında bu şîrin dâstânı
	4034	Ki çün Hüsrev gemisin râst kıldı	Gemiye girdi vü garba gönüldi
	4035	Anuñ çün mağribce gönüldi ol şâh	Ki zîrâ anda batar mihr ilcn mâh
	4036	Anuñ çün deñize atdı cânını	Ki tâ hod kim bula dürr-i semîni
	4037	Anuñ çün Gül yolına kıldı cân terk	Ki Gül olmasa ol qalurdı bî-berg
186b	4038	Gemiye girip olurlar revâne	Nite kim qatı yay ohı nişâne
	4039	İki hafta giderler sağ selâmet	Güle oynayu bî-renc ü nedâmet
	4040	Meger kim yıl muhâlif esdi bir gün	Bularuñ hâleti oldu diger-gün
	4041	Gemiye geh çiharurdu havaya	Geh indürür idi taht-ı serâyâ
	4042	Geh olurdu ki oh bigi atardı	Ki şarka garba bir demde yiterdi
	4043	Çü gördiler necât olmaz muhaşşal	Cihânuñ dirliginden yudılar el
	4044	Dökerler anca kan yaş anda bunlar	Gemi deñizde yüzer qanda bunlar
	4045	Bu hâlde üç gün üç gice qalurlar	Hazîn ü zâr u ser-gerdân olurlar
	4046	Çü dördünc gün bu hürşîd-i cihan-tâb	Ser-â-ser °âlemi kılar çü sîm-âb
	4047	Deñiz mevci biraz ârâm kılar	Gemiciler velîkin yol yañılır
	4048	Zihî menzil ki hergiz yol belürmez	Zihî vehlet ki sağ u şol belürmez
187a	4049	Yoluñ çün togrusın sehv itdi bunlar	Bu kez yolsuz yañıya gitdi bunlar
	4050	Gemi nâ-geh giderken bir arada	Deñizde bir qara şu oldu peydâ
	4051	Göge gömgök tütünleri çihardı	Ki qatrân göynügi bigi qohardı
	4052	Giçemezler vü ser-gerdân olurlar	Qohusından anuñ °âciz qalurlar
	4053	Gemicilere şordı şâh-ı kişver	Ki ne mevzi° durur buña ne dirler

* REFTEN : REVÂNE ŞODEN P ; DERYÂ : - P

4035 b batar : batur P

4038 b ohı : okı P

4039 b bî-renc ü nedâmet : bî-derd ü seqâmet P

4040 a Meger : Bu kez P

4041 a çiharurdu : çıkarurdu P

4042 a ki oh bigi : kim ok gibi P

4044 a Dökerler : Döker P ; 4044b Gemi deñizde yüzer : Ki kişi şuda üzer İ

4047 b Gemiciler velîkin : Velîkin gemiciler P

4048 ab Zihî : Zehî P

4049 a Yoluñ çün : Çü yoluñ P

4051 a çihardı : çıkardı P ; 4051 qohardı : qoqardı P

4052 b Qohusından : Qoqusından P

4054	Didiler bilmezüz hergiz biz iy şâh	Ki bu ara deñiz midür yahud çâh
4055	Bular kalmış iken hayrân u hîre	Irahdan görünür bir hoş cezîre
4056	Aña °azm cyleyibcnüñ varurlar	Baharlar ol cezîreyi görürler
4057	Yeri başdan başa sünbülitândı	Tamâmet erguvân u za°ferândı
4058	Ağaçlar başı °ayyûka irişmiş	Budağlar biri birine girişmiş
4059	İrişmişdi °aceb elvân yemişler	Nc görmüş kimse anı nc yemişler
187b	4060 Turuncı çoğ idi hem nârenci	Kimi ser-sebz ü kimisi nârenci
	4061 Üzüm ü cevz müz incir ü hurmâ	Erük vü kaysı şeftâlû ve ayva
	4062 Enâr u tut vü hem armud u elma	Budağdan çağırur kuşlar ki alma
	4063 Bu elvân yemişi çünkim görürler	Hemân ol arada lenger ururlar
	4064 Çıharlar ol gemiden nite kim bâd	Cezîreye girürler hurrem ü şâd
	4065 Gerekince yemişlerden yediler	Firâvân zikrini Hakk'ıñ didiler
	4066 İki gün anda dün gün kaldı bunlar	Yimege çünki ni°met buldı bunlar
	4067 Üçünci gün ol aradan giderler	İkiledin yoluñ °azmin iderler
	4068 Gider iken görürler bir yüce tağ	Ki ser-gerdân idi katında yek bağ
	4069 Ağaçları bulutdan aşmış idi	Şanasın kim göge irişmiş idi
	4070 Yemişinden eger biri düşeydi	Bulıda elli günde irişeydi
188a	4071 Bulurlar anda çoh envâ°-ı ni°met	Çıhar hatırlarından renc ü zahmet
	4072 Ahardı çeşmeler çün âb-ı hayvân	Behiştî şanki naqd itmişdi rıdvân
	4073 Benefşe çiğdem ü nesrîn ü reyhan	Gül ile süssen ü sünbül firâvân
	4074 Kılurlar şâhsâr üsünde zârî	Düzüp âvâzı mürğân-ı bahârî
	4075 Semene tûfî vü dürrâc u tîhü	Uçardı vü kaçardı yüz yüz âhü

4054 a Didiler bilmezüz hergiz biz : Gemiciler didi bilmezüz P

4055 b Irahdan : Irağdan P

4056 : - P

4057 a Yeri : Yiri P

4058 b Budağlar : Budağlar P

4059 a °aceb : - P

4060 b ser-sebz ü : yeşil henüz P

4062 b Budağdan : Budağdan P ; ki : kim P

4063 b Hemân : Varup P

4064 a Çıharlar ol gemiden : Gemiden çıkıbanuñ P ;4064b girürler : talarlar P

4068 b yek : biñ P

4069 b irişmiş : ulaşmış P

4070 a Yemişinden : Yemişinden P

4071 a çoh : çün P ; 4071b Çıhar : Çıkar P

4072 a Ahardı : Ağardı P

4073 a çiğdem : nerges P ; 4073b süssen ü sünbül : sünbül ü süssen P

4074 : - İ

	4076	Cihânda kimse görmemişdi bârî	Anuñ bigi müzeyyen mürğzârı
	4077	Anı göricegez şâd oldılar key	Tamâmet gamdan âzâd oldılar key
	4078	Olı u yay aluban ol nâmverler	Şikâr iderler idi cânverler
	4079	Odun dirşürüben od urdılar çoĥ	Kebâb u kalyeler bişürdiler çoĥ
	4080	Ne var hâzır degüldiyse şarâbı	Hele hoş yidiler şulu kebâbı
	4081	Yidiler kıldılar anda karârı	Gönülde yâd idüp Perverdigârı
	4082	Yine çünkim horûs-ı şubĥ irdi	Felekden dâne-i zerrîni dirdi
188b	4083	Ķanat şalup bu mürğ-ı âteşîn-düm	°Ayân eyledi nûr u zûlmeti güm
	4084	Didi Hüsrev ki turuñ şayd idelüm	Azuĥ idinelüm yola gidelüm
	4085	Yola °azm eylediler şayd iderek	Firâvân şayd iderlerdi giderek
	4086	Yine uğradılar bir mürğzâre	Ki görünmez idi ĥadd ü kenâre
	4087	Aĥardı çeşmeler mânend-i kevser	İçindeki balıĥlar sîm-peyker
	4088	Yimiş yiyüben ol şudan içerler	Pes ol aradan on günde giçerler
	4089	Yine bir mişeye daĥı irerler	Baĥarlar çevre yaña vü görürler
	4090	Ki pür arslan u ĥaplan idi cümle	Bulara kıldılar gördükde ĥamle
	4091	Anı göricegez yârân-ı Hüsrev	Didiler Hüsrev'e kim iy şeh-i nev
	4092	Ne dirsın ne kılalum ve n'idelüm	Bu müşkil derde ne dermân idelüm
	4093	Didi şeh çünki böyle oldu taĥdîr	Ne çâre eyleye taĥdîre tedbîr
189a	4094	Ne dürlü eyleye tedbîr bende	Ķılır taĥdîr ol tedbîre ĥande
	4095	Ne çâre çünki uğraduĥ ĥazâyâ	Muĥî° olmaĥ gerek ĥükm-i Hudâ'ya
	4096	Buyurdu şeh ki çaçmak çaçdılar tîz	Şaĥa vü şola odlar yaĥdılar tîz
	4097	Yine odlar alıban ellerine	Yürüdiler ol arslan yollarına
	4098	Şu deñlü yaĥdılar odlar firâvân	Şanasın duzaĥ oldu ol mîşistân

4078 a Oh : Oĥ P

4079 ab çoĥ : çoĥ P

4081 a Yidiler : Yiyüben P

4084 b Azuĥ : Azıĥ P

4085 b iderlerdi : eylerdi İ

4086 b görünmez idi ĥadd ü : ne ĥaddi bilürür ne P

4087 a Aĥardı : Aĥardı P ; 4087b balıĥlar : balıĥlar P

4088 a yiyüben : yiyüben İ ; şudan : şudan İ ; 4088b Pes : Bes İ

4089 a irerler : girürler P ; 4089b Baĥarlar : Baĥarlar P

4090 a arslan : aslan İ

4095 a uğraduĥ : uğraduĥ P ; 4095b olmaĥ : olmaĥ P

4096 b yaĥdılar : yaĥdılar P

4097 b arslan : aslan İ

4098 a yaĥdılar odlar : yaĥdılar odı P

	4099	O <u>kı</u> ya <u>q</u> up atarlar od saçarlar	Anı göricek arslanlar kaçarlar
	4100	Bu resm ile otuz gün gitdi bunlar	Ki tâ bir ho <u>ş</u> araya yitdi bunlar
	4101	Yine bir ho <u>ş</u> cezîre oldu peydâ	Şanayıldı gören Firdevs-i a'lâ
	4102	Yeri to <u>pt</u> oluyıdı dürr ü mercân	Şadefler dökülürdi şad-hezârân
	4103	Yöresin sebze t <u>ut</u> mışdı çü mînâ	Çü kâfûr arasında keff-i deryâ
	4104	Şehe ho <u>ş</u> geldi gâyet ol cezîre	Ki hayrân oldu şâh ol bî-nazîre
189b	4105	Didi yârânlara şâh-ı yegâne	Ki ba <u>hu</u> ñ ahî bir bu gülsitâne
	4106	Bu resme hûb görmedüm cihânda	Ki açıldum çü gül bu bûsitânda
	4107	Bu sözdeyken bular ahşam irişdi	Günüñ âgâzına encâm irişdi
	4108	Düzüp mînâ yüzine dâne-i zer	Çarışdurdı cihân kâfûra °anber
	4109	Dünüñ bir ba <u>h</u> şı giçdükde ba <u>h</u> arlar	Defizden bir bölük hayvân ç <u>ı</u> harlar
	4110	Bularuñ her biri ağzında iy yâr	Güneşden rûşenîrağ bir güher var
	4111	Çamu güherlerin yirde qodılar	Çü şahrâ rûşen oldu otladılar
	4112	Sehergeh çünkü °âlem rûşen oldu	Defizüñ yüzi mişl-i cevşen oldu
	4113	Bu hayvân cümle şahrâdan söküldi	Götürüp dürri deryâyâ döküldi
	4114	Heves olup bu dürr-i şeb-çerâğa	Buyurur şeh ki başlarlar yarağa
	4115	Yarağı bu ki toprağı qazarlar	Defizden şu çeküp balçık düzerler
190a	4116	Alup balçığı ağaca ç <u>ı</u> harlar	Girü ç <u>ı</u> hınca hayvânlar ba <u>h</u> arlar
	4117	Görürler tâ ki girü ahşam olur	Gider nûr u yerini zulmet alır
	4118	Nikâb-ı °anberîn bağlayuban hâk	Cevâhir bizedi yüzine eflâk
	4119	Şuñâ degin kıllur bunlar nigâhı	Ki âsâyış olur mürğ ile mâhî
	4120	Olıcağ dün giceki vaqt iy yâr	Girü ç <u>ı</u> har bu hayvân-ı güherdâr

4099 a Okı yaqup atarlar od : Odı yahup atar oh İ ; 4099b arslanlar : aslanlar İ

4100 a resm : nev° P

4101 a peydâ : peyzâ P ; 4101b Şanayıldı gören : Şanayduñ ol idi P

4102 a Yeri : Yiri P

4104 b oldu : qaldı P

4105 b bahuñ : baquñ P

4106 : - P

4109 a baharlar : baqarlar P ; 4109b çıharlar : çıqarlar P

4111 a yirde : yire İ

4112 b Defizüñ : Defiz ; mişl-i : mişâl-i P

4116 a balçığı : balçıqı P ; çıharlar : çıqarlar P ; 4116b hayvânlar : hayvânı İ ; baharlar : baqarlar P

4117 a Görürler : Görür P ; 4117b yerini : yirini P

4118 a bağlayuban : baqlantıban P

4120 a Olıcağ : olıcek İ ; 4120b çıhar : çıqar P

	4121	Güherleri yire <u>koğu</u> nda anlar	Revân üsdine balçık dökdi bunlar
	4122	Güherler balçığ ile örtüliccek	Bu hayvânlar <u>ka</u> rañuda kalıcağ
	4123	Dahı <u>şa</u> hrâda <u>tu</u> rmazlar dönrcerler	Deñizüfî dibine degin incerler
	4124	Bular ol <u>h</u> âli göricek incerler	Ağaçdan uçuban yire <u>ko</u> narlar
	4125	Güherleri tamâmet cem° iderler	Ol aradan yola düşüp giderler
	4126	Bu kez peydâ olur bir yazı nâ-gâh	İçinde püşteler mânend-i <u>h</u> argâh
190b	4127	Ƙamu ol püşteler <u>â</u> hir <u>ku</u> m idi	Bu dem görünse bir demden <u>gu</u> m idi
	4128	Çü imkân yoğ idi admağ a dım	Ƙalurlar <u>ka</u> musı <u>h</u> ayrân u nâdim
	4129	Ol <u>a</u> han <u>ku</u> m içinde <u>ş</u> ad-hezârân	Olaydı dürlü envâ° ile yılan
	4130	Çoğ idi gerçi <u>şa</u> hrânuñ yılanı	Velî degmezdi kimseye ziyânı
	4131	Gehî şu bigi <u>ku</u> m ile <u>a</u> hardı	Gehî batar idi vü <u>ge</u> h <u>ç</u> ıhardı
	4132	Bular anı göriben oldu giryân	Felek bunlaruñ ef°âline <u>h</u> andân
	4133	Geçerler ol aradan zağmet ile	İñen <u>ço</u> h dürlü renc ü miğnet ile
	4134	Yürimekte becid çün dürişürler	Yine bir mürğzâra irişürler
	4135	Hem andan yine bir <u>ta</u> ğ a <u>ç</u> ıharlar	Çü <u>ta</u> ğdan aşağ a nâ-geh <u>ba</u> harlar
	4136	Görürler toptolu <u>şa</u> hrâ şütür-mûr	Gider <u>ka</u> lmaz bularda <u>ku</u> vvet ü zûr
	4137	Olaydı degme biri bir <u>ko</u> yınca	Doñuz bigi diğ arslan bigi pençe
191a	4138	Yiyeydi pîli tenhâ degme biri	Bir adam yimege <u>da</u> hı ne giri
	4139	Eger <u>â</u> hû ve şîr gör olaydı	Ƙatında bunlaruñ bir mûr olaydı
	4140	Göricek anı girü dönmediler	Hem ol <u>şa</u> hrây a <u>da</u> hı inmediler
	4141	Bes ol <u>ta</u> ğ uñ <u>ç</u> ıharlar <u>ku</u> llesine	Şanasın <u>ç</u> arha <u>ta</u> ğ uñ <u>ku</u> llesi ne
	4142	Şunuñ bigi yüceyd°ol <u>k</u> ûh püşte	K'ışidülürdi tesbîh-i ferişte
	4144	Bu <u>ta</u> ğ üstinde ser-gerdân yürürken	Ƙayudan her biri cânın sürürken

-
- 4121 a koğunda anlar : koğuğda bunlar P ; 4121b bunlar : anlar P
4122 . : 4123 İ ; 4122b kalıcağ : kalıcek İ
4123 b dibine : ka°ına P
4124 a ol hâli göricek : anı göricegez P ; 4124b uçuban : uçıban P
4126 a peydâ : peyzâ P ; 4126b hargâh : hurgâh P
4129 a ahan : âhir P
4131 a şu bigi kum ile ahardı : kum ile şu bigi akardı P ; 4131b çıhardı : çıardı P
4132 a göriben : göricek P
4133 a Geçerler : Geçerler İ ; 4133b İñen çoh dürlü renc ü : Be-ğâyet infî°âl u P
4135 a Hem : Pes P ; yine : dahı P ; çıharlar : çıkarlar P ; 4135b baharlar : bakarlar P
4136 b kuvvet ü : korkudan P
4137 b Doñuz bigi diğ : Ƙamuda vardı P ; arslan : aslan İ
4138 a tenhâ : -P
4141 a Bes ol tağ uñ çıharlar : Çıkarlar tiz tağ uñ P

	4145	Irahdan bir deñiz göründi rahşân	Ki katunda anuñ katreydi ‘ummân
	4146	Şanayduñ kim cihânı âb tutmuş	Havâyı pür-buhâr u tâb tutmuş
	4147	Didi Hüsrev deñizler görmişem çoĥ	Vclikin buncılayın gördüğüm yoĥ
	4148	Bu ne cûş u hurûş u ne şadâdur	Deñiz n’olur ki bu hışm-ı Hudâ’dur
191b	4149	Buyurdı kim gemi eylediler rast	Düzetdiler yarağın bî-kem u kâst
	4150	Ol on kişi ki üstâd idi şâdıĥ	Biri birine yâr idi muvâfıĥ
	4151	Gemiye fiz tertîb eylediler	Ne kıalsunlar çü Hüsrev eyle diler
	4152	Yüriyüben öküş şayd itdiler	Gemiye koyuban kayd itdilerdi
	4153	Direrler lenger ü yelken gererler	Sürerler gemiyi güce görürler
	4154	Ķalurlar kırık gün ol baĥr içinde	Melâl u derd ü süz u Ķahr içinde
	4155	Gemide oturur Hüsrev perîşân	Olıban itdüğü işe peşimân
	4156	Gül’ün derdi yüregın hûn iderdi	Deñizi yaşları gül-gûn iderdi
	4157	Gözünden yaşı şol deñlü dökerdi	Ki evvel gemi ol baĥri sökerdi
	4158	Gehî gözine kııurdı ĥitâbı	Gehî göñline kııurdı ‘itâbı
	4159	Gehî eydürdi ger göz baĥmayaydı	Bu göñül ‘ışĶa yahud aĥmayaydı
192a	4160	Gehî eydür idi kim iy göñül sen	Niçün ‘ışĶa ideydüñ baş yüñül sen
	4161	Çü düşdüñ ĥâliyâ bu pîç pîçe	Bu yolda şayma cânı illâ ĥiçe
	4162	Bu resm ile iderdi zâr Hüsrev	Cihân-efrûz idi dem-sâz-ı Hüsrev
	4163	Ne zen kim ‘ışĶ içinde merd idi ol	Ser-â-ser şöyle ‘ışĶ u derd idi ol
	4164	Göñüldeñ ‘ışĶ dâdını dirürdi	Yürimekte ĥod erden yeg yürürdi
	4165	Çü dildâruñ cemâline baĥardı	Cihânun ĥuşşasından bî-ĥaberdi
	4166	Fidî olsun Cihân-efrûz’a biñ cân	Ki ‘ışĶ yolında cân virürdi ĥandân

4145 a Irahdan : Irağdan P

4147 a çoĥ : çok P ; 4147b yoĥ : yok P

4148 b Hudâ’dur : Huzâ’dur P

4149 b yarağın : yarağın İ

4150 a şâdıĥ : ĥadıĥ İ

4151 b Ne kıalsunlar çü : Çü gördiler ki P

4153 a Lenger ü yelken : Yelken ü lenger İ ; 4153b Sürerler gemiyi : Giderler yilken P

4154 a Ķahr : mihr İ

4157 b Ki : Kim P

4159 a Gehî : Geh P ; ger : ki ger P ; baĥmayaydı : baĥmayaydı P ; 4159b Bu göñül ‘ışĶa yahud aĥmayaydı :

Göñül tâ ĥod ki ‘ışĶa aĥmayaydı P

4161 b şayma : şanma İ ; illâ : ala İ

4163 b ‘ışĶ u derd : Ķarğ-ı verd İ

4164 a dirürdi : virürdi P

4165 a baĥardı : baĶardı P

4166 b yolında : elinde P

	4167	Qalup kırk gün denizde şâh-ı bî-dil	Yâri bulmadı miñnet kıldı hâşl
	4168	Geñ ile çekmedi ol derd ü sûzı	Ki geñsüz şaldı anı âb u rûzî
	4169	Olıcak kırk birinci gün şehergâh	Yil esdi vü deniz oynadı nâ-gâh
	4170	Pey-â-pey çıhubanuñ tağ gibi mevc	Tohunurdu gemiye fevc-der-fevc
192b	4171	Gehî çün kerges-i Nemrûd uçardı	Gehî Qârûn bigi yire geçerdı
	4172	°Ale'l-cümle bular üç gice üç gün	Qalurlar ol keş-â-keş içre mañzûn
	4173	Qarâr eyledi dördünc günde keştî	Felek şâha didi k'âzâd geştî
	4174	Selâmet bes irişdiler kenâra	Besî şükr itdiler Perverdgâr'a
	4175	Irah yirde görürler bir yüce kûh	Anuñ üstinde bir hoş qal'a enbûh
	4176	Ağaçlar yöresinde bî-had ü bol	Anı göricegezin tutdılar yol
	4177	Gemiden çünki çıkup sürdi bunlar	Ol araya hemân-dem irdi bunlar
	4178	Ol araya çü yahın geldilerdi	İrişmege biraz yol qaldılardı
	4179	Görürler bir hoş eyvân-ı mu°allâ	İrişmiş qubbesi ber-evc-i alâ
	4180	Bahuban gördiler bir şuffa ma°mûr	Tamâmet toptolu ol şuffa pür-nûr
	4181	Hem anda bir mübârek pîr oturmuş	Göñül dünyâ hevâsından götürmüş
	4182	Dün ü gün tâ°ata olmuşdı meşgûl	Ki ma°zûl idemezdi anı biñ gûl
	4183	Yatur seccâdesi yanında pîrûñ	Bir ağça çetücek ol dil-pezîrûñ
193a	4184	Qadem başmaz idi anda çü âdem	Anı kılmış idi kendüye mañrem
	4185	Eger sen olduñ ise ehl-i esrâr	Kesil insândan u hayvâna ol yâr
	4186	Ki âdemden ne deflü hor ise ol	Vefâsı ola itüñ çetügüñ bol
	4187	Tevakkuf itdi şâh eyledi tevkr	Namâzını tamâm idince ol pîr

4168 b şaldı : iletı P

4170 a çıhubanuñ : çıkıbanuñ P ; 4170b Tohunurdu : Toğunurdu P ; der : ber P

4172 a °Ale'l-cümle : °Alâ hazâ P

4173 b k'âzâd : âzâd P

4174 a bes : çün P

4175 a Irah : Iraç P ; 4175b üstinde : üsınde P ; enbûh : -P

4176 a yöresinde : yevresinde İ ; 4176b tutdılar : dutdılar P

4177 : - İ

4178 : - P

4179 : - İ

4180 a Bahuban gördiler bir şuffa ma°mûr : Varurlar ilerü qapu görünür ; 4180b Tamâmet toptolu ol şuffa pür-nûr : Görürler ol ev içi toptolu nûr P

4181 a Hem anda : İçinde P

4183 b çetücek : çedücek P

4184 a çü : hod P

4186 a hor : hûb P

4187 a itdi : kıldı P

	4188	Namâzı çünkü kıldı fâriğ oldu	İlerü vardı şâh ikrâm kıldı
	4189	Didi bes Hüsrev'e ol pîr-i himmet	Ki iy ammâcgâh-ı tîr-i miñnet
	4190	Yüri fâriğ otur nice gezersin	Çü varduğınca oñmazsın azarsın
	4191	Yüri tenhâ giçürgil rûzigârûñ	Dilerseñ kim elüñe gire yârûñ
	4192	Yüri var hem-dem için yimegil gam	Ki senden yeg bulunmaz saña hem-dem
	4193	Ne yir ola ki anda varmadum ben	Muvâfiğ yâr u hem-dem görmedüm ben
	4194	Kimi kim kendüzüme eyledüm yâr	Yine ol idi yıhan üsdüme yar
193b	4195	Cihân halkında çünkim bulmadum dâd	Çamusın kodum elden oldum âzâd
	4196	Halâyıkdan kesildüm çünkü geçdüm	Bi-ğamdi'llah ki Hallâk'a irişdüm
	4197	Çü Hüsrev gördi kim ol pîr-i hüsyâr	Cihânûñ cümle hâlinden haberdâr
	4198	Pes ol pîr-i 'azîze şâh-ı Hüsrev	Su'âle başladı her lağza nev nev
	4199	Ne deflü su'âl etdiyse şâfi	Birine biñ cevâb işitdi kâfi
	4200	Begendi Hüsrev'ün sözlerini pîr	Didi kim 'âlem içinde dahı bir
	4201	Ne şûretde saña mânende gördüm	Ne hod ma'nîde bir dânende gördüm
	4202	Cemâlûñ ber-kemâl ü hurdedânsın	Dilüñ tatlu 'aceb zîbâ cüvânsın
	4203	Yine ikrâm idüp Hüsrev yüz urdı	Bu kez yoluñ nişânlarını şordı
	4204	Didi zâhid yoluñ bir bir nişânın	Tamâmet âşikâr itdi nihânın
	4205	Yoluñ çünkim nişanları bilindi	Anuñla şeh vidâ' itdi vü döndi
194a	4206	Pes ol tağûñ dibinde hûb u meşhûr	Bir ulu kûy var idi katı ma'mûr
	4207	Bular çün tağdan aşağa inerler	Gelüp ol kûy keñarında qonarlar
	4208	Dileyüben bu kûydan bir kulavuz	Alurlar qola elçü vü kolay uz
	4209	Alurlar bir nice dahı eyü at	Düzedürler tamâmet yarağ u yat

-
- 4188 a Namâzı çünkü : Namâzını çü P
4189 a bes Hüsrev'e : Hüsrev Şâh'a P ; himmet : himmet İ ; 4189b Ki : Kim P ; ammâc : ummâc P
4190 b varduğınca : varduğınca İ
4191 a giçürgil : geçürgil P
4192 b yeg : yig P
4193 a ki : kim P
4194 b yıhan : yıkan P
4196 a geçdüm : geçdüm P ; 4196b ki Hallâk'a : bu dem Hakk'a P
4198 a Pes : Bes İ
4199 a deflü : dürlü P ; şâfi : kâfi İ ; 4199b biñ : on P ; kâfi : şâfi İ
4201 b hod : sen İ ; bir : - İ
4204 : - P
4206 a Pes : Bes İ ; tağûñ dibinde : tağ eteginde P ; 4206b Bir ulu : Meger bir P ; var idi : var imiş P
4207 b Gelüp ol : Gelürler P
4208 a Dileyüben : Dileyiben İ ; 4208b qola : qavli İ ; elçü : ölçü P

	4210	Sehergeh atlanup yola girerler	°Ale't-ta°cîl turmazlar sürerler
	4211	Yolına bunlaruñ çıhmadı mâni°	Selâmetlîğ ile irgürdi Şâni°
	4212	Haber irişdüğinde şâh-ı Kayşer	Sevinmekden göge degdürdi efser
	4213	Muraşşa° tâc u hil°at esb-i tâzî	Gümiş eyerlü altun tabı-bâzî
	4214	Alıban çıhdılar şeh-zâde karşı	Firâvan nuql u câm u bâde karşı
	4215	Yarındası ki bu nüh tâk-ı devvâr	Yinc oldı münevver şem° - girdâr
	4216	Huceste-fâl ile Hüsrev irişdi	Şeh öñinde yir öpdi vü görüşdi
194b	4217	Çü Kayşer Hüsrev'i kıldı der-âgûş	Katı hasretten itdi yüregi cûş
	4218	Ciger kâmi gözinden rahne kıldı	Gözinden yaş yirine kan döküldi
	4219	Didi Kayşer ki iy cân u cihânum	Fidî yoluña peydâ vü nihânum
	4220	Benüm hâlümi şorma senden ayru	Ne bellü sağ idüm ne bellü şayru
	4221	Ne bellü °âkıl idüm ne huredmend	Baña zehr olur idi yidüğüm kand
	4222	Çü hicrûñ zecr ile zâr olmuş idüm	Firâkuñ derdine yâr olmuş idüm
	4223	Bi-ğamdi'llah ki gördüm girü seni	Selâmetlîğ ile sen dahı bini
	4224	Biraz çün ayrılık derdi dinildi	Pes atlandı bile şehre gönüldi
	4225	Çü hasret kavuşup âsâyış oldı	Şehüñ şükriñe şeh ârâyış oldı
	4226	Şu deflü kıldılar îşâr-ı şâhî	Ki oldı yir yüzi çün püşt-i mâhî
	4227	Yine bir bezme bünyâd itdi bunlar	Ki seyre başlayalı heft ahter
195a	4228	Ne anuñ bigi bezme kimse irmiş	Ne hod ireni görmüş ve ne şormuş
	4229	Yüridi sâkiyân-ı sîm-sîmâ	Elinde câm-ı zerrîn bâde peymâ
	4230	Şunardı bî-meğâbâ bâde vü câm	Ser-â-ser cam içi tolu ser-encâm
	4231	Bular virürdi gerçi °işrete dâd	Velî olmazdı Hüsrev bir nefes şâd
	4232	Gül'üñ derdi anı çün almış idi	Şanasın varlığı mahvolmuş idi

4211 a çıhmadı : çıkmadı P ; 4211b irgürdi : irürdi İ

4212 a irişdüğinde : işitdi çünkim P

4214 a çıhdılar : çıkdılar P

4215 a tâk-ı : tâk u İ

4216 b Şeh öñinde yir öpdi vü : Şehüñ dizin elin öpdi P

4217 a Hüsrev'i : ağladı P

4219 a ki : kim P ; 4219b peydâ : peyzâ P

4222 b derdine : derdilen İ

4223 a gördüm girü seni:hüb yüzüñi P; 4223b Selâmetlîğ ile sen dahı bini:İşitdüm şol şekerden yig sözüñi P

4224 b Pes : Bes İ

4226 b Ki : Kim P

4227 b seyre başlayalı : seyr eyleyini bu İ

4230 b Ser-â-ser câm içi tolu : İçi toptolu ol câmun P

4232 b mahvolmuş : ölmüş P

4233	Firâvân gezmiş idi berr ü bahri	İñen çoḥ çekmiş idi derd ü ḳahrı
4234	Ne yir var idi k'anda varmamışdı	Nişân ol bî-nişândan şormamışdı
4235	Fiğân iderdi k'iy Gül n'ideyim ben	Seni isdeyü ḳanda gideyim ben
4236	Nice kim az u çoḥ gezdüm cihânı	Kimesne virmedi Gül'den nişânı
4237	Eger ʿışḳuñ baña cân olmayaydı	Benüm kimse nişânım bulmayaydı
4238	Saña ben bende vü sen baña cansın	Belî cânsın ki gözümden nihânsın
4239	Ḥayâl itdi beni muṭlak ḥayâlüñ	Erirem ü ele girmez vişâlüñ
4240	Nice kim tendedür cânım hemîşe	Saña irmek durur sanım hemîşe
4241	Bu nev° ile çü zârîlḳlar itdi	Yidi iḳlîme ilçiler taḡıtdı
4242	Cihân içinde peyzâ vü nihânî	Kimesne virmedi Gül'den nişânı
4243	Bu derd ü ḥasret ile âh idüp şâh	Ġam aldı anı şayru düşdi nâ-gâh
4244	Ḥekîmler nice kim emsem ḳalurdı	Kem olup râḥatı em sem olurdı
195b 4245	Atası ne ḳadar kim pend iderdi	Şanasın daḥı bed-ter bend iderdi
4246	Dir idi kim oḡul gider melâlî	Unut mâzîyi vü hoş gör bu ḥâlî
4247	Şükür kim pâdişahsın ḥişmetüñ var	Firâvân mâl u mülk ü ni°metüñ var
4248	Cihânda câvidân şanma ḥayâtı	Ki dehrüñ yoḥ nihâdında sebâtı
4249	Bes olma ḡarre kim bu çarḥ-ı devvâr	Nice dâd ehlini eyledi ber-dâr
4250	Ḥaḳîḳatde durur bu °ömre bir dem	Olur ol dem daḥı her dem-be-dem kem
4251	Yiyelüm içelüm ve sürelüm dem	Ki ḥarc olur bu °ömrümüz dem-â-dem
4252	Ġanîmet gör demi kim dem bu demdür	Gelesiye güvenen °aḳlı kemdür
4253	Yi vü iç ü gül ü oyna ve hem ut	Gül'i bu bûsitân içinde kem tut
4254	Ne şâhuñ kim kızına ola meylüñ	Otaḡuñda ola kemter tuḑeylüñ
4255	Tamâmet Türk ü Çîn ü kişver-i Rûm	Senüñ ḥükmüñdedür münḳâd u maḥkûm

4233 b çoḥ : çok P

4234 a var idi k'anda : vardı kim anda P

4235 a n'ideyim : bendeyem İ

4236 a çoḥ : çok P ; 4236b Kimesne virmedi Gül'den : Ne çâre bulmadım senden P ; 4236 - 4243 : -İ ; 4236b P'de 4242b dir.

4246 : - P

4247 a Şükür kim : Dir idi P ; pâdişahsın : pâşahsın P ; 4247b mâl u mülk : milk ü mâl P

4248 a câvidân : câvizân P ; 4248b yoḥ : yok P ; nihâdında : nihânda İ

4249 a Bes : Sen P ; 4249b dâd ehlini : dârâsını P

4250 b her : uş P

4251 b bu °ömrümüz : °ömr her dem P ; 4251b İ'de 4252b ile yer deḡiştirmiştir.

4253 a oyna : dâdına İ

4254 b Otaḡuñda : Rikâbuñda P

196a	4256	Güzîn it arada bir ihtiyârı	Gülün zîrâ olur yanında hârı
	4257	Gülün yoğ ise var biñ nev-bahâruñ	Ki her birinde biñ güldür nişâruñ
	4258	Eger gül yoğ ise şekker firâvân	N'ola dür yoğ ise gevher firâvân
	4259	Gül için dâyimâ âvâresin sen	Hzîn ü haste vü bî-çâresin sen
	4260	Ne miñnetler Gül için çekmedün sen	Ne kan yaşlar ki gözden dökmedün sen
	4261	Bu kamu zahmet ü süz ile sâza	Deger mi bâri ol gül-berg-i tâze
	4262	Olupdur ol nigâr erzendemise	Bu derde kâş ki erzendemise
	4263	Revâdur Gül'den isterseñ cüdâlık	Ki hiç olmaz ölüyle âşinâlık
	4264	Atasından işidüp bu hiñbâbı	Melûl oldu vü virmedi cevâbı
	4265	Şuñâ kaldı ki tâ bu sakf-ı mînâ	Ne dürlü nakş ide tâ hod ki peydâ
	4266	Ne kişi ki murâdından cüdâdur	Fidâ-yı zahm-ı çevgân-ı kazâdur
196b	4267	Hele Hüsrev sözün bunda koyalum	Bu kez Gül-ruh kelâmını diyelüm

ÜFTÂDEN-İ ŞANDÛK-I GÛL BE-VİLÂYET-İ TÜRKİSTÂN BA^CD EZ-YEK MÂH U

GİRİFTEN-İ ŞAYYÂD-I MÂHÎ ŞANDÛKRÂ *

4268	Haber böyle dir ol üstâd-ı zîbâ	Ki söz yerine dür dökmiş kitâba
4269	Ki çün Gül ol nigâr-ı serv-kâmet	Deñizde kaldı otuz gün tamâmet
4270	Gehî şandûk iner ber-ka ^r -ı deryâ	Çıhardı mevc ilen geh tâ süreyyâ
4271	Gör imdi kim bu çarh-ı bu'l- ^o aceb-kâr	Ne fi ^o l eyledi ol miskîne iy yâr
4272	Çanı ol ^o izz ü nâz u kâmkârî	Ya ol eyvân u ol zerrîn- ^o amârî
4273	Gör imdi kim kılup bir kem bahâne	Ne lu ^o b itdi aña devr-i zamâne
4274	Gezerken mevc ilen bir ay içinde	Varur Çîn'e düşer ol nîm-zinde
4275	Meger kim anda bir şayyâd varmış	Balık tutmağ için ağını kırmış

4256 b zîrâ olur yanında : eksük degül elbette P

4257 a biñ : yüz P

4260 a Gül için : anuñçün P ; 4260ab sen : sin P

4261 b Deger mi : Döker mi İ

4262 a erzende : erzinde P

4263 a cüdâlık : cüzâlık P

4265 b peydâ : peyzâ P

4266 a kişi ki : gönül kim P ; cüdâdur : cüzâdur P

4267 a Hele Hüsrev sözün bunda : Burada Hüsrev'ün sözün P ; 4267b kelâmını : hikâyetin P

* VİLÂYET-İ : - P ; MÂHÎ : - İ

4268 a böyle : şöyle P

4270 a şandûk iner ber- : iner idi bir İ ; 4270b Çıhardı : Çıkar P ; ilen geh : ile gâhî P

4273 a bir kem : bu kim İ

4274 a bir ay : deryâ P

	4276	Pes ol şayyâduñ iy yâr ol seşergâh	Şikâr-ı mâhî olmaz vü olur mâh
197a	4277	Deñiz yüzinde bir şandûkı gördi	Anı tütmağ için yügürdi vardı
	4278	Gelüp mevc ile çün yahın irişdi	Revân ol kişinüñ dâmına düşdi
	4279	Didi öginde kim yâ Rab n'ola bu	Kıyâs eyler ki tâ hod mâl ola bu
	4280	Eger toptolu mâl ola bu şandûk	N'iderem bu işi işleyüp ayruğ
	4281	Götürüp tîz anı ive getürdi	Tevak্কuf itmedi ive götürdi
	4282	El urup şandûkuñ bendini şeşdi	Kıpağın kaldırıp ağızını aşdı
	4283	Görür kim bir ölü içinde yatmış	El ayak bağılu ağaç bigi katmış
	4284	Ol ay bigi yüz olmuş za'firânî	İki kat eylemiş serv-i revânı
	4285	Kıurmuş yarı beñzi zerd olmuş	Nefes tütulmuş u ten serd olmuş
	4286	Velik ol serv-kadd ü mâh-pâre	Kıulağları toluydu güş-vâre
	4287	Anı şandûkuñ içinden çıhardı	Ayağında elinde bendi gördi
197b	4288	Revân şundi bir ulu taş götürdi	Ayağındağı bendi katı urdı
	4289	Ayağına çü muhkem darb irişdi	Şunuñ bigi ki derdi câna geşdi
	4290	Kıımıldandı biraz çün gördi şayyâd	Bu hâlden oldu yavlağ hurrem ü şâd
	4291	Revân bir balığı oda birağdı	Çü biryân oldu vü koğusu çıhdı
	4292	Getürdi tîz anuñ burnına tütüdi	Dimâğına anuñ koğusu yitdi
	4293	Meşâmına bu kez pes müşğ tütüdi	Koğusu çün dimâğını ter itdi
	4294	Dimâğına çü bûy-ı müşğ irişdi	Revân ahsırdı vü gözini aşdı
	4295	Şanasın kim uyır idi uyandı	Şuya garğ olmuş iken oda yandı
	4296	Sarâyında otururken şehâne	Görür yatduğı yir şayyâd-hâne
	4297	Ne yaşduğ var ne altında nihâlî	Kıyâs eyle ki ne olmuşdı hâlî

- 4276 a Pes : Bes İ
4278 a yahın : yakın P
4281 a tîz anı : anı tîz İ ; 4281b götürdi : getürdi P
4282 a şandûkuñ : şandûka P
4284 a bigi : gibi P ; 4284b İki kat eylemiş : Dütâ olıbanuñ P
4285 b tütulmuş : tütulmuş P ; ten : hem İ
4286 b Kıulağları : Kıulakları P
4287 a şandûkuñ : şandûk P ; çıhardı : çün çıkardı P
4289 b bendi : bend P
4291 a birağdı : birağdı P ; 4291b koğusu çıhdı : koğusu çığdı P
4292 b anuñ koğusu : koğusu çünki P
4293 a pes : bes İ ; 4293b Koğusu : Koğusu P
4294 b ahsırdı : ahsurdu P
4297 a yaşduğ : yaşduğ P ; nihâlî : nehâlî İ ; 4297b ne olmuşdı : n'olmuş ola P

	4298	Didi öginde kim bu ne aradur	Ya başuma bu dahı ne belâdur
198a	4299	Bu araya düşesem ne bileydüm	Bu hâli düşde görseydüm öleydüm
	4300	Ögin dirdi vü didi kim benümle	Bu fı'li itmedi illâ ki Hüsna
	4301	Dönüp didi ki yâ Rab Hüsrev-i şâh	°Acem olmuş mıdur hâlümnden âgâh
	4302	Ne bilür ol ki Hüsna baña nitdi	Çodı °aklı vü meyl-i şehvet itdi
	4303	Güniden kanuma kaşd itdi muṭlaḡ	Ne kan kim cânuma kaşd itdi muṭlaḡ
	4304	Ne şerh idem ben anuñ nâ-sezâsın	Haḡ'a çodum ki Haḡ vire cezâsın
	4305	Çatı dem-besteyem nâ-kâm içinde	Nitekim kuş çalursa dâm içinde
	4306	Eger göreyidüm yârümi bir dem	Ölür isem yimeyeydüm dahı gam
	4307	Gel âhir Hüsrevâ hâlümü bir sor	Bu gurbet içre aḡvâlüm nedür gör
	4308	Benümle yâr iseñi yârî demidür	Teraḡḡum eyle kim zârî demidür
	4309	Çü bir dem kaldı zâr ol mâh mehcür	Revân dîbâyâ kıldı dürri mensür
198b	4310	Taḡayyürde çodı şayyâdı bu kâr	Ki tâ ol meh nedür dir idüben zâr
	4311	°Acem dilini çün bilmezdi şayyâd	Ne bilsün kim ne derdi ol perî-zâd
	4312	Nigârîn idi Türkî-gûy-ı âfâḡ	Hezârân Türk ü Tâzî aña °uşşâḡ
	4313	Dönüp çün Türkîye başladı meh-rû	Bu Türkî eyledi şol demde Hindû
	4314	Didi şayyâda kim iy merd-i fâhir	Beni nice ele getürdüñ âhir
	4315	Ne kişverdür bu iḡlîmüñ adı ne	Ne dirler pâdişâhıñ adı ne
	4316	Cevâb eyledi şayyâd-ı zamâne	Ki bu mevzi° durur şayyâd-hâne
	4317	Seḡergeh çuruban vardum kenâre	Ki tâ meşḡül olam şayyâd-kâre
	4318	Iraḡdan gördüm ol şandûḡ çün bâd	Çatuma geldi oldum hurrem ü şâd
	4319	Çutup şandûḡı aldum ive geldüm	Dahı eḡlenmedüm hiç ive geldüm
	4320	Dahı bilgil eyâ sultân-ı hûbân	Sözünnden göñl'açılır dîñlenür cân

4298 b Ya başuma bu dahı : Başuma bu dahı ya P

4299 a düşesem : düşesim P

4301 a Dönüp didi : Girü döndi P ; : Hüsrev-i : Hüsrev ü İ

4304 b Haḡ vire : vire Haḡ İ

4309 b Revân dîbâyâ kıldı dürri : Gümüñ levḡ üzre dökdi dürr-i P

4310 b- 4311 a ile İ'de yer deḡiştirmiştir.

4312 a Nigârîn idi Türkî-gûy-ı : Ne gelür idi ho terk-i küy İ ; 4312b Türk : terk İ

4313 b Türkî : terkî İ ; şol demde : cân ile İ

4315 b pâdişâhıñ : pâzşâhıñ P

4317 a çuruban : çuruban P

4318 a Iraḡdan : Iraḡdan P ; ol şandûḡ : şandûḡı P ; 4318b oldum : ol dem İ

4319 a şandûḡı : şandûḡı P ; aldum : ol dem İ ; 4319b hiç : vü İ

4320 a eyâ sultân-ı hûbân : vü âgâh olḡil iy cân İ ; 4320b sözünden göñl açılır dîñlenür cân : Sipih-i mekremet ser-tâc-ı çünân İ

	4321	Bu kişver adı Türkistân-ı Çîn'dür	Ser-â-ser haddi Türkistân-zemîndür
199a	4322	Şehi Fağfûr-ı Çîn'dür bu diyârûñ	Firâvân 'adli şâh-ı kâmu-kârûñ
	4323	Gül'e çünkim bu şerhi itdi şayyâd	Anı bildi vü kıldı açlığın yâd
	4324	Ta'âm istedi vü getürdi balık	Yedi gördi mizâcına muvâfık
	4325	Beş altı günde ol hurşîd-şûret	Şafâ buldı vü oldı hoş selâmet
	4326	Yigirmi altı günde ol semen-ber	Düzendi reng ü bûy u zînet ü fer
	4327	Olur şol resme zîbâ vü hoş-ter	Ki kemter kul olur sözine şekker
	4328	Güneşe yüzi yüz ta'na ururdu	Sözinden ölüler baş kaldıururdu
	4329	Yine gamzeleri oldı ciğer-dûz	Yine zülfinden irdi 'anbere sûz
	4330	Yine pür-müşg oldı zülf-i çîni	Ĥacâletden kodı müşkile Çîn'i
	4331	Şalınduhda çü serv ol boyı şemşâd	Çü mâhî şayd olur ol mâha şayyâd
	4332	Gül'i gördi ki hûb u nâzûk ü hoş	Yigit kişiydi şehvet eyledi cûş
199b	4333	Çü Gül gördi ki şayyâd oldı azğun	Hevâsı germ ü hem tennûrı kızğun
	4334	Gül'e el şundı Gül tûrdı yapuşdı	Bogazına ki şol sâ'atde geşdi
	4335	Çü bî-cân oldı ol şayyâd-ı nâ-pâk	Yire kodı vü dökdi üstine hâk
	4336	Gül anda kaldı olunca şehergâh	Seher çün eyledi 'azm-i sefer mâh
	4337	Figân itdi çü mürğ-ı subhğâhî	Münâdî kıldı mehden tâ be-mâhî
	4338	Çü şayyâduñ tamâm işin bitürdi	Bu kez bir dürlü dahı hîle kûrdı
	4339	Öginde didi iş böyle ki varum	Çıharsam taşra müşkil ola kârûm
	4340	Beni gören bu resme hûb u manzûr	Tama' ider olursa tañ degüldür
	4341	Düzedem ben baña şekl-i gulâmân	Ser-â-ser 'âlemi gezdüm firâvân
	4342	Giyem çünkim erenler bigi şûret	Nite bini görenler şana 'avret
	4343	Girem bî-kayd her şehre vü bûma	İrişem ölmedin tâ hod ki Rûm'a

-
- 4324 b Yedi gördi : Yidi oldı P
4325 a Beş : Biş P
4326 b Düzendi : Düzetdi P
4327 b olur : idi İ
4328 b ölüler : hem ölü P
4330 b Ĥacâletden : Ĥacâletde P
4331 a Şalınduhda : Şalıncağ P ; 4331b ol mâha : idi P
4332 a ki : çü P
4335 b üstine : üsdine P
4337 : - İ
4338 a bitürdi : kayurdu İ
4339 b Çıharsam : Çıkarsam P
4341 b gezdüm : gezem İ
4342 a Giyem çünkim : Düzedeyüm İ ; bigi : gibi P

	4344	Devâsız derdüme ya em bulına	Ya bu zahmuma bir merhem bulına
200a	4345	Meşeldür bu haber �alemde meşh�r	Ki �oh isdeyici bulıcı olur
	4346	Dil � c�n ile �n t�lib olam ben	Ola kim isded�g�mi bulam ben
	4347	Pes ol dem kend�z�ni �n g�l�m�n	D�zetti ol şeh-i h�b�n-ı devr�n
	4348	�ıharup h�llesin ol Ő�h-ı h�b�n	Geyirdi h�riye bir eski kaft�n
	4349	Başına bir k�l�h urdı nemedden	Sanasın T�rk idi bu�d emedden
	4350	Gerek idi orada H�srev-i Ő�h	Ki g�reydi ne Ő�ret geydi ol m�h
	4351	Ol aradan �ihup oldu rev�ne	Nite kim oh rev�n ola niŐ�ne
	4352	Sehergeh �nki andan �azm itdi	İki g�n bir gice t�rmedi gitdi
	4353	İki g�n bir gicede ol şeh-i Şeng	Y�rimiş idi yolu kırh ferseng
	4354	�eker ol yolda Şol de�il� �az�bı	Ki gelmez dile Şerhi v� his�bı
	4355	�az�dan g� ile k�rtuldu gitdi	Bel� bir d�rl� dahı el uzatdı
200b	4356	�inci g�n ki olmiŐ idi �yle	�atı artuğ u k�lmıŐ idi eyle
	4357	Ki hergiz adımın adamaz idi	Boğazdan t�kr�gin yudamaz idi
	4358	Meger var imiş anda bir ulu k�y	Hav�sı mu�tedil Şavuh Şulu k�y
	4359	Mu�azzam k�y idi ser-sebz � p�r-b�ğ	Ahardı degme b�ğ içinde ırmağ
	4360	Hez�r�n d�rl� kuşlar Şah-der-Şah	Buda�lardan �ıgırur idi g�st�h
	4361	Bina k�lmıŐdı anda kend�ye Ő�h	Mu�all� bir la�f eyv�n u derg�h
	4362	�ninden ol sar�yu� Şu ahardı	Sar�yu� manzarı a�a ba�ardı
	4363	G�l � s�nb�l � nesr�n bitmiş idi	İki yanın ol argu� t�tmıŐ idi
	4364	Hem iki k�Őesinde iki d�kk�n	Var idi kim g�ren Şanaydı d� k�n
	4365	G�n ıssıdı �atı G�l derlemişdi	Őanaydu� kim yanardı parlamışdı

-
- 4344 a Dev sız : Dev suz P
4345 b  oh :  ok P
4347 a Pes : Bes İ
4348 a Çıharup :  ıkarup P ; Ő h-ı h b n : m h-ı devr n P
4350 a Hüsrev-i : Hüsrev   İ
4351 a  ihup :  ıcup P ; 4351b oh : ok P
4353 b kırh : kır  P
4354 b gelmez dile Şerhi : Şıgmaz Őerhe vaŐı P
4356 a  inci : İkinci P
4357 a adamaz : ıdamaz İ
4358 b Şavuh : Őovu  P
4359 b Ahardı : A ardı P
4360 b Buda lardan : Buda lardan P
4362 a Şu :  n İ ; ahardı : a ardı P ; 4362b a a : Şuya İ ; başardı : başardı P
4363 a sünbül   nesr n : nesr n   sünbül P
4364 b Şanaydı : Őanurdu P

	4366	İnen argun u gâyet kalmış idi	Ki şöyle tâkatı tâk olmuş idi
	4367	Gerekince şudan içdi vü kandı	Dükân gölgesine yatdı dolandı
201a	4368	Gül'i çünkim uyutdı bûy-ı gülzâr	Gözinden fitne der-ğâl oldu bîdâr
	4369	Kaẓâu'llah ki anda yatdı ol hûr	Anuñ issiydi Çîn sultânı Fağfûr
	4370	Bir ay yüzlü kıızı var idi şâhuñ	Ki kadri yoğ idi katında mâhuñ
	4371	Bilûrîn-sâk u hem sîmîn-ten idi	Nigâr-ı Türk ü Çîn ü Ermen idi
	4372	Boyu şemsâd u yañağı gül-i ter	Teni nesrîn ü saçı sünbül-i ter
	4373	Semen-sîmâ vü sîmîn-gabgab idi	Benefşe-mûy u hem şekker-leb idi
	4374	Baharken manzarından ol yüzi mâh	Gözi Gül yüzine tûş oldu nâ-gâh
	4375	Anı gördüğü sâ'at ıışkı düşdi	Çü ıışk irişdi ıaklı kaşdı göşdi
	4376	Görür kim gölgede bir mâh yatmış	Şabâ gül-bergine sünbül tağıtmış
	4377	Dizilmiş dür yüzinde dâne dâne	Kim dâm urmuşdı biri biñ revâne
	4378	Anuñ mihriyle ol mâh eyle azdı	Ki manzardan aşığa düşe yazdı
201b	4379	Yüregin ğark-ı hûn eyledi ıışkı	Anı şol dem zebûn eyledi ıışkı
	4380	Ohıdı katına tîz dâyesini	Aña didi tamâmet diyesini
	4381	Ki şol zîbâ cüvân kim yatur anda	Olupdur naqş mihri mühr-i cânda
	4382	Çü zülfin gördüm anuñ pîç-der-pîç	Başumda kıldı sevdâ ıaqlumı hiç
	4383	Lebinden göñlüme düşüp durur şûr	Anuñ çün gözlerümüñ yaşı dürşür
	4384	Murâdum andan olmaz ise hâşıl	Olur hâlüm benüm gâyetde müşkil
	4385	Anı benüm katuma ohı bir dem	Ki bir sâ'at olam anuñla hem-dem
	4386	Bu sözi işidicek dâye tırdı	Ol aradan Gül'üñ katına vardı
	4387	İrişdi dâye çün ol meh-liķâya	Pes arkuncağ anı uyardı dâye

-
- 4366 : - İ
4368 b bîdâr : bîzâr P
4369 a ki : kim P
4371 b Türk : Rûm P
4372 a gül-i ter : gül idi İ ; 4372b sünbül-i ter : sünbül idi İ
4374 a Baharken : Baqarken P
4375 b kaşdı göşdi : göşdi kaşdı P
4377 a Dizilmiş : Düzülmüş İ ; 4377b urmuşdı : ururdu P
4378 a azdı : üzdi İ
4379 b dem : - P
4380 a Ohıdı katına tîz : Katına okıdı bir P
4381 b naqş : naqşı İ
4385 a ohı : okı P ; 4385b sâ'at : lahza P
4386 a Bu sözi işidicek : Bunı işidicegez P ; 4386b Ol aradan : Hemân sâ'at P
4387 : - İ

	4388	Çü uyhudan uyandı ol yüzi nûr	Didi luṭf ile aña dâye kim ṭur
	4389	Ki sen uyursın u bahtuñ uyandı	Sa°âdet saña yahşı şanu şandı
	4390	Benümle kıl kadem rencîde bir dem	Ki ohur seni hatun-ı mu°azzam
202a	4391	Eger söz tutar iseñ cân senüñdür	Ve ger yok dir iseñ zindân yirüñdür
	4392	Cihânda gerçi hûblar bî-had ü çoh	Velî anuñ bigi bir sîm-ber yoh
	4393	Bunu işitdi Gül-ruh kaldı °âciz	Cevâba tâkati kalmadı hergiz
	4394	Öginde dir ki fikrüm hâm oldu	Bu şûret baña müşkil dâm oldu
	4395	Eger °avret şîfâtında olaydum	Ola kim bu belâdan kurtulaydum
	4396	Velî ger °avret ü ger merd olam ben	Muḥâl ola bu kim bî-derd olam ben
	4397	Beni ğamsuz dilemez bu zamâne	Anuñ çün derdümendem câvidâne
	4398	Henüz bir ğuşşadan kurtulmadın hoş	Yeñiledin belâya uğradum uş
	4399	Eyâ gerdende çarh-ı tîz-refîâr	Yine kıldıñ beni derde giriftâr
	4400	Hemîşe ğam durur senden naşîbüm	Ki geh miñnet-zede ğâhî ğarîbüm
	4401	Hele bu hâle hod oldum giriftâr	Ne bilem dahı yolumda neler var
202b	4402	Didi kim yüri git girme kanuma	Ġarîbem od bırahma hırmanuma
	4403	Ġarîblık hâlini âhir bilürsin	Niçün bunca beni rence kılursın
	4404	Yüri var git baña ibrâm kılma	Benümçün hatunı bed-nâm kılma
	4405	Kim olam tâ ki cüft-i şâh olam ben	Güneş miyem qarîn-i mâh olam ben
	4406	Ġarîbem bir za°îf-i dil-şikeste	Ne kuşam kim uçam ben bu heveste
	4407	Bunu didi vü hûn-ı dil çü bârân	Gül üzre dökdi nergisden firâvân
	4408	Kenîzek çünki bu sözi işitdi	Ġarâr itmedi ayruḫ vardı gitdi
	4409	Gelüp hatuna °arz eyledi hâli	Girü gönderdi hatun anı hâlî
	4410	İki üç kez varıban geldi kem hîç	Küşâde olmadı bir zerre ol pîç
	4411	Ohımağ ile gelmez çünki bildi	Bu kez hatun ṭurup kendüsi geldi

4388 a Çü : Çün P

4390 b ohur seni : sini okıdı P ; mu°azzam : a°zam P

4391 b yok dir iseñ : ne bend ile İ ; yirüñdür : senüñdür İ

4392 a çoh : çok P ; 4392b yoh : yok P

4397 b câvidâne : câvizâne P

4398 a Henüz : Dahı İ ; 4398b Yeñiledin : İkiledin P

4406 a bir za°îf-i : bu za°îf ü İ

4408 b ayruḫ : ıraḫ İ ; vardı : qarı P

4409 b gönderdi : döndürdi İ

4410 a geldi kem : gelmedi İ

4411 a Ohımağ : Karavaş P ; bildi : gördi P ; 4411b ṭurup kendüsi geldi : ṭuruban kendü vardı P

	4412	Gül'e didi ki iy serv-i semen-bûy	Cemâlûñ hoş niçünsin böyle bed-hûy
203a	4413	Göñül uçar hevâña zerre girdâr	Güneşüm gösder âhir baña didâr
	4414	Yüzüñ şem'ine çün pervâncyem ben	Revâ görür misin kim yanayum ben
	4415	Niçün Fağfûr bâğından kaçarsın	Dañı yigrek ne sevdâya uçarsın
	4416	Dün ü gün ikimüz bile olalum	Cihândan dâdını °ömrüñ alalum
	4417	Şunalum bir birümüz destine dest	Düşelüm gâh hufte gâh ser-mest
	4418	Nice kim söyledi ol mâh-ı Çînî	Cevâb itmedi şaldı kaşa çîni
	4419	Anuñ çün zârılığı hâdden aşdı	Anı söyler qodı Gül turdı kaşdı
	4420	Çü gördi hâşıla gelmedi kârı	Ne şabru kaldı ayruñ ne qarârı
	4421	Gül ile gine başladı meh-i Çîn	Sözi giçmedi gine oldı gâmgîn
	4422	Hemân-dem bâğa girdi ol füsûnger	Etegin kıldı şol dem qan ile ter
	4423	Fiğâna başladı vü kıldı cûşı	Ki bâğa toptolu oldı hurûşı
203b	4424	Çığırurdu ki rüsvây olmışam âh	Bu hâli işidürse ne diye şâh
	4425	Qaravaşlar u hâdimler işitdi	Irahdan u yahından irdi yitdi
	4426	Görürler yatmış ol zîbâ nigârı	Çü mey cûş eyler ü ney bigi zârı
	4427	Didiler n'oldı iy hâtun-ı a°zâm	Ki bu resm ile oldı râhatuñ kem
	4428	Didi bunlara gâfil yatmış idüm	Derin uyhuya gâyet batmış idüm
	4429	Habersüz yatmış iken bir garîb er	Beni halvet bulur rüsvây eyler
	4430	Ben uyanınca işi bitmiş idi	Size âvâz irince gitmiş idi
	4431	Çü şordılar ve bildiler nişânı	Yetiben tutdılar şol sâ°at anı
	4432	Kimi yumruq ururdu kim tabanca	Kimi saçın yolardı pençe pençe
	4433	Gehî sürerler ü gâhî ururlar	Şehüñ kıızı qatına getürürler

- 4412 a ki : kim P
4413 b Güneşüm : Güneşem İ ; didâr : dîzâr P
4414 b görür misin kim yanayum : görme ki böyle yanayam İ
4415 b ne sevdâya : havâda mı İ
4416 a Dün ü gün ikimüz : Yiyelüm içelüm İ ; 4416b dâdını °ömrüñ : °ömr dâdını P
4417 b Düşelüm : Yatalum P
4419 a çün zârılığı : zârılığı çün P ; 4419b Gül turdı : vü kendü İ
4420 b ayruñ : ayruq P
4421 b gâmgîn : pür-kîn P
4422 a Hemân-dem : Turıban İ ; 4422b Etegin kıldı şol dem : Eteklerini kıldı İ
4424 a rüsvây : rüsvâ P
4425 b Irahdan u yahından : Iraçdan u yaqından P
4427 : - P
4428 a Didi bunlara : Bulara didi P ; 4428b Derin : Deriñ P
4429 b rüsvây : bu hâlde İ
4431 b sâ°at : lahza P

	4434	Çün ol kız gördi ol mâh-ı zemîni	Yañağı gül dudağı engübîni
204a	4435	Didi koñuz bunı eyvân içinde	Velî şahlan bu sırrı cân içinde
	4436	Ki tâ bu işde endîşe kılam ben	Nitedür kendü hâlümü bilem ben
	4437	Elinden aldı bunlaruñ anı tîz	Sarâyında revân şahlatdı ol kız
	4438	Yaturdı Gül muqayyed garğa-i hûn	Garîb ü hasta vü mağbûn u mahzûn
	4439	Yinc derd ile âh u zâra başlar	Revân olur gözinden kanlı yaşlar
	4440	Figân idüp didi iy çarh-ı keş-rev	İrer cevruñ baña her lahza nev nev
	4441	Gehî azdurasın deryâ içinde	Gehî gezdüresin şahrâ içinde
	4442	Ne bunca oda yaharsın beni sen	Gülem nice bir oda şabr idem ben
	4443	Benüm ger tağa derdüm uğrayaydı	Kılaydı pâre pâre toğrayaydı
	4444	Dirîgâ gözümüñ yaşı kem oldu	Göñül garğ-âb-ı deryâ-yı gam oldu
	4445	Bu cân olduḡça yâre ârzûmend	Göñül olurdı göz yaşıyla hursend
204b	4446	Ciger kanın düketdüm dahı nem var	Ki gözlerüm anuñla ola nemvâr
	4447	Anuñ için döker göz nâr dâne	Ki göñül gözde durur câvidâne
	4448	Bu nev°a dürlü dürlü âh u feryâd	İderdi ḡasret ile ol perî-zâd
	4449	Cihândan çün günüñ rahtı taşındı	°Arûs-ı rûz yüzini yaşındı
	4450	Ḳarañu tutdı çünkim rûzigârı	Tamâmet Çîn'i kıldı Zengibârî
	4451	Felek yüzinde şöyleydi sitâre	Şanayduñ k'oldı gerdûn pâre pâre
	4452	Dünüñ bir bahşı geçdüğinde ol kız	Gelür Gül katına ol mâh-ı şeb-hîz
	4453	Öñince şem° Gül katına girdi	Şarâb u nuḡl ile ni°met getürdi
	4454	Gül'e eydür i hûblık saña mâye	Güneş yüzüñ şalupdur câna sâye
	4455	Kemîne bendesidür ağzuñuñ kân	Ki pür-dür durur ol yâḡut u mercân

4435 a koñuz bunı : koñ bunı bu P ; 4435b saḡlañ : saḡlan P
4437 b saḡlatdı : saḡlatdı P
4438 a garğa-i : garğa vü İ
4440 a iy : ki P
4441 a azdurasın : azdurursın P
4442 a yaharsın : yaḡarsın P ; 4442b nice bir oda : oda nicesi P
4444 a kem : kim İ ; 4444b garğ-âb-ı deryâ : deryâ-yı garğ-âb İ
4445 a Bu cân olduḡça : Revân olduḡça P ; 4445b hursen : hursend İ
4447 a nâr : nâz P ; 4447b câvidâne : câvizâne P
4449 a günüñ : göñül İ
4451 a sitâre : setâre P
4452 a ol : pes P
4453 : - İ
4454 a Gül'e eydür iy hûblık saña mâye : Güle didi kız ol hümâya P

	4456	Benüm sinüñ <u>ka</u> tuñda dilegüm <u>co</u> h	Senüñ benümle niçün dilegüñ <u>yo</u> h
	4457	Benümle bile ol °işret <u>ka</u> lalum	Yiyüp ü içüp oynayup gülelüm
205a	4458	İkiligi gider ü birlik eyle	El altından benümle dirlik eyle
	4459	Görürsin hâlümü baña <u>na</u> zar kıl	Ya âh-ı şubhğâhumdan hâzer kıl
	4460	Elümle kendü perdem pâre <u>ka</u> ldum	Ġamuñla ben beni bî-çâre <u>ka</u> ldum
	4461	Velîkin °ışk u şabr u fâhr ile °âr	Cihânda olduğı <u>yo</u> hdur bile yâr
	4462	Esirge °âşığı iy serv-i gülşen	Meger °ömründe °âşık olmaduñ sen
	4463	Eger bencileyin °âşık olayduñ	Benüm derdüm ü hâlümünden bileydüñ
	4464	Velî çün uğramaduñ °ışka nâ-gâh	Nite derdümünden olırsısın âgâh
	4465	Anı bilmez ki °ışkuñ kânı Gül'dür	Ġamu °âşıklarunı sultânı Gül'dür
	4466	Nice kim söyledi ol derd ilen zâr	Aña Gül olmadı hergiz <u>hu</u> rîdâr
	4467	Dönüp Gül didi kim iy <u>ka</u> nı tolmış	Giriftâr-ı hevâ vü şehvet olmuş
	4468	Eger sen olur iseñ hûr-ı cennet	Ben idesi degülem saña rağbet
205b	4469	Dün ü gün derdüm ile yahılursañ	Murâdun elüñe girmez ölürseñ
	4470	Bu sözi işidicek ol büt-i Çîn	Olur gayet melûl u zâr u ğamgîn
	4471	Çıhar Gül-ruh <u>ka</u> tından zâr u giryân	İñen <u>ka</u> tı melûl u key perîşân
	4472	Gelür Gül <u>ka</u> tına şâdân u mevzûn	Döner girü gider mağbûn u mağzûn
	4473	Çün ol gice giçüp şubh oldu rûşen	Cihân <u>hu</u> rşîd ilen mânend-i gülşen
	4474	İki <u>ha</u> dim var idi <u>ka</u> pusında	Ki aña düşman idi <u>ka</u> pusında
	4475	Hemân-dem varup ol râz-ı nihânı	Şehe °arz eylediler nâ-gehânî
	4476	Ki şâh-zâdı meger bir şûm burnâ	Bulup <u>ha</u> lvet <u>ka</u> lır °âlemde rüsvâ
	4477	Bugün şehrüñ içinde söylenen söz	Budur derd ü budur ğuşşa budur söz

4456 a coh : çok P ; 4456b yoh : yok P

4458 a gider ü : gidere İ

4459 b Ya : Bir İ

4461 b yohdur : yokdur P

4462 b Meger °ömründe °âşık olmaduñ : Cihânda °âşık olmaduñ meger P

4464 a Velî çün : Velîkin P

4465 a kânı güldür : kânıdur gül P ; 4465b sultânı güldür : sultânıdur gül P

4466 b Aña Gül olmadı : Gül olmadı aña P

4467 b hevâ vü : hevâ-yı P

4469 a yahılursañ : yakılursañ P

4470 : - P

4471 a Çıhar : Çıkar P

4472 b Döner : Çıhar İ

4474 b Ki : Kim P

4476 b °âlemde : nâ-gâh İ

	4478	Çü şâh-ı Çîn olur bu işden âgâh	Bu gamdan kıılır efgân u ider âh
	4479	Ĥamiyyet ĥâtırına kâr eyler	Ĥatı ol zahm anı efkâr eyler
206a	4480	Şanasın bağı yirinden sökülür	Gözinden kan olup taşra dökülür
	4481	Buyurdı kim kızuñ başın keseler	İledüp kal'a burcından asalar
	4482	Vezîrler çünki görürler bu ĥâli	Dilerler şehden ol maĥbûbı ĥâlî
	4483	Ki ölmek aña degüldür sezâvâr	Bu işde ol kışi durur güneĥkâr
	4484	Çün oldu şeff' erkân-ı devlet	Bağışladı anı ol kân-ı devlet
	4485	Egerçi şâh kıldı anı âzâd	Velî çoh dürlü eyledi ĥasem yâd
	4486	Ki zindânda muĥayyed tura bir yıl	Şon ucı gözlerine çekeler mîl
	4487	Nerede var ise key şûm olur kıız	Ezelden tâ ebed mi şûm olur kıız
	4488	Vezîrine buyurdı şâh-ı ĥûn-rîz	Ki var gözine mîl çek ol kızuñ tîz
	4489	Çü şehden ol vezîr anı işitdi	Pes ol bî-çârenüñ ĥaşdına gitdi
	4490	Yüzini göricegez nâ-gehânî	Esirgedi 'azîm ol nev-cüvânı
	4491	Didi ĥayf ola bu zîbâ cemâle	Ki nâ-geh uğraya derd ü zevâle
206b	4492	Yüzünüzdenden çekeler bu yüze mîl	Dirîğ ola çekilmek bu göze mîl
	4493	Hele tır seni alayım gideyim	Sarâyumda varup penhân ideyim
	4494	Şuña dek şahlayayım kim şeh-i Çîn	Ola pür-mihr ü gönlinden gide kîn
	4495	Bunu dir vü iledür anı şahlar	Ne resme kim teninde cânı şahlar
	4496	Gelüp şâha ĥaber kıldı ki vardum	Şehüñ emrini yerine getürdüm
	4497	Bu rûşen 'âlem aña oldu zulmet	Temâşâ-yı cihândan kaldı ĥasret
	4498	Didi şeh kim key itdün gam degüldür	Ki yavuza belâlar güm degüldür
	4499	Buyurdı leşkerine şâh-ı devrân	Ki meydânda yahalar od firâvân
	4500	Oduna nefit ü ĥatrânlar ĥatalar	İledüp Gül-ruh'ı oda atalar
	4501	Dirile ilüñ çengele uralar	Bes andan soñra oda yanduralar

4478 a Çîn : Türk P ; işden : ĥâlden P ; 4478b ider : kıılır İ

4480 a sökülür : sökilür P ; 4480b dökülür : dökilür P

4484 : - İ

4485 b çoh : çok P

4488 a Vezîrine buyurdı : Buyurdı bir vezîre P

4489 b Pes : Bes İ ; ĥaşdına : ĥatına İ

4493 a tır seni : tırıban P

4494 a şahlayayım : şaklayayım P

4495 ab şahlar : şaklar P

4498 b güm : kem P

4499 b yahalar : yakalar P

4501 b Bes andan soñra oda : Bu kez indürüp andan P

	4502	Gül-i ra'nâda ne tâkat var iy yâr	Ki bunca zahmete ola giriftâr
207a	4503	Velî ıışk ile her kim baş ide hoş	Kemîne bâzisi ıışkuñ budur uş
	4504	Düşer bu resme ıaşıklara çoñ kâr	Ki yiri taht iken nâ-gâh olur dâr
	4505	Çanı Hüsrev ki bu hâli göreydi	Yârüñ yolına cân terkin uraydı
	4506	Gözinden yaş yirine kan dökeydi	Ne kan kim ıâleme tûfân dökeydi
	4507	Tamâmet şehr içinde söylediler	Ki bir yigide bühtân eylediler
	4508	Zebânîler alup işde giderler	Varup bî-çâreyi ber-dâr iderler
	4509	Çü bu ahvâli Çîn kavmi işitdi	Ulu kici kamu meydâna gitdi
	4510	Getürdiler Gül'i bîçâre vü zâr	Revân meydân içinde diktiler dâr
	4511	İki el bağı saçından yiderler	Gehî kağırlar u geh hışm iderler
	4512	İki kat olmuş ol serv-i revâne	Düzülmüş erguvânı za'firâne
	4513	Çanı ol ıizz ü nâz baht u devlet	Nicesi urdı devlet gör aña let
207b	4514	Zî yavuz vaqt u zî müşkil keş-â-keş	Çurulmuş dâr u hem urulmuş âteş
	4515	Çarık olmuş Gül kan içinde	Gözünden dökilen tûfan içinde
	4516	Didi ger sırrımı peydâ kılam ben	Ne var ölmez isem rüsvâ olam ben
	4517	Hâlâyık anda kim cem° olmuş idi	Çamu ol hüsne hayrân kalmış idi
	4518	Tamâmet ehl-i Türk ü kişver-i Çîn	Cemâline anuñ kııurdı taşsîn
	4519	Gören eydür ne hüsñ olur bu yâ Rab	Zihî hadd ü zihî hâl ü zihî leb
	4520	Belürmedin semende hatt-ı müşğîn	Dirîgâ kim olur zulm ile miskîn
	4521	Bu serv-i meh-likâya dek olur güç	Hâkıfatde şehüñ kızındadır suç
	4522	Getürdiler çü ol dârüñ dibine	Melekler ağladı ol nâzenîne
	4523	Çırív eyledi Çîn halkı tamâmet	Şanasın çopdı ol demde kıyâmet
	4524	Çü dâr üsdine çııdı ol yüzi mâh	Pes itdi kendüliksüz bir çatı ah
208a	4525	Öğinde dir ki çorhum yoh ölümdeñ	Velî derdüm firâk-ı yâr elinden
	4526	Eger Hüsrev cemâlini göreydüm	Hezârân cânı şükrâne vireydüm
	4527	Yüzin görsem vireydüm cân ıazâmet	Velî görmedin ölmek zî kıyâmet

4504 a çoñ : çok P ; 4504b taht : dâr P

4511 b kağırlar : kağırlar P

4512 : - P

4516 a sırrımı peydâ : râzımı peyzâ P

4522 a çü ol : anı P

4523 a Çîn halkı : halk-ı Çîn P ; 4523b Şanasın çopdı ol demde : Şafıayıduñ ki çopmışdı P

4524 a çııdı : çııdı P ; 4524b Pes : Bes İ

4526 a cemâlini : şehüñ yüzün P

	4528	Fidî olsun yoluña cânım iy yâr	Yiridür baña sensiz âteş ü dâr
	4529	Niçün senden ırâh diri qalaydum	Ki şimdi şöyle rüsvâyın olaydum
	4530	Nicâta kim kuluñ tedbîri ço <u>h</u> dur	Velî taqdîre hergiz çâre yo <u>h</u> dur
	4531	Vefâ degül ben ansuz cân virürsem	Fidî bîñ cân eger yüzün görürsem
	4532	Gel âhir kanısın iy sevgülü yâr	Benüm çün ağla bir dem derd ile zâr
	4533	Ki virdüñ bini düşmenler iline	Şıgar mı işbu iş dostlık yolına
	4534	Bunu didi hey-â-hey ağladı sa <u>h</u> t	Teninden gitmege cân ba <u>g</u> ladı ra <u>h</u> t
	4535	Erenler bigi katı na°ra urdı	Yüzini şâha kıldı vü çı <u>g</u> ırdı
208b	4536	Ki şâhâ iş bu işde yok günâhum	Saña irişmeye mi bir gün âhum
	4537	Benüm ha <u>q</u> qumda şâh ol kim işitdi	Ha <u>t</u> â vü zulmdür bu iş ki itdi
	4538	Ha <u>t</u> âdur işbu söz ha <u>q</u> qumda v'allâh	Bilür Hâlık ki yo <u>h</u> dur bende ikrâh
	4539	Bu to <u>g</u> rulığa iki tanı <u>g</u> um var	Getüreyim ko <u>n</u> uz bir la <u>h</u> za zinhâr
	4540	Beni şanmañ kim idem zer <u>ç</u> u destân	Hiç er oldu <u>ğ</u> ı var mı nâr-ı pistân
	4541	Ha <u>q</u> kâkat biliñüz ben er degülem	Bu sözlerde ki dirsüz var degülem
	4542	Zenem lîk itmedüm erlikde ta <u>q</u> şîr	Çü rüsvây oldum uş şimdi ne tedbîr
	4543	Bunu didi biraz dirdi ögini	Şunup çı <u>h</u> ardı der-hâl emcegini
	4544	Görinür çün ol iki sîm-hûşe	Bıra <u>h</u> ur ser-be-ser ol ha <u>l</u> kı cûşa
	4545	Hemân-dem üsdine ton atdılar tîz	Çü yalnızca <u>ğ</u> idi tonatdılar tîz
	4546	Ha <u>b</u> er oldu şehe o <u>h</u> utdı anı	Göñül virüp gücin kırtardı cânı
	4547	Öginde dir ki bu hüsn ü cemâle	Kim olmaya delü bu zülf ü hâle
209a	4548	Bunuñ hüsnine hûrî bendeyimiş	Ne diyem ha <u>q</u> kızum elindeyimiş
	4549	Bu resm ile ki ben oldum zebûnı	°Aceb mi kızum olursa cününü

4528 b dâr : nâr P
4529 a ırâh : ırâç P ; 4529b şöyle : - İ
4530 a Nicâta kim kuluñ : Kuluñ niceme kim P ; çohdur : çoqdur P ; 4530b yohdur : yoqdur P
4532 a Gel : Gül İ
4536 b bir gün : zâr u P
4537 b ki : kim P
4538 a söz : iş P ; 4538b yohdur : yoqdur P
4539 a tanıgum : tanıgum P
4540 a şanmañ kim idem : şanma ki iderem P
4541 a ben : kim P ; 4541b sözlerde ki dirsüz : miyanda ki dirler P
4543 b çıhardı der-hâl : çıkardı iki P
4544 b Bırahur : Bıragur P
4545 b Çü : Ki P
4546 a ohutdı : oqıdı P

	4550	Alup Һammâma vardılar nigârı	Öfine çekdiler zerrîn °amârı
	4551	İlisudan Һıhup ol hûb-zîbâ	Geyer hûb ahtas u çîni vü dîbâ
	4552	Gelür şeh katına ol serv-i meh-rû	Şeh olur °ışkına cân ile hindû
	4553	Gül'ün aĥvâlini şordı şehin-şâh	Aña bildürmedi kendüzin ol mâh
	4554	Didi kim benüm atam idi tâcir	Mülâzım berr ü baĥr içre müsâfir
	4555	Anam ölmüşdi kimsenem yoĥ idi	Benümle atamuñ mihri çoĥ idi
	4556	Nereye varsa ol seyyâĥ-pîşe	Beni bile alur idi hemîşe
	4557	Gemiye girüben bir gün giderdük	Sikenderiyye °azmini iderdük
	4558	Gemi ğarĥ oldu atam anda öldi	Benüm bir tahtası altumda ħaldı
	4559	Beni mevc urdı biraĥdı kenâre	Sebeb oldu baña ol tahta pâre
209b	4560	Özüme er gyesini düzerdüm	Ķayusuz ħanda olursa gezerdüm
	4561	Çü nâ-geh bu nigâristâna irdüm	Gehî dâr u gehî zindâna girdüm
	4562	Ķızuñ cevriyle çekdüm bir zamân bend	Hele olmuş idüm ol ħâle ĥursend
	4563	Beni anuñla ħomadı bu eyyâm	İrürdi baña yüz dürlü ser-encâm
	4564	Çü gündüz Rûmîsi devrânı geşdi	Gice zengîsine nevbet irişdi
	4565	Hümâ-yı şubĥ çünkim gizledi yüz	Gice ħargası tutdı dehri düpdüz
	4566	Yanâr şem° ü oturur ĥüsrev-i Çîn	Yanında Gül-be-şekker-leb çü şîrîn
	4567	Gül'e nice ki şâh-ı Çîn baĥardı	Anuñ mihrine su bigi aĥardı
	4568	Velfîkin ol nigârîn aña hergiz	Nazar ħılmazdı vü şâh oldu °aciz
	4569	Ķarârı gitdi vü şabrı dükendi	Odasmuñ içinde oda yandı
	4570	Biregü kim ola şâh-ı cüvân-baĥt	Başında tâc u altında ola taĥt
	4571	Yanında bir semen-endâm oturmuş	Ĥuşûşâ kim niħâbını götürmüş
210a	4572	Ger ol şâhuñ yerinde sen olayduñ	Ķıyas eyle ki anda ne ħılayduñ

4550 b °amârı : °imarı İ

4551 a Һıhup : Һıĥup P ; 4551b Geyer hûb : Geyür ĥoş P

4554 b berr ü baĥr içre : berre vü bahre P

4555 - İ

4556 b alur idi : iledürdi P

4557 a giderdük : giderdi İ ; 4557b Sikenderiyye : Kim İskenderye P ; iderdük : iderdi İ

4559 a biraĥdı : biraĥdı P ; 4559b baña : hemân P

4560 a gyesini : gyesini İ

4561 - İ

4563 b İrürdi baña yüz : Getürdi başuma P

4564 a geşdi : geçdi P

4565 b dehri : rûmı P

4567 a baĥardı : baĥardı P ; 4567b baĥardı : aĥardı P

4568 b ħılmazdı vü : ħılmaz idi P

4573	El urdı zülfine yapışdı nâ-gâh	Mehi kendüye çekdi ol şehin-şâh
4574	Gül-i ʿâşık şu resme cûş kıldı	Ki tesbîhin ferîştehler yaftıldı
4575	Çurıban sünbül-i ter deste deste	Gül'i funduklar ilc kıldı haste
4576	Tamâmet tonlarını eyledi çâk	Yaş ile yir yüzini kıldı nemnâk
4577	Didi şâh-ı cihân kim iy perî-zâd	Niçündür bunca âh u zâr u feryâd
4578	Bilürsin kim benem şâh-ı yegâne	Muhtûmdür zemîn ile zamâne
4579	Felekde aya ger söz gönderem ben	Yarar kim ayı yire indürem ben
4580	Dahı yigrek havâda mı uçarsın	Ki benden böyle od bigi kaçarsın
4581	Benümle yi vü iç ü işret eyle	Kenâr u bûs u zevk u şöbet eyle
4582	Ki hatun olıban haşmet bulasın	Ve ger ni dürlü derd ile olasın
210b 4583	Bu sözleri diyincegez şeh-i Çîn	Şeh-i Çîn'e kahtıdı ol meh-i Çîn
4584	Didi kim iy degâ-bâz u degâ-gûy	Cefâ-baht u cefâkâr u cefâ-cûy
4585	Ya benden el çeküp fâriğ olasın	Ya bini uşbu dem ölmüş bulasın
4586	Senün kînüfe bağlayam miyânı	Yoğa şayam bu dem cân u cihânı
4587	Çızıñdan kurtuluban iy cefâkâr	Bu kez saña mı olmuşam giriftâr
4588	Benüm kim yiñile anam ölüpdür	Atam dahı deñize garç olupdur
4589	İki dürlü gam ile yahtılırken	Baña ser-bâr olduñ arhuru sen
4590	Felekden çün naşbüm derd ü gamdur	Beni ger öldürür iseñ keremdür
4591	Çü aşşı itmedi ol dil-bere pend	Bes aña hâşıl oldu gâyet bend
4592	Velîkin günde irken şubhğâhî	Varup görürdi zulmet içre mâhı
4593	Oturur idi halvet söyler idi	Hezârân lutf ile hulç eyler idi
4594	Ne dürlü şâh kılsa hisâbı	Aña virmezdi ol dil-ber cevâbı
4595	Döküp nergesleri gül-berge jâle	Çılurdi ney gibi derd ile nâle
4596	Buyurur bend ururlar aña zerrîn	Çalur bes bend içinde ol nigârîn

4574 b tesbîhin ferîştehler : şeh döşegi yolını P

4575 b funduklar : finduklar P

4577 b âh u zâr : zâr u âh P

4580 b od bigi : bir nice P

4582 a haşmet : hışmet P

4583 b Şeh-i Çîn'e kahtıdı : Cevâbında ne dir gör P

4584 a degâ-gûy : du'â-gûy P ; 4584b Cefâ-baht u cefâ-kâr u cefâ-cûy : Cefâ-kâr u cefâ-baht u cefâ-gûy İ

4587 a kurtuluban : kurtuluban İ

4588 a Benüm : Benem İ ; anam : atam İ

4589 a yahtılırken : yahtılırken P ; arhuru : arçuru P ; sen : sin İ

4591 a Çü : Çün P ; 4591 - 4596 : -İ

4596 - P

	4597	Dir idi iy Yaradan ins ü cânı	Cihândan toydum al benden bu cânı
211a	4598	Dil oldu <u>haste</u> vü dildâr gâyib	Yürek pür yaralu vü yâr gâyib
	4599	Beni dîvânc kıldı fûrkat-i yâr	İçümi oda ya <u>h</u> dı <u>h</u> asret-i yâr
	4600	Gel iy <u>Hüsrev</u> ki sensin cânuma cân	İ cândan <u>şahl</u> adugum genc-i penhân
	4601	Țutupdur şol kadar mihrüñ nihâdum	Ki aña bilışeli °a <u>ğ</u> la yâdum
	4602	Yüregüm şevkuñ ile toptolu nâr	Gözüm la°lün için dâyim güher-bâr
	4603	Ne diyem râzumı bundan da <u>h</u> ı yig	Bilürsin hâlümü benden da <u>h</u> ı yig
	4604	Bunu didi da <u>h</u> ı bî-hûş oldu	Yüregindeki âteş cûş kıldı
	4605	Țılup zârı çikerdi intizârı	<u>H</u> ayâl idi ne diyem gam-güsârı
	4606	Umardı kim meger yârin göreydi	Bu gün görmez ise yarın göreydi
	4607	Mü'ekkeldür aña bir <u>hâdim</u> -i zîst	Adı Kâfîr kendüsi çü engîst
	4608	Yüzi çirkîn ü <u>hulqı</u> <u>h</u> ûb idi key	Gül'üñ işine ol ma <u>ğ</u> lûb idi key
211b	4609	Ol idi Gül-ruh'üñ anda ra <u>ğ</u> îbi	Eyü <u>h</u> izmetgeri vü ho <u>ş</u> na <u>ğ</u> îbi
	4610	Gül-i ra°nâya pend iderdi karşı	Ki göñülde koma cem° ola kay <u>ğ</u> u
	4611	Ki kaygunuñ yükin götüremez yir	Ĝamı âdem yimez gam âdemi yir
	4612	Ço <u>ğ</u> ağlama ki gözüñ ola <u>h</u> îre	Şafâya meyl eyle olma tîre
	4613	Gice kılurdu envâ°-ı hikâyet	Günüzün dürlü erkân ile <u>h</u> idmet
	4614	Ço <u>h</u> and içer idi hem gâh u bî-gâh	Ki hâlûñden kılursañ bini âgâh
	4615	Ola kim derdüñe dermân idem ben	Senüñ yoluña terk-i cân idem ben
	4616	Ser-â-ser bu cihânı gezmişemdür	Țamu na <u>ğ</u> şın göñülde yazmışamdur
	4617	Gezüp fi'l-cümle peydâ vü nihânı	Senüñ tek görmedüm bir dilsitânı

4598 b Yürek pür : Yürekdür P

4599 b yahdı : yağdı P

4600 a Hüsrev : Hürmüz P ; 4600b şahladugum : şakladugum P

4601 a Țutupdur : Țutup P ; 4601b aña : añla P

4602 a şevkuñ : derdüñ P ; 4602b dâyim : her dem P

4603 b hâlümü : râzumı P

4604 b kıldı : oldu İ

4606 - P

4607 a Mü'ekkeldür : Mü'ekkeldi P ; 4607b kendüsi çü engîst : idi vü yüzi engüşt İ

4608 b işine : üstine P

4609 b hizmetgeri : hidmetgeri P

4611 a kaygunuñ yükin : kayguyu kini P

4612 a Çoğ ağlama ki gözüñ ola : Çü ağlamaña gözüm oldu İ ; 4612b Şafâya meyl eyle olma : Muşaffâ olagör olmaya İ

4614 a Çoh : Çoğ P

4615 b ben : men İ

4616 b nağşın : nağşı P

4617 a peydâ : peyzâ P

	4618	Niceme kim bu dem üftâdesin sen	Kıyas itdüm ulu şeh-zâdesin sen
	4619	Nihân eylemegil râzuñı benden	Ki yüz döndürmezem ölince senden
212a	4620	Bunuñ üsdine bir yıl geçdi k'ol mâh	Kılurdu bend içinde derd ilen âh
	4621	Anuñ derdiyile Kâfûr miskîn	Dahı artuğıraç olurdu ğamgîn
	4622	Çü hâdden giçdi derdi vü melâli	Dahı varduhça müşkil oldu hâli
	4623	İki kat olıban ol serv-i bâlâ	İridi bedr iken döndi hilâlâ
	4624	Anı çün girde-pîç eyledi furkat	Dahı kalmadı şabr itmege tâtak
	4625	Ohıdı katına Kâfûr'ı bir gün	Aña virdi katı and ol ciger-hûn
	4626	Çü Kâfûr eyledi anda şasem yâd	Pes oldu ol nigârîn hurrem ü şâd
	4627	Didi kim iy vefâdâr-ı zamâne	Göñül kabzuñdadur hüküm eyle cânâ
	4628	Ne hâdim kim baña mañdûm sensin	Emîr-i-çâr-hâdd-i Rûm sensin
	4629	Olur ise baña devlet muşasem	Sen olasın gerek kim yâr-ı mañrem
	4630	Pes evvelden tutup hâlin tamâmet	Ser-â-ser itdi Kâfûr'a hikâyet
212b	4631	Sözi söyler iken dökerdi yaşlar	Ki yaşları yuvalar idi taşlar
	4632	°Ayân eyledi çün Kâfûr'a hâli	Cemi° süz u râz-ı infi°âli
	4633	Ki derdinden anuñ Kâfûr yandı	Kuşah ney bigi on yirden kuşandı
	4634	Gül'e eydür kim iy serv-i revân sen	Yazarsañ nâme iltem Hüsrev'e ben
	4635	Velî varduhda girü gelmegüm yoh	Melûl olmayasın benden sen iy şûh
	4636	Ki işidür olur ise şeh-i Çîn	Bilürem kim tutar ben kuluña kîn
	4637	Senüñ çün sağıguñ işide dildâr	Gümân yokdur kim ider çâre-i kâr
	4638	Niceme kim hünerden behreversin	Velî ğamdan bu dem zîr ü zebersin

-
- 4618 b itdüm : itdüm ki P
4621 b artuğıraç : artuğirek P
4622 a giçdi : geçdi P ; 4622b varduhça : varduqça P
4623 b İridi : Eridi P
4624 a furkat : zahmet İ
4625 a Ohıdı katına : Katına okıdı P ; 4625b Aña virdi katı and : °Azîm and virdi aña P
4626 b Pes : Bes İ
4627 b kabzuñdadur : katundadur P
4628 a mañdûm sensin : mañdûmsın sen P ; 4628b Rûm sensin : Rûmsın sen P
4630 a Pes : Bes İ ; hâlin : hâli İ ; 4630b itdi : kıldı P
4631 a söyler iken : söyleyiben P
4632 a hâlin : hâli İ ; 4632b râz-ı : sâz u P
4633 a Ki derdinden anuñ : Anuñ derdiyile P ; 4633b Kuşah : Kuşak P ; bigi : gibi P
4634 a eydür kim : didi ki İ ; 4634b Yazarsañ : Yazarsam P
4635 a varduhda girü : varduqda ayruq P
4636 a Ki : Kim P ; 4636b kim tutar ben : tutısdur P
4637 a çün sağıguñ işide : sağıguñ işide çü P ; 4637b Gümân yokdur kim ider : Gümânsuz idiserdür İ
4638 a hünerden : sizde İ

	4639	Bu dem °akluñı cem° idüp başuñia	Gözüñ aç itme kâhellik işüñe
	4640	Revân yaz nâmeysi taķşır yoñdur	Ki bundan yañsırañ tedbır yoñdur
	4641	Çü Gül-ruhı gördi kim ğâyecde Kâfûr	Scfîmü'l-ķalb ü hem kân-ı vefâdur
213a	4642	Anuñ toĝrulıĝından şâd oldu	Tamâmet ĝuşşadan âzâd oldu
	4643	Getüriben °abır ü müşĝ ü hâme	Bes âĝâz eyledi yazmaĝa nâme
	4644	Ķulahı tut vü işit ser-nâmesini	Teferrüc kıł Gül'üñ hengâmesini
ÂĜÂZ KERDEN GÜL-RUH BER-NİBİŞTEN NÂME BER-PİŞ-İ HÛSREV *			
	4645	Bunu yazdı kim iy mañbûb-ı °âlem	Vücûduñ bu cihândan olmasun kem
	4646	Kemâl ile bugün şadr-ı cihânsın	Cemâl ile mañdûm-ı zamânsın
	4647	Egerçi kim revâ degül ĝulâma	Ki şâhuñ ğazretine yaza nâme
	4648	Niceme kim ķatı küstâhlıķdur	Velî nâ-çâre çün müştâklıķdur
	4649	Bedi° olmaya ger müştâķ-ı dîzâr	Fidi kıłursa cân pervâne-kirdâr
	4650	Çü °aşık yâr yolına virmeye cân	Nite ola sezâ-yı vaşl-ı cânân
	4651	Ümîd °afvuñadur iy şâh-ı bilgil	Edebsüzligümüzi °afv kılgıl
	4652	Çü evvel nâmeye âĝâz kıldum	Ķalem aldum vü kâĝıd sâz kıldum
	4653	Velî âhum ile yanardı hâme	Odından hâmenüñ elümde nâme
	4654	Yaşumla °âlemi tûfân tıtarđı	Ne tûfân kim cihânı ķan tıtarđı
	4655	Ki âhumla felekler yañılurđı	Yaşumdan ĝeh cihân deryâ olurđı
213b	4656	Çü ĝâhî oda yandum ĝâhı şuda	Yürek pür-âteş ü başumda sevdâ
	4657	Degül idi ĝöñül °akla muvâfık	Ki nâme yazılaydı hûb u lâyıķ
	4658	Velîkin merdüm-i çeşmem °afâ'Allah	Be-hûn-ı dil nüvişt in-ħaţţ-ı bedel-hâh
	4659	Ķarasını ciger ķanından ezdüm	Ķalem yirine müjĝân ile yazdum
	4660	Anuñ için sözüm pür-dür olupdur	Ki °aksinden yüzümüñ reng alupdur
	4661	Ma°ânîsi anuñ çün pür-dürerdür	Ki gözlerüm aña dâyim döker dür

4640 ab yoñdur : yoķdur P ; 4640b yañsırañ : yañsıraķ P

4642 b Tamâmet ĝuşşadan : Cemî'î ĝayĝudan P

4644 a Ķulahı : Ķulak P ; 4644 - 4649 : -İ

* ÂĜÂZ KERDEN GÜL-RUH BER-NİBİŞTEN NÂME BER : ŞİFAT-I NÂME NÜBİŞTEN GÜL-RUH ; VE BÜRDEN-İ KÂFÛR NÂME-RÂ : - İ

4649 - 4653 : -P

4652 a Çü : Çün P ; 4652b kâĝıd : kâĝız P

4655 a yañılurđı : yaķılurđı P

4656 a oda yandum : oddayıdum P

4658 b Bî-hûn : Zi-hûn P

4659 a ķanından ezdüm : ķanıyla ezdi P ; 4659b yazdum : yazdı P

4660 a Anuñ için sözüm pür-dür : Sözüm anın için pür-zer olupdur

TERCÎ^c *

I

- 4662 Nicesi şerh idem iy yâr sensüz
Ki nice olmuşam bîmâr sensüz
- 4663 Menem ser-geşte çün pür-kâr sensüz
Menem pâ-beste vü bî-kâr sensüz
- 4664 Olupdur lâle vü gülzâr sensüz
Çemende iy yüzi gül zâr sensüz
- 4665 Cihân olursa pür-dildâr sensüz
Görünmez gözüme deyyâr sensüz
- 214a 4666 alupdur derd içüme kâr sensüz
Yan kim cândanam bîzâr sensüz
- 4667 Gümânsuz kıluram ikrâr sensüz
Diri aldum ise ne var sensüz
- 4668 alup gurbetde bî-tîmâr sensüz
am ile olmuşam efkâr sensüz
- 4669 Eger bir dahı vaşluña ireydüm
Hezârân cânı şükrâne vireydüm

II

- 4670 amuñla gice gündüz zerd ü zârâm
Cemâlün şem'ine pervânevâram
- 4671 Firâuñla hemîşe bî-arâram
Gözüm yaşını an ile araram
- 4672 Saçuñ gibi perîşân rûzigâram
Senüñ sevdâñ ile ser-gestekâram

* TERCÎ^c : ŞIFAT-I TERCÎ^c-NÂME P

4662 a sensüz : sensiz İ

4663 ab Menem : Benem P ; 4663b sensüz : sensiz İ

4664 ab sensüz : sensiz İ

4665 ab sensüz : sensiz İ

4666 a alupdur : ılupdur P ; sensüz : sensiz İ ; 4666b sensüz : sensiz İ ; 4666b ile 4667b P'de yer deiştirmiştir.

4667 ab sensüz : sensiz İ ; 4667b aldum : ıldum İ

4668 ab sensüz : sensiz İ ; 4668b efkâr : ifkâr İ

- 4673 Dilerem bağrumı derdüñle yaram
 4674 Ne deñlü kim oñar olursa yaram
 4675 Ümîdi üzmezem nice ki varam
 4676 Oñılur bilürem kılursa yâr em
 214b 4677 Ger âh ider isem derdüñle heyhât
 Duhân ile tola saqf-ı semâvât

III

- 4678 Eger derdümi tutarsam nihânî
 4679 Gözüme teng ü târ ider cihânî
 4680 Elümde tutmuşam uş naqd-i cânı
 4681 Ayağuña nişâr itmege anı
 4682 Baña ol devlet ü ol kâmurânı
 4683 Ki gördüm düşde yâr-ı mihrîbânı
 4684 İlâhî baña şol göñlüm alanı
 4685 Qavışdurğıl yine luğ idüp anı
 4686 Benümle derd ü süz u nâ-tüvânî
 4687 Senüñle zevk u ıyş u şâdmânî
 4688 Qılam ben Çîn'de biñ âh u fiğânı
 4689 Qurasın Rûm'da sen bezm-i şehânı
 4690 Qomışken araya sûd u ziyânı
 4691 Revâmıdur bu resme zindegânî

4674 a kim oñar : kâr ger P ; 4674b derdiyilen : derdilen İ ; 4674b ile 4676a P'de yer değıştirmiştir.
 4675 a Ümîdi : Ümîzi İ
 4676 a Oñılur bilürem : Bilürem oñılur P
 4677 a Ger : Eger İ
 4678 a derdümi tutarsam : zârum kıılır isem P
 4679 b anı : kânı P
 4680 b gördüm : görem P
 4681 - 4682. beyitler P'de yer değıştirmiştir. 4681b Qavışdurğıl yine luğ idüp : Yine luğfülla qavışdurğıl P
 4682 b şâdmânî : şazmânî P
 4684 a ziyânı : zübânı İ

4685 Ki ben derdüfile alam in iinde
Bu erkn var midur yn iinde

IV

4686 Sen olasin hemie ad u andan
Ben olam derdü ile zr u giryn
4687 Sen anda olasin her lahza adn
Benüm bunda gözümden dökile an

215a 4688 Sen anda nz ile besleyesin cn
alam ben bunda senden ayru nln

4689 Sen anda olasin ün mh-1 tbn
alam zlmetde ben zr u pern

4690 Sen anda utasin elüfide reyn
Ben anu okusundan bunda ayrn

4691 anı avl u arr u ahd u peymn
anı luf u aa vü cüdü isn

4692 İ ney bigi beni odlara yaan
Bu asretten aceb ayrua yaan

4693 anı benüm ile avl ü karruı
Dira yog imi h itibruı

V

4694 İ benüm l ile göfilüm alan yr
Yine tz uanup gözden alan yr

4695 İ benüm derdüm ü zrum bilen yr
İ luf ilen gözüm yaın silen yr

4696 İ zülfı bini sevdy kılan yr
İ benüm derdüm ile yaılan yr

4685 a derdüfile : derd ile İ ; 4685b erkn : det İ

4689 beyit P'de 4691. beyitdir. 4689a Sen anda olasin ün : Reva görür misin iy P

4690 b okusundan : orusundan İ

4692 a ney bigi beni odlara yaan : bini ney gibi oduna yaan P ; 4692b Bu asretten aceb : Bu enberden ıkup P ; yaan : baan P

4693 a avl ü : avlü P ; 4693b h itibruı : hergiz arruı P

4695 a benüm : binüm P ; 4695b luf ilen : lufindan P

4696 a zülfı bini : bini zülfı P ; 4696b benüm : binüm P ; yaılan : yaılan P

4697	İ hicri zicri yüregüm delen yâr	
	Firâkı deşnesi bağrum dilen yâr	
4698	İ geç kavışan u tîz ayrılan yâr	
	Çoyan bini bu derd ü zâr ile yâr	
215b 4699	İ kamu cem° içinde şem° olan yâr	
	Yitürüp yâri ağıyârı bulan yâr	
4700	Bu mıydı ahdüñ iy kavli yalan yâr	
	Ki yârin añmaya yavu kılan yâr	
4701	N'ola gül bigi karşıma açılsañ	
	Benüm hâlüme bahup rahm kılsañ	
4702	Ne dirsın hasretüñden öleyim mi	Ya furkat zulmetinde kalayım mı
4703	Çağı kılsun mı nâlem pâre pâre	Çaña kılsun mı nevhâmdan sitâre
4704	Yahılsun mı felek âteşlerümden	Yihılsun mı bu °âlem yaşlarumdan
4705	Göge çıhsun mı âhumuñ duhânı	Çarık itsün mi yaşlarum cihânı
4706	Siyâh olsun mı âhumdan felekler	Melâl olsun mı zârumdan melekler
4707	Cihânı pür-şadâ kılsun mı nâlem	Dahı çolsun mı °âlemdede melâlüm
4708	Velî ne çâre bu derd ile âha	Çü çapuñ muççali° olmaya şâha
4709	Ne hâşıl bunca zârî vü figândan	Çü vâkıfdâr degülsin sen andan
216a 4710	Hâlinden °âşıkunı ma°şukı bilse	°İlâcını hem aña göre kılsa
4711	Ne bilürsin bu gün sen Rûm içinde	Ki ne zulm oldu bu mazlûma Çin'de
4712	Var ise derde dermânunı demidür	Kılursañ luç u ihsânunı demidür
4713	Degülem bir nefes hâlî halelden	Elüm çutmaz olursañ çıhdum elden
4714	Çarîb-i °âşıkum ez behr-i li'llah	Terahçhum kılm esirge bini iy şâh

4697 a zicri : zecri P ; delen : dilen P ; 4697b dilen : delen P

4698 a geç kavışan : giç kavuşan P ; 4698b Çoyan bini bu : Çoyuban bini P

4701 a bigi : gibi P ; 4701b bahup : baçup P

4702 a öleyim : öleyüm P ; 4702b kalayım : kalayum P

4703 b nevhâmdan : nevhumdan P

4704 a Yahılsun : Yakılsun P ; 4704b Yihılsun : Yıkılsun P

4705 a çıhsun : çıksun P ; 4705b yaşlarum cihânı : yaşum ins ü cânı P

4706 b Melâl : Hilâl İ ; zârumdan : nârumdan İ

4707 - P

4708 a ilen : ile P

4709 b vâkıfdâr degülsin : vâkıf olmayacağız P

4710 b hem : pes P

4713 b olursañ çıhdum : iseñ çıkaram P

	4715	Benüm ʿişķuma göñül virmedüñ mi	Ya benümle ʿurup oturmaduñ mı
	4716	Senünçün baş ölüme virmedüm mi	Senüñ yoluña cāndan ʿurmadum mı
	4717	Yine senüñ içündür iy vefādār	Ki ƙaldum Çîn'de maħbûs u giriftār
	4718	Bu dürlü derdümüñ iy yâr-ı şîrîn	Dile getüremezem biñde birin
	4719	Cihân halkı eger yüz yıl yazalar	Benüm derdümü yazmaħda azalar
	4720	Bu resm ile yazıban scr-güzeşti	Çü âħir nâme pâyâna irişdi
216b	4721	Tamâm eyledi çün Gül nâmesini	Elinden yire şaldı hâmesini
	4722	Ƙuşanup hâdim ol gün şubħgehden	İcâzet dilemege vardı şehden
	4723	Ƙılup şâha duʿa vü âferîni	Şeh öñinde ƙodı yire yüzini
	4724	Ki şâha bir şerîküm var idi hûb	Benüm mecmuʿ işlerüme maṭlûb
	4725	Benüm mâlumla her ile varurđı	Firâvân mâl u niʿmet getirürđi
	4726	Şu resme dirlik itdigim utandum	Ben anı bir müsülmân kişi şandum
	4727	Her işde toğrulugın çünki gördüm	Tamâmet varlıgımı aña virdüm
	4728	Elümden mâlumı almış vü ƙaçmış	İşidürem irag illere geçmiş
	4729	ʿİmâret ƙılsa sultân bu harâbı	İcâzetle olaydı çoħ sevâbı
	4730	Bu sözi diyicek bî-çâre Kâfûr	Esirgedi bes anı şâh-ı Fağfûr
	4731	Terahħum eyleyüp şâh-ı yegâne	İcâzet virdi bes ol nâ-tüvâne
217a	4732	Şeh-i Çîn'den çü hâşıl ƙıldı destûr	Odasına irişdi tîz Kâfûr
	4733	Ne dürlü varsa esbâbı düzetdi	Revân Çîn'den çıħup Rûm'ı gözetdi
	4734	Tevakħkuf itmedi taʿcîl gitdi	Sehel müddetde Rûm iline yitdi
	4735	Gice gündüz dimedi çünki sürdi	İki aylıķ yolu bir ayda vardı
	4736	Yolu uğradı bî-ħad merz u bûma	İrişdi ʿâķıbet çün milk-i Rûm'a

4716 a virmedüm : virmedim İ

4718 b getüremezem : getirimezem İ

4719 a yıl : biñ İ ; 4719b yazmaħda : yazmaħda P

4720 b Çü : Çün P ; pâyâna : ʿüvâna P

4721 b şaldı : ƙodı P

4723 - P

4725 a ile : ilde İ

4727 a toğrulugın : toğrılığın İ ; 4727b Tamâmet varlıgımı : Cemiʿ nem var ise P

4729 b çoħ : çoķ P

4730 - P

4731 a Terahħum eyleyüp : Esirgeyüp anı P ; 4731b bes ol nâ-tüvâne : kim ola revâne P

4732 - P

4733 b çıħup : çıkup P

4734 - İ

4736 - P

	4737	Gelüp şâhuñ sarâyı kapusına	İcâzet birle girdi tapusına
	4738	Du'âya eyledi âgâz Kâfûr	Ki olsun tal'atufıdan çeşm-i bed dûr
	4739	Kemâl-i mülküñ olsun câvidâne	İrürmesün aña nakşı zamâne
	4740	Cemâlüñ günü dönmesün zevâle	Celâlüñ irmesün 'aynı kemâle
	4741	İrürdi çünki pâyâna du'âsın	Gül'üñ bekleyüben 'ahd ü vefâsın
	4742	Dönüp şâha didi kim iy vefâdâr	Niçün olduñ Gül'e şöyle cefâkâr
	4743	Senünçün Gül kalıpdur bend içinde	Tapuñ fâriğdür andan külli bunda
217b	4744	Senüñ için Gül-i ter huşk-lebdür	Sen ansuz taze tersin bu 'acebdür
	4745	Senüñçün girde-pîç itdi Gül'i hâr	Degülsin hiç sen andan haberdâr
	4746	Gül adın çün işitdi şâh-ı ser-mest	Hemân-dem urdı bî-hod dest-ber-dest
	4747	Didi Gül kim durur sen ne bilürsin	Söze gel ölüyi diri kılırsın
	4748	Çü Kâfûr gördi şâhuñ rûzigârın	Gül için derd ü süz u âh u zârın
	4749	Şehe karşı yir öpdi vü yükündi	İlerü yürüdi vü nâme şundi
	4750	Gül'üñ çün nâmesin gördi şehin-şâh	Yüregi cûş idüben eyledi âh
	4751	Dökilür gözlerinden ol kadar hûn	Ki kılar nâmeyi elinde gülgûn
	4752	Nazar her satra harfen harf iderdi	Çarasın kan ile şengerf iderdi
	4753	Şu deñlü nâmeye dür dökdi gözden	Ki hâşıl olmayaydı deñizden
	4754	Çlur ol nâme anı şöyle derhem	Ki ser-tâ-ser derûnını tutar gam
218a	4755	Çü nâ-geh dil-berini yâd eyler	Figânlar kıparur feryâd eyler
	4756	Yüregindeki âteş kılıban cûş	Alup 'aqlını kıldı anı bî-hûş
	4757	Bırağup tâcın u yırtup yaqasın	Tamâmet çâk çâk itdi yaqasın
	4758	Şu resme zâr idüp efgâna başlar	Ki bilesine ağlar tağ u taşlar
	4759	Nice kim çoğ iderlerdi naşîhat	Ne bulur idi işlâh u ne şîhhat

4738 a Du'âya eyledi âgâz : Du'â ber-cân-ı Hüsrev kıldı P ; 4738b olsun : şâha P
4739 a mülküñ : mülküñ P ; câvidâne : câvizâne P ; 4739b İrürmesün : İrmesün İ
4741 a İrerdi ; İrürdi P
4742 b şöyle : böyle P
4744 b ansuz : ansız İ
4746 b urdı bî-hod : bî-hod urdı P
4747 b ölüyi : ki ölüyi P
4751 b elinde : şol lağza P
4754 a derhem : dirhem İ ; 4754b tutar : dutar P
4755 a nâ-geh : nâ-gâh İ
4757 a Bırağup : Bırağup P ; 4757b çâk çâk : pâre pâre P ; yaqasın : yağasın İ
4758 a idüp : ile P
4759 b Ne bulur idi işlâh u ne şîhhat : Dahı artuğ ider idi faşîhat P

	4760	Figân idüp idi ol serv- <u>qâmet</u>	Ki °aşıklara °âdetdür melâmet
	4761	Bu reşm ile ifnen <u>çoh</u> nâle kıldı	Biraz dirdi kim oldu °aqlı geldi
	4762	Döniben Ferruh'a kıldı nazar şâh	Didi iy baña her hâlümde hem-râh
	4763	Ahî fikr it bu işüñ çâresi ne	Nedür fikrûñ bu işüñ çâresine
	4764	Didi Ferruh ki iy sultân-ı devrân	Benüm <u>qatımdadur</u> bu iş key âsân
	4765	Ne iklîme ki yil bigi esem ben	İ nice şehlerüñ başın kesem ben
218b	4766	Nice <u>qal</u> alara ki <u>çihmişam</u> ben	<u>Çoh</u> iv issi başına yihmişam ben
	4767	Bu işde dahı çünkim bağlayam bil	Nite irişe benüm gerdüme yil
	4768	<u>Çiharam</u> Gül'i Türkistân içinden	Geñez söyle ki san bûstân içinden
	4769	Yine burcına irgürem ol ayı	Yetürem şâh'a la°l-i cân-fizâyı
	4770	Gele çün sağlğ ile ol perî-zâd	Ola şâh-ı cihân <u>qaygudan</u> âzâd
	4771	Güm olmışken şükür bulındı ahir	Neredeyidigi bilindi ahir
	4772	Çü peydâ oldu sen °ıyş u tarab kıl	Anı <u>qatıñda</u> hâzırdur yakın bil
	4773	Bunu didi vü tırdı seh <u>qatından</u>	Vidâ° itdi vü <u>çihdi</u> hâzretinden
	4774	Tevakkuf itmedi ol serv-i âzâd	Yola girdi revân mânende-i bâd
	4775	Yarağa bakmadı vü yola girdi	°Ale't-ta°cıl tırmadı ha sürdi
	4776	Çeküp yolda firâvân germ ü serdi	Şon ucı çünki Türkistan'a irdi
	4777	Sarâyımı görüp Fağfür şâhuñ	Mekânın şordı ol <u>hürşid</u> ü mâhuñ
219a	4778	Gül'üñ çün <u>qandalıgımı</u> işitdi	Ol aradan nişân itdi vü gitdi
	4779	Çü ol gün giçdi vü irişdi ahşam	Felekden °azm-i mağrib eyledi câm
	4780	Güneş çün gökyüzinden kıldı rihlet	Cihâna <u>qarañıulıq</u> buldı fırsat

4761 a ifnen : eger İ ; çoh : çoq P ; 4761b dirdi kim oldu : derdi isildi P

4763 b fikrûñ : zikrûñ P

4764 a ki : kim P

4765 a bigi : gibi P

4766 - P

4767 a işde dahı çünkim : işe sıdğ ile çün P ; 4767b gerdüme : girdeme İ

4768 a Çiharam Gül'i : Çıqaram küllî P

4769 a irgürem : irürem İ

4770 a sağlğ : sıhhat P ; 4770b Ola şâh-ı cihân qaygudan : Qılam şâh-ı cihânı gamdan P

4771 b Neredeyidigi : Neredeyidügi P

4772 a peydâ : peyzâ P ; 4772b qatıñda hâzırdur yakın : yanufıda geldi oturur P

4773 b çihdi : çıkdi P

4774 - P

4775 - İ

4776 a Çeküp : Görüp P

4777 b Mekânın : Maqâmın P

4779 a Çü : Çün P

4781	Şeh-i zengî olup ser-leşker-i Rûm	Sürüp <u>Halluh</u> çerisin kıldı ma°dûm
4782	Göricek anı Ferruh-zâd-ı tâlib	Çara ton geydi giceye münâsib
4783	Alup rûmî kemend ü hançeri tîz	Gül'üñ kaşdına gitdi ol şeker-rîz
4784	Gelüp gördi ki manzarda kişi yoh	Sevindi vü Hâk'a şükr eyledi çoh
4785	Kemendi küngureye atdı şol dem	Ṭolaşdurdı ucın berkitdi muhkem
4786	İnecek yirde eyledi nişâne	Tevekkül kıldı <u>Hallağ</u> -ı cihâne
4787	Kimesne yoğ idi dört yaña bahdı	Kemende yapışban tama çıhdı
4788	Görür bir pâsubânı uyhu almış	Ne uyhu şanasın kim muṭlak ölmüş
219b 4789	İlerü yürüdi boğazın aldı	Elinde geçdi vü yâbâna şaldı
4790	Geçüp andan biraz ilerü vardı	Mekânına Gül'üñ irdi vü gördi
4791	Ki ol ser-geşte-dil bîdâr oturmuş	Cihândan ser-be-ser bîzâr oturmuş
4792	Biregü kim ola yârinden ayru	Çarîb ü °aşık u maḥbûs ne uyku
4793	Uymamış gözini göge dikmiş	Cefâ serv-i revânın iki bükmiş
4794	Hazîn eydürdi zî Hüsrev zihî yâr	Zî hoş iş eyledüñ va'llah zihî kâr
4795	Revâ mı zârî vü feryâd idem ben	Nişât u °ıyş ü °işret idesin sen
4796	Olam ben senden ayru derd ilen zâr	Hazîn ü °aşık u bî-yâr u bîmâr
4797	Sen olgıl gice gündüz şöbetüñde	Gül olsun eksügüñ ancak katufîda
4798	Göñül alınca mıydı kavlüñ ancak	Göñül alduñsa ne var Tafîri'ya bak
4799	Esirge °ışkuña göñül vireni	Senüñ yoluña cânından ṭuranı
220a 4800	Gül'üñ âvâzın işitdükde Ferruh	Revân didi ki degül illâ Gül-ruh
4801	Nigârüñ çünkü açıldı nefri	Pes âgâz eyledi Ferruh şafri
4802	Çü nâ-geh Gül işitdi ol şafri	Revânı şâd olup gitdi nefri
4803	Şafirinden biliben anı Gül-ruh	Didi degül durur şol illâ Ferruh

4781 b Halluh : Hallağ İ ; ma°dûm : ma°zûm P

4784 a yoh : yok P ; 4784b çoh : çok P

4785 ile 4786. beyitler P'de yer değiştirmiştir.

4787 a bahdı : bağıdı P ; 4787b çıhdı : çıkdı P

4788 a uyhu : uyku P ; 4788b kim muṭlak : muṭlak kim P

4790 a Geçüp : Giçüp İ ; 4790b Mekânına : Makâmına P

4791 a Ki : Kim P

4792 b u maḥbûs ne uyku : ola andan uyhu İ

4794 a zihî : zehî P ; 4794b eyledüñ : işledüñ İ

4797 b katufîda : tapufîda P

4798 b Tafîri'ya : Tafîri'fia P

4801 b Pes : Bes İ

4803 - P

4804	Didi pes Ferruḥ'a kim iy nikû kâr	Ayağumda benüm bend-i girân var
4805	Ve ger ni yüz süriyüdüm tapuña	Ölince kul yazılaydum kapuna
4806	Çü Ferruḥ-zâd işitdi bu hâli	Revân tamdan aşğa indi hâlî
4807	Demüri çünki elmas ile sürdi	Ayağından Gül'ün bendi götürdi
4808	Ayaḥdan bendini Gül çün biraḥdı	Segirdim ile şol dem tama çıḥdı
4809	Şorar Gül Ferruḥ'a ol dem kim iy yâr	Beni Hüsrev'den eylegil haberdâr
4810	Cevâbında didi kim Ferruḥ epsem	Gidelüm şormağı terk eyle bir dem
220b 4811	Yaḥın bilki selâmetdür şehin-şâh	Ḥaḳîḳat bil sözümde yoḥdur ikrâh
4812	Bu sözden şâd olıban Gül kıvandı	Kemendi tutuban aşğa indi
4813	Egerçi bî-mecâl idi vü 'âciz	Yerinden deprenibilmezdi hergiz
4814	Velî çün buldı Hüsrev'den nişânı	Getürdi kuvvete ol nâ-tüvâmı
4815	Aşğa indi Ferruḥ daḥı şol dem	Yola girdi ikisi şâd u hürrem
4816	Çü vaḳt-i şubḥ bu 'ankâ-yı per-zen	Cihâm cilvesiyle kıldı gülşen
4817	Bular yoldan çıḥup tağa girürler	Bir arada nihân olup tururlar
4818	Ḳarâr eylerler ol tağda beş on gün	Ki düşman bunları kılmaya mağbûn
4819	Öginde Ferruḥ iderdi kıyâsın	Ki geçerken göreydi aḳrıbaşın
4820	Beş on gün geçecek andan giderler	Nişâbûr yolnuñ 'azmin iderler
4821	Yürimekte biraz çün dürişürler	Sehel müddetde şehre irişürler
4822	Döyiben zahmete dâyim sürerler	Nişâbûr şehrine çünkim irerler
4823	Gice il yatur iken şehre girdi	Tamâmet h'îş ü peyvendini gördi
4824	Ḳatı şâd oldılar ol kavmi andan	Ki görmemişler idi çoḥ zamândan
4825	Çü kıldılar bile bir laḥza şoḥbet	Ṭurıban yitdiler küllî ferâgat

4804 a pes : bes İ ; 4804b bend-i girân : bilgil ki bend P

4806 - P

4807 a çünki : Ferruḥ P ; 4807b bendi : bendden İ

4808 a Ayaḥdan : Ayaḳdan P ; biraḥdı : biraḳdı P ; 4808b Segirdim ile : Şükür dimiyle İ ; çıḥdı : çıḳdı P

4809 a Şorar Gül Ferruḥ'a ol dem kim iy yâr : Didi bes Ferruḥ'a kim iy nigû kâr İ

4810 a kim Ferruḥ : Ferruḥ ki P ; ebsem : epsem P

4811 a ki : kim P ; 4811b Ḥaḳîḳat bil : Ḥaḳîḳatdur P ; yoḥdur : yoḳdur P

4812 b tutuban : tutdı vü P

4816 a Per-zen : pür-zen İ ; 4816b gülşen : rûşen P

4817 a çıḥup : çıḳup P

4818 a eylerler : eylediler P ; beş : -P

4820 a Beş on gün geçecek : Pes onbirinci gün P

4821 -İ

4822 -P

4823 a Gice il yatur iken : Dünüñ yarsında Ferruḥ P

4824 - 4828 : -P

221a	4826	Yine çün defter-i zulmet dürüldi	Gice zengîsinüñ rahtı dirildi
	4827	Hümâ-yı şubh çünkim cilve kıldı	Bu çitr-i nîlgûn nûr ile tıldı
	4828	Şeher Ferruh turup bâzâra vardı	Gezerken nâ-gehân Pîrûz'ı gördi
	4829	İlerü yürüdi Ferruh görüşdi	Haber şordı ki hâlûñ nite düşdi
	4830	Düzedüp bir nice tezvîr Pîrûz	İnandurdu harîfi ol siyeh-rûz
	4831	Dönüp Pîrûz Ferruh-zâde şordı	Ki Gül-ruh n'oldı Hüsrev kanda vardı
	4832	Çü mekrinden anuñ Ferruh haberdâr	Degül idi aña keşf itdi esrâr
	4833	Bu sözi işidüp Pîrûz-ı muhtâl	Varıban şâha 'arz eyledi fi'l-hâl
	4834	Ki Ferruh-zâd u Gül-ruh bunda gelmiş	Fülân yirde bular penhân olmuş
	4835	Yarın çün gidicekdür anı bu gün	Nice itmek gerekse şâh bilsün
	4836	Şeh-i Şâbûr bu sözden olup şâd	Ohıdı katına on şahsı bî-dâd
221b	4837	Ki Ferruh-zâd'ı tîz tutuñ getürüñ	Elini bağlañ u boynını urun
	4838	Ki baña togru degül ol hiyânet	Ne dîn bilür ne erkân u diyânet
	4839	Başını şuya bir kaç talduruñuz	Anı key miñnet ilen öldürüñüz
	4840	Gül'i aluñ gelüñ katuma bî-hâr	Ki ne yâr añlasun anı ne ağıâr
	4841	Şehüñ çün hışmını gördiler anlar	Bu işe 'azm idüp vardılar anlar
	4842	Bular çün kapudan içerü düşdi	Revân Ferruh bacadan çıhdı kaçdı
	4843	İnüp tamdan olur şöyle nihânî	Şanayduñ külli terk itdi cihânı
	4844	Çü ol kaçdı nigârı tıtdılar zâr	İletdiler keşân u ser-nigûnsâr
	4845	Yine nergeslerinden dür döküldi	Gül'i pervîn pür-naqş kıldı
	4846	Süriyü iletiben bî-günâhu	İrürdiler hemân-dem şâha mâhu
	4847	Şehüñ gözini rûşen kıldı ol nûr	Sarâyı cennet oldı şâhidi hûr
222a	4848	Nikâbın götürüp gördi cemâlin	Ruh u zülf ü cebîn ü hadd ü hâlin

4828 a Şeher Ferruh turup : Şehergeh turdı vü P ; vardı : girdi P

4830 a Düzedüp : Düzi ben P

4836 b Ohıdı : Oqudı P : on : ol P

4837 b bağlañ : bağlañuñ İ

4838 a togru : togrı P ; 4838b dîn bilür : bilür din P ; erkân u : erkân ne P

4839 b ilen : ile P

4841 a Şehüñ çün : Çü şâhuñ P ; 4841b Bu : Ol P

4842 b çıhdı kaçdı : çıkdı kaçdı P

4843 b Şanayduñ : Şanasın P

4844 a Çü : Çün P ; nigârı tıtdılar : vü tıtdılar Gül'i P ; 4844b ser-nigûnsâr : ser-nigûsâr P

4845 - P

4846 a iletiben : iltüben ol P

4847 a nûr : hûr P ; 4847b cennet oldı : Çin idi İ

4849	Ser-i zülfi ham u çîn ü zirihdi	Muqavves kaşları kînden girihdi
4850	Eger fettân kaşî tâk olmayaydı	Aña ol fitneler yol bulmayaydı
4851	Boyına secde kılmış şâh-ı °ar°ar	Lebine teşne olmuş havz-ı kevşer
4852	Gözi cādûya öğredürdi efsûn	Lebi °aksinden olmuş bâde gül-gûn
4853	Bulunmaz idi ağzı isdeyüben	Meger açıldı çün çeşm-i sûzen
4854	Şeh-i Şâbûr çünkim gördi anı	Aña meyl itdi şol dem göñli cânı
4855	Yüzi şâhuñ gözin çün kıldı pür-nûr	Didi olsun yüzüñden çeşm-i bed dûr
4856	Kim eydeydi bu böyle meh-cebîndür	Ne şek kim fitne-i rûy-ı zemîndür
4857	Bunı sehl añlar bay buldum	Sitâre gözedürdüm ay buldum
4858	Cemâl ile olıban şâh hurrem	Sarâya viribidi anı şol dem
222b 4859	Çü penhân oldı gökden çeşme-i nûr	Gül'üñ katına vardı şâh Şâbûr
4860	Gül'e didi ki göñlümi aparduñ	Yüregüm şanki yirinden çoparduñ
4861	Ğubâruñ gözüme yeg tütüyâdan	Vişâlüñ sîmiyâsı kîmiyâdan
4862	Cemâlüñden güneş hayretde qalmış	Gehî peydâ vü geh penhân olmuş
4863	Bu gün kaşd eyledüm on kez tapuña	Ki girem yüz süriyü hazretüñe
4864	Velî ibrâm olmasun diyüben	Müdârâ eyledüm iy şem°-i rûşen
4865	Bu dem kim kân-ı şekker bî-megesdür	Meges olmak aña baña hevesdür
4866	Megesven çün baña şekker gerekdür	°Ivâz her birne biñ gevher gerekdür
4867	Bunı didi vü şundı şekkere el	Ki şorup müşkilini eyleye hal
4868	El ardıyla'nı şöyle urdı ol mâh	Ki şıçradı bilekleyüben ol şâh
4869	Cihândan °ömrini o çıhdı şandı	Ya gözleri yirinden çıhdı şandı
223a 4870	Taħammül eyledi vü şâh tûrdı	Çü gördi kendüyi on anca urdı

4851 a şâh-ı : serv ü P ; 4851b Lebine teşne olmuş havz-ı kevşer : Yañağı güneşi kılmış mükedder P ; 4851. beytin mısraları P'de yer değıştirmiştir.

4852 a cādûya öğredürdi : cāzûlara öğretür P

4853 b sûzen : sūzîn İ

4854 b Aña meyl itdi şol dem göñli : Göñül virüp gücin kırtardı P

4855 b yüzüñden : boyu İ

4858 - P

4859 a oldı : - P ; nûr : hûr İ ; 4859b vardı şâh-ı : geldi gice P

4861 a gözüme yeg : yig gözüme P ; 4861b Vişâlüñ sîmiyâsı : Ayaguñ toprağı yig P

4862 a Cemâlüñden güneş : Cemâlüñ güneşi İ ; 4862b peydâ : peyzâ P

4863 b girem : girüp P ; süriyü : süreydüm P

4864 a Velî : Velik P ; 4864b Müdârâ eyledüm : Kātuña gelmedüm P

4866 a Megesven çün : Meges oldum P ; her birne : yirine P

4867 b şorup : şuret İ

4869ab çıhdı : çıkdı P

4870 a eyledi vü : kıldı lîkin P ; 4870b kendüyi on : kendüye yüz P

4871	Şehüñ çün göñlin ol aparmış idi	Ꞑamu cevrine boym virmiş idi
4872	Çü şayd olmuş idi ol rûya mûya	Melûl olmadı hîç ol tünd-hûya
4873	Aratdı Ferruh'ı çoñ pîç-der-pîç	Kimcesne anı görmüş çıñmadı hîç
4874	Gice çıñardılar anı şârdan	Ki kayğusın yemişler idi irden
4875	Yarağ ilen çıñup ol şîr-i garrân	Varup bir tağda on gün oldu penhân
4876	Çü penhân oldu on gün yegâne	Pes andan çıñıban oldu revânc
4877	Nice kim ol kadem yola başardı	Ne başmañ şanki yil idi eserdi
4878	Eger öñünce bir tavşan kaçaydı	Segirdim ile ol anı giçeydi
4879	Sehel müddetde ol serv-i sebük-hîz	İrişdi Hüsrev'ün tapusına tîz
4880	Görüp Hüsrev anı ser-geşte-añvâl	Su'âl itdi ki nedür şûret-i hâl
223b 4881	Nedensin böyle mañzûn u perîşân	Haber vir yoñsa virdüm bî-gümân cân
4882	Cevâbında didi Ferruh i şeh-zâd	Ki Pîrûz'ün elinden dâd feryâd
4883	Neler itdürdi baña ol bed-endîş	Anuñ cevri kılupdur bağrumı rîş
4884	Varup Çin'den Gül'i şayd itdüm aldum	Vağan añdum u Nişâbûr'a geldüm
4885	Ꞑarâr itdüm gice irdi sehergâh	Girüp bâzâra gördüm anı nâ-gâh
4886	Beni gördi vü şordı bildi hâlî	Varup gamz itdi şâha anı hâlî
4887	Baña on kişi geldi kim tutaydı	Şeh-i Şâbûra'a alup iletaydı
4888	Bunu işitdüm ol sâ'at sıvışdum	Ꞑarâr eylemedüm şâha kavışdum
4889	Bu sözden Hüsrev oldu katı gamgîn	Ꞑatı Pîrûz'a oldu şâh pür-kîn
4890	Didi Hüsrev ki ol bî-aşl u tûnî	İlerü tûtdı kendü gevherini
4891	Ne yavuz eyledüm men ol pelîde	Ki ol benümle bu resme iş ide
4892	Anı düşmiş iken yirden götürdüm	Mağâmın evc-i eflâke yitürdüm

4871 a Şehüñ çün göñlin ol : Çü şahuñ göñlini P ; 4871b boym : boyun P

4872 b hîç : bes İ ; tünd-hûya : tünd ü hûya İ

4873 a çoñ : çok P ; 4873b çıñmadı : çıkmadı P

4874 a çıñardılardı : çıkardılardı P ; 4874b Ki kayğusın yemişler : Ꞑayusını yemişler P

4875 a ilen çıñup : ile çıkup P ; 4875b on gün : ol gün İ

4876 a penhân oldu on gün : kaldı tağda on İ ; 4876b Pes : Bes İ ; çıñıban : çıkuban P

4877 b basmañ : basmak P ; idi : bigi P

4878 b anı : andan P

4879 b Hüsrev'ün tapusına : tapusına Hüsrev'ün P

4881 b vir yoñsa virdüm bî-gümân : virmez olursañ virürem P

4882 a Ferruh i şeh-zâd : şahuñ ol üstâd P

4884 - 4888 : -P

4891 b Ki : Kim P

4892 - İ

224a	4893	Baňa gör n'itdi ol bed-fi'l ü nâ-pâk	Felekden yağsun anuñ başına hâk
	4894	Ne gönülde ki îmândan eser var	Ťuz etmek haqqını anlar bilürler
	4895	Ťuz etmek haqqını bilmeyen âdem	Vücûdın eylesün Haq dünyadan kem
	4896	Eger mühlet bulur isem ecelden	İdem ben dahı geldüğini elden
	4897	Buyurdi kim vezîr-i hâş geldi	Bu ma'nîde çoğ eydüp işidildi
	4898	Bu oldı 'âkıbet âhir kelâma	Ki şehden yazıla Şâbûr'a nâme
	4899	Yazıcı çün kalem aldı eline	Getürdi Tañrı adını diline
	4900	Ki oldur pâdişâhlar pâdişâhı	Ťuludur cinn ü ins ü mürğ u mâhî
	4901	Hired kim kârisâzıdur cihânuñ	Ťatı dîvânedür künhinde anuñ
	4902	Görinür âşikâre cân içinde	Velî penhândur ol penhân içinde
	4903	Anuñ kim 'aql ola fikrinde abdâl	Mübaşşırlar nicesi olmasun lâl
	4904	Hezârân 'aql ser-gerdân u 'âciz	Anuñ künhine yoğdur çâre hergiz
224b	4905	Bes oldur pâdişâhlığa sezâvâr	Resûli 'İsâ-i hürşîd-âsâr
	4906	Pes andan soñra dir iy şâh Şâbûr	Ne işdür bu ki idersin i mağrûr
	4907	Öğüñ devşür kimüñlen kîne Ťurduñ	Gözüñ açmaz iseñ başuñ yitürdüñ
	4908	Kim itdi işbu fi'li câvidâne	Ki sensin cümle bed-fi'le yegâne
	4909	Bilürsin sen ki ben bağlayıcağ kîn	Benümle sen muğâbil olamazsın
	4910	Yıham leşker çekiben kişverüñi	Ne kişver koyam u ne leşkerüñi
	4911	Eger pîlem iderse hod saña zor	Düşesin gergedansañ yire çün mûr
	4912	Benümle Ťâkatuñ yoğ itmege harb	Pes ol yigdür ki hoş söyleyesin cerb
	4913	Gül'i baña viribi yoğsa nâ-kâm	Çü gül kana bulaşursın ser-encâm

4893 a Baňa gör nitdi ol bed- fi'l ü nâ-pâk : İrürdüm hâkden anı ber-eflâk İ

4894 a ki : kim P

4895 a Ťuz etmek haqqını : Haq-ı nân u nemek P ; 4895b Vücûdın eylesün Haq : Vücûdını Haq itsün P

4897 b çoğ : çoğ P

4898 b yazıla : yazalar P

4900 a pâdişâhlar pâdişâhı : pâzişâhlar pâzişâhı P ; 4900b cinn ü ins : ins ü cinn P

4901 a Hired : 'Akıl P ; kârisâzıdur : kâr-sâzıdur P

4903 b Mübaşşırlar : Mübaşşarlar İ

4904 - İ

4905 a pâdişâhlığa : pâzişâhlığa P ; 4905b âsâr : esrâr İ

4906 a Pes : Bes İ ; 4906b ki : kim P

4907 a devşür : dişür İ ; kimüñlen : kimüñle P ; Ťurduñ : durduñ P

4908 a câvidâne : câvizâne P ; 4908b bed-fi'le : bed-fi'l-i İ

4909 b olamazsın : Ťuramazsın P

4910 a Yıham : Yıkam P ; 4910b kişver : sini P

4911 a pîlem : bir pîlüm P ; hod : - P ; 4911b çün : - P

4912 a yoğ : yoğ P ; 4912b Pes : Bes İ

4913 a baña viribi yoğsa : viribi ve gerne soñra P

	4914	Bes imdi tütma fermânımız <u>h</u> 'or	Gül için meskeñüñi eyleme <u>h</u> âr
	4915	Eger fermân tütarsañ iltesin cân	Ve gerne <u>h</u> od irer cânuña fermân
225a	4916	Ġam u şâdî vü merg ü zindegânî	Sañâ yazdum kamu sûd u ziyânı
	4917	Tütarsan sözi gamdan kurtulursın	Ve ger yoh dir iscî <u>h</u> od sen bilürsin
	4918	Çü <u>h</u> atm itdi kelâmı nevk-i <u>h</u> âme	Virildi kâşıduñ eline nâme
	4919	Alıban nâmeysi tîz yola girdi	Gice gündüz dimedi gitdi sürdi
	4920	Firâvân tağ u taş u yiller aşdı	Sehergeh şâh Şâbûr'a irişdi
	4921	İlerü yürüdi peyk ü yüküñdi	Şeh-i Şâbûr eline nâme şundı
	4922	Çü şâh ol nâmeysi nezzâre kıldı	Kağıdı çekdi pâre pâre kıldı
	4923	Firâvân Hüsrev'e sögdi tükürdi	Kağı ol peyke <u>h</u> ışm eyledi sürdi
	4924	Dönüp ol peyk miskin yola düşdi	Çün âhir Hüsrev-i şâha irişdi
	4925	Kılıp Şâbûr ilinden ço <u>h</u> şikâyet	Hikâyetlerini itdi rivâyet
	4926	Şeh anı işidüp gitdi karârı	Kıyâs it n'ola çün bulmadı yârı
	4927	Göñül pervâne cânı cem ^c kıldı	Tamâmet leşkerini cem ^c kıldı
225b	4928	At u don virdi vü akçe vü ni ^c met	Ki şehden şâkir oldılar tamâmet
	4929	Hem üç yıllık çerînüñ câmegîsin	Buyurdu naqd virdiler yefîsin
	4930	Sipâhî çünki akçaya toyurdu	Cebe- <u>h</u> âneysi açdılar buyurdu
	4931	Üleşdürdi çeriye <u>h</u> od u cevşen	Şanayduñ bir deñiz idi demürden
	4932	Nefîr ü kerre-nây u kûs uruldu	Kızıl yeşil 'alemler götürüldi
	4933	Hemân-dem kıldılar 'azm-i Horâsân	Olur Şâbûr işidüp key herâsân
	4934	Niceme k'olmuş idi kağı dil-teng	Hele ol da <u>h</u> ı kıldı cenge âheng
	4935	Tamâmet ra <u>h</u> tını taşra çı <u>h</u> ardı	Yarağın düzdü vü yola çı <u>h</u> ardı

4914 a Bes imdi tütma fermânımız : Bu fermânı gerek tütmayasın P ; meskeñüñi eyleme : eylemegil meskenüñ P

4917 b yoh : yok P

4919 b gitdi : kağı P

4921 a ü yüküñdi : diyü gitdi İ

4922 b Kağıdı : Kağıdı P

4923 b ol peyke hışm eyledi : hışm itdi ol peyke vü P

4924 - İ

4925 a ilinden çoh : elinden çok P ; 4925b itdi : kıldı P

4927 a cânı : cân İ

4928 a don : ton P

4929 a Hem : Pes P

4931 b Şanayduñ : Şanasın P

4934 . beytin mısraları P'de yer değıştirmiştir. 4934b kıldı cenge : cenge kıldı P

4935 a Tamâmet : Cem^ci P ; çıhardı : çıkardı P

4936	Tag u şahrâyı toldurdu sipehden	Ki gözler bahmaz idi gerd-i rehden
4937	Geliben Hüsrev'ün rahtı döküldi	Quruldu sâye bân çadır dikildi
4938	İrişdi Hüsrev-i hürşîd-peyker	Yüzinde âyet-i nuşret muşavver
226a 4939	Teferrüc iderek ol rezmügâha	Geliben düşdi Hüsrev bârigâha
4940	Tılaya çıktılar iki yañadan	Geyüp sâz u selâh u hoz u cevşen
4941	Felekden çünki tahvîl eyledi câm	Cihânı tutdı düpdüz zulmet-i şâm
4942	Qarâr eyledi bes ol iki leşker	Qonup birbirine karşı ber-â-ber
4943	Yarındası ki mürğ-ı şubhgâhî	Sehergâh eyledi feryâd u âhı
4944	Yine çün bu sipehr-i ser-bürîde	Urındı hoş külâh-ı zer-keşîde
4945	Hurûşa başladı ol iki leşker	°Alemler götürüben şîrüpeyker
4946	Fürûğ-ı tîğ ü °aks-i hod u cevşen	Ser-â-ser °âlemi kılmışdı rûşen
4947	Mübârizler elinde tîğ-ı bürrân	Qanıyl'olmuşdı çün la'l-i Bedahşân
4948	Pey-â-pey oğlar anca sağlamışdı	Ki bir biri yolını bağlamışdı
4949	Qıyâmet naqd u kûs çün sûr-ı garrân	Hadeng-i tîr çün nâhîd-perrân
4950	Mübârizlere yağdı ol kadar tîğ	Ki yağdurmaya yağmur ol kadar mîğ
4951	Çü bâng-ı kûs irişür idi deşte	Felek gibi zemîn girürdi geşte
4952	Ayahdan gerd olup uçan gubâre	Gözini sürmelemişdi sitâre
4953	Turuban ol iki leşker rû-be-rû	Biri biri qanına açdı bâzû
4954	Sipeh girdi güneşi kıldı güm-râh	Siyâh oldı çü hâl-i dil-berân mâh
4955	Yirüñ bir qatı ayahdan söküldi	Ya çarh öñine bir dahı dikildi
4956	Görimez oldı kimse yir yüzini	Bırâhdı cümle gürz ü hançerini
4957	Yiri sol resm ile kan deldi geşdi	Öküzden öte balığa irişdi

4936 b gözler bahmaz : göz bakamaz P ; gerd : gird İ

4938 a İrişdi : Pes irdi P

4939 a rezmügâha : rezmgâha P ; 4939b düşdi Hüsrev : şâh qondu P

4940 - İ

4941 - P

4942 a eyledi bes : eylediler P ; 4942b Qonup birbirine karşı ber-â-ber : Tula ehli tılaya bindi yek-ser İ

4943 b Sehergâh : Seherden P

4944 - İ

4945 a Hurûşa : Hurûşân P ; 4945b şîrüpeyker : şîr-peyker P

4948 a oğlar : oğlar P

4949 a kûs çün sûr-ı garrân : sûr kûs u gurrân P

4951 a bâng : mülk İ

4952 a Ayahdan : Ayakdan P

4955 a ayahdan : şanasın P ; 4955b Ya çarh : Felek P ; dikildi : çekildi P

4956 a Görimez : Göremez P ; kimse yir yüzini : leşker birbirini P ; 4956b Bırâhdı : Bırakdı P

4957 b Öküzden öte : K'öküzden geçdi P

	4958	Şeh-i Hüsrev mişâl-i Rüstem-i Zâl	Kılurdu uğraduğı saffi pâ-mâl
	4959	Kılıca ağuyıla âb virmiş	Kemendini kolına tâb virmiş
	4960	Pes âhir Hüsrev'e yüz merd-i cengî	Yüriyüp cümle kıldılar pelengi
	4961	Ne diyem kim nice ceng itdi anlar	Ne resme cenge âheng itdi anlar
	4962	Bes âhir 'âkıbet Şâbûr nâ-gâh	Şikest irdi kazâu'llah şebângâh
227a	4963	Dürüşdiler çü baht itmedi yâri	Yirc birağdılar nâmûsı 'ârı
	4964	Turımadı şeh ü leşker başıldı	'Alemler düşdi vü düzen yaşıldı
	4965	Anuñ çün oldı ol tuğlar nigûsâr	Ki başında var idi bâd-ı pindâr
	4966	Tapanca yidi kendü koldaşından	Nigûsâr oldı yil çıhdı başından
	4967	Çerisini koyup Şâbûr kaşdı	Uğurlayın gelüp şehrine düşdi
	4968	Dünüñ yarsı geçince yarağ itdi	Alup mâlı Gül'i Tirmid'e gitdi
	4969	Çü bu meydân-ı mînâda şabâhın	Revân oldı yine bu gûy-ı zerrîn
	4970	Çü rûşen oldı bu âfâk-ı tîre	Şehirlü kaldılar hayrân u hîre
	4971	Ulu kici tamâmet bay u yohsul	Ne k'anda var ise merdûd u mağbûl
	4972	Şehirden cümlesi çıhdı söküldi	Gelüp şâhuñ ayağına döküldi
	4973	Didiler el-amân iy şâh zinhâr	Ki bizden şâdır olmadı bu kirdâr
227b	4974	Bizi 'afv eyle şâhâ kim gâzanfer	Çabul itdüğü yohdur şayd-ı lâgar
	4975	Bularuñ sözine şâh itdi meyli	Bulara şefkat ile bahdı hayli
	4976	İki hafta qarâr eyledi anda	Velîkin yoğ idi ârâmı cânda
	4977	Pes andan şofıra bir gün şubğâhî	Göçiben Tirmid'e sürdi sipâhî
	4978	Çü Tirmid kal'asına irdi Hüsrev	Hişârufî handağını gördi Hüsrev

4958 b saffi : cuvki İ

4959 a ağuyıla : oğuyıla İ ; 4959b Kemendini kolına : Kemendine kolanda P

4960 a Pes : Bes İ

4961 b cenge : rezme P

4962 b Şikest irdi kazâu'llah : Kazâu'llah şikest irdi P

4963 b birağdılar nâmûsı : birağdılar nâmûs u P

4964 b düzen yaşıldı : ayakda kaldı P

4966 a Tapanca : Tapanca İ ; kendü : çünkim P ; 4966b çıhdı : çığdı P

4967 a kaşdı : kağdı İ ; 4967b gelüp şehrine : varuban şehre P

4968 a yarağ : yarağ P ; 4868b Alup mâlı Gül'i : Gül'i mâh alup P ; Tirmid'e : Termed'e İ

4969 a bu : - İ ; 4969b Revân oldı yine : Yine oldı revân P

4971 a bay : pay İ

4974 a şâhâ : şâh İ

4975 b bahdı : bağdı P

4976 b ârâmı : ârâm P

4977 a Pes : Bes İ ; 4977b Tirmid : Termed İ

4978 a Tirmid : Termed İ ; 4978b Hişârufî : Yarağ u İ

	4979	Şunuñ bigiydi ol <u>h</u> andağ tolu âb	Ki °Ucbın°unuğ olayıdı ğarğ-âb
	4980	Yüceydi eyle burcı ol <u>h</u> ışâruñ	Ki irişmezdi vehmi rûzigâruñ
	4981	Ne köprüsi var idi ne geçüdi	Aña Ceyhûn ider idi sücûdi
	4982	Yürüyüp leşker cylediler âheng	Oh ile bir zamân eylediler ceng
	4983	Bu resme <u>q</u> aldı leşker anda bir ay	Anuñ fetħine hergiz irmedi ra'y
	4984	Meger bir gice Ferru <u>h</u> şeh <u>q</u> atına	Gelür <u>h</u> alvetce <u>H</u> üsrev <u>h</u> azretine
228a	4985	Ki şâha <u>q</u> uluñuñ bir fikri vardur	Eger şayup düşerse <u>h</u> oş hünerdür
	4986	Eger yüz yıl burada <u>q</u> alavuz biz	Buña ne yol bulup ne alavuz biz
	4987	Ve ger bir mekr ü bir <u>h</u> ilet <u>q</u> ılavuz	Ola kim buña bir dermân bulavuz
	4988	Didi <u>H</u> üsrev ki nice fikr idelüm	Ne <u>q</u> ılalum ne bilelüm n'idelüm
	4989	Bu işde deng ü <u>h</u> ayrânam be-ğâyet	Yarar bahtumdan idersem şikâyet
	4990	Didi Ferru <u>h</u> ki ben fikrüm diyeyüm	Öğümdekini şâha söyleyeyüm
	4991	Eger imkânı var ise görelüm	Yoğsa anuñ da <u>h</u> ı terkin uralum
	4992	Didi şeh ne durur fikrûñ °ayân it	Nedür re'yüñ baña rûşen beyân it
	4993	Eger şayup düşer olursa re'yüñ	Cihânda olmaya °a <u>q</u> l ile tayuñ
	4994	Didi bir kişi vardur bunda kim ol	Bu <u>h</u> andağdan şu çeker bira <u>h</u> up dol
	4995	Gerek bir tañıladan tertîb idevüz	Tamâm bir yüzce zevrağ düzedevüz
228b	4996	Birisine girem ben <u>q</u> arañuda	Ŧurıban gözedem ol dolı şuda
	4997	Ne va <u>q</u> tın kim birağ <u>h</u> andağ dol	Girem ben dola şu şanup çeke ol
	4998	Çi <u>h</u> am yu <u>h</u> aru <u>h</u> ağ <u>q</u> ılursa yâri	Kesem başın şalam ol <u>h</u> âkisâri
	4999	Pes andan soñra zor <u>q</u> ılır içine	Gireler ğarğ olup pûlâd-ı Çine
	5000	Dibine çün irişeler <u>h</u> ışâruñ	<u>Q</u> amusını yu <u>q</u> aru çeke yârüñ
	5001	Velîkin bir nişân itmek gerekdür	Nişânı size gözetmek gerekdür

4982 b Oh ile bir zamân eylediler : Oğ ile eylediler bir zamân P

4983 b hergiz irmedi : ne °aql irdi ne İ

4985 b şayup : şayıp P

4986 a yüz : bir P

4987 a Ve ger : Eger P ; bir hilet : pür- hilet İ ; 4987b demân : çâre P

4988 b Ne qılalum ne bilelüm : Ne bilelüm ne qılalum P

4993 a şayib : şayıp İ

4994 b birahup : biraqup P

4996 a Birisine girem ben : Girüp ben birisine P

4998 a Çiham yuharu : Çiqam yuqaru P

4999 a Pes : Bes İ

5000 b yuqaru : yaluñuz İ

5001 a Velîkin bir : Veli bunda P

	5002	Ne vaktin kim nişânı siz göresiz	Bize zevrakları tîz gönderesiz
	5003	Çü yüz kişi girevüz kal'aya biz	Yürüyiben kapuyı açavuz tîz
	5004	Şunuñ köprüsini çünkim şalavuz	Bu kez düşman saķalına gülevüz
	5005	Alavuz kal'ayı bu resme âsân	Eger yârî kılsa bize Sübhân
	5006	Didi şâh âferîn iy yâr-ı şâdıķ	Ki sen şâdıķsın u fikrûñ muvâfıķ
229a	5007	Buyurđı şeh beş on üstâd geldi	El urdılar vü zevraklar düzüldi
	5008	Tamâm olıcağaz ol yüzce zevrak	Revân eyledi Ferruh kaçd-ı handaķ
	5009	Ķarañudı gice çün kır u kaķrân	Ki điv olurđı renginden herâsân
	5010	Giriben zevraķa ol merd-i mekkâr	Yürütđi zevraķı çün mürğ-ı tayyâr
	5011	Küpini çaldı vü dosdoğru sürđi	Varıban kal'anuñ dibinde tırđı
	5012	Yuħarudan çün ol dolı biraħdı	Revân ol dola bu şu bigi aħdı
	5013	Bu miskîn tıldı şandı dolı çekđi	Eliylen ecelinüñ toħmın ekđi
	5014	Çıhup hañçerle söyle urđı anı	Ki ol derd ile miskin virdi cânı
	5015	Gice karañu vü bî-çâre ġâfil	Gözi pür-uyhu düşman şaħ zî müşkil
	5016	Anuñ işini çün Ferruh bitürđi	Nişânı döndi yirine getürđi
	5017	Dolı on kez şuya urđı nişânı	Buyıdı kim işide Hüsrev anı
229b	5018	Çü on kez dolı Ferruh şuya şaldı	Ŧonandı tîz zevraklar gönüldü
	5019	Çü kal'a dibine zevraklar irdi	Anı Ferruh bilüp baħdı vü görđi
	5020	Hemân sâ'at şalup dolı nihânî	Yuħaru çekđi tîz bir bir geleni
	5021	Çü ol yüz kişi burca çıhdılar hem	Ķapuya ħamle kıldılar hemân-dem
	5022	Ķapuya yüridiler arħun arħun	Kimesne tuymadın irişdiler çün

5003 a kal'aya : zevraķa P ; 5003b Yürüyiben kapuyı : Varup kal'a kapusın P

5005 b bize Sübhân : çarħ-ı gerdân P

5006 b fikrûñ : yâruf İ

5007 a beş : biş P

5009 b olurđı : alurđı P ; herâsân : hurâsân İ

5011 a dosdoğru : foştoğru P

5012 a Yuħarudan : Yuķarudan P ; biraħdı : biraķdı P ; 5012b bigi aħdı : gibi aķdı P

5013 b Eliylen ecelünüñ toħmın : Eliyle ecel toħmını P

5014 a Çıhup : Çıķup P ; söyle : eyle P ; 5014b Ki : Kim P ; derd : zaħm P

5015 b saħ : saķ P

5016 a işini çün : çün işini P ; 5016b getürđi : götürđi İ

5017 b işine : göreydi P

5018 a Çü : Çün P

5019 - P

5020 a Hemân sâ'at : Revân Ferruh P ; 5020b Yuħaru : Yuķaru P

5021 - P

5022 a arħun : arķun P

	5023	Kapuda on kişi var idi gâfil	N'ide çün birine on irdi kâtil
	5024	Onınuñ dahı kesdiler başını	Ahıtdılar yire kanlu yaşını
	5025	Kapu açıldı vü köprü şalındı	Ne kaldı dahı bes kal'a alındı
	5026	Çü girdi kal'anıñ içine leşker	Ün itdiler dükelisi ser-â-ser
	5027	Ne diyem hâli Şâbûr'ıñ niceydi	Kıyâmet günü aña ol giceydi
	5028	Şu resme ol çeriler cûş iderdi	Ki işidenlerüñ 'aqlı giderdi
230a	5029	Şeh ü leşker dökerler şol kadar kan	Ki ol kal'ayı garķ eyledi tûfân
	5030	Nesîm-i şubh çün urıbanıñ dem	Münevver oldı hursîd ile 'âlem
	5031	Şeh Şâbûr u Pîrûz-ı sitemger	Kefen boynında vü elinde hançer
	5032	Geliben şâh öñinde urdılar yüz	Ki şâh öldürdi bizüm bigi yüz yüz
	5033	Ger öldüre bizi fermân anıñdur	Ve ger âzâd ide ihsân anıñdur
	5034	Beni azdurdısa iblîs-i mekkâr	Girü uş nefsüme oldum cefâkâr
	5035	Tutayım kim tıram ben bu cânımdan	Ne hâşıl şâha bir avuç kanımdan
	5036	Şehe hoş geldi Şâbûr'ıñ beyânı	Ķatı hoş gördi âzâd itdi anı
	5037	Aña virdi yine tahtın u tâcın	Bağışladı vü almadı harâcın
	5038	Tırup Ferruh katına vardı Pîrûz	Gözi yaşlar döker vü bağı pür-süz
	5039	Didi ben yavuzam itdüm yavuzlık	Yoluma lâ-cerem gelmedi uzlık
230b	5040	Eyüsin sen girü gel eyelük eyle	Benüm haķķımda hayr it şâha söyle
	5041	Egerçi soñra bed-kirdâr oldum	Ahî evvelde saña yâr oldum
	5042	Eger men terk kıldım haķķ-ı yâri	Dirîg itme baña sen haķ güzârı
	5043	Yavuzlıguma eyelük umaram ben	Bağışlar şeh beni diler iseñ sen
	5044	Çü Ferruh gördi ol hâletde anı	Esirgedi 'azîm ol nâ-tüvânı
	5045	Elin aldı vü geldi şeh katına	Yüz urdı pâdişâhuñ hażretine
	5046	Didi kim iy şehin-şâh-ı zamâne	Ebed hükmüñ revân olsun cihâne

5024 b Ahıtdılar : Aķıtdılar P

5025 b Ne kaldı dahı : Dahı ne kaldı P ; pes : bes İ

5026 a girdi : gördi İ ; 5026b Ün itdiler dükelisi : Dükelisi ün itdiler P

5027 b günü aña : ki şankim P

5028 b Ki : Kim P

5029 a dökerler şol kadar : şu deñlü dökdiler P

5030 a dem : dum İ

5032 b şâh öldürdi : katı eyledi şeh P ; yüz yüz : yüz P

5035 a Tutayım : Tutam P ; tıram ben bu : tıram tatlı P ; 5035b bir avuç : bu kuşca P

5040 b şâha : eyü P

5042 a men : ben P

5045 b pâdişâhuñ : pâzişâhuñ P

	5047	Kemîne çâkerüñ bî-çâre Pîrûz	Siyehkâr u siyeh-baht u siyeh-rûz
	5048	Şehüñ tapusına süürinü geldi	Şefâ [°] atçı kuluñi bile aldı
	5049	Egerçi suçludur bu zıst-kirdâr	Vclîkin pâdişâhda çoñ haķı var
	5050	Kerem kıl zîrâ şâhân-ı zamâne	Kerem idici olur câvidâne
231a	5051	Ɔodı Ferruñ eyüligine anı	Kimesne itmez eylükden ziyânı
	5052	Bu yolda çün ne dikensin ne gülzâr	Kişi âzârlama olma âzâr
	5053	Birazdan Gül kefen boynında irdi	Şeh öñinde yüzini yire urdı
	5054	Ki öldür bini iy şâh-ı cihân sen	Ki niçün diri kaldum sensizin ben
	5055	Bunu didi vü gözden hûn ahtıdı	Ki tonların kamu gül-reng itdi
	5056	Çü Hüsrev şâh gördi ol nigârı	Ne beñzer aña kim ol kıldı zârı
	5057	Ɔurıban dil-berin aldı yanına	Çü bülbül yandı ol gül hırmanına
	5058	Gül'e Hüsrev didi kim iy semen-bûy	Nice ağlayasın âhir sühan-gûy
	5059	Didi Gül Hüsrev'e kim iy güneşüm	Dilümi bağladı bu kanlu yaşum
	5060	Ne diyeyim çü ağzum bağlanupdur	Firâkuñdan yüregüm tağlanupdur
	5061	Ciger pür-hûn u gözüm dür-fişândur	Tenüm gâyet za [°] if ü nâ-tüvândur
231b	5062	Bi-hamdi'llâh sa [°] âdet kıldı yârı	Görindi gam deñizinüñ kenârı
	5063	Bunu didi vü düşdi ol iki hûr	Oluñ birbirinüñ derdiyle rencür
	5064	Gül-âb u müşg ü [°] anber her birine	Şaçarlar kim gelür [°] aķlı yirine
	5065	Çü hüşyâr oldılar ol iki bî-dil	Birisi eydür iy cân biri iy dil
	5066	Cefâsından bu çarhuñ çoñ şikâyet	Biri birine eyledi hikâyet
	5067	Pes ol kal [°] adağı gencî vü mâli	Şeh in [°] âm itdi Ferruñ-zâd'e hâlî
	5068	Şu deñlü dirdi Ferruñ mâl u altun	Ki oldı [°] âleme sâñî-yi Ɔârûn
	5069	Aña Haķ bunca mâl eyledi rûzî	[°] Acebdür kim dañı toymazdı gözi

- 5048 a Şehüñ tapusına süürinü : Tapusına şehüñ süürini P
5049 b pâdişâhda çoñ : pâzişâhda çoķ P
5050 b câvidâne : câvizâne P
5051 b Kimesne itmez : Kim itdügi var P
5054 b kaldum : kıldum İ
5055 a ahtıdı : aķıtdı P
5056 b ol : bu P
5057 a Ɔurıban : Hemân-dem P ; 5057b yandı : batdı P
5060 a Ne diyeyim çü : Ne diyem ben çün P
5061 a dür-fişândur : hûn-fişândur P
5066 a çoñ : çoķ P
5067 a Pes : Bes P
5068 b Ki : Kim P
5069 a bunca : şunca P

	5070	Nice kim sîm ü zer biñ biñ gelürdi	Da <u>h</u> ı bulsa anı da <u>h</u> ı alurdi
	5071	°Aceb sevgü <u>ç</u> omış <u>h</u> a <u>ç</u> sîm ü zerde	Ezelden tâ ebed mecmû°-ı yirde
	5072	Ulu kici tamâmet anı isder	Kime <u>ç</u> aldı vefâ ol <u>ç</u> anı gösder
232a	5073	Bitürür gâh <u>ç</u> o <u>h</u> za <u>h</u> metlü işler	Yitürür gâh <u>ç</u> o <u>h</u> °izzetlü başlar
	5074	<u>Ç</u> ı <u>h</u> ar k'andan firâvân mi <u>h</u> net ile	Ele girür hezârân za <u>h</u> met ile
	5075	Giçer elden ele bir günde yüz kez	Hemân girü mükerremdür mu°azzez
	5076	<u>Ç</u> amularuñ <u>ç</u> atında ra <u>ğ</u> beti bol	Ferâgatdür velkin <u>ç</u> amudan ol
	5077	Naşibi <u>h</u> alkuñ andan iy bürâder	Hemîn derd ile <u>h</u> asretdür ser-â-ser
	5078	Nice kim anı sen cem° idisersin	Girü yirinde <u>ç</u> oyup gidisersin
	5079	Bu dünyâlik kim anı cem° idersin	Dirersin dişürürsin <u>ç</u> an yudarsın
	5080	<u>h</u> içâb olur senüñ <u>h</u> a <u>ç</u> 'dın yanuña	Hem oldur od bira <u>h</u> an <u>h</u> ırmanuña
	5081	Zerüñ za <u>ç</u> ķûm olısar mâr mâluñ	Bulardan geçicek <u>h</u> oş ola <u>h</u> âlüñ
	5082	<u>Ç</u> ü <u>h</u> âşıl idesin bir <u>h</u> ır <u>ç</u> a vü <u>ç</u> ut	Cihânı ser-be-ser küllî senüñ dut
	5083	<u>Ç</u> anâ°at ihtiyâr eyle vü teslîm	Ki yoldaşlı <u>ğ</u> a yaramaz zer ü sîm
232b	5084	<u>Ş</u> ular kim senden öñdin cem° itdi	Dükelisi yirinde <u>ç</u> odı gitdi
	5085	Gör â <u>h</u> ir kimseye <u>ç</u> aldı mı hergiz	Ki saña <u>ç</u> ala iy fertût-ı °âciz
	5086	Cihân <u>h</u> um- <u>h</u> âne-i rız <u>ç</u> u baldur	<u>Ş</u> arâbı <u>h</u> ubb-ı câh u <u>h</u> ubb-ı mâldur
	5087	<u>Ş</u> ular k'oldı bu meyden mest u ma <u>h</u> mûr	Hemîşe <u>ç</u> ala <u>ç</u> öyle zâr u rencûr
	5088	Tekebbür itme °adl ü dâd eyle	<u>Ç</u> amudan cânüñü âzâd eyle
	5089	Yük altında nice <u>h</u> 'âr olasıñ zâr	Yüki <u>ç</u> ar <u>ç</u> eyle vü ol <u>ğ</u> ıl sebük-bâr
	5090	Cihânuñ işlerüdür cümlesi bâd	Sen itme <u>h</u> iç <u>h</u> a <u>ç</u> 'dan artu <u>ğ</u> ın yâd

5070 a biñ biñ : yek yek P

5072 a kici : küci İ

5073ab çoh : çoç P5074 a Çıhar : Çıçar P ; mihnet : zahmet P ; 5074b zahmet : mihnet P

5075 a Giçer : Geçer P

5077 b Hemîn : Hemân P

5078 a anı sen : sen anı P

5079 a Bu : Şu P ; 5079b dişürürsin : devşürürsin P5080 b birahan : birağan P5082 b Cihânı ser-be-ser küllî : Ser-â-ser bu cihânı yek P ; dut : çut P5084 b çodı : dökdi P5086 a hum-hâne : ham-hâne İ ; 5086b hubb-ı : hubb-u İ5087 b çala : çaldı P5088 a itme : çılma P5089 a hâr : hor P

°AZÎMET KERDEN-İ GÜL Ü HÛSREV EZ-°AL°A-İ TÎRMÎD BE-CÂNİB-İ RÛM BÂ-
CEM°İYYET-İ TAMÂM Ü LEŞKER *

	5091	Çü Hüsrev Gül-ruh ile bî-garâbet	Muşâhib oldılar bir ay tamâmet
	5092	Pes andan raht u büngeh dirdi Hüsrev	Süvâr oldu vü yola girdi Hüsrev
	5093	Gül eyvândan çihup oldu süvâre	Güneş hayretde kaldı ol nigâre
233a	5094	Zihî çâbü-k-süvâr kim ol şanemdi	Şanasın leşker içinde °alemdi
	5095	Gül ü Hüsrev çü oldılar revâne	İrişdi gerd-i leşker âsumâne
	5096	Giderdi yana yan ol iki dil-h°âh	°arîn olmuş şanaydufi mihr ilen mâh
	5097	İrişdi Rûm°a âhir çün şeh-i Rûm	Revân cûş eyledi leşkergeh-i Rûm
	5098	Şeh ü leşker tamâmet karşı çıhdı	°alanlar gickesinden karşı çıhdı
	5099	°amu şahrâ vü deşt ü şeh ü kişver	Deñiz bigi kılurdu cûş leşker
	5100	°onandı vü bezendi şeh ü bâzâr	°alındı çeng ü ney geh zîr ü geh zâr
	5101	Nereye kim bahaydufi şöbet idi	Şafâ vü zevk ü şevk ü °işret idi
	5102	Virür hûblar yüzi meclislere nûr	Şehir şankim behişt idi bular hûr
	5103	Çü âhir bezm ü ârâyış tağıldı	Yerinde her biri âsâyış oldu
	5104	Diledi Hüsna°yı Gül pâdişâhdan	Getürdiler çiharup anı çâhdan
233b	5105	°uyuda anca kılmış âh u nâle	Erimiş söyle kim dönmiş hilâle
	5106	Yüzi °aşfûra virmiş reng-i zerdı	Havâyâ hem şovuhlıh âh-ı serdi
	5107	Gül°i göricegezin °aklı şaşdı	Hacâletden şanasın yire geçdi
	5108	Hacâletden kamu bendi söküldi	Başından ayağına der döküldi
	5109	Hemân sâ°at yüzini yire urdu	Gözinden yaş yirine kan yügürdi
	5110	Gül°e eydür i yüzüm saña toprak	Esirge ben za°fi hâlûme bak

* GÜL Ü HÛSREV : HÛSREV Ü GÜL-RUH ; °AL°A-İ : - P ; CÂNİB : °ARAF ; Ü LEŞKER : - İ

5091 a garâbet : garâmet İ

5092 a Pes : Bes İ ; 5092b yola : - P

5093 a çihup : çıkup P

5094 a Zihî : Zehî P

5095 a çü : çün P

5096 a yana yan : hem-°inân ; 5096b °arîn olmuş şanaydufi mihr ile : Nite ki ola °arîn hurşidle P

5098ab çıhdı : çıkıdı P

5099 a şeh ü kişver : kûh u bâzâr P ; 5099b bigi : gibi P

5100 a bâzâr : kişver P ; 5100b Çalındı : Çekindi İ

5101 a bahaydufi : bakaydufi P ; 5101b şevk : °ıyş P

5103 a Çü : Çün P

5104 a pâdişâhdan : pâdişâhdan P ; 5104b çiharup : çıkarup P

5106 a °aşfûra : °aşfuru İ ; 5106b şovuhlıh : sovuqluk P

5107 b geçdi : geçdi İ

	5111	Senüñ haqqında itdümse yavuzlık	Yolıma geldi vü görmedüm uzlık
	5112	Yavuzlık eyledüm bî-aşl idüm ben	Kerem kıl eylük it şeh-zâdesin sen
	5113	Benüm yavuzlığıma eylük eyle	Benüm haqqumda luğf it şâha söyle
	5114	Benüm suçuma qalma iy yüzi mâh	Ululüğü eyle sen ez-behr-i li'llâl
	5115	Bağışlar sen diler isen şeh-i Rûm	Kerem eyle beni gönderme maşrûm
234a	5116	Revâ görme beni bunca 'itâba	Ki sen gideli uğradum 'azâba
	5117	Şunuñ şükrânesi ne iy yüzi mâh	Ki qavuşdurdı sizi girü Allâh
	5118	Bes ol şükrâneye âzâd eyle	Men-i ğamgîni luğf it şâd eyle
	5119	Çü Gül gördi ğazîn ol nâ-tüvânı	Şefâ'at kıldı vü kırtardı anı
	5120	Şehüñ qarşusına tırmuşdı Pîrûz	Aña virdi anı şâh-ı dil-efrûz
	5121	Gül'e didi ki Hüsna'yıdı mekkâr	Hemân Pîrûz dağı zışt-kirdâr
	5122	Pes ol yigdür ki bu ikisi hem-dem	Olalar bile ger şâdî ve ger ğam
	5123	Ki Haq iksini dağı nist kılsun	Bize her birisi n'itdiyse bulsun
	5124	Cihân-efrûz'ı oğıdı getürdi	Hemân-dem anı Ferruh-zâd'a virdi
	5125	Bulara virdi milk-i İşfahân'ı	Revâne eyledi ol nâ-geh anı
	5126	Bularuñ işi çünkim ğatm oldı	Qodı anları vü kendüye geldi
234b	5127	Pes andan şofra 'aqd itdi Gül'e şâh	Bezendi yine ol eyvân u dergâh
	5128	Bezendi şöyle ol qarş-ı mu'allâ	Diyeydüñ k'ol idi Firdevs-i a'lâ
	5129	Egerçi cennet ol dem naqd olaydı	Anuñ reşkiyle ser-gerdân qalaydı
	5130	Yarağ eylediler toy u düğüne	Bir aradayıdı lîkin dü güne
	5131	Qoyın şıgır boğazlandı firâvân	Kimisi yahni oldı kimi biryân
	5132	Şu quşları vü ördekler tavuğlar	Göğercin ile çil ü ördek ü sâr
	5133	Dükelisi kırıldı vü qurıldı	Qazanlar aşılıp aşlar urıldı

5112 a Yavuzlık : Yavuzlîğ P

5113 b söyle : şöyle P

5118 - P

5122 a Pes : Bes İ

5123 b Bize her birisi : Bizüm haqqumuz o İ

5124 a oğıdı : oğıdı P ; 5124b Hemân-dem : Şehin-şâh P

5125 b ol nâ-geh : şol sâ'at P

5126 a işi çünkim : çünkim işi P

5127 a Pes : Bes İ

5128 a Bezendi : Düzüldi P

5129 - İ

5130 a toy : doy P ; 5130b lîkin : toy u P

5131 a Qoyın şıgır : Sıgır qoyun P

5132 a tavuğlar : tavuğlar P ; 5132b ördek : turrac P

	5134	Dirildi pâdişâhlar <u>h</u> ûn döküldi	Bu levne levn-i ni°metler çekildi
	5135	Dökilür sofralar vü çekilür <u>h</u> °ûn	Çana <u>h</u> bir kişi öfine gelür on
	5136	Külüçe vü rukâk u şevt ü girde	Dökerler yükler ile degme yirde
	5137	Hezârân dürlü saçular saçıldı	İlerü geldi şerbetler içildi
	5138	Bes andan şofira ol elvân-ı ni°met	Çekildi vü döküldi bî-garâmet
235a	5139	Kimi şaru birinc ü kimisi aq	Kimisi zîrubâ vü kimi summâk
	5140	Kimi senbûse vü kimisi helvâ	Kimisi nârdân kimisi tovga
	5141	Kimisi cüşbere kimisi mantu	Firâvân geldi vü irişdi karşı
	5142	Bu nev° ile dökibenüñ ta°âmı	Tamâmet toyladılar <u>h</u> âş u °âmı
	5143	Yiyesi yendi sofrâ götürüldi	Şire âlâtı geldi bezm uruldu
	5144	Şunardı sâkiyân-ı mâh-peyker	Eliyle bâde vü ağzıyla şeker
	5145	Kimüñ kim ağzı meyden tel <u>h</u> olurdu	Lebiyle girü ol şîrîn kılurdu
	5146	Qadeh çün devre başladı pey-â-pey	<u>H</u> ired mest oldu resme ki hey hey
	5147	Yürekler kızdı vü yüzler kızardı	Şular kim katı mest idi kızardı
	5148	Ki turaydı vü yirinden gideydi	Az idi belki yirinden gideydi
	5149	İçerek esriyürek añul añul	Çoh ağz başlar oldu katı yüñül
235b	5150	Kılurdu rast muṭriblar ser-âgâz	Nevâ vü İşfahân nev-rûz u şeh-nâz
	5151	Figânlar koparurdu nâle-i ney	Ki gâyet <u>h</u> ûb olur sâz-ı ney ü mey
	5152	Gehî zâr ile kılur erganûn sâz	Gehî çeng ile zîr olur ser-âgâz
	5153	Düzüldi Gül-ruh için kaşr-ı eyvân	Ki kaldı zînetine <u>h</u> uld <u>h</u> ayrân
	5154	Quruldu bir muraşsa° taht-ı zerrîn	Ki zerrîn tahta geşdi ol nigârîn
	5155	Qızıl yâkût idi başında tâci	Ki her taşıydı bir iklim <u>h</u> arâci
	5156	Geçer taht üsdine ol <u>h</u> ûr-peyker	Ne <u>h</u> ûrf belki ol rûḥ-ı muşavver

5134 a pâdişâhlar : ulular u P
5135. beyit P'de 5138. beyittir.
5136 a rukâk : rikâki P ; şevt : sût P
5138 - P
5139 b zîrubâ : zîr-bâ P
5140 b tovga : tevga İ
5141 a cüşbere : cüşbüre P ; 5141b irişdi : çekildi P
5142 a nev° : resm P
5143 a Yiyesi : Ta°am çün P
5146 b Hired : °Aql P ; ol : şol P
5148 b belki : bil ki P
5149 a esriyürek : içerek pes P ; 5149b Çoh : Çog P
5151 b ney : niy İ
5152 b çeng ile zîr olur : zîr ile çengiler P
5156 - İ

	5157	Özi tûtfydi lîkin la'li münkâd	Boyı serviydi illâ kim gele dâd
	5158	Degül ol tûtfi kim uça yâbânda	Degül ol servi k'ola bûsitânda
	5159	Boyı cennet bâğınuñ 'ar'arıydı	Lebi firdevs-i a'lâ kevseriydi
	5160	Cemâle bay idi ol hûb dil-ber	Degüldi aña hâcet hîç zîver
	5161	Pey-â-pey muṭribân-ı bülbül-âheng	Ḳamu Gül medhin oḥurdı urup çeng
236a	5162	Ögerlerdi Gül'üñ ḥüsn ü cemâlin	Ruḥ u zülf ü cebîn ü hadd ü hâlin
	5163	Bular bu resme kılrurken terennüm	İderken 'işret ü zevḳ ü tena'um
	5164	Hemân sâ'at irişdi şâh-zâde	Cevâb-ı rûşen ü çün Gül küşâde
	5165	Cevâhir şol ḳadar kıldılar îşâr	Ki şâhuñ geçmege yolın kılrur tar
	5166	Nefir-i erganûn u nâle-i çeng	Ḳılrurdi âdemînuñ 'aqlını deng
	5167	Firâvân sâḳiyân-ı sîm-sîne	Ṭolu şunardı kılrur halka gine
	5168	Şu deflü yirde mûmlar yanmış idi	Ki yılduzlar görüp utanmış idi
	5169	Zihî 'ıyş u zihî 'işret zî-şoḥbet	Zihî vaḳt ü zihî fırsat zî-nuşret
	5170	Zihî ni'emet zihî lezzet zihî dem	Ki nâ-geh şâd ü ihlaşa döne ḡam
	5171	Firâvân çekmiş iken intizârı	İrüre ölmedin Ḥaḳ yâre yâri
	5172	Ma'a'l-kışsa çü vaḳt oldu ki Hüsrev	Gül'üñ ṭapusına girdi şeh-i nev
	5173	Çü aḡyârdan sirâçe oldu hâlî	Gül'üñ ḳatına girdi şâh hâlî
236b	5174	Oturmuşdı güneş bigi Gül-i ter	Müselsel ṭurrası çün sünbül-i ter
	5175	Şehin-şâh u şarâb u şem' u şâhid	Gül-i nesrîn-'îzâr u sîm-sâ'id
	5176	Çü açdı burḳa'm ol naḡz-ı pâsuḥ	Yirüñ naṭ'ına urdı ay u gün ruḥ
	5177	Gehî nûş u gehî bâzi gehî nâz	Gehî birbirine ikrâm u i'zâz

5157 a tûtfydi lîkin : tûtfi velîkin P ; münkâd : minḳâr P ; 5157b gele dâd : külehdâr P

5158 a yâbânda : yıbânda İ

5160 b aña hâcet hîç : hîç hâcet aña P

5161 b Ḳamu Gül medhin oḥurdı urup : Gül'üñ medhin oḳurdi sâz idüp P

5164 a Hemân-sâ'at : Sa'âdetle P ; 5164b Cevâb : Çü âb P ; çün : - P

5165 b geçmege yolın kılrur : oldu yolu geçmege P

5167 - İ

5169ab Zihî : Zehî P ; 5169b nuşret : devlet P

5170 - P

5171 a Firâvân : Ki yıllar P

5172 b ṭapusına girdi : ḳatına girdi ol P

5173 - P

5174 b Müselsel ṭurrası çün : Binâḡûsı vü zülfi P

5175 - İ

5176 b naṭ'ına : nuṭ'ına İ

5177 - 5178. beyitler P'de yer deḡiştirmiştir.

	5178	Çü gördi hüsni içinde beñdeşi yoh	Şeh-i ferzâne pes urdı ruha ruh
	5179	Ma'â'l-kıssa Gül'i çün hürmen-i gül	Firâş-ı atlas üzre şâh-ı şengül
	5180	Yaturup kendü mânend-i sanavber	İlcrü vardı ol şâh-ı semen-ber
	5181	Bulup zulmet tılısmından necâtı	Ele getürdi naqd âb-ı hayâtı
	5182	Şuña kim hasret olmuşdur Sikender	Şehe ol gice ol oldı müyesser
	5183	Görür bir kal'a gümüştän yasanmış	Şeh anı göricek billür şanmış
	5184	Dağı iki kanat kapu kırılı	Kilidi üsdine bir mühr urulu
	5185	Velî ser-mest olmuş pâsubânı	Key âsân aldı ol ol gice anı
237a	5186	Dü desti şâh gürz-i kâvsârı	Urup dergâha fetih itdi hişârı
	5187	Çü oldı fetih-i bâb ayruh ne tedbîr	Çarışdurdı hemân-dem şekkere şîr
	5188	Ne dem kim bâd pâyı leng olurdu	Yürise yol otuz ferseng olurdu
	5189	°Aqıq ibrık ile bu şâh-ı pür-tâb	Firâvân dökdi sîmîn câma sîm-âb
	5190	Urıban ruh-be-ruh sîne-be-sîne	Neler eyledi düşman kînesine
	5191	Göñül göñüle cân câna çarışdı	Çamar çamara çan çana çarışdı
	5192	Yahıldılar firâk odıyla on yıl	Ki bir dem bunlara vaşl oldı hâşıl
	5193	Hezârân yirde gözden döktiler çan	Ki bir dem bile hoş beslediler cân
	5194	Bu resm ile çalurlar nice müddet	Gehî °işret çalurlar gâh halvet
	5195	Yiyüp içerdı hoş ol iki dil-ber	Bile gice vü gündüz şehd ü şekker
	5196	Biri eydürdi iy gerdün kıl ârâm	Ki senden ben ferâgatla bulam kâm
237b	5197	Biri eydür zemîn ol iy zamâne	Ki yüzüñ üsdine olam revâne
	5198	Yoğ idi bunlaruñ ayruhsı kârı	Meger şâdî vü °ıys u kâmukârı
	5199	Çü bir yıl geçdi °ağdinden nigârüñ	Gör imdi şun°ını Perverdigârüñ
	5200	Vücûda geldi Gül'den bir gül-endâm	Ki cisminüñ katında hâm idi câm
	5201	Şu resme hûb idi ol mâh-çehre	Ki hüsniinden cihân tutardı behre

5178 b pes : bes İ

5181 b naqd âb-ı hayâtı : laqd-i zeb ziyâtı İ

5182 a Şuna : Aña P ; 5182b Şehe : Aña P

5183 b Şeh anı göricek : Anı şâh-ı cihân P

5184 b bir : hem P

5185 a pâsubânı : bâsubânı İ ; 5185b aldı ol : oldı İ

5187 a ayruh : ayruq P

5188 b Yürise : Bir ise İ

5189 a ile bu : birle P

5192 a Yahıldılar : Yağıldılar P

5198 a ayruhsı : ayruksı P ; 5198b kâmukârı : kâmkârı P

5199 b Gör imdi : Görindi P

	5202	Anuñ kim <u>Hüsrev</u> ü <u>Gül</u> ola aşlı	°Aceb mi söylenülse <u>hüsni</u> faşlı
	5203	Hemân ol gice kim geldi vücûda	Felekden ay aña indi <u>sücûda</u>
	5204	Götürüp dâyc vardı şeh katına	Mchi °arz itdi şâhuñ <u>hazretine</u>
	5205	Çü gördi şâh anı gün bigi tâbân	Cihân-gîr urdı adın şâh-ı <u>devrân</u>
	5206	Anuñ şükrânesine şâh-ı <u>eyyâm</u>	Zer ü sîm itdi <u>yohsullara</u> in°âm
	5207	Severdi şöyle şâh ol <u>mihribânı</u>	K°anuñ göziyle görürdi <u>cihânı</u>
238a	5208	Sa°âdet birle on yıl şâd u <u>hurrem</u>	Cihânda gice <u>gündüz</u> sürdiler dem
	5209	Çün on yıl geçdi nâ-geh <u>çarh-ı</u> gaddâr	Yine <u>kirdârım</u> azdurdı bu <u>mekkâr</u>
	5210	İşit imdi ki bu <u>devr-i zamâne</u>	Ne oyun oynar ol şâh-ı <u>cihâne</u>

ŞIFAT-I VEFÂT YAFTEN-İ HÜSREV Ü GÜL VE HÂTİMET-İ İŞÂN *

	5211	Meger bir gün oturmuş idi <u>Hüsrev</u>	Katındaydı Cihân-gîr ol <u>şeh-i nev</u>
	5212	Qazâu'llâh ecel irişdi nâ-gâh	Göfûl kopardı <u>karâr</u> idemedi şâh
	5213	Yüregi şanki nâ-geh oda yandı	Şunuñ gibi ki cânından <u>uşandı</u>
	5214	Meger ölüm görünürdi gözine	Ki göfîlin cem° idemezdi <u>özine</u>
	5215	Sehergeh şayda meyl eyledi <u>Hüsrev</u>	Bile üç yüz kişi atlandı <u>pes rev</u>
	5216	Katı ıssıydı gitdi şâh-ı <u>mahzûn</u>	Götürüp üsdine çetr-i <u>hümâyûn</u>
	5217	Yüridi çetr ile öyle olunca	Qazânuñ yolını gör kim ne <u>ince</u>
238b	5218	Felekde çün güneş irdi <u>zevâle</u>	İrişdi <u>Hüsrev</u> 'üñ °ömri <u>kemâle</u>
	5219	Giderken şâh ol demde şikâre	Yolu uğradı bir <u>hoş</u> çeşmesâre
	5220	Çeriye didi kim vaqt-i <u>zevâldür</u>	Bu dem şayduñ <u>bulınmağı</u> muhaldür
	5221	Günüñ tâbına karşı <u>taqatım</u> <u>yoh</u>	Yatayım bir dem işbunda <u>degül</u> <u>çoh</u>
	5222	Buyurdı şeh ki şol dem <u>bârigâhı</u>	Orada <u>qurdılar</u> çevre <u>sipâhî</u>

5203 b ay aña : mâh-tâb P

5208 b gice gündüz : irte gice İ ; sürdiler : urdılar P

5210 : 5211 P

* ŞIFAT-I VEFÂT YAFTEN-İ : VEFÂT-I P; GÜL:GÜL-RUH P; İŞÂN:KÂR-I İŞÂN VE BEYT-İ ÇEND DER-NAŞİHÂT P

5212 a ecel irişdi : melâlet geldi P ; gâh : geh P ; 5212b şâh : şeh P

5215 a Sehergeh : Seherden P ; 5215b pes rev : bes ev İ

5216 b çetr : citr İ

5217 a çetr : citr İ

5218 a Felekde : Felekden P

5219 b çeşmesâre : çeşmsâre P

5220 a kim : şeh P

5221 a yoh : yok P ; 5221b degül çoh : azacuk P

5222 a şeh : pes P ; 5222b Orada qurdılar çevre : Quriban qondı çepçevre P

	5223	Bıñar üsdeinde şaldılar firâşın	Girüp yaşduğa urdı şâh başın
	5224	Qazâu'llâh bir ef'î yılanuñ	Maqamıymış ezelden ora anuñ
	5225	Gelürdi her dem ol şudan içerdı	Yaturdı ıssı geçdükçe göçerdı
	5226	Qaçıban ıssıdan nâ-geh bu mel'ün	Gelür anda ki yatur idi her gün
	5227	Şehî yatmış bulur vü hayme hâlî	Urur söyle ki sesmez şâh hâlî
	5228	Çü şâhuñ anda işini bitürdi	Girüp ol yaş topraqda yaturdı
239a	5229	Olur ol şâh anda qahr içinde	Qalur ol nûş lebler zehr içinde
	5230	Bir arpaca ağıyla nâzenîn şâh	Helâk olur zihî hasret zihî âh
	5231	Şikâra çıhmış iken şeh dirîgâ	Şikâr olur özi nâ-geh dirîgâ
	5232	Tamâmet uşbu âlem iy bürâder	Dirîg u âh u hasretdür ser-â-ser
	5233	Tıfıl kim âzım ider evvel cihâne	Ölümin añuban başlar figâne
	5234	Toğup anuñ için zârî kıılır yol	Ki kendü kendünüñ yasın tutar ol
	5235	Qanı Kimreş ü Tahmûras ya Hüşeng	Ki dîv turmazdı bunlar kılsa âheng
	5236	Qanı Cemşîd ü Daħħâk u Ferîdûn	Qamu ağlayu gitdiler ciger-hûn
	5237	Qanı Gerşaşb u Güştasb u yahud Sâm	Qanı Gûderz ü ya Gürgîn ü Behrâm
	5238	Qanı Tûs u Hizebr ü Bîjen ü Gîv	Cihân gör nice kıldı bunlara rîv
	5239	Qanı İsfendiyâr u n'oldı Rüstem	Felek kıldı bularuñ ömrini kem
	5240	Var iken bunca zor-bâzû vü fen	Qılır İsfendiyâr'ı mist bir zen
239b	5241	Ölür Rüstem daħı bir şahş elinde	Ki er kuşağı yoğ idi belinde
	5242	Zer ile olsa anlar utulurdı	Ve ger zor ile bunlar tutulurdı
	5243	Bu yolda ne zer ü ne zor iy yâr	Qamu ölmek gerekdür âkıbet zâr
	5244	Buları gör daħı dime sen ü men	Ki ne men qaluram iy dost ne sen

5223 a Bıñar : Buñar P ; 5223b urdı : qodı P

5224 a bir ef'î : meger kim bir P

5225 a Gelürdi her dem : Gelürmiş anda P ; içerdı : içermiş P ; 5225b Yaturdı ıssı geçdükçe göçerdı : Yaturmuş bir dem anda vü geçermiş P

5226 a nâ-geh bu : ol zışt P

5228 b topraqda : toprağa P

5230 b zihî : zehî P

5231 a çıhmış : çıkmış P

5232 a uşbu : işbu P ; bürâder : bürâzer P

5233 b Ölümin añuban : Ölümini bilüp P

5234 a yol : ol P

5236 a Ferîdûn : Firîdûn İ

5240 - İ

5242 a olsa : utsa P ; 5242b Ve ger : Yahud P

5244 a men : ben P

	5245	Meni sin çünkü men men didüğüñ ne	Çü hîçsen bu kadar gam yidüğüñ ne
	5246	Eger gamgîn ü gerçi şâd olasın	Anuñ katında birdür tâ bilesin
	5247	Nc var senüñ gamuñdan °âleme gam	Nc <u>hod</u> şâduña olur şâd bir dem
	5248	Uzahdur menzilüñ vü <u>korhulu</u> yol	Ağır kılma yüküñi yolda sa <u>h</u> ol
	5249	Hezârân dürlü şanu eylesek yâd	Eliñde kalmaz andan illâ kim bâd
	5250	Ƙoyalum gayrı fikrümüz kılalum	Yine <u>Hüsrev</u> kelâmına geledüm
	5251	Yaturdı şâh ikindü vaqti oldu	Ne göz açdı ne uy <u>h</u> udan uyandı
	5252	Girürler vü görürler şâh yatmış	Yanında bir yılan toprağa batmış
	5253	Şehi zehr arasında garğa kılmış	Yanında kendüzünü <u>halka</u> kılmış
	5254	Ƙararmış ağ teni çün müşk olmuş	Çü kâfûr söyle serd ü <u>huşk</u> olmuş
240a	5255	Şehi ol hâlde çünkim buldı anlar	Ƙıyâs eyle ki tâ <u>hod</u> n'oldı anlar
	5256	Yaş ile kıldılar bîñarı ceyhûn	Ƙaş ile kıldılar yılanı pür- <u>hûn</u>
	5257	Atasına <u>haber</u> vardı ki tîz tut	Viribi <u>Hüsrev</u> şâh öldi tâbût
	5258	Yine pür-cûş oldu milket-i Rûm	Ki şaydı bu gün olmuş <u>Hüsrev</u> 'üñ şûm
	5259	Tamâmet leşkeri pür-cûş oldu	İşidenler kamu bî-hûş oldu
	5260	Revân oldu yola şâh-ı Cihân-gîr	Oda yahıldı bî-çâre şeh-i pîr
	5261	Çü yarındası şubh-ı şâdık oldu	Tamâmet <u>halkı</u> dergâha yığıldı
	5262	<u>Haber</u> virdi Gül'e bir kişi fi'l-hâl	Ki <u>Hüsrev</u> şâh öldi sen esen kal
	5263	Şikâra vardı müşkil oldu hâli	Dirîgâ <u>Hüsrev</u> 'üñ hüsñ ü cemâli
	5264	Ne diyem kim nice Gül oldu mağbûn	Oda yandı ve oldu garğa-i <u>hûn</u>
	5265	Ƙapudan <u>çıhdı</u> döküp kan yaşını	İki eliyle dögerdi başını
240b	5266	Bu sözi işidicek ol yüzi mâh	İçine od düşiben eyledi âh

5245 b hîçsen : hîçsin P

5246 - 5247. beyitler P'de yer değiştirmiştir.

5247 a senüñ : sinüñ P ; 5247b şâduña : şâduña P

5248 a Uzahdur : Irahdur P ; korhulu : korhulu P ; 5248b sah : sah P

5249 - İ

5250 - İ

5251 a şâh : şeh P ; 5251b uyandı : ayıldı P

5255 a buldı : gördi P

5258 b bu gün olmuş Hüsrev'ün : Hüsrev'üñ olmuş bu gün P ; şûm : Rûm İ

5259 b İşidenler : İşitdiler P

5260 a Revân oldu yola : Yola girdi revân P ; 5260b yahıldı : yakıldı P

5261 b Tamâmet halkı : Cemî' halk P5265 a çıhdı : çıkıldı P ; 5265b dögerdi : dögüben P

5266 - P

	5267	Tamâmet tonlarını eyledi çâk	Ayahdan düşdi dökdi başına hâk
	5268	Bilemez n'itdügini 'aklı şaşdı	Gül ü sünbül açuḥ bâzâra düşdi
	5269	Ne başda mıḩna° u ne yüzde yaşmah	Ne ton egninde ne ayahda paşmah
	5270	Dibinden kesdi zülf-i 'anberini	Hızâb itdi kan ile ruhlarını
	5271	Dökerdi yaş yirine gözleri kan	Olurđı tağ u taş anuñla giryân
	5272	Dir idi ağlayu iy yâr-ı şâdıḩ	Bu rcsme mi gelir ma'şûka 'âşık
	5273	Niçün kaşdını eyledüñ şikâruñ	Ki sen olduñ şikârı rûzigâruñ
	5274	Bî-çâre atası saç u saḩal ah	Gelür tâbût ile nice yalıncaḩ
	5275	Bürehne-pâ vü ser-hayl ü haşem-zâr	'Alemlerini kıldılar nigû-sâr
	5276	Biñ atuñ kıyruḩını kesdiler	Sıyup oḩları yaylar yasdıladı
241a	5277	Hezâran serv-ḩadd ü mâh-ruhsâr	ḩamu 'üryân olup ağlar idi zâr
	5278	Çü şehrüñ ḩapusından girdi tâbût	Öñince atası ol pîr-i fertût
	5279	Şu deñlü saçdılar bir birine hâk	Ki yirüñ yüzi oldu hâkden pâk
	5280	Gül ardınca gelür idi çü mestân	Gehî ruhsâre yırtar gâh pistân
	5281	Gehî bî-hod iderdi hûy geh hây	Gehî pür-derd iderdi âh u geh vây
	5282	Gehî ol od ile pür-cûş olurđı	Gehî düşer idi bî-hûş olurđı
	5283	Gehî 'ahd ü vefâsın yâd iderdi	Çü ney her bir kılı feryâd iderdi
	5284	Dökerdi söyle zârî ile yaşlar	Ki âhından erirdi tağ u taşlar
	5285	Kenîzekler anı ortaya almış	Palasdan egnine bir cübbe salmış
	5286	Getürdiler çü kaşra şehriyârı	Gel imdi gör figân u âh u zârı
	5287	Şalar ol taḩt-ı zerrîne Gül-i ter	ḩarîr ü aḩlas u dîbâ döşekler
	5288	Döşeklerinde dil-dârın yaturdı	Yanında kendüzi bî-dil oturdı
241b	5289	Gehî ḩurur idi geh otururđı	Gehî feryâd ü geh zârî kıurđı
	5290	Gehî deng ü gehî bî-hûş olurđı	Gehî 'aḩlı gelürđi geh giderdi
	5291	Hele bir gice bir gün ol semen-ber	ḩomadı kim götüreler gideler

5267 b Ayahdan : Ayakdan P
5268 a Bilemez : Bilimez P ; 5268b açuḩ : açuḩ P
5273 b Ki sen olduñ : Ki olduñ sen P
5274 a ah : aḩ P ; 5274b yalıncaḩ : yalıncaḩ P
5276 b oḩları : oḩları P
5280 b pistân : bustân P
5283 - 5284 P'de yer deḩiştirmiştir.
5288 a Döşeklerinde dil-dârın : Pes ol döşekdedil-dârı P
5290 b gelürđi geh giderdi : varurđı geh gelürđi İ
5291 b götüreler : alup şâhı P

	5292	Şu yüz kim ta'ın iderdi erguvâne	Diger-gûn oldu döndi za'firâne
	5293	Leb-i la'l ki şekerler dökerdi	Sürişdi vü çivit bigi gögerdi
	5294	Ya zülfi kim 'abîr ü 'ûd-ı terdi	Yerinden şanki dökülmege vardı
	5295	Şol ağzı kim olaydı çeşme-i hûr	Çılurlar toptolu panpûk u kâfûr
	5296	Ma'a'l-kışsa çü şâh oldu kefen-pûş	Bile gitdi öñince ol lebi nûş
	5297	Şeh-i rûy-ı zemîn tâc u nigîne	Mukayyed olmaz u gider zemîne
	5298	Çü Gül-ruh Hüsrev'ün odına yandı	Tamâmet tonları göge boyandı
	5299	Anuñ çün göge batdı ol dil-efrûz	Ki şehsüz kaldı vü oldu siyeh-rûz
242a	5300	Çü perdaht oldu şâha gûr-hâne	Gül anda kaldı dün gün câvidâne
	5301	Nice kim didiler tutmadı maqbûl	Figândan olmadı bir lahza ma'zûl
	5302	Yürek pür-âteş ü gözleri nemnâk	Hemîşe yaşadığı taş döşegi hâk
	5303	Figân idüp dir idi ol dil-efrûz	Ki sensiz gözüme oldu siyeh rûz
	5304	Niçün senden beni mehcûr idersin	Niçün derdüñ ile rencûr idersin
	5305	Gerekmez baña bu cân u cihânî	Baña telh oldu sensüz zindegânî
	5306	Zihî miñnet ki bu dil buldı senden	Zihî hasret ki hâşıl oldu senden
	5307	Bu miñnetden öküş zahmetde kaldum	Bu hasretten 'aceb hayretde kaldum
	5308	Bu derd ile qalur bir müddet ol mâh	Yarar bu hasrete anuñ bigi şâh
	5309	Ne gündüz yiyesi vü ne gece h'âb	Hemân bir kez içerde günde cüllâb
	5310	Şunuñ bigi olur zâr u nizâr ol	Ki gören dirdi degül ol nigâr ol
	5311	Cihân-gîr her geh ü bî-geh varurdu	Ayağına düşerde yalvarurdu
242b	5312	Çabûl itmezdi Gül-ruh hiç fermân	Ki zîrâ yoğ idi derdine dermân
	5313	Bunuñ üsdine geçdi bir buçuk ay	Za'if oldu katı ol hüsn ilen bay
	5314	Meger bir gün şehergeh ol dil-efrûz	Derûndan Hüsrev ile söyleyü söz
	5315	Degüldi kimse hâlinden haberdâr	Göñül açuğ u dil bağılu ve ten zâr

5293 a la'l ki şekerler dökerdi : kim la'li tokaşı degerdi P ; 5293b bigi : gibi P

5294 a Ya : Şu P

5295 b Çılurlar : İderler P ; panpûk : panbûk P

5296 a Ma'a'l-kışsa : 'Ale'l-cümle P

5298 b tonları : tonların P

5302 b Hemîşe : Günüzin P

5303 b sensüz : sensüz P

5304 a beni : Gül'i P

5306 a Zihî : Zehî P ; bu dil : göñül P

5308 - İ

5310 a nizâr : ter İ

5311 a varurdu : gelürdi P

5313 a Bunuñ : Buyuñ İ ; 5313b katı : kavî İ ; hüsnilen : derdilen İ

5316	Ecel ayırdı giderdi kararın	Yüzün toprağa urdı ol nigârın
5317	Koçup kabrini Hüsrev Şâh'ıñ eydür	Gerekse beni mağbul it gerek sür
5318	Ki sensüz bir nefesrak râhatum yok	Cihânda senden artuğ hasretüm yok
5319	Men-i bî-dilde ger var ise biñ cân	Fidî olsun sana iy cân-ı cânân
5320	Benüm cân u cihânum çün cihândan	Gidüpdür baña ne aşşı bu cândan
5321	Bunu dir vü hemân-dem ol nigârın	Virür Hüsrev yolına cân-ı şîrîn
5322	°Inâyet kılıban Tañrı °anâdan	Anı âzâd kıldı ol belâdan
243a	5323 Ecel anuñ dañı sürdi hayâtın	Felek anuñ dañı dürdi berâtın
5324	Bu gülşende ne gül kim biterür hâk	Bu bâd-ı tünd ider hâk anı bî-bâk
5325	Yitürdi bir gül-i ter cevri-eyyâm	Ki bulası degüldür devri-eyyâm
5326	Gelene çâre yoğdur gitmeyince	Ne hod bite ne girü gitmeyince
5327	Ki bu gerdünda pergâr-ı sebük-rev	Cihân içinde ne Gül kor ne Hüsrev
5328	Ne bu gülşende gül kalur ne hod hâr	Ne bu eyvânda yâr u ne hod ağıyâr
5329	Çü şu üsdinedür bünyâd-ı °âlem	Bedi° olmaya ger olmaya muhkem
5330	Çü altun şudur üstüñ havâdur	Karâr itmek burada nâ-revâdur
5331	Muhâlif ola çün bâlâ vü zîrûñ	Muvâfık ola mı fikr eyle yirûñ
5332	Tenüñdür od u şu vü yil ü toprak	Muvâfık mı durur bir añlayu bak
5333	Tamâmet çün buları zîd bulasın	Bulardan sen ne ber-hurdâr olasın
243b	5334 Şeker kırtarmağ isterseñ mekesden	Göñül kes bu hevâyıla hevesden
5335	Göñül bunca niçün gâfil olursın	Çü pâyân yoğdur durur yola bilürsün
5336	°Aceb deryâdur ol deryâ-yı hûn-h'âr	Ki ne had bellü ne pâyân be-dîdâr
5337	Çü pervâne bu yolda terk-i cân it	Sefer bî-pâ vü ser çün âsumân it
5338	Niçün sen geşte-i nefis ü hevâsın	Zebîhu'llâh ol er merd-i Hudâsın

5318 a nefesrak : nefes çün P ; 5318b artuğ : artuğ P

5324 a gülşende : büstânda P ; 5324b hâk anı bî-bâk : hâkî anı pâk P

5325 -P

5326 ile 5327. beyitler P' de yer değıştirmiştir. 5326a yoğdur : yoğdur P ; 5326b ne : -İ ; gitmeyince : yitmeyince İ

5328 a bu gülşende : büstânda İ

5330a vezine göre bir hece eksiktir. 5330 b nâ- : ne P

5332 b mı durur bir : midur anlar P

5333 b sen : pes P

5335 b Çü pâyân yoğdur durur yola : Bu yola çünkü pâyân yoğ P

5336 a deryâdur ol deryâ-yı : deryâ durur bu bañr-ı P ; 5336b Ki : -P ; didâr : dîzâr P

5337 a terk : kaçd P

5338 a nefis ü hevâsın : nefse vehimsin İ ; 5338b Hudâsın : Huzâsın P

	5339	Senüñ baġlu tutar üç nesne râhuñ	Biri nânuñ ikisi mâl u câhuñ
	5340	Bu üçinden geçen kişi durur ehl	Şırâtı giçmek aña sehldür sehl
	5341	Ol ikiden dilerseñ geçesin pâk	Bu üçden olmaġıl âlûde-i hâk
	5342	Tenüñden çünki hâşıl yoh i dervîş	Gerek kim sen gönüli tutasin pîş
	5343	Öñüñdedür çü ol vâdi-yi müşkil	Gözüñ aç sen saña gel yaraġuñ kıl
	5344	Tenüñ bendinde sen hayfâ giriftâr	Unutma şunu kim cân viresin zâr
244a	5345	Peşmân şofıra aşşı itmez iy hâk	Çü olduñ zehrînak aña ne tiryâk
	5346	Neyi kim bunda bu gün virisersin	Yarın anda hem anı görüersin
	5347	Ma°a'l-kışsa çü irdi şubh-ı hoş-rev	Ne Gül bulundu eyvânda ne Hüsrev
	5348	Çü Gül dem tutdı urdı şubh-dem dem	Münevver oldu hürşid ile °âlem
	5349	Cihân-gîr anasını göre geldi	Görür kim ana ölmîş göre geldi
	5350	Bir °avrat şol vefâyı itdi iy yâr	Vefâ gör öğren iy merd-i vefâdâr
	5351	Yüzini Hüsrev'üñ kabrine urmîş	Cihânı terk kılmîş cânı virmîş
	5352	Yeñiledin yine mâtem tutuldı	Tamâmet şehr ü kişver derhem oldu
	5353	Hemân sâ°at yaraġın düzdiler tîz	Şehün yanında kabrin kazdılar tîz
	5354	Şu nâzük ten ki incirdi harîrde	Getürdiler qodılar quru yîrde
	5355	Çıhup dîbâ içinden ol gül-endâm	Qara topraġa girdi kâm u nâ-kâm
	5356	Geçerken nâz ile ol °âc tahta	Şon uci mesken itdi quru tahta
244b	5357	Şu Gül kim göze göstermez idi yüz	Nice topraġda kıldı zâr u °âciz
	5358	Eyâ hîletger ü mekkâr dünyâ	Neler kılırsın iy ġaddâr dünyâ
	5359	Kimi kim bisler iseñ °izzet ile	Yine tîz öldürürsin hasret ile
	5360	°Aceb sen böyle niçün pür-cefâsın	Meger anuñ için kim bî-vefâsın
	5361	Cefâñuñ kimsene bilmez kıyâsın	Nice iy müdde°î cânâ kıyasın
	5362	Qayurmayaydı virmege kişi cân	Selâmet kırtarasın bilse îmân

5342 a Tenüñden : Bu tenden P ; yoh : yok P

5343 a çü : çün P

5345 b Çü oldun zehrînak aña : Ola ne zehr ile şofıra P

5347 a çü : çün P

5349 b Görürü kim ana ölmîş : Ana hod ölmîş idi P

5350 a itdi : kıldı P

5351 a kabrine : ġırna P

5352 a Yeñiledin : İkişedin P ; 5352b şehr ü kişver derhem oldu : şâh u leşker cûşa geldi P

5353 a Hemân sâ°at : Anuñ dahı P ; 5353b kabrin : ġırın P

5355 - 5357. beyitler P'de yer deġiştirmiştir. 5355a Çıhup : Çıqup P ; dîbâ : dünyâ İ

5356 - P

5357 a göstermez : gösdürmez P ; 5357b topraġda : toprakda P ; 5357-5364 : - İ

5363 İlähî ölmege çün ururuz baş Bize tevffık ü îmân eyle yoldaş
 NİŞESTEN-İ CİHÂN-GİR BER-TAHT-I BÂZİŞÂ VE NAŞİHAT-KERDEN-İ KAYŞER VE
 VEFÂT KERDENES *

5364	Çü altı yıl bunuñ üsdine geşdi	Şeh Kayşer dahı pes şayru düşdi
5365	Melâletden dü-tâ olmışdı kıddi	Döniben za ^c ferâne lâle haddi
5366	Ohıdı pes Cihân-gır-i cihânı	Yerine kendünüñ şeh dikdi anı
5367	Aña didi ki iy cân u cihânım	Cihân isder ki benden ala cânım
5368	Zamâne oğlumı elümden aldı	Anuñ derdi beni odlara şaldı
5369	Çü dirligüm tamâm devşürdi rahtı	Bedel kıuram uş tahtaya tahtı
5370	Egerçi °ömrüm uş yetmişden aşdı	N'ideyim çün eser yıl gibi geşdi
5371	Benüm hâlüm katı müşkil düşüpdür	Öñüme key uzak menzil düşüpdür
5372	Cihânda hiç kalmadı kâr u bârum	Velikin sensin ancak yâdigârum
5373	Senüñ işüñ budur iy şâh-ı pîrüz	Ki çün hurşîd olasın °âlem-efrüz
245a 5374	Eger °adl eyler olursañ çü hurşîd	Şamu halk eyde olsun °ömri câvid
5375	Uluya kiçiye °adl it be-her-hâl	Uludan kiçiden dâyim du ^a al
5376	Virürse Hâk saña taht-ı Süleymân	Gerek °adl idesin bir mûra iy cân
5377	Niceme şâh iseñ islâmuñ olsuñ	Uluya kiçiye in ^a muñ olsun
5378	Dilerseñ mülküñi âbâd u hurrem	Ra'yyet-perver ol iy şâh-ı °âlem
5379	Ger olmamañ dilerseñ soñra rence	Muqayyed olma anca mâl u gence
5380	Maluñ artarsa yi vü iç bağışla	Cihân içinde eylük it ad işle
5381	Hemîşe h ^v ânüñ olsun bî-had ü bol	Ki oldur °aybını örten erüñ ol
5382	Ululara hemîşe °izzet eyle	Kiçileri esirge hoşça söyle
5383	Hâsed yavuzdur anı iş kılma	Hâsed ehli saña hiç iş kılma

* : -İ

5364 a bunuñ : Gül'üñ P ; 5364b pes : bes İ

5366 a Ohıdı : Okıdı P ; pes : bes İ

5367 a Aña : Dahı P

5368 b odlara şaldı : bî-çâre kıldı P

5369 a devşürdi : dişürdi İ ; 5369b Bedel kıuram uş tahtaya : Kıuram tahtaya tebdil P

5371 b uzak : uzak P

5372 a hiç kalmadı : kalmadı hiç P

5376 - P

5377 - P

5378 a mülküñi : ki ola mülk P

5379 a olmamañ : olmamağ P

5381 b Ki : Kim P

5383 a iş kılma : kılma sen iş P ; 5383b ehli : ehlin P ; hiç iş kılma : sen eyleme iş P

	5384	Tama°dan ırak ol hırşa kavışma	Buları iş idenlere barışma
245b	5385	Ki ol kim Tañrı'dan yanuñña seddür	Haqıqât bil ki hırş ile haseddür
	5386	Diler iseñ ki ola şevketüñ bol	Sebuk-ser olma vü şâhib-vağâr ol
	5387	Eger düşmân belürür ise nâ-gâh	Muħanneşvâr işidüp eyleme âh
	5388	Dilerseñ olasin oyunda leclâc	Dürüş koma ki ola leşkerüñ ac
	5389	Gözüñ aç düşmanuñı hor görme	Seni çün mâr u anı mûr görme
	5390	Biti yaz ilçileş vü hem-sühan ol	Tefekkür kıl anuñla nicedür yol
	5391	Eger şulha olur ise muvâfık	Yaraqı sen dahı kıl şulha lâyıq
	5392	Eger °ahd eyler iseñ kavlüñe tur	İşi °aql ile işle olma mağrûr
	5393	Eger cenge kılur olursa âheng	Ṭohunup sen dahı şîrâne kıl ceng
	5394	Ola kim kaçâ turmaya yüzüñe	Ne biñüne tohına ne yüzüñe
	5395	Eger gelip dürişerse yüze yüz	Yüzüñ döndürme yürî derisin yüz
246a	5396	Girürse düşmanuñ elüñe hâlî	Başını kes vü hîç virme mecâlî
	5397	Anuñ katlinde ger sen olasin süst	Ola ol katlüñe sinüñ katı cüst
	5398	Dilersen süresin dâyim riyâset	Kılasın düşmana kârüñ siyâset
	5399	Ne iş kim hayr ola te'hîr kılma	Şerüñ te'hîrine taqşîr kılma
	5400	Dürüş °adl ile ço °âlemde dâdı	Ki çiharmayasın zulm ile adı
	5401	Ki zâlim bulmaz iy kân-ı sa°âdet	Ne bunda râhat u ne anda rahmet
	5402	Dilerseñ râhat u rahmet bulasın	Gerek her işi °adl ile kılasın
	5403	Selâmet isder iseñ iy qarındaş	Pes itme râzufı sen °avrata fâş
	5404	Ki Haq bunları yaratmış durur şol	Şolı sağ eylemege yoħ durur yol
	5405	Vefâ bunlardan ırakdur yakın bil	Bulardan olmağıl zinhâr gâfil

5384 a ırak : ırağ P ; kavışma : qarışma P ; 5384b idenlere : idenile P

5386 a ki : kim P

5387 a düşmân : - İ ; 5387b işidüp eyleme : kılma işidüp İ

5388 a leclâc : lüclâc İ

5389 - P

5391 b Yaraqı : Yarağın P ; şulha : aña P

5393 b Ṭohunup : Ṭokunup P

5394 b tohına : tokana P

5395 a dürişürse : turuşursa P

5397 b Ola : Olur P

5398 b Kılasın düşmâna : °Adüya kılasın P

5399 a kim : - İ ; 5399b te'hîrine : terk itmege P

5400 a Dürüş : Düriş P ; 5400b çiharmayasın : çıkarmayasın P

5403 b Pes : Bes İ

	5406	Bulardan zâhir oldu bî-vefâlık	Bularda kimse bulmadı şafâlık
	5407	Eger Âdem ve ger evlâd-ı Âdem	Kim ola kim bulardan yimedi gam
246b	5408	Büyütme nefsi ʿadl ile ol alçak	Ki şehlerden ʿadl sorulur ancak
	5409	Bunu didi vü teslîm eyledi cân	Gözünden döküben yaşlar firâvân
	5410	Ururken kılıcı Çîn ü Hutende	Giriftâr eyledi gûrla kefende
	5411	Nice dürlü yiyiben içmege yir	Düzerken nâ-gehân ol yir anı yir
	5412	Çanı ol ʿizz ü nâz-ı pâdişâhî	Yirinde çodı tâcı vü külâhı
	5413	Niceme şâfiyise dürd oldu	Ululığı çodı vü hurd oldu
	5414	Uzah durur bu yol bî-ğadd ü gâyet	Ne pâyân oldu ne encâm nihâyet
	5415	Çoyup gidesi degül seni ʿâlem	Revâdur sen çoyup gider iseñ hem
	5416	Zihî hʿâb-ı perîşânkâr dünyî	Zihî tûfân-ı âteş-bâr dünyî
	5417	Dirile âşinâlar çoh bulasın	Öliceğ çamusından ayrılasın
	5418	Biri çalmaz senüñlen biledür gör	Çalursa siñek çalur yahud mûr
247a	5419	Anı kim çird iderdüñ çatre çatre	Çarınçalar ilede çerre çerre
	5420	Ölümden bir dem er öndin ölesin	Seni bu ʿâlemün şâhı bulasın
	5421	Dilerseñ yaramak râh-ı Hudâ'ya	Gerek mîl çekesin çesm-i hevâya
	5422	Çü nâ-bînâ ola çesm-i hevâ-bîn	Çak'a bînâ ola çesm-i Hudâ-bîn
	5423	Gel iy TUTMACI ʿaqluñ başuñna dir	Eger pendüñ var ise sen saña vir
	5424	Sen evvel nefsüñi kıl saña bende	Pes andan başla ayruçlara pende
	5425	Çü nefsüñden sen âlüde çalasın	Naşîhat ayruğa nice çilasın

5406 - 5407. beyitler P'de yer değıştirmiştir. 5406b Bularda : Bulardan P

5409 b Gözünden : Gözinden P

5410 b eyledi gûrla : oldu gûr ile P

5412 a pâdişâhî : pâzişâhî P ; 5412b tâcı : tahtı P

5413 a şâfiyisi : şânîyisi P

5414 a Uzaç : Uzak P ; 5414b Ne pâyân oldu ne encâm : Aña ne ibtidâ var ne P

5415 a seni : sini P

5416ab Zihî : Zehî P

5417 a çoh bulasın:çok bulduñ P; 5417b Öliceğ çamusından ayrılasın:Çün öldüñ çamudan yiñe ne çaldüñ P

5419 b ilede : iledi İ

5420 a Ölümden : Ecelden P

5421 a Hudâ'ya : Huzâ'ya P

5422 b Hudâ-bîn : Huzâ-bîn P

5424 a Sen : Bes İ ; 5424b Pes : Bes İ ; ayruçlara : ayruçlara P

5425 a nefsüñden sen : sen nefsüñden P

HÂTİMET-İ KİTÂB *

	5426	İlâhâ Şâni°â Perverdigârâ	Semî°â vü Başîrâ Kirdigârâ
	5427	Hudâvendâ Kerîmâ Kâr-sâzâ	Mu°înâ vü Mucîbâ Bî-niyâzâ
	5428	Ža°îf ü nâ-tüvân u bî-mecâlüm	Ķatı bî-tâķat u bî-perr ü bâlüm
247b	5429	Dün ü gündüz ħazîn ü bî-ķarâram	Hemîşe derdümend ü dil-figâram
	5430	Giriftâr-ı hevâyam pîç-der-pîç	Kimesne derdüme bulmaz devâ ħîç
	5431	Bilürsin derde sensin hem devâ sen	Kerem kıl luĶfuñ ile iy Hudâ sen
	5432	Bu nefis elinde °âcizven elüm tüt	Ki °âşîdür işitmez benden öĶüt
	5433	Yürir irtte gice °işyân yolına	Anı añmaz ki şoñucu yolu ne
	5434	Getürmez öĶine rûz-ı cezâyı	DaĶı varduĶça arturur ħaĶâyı
	5435	Hevâya il olupdur °aķla yaĶı	DaĶı bed-ter olur varduĶça taĶı
	5436	Cihânuñ işlerinden °ibret almaz	Biraz °aķlın dirüp kendüye gelmez
	5437	Gehî mahmûr u geh ser-mest ü bengî	Getürmez yâda hergiz gör tengi
	5438	Göñül açmaz vü Ķâfildür ölümde	Mut° itmek anı gelmez elümde
	5439	Ķavîdür benden ol ben key za°îfem	Ķarîfi degülem Ķâyete naĶîfem
248a	5440	Bilürsin ħâlümü iy bînâ vü dâñâ	Meded kıl baña iy Ķayy u Tüvânâ
	5441	Nice kim pend iderem pend işitmez	Eyüligi özine pîşe itmez
	5442	Meger şoñ demde iy Ķannân u Mennân	Refîķ eyleyesin tevfiķ u îmân
	5443	Benüm yâ Rab yavuzlîĶuma baĶma	Beni fi°lüme göre oda yaĶma
	5444	Niceme kim Ķünâhum var ise çoĶ	Senüñ cûduñ Ķatında zerrece yoĶ
	5445	Nice çoĶ ise yâ Rab bizde zellet	Yur anı Ķatre-i bârân-ı raĶmet
	5446	Zihî raĶmetüñ deryâ-yı °âmdur	Anuñ bir Ķatresi bize tamâmdur
	5447	Zerrece bizde tã°atden eser yoĶ	Bi-Ķamdi°ll-âĶ ki sinüñ raĶmetüñ çoĶ
	5448	Niceme zellet ile bî-ķarâram	Velîkin fazluña ümmîdvâram

* HÂTİMET-İ KİTÂB : DER-HÂTİMET-İ KİTÂB VE MÜNÂCÂT VE İLTİMAS KERDEN-İ DU°Â
BERÂY-I HOD P

5426 - P

5427 a Hudâvendâ : Huzâvendâ P ; 5427b Mu°înâ : Semî°â P ; 5427-5432 : -P

5433 a Yürir : Yürür P

5434 b varduĶça : varduķça P

5435 - 5442 : -P

5443 a baĶma : baķma P ; 5443b yaĶma : yaķma P

5444 a Niceme : Nice tâ İ ; çoĶ : çoķ P ; 5444b cûduñ : luĶfuñ P ; yoĶ : yoķ P

5446 - P ; 5446a vezne göre bir hece eksiktir.

5447 a Zerrece : Egerçi P ; yoĶ : yoķ P ; 5447b çoĶ : çoķ P ; 5447-5457 : - P

	5449	Ümîdüm şüña durur gâh u bî-gâh	Didüñ <i>lâ taḳnaṭû min raḥmeti'llâh</i>
	5450	Kaḳan kim cûş ide deryâ-yı raḥmet	Bedî° olmaya ger maḥv ola zellet
248b	5451	Göñül ḳurtulmağ isderseñ °ilelden	Halâş it sen seni ṭûl-i emelden
	5452	Harâb itme işüñi bilgil iy yâr	Ḥaḳîḳât illâ ol bî-hûde pindâr
	5453	Gel imdi pendî ṭut pindârı terk it	Bu sözüñ remzini cânüñda berk it
	5454	Dirîgâ hîç uşşuñ dirmedüñ sen	Nice efsâneyi her merd ü her zen
	5455	Öñüñde dâyimâ tekrâr idesin	Demidür bu °amelden °âr idesin
	5456	Îlâhâ söylenen söyletdüren sen	Ḳamu ef°âli iden itdüren sen
	5457	Sözümde geçdiyise sehv ü ikrâh	Ḥuzâvendâ hezâr estağfiru'llâh
	5458	Sekiz yüz yıl sekiz dahıydı hicret	Ki biz ḳılır idük bu sözi fikret
	5459	Sekiz günüydî oruç ayınuñ rast	Ki ḥatm itdük kelâmı bî-kem ü kast
	5460	Bu sözi okıyanlar diñleyenler	Ma°ânîsinde ḥikmet añlayanlar
	5461	Du°âyıla bizi her kim ḳıla yâd	<i>Şeb ü rûzî nigeḥdâreş Ḥuzâ bâd</i>
	5462	Bi-ḥamdi'llâh kim ḳaṭ° olmadın dem	Sözi ḥatm eyledük vallâhu a°lem
	5463	Bu cem°i degme ebter ne bilsün	
		Mesîh°üñ mu°cizâtın ḥar ne bilsün	
	5464	Ne añlar kûr Yûsuf şüretinden	
		Ya Dâvûd nağmesini ker ne bilsün	
	5465	Anuñ kim şaḥm-ı ḥanzeldür ğıdâsı	
		Nicedür lezzet-i şekker ne bilsün	
	5466	Şular kim yavşan adını ıpar ḳor	
		Ne durur müşğ ya °anber ne bilsün	
	5467	Ma°ânî añlamak sehl ola ehle	
		Bu remzi lîk câhiller ne bilsün	

Ketebehu'l fakîru'l- ḥakîru'l- müznibu'l- muḥtâc ilâ raḥmeti'llâhi ta°âlâ Nebî b. Resûl b. Ya°kûb el- Amasî ḡafara'llâhu lehüm ve li- cemî°i'l- mü'minîne ve'l- mü'minât ve'l- müslimîne ve'l- müslimât li- aḡyâihim ve'l- emvât âmîn yâ Rabbe'l- âlemîn ve yâ Ḥayre'n- nâsrîn bi-

5449 b "Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin" Zümer, 53.
5457 - 5467 : -î

rahmetike yâ Erhame'r-râhimîn ve şalla'llâhu °alâ seyyidinâ Muhammed ve âlihi't-tâhirîne't-tayyibîne ecma°fn

Îlâhî şâhibini ber-murâd et

Sa°âdet ile °ömrini dirâz et

âmîn yâ Rabbe'l- âlemîn.*

5461b Gece gündüz onun koruyucusu Allah olsun

* Temmetü'l-kitâb bi-tevfîki'l-Meliki'l-Vehhâb gafera'llâhu lehu ve li-vâlideyhi fi şehri cemâziye's-sânî şâhibuhu ve mâlikuhu Hüseyn Ağa : İ

SONUÇ

Gül ü Hüsrev, XIV. yüzyıldaki, çoğu İran edebiyatından tercüme olan, çift kahramanlı aşk mesnevîlerinin, XV. yüzyıla sarkan bir halkasıdır. Meşhur mutasavvıf *Attâr*'ın, aynı adlı eserinin, kısaltılmış, manzum bir çevirisidir.

Çeviriyi yapan *Tutmacı*, kaynaklarda adı geçmeyen, tanınmamış bir şairdir. Hayatı hakkındaki bilgiler, eserlerinden çıkarılan ipuçlarından hareketle, bir takım ihtimallere dayanmaktadır. Şair, *Gül ü Hüsrev*'de, *Ahmedî* ve *Şeyhoğlu Mustafa* ile çağdaş olduğunu söylemekte ve onları kendine üstat kabul etmektedir. *Gül ü Hüsrev*'in telif tarihi olan 808/1406'da, yaşlılık çağında olduğunu ifade eden *Tutmacı*, *Tabiat-nâme* adlı eserini ise 1348'de, 39 yaşında iken şehit edilen, *Aydınoğlu Umur Bey*'e sunmuştur. Bu bilgilerden *Tutmacı*'nın XIV. yüzyılın ilk yarısından XV. yüzyılın başlarına kadar yaşamış olduğu sonucuna varılabilir.

Tutmacı ve eserini, ilim ve sanat dünyasına ilk defa tanıtan, *Agâh Sırrı Levend*'dir. *Levend*'in bulduğu İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'ndeki nüshadan başka, *Gül ü Hüsrev*'in bir başka nüshasını *Prof. Dr. Cihan Okuyucu*, Paris Bibliothèque Nationale'de tespit etmiştir.

Attâr'ın eserinden yaklaşık 3000 beyit daha kısa olmasına rağmen, *Gül ü Hüsrev*'in konusunda herhangi bir değişiklik yapılmamış; vak'a kuruluşu, şahıs kadrosu, zaman, mekân gibi tahkiye unsurları aynen muhafaza edilmiştir. *Attâr*'ın eseri, *Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fa'ûlün* vezninde ve sadece mesnevî nazım şekliyle yazıldığı halde, *Tutmacı* çevirisine bu vezinden başka, üç ayrı vezinde dokuz gazel ve bir terci^c, ilâve etmiştir. Buna karşılık, *Attâr*'ın eserinin başındaki tevhid, münacât, na^t ve medhiyelerden oluşan giriş bölümünü kısaltmıştır.

Eserin konusu, Rum Kayseri'nin oğlu *Hüsrev* ile Hûzistân şahının kızı *Gülruh* arasındaki aşktır. Birbirini seven bu iki genç, araya giren rakipler yüzünden ayrı düşerler. Kavuşmak için yaşadıkları pek çok maceradan sonra bir araya gelip evlenirler. Olayın baş kahramanlarına ve karşı güce yardım edenlerle, hikâyenin şahıs kadrosu hayli zenginleşmiştir. Genellikle saray çevresinden olan şahıslar, taraflı bir şekilde tanıtılmış; iyiler çok iyi, kötüler de çok kötü olarak tasvir edilmiştir.

Aşk mesnevîlerindeki ortak motifler ve masal unsurları *Gül ü Hüsrev*'de de görülür. Fakat insan yiyen zenciler ve başında inci taşıyan deniz hayvanı dışında olağanüstü varlıklar bulunmaz. Bu yönüyle hikâye oldukça gerçekçidir.

Rum' (Anadolu) dan Çin'e kadar geniş bir coğrafyayı içine alan hikâyenin mekânı, klasik şiirimizin tecrit üslûbu içinde belirsizleşir. Şehir ve ülkelerin hikâyede sadece adı, bilinen yerlere benzer. Zaman için de aynı durum söz konusudur. Anlatılan olayların, tarihin hangi dönemine ait olduğu belli değildir.

Hakim bakış açısı ile yazar-anlatıcı tarafından kaleme alınan manzumede, anlatıcı, bir meddah edasıyla, yeri geldikçe olayın akışından çıkarak şahsî kanaatlarını belirtir ve okuyucuya seslenerek bir takım öğütler verir. Kıssadan hisse çıkartma, tarzında bir üslûp izler.

Anlatıldığı dönemin toplum yaşantısı, mahalli unsurları, inanç ve ahlakî normları, örf, adet ve gelenekleri, esere oldukça renkli bir şekilde yansımıştır. Kalabalık ordularla yapılan savaşlar, çeşit çeşit yemeklerden oluşan ziyafet sofraları, değişik musiki makamları ve çalgı aletleri ile renklenmiş iştret meclisleri ile hikâye, zengin bir dekora sahiptir.

Aşk sahnelerinde, kahramanların ağızından söylenen şiirlerde duygusal ve lirik bir anlatım görülür. Şahıs ve mekân tasvirlerinde, klasik şiirin mazmun ve mecazlarına yer verilmiştir. Fakat macera bölümlerinde, şahısların karşılıklı konuşmalarında üslûp iyice yalınlaşır ve kurulaşır. Nesir diline yaklaşır. Şair bu bölümleri sıkıcılıktan kurtarmak için, heyecanlı olaylar ortaya koyarak okuyucunun merakını toplamaya çalışır. Tekrir, tarsi ve cinas sanatlarıyla, ikilemelerle dış ahengi sağlama yoluna gider.

Sade bir Eski Anadolu Türkçesi ile yazılan *Gül ü Hüsrev*'de az da olsa Doğu Türkçesinin izlerine rastlanmaktadır. Günümüz yazı dilinde kullanılmayan veya değişik şekillerde kullanılan Türkçe kelime ve deyimler yönünden, eser hayli zengindir. Eserin tercüme olduğunu hissettirir ölçüde Arapça, özellikle Farsça kelime ve terkiplere de yer verilmiştir. Mesnevînin bölüm başlıkları ise Farsçadır. Bütün bu özellikleriyle *Gül ü Hüsrev*, zevkli bir aşk ve macera hikâyesidir.

BİBLİYOGRAFYA

- ACLÛNÎ, İsmail bin **Keşfü'l-Hafâ ve Müzîlü'l-İlbas**, C.2, Beyrut 1352
Muhammed
- AKALIN, Mehmet **Ahmedî, Cemşîd ü Hurşîd, İnceleme-Metin**, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, Ankara 1975.
- AKIN, Himmet **Aydın Oğulları Tarihi Hakkında Bir Araştırma**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara 1968.
- AKTAŞ, Şerif **Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş**, 2.Baskı, Akçağ Yayınları , Ankara 1991.
- AKTAŞ, Şerif **Roman Olarak Hüsn ü Aşk**, Türk Dünyası Araştırmaları, S.27 Aralık 1983, s.94-108.
- AKTAŞ, Şerif **Edebiyatta Üslûp ve Problemleri**, 2.Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara 1993.
- AKÛN, Ömer Faruk **Divan Edebiyatı md.**, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C.9, İstanbul 1994, s.389-427.
- ATALAY, Besim **Dîvânu Lûgati't-Türk Dizini**, C. IV, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1986.
- ATTÂR **Gül ü Hüsrev**, Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi 234/9., yk.643-723.
- AYAN, Hüseyin **Şeyhoğlu Mustafa, Hurşid-nâme**, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum 1979.
- AYAN, Hüseyin **Leylâ vü Mecnûn, Fuzûlî**, Dergâh Yayınları, İstanbul 1981.
- BABİNGER, Franz **Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri**, Çev. Coşkun ÜÇOK, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1992.
- BANARLI, Nihad **Resimli Türk Edebiyatı Tarihi**, C.I, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1987.
- BAYKARA, Tuncer **Aydınoğlu Gazi Umur Bey**, Kültür Bakanlığı Yayınları,

- Ankara 1990.
- BLOCHE, E. **Bibliothèque Nationale, Catalogue des Manuscrits Turcs**, C.I, Paris 1932.
- BOURNEUR, Roland/ Réal QUELLET **Roman Dünyası Ve İncelemesi**, Çev. Hüseyin GÜMÜŞ, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1989.
- ÇELEBİOĞLU, Âmil **Sultan II. Murad Devri Mesnevîleri**, Atatürk Üniversitesi, (Basılmamış Doçentlik Tezi), Erzurum 1976.
- DEMİREL, Şener **Behiştî, Heft-Peyker (Metin-İnceleme)**, Fırat Üniversitesi, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ 1995.
- DEVELLİOĞLU, Ferit **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Ankara 1980.
- DİLÇİN, Cem **Mes'ud bin Ahmed, Süheyl ü Nev-bahar**, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 1991.
- DİLÇİN, Cem **Yeni Tarama Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1983.
- EREN, Hasan vd. **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1988.
- ERGİN, Muharrem **Dede Korkut Kitabı**, C.I, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1989.
- ERGİN, Muharrem **Türk Dil Bilgisi**, 5. Baskı, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 1980.
- ERTAYLAN, İsmail Hikmet **Tabiat-nâme**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1960.
- ETİK, Arif **Farsça- Türkçe Lûgat**, İstanbul 1968.
- FLEMMING Barbara, **Fahrîs, Hüsrev ü Şîrîn**, Ein Türkische Dichtung von 1367, Wiesbaden 1974.
- GÖZLER, H. Fethi. **Büyük Deyimler Sözlüğü**, İnkılâp ve Aka Yayınları, İstanbul 1983.
- GÜNAY, Umay **Elazığ Masalları**, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, Erzurum 1975.
- İPEKTEN Haluk vd. **Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, Ankara 1988.

- İZ, Fahir-KUT, Günay **Yûsuf Meddâh md.**, Büyük Türk Klasikleri, C.1, İstanbul 1985.
- KALKIŞIM, Muhsin **Fuzûlî'nin Leylâ vü Mecnûn'u (Tahlil)**, Trabzon 1996.
- KANTARCIOĞLU, Sevim **Türk ve Dünya Romanlarında Modernizm**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1988.
- KARAHAN, Leylâ **Erzurumlu Darîr, Kısâ-i Yûsuf (Yûsuf u Züleyhâ)**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1994.
- KARAHAN, Leylâ **Türkçede Söz Dizimi**, Akçağ Yayınları, Ankara 1993.
- KÂTİP ÇELEBİ **Keşfü'z-zünûn 'an-Esâmi'l-Kütübi ve'l-Fünûn**, C.II, İstanbul 1972.
- KAVRUK, Hasan **Eski Türk Edebiyatında Mensur Hikâyeler**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 1988.
- KAYMAZ, Zeki **Ahmed-i Dâ'î, Cevâhirü'l- Ma'ânî** , (Basılmamış çalışma), Malatya 1997.
- KAZANCI, Ahmet **Peygamberler Tarihi**, 3 C., İstanbul 1997.
- Lütfü
- KORKMAZ, Zeynep **Sadru'd-din Şeyhoğlu, Marzubân-nâme Tercümesi**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara 1973.
- KORTANTAMER, Tunca **Nev'izâde Atâyî ve Hamse'si**, (Basılmamış Doçentlik Tezi), İzmir 1982.
- KUT (ALPAY), Günay **Zâtî ve Şem' u Pervâne Mesnevîsi**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, C.XI., s.129-142.
- LEVEND, Agâh Sırrı **Tutmacı'nın Gül ü Hüsrev Mesnevisi**, VIII. Türk Dil Kurultayı'nda Okunan Bilimsel Bildiriler 1957'den ayrı basım.

- LEVEND, Agâh Sırrı **Attâr ile Tutmacını Gül ü Hüsrev Mesnevileri**, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1959, 2.Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1988, s.161-203.
- LEVEND, Agâh Sırrı **Tutmacı'nın Gül ü Hüsrev Mesnevîsinde Dil Özellikleri**, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1960, 2.Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1988, s.49-77.
- LEVEND, Agâh Sırrı **Türk Edebiyatı Tarihi**, C.I, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1988.
- LEVEND, Agâh Sırrı **Divan Edebiyatında Hikâye**, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1967, 2.Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1989, s.71-117.
- MEHMED SÜREYYA **Sicill-i Osmanî Yahud Tezkire-i Meşâhir-i Osmaniyye**, I-IV, İstanbul 1308-1315.
- MEHMED TAHİR **Osmanlı Müellifleri**, 3 C., İstanbul 1972.
- MERÇİL, Erdoğan **Aydınöğulları md.**, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C.4, İstanbul 1991, s.239-241.
- MUSTAFA NİHAT **Türkçe'de Roman**, İstanbul 1936.
El-Müncid Katolik Matbaası, Beyrut 1986.
- OKUYUCU, Cihan **Tutmacı'nın Gül ü Hüsrev'i**, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.7, Kayseri 1996, s.239-245.
- ONUR, Naci **Yûsuf u Züleyhâ, Hamdî**, Akçağ Yayınları, Ankara 1991.
- OSMAN ŞEVKİ **Beşbuçuk Asırlık Türk Tabâbeti Tarihi**, Sadeleştiren: İter UZEL, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1991.
- PALA, İskender **Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**, Akçağ Yayınları, Ankara 1990.
- REDHOUSE, James W. **Turkish and English Lexicon**, Çağrı Yayınları, İstanbul 1992.
- RİTTER, Helmuth **Attâr md.**, İslâm Ansiklopedisi, C.2, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1993, s.7-12.

- SAKAOĞLU, Saim **Gümüşhane Masalları**, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Ankara 1973.
- SEHÎ **Heşt-Behişt**, İstanbul 1325.
- SEHÎ BEY **Tezkire, Heşt Behişt**, Hazırlayan: Mustafa İSEN, Tercüman 1001 Temel Eser, İst. 1980.
- STEINGASS, F. **Persian- English Dictionary**, Beirut 1975.
- ŞAHİN, İbrahim **Tabiat-nâme**, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü, Bitirme Tezi, Malatya 1992.
- ŞAHİNOĞLU, M. **Attâr md.**, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, Nazif C.4, İstanbul 1994, s.95-98.
- ŞEMSEDDİN SÂMÎ **Kâmûs-ı Türkî**, Çağrı Yayınları, İstanbul 1989.
- TEKİN, Mehmet **Roman Sanatı ve Roman Unsurları**, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya 1989.
- TEKİNDAĞ, Şehabeddin **Timurtaş md.**, İslâm Ansiklopedisi, C.12/1, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1993, s.372-374.
- TİMURTAŞ, Faruk **Şeyhî ve Husrev ü Şîrin'i**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1980.
- Kadri
- TUTMACI **Gül ü Hüsrev**, İstanbul Üniversite Kütüphanesi T.Y. 9862.
- TÜLBENDÇİ, Feridun **Ata Sözlere**, İnkılâp ve Aka Yayınları, İstanbul 1977.
- Fazıl
- UNAT, Faik Reşit **Hicrî Tarihleri Miladî Tarihe Çevirme Kılavuzu**, Ankara 1974.
- UZUNÇARŞILI, İsmail **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1988.
- Hakkı
- ÜNVER, İsmail **Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler**, Türkoloji Dergisi, C.XI, S.1, Ankara 1993, s.51-89.
- ÜNVER, İsmail **Ahmedî, İskender-nâme**, İnceleme-Tıpkıbasım, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1983.

- ÜNVER, İsmail **Mesnevî**, Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri), S.415-416-417, Temmuz-Ağustos-Eylül 1986, s.430-563.
- YENİKALE, Ahmet **Hüsn ü Aşk (Tahlil)**, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kahramanmaraş 1996.
- YINANÇ, Mükrimin **Düstûr-nâme-i Enverî**, İstanbul 1929.
- Halil
- YÜKSEL, Sedit **Mehmed, 'İşk-nâme**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara 1965.

SÖZLÜK*

a

- ağ- : çıkmak, yükselmek 323, 339.
ağaçla- : sopa ile dövmek 3732.
ağzbaş : ağırbaşlı 5149.
ağu : zehir 2250, 2784, 4959, 5230.
ağsır- : (ağsur-) aksırmak 4294
alhış : dua, övgü 416.
alnuğ : gafil, sersem, aciz 476.
anca : o kadar, öyle, o şekilde 184, 468, 753, 783, 875...
anda : onda, orada 200, 246, 370, 379, 411...
andan : ondan, oradan 2, 7, 14, 429, 451...
anuñ : onun, o halde, onun için 924, 927, 939, 965, 968...
añul añul : ağır ağır, yavaş yavaş 5149.
apar- : alıp götürmek 4860, 4871.
ara : mahal, mevki, yer 250, 259, 315, 344, 483...
aracug : (aracuh) küçük bir yer 2994, 3120, 3225.
arg : su yolu 4363.
argun : yorgun 4366.
arhun : yavaş 2137, 3482, 3483, 5022.
arhuru : çapraz, tersine 4589.
arğuncağ : yavaşça 4387.
arpaca : ufacık, zerrece 5230.
artugırağ : daha fazla, çokca 4621.
artuh : başka, gayrı, fazla 299, 831, 1355, 2373, 3040...
aşı : fayda, kâr 862, 863, 1012, 1036, 1228, 1267, 1863, 3343, 3345...
aşığ- : (aşığ-) acele etmek 1275, 1785.
aşur- : geçirmek, çok ileri götürmek 3187.

* Bu sözlükte, bugünkü yazı dilinde kullanılmayan veya ses, mâna değişikliğine uğrayarak kullanılan kelimeler ve bazı birleşik fiiller gösterilmiştir. Kelimelerin geçtikleri beyitlerin numaraları mânalarının yanında verilmiştir. Fazla kullanılan kelimeler için birkaç örnekle yetinilmiş, hepsi işaret edilmemiş, (...) üç nokta konularak belirtilmiştir.

- aşurur : aşırı 222.
 ata : baba 107, 115, 540, 606, 1938...
 aydın : ışık 3299.
 ayırtlan- : ayrılmak, ayıklanmak 3253.
 ayruğ : (ayruğ , ayruğ) 1. başka, diğer, gayrı, 2. artık, bundan sonra, bir daha
 136, 221, 598, 1037, 1349, 1787...
 ayruksı : (ayruhsı) başka, farklı 1596, 2796, 3345, 3891, 5198.
 az- : yoldan çıkmak, şaşırarak 1534, 2317, 2803, 3039, 3099...
 azgun : azmış, sapkın 4333.
 azık : (azuk, azuğ, azıh, azuh) yiyecek 470, 1618, 3377, 3855, 3857...

b

- bañla- : yüksek sesle bağırarak 1584.
 başmak : (paşmah) ayakkabı 899, 5269.
 basur- : bastırarak, kapatmak, saklamak 2851.
 bay : zengin, soylu 1655, 2810, 3013, 4857, 4971...
 becid : çabuk, çok, fazla 1938, 2276, 4134.
 beliñle- : korku ile birden sıçramak 851, 876.
 bellü : belli 1901, 4220, 4221, 5336.
 belür- : ortaya çıkmak, görünmek, belirerek 706, 4048, 4520, 5387.
 beñdeş : eş, benzer 1659, 2841, 5178.
 berk : sağlam, sıkı, sert 119, 1914, 3624.
 berkit- : sağlamlaştırmak 2610, 3176, 3278, 3297, 4785, 5453.
 berü : beri 1517.
 bezen- : süslenmek 819, 2042, 3418, 5100, 5127, 5128.
 bñnar : pınar 3096, 5223, 5256.
 bigi : gibi 197, 271, 291, 300, 305...
 bil bağla : bağlanmak, önem vermek, saygı duymak 1400, 1971, 3113, 4767.
 bile : 1. birlikte, beraber, 274, 446, 580, 1936, 3398... 2. dahi 183, 359,
 419, 460, 490... 3. ile 1169, 2665.
 bile- : yanına katmak, bulaştırmak 3723.
 bilekle- : bileğinden tutmak 4868.

bilesine	: yanına, yanında, birlikte 2113, 4758.
biliş	: tanıdık 136, 1356, 1672, 2001, 2373...
biliş-	: tanışmak 1356, 4601.
bilü	: bilgi, fikir 327, 3022, 3322.
bilüsüzlik	: cahillik 1410.
biregü	: birisi, herhangi biri 788, 1412, 2120, 2663, 2708...
birle	: ile, birlikte 113, 249, 318, 372, 412...
biş	: beş 454, 560, 770, 1830, 3039...
bit-	: ulaşmak, yetişip büyümek 806.
biti	: mektup 3586, 3588, 5390.
bitit-	: yazmak, takdir etmek, nasip etmek 1781.
bol-	: olmak 1169.
börk	: bere, külah 1642.
bucacuh	: köşecik 3670.
buçuh	: yarım 882, 2098.
buğda	: buğday 505.
buñan-	: yamamak 199.
buncılayın	: bunun gibi 1176, 1290, 4147.
bunda	: burada 413, 540, 542, 1179, 2147...
bundan	: buradan 255, 390.
bunlaruñla	: bunlarla 1623.
bur-	: bükmek, sarmak, çevirmek, yöneltmek 673.
burtar-	: buruşturmak 988.
buş-	: öfkelenmek 970.
buy-	: soğuktan donmak 1195.
buyruk	: (buyruğ) emir, ferman 270, 1903, 4002.
büri-	: örtmek, sarmak 3627.
bürün-	: giyinmek 2770, 2772.

c

cayla-	: bağırarak 1539.
cebe	: zırh, zırhlı elbise 4930.

- cev cev : taraf taraf 2119.
 cüst : uygun, yakışır 2473, 5397.

ç

- çadırlan- : (çâder : Farsça) çarşaf giymek 2773, 2777.
 Çalap : Tanrı 520, 1783, 1835, 2433, 2867...
 çalıcı : çalgıcı 840.
 çalık : delice hareket eden 1241.
 çalın- : yaralanmak, 3268
 çapar : ulak, postacı 3389.
 çap- : 1.saldırmak, yağma etmek 3824. 2.hızlı hareket etmek 2285.
 çav : ün, şöhret 624.
 çegin : omuz, omuz başı 2010.
 çeri : asker 257, 366, 1734, 1741, 1753...
 çetücek : kedicik 4183.
 çetük : kedi 275, 4186.
 çeyne : çiğnemek 1790, 2789.
 çığır- : bağırarak, haykırmak 4360, 4535.
 çök ur- : diz çökmek 2046.

d

- dağ : kusur, özür 2325.
 dam- : damlamak 675.
 deñlü : kadar 303, 336, 547, 615, 1245...
 degin : kadar 1244, 1250, 1530, 1674, 1922...
 depren- : kımıldamak 2005, 4813.
 depret- : kımıldatmak, sarsmak, harekete getirmek 215, 3642.
 dersü : hep, hepsi, baştan başa, tümü 1426.
 dın : ses, sada 3526
 dın- : ses çıkarmak 982, 3621.
 dilek : istek, şefaahat 302, 2070, 1689, 1691, 2814...
 dir- : toplamak 762, 765, 1166, 1349, 1505...

- diril- : (deril-) toplanmak 762, 765, 819, 2853, 3818...
- dirlik : hayat, geçim 133, 465, 527, 810, 1240...
- dirsü : (dersü) hep, hepsi, baştan başa 334.
- dirşür- : (dişür-, devşür-) derlemek, toplamak, bir araya getirmek 311, 1606, 3950, 4079, 5079.
- dol : büyük çıkık kovası 4994, 4996, 4997, 5012, 5013...
- dög- : vurmak 893.
- dölek : kararlı, ağırbaşlı, dürüst, itaatli 3174.
- dölen- : mutmain olmak, rahata kavuşmak, karar kılmak 509, 2004.
- döş : göğüs 736.
- döşen- : serilmek, yayılmak 751.
- döy- : dayanmak 298, 510, 2065, 2177, 2582...
- dudaş ol- : ilişmek, rast gelmek 1349.
- dursun- : korkmak 1426.
- dükeli : bütün, hepsi 42, 72, 100, 210, 919...
- dün : gece 470, 501, 633, 944, 1034...
- dün buçuğ : gece yarısı 882.
- düne- : gecelemek 1325.
- düpdüz : baştanbaşa, tamamıyla, dümdüz 471, 677, 797, 1112, 2053...
- dür- : katlamak, toplamak 350, 2514, 3197, 3848, 5323.
- dürgü : giysi ya da kumaşın büklüm yeri 1807.
- düri- : türemek, meydana gelmek 1192.
- dürid- : (dürüt-) icat etmek 19, 2505, 3754.
- dürtün- : sürünmek 881.
- dürül- : toplanmak, katlanmak 535, 1109, 3818, 4826.
- dürüş- : (düriş-, şuruş-)1. Çalışmak, çabalamak, sebat etmek. 12, 651, 861, 1104, 1938, 2115... 2. Karşı karşıya gelmek, çarpışmak, mücadele etmek 1774, 4963, 1764.
- düş : rüya 320, 844, 852, 876, 896...
- dütüzdür- : (tütüzdür-) tütsü yakmak 790, 1954.

- düz- : 1. yapmak, meydana getirmek, tanzim etmek, hazırlamak 420, 717, 2516, 2809, 2901... 2. telif etmek, nazm etmek 177, 178, 196, 242, 783, 891... 3. süslemek, donatmak 264, 3395.
- düzen- : süslenmek 2042, 4326.
- düzet- : (düzüt-) 1. tertip etmek, düzenlemek, düzeltmek, hazırlamak 226, 442, 1085, 1114, 2931... 2. düzen vermek, akort etmek 821, 2041, 3651, 4209.
- düzül- : tertip edilmek, hazırlanmak 812, 3891, 4512, 5007, 5153.

e

- ebsem ol- : (epsem ol-) susmak 415, 981, 2081, 4810.
- edük : deriden yapılmış kısa çizme 2304.
- egin : sırt, arka 878.
- em : ilaç 97, 159, 862, 1277, 1434...
- emcek : meme 1953, 1971, 4543.
- emsem : ilaç 275, 862, 2653, 4244.
- esri- : sarhoş olmak 1570, 5149.
- esrük : sarhoş 2051, 1430, 1432.
- etmek : ekmek 500, 4894, 4895.
- eyit- : söylemek 10, 291, 514, 1145, 2727...
- eyle : öyle 646, 676, 696, 834, 1006...
- eyü : iyi 285, 525, 980, 3347, 4209...

f

- finduk : (funduk) atılan kurşun tanesi 768, 2584, 3602

g

- geñ : rahat, kolay 4168.
- geñine ko- : kendi isteğine bırakmak 1691, 3655.
- geñsüz : istemeyerek 4168.
- geñez : kolay, uygun 3150, 3717, 4768.

gevde	: gövde 20, 1103, 1801, 1453, 2127...
geyür-	: 1.genirmek 78. 2.giydirmek 4348.
ginc	: yinc 1923, 2512, 4421, 5167.
giyesi	: giysi, elbise 4560.
göçür-	: düşürmek 421.
göger-	: morarmak, yeşermek 5293.
gölgeçük	: küçük gölge 477.
gönül-	: (gönül-) yönelmek 3795, 4034, 4035, 4224, 5018.
gönülcük	: küçük, zavallı gönül, ruh 479.
görklü	: güzel 663.
göynük	: acı, keder 2140
göyün-	: yanmak 1444, 3190, 3951.
güce-	: zorlamak, icbar etmek 888.
güce gör-	: 1.zoruna gitmek 363, 398. 2. Güçlülükle, zoraki yapmak 4153.
gücin	: güçlülükle, zorla 888, 4546.
güni	: kıskançlık 3668, 4303.
günüzin	: gündüz vakti 2232.

h

haçan	: (bkz. kaçan)
hihce	: bir cins kuş 275.

ı

ıl	: yıl, sene 1061.
ılısu	: ılıca, kaplıca, hamam 4551.
ıpar	: yavşan denilen bir çeşit ot 5466.
ır-	: ayırmak 1360
ırağ	: (ırağ, ırağ) uzak 40, 867, 1383, 1842, 2457...
ıssi	: (ıssi) sıcak, sıcaklık, hararet 5216, 5225, 5226.
ışıla-	: ışıldamak, parıldamak 2363.
ışıt-	: aydınlattmak 405, 929.

i

- içre : içinde 405, 593, 856, 881, 954...
 iğc : eğc(kesici alet) 2423.
 ikiledin : ikinci kez 3925, 4067.
 ikindüyin : ikinci vakti 3793.
 il : 1.memleket, ülke, yurt 278, 2073, 3113. 2.hısım, akraba 274,
 2073, 3680, 5435. 3.halk, yabancı, başkası 2086, 4823.
 ilçi : elçi 1881, 2021, 2023, 2077, 3745...
 ilen : ile, birlikte 271, 282, 368, 655, 720...
 ilen- : beddua etmek 1189.
 ilet- : (ilt-) götürmek, ulaştırmak 67, 546, 609, 1533, 1891...
 iley : huzur, ön, kat 1991, 2035.
 imdi : şimdi, artık, o halde 163, 342, 375, 405,437...
 inağ : kendisine güvenilen, mutemet 1845.
 inci- : incinmek 5354.
 iñen : çok, pek, daha çok, gayet, ziyade 73, 129, 283, 288, 381...
 ir : erken 666, 3565.
 irtе : ertesi, gelecek sabah, yarın 82, 1249, 2412, 3449, 5433.
 irtesi : ertesi gün 2288, 3580.
 irür- : (irgür-) ulaştırmak, eriştirmek 209, 1360, 1387, 4211, 4769...
 issi : (is) sahip, malik 1151, 1381, 3133, 3486, 4766.
 issi : sıcaklık (bkz. ıssı)
 itür- : (bkz. yitür-)
 iv- : acele etmek 1077, 1469, 3652.

k

- kaçan : (hacan) ne zaman, ne zaman ki 1535, 1756, 2477, 3063.
 kaçu- : (kağı-) kızmak, öfkelenmek 895, 1060, 1336, 1986, 2586...
 kamu : 1.herkes, halk 218, 232, 554, 573, 1633... 2. bütün, hep, her 709,
 1184, 1959, 2095, 2206...
 kaçancu : nereye 398, 2909.
 kaçanda : nerede, nereye 184, 1339, 1824, 1973, 2057...

- kandalığı : nerede olduğu 4778.
 kandan : nerden 689, 2234.
 kanı : hani, nerede 2270, 2820, 2860, 3467, 4532...
 kankı : hangi 991, 999.
 karan- : küfretmek, lanet etmek 2136.
 karañu : karanlık 1046, 2207, 2912, 3878, 4122...
 karavaş : cariye, hizmetçi 377, 389, 392, 485, 1886...
 kargu : kalın kamyş, mızrak 407.
 karı : ihtiyar, yaşlı 488.
 karındaş : kardeş 5403.
 karış : ilenç, beddua 2136.
 karış katış : karmakarışık 2054.
 kat : yan, huzur, ön 301, 324, 744, 745, 1187...
 katı : çok, çok fazla, pek şiddetli, iyice, gayet 712, 779, 935, 988, 1177...
 kavış- : (kavuş-) kavuşmak, ulaşmak 4681, 4698, 3628, 4888, 5384.
 kaygu : (kayu) üzüntü, tasa endişe 404, 1068, 2300, 2775, 3069...
 kayır- : (kayur-) 1.ilgilenmek, önem vermek 1528. 2.kaygılanmak, tasalanmak 1782, 3348, 3350, 4362. 3.hazırlamak 4338.
 kaytar- : çevirmek, döndürmek 1042, 1205, 2817, 3334.
 kelecı : söz, lâf 3704.
 kendüliksüz : ihtiyarsız 4524.
 kendüzi : kendi, kendisi 1341, 1972, 5288.
 key : 1.çok, pek 132, 165, 290, 572, 707... 2.uygun, lâyıık 526.
 kezin : defa, kere 1906.
 kıvan- : sevinmek 4812.
 kıy- : acımayıp zulmetmek, öldürmek 2488, 5361.
 kıya bah- : öfkeyle bakmak 960, 2681.
 kızgun : sıcak 4333.
 kiçi : (kici) küçük 291, 617, 3397, 3865, 5375...
 kimesne : kimse 481, 553, 661, 2721, 3120...
 koca : ihtiyar, yaşlı 1801.
 kocal- : ihtiyarlamak 517.

- kocaş- : kucaklaşmak 845.
 koç- : (koc-) kucaklamak, sarılmak 492, 1604, 1914, 2107, 2398...
 kola al- : korumak, şefaet etmek 4208.
 koldaş : arkadaş, yardımcı 4966.
 ko- : (koy-) bırakmak 704, 727, 771, 835, 900...
 konuş (eyle-) : inmek, karargâh olarak yerleşmek karar kılmak 340.
 koş- : yanına katmak 1936, 2248.
 koşa- : yan yana getirmek, eş yapmak 64.
 kösül- : uzanmak, ayağını uzatmak 3314.
 kulavuz : kılavuz, rehber 4208.
 kulmaş : (kulmuş, kılmaş) aldatıcı, hileci 1300, 2173, 2248
 kuru : kara, toprak, yer 2102, 2802, 3385, 3686, 3947...
 kuşca : kuş gibi zayıf, güçsüz 2490, 5035.
 külice : külden pişirilmiş çörek 5136.
 küy- : beklemek, sabretmek 2758.

I

- laçin : şahin 276

n

- nacah : balta 1815.
 neredeyidigi : nerede olduğu 4771.
 niceme : ne kadar, her ne kadar 245, 309, 394, 1385, 1657...
 nite : nasıl 599, 658, 666, 680, 721...
 nite kim : (nite ki) nasıl ki, gibi 239, 292, 366, 438, 441...
 nöker : hizmetçi 3369, 3403.

o

- od : ateş 17, 18, 87, 113, 294...
 ohd : (oht, oğt) vakit, çağ 125, 410, 1979, 2744.
 oğ- : (oğu-, oğı-, oğı-) çağırmak, davet etmek 301, 389, 859, 895, 975...
 oğuş- : (kardaş oğuş-) kardeş tutuşmak, birbirini kardeş saymak 355.

ol	: o (işaret sıfatı ve zamiri) 52, 122, 125, 140, 141...
oñ-	: iyileşmek, şifa bulmak, uygun olmak, düzelmek 391, 1622, 2803, 4190, 4674.
oñar-	: düzeltmek 1889.
oñat	: uygun, lâyük 200.
oñul-	: şifa bulmak 4673
oran	: ölçü, had 507, 953, 1582, 2633.
ot	: ilâç 390, 392, 393, 402, 408...
otağ	: çadır 4254.

ö

öc	: intikam 1724.
ög	: akıl, hatır, zihin 613, 655, 870, 2063, 2332...
öküş	: çok 517, 609, 1853, 2810, 3235...
öñdin	: önce, ilk önce 3306, 3377, 5084, 5420.
örü tur-	: ayağa kalkmak 1390, 2420, 3113, 3358.
öt-	: geçmek, aşmak 261.
öykin-	: (öyküñ-) taklit etmek 507, 2864.
öyle	: öğle vakti 2763, 4356, 5217.
öz	: kendi 195, 218, 286, 430, 597...
özge	: başka, gayrı 3913.

p

paşa	: sevgi veya saygı ifadesi 2166.
paşmah	: (bkz. başmah)
pelid	: yer palamudu 3038.

s

şaçu	: saçılacak şey, düğünde gelinin başına serpiyen para 5137.
şağla-	: sağlama sağlamak, sağlama bağlamak 4948.
şak	: (şah) uyanık, tetikte 1745, 1760, 5015, 5248.

- şal- : 1.bırakmak, göndermek 356, 589, 590, 988, 1176... 2.yaymak, sermek, açmak 771, 800, 903, 1003, 1747...
- şalın- : 1.yürürken hoş bir cda ile sağa sola hafifçe meyletmek 733, 1348, 4331. 2.döşenmek, yayılmak, 2656, 5025.
- şan- : istemek, düşünmek 409, 484, 492, 531, 2986...
- şan : 1.şöhret, ün 2550. 2. sanki, güya 367, 4768.
- şanc- : saplamak 3330.
- şanu : fikir, düşünce, zan 534, 3451, 4389, 5249.
- şarmaş- : sıkıca sarılmak 2787.
- şataş- : rastlamak, tesadüf etmek 980.
- şavucah : serin, serince 2312.
- şayru : hasta 406, 511, 2564, 2582, 4220...
- şayruluk : (şayruluk) hastalık 3905, 3956.
- segirdim : koşma, bir koşuşta alınan mesafe 4808, 4878.
- seğirt- : koşmak 1834, 2049, 2423.
- sencileyin : senin gibi 679, 901, 1127, 3631.
- ses- : (siz-) sezmek, duymak 2956, 5227.
- sevü : sevgi 2090, 4024.
- şı- : kırmak 457, 1741, 2332.
- şıgan- : sıvanmak, kolları, bacakları sıvamak 1291, 2044.
- şimarla- : ısmarlamak, emanet etmek 542, 2113, 3289, 3681.
- şın- : kırılmak 3732.
- şına- : denemek 1017.
- şın : mezar 2996.
- şif- : hazmetmek 1082.
- şifür- : sindirmek 2349.
- siviş- : sıvışmak, kaçmak 1761
- siz- : (bkz. ses-)
- şoñ uci : (şoñuç) netice, en son 2719, 2805, 3163, 3229, 3742...
- şoyla- : aslını aramak, incelemek 3219, 3964.
- sög- : sövmek, hakaret etmek 2089
- sökül- : ayrılmak 3807, 4113, 4480, 4955, 4972...

- söyündür- : söndürmek 1781
 şucuğaz : az miktarda su 3688.
 şun- : 1.uzatmak 826, 1159, 1291, 1474, 1517... 2.saldırmak 3160 3.el
 uzatmak, uzanmak 1602, 1618, 4288, 4334, 4543...
 şunuş- : birbirine ikram etmek 1082.
 şuvar- : sulamak, su vermek 855, 1276, 2268, 2328.
 süd : süt 498, 934, 1953, 1971.
 süñü : süngü 592, 1818.

ş

- şar : şehir 3261, 3418, 3526.
 şeş- : (şiş-) çözmek 2428, 3366, 4282.
 şengül : güler yüzlü, şuh, ferahlık veren 180, 195, 1002, 1287, 2979...
 şimden girü : şimdiden sonra, bundan sonra 1319, 2481.
 şol : şu 321, 330, 366, 547, 577...

t

- tabanca : tokat, şamar 977, 4432.
 tabşur- : teslim etmek, emanet etmek, ısmarlamak 3576.
 tamar : damar 976.
 tamar- : damlamak 1643.
 tamu : cehennem 2178.
 tañi : 1.şafak vakti 2595. 2.şaşma, hayret 2989.
 taña kal- : şaşakalmak 2595.
 tañla- : hayret etmek 396, 4995.
 tanuh : şahit, delil 3038.
 tap : yetişir 1259, 2702.
 tap- : bulmak 2285.
 tapu : huzur, makam, kat 1471, 1647, 1657, 1676, 1685...
 tarık- : (tarık-, tarah-) daralmak, içi sıkılmak 2333, 3668.
 tart- : çekmek 1750, 3211, 3840.

tartıl-	: çekilip sıyrılmak 3150.
taru	: darı 584.
taş	: dış 3601.
taşra	: dışarı 1581, 2509, 2603, 3225, 4339...
tavar	: davar, dört ayaklı çiftlik hayvanı, binek hayvanı 2509.
tay	: denk, cş 1876, 2867, 4993.
tebser-	: yatışmak, sükûnet bulmak 1652.
tek	: gibi 530, 1140, 1378, 1398, 2217...
tekyelen-	: dayanmak, yaslanmak 1189.
terkini ur-	: (terk : Arapça) terk etmek 2291, 2776, 2801, 3204, 3240...
toğra-	: doğramak, parçalamak 466.
tolan-	: dolanmak, çepçevre dolaşmak 3294.
tolay	: çevre, etraf, muhit 3797.
tolın-	: (tolun-) ay dolunay haline gelmek 805, 1545. 3294
ton	: elbise 236, 1931, 2073, 2099, 2342...
tonan-	: süslenmek 1556, 5018, 5100.
tonat-	: süslemek 4545.
top	: bütün, büsbütün 903, 953, 2305, 2934.
tosun	: haşarı 317.
tovğa	: yoğurtlu çorba 5140.
toy	: şenlik, şölen, ziyafet 5130.
toyla-	: ziyafet vermek 5142.
tula	: tulum 4942.
tur-	: 1.ayağa kalkmak 500, 585, 833, 876, 890... 2.vazgeçmek 5035.
туру gel-	: ayağa kalkmak 1617.
tuğay	: çayırkuşu 275.
tutan-	: tutunmak 199
türk	: köylü 285.
tütit-	: tütürmek 1781.
tütüzdür-	: (bkz. dütüzdür-)

u

uçmağ	: cennet 813, 1102, 1511, 1551, 3419...
uğaru	: yukarı 303.
uğrı	: hırsız 2848.
uğurla-	: çalmak 3285, 3610.
uğurlat-	: çaldırmak 3610.
uğurlayın	: hırsız gibi, sessizce 409, 2757, 3663, 4967.
ula-	: eklemek 2114.
ur-	: 1.vurmak 977, 1058, 1363, 1815, 3693... 2.olmuş gibi görünmek 406. 3.vazetmek, koymak 223, 351, 477, 750, 854... 4.belli bir sesi yüksek olarak çıkarmak, haykırmak 536, 1810. 5.sürmek 2107, 2162.
us	: akıl 1916, 5454.
uş	: işte, şimdi, çünkü 970, 1014, 1052, 1075, 1197...
uşan-	: parçalanmak 1148.
uşandır-	: parçalamak 276.
utul-	: yenilmek 3976, 5242.
uy-	: çatmak, sataşmak 937.
uz	: ustaca, münasip, uygun 3650, 4208.
uzluğ	: (uzluk) ustalık 417, 499, 910, 1122, 1477...

ü

ügürt-	: tercih etmek, seçmek 3298.
üleştür-	: paylaştırmak, bölüştürmek 4931.
ün	: (ün) 1.ses, sada 354, 3482, 3526, 5026. 2.şöhret 261.
üş-	: üşüşmek, topluca gelmek 454, 984, 1182.
üyü-	: uyumak 904.
üz-	: 1.koparmak, kesmek 448, 717. 2.(suda)yüzmek 3296.
üzül-	: (üzil-) kopmak, kesilmek 465, 535, 753, 913, 1652.

v

varın	: kadar, değin 2509
viribi-	: göndermek 626, 627, 1191, 1646, 2077...

vur- : kıyaslamak 508.

y

yaban : ıssız kır, ova, yabancı 5158.

yabana at- : hiçe saymak, değer vermemek 2148.

yabana sal- : başından savmak 2537, 3264, 4789.

yad : yabancı 1356, 1672, 2001, 2168, 3502...

yağı : düşman, yabancı 691, 1263, 1756, 2073, 2086...

yağırını : sırt, sırtın yukarı kürek kısmı 3225.

yağlık : mendil 897.

yağşı : iyi, güzel 4389.

yağsılık : iyilik 2072.

yağsırah : daha iyi 4640.

yalın : çıplak 463, 464.

yalıncağ : (yalıncağ) çıplak 463, 4545, 5274.

yalıñla- : parlamak 1810

yanķu : ses yansıması 3483.

yara- : mümkün olmak 2234.

yarag : (yarak, yarah) 1.hazırlık 632, 1037, 1636, 1703, 1888... 2.silâh
1756, 1931, 3790.

yarar : faydalı, uygun 343, 1098, 1207, 2234, 1464...

yarımca : yarım, küçücük 592.

yarındaşı : ertesi günü 1941, 3404, 4215, 4943, 5261.

yâri vir- : (yâr: Farsça) yardım etmek 1032.

yasa- : kurmak, tertiplemek, hazırlamak 1765.

yasana- : meyletmek, dayanmak, niyetlenmek, tasarlamak 5183.

yasdan- : yaslanmak 2287.

yasıl- : gevşetilmek 4964.

yaş- : örtmek, kapamak, gizlemek 704.

yaşın- : (yaşan-) örtünmek 880, 4449.

yat : hüner, usul, üslûp, hazırlık 1703, 2804, 4209.

yavaş : uysal, sessiz, uygun 2400.

- yavlağ : (yavlağ) çok, pek 843, 2579, 4290.
- yavşan : bir çeşit ot 5466.
- yavu kıl- : kaybetmek, yitirmek 4700.
- yavuz : kötü 417, 418, 499, 525, 534...
- yavuzluğ : (yavuzluk, yavuzluk) kötülük 1411, 1439, 1477, 1842, 2502...
- yavuz san- : kötülük dilemek 408, 2867.
- yayağ : (yayağ) yaya 2304
- yazı : ova 3201, 4126.
- yed- : (yid-) çekmek, yedekte götürmek 2297, 2303.
- yeg : (yig) daha iyi, üstün, kuvvetli, baskın 526, 664, 687, 1009, 1206...
- yel- : koşmak, acele yürümek 899.
- yeñ : elbise kolunun el üzerine gelen kısmı 1265, 1445.
- yene : yine 2314.
- yeng : (Farsça) renk, tarz, üslup 1307, 1437.
- yeñil- : tahammül etmek, dayanmak 1265.
- yeñile : (yiñile) yeniden 1445, 2480, 4588.
- yeñiledin : yeniden 4398.
- yeyni : hafif 3147
- yigrek : (yigirek) daha iyi 300, 912, 1240, 1793, 2167...
- yilt- : gayrete getirmek, tahrik etmek 1313, 2090.
- yiñiliben : yeni, pek yeni 2244.
- yit- : (yet-) 1.yetişmek, erişmek, ulaşmak 354, 359, 360, 560, 2849...
2.yeterli olmak 248, 982, 1165, 1341, 1724...
- yitük : (yetük) kayıp 3982.
- yitür- : (itür-) kaybetmek, zayi etmek 430, 807, 2273, 2283, 3943, 4699...
- yitür- : (yetür-) ulaştırmak, erişirmek 595, 989, 1087, 1638, 2205...
- yiyle- : koklamak 2200.
- yor- : alıkoymak 673
- yöre : çevre, etraf 4176.
- yören : bir şeyin çevresinde dolaşmak 2136, 2426.
- yu- : yıkamak 638, 921, 1232, 2330, 2449...
- yuvala- : yuvarlamak 3884.

- yuvalan- : yuvarlanmak 2051.
yügür- : koşmak 882, 1363, 1986, 4277, 5109.
yükün- : önünde eğilmek, diz çökmek 1718, 4749, 4921.
yüñül : hafif 723, 3147, 4160, 5149.

z

- zeyrek : zeki, anlayışlı; 321,397,1164,3721.

- 1 دِلْرَسَكْ رَدِّ شَيْطَانِ دَجِيمِي دِي بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
- 2 پَسْ اَنْدَنْ صُوْكَرَهْ چُونِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ دِي اَسْنِ كُوْرَاوْ لَا اِبْلِسِ بِنْدُوْه
- 3 كِهْ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ اَوْلُوْ عَلِيْمِ اَوْلُ ذُنُوْبِ اَهْلِيْنَهْ رَحْمٰنُ وَرَحِیْمِ اَوْلُ
- 4 اَكَا دِيْمَكْ سَزَا دُرْمَالِكْ اَلْيَوْمِ كِهْ اَخْذَاوْ لِمَشْرُكْ كَلْدِيْمِجْ اَكَا نَوْمِ
- 5 كِيْدَرْ شَكِي دَرُوْنَكْدَنْ يَقِيْنِ اَوْلُ حَقِيْقَتِ بِيْلِ كِهْ اِيْمَانِ اَوْلُ وِدِيْنِ اَوْلُ
- 6 جُوْ اَوْلُدُقَامِيَا مَعْبُوْدُوْ لَا بَدِيْ اَنْوِيْجُوْنِ اَوْ خَسُوْرَايَا كِهْ نَفْسِدُ
- 7 دِلْرَسَكْ كُوْرَاوْ لَا دِيْوَلْعِيْنِيْ وَايَاكْ دِيْ اَنْدَنْ نَسْتَعِيْنِيْ
- 8 جُوْ اَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمِيْ دِيْ بِيْنِ اَيْلُدُكْ رَدُّ اَوْلُ دَجِيمِي

- 5451 توكول قود تلغ اسد سلك عللكت
 5452 خرابا تيمنا شو كى بلكلى ياز
 5453 كل امدي پندي طوت نندار تراك
 5454 دريغاييج او صوبي ديرمك سسن
 5455 او كود ايمانك سسن

دي دي دبو عدلت عا ك پند سسن

الا ساسويلان سويلد رت سسن

قوا فعان ايدن ايند ركن سسن

تمن لكتاب بتوفيق الاله الهم يما يجمع خفانده اولاندي

نماجد و مانكده
 (ق)

شهر جمادي الثاني

قباية الهمزة على الهمزة
 دبت ببيتهم ورفعا ذوقه
 فلهذا سئلت اول من اهل البيت
 اجوزت شور من ابي ذر كره
 قبي ديوار هزنت ايليتي كدي
 ديمادي طيبين ابي مع اكرم
 كليله اوتوكه دانه سندان
 كلاكه وحقا قبيله وكره
 لبي افر مني بجدي بطلدن
 زبي حسرت باز اكر قارون اوسر
 مئنا زوقن حرقنا اولدكلم
 كه يلا عجز اولدكلم بن ككادن
 اولدكلم يوزنا با قاسي كرم يوزنا
 بو عيشي اكر مئيرن ديشلا
 جند اولدكلم حقا ساج بجه
 سيد سرف اولدكلم چون عرق ووز
 دقاي دوزداي بيه شر جان
 شكل عتاي غرقاب اولدكلم
 كرم كندن اولدكلم نل اولدكلم
 مزين ايلدي حمله جلاله
 اولدكلم اكن ايلدي دوزمه
 جلكه و جوش اكر اولدكلم
 پيشان حال قيوناه قاري
 بي دريجه اعلم سترحي ان
 كه نه زار ايد بيلي عشق با كاه
 اسخا عاشق اوز كرم قيل
 چون قزوين مسلم بن ابي هزنت
 كه يلا اكن اولدكلم داه كاه
 بتا اكر نملك يا شين كاه
 بي اوزدكلم حسد اولدكلم
 يدي رديح قبا اولدكلم قباية

و ليكن همزه اولدكلم حاق مؤش
 نه يلو رجا مقدن مر كداني
 حمانه تا يكا نك اوز اولدكلم
 كه خذدن كيد او صاف كالك
 جملدك بتا ليد حاق مؤش
 حرك قباي اولدكلم كوزن
 قبا اولدكلم دوقلايت خروشي
 ستر دوزمه قتل جان كان
 جهاندك بيا ستر شيشا نمر
 پشمانا نيلدكلم نه اصفي وان
 سني رسوا اولدكلم بوسونا
 ايلدكلم دكل ندن بوقا سوا
 چون اولدكلم سندن چرخه قبيتن
 سني موما ابي مومه خوريسه
 اكرن با مومكي بيلير اولدكلم
 بوزن اولدكلم سكا نك اولدكلم
 بجه مردن اولدكلم خردان
 ذكر دي سح اولدكلم كل كلابيه
 ستر خلت ارب بوز سحادي
 تمام اعلاد اولدكلم كون كيه كندن
 كوزن دريبت بيل اولدكلم
 درين اغزي اچده مار دقش
 هوا اولدكلم بركه طمعتدن
 كلا مر ابرود شيشه شكر دن
 كوزن بوز صانه دكد كوي
 اولدكلم حسي دري قلدك
 ستر سكره كلا در دما دك د
 حاق اولدكلم اوز ايتا جوشن
 دكوزن دقش نك ايشي بوق
 اكر قبا اولدكلم كاه ستر
 حاسكوي ايتا اولدكلم

